

dic. & dem. bene facit. l. Titie si non nuperit. eo. ti. multo mi
 nus debet in casu isto ualere istud fideicommissum sub condi
 tione illa, quæ esset impedimento uitæ contemplatiuæ. q̄ lon
 ge melior est q̄ actiuæ. ut dictum est aliàs saltē non v̄ posse
 regari. q̄ ista est concessio ecclesiæ in priuilegiū, & ne co
 tingat melius bonum impediri. per dictum s. sed & hoc præ
 sent. ut An. de Ba. d. c. in p̄ntia. Septimō pro hac parte facit
 sent. ut An. de Ba. d. c. in p̄ntia. Septimō pro hac parte facit
 illud quod decidit in addi. Spe. Io. And. in tit. de sta. mon. in
 rubrica med. & Bart. in l. 2. ff. de his que p̄. no. & Albe. de
 Ru. circa med. & Bart. in l. 2. ff. de his que p̄. no. & Albe. de
 Ru. in 2. parte stat. q̄. 10. 4. & seq. quæ incip. ad huc ex eodem
 thomate querat aliam q̄nōnem disputatā. & c. Ant. de But. in
 d. c. in p̄ntia. & Lud. Ro. in l. stipulatio hoc modo. ff. de verb.
 oblig. ubi volunt t̄p si pater relinquat filiæ centum si nuberet,
 & quinqueaginta si monasterium ingrediat, si intret monaste
 rium, habebit nihilominus centum per l. Titie si non nup̄erit.
 tit. ff. de condi. & dem. q̄ ista dīpōitio retrahens filiā a vita
 contemplatiuā dī turpis, per d. s. sed & hoc præsent. & ad
 ea quæ possunt allegari in contrarium rēdēt per doc. in d.
 locis. Quinimō positō q̄ nonnulli in hoc ultimo tenuerunt
 contra. rē eorum decisio non ob. casui nostro, ut patebit
 10 ex infra dicendis circa r̄sa ad obiectā. Vltimō pro hoc fa
 cit quia positō, q̄ in hoc articulo essent variæ doct. opi. quæ
 faciūt rem ambigūam ut no. gl. in l. cum de nouo. C. de legi.
 & in l. 1. & de. ff. de leg. & in r. cōst. C. in s. quibus & no. Bar.
 in l. qui Romæ. s. ff. de verb. oblig. in 6. oppo. ergo in dubio
 debet iudicari pro monasterio uel religione. l. sunt persone.
 ff. de reli. & sum. fun. l. in ambiguis. ff. de iure dot. & et quia
 monasteriū fulminet partes rei, & ideo in dubio pro eo dēt
 iudicari. c. ex literis. de prob. c. cū dilectus. de fide in str. la.
 uorabiliores. de reg. iur. Fortificat hæc opi. ex r̄sonibus in
 fra dandis ad obiectā & istam partē q̄ per uerba naturali
 tē importat iura adiecta est condi. subtit. tenuit Dy. in d. l.
 sita quis. s. ff. de leg. 2. & ibi ēt Bar. & Marfil. & Ray. & Bar.
 & Ang. & Paul. de Cast. in auct. nisi rogati. C. ad Treb. idem
 tenet Bar. in cons. incip. Parmensis. In hanc partē ēt v̄ in
 11 citare Bald. in auct. nisi, in 2. col. q̄ q̄ substitutus non esset
 c. de descend. tibus c. neq; de ascend. tibus. testatoris, ut in ca
 su nostro, ita ēt per plura firmat Angelin. sua dīspūt. nobilis
 quidā genere & c. ēt fm eum, q̄ esset ingressus regulam fra
 trum minorum, qui oīno fuit incapax, hanc opi. ēt tenēt
 Bal. Ant. de Bar. & D. Abb. in d. c. in p̄ntia. & Io. de Imo. in l.
 fideicommissum. de condi. & dem. & est opi. magis cōis, &
 pluribus, & fortioribus r̄onibus, & authoritatib. munita: ut
 ex prædictis apparet, & per consequens in iudicando non ēst
 recedendum ab ea, ut in locis vul. traditur. ¶ Non ob. allega
 ta in contrariam: quia pōt r̄nderi ad oīa, prout r̄ndebat Dy.
 in d. l. si ita quis. s. ff. & Ray. in d. auct. nisi rogati. & ibi Cy.
 q̄ uerum est, quod r̄r non sufficit ciuiliis filius t̄n. fallit, ubi
 quis monasterium ingrediat, & hoc fauore religionis d. c.
 in p̄ntia. & arg. d. l. sunt persone. Vel fm Franc. Ti. in d.
 auct. nisi q̄ illi, qui est rogatus restituere sub conditione, si
 decesserit sine liberis, procurat habere filium per adoptio
 nem: em hoc casu præsumit, q̄ faciat hoc in fraudem fidei
 commissi d. l. fideicommissum. & l. si ita quis. quod quidem
 non præsumit in ingrediēte monasterium, facit, q̄ no. Io.
 And. in addi. Spe. in tit. de success. ab intest. s. ff. & Rich. Ma
 luum. Cyn. & Bar. in d. auct. nisi. Bar. in d. auct. si qua mulier.
 12 & fm Bald. in l. filium diffinimus. de his, qui sunt sui uel
 alii. hoc non est ex eo, q̄ monasterium sit loco filij: sed ex
 eo, q̄ dictum fideicommissum v̄r r̄ctum fideicommissarium
 sub condi. si ipse hæres calitatem seruauerit: & ideo reijciūt
 talis conditio, & pro non adiecta h̄t & scripta. ut in iuribus
 pro hac parte allegatis tanquam sit turpis, & contra uitam
 contemplatiuam. Et ex ista ultima r̄pōsione apparet, q̄
 idem iuris esse debet, siue testator dixerit simpliciter sine fi
 lijs, uel sine filijs legitimis & naturalibus, quia utrobq; est
 eadem ratio: ergo idem ius esse debet. l. a Titio. de verb. obli.
 c. de trans. epi. & præsertim quia illud quod expressit,
 tacite inerat, ut est ostensum. nec Papa in d. ca. in p̄ntia.
 dicit, q̄ monasterium habetur loco filij, imō quia quantum
 ad hoc ponitur allegato partis nō decisio Patet: ut ēt ibi di

cūt doc. & maximē D. Abb. & Ful. in d. auct. nisi. ubi ēt dicit
 hæc opi. esse tutiorem. Preterea r̄nderi pōt, ut r̄ndet Pau. de
 Cast. d. auct. nisi post alios, q̄ positō q̄ p̄ ista uerba, si deces
 serit sine liberis ex propria corpore descend. tibus. apparet
 testatorem nō cogitasse, nisi de ueris & naturalibus liberis:
 t̄n lex supplet eius cogitationem, & p̄sumit, q̄ si cogitasset
 ipsum ingredi monasterium, eodem mō uoluisset substitutū
 excludi illa. n. conditio suppletur hoc mō, si decesserit sine li
 beris ex suo corpore descend. tibus, suppleo. uel ēt si mona
 sterium non ingrediat, & ista fm eum ēt ratio d. s. sed &
 hoc præsent. Posslet etiam fm eum h̄re locum opin. Iaco. de
 13 Bel. & sequa. q̄ q̄ apparet, q̄ cogitasse testator de excluden
 do monasterium, ut ēt, q̄ prouidisset, q̄ si ingrediatu mona
 sterium, deberet solum h̄re certum quid: tunc n. lex nō sup
 plet: nam in incertis non certis locis ēt cōstitutū. l. ille aut
 ille. s. cum in uerbis. ff. de leg. 3. l. cōtinuus. s. cum ita. de
 uerb. oblig. Simile dicemus in expressa pupillari facta per hæc
 uerba, si hæres erit & in pupillari atate decesserit illum sub
 stituo, nam casu quo nō esset hæres, non cogitabat, t̄n q̄a uer
 ba totalit̄r non respiciūt, lex supplet: q̄a p̄sumit, q̄ si testor
 cogitasset de hoc casu: eodē mō in illum casum substituit, et
 iam hoc iure. ff. de vulg. & pup. Sed it̄ apparet ex uerbis, q̄
 aliter cogitauit, & prouidit: ut q̄a dixerit, si filius h̄s nō fuis
 set, substituit Titium: & si h̄s esset & in pupillari atate de
 cederet substituit Sempronium, tunc lex non supplet, nec in
 ista uulgaria cōprehendit pupillaris tacita: q̄a expressa pro
 uisio testoris facit cessare tacitā prouisionē legis. l. cum ex fi
 lio. s. j. de vulg. & pup. & cum hoc dicit declarant mentē &
 rōnem d. s. sed & hoc p̄sent. melius q̄ tangitur per alios. Et
 14 pro hoc adducit decisioē Bald. in d. auct. nisi. in q̄nō t̄ quæ
 drit, an si testator reliquit filie mille, si nup̄erit: ēt si intra
 uerit monasterium 30. an si in ingrediatu monasterium, de
 beat h̄re mille, ne detur occasio retrahendi a uita contēptati
 ua per d. s. sed & hoc præsent. ista decisio faceret pro cōclu
 sione, quam fecit supra in fauorem monasterij: t̄n Bald. tenet
 contra. in l. Deo nobis. C. de episc. & cler. & in d. auct. nisi.
 postq̄ specialis prouisio facta fuit in casu quo ingredere
 monasterium, per d. l. cum ex filio. s. i. de vulg. & pup. Et ita
 tenet Pau. de Cast. in d. auct. nisi rogati. dicit, q̄ secus esset,
 si simpliciter reliquisset mille filiz suæ, & nullam specialem
 prouisionem fecisset in casu, in quo monasteriū ingrederet:
 q̄ ea ingredite monasteriū dēt h̄re mille, per d. auct. nisi.
 & ita ēt in nro argumēto principali concludit ipsemet Pau.
 in d. l. si ita q̄. s. i. cui. in lec. Bononubi p̄dicta reprehendit
 Bald. in d. l. Deo nobis, quod ad principāle articulum nrm
 15 ibi tactum per Bar. j. His consonant uerba Bald. in d. c. in pre
 sentia in 4. col. ubi dicit, q̄ nō est opi. Cy. & Bar. q̄ monaste
 rium excludat substitutum, ēt si dictum, sine filijs ex pro
 prio corpore natis uel procreatis: q̄a monasterium h̄et ean
 dem progatiam, q̄ habet filius, nisi dictum fuisset hoc mo
 do, uidelicet, si decesserit sine liberis non fm iuris interpre
 tationem, sed ex corpore suo natis, nam hoc casu p̄ ista uer
 ba, nō fm iuris interpretationē, sed ex suo corpore natis, ap
 parer, q̄ cogitauit de monasterio, & uoluit per monasteriū
 nō excludi substitutum. Nec ob. q̄ tex. in d. s. sed & hoc p̄sen
 ti ponit casum exorbitantē a regulis iuris cōis, & per conse
 quens non debeat extēdi ad illum casum, si q̄ post uerbū,
 sine liberis, addita sunt uerba illa, legitimis & naturalibus:
 16 t̄ q̄a r̄ndeo, q̄ fallit q̄ sumus in fauorabilibus: quia iura fa
 uent aliquam cānt. ut no. gl. in l. illud. in uerba cā. C. de fa
 crof. eccle. & in l. si in uerbo, capitolorum. eo. ti. & in l. si con
 stante. & ibi Bar. in 9. q̄. prime partis. ff. sol. mat. in l. quæ p̄
 necessitatem. de reg. iur. in l. miles. in prin. de iud. in l. si a pa
 trono. in prin. & ibi no. Ange. ff. de lib. & posth. & iste casus
 uerus: q̄ al. fauet in d. s. sed & hoc p̄sent. p̄ piū fauorē reli
 gionis. Vel ēt r̄ndeo, q̄ hic erat extensio p̄sua surgens 2
 17 reguli iuris antiqui, quæ habet t̄ quod expressio eorum q̄
 tacite insunt, nil debet operari si talis extensio. l. si quis seruo. cū
 gloss. C. de fur. & ibi per do. iuncta. l. ut tantum. ff. de ser. cor
 rupt. & plenē per Barto. in l. oēs populi. quæ. ff. de princip. de
 iuri.

ecl. i. lib. 2. de his que pce. not. Bertran. conf. 267. alio occurrunt.
c Paul. d. de nobis. Cor. d. auth. nisi regat. Dec. q. penultima. ut per Bal-
d. p. b. s. in d. con. 29. conf. 26. facit. c. 1. de R. p. d. si q. si
rogatus. ubi tamen voluit. quod ibe necessarium est. de iur. q. si
excludendi more alterum. Et ex hoc factus non apparet de uoluntate
ba. sine liberis et suo corpore. et legitimo matrimonio etc. per illa uer-
ba. C. Defendentes. Quia tunc non habet locum d. de iud. et hoc prefertur.
C. Bal. 195. scilicet tamen Pucarelli. lib. 1. Decl. l. hoc prefertur.
Soci. com. auz. col. 2. de condi. et dem. Vincent. H. rula. item d. au-
cip. Peruisius. quousq. f. Fulg. col. 3. quoniam i. fin. lat. et ad iura
quomus Dec. 4. 26. contrarium consulerit et male.
d Legitime. Dixi in conf. Paris. §. gl. i. num. 44.
d Deidit. Intelligit hic prohetur religionem. quia effectus. quos habet
ingrediens. resoluatur per egressum. ut per Dec. in qua ingredit. col.
1. C. de sacro. eccl. Natta.
c Iuris communis. Constitutio iuris communis favorabilis censetur
approbata ab ecclesia. Idem Alex. conf. 122. Viso processu. col. pen.
lib. 5. Natta.
c Post prin. Hoc conf. quod hic expetit. habetur. infra conf. 31. vol. 3.
92. vol. 4. Hiero. Zanc.

I Reuendendi à promissione non uidetur recedi per instrumentum pp.
re uenditionis.

- CONSILIUM CX

¶ Circa primum licti examinati tres testes pro parte agentis: & primus, f. Bartolus clare vī probare intentionem agentis. f. p. tē dīcē promissionis promissū d. Galpar ad interrogacionem factā ipsi Stephano retrodurre: & sic probat stipulationem. Ite iurisdictionem. s. qd ferē. f. de pāis. l. i. cū ibi no. C. de usu. f. Et postquam in tractatu facta fuit cōdicta promissio, non intelligitur ab ea recessum per infirmū p. vendicionis posita factum: et si esset factum ex intervallo, quod est plus, per l. i. tibi liberum. f. m. unum. intelligit. f. de actio. emp. & l. i. binarium. f. de ferui. urub. p. rā. q. uoluit quam erat ius quistum parti, nō prsumitur, q. uoluerit ex subsequenti actu ex intervallo renunciare, arg. l. cum de indebito, in princ. de proba. & c. super hoc. de renunc. Secus si non in contractu, sed in prazationibus contractus fuisse dictum: quia tunc intelligitur repetitū in sequenti contractu, ita demū si fuisse incontinēti subsecutus contractus, & p. d. ex intervallo. l. itē quia, in f. cū ibi no. per doct. f. de p. d. in d. l. ita rādit. cōnūcti d. l. per retentionem. C. de usu. cū gl. i. & l. cum in plures. s. locator horrei. f. lloca. f. m. unum. intelligit. cum no. erit adhu quistum ius parti, & ita intelligit. q. i. q. i. in l. i. q. uotes. s. rāntūdem. f. de hā. declarat. no. l. o. de imo. in l. i. q. uotes. s. rāntūdem. f. de hā. insit. & d. s. idem respondit. Sed ille tēctis dīc. q. f.ue facta promissio tempore vendicionis: ergo si fuit cōtemporanea cum ipsa vendicione, sequitur, q. fuit parti ipsius contractus

Elegant.] Vide in materia Ias. conf. 312. lib. 2. Natta.

a Super contentis, hic incipit confilium ab Alex. redditum in hoc puncto, & habetur infra lib. 3. conf. 35. si vero uerum quod iterum super eodem puncto pro diuersis monasteriis uel personis conformiter consulit, primum tantum consilium nec nominis quidem mutatis semper tradit, ut patet hic & infra lib. 4. conf. 92. merito hoc consilium triplex esse fuperscripsi, erunt autem singula multis mendis resecta & truncata, quae hic femel integratim fua reftituuntur.

b Contrariam aduerte in themate super quo Alex. consuluit, uidelicet quando subfinitio et facta, si decesserit fise filij legitimis & naturalibus, habet fcomune opinionem legittimam, & canonifam, uique hodie, quia dicunt omnes communiter, & nominatim Dei. confil. 426. quod etiam si ponitur testator excludere monasterium, tamen non censetur per illa uerba uoluiffe, nec deo cogerisse. Sed Alexand. ultra procedit, & idem teneuimus si dictum fit. Si decesserit sine liberis legitimis & naturalibus ex suo corpore procreatis, in quo licet Pet. de Ferr. in lib. quo agitur ex subfinitio, uerbi ex suo corpore, & quidam alij teneant excludi monasterium, & fauis per cauenda ex suo corpore consistere de mense testatoris. Tamen plures teneant contrarium, nisi addatur de uerbi & naturalibus filiis non per iuris interpretationem, ut Bald. Pau. in l. De nobis. C. de episcop. & clerici. uel de eorum uero & non finito matrimonio, aut alia uerba equipollentia. quae necessario inferant de exclusione monasterij cogitatum ut Dei. confil. 559. colum. 2. Franc. Rip. re. si unquam. questio. 34. C. de reuoc. causa. & talisime in l. hoc factio. §. si quis rogatus. nu. 38. cum seq. ad Trebel. & sic adhuc in lex communis opinio uidetur stare cum Alex. per etiam si hoc maxime uoluerit testator, reijciatur condicio tanquam turpis, & reproba, & monasterium admittitur. Et licet cum Bar. consil. 1. teneant Pet. de in praesentia. col. 18. Ant. Byrr. Argu. & Fel. ibi col. decima penultima, Pau. consil. 336. lib. 1. Socin. in l.

trans venditionis. l. fundi partem. ff. de contrah. empt. l. iurigen. s. quimodo. ff. de pact. l. cta. ff. si cer. pet. & ideo nō vī
 1 alicui promissione recessum per subsequens infirmū, et si fuī
 2 factū ex intervallo, vt dixi. Quod et alia ratione probat:
 3 quia non est curandum, quo tpe fuerit factum infirmū, sed
 4 quo tpe facti fuerit contractus: nam infirmū appellatur ipsa
 5 nota continens id, quod factum est a partibus: & tale infirmū
 6 facti notarius. Contractus uero appellatur illud, quod partes
 7 faciunt, ut emptio, & venditio, & similia. ita in effectu dicit
 8 Bar. in l. i. quis legatum. circa pen. col. ff. ad l. Cornel. de fal.
 9 unde quomodo notarius fecisset infirmū ex intervallo, postquā
 10 etiam fuisset rogatus a partibus hoc non vitare actum, nisi
 11 qñ fuerit actum inter partes, q̄ contractus non ualere, nisi
 12 fieret inde scriptura. l. contractus. C. de fide instr. Et ideo in
 13 proposito non attendendum, si non fuerit factum infirmū:
 14 quia ex isto non oritur vs, sed ex contractu partium: & scrip-
 15 tura infirmū sola operatur probationem. l. contrahitur. ff. de
 16 pign. pactum quod bona fide. C. de pact. Nec obit. q̄ ille re-
 17 lus esset cognatus actoris: † quia affinis non repellitur a re-
 18 sponsum in causis civilibus, ut no. gl. & doct. in c. accedens.
 19 et i. vers. subesse, ut lite non constet esse uerum tñ, q̄ Bart. in
 20 hanc assinitate. ff. de proc. dicit. q̄ affinis est suspectus testis,
 21 & ab hoc uigore probationis facta per unum testem pos-
 22 sit deferri iurū in defectum semiplene probationis requiri-
 23 tur, q̄ sit omni exce. maior, unde si esset consanguineus vel
 24 multum amicus, non sufficeret: ita dicit Bar. in l. admonendi.
 25 de iureiur. in 7. col. in uerbo usque ad tertium, & Ant. de
 26 Butin. c. fide iureiur. per no. in l. etiam matris. ff. de probat.
 27 Ideo prima facie vī, q̄ opus sit alia probatione: & constat, q̄
 28 receptus est alius testis pro parte actoris. l. Antonius Zani-
 29 nix. iste satis bene se concordat in substantialib. cum dicto
 30 Bertoldo quō ad promissionem de retrodendendo: sed tñ
 31 uerba ipsius Antonij sunt dubia: quia non deponit, q̄ ipsa p-
 32 missio facta fuerit in ipsa uenditione, vel in ipsis prafatio-
 33 nibus venditionis postea incontinenti subsecuta, sed solum
 34 dicit, q̄ fuit ante consecutionem instrumenti: & ideo quia po-
 35 tuisset contingere, q̄ dicta promissio fuisset facta ante uen-
 36 ditionem non in uenditione, uel fuisset facta in prafationibus
 37 ipsius uenditionis postea seorsum seu ex intervallo secuta &
 38 libere facta, quo casu intelligitur esse recessum a dicta pro-
 39 missione, per not. per Bar. in d. litem quia. s. fi. & in l. pacta
 40 nouissima. C. de pact. & per Bal. & A. g. in l. i. si quis cum ali-
 41 ter de uerb. oblig. cum suis concord. non probant: † quia
 42 uerba dubia testis interpretantur contra producentem. c. in
 43 presentia. de prob. Ideo posset index causę ex officio suo re-
 44 petere d. Antonium Zaninū, & interrogare, an dicta pro-
 45 missio de retrodendendo facta fuerit in ipsa uenditione, vel
 46 incontinenti iuxta ipsam uenditionem, id est antequam par-
 47 tes deuenirent ad actus extraneos, iuxta l. cōtinuus. in prin.
 48 ff. de uerb. oblig. & l. duos. s. si ff. de duo. reis. & notin l. contra-
 49 ctus. prealleg. & in l. bonę fidei. C. de pact. & si responderetur,
 50 q̄ fuit facta in uendi. seu incontinenti iuxta dictam uen-
 51 ditionem, ut dixi, & tunc vī, q̄ dicti testes sufficiunt una cum
 52 iuramento delato. Stephano in supplementum probatio-
 53 nis, per ea quę statim dicam. Si autem dicit dictus testis,
 54 se non recordari, uel non faciām fuisse dictam promissionē
 55 in uendi. nec incontinenti iuxta uenditionem: tunc non vī,
 56 q̄ iste Antonius probet, quia non concludit de necessitate:
 57 quia poterat esse, q̄ a dicta promissio fuisset facta ante, adeo
 58 q̄ per ea quę ex intervallo essent subsecuta uendendo libe-
 59 re sit simpliciter, esset recessum a precedenti conuentione.
 60 Et istud, q̄ index ex officio suo potest testem repetere, vt
 61 declarat ambiguum dictum suum. c. cum clamor. de testi.
 62 s. quia uerō, cum gl. Et si Antonius repetitus deponeret, seu
 63 declararet in fauorem dicti agentis: prout dixit tunc uidere-
 64 tur: quomodo Bertoldus esset affinis: uel quia ex istis duo-
 65 bus testibus esset plus quam semiplene probati, potest sup-
 66 pliciter dicta probatio per iurā actoris, per regulam d. l. admo-
 67 nendi. † Et licet dictum instrumentum non debeat deferri
 68 in causis magne quantitatē, ut not. in d. l. admonendi, & in
 69 l. in bonę fidei. C. de rebus creditis, tamen posito quod

apparet istam cām esse magnę quantitatē inspecta qualita-
 te personę actionis, pōt deferri iurā: quia qñ plus q̄ semi-
 plene est probatum, ut in casu nro per dictos duos testes fe-
 cuta declarat. & repeti. d. Antonij. ut supra dixi. Etiam pōt
 dici, q̄ iurā actoris supplet et in causis magnę quantitatē:
 & etiam in alijs causis arduis, in quib. pp. solam semiplenā
 probationem non deferat iurā: ut no. d. l. Abba. in c. mulieri.
 in 4. col. de iureiur. per id quod hī in cap. ff. s. fi. eo. ti. Etiam
 idem est de mente Hoff. in summa de iureiuran. ut supra, &
 Arch. in c. uiles. el. 1. in fin. 2. q. 1. & Sal. in d. l. admonendi.
 circa pen. col. dum ponit intellectum d. c. fin. de reg. iur. &
 idem tenet Ludo. Rom. in d. l. admonendi. post me d. ium, in
 vers. 1. in eadem ibi, & in delictis & c. & Bal. in d. l. in bonę fi-
 dei. circa ult. col. in vers. hic dubitat de feudo. C. de reb. cre-
 dit. Plus dico, q̄ etiam abq̄ue repeti. d. Antonij vī, q̄ suffi-
 1 ciat dictum primi testis, s. Bertoldi causa exceptio, q̄ est cog-
 2 natus, uel affinis, propter quam nō dr̄ omni exceptione ma-
 3 ior fuit remissa, & potuit remitti per partes in causa prin-
 4 cipali: ut expresse no. Io. And. in addi. Spec. in ti. de teste. s. se-
 5 pe. in princ. facit. l. si quis testibus. C. de testibus, & quod in-
 6 fra dicam. † & in isto casu qñ testis non est omnino inhabi-
 7 lis, & potest per partem approbati b̄ testis approbatio facta
 8 per partem expresse uel tacite operatur, q̄ index posuit ex
 9 officio suo aliquid supplet: ut non habet locum id, quod habe-
 10 tur in l. quos prohibet. ff. de posthu. & ita etiam uid. Io. And.
 11 in addi. Spec. in ti. de teste. s. 1. uer. quid si uult, & Ant. de
 12 Bu. & Io. de Imo. in c. cum dilectus. de consue. & Ant. de Bu.
 13 in c. bonę fidei. 1. de posthu. præl. & sic sufficeret primus testis
 14 cum iurā partis. Saltem cum non sit probatum istam esse ma-
 15 gnam cām circa deo. Michaelis, qui est tertius testis d. Ste-
 16 phani: non puto posse fieri nisi modicum fundm, & ex eius
 17 inspec. apparet. Nec prædictis ob, si diceretur, q̄ x̄ or in
 18 sua positione asserit, q̄ dicta promissio de retrodendendo fuit
 19 facta post dictam uenditionem & instrumentū: testes uero
 20 actoris dicunt, q̄ fuit facta promissio predicta ante octo
 21 nem instrumenti: quia dico, q̄ reus negauit cōtenta in d. po-
 22 sitione. unde non potest se fundare ex positione negata. c. e
 23 eo. de reg. iur. lib. 6. & no. Spec. in ti. de p. octauo. vers. 1.
 24 & Bar. in l. non utique. ff. de excep. & in l. post legatum. in prin.
 25 ff. de ijs quib. ut indig. cū simi. Nec ob, etiam si dicatur, q̄
 26 dicti duo testes non sufficiunt ad reprobandum instrumentū,
 27 si sibi contradicant, per no. in l. in exercendis. C. de fide
 28 instrumen. & in l. optima. C. de contrahen. & committ. Iri-
 29 pu. & in l. 1. s. si quis negot. ff. quemadmo. testamen. ap. &
 30 in cap. cum loan. de fide instrumen. quia dico, quod actor
 31 non tendit ad improbandū † instrumentum, nec testes con-
 32 tradicunt infirmo: imo unusquisque fatetur fuisse consecutum,
 33 prout iacet. Sed dicunt testes, q̄ ante consec. instrumenti fuit
 34 actum inter partes q̄ Gaspar teneatur retrodendere. unde
 35 si agitur, q̄ illud pactum intelligatur repetitum in illa uen-
 36 ditione. ex mente partium, & non intelligatur per sequentiā re-
 37 cessum a dicta promissione, ut supra declarauī: non sequit,
 38 q̄ infirmū sit falsum: quia non sumus in casu, in quo loquun-
 39 tur ea, quę no. in d. l. in exercendis. cum si. Et per hoc etiā di-
 40 co, q̄ testes recepti pro parte d. Gasparis non contradicunt
 41 testibus Stephani: quia testes Gasparis dicunt illud eo quod
 42 instrumentum & c. Non ob si dicatur, q̄ Antonius quartus
 43 testis deponit, q̄ d. Gaspar soluit & numerauit dicto Step-
 44 hano quantitatē dictę peciæ terre uenditę, & in instrumentū
 45 dictatur, q̄ non fuit numeratum pretium solum librarum, sed
 46 solum usque ad quantitatē duc. 1. 6. auri. & residuum fuit
 47 consecutus emptor habuisse & penes se habere: quia respon-
 48 do deo, † q̄ quādo unus testis cōtradicit alij in modico, & non
 49 dicuntur uarij: & saluantur, ita dicit Ant. de But. in c. ad fi.
 50 de regula. per ea quę ibi no. in gloss. 2. iuncto tunc uide licet
 51 in modico uariet iste testis ab instrumentū, nō dē redargui:
 52 adeo q̄ non probet nam testis recordatur uidisse ipsi pecu-
 53 niam numeratam, & tunc numerata fuit & estimauit eā esse totā.
 54 Preterea d. testis dicit, q̄ pretium soluit & numerauit
 55 dic. Gaspar in dicto loco, debet referri non specificē ad totū
 56 pretium: † quia dictum prolatum a teste non facit omni-
 57 modam

Liber Secundus Confil. Alexand.

¹ modam relationem, si per hoc incidere in aliquā contrarietate
fuit, ut no. Bar. per illum tex. cum gl. in l. Iulianus, ff. de her. in
p. it. Præterea d. iuristas non est circa negotii principale, s.
p. commissiois de retrovendendo, de qua agitur; ergo non in-
iudat per eam diu tem sitisut per Bar. in l. eos, cum simi,
ff. ad leg. Cornel. de fal. Præterea et d. Bertoldi sufficeret cu-
ius a. actoris, ut supra probatur. Nec obstatiam pñdictis, si di-
ceretur, q. plures testes sunt recepti pro parte Galfaris ad
² reprobandos testes actoris tantū criminosos: q. tales ex-

- ceptiones fuerunt per partes remissa expressè, & èt si non
fuisse expressè remissa fuerunt tacite remissa; q̃a non fue-
runt oppositæ ante publicationem titulum, c. præsentium
de testin. antiquis, & Cy. in auth. si testis, C. de testi. & Io.
And. in addi. Spec. in tit. de testis, s. sepe, circa princip. ubi
expressè dicit remitti posse per partē hāc excep. q̃ testis sit
criminosus. Præterea requirebatur, q̃ talia crimina deducen-
tur articulis specificè, & cum expressione loci & t̃pis per id
qđ̃ h̃i in c. præsentium, s. testis, cum ibi no. per doc. de testib.
lib. 6. & per Bar. in l. 1. circa 3. col. de excep. per Bal. in auth.
si dicat. in fin. C. de testib. l. edita in 8. col. in repet. Paduana.
C. de eden. Nō obstat, si dicat, q̃ iudex cōt. gēs principales de

- 13 nullū tāta fuisse promissionē de retroducento: ita dico,
q̄ talis delatio iuri fieri non potuit, prout facta fuit. Absenti
D. Stephano, & non citato. l. in bonā fidei. uerū, cā cognita,
de rebus cred. & ibi per illum tex. no. Ang. dicens causā de
bere esse aduocatū per illum tex. iunctā l. in causā. s. cā co
14 gnita. de minor. ¶ Circa fm̄ principium, uidelicet, an ob-

- fter, q̄ non fuit transmiſſa conſultori, prout cauetur in ſtatuto
 ſub rubrica, de libell. obla. radeo, q̄ non quia pōt frideri
 ad ſtatutum, q̄ intelligitur pariter petente. l. 4. §. hoc autem in
 terdictum, de dam. infec. & no. glo. & doc. in c. ſi de reſcri. &
 Ant. de Bu. in c. pen. de iudum ſim. Sed d. Gaſpar non petit
 cām legitimē committi conſilio ſapientis non ſuſpecti ſim
 pliciter, ut dicit ſtatutum: ſed dicit, q̄ offerebat ſe paratum
 mittere ad conſilium ſapientis Bononie, ut alius dictum eſt
 & conſeclum inter diſtas partes: dicebat, & iis de tali con-
 ſione non appareat in aſt. debuit petere cām mitti per capi-
 taneum ad conſilium ſapientis partibus non ſuſpectis ſim
 diſponē ſtatuti, & cuius forma non debuit recedere. l. p̄or.
 §. docere, ſi de u. bon. rapt. l. 1. §. ait p̄or. ſine quid in ſum.
 publi. & q̄ no. uoluit lo. And. in c. j. in uer. Chriſtianorum.
 de homi. lib. 3. in nouella. & Bal. in l. 1. q̄ non dicā rapere, ci-
 ca 4. col. de epiſc. & cle. Præterea quācumque fuerit ſibi preſen-
 tata copia proceſſus, & oīum aſtorum, & non appareat, q̄ Ga-
 ſpar in hoc fecerit qd ſibi incumbat circa p̄ſita diſtorū
 aſtorū: oportebat n. mittere aſta ad conſultorē, iuxta l. ſi.
 C. de reſ. in de iſte q. non adimpleuit pro parte ſua non pōt
 alteri morā allegare. l. Iulianus, §. offerri. ſi de aſt. comp. l. edi

- [illegible]

- q̄firmado prius in sin lat̄ in fauorē d. Strophani, † prater q̄
quod ad expensas, attento q̄ Stephanus uicit & superuicit
iudō Antoni delato in supplementum femelēne probatio-
nis, per e. col. q̄ fingit tradatur per Bald. in auth. gñaliter, cir-
ca e. col. c. de episc. & cler. unde in expensis tam principalis
causę, quā appellatiōis index utraq; partem ab expen-
sis absoluat: propter prædicta: etiam quia in hac c. utraq;
est iustus, & uictor poterit etiam index, si sibi placuerit,
priusquam pronuncietur repetere d. Antonium telitem, ut su-
pra dixisset nō puto esse necessarium per supradicta. Alex.

ling.uer.testis.1.Pe.c.f.diligenti.col.2.de foro comp.Dec.1.r.de offi-
feli.1. qui iurisdictionem fide iurisd. om.iud. fal.1. pater funus. col.4.
ff. de his qui test. fu. ut alie. iur. in repet. l. ad montem. col.7. de iur. i.
Dec. c. ex i. fin. uatione. col. fin. de app. doct. in l. etiam. C. de test.
d Modico. Supra eo. col.48. iur. s.
c Comparationem. Per quam iur. om. citationis purgans. And. Tirac.
in conser. Pict. 5. g. 2. iur. s. 1. com. seq.

S V M M A R I V M.

- 1 Presumitur pro sententia,
2 Sententia potest ferri contra non citatum presentem,
3 Nuncius si referre citasset, presumitur pro eius commissione.
4 Possidere se respondens intelligitur de toto, & censetur se litis offerre,
5 Exceptio post sententiam non potest opponi eam infringens,
6 Inferior non potest uti clausula non obstante.

CONSILIVM CXXIII.

Is o processu causa agitatur inter syndicum societatis S. Marie de Cotignola ex parte una agentem, & Rogerium q. Matthæi del Vecchio & Petrum q. Matthæi ex altera se defendentes. Videndum est in primis, utrum sententia lata per D. Vicarium, cuius petitur executio, valeat faniibus exceptionibus contra eam oppositis. Ad quod vñ sententia ex parte, & pro ea præsumitur regulariter c. bone. el. l. de elec. c. in præsentia. de renunc. c. cum inter. & c. sicur. de re iud. & no. plenè in c. cum in iure. de off. deleg. c. fin. contra de probat. & l. sciendum. ff. de verb. obli. cum fin. Nec obstat, exceptiones contra prædictam sententiam in præsentii iudicio executionis opposite: quia primò non obstat, q. fuerit lata ab incompetenti iudice: quia responsio patet ex relictis de legatarij registratis in processu: per quæ relictis constat causam à principe fuisse delegatam Vicario Lugj, & indubitatum est, principem hoc facere potuisse. l. i. C. qui pro sua iuri. l. more. cum l. seq. ff. de iurisdi. om. iud. & quod plus est pronunciatum est per iudicem aditum fore iudicem competentem, & ab ea pronuncia est pronunciatum, ideo liti stare oportet. c. cum dilecti. de elec. c. significantis. de off. deleg. ¶ Non obsecunda exceptio, quia dicitur, q. sententia non valuit, quia non fuit condemnatoria, nec absolutoria, prout esse debet, q. in ea non fuerunt condemnati d. Rogerius & Petrus ad restituendum dictas petias terræ: quia contra terrarum patet eundem ex inspectione sententiæ prædictæ, in qua condemnatur Roger, & Petrus & eorum procuratores ad restitutionem dictarum terrarum. ¶ Est similiter fragilis est tertia exceptio, in qua dicitur, q. verba sententiæ non sunt relata ad ser Paulum Andream de Margotis, qui erat dñs litis seu causæ: sed ad alios syndicos, qui non erant domini litis, & sic non deberet valere sententia, per ea quæ habent in l. r. C. de sent. & interloc. omnium iud. quia imò ex inspectione sententiæ apparet verba esse relata ad ser Paulum. Non obstat etiam quarta exceptio, in qua opponitur, q. non valuit sententia: quoniam fuit & est abusive eo, q. d. Rogerius & Petrus nunquam fuerunt citati ad audiendam sententiæ, saltem legitime & peremptoriæ, iuxta l. ad peremptorium. ff. de iud. & l. contentanem. & l. tres denunciations. C. quo. & qñ iud. causa ad hoc rideo, q. citatus fuit procurator dictorum Rog. & Petri: & ipse Rogerius & Petrus personaliter, ut comparere deberent die 10. mēsis Martij, & ita postea dicta die comparuit procurator dictorum Rogerij & Petri: & eo præsentè lata fuit sententiæ: & ideo si comparuit reus in prima citatione ad audiendum citationem, quamvis fuisset peremptoria, non erat necesse aliam citationem facere: ut in autq. semel. C. quo. & qñ iud. l. propterandum. s. r. C. de iudi. Nam sententia citatio, de qua in l. ad peremptorium, si fiat ad contraria multatim & proutritatem non compendens. d. l. ad peremptorium. cum qñ. unde si in prima citatione reus citatus comparere, non est ulterius citandus. ¶ Ideo iura prædicunt, q. sententia ferri potest contra non citatum præsentem, ut erat dictus procurator reorum. l. de unoquoque. de re iud. ut erat dictus procurator reorum. l. i. causa cognita. ff. l. etiam. s. hæreditatem. & l. in causæ. la. r. causa cognita. de demino. & no. lo. And. in c. fin. de elect. lib. 6. in nouella. & clarè ponit prædicta Ioan. And. in add. Spec. in tit. de sent. prola.

ADDITIONES.

- b ¶ Approbari. Alex. l. 4. §. hoc autem iudicio. ff. de dam. infe. Ant. Corfex.

bonis retentis in finisquia dicitur d. Petrus habere duos fratres, qui non fuerunt nominati in dicto iudicio. Rñdeo oñio in totum, qui debere contra d. Petrum & Rogerium in totum, qñ rñdendo interrogatorij factis in principali iudicio dixerūt qñ possidere bona cõtenta in petitione. & intellige in totũ, ut no. gl. & doc. in c. 2. de libel. obla. & ideo in totum dñt ñe rñ executio & rñ reperitur, qñ non habissent facultatem rei reititundę in totum. tñ cum se obulerit licet in totum, tñetur, quanti interfecti aetorem non decipi. pñ. d. Pe. & Roge, afferentes se possidere dicta bona. In totum, prout intelligitur fm̃ quod dixisti probatur in l. is qui se obulit. ff. de rei uen. iuncta l. qui se felici. ff. de peti. hęc. ¶ Quod ad tertium dubium, quod queritur, dato qñ d. Petrus fuisset adultus, minor uidelicet 25. annis pñe dictę finis, & modò sit maior 30. pñ sit dicere finiam nullam respectu minoris etatis, licet de minori etate probauerit. Rñdeo, qñ non ut dixi supra circa exceptionem nullitatis. ¶ Circa quartum dubium quod queritur, an dicti condemnati possint in cñ executionis probare aliquod de dominio & iure iporum, an uero differendum in aliud iudicium. Rñdeo, qñ possit finiam pñdicam, quę in rem iudicatam transiit, non possunt ad impediendam executio nem admitti in causa. d. excep. uel proba. qñ ipsam finiam impugnare. rñ. peremptorias. C. fen. rescin. non poss. l. fi. in. fi. C. de ordi. cogi. cog. & cum inter. de re iud. & plene in l. i. C. de iu. & fac. igno. ¶ Postmodò circa ultimum quantum, quod dñtur, utrum præfatus D. Theophilus potuerit cõcedere dictum rescriptum d. Rogerio continens, qñ non obstante finia lata ex defectione appellationis faceret iustitiam partibus. Respondeo qñ non quia per defectionem appellationis prima finia in rem iudicatam transiuit. d. l. fi. s. illud. & d. l. si cõtra. ¶ Nec potuit aliquis dominus factem superiorem recognoscens, prout præfatus D. Theophilus prædicam finiam tollere factem in iudicium partium. Inuenio. C. de temp. app. l. si. sent. rescin. non poss. 1. & 3. ut l. in. pen. & ibi not. l. i. C. de err. ada. cum si. Nec in dicto rescrip. etiam est clausula, nõ obstante. In contrarium faciente, quia clausula effere necessaria, qñ princeps superiorem non recognoscens uellet dictę finis & defectioni derogare, ut no. in l. causas. C. de transa. & in d. l. fin. C. fen. rescin. non poss. ¶ Inferior uero a principe, prout D. Theophilus non potest uti clausula, non obstante, ut l. formam. C. de offi. præf. præf. & cum inferior, de maio. & obe. & no. in c. fi. de hęc. in 6. & per Io. And. & alios in d. c. fi. offi. archi. Et tño minus potuit dicta concessio per præfatum dominum fieri, cum facta fuerit parte ad hoc non citata, cum ita diuus de adop. l. 2. de nat. resci. inter quas, de maio. & obediens. no. Bart. in l. adop. ff. de adop. ubi inquit, qñ impetratur a principe rescriptum ladens alium, ¶ debet licet citari ad impetrationem, & not. Bart. in l. C. de temp. app. & Spe. & Ioan. And. in tit. de rescrip. præf. s. si. uer. item quod ad rescrip. & not. de cõfio. in e. cum olim. de re iud. cum suis confor. & c.

* **Comparationem.** Per quam cum citationis purgatur. And. **Tirac.** in
 * **confi.** Pict. 5.9. glof. 2. nu. 18. cum leg. "Si citatio ell nulla, pater tamen
 comparatio, fequitur Math. Affi. decif. 5. Felin. ell. null. 4. in quarta
 declaratione, extra de prefcript. Dec. confi. 187. col. 3. uerf. Non obftat
 quod citatio. Natta.
 * **Bart.** in Lncq. "Aduerfus qui Bar. ibi intelligitur, quando minor habet
 legitimam perfonam ftandi in iudicio in cafibus notatis per l. in c. ex
 parte. de refcrip. foli. Et per Spec. in tit. de adu. col. 1. quia in illis habet fa-
 cultatem confultandi procuratorem, alias, fcilicet comparere non
 poffet, ita nec procuratorem. Natta.
 * **Alum.** No. q. in extrajudiciali. etiam requiritur citatio. l. in concedi
 dis. ff. de acq. plu. arden. no. ita diuus. ff. de adoptio. l. fi. C. de auth. tuto.
 declarat. Dec. confi. 649. col. 3. Natta.

1 Compromissum in iure non ualet ad arbitrium duorum .
2 Concorditer fieri non dicitur, quod fit a maiori parte.
4 Arbitri non possunt supplere in alijs rebus, sed bene in pecunia.
5 Clausele generales non referuntur ad lites dependentes ex testame
10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30.

Liber Secundus Consil. Alexand.

- 7 Reclamatum si sit à laudo, pro eo non praesumitur. nu. 10.
9 Laudem non ualet admissio eo qui tunc caret potestate.
13 Laudem quid si latum sit partibus absentibus, nec uocatis.

CONSILIVM CXXIIII.

In causa & lite inter Franciscinum q. Iohannis Bertini, & Veziam fratrem d. D. Franciscine ex parte una, & magistrum Bartolom. q. magistri Francisci ex alta. Visi & pōderatis his q̄ in themate narrant, & uiso compromisso & arbitramento. Breuiter sentio dictum arbitramētū latum inter dictas partes non tenere. Primo: quia ex in isto cōpromisso apparet factum fuisse cōpromissum in dictis arbitris & arbitratoribus. l. l. & A. in casu quo essent discordes: ubi partes in tertium arbitrum & arbitratorem elegerunt. F. promittentes partes p̄dictas id quod per oēs cōtra arbitros fuerit laudatum & arbitratum, cōcordatum obseruare & adimplere. ¶ Sed ita est, q̄ per oēs dictos arbitros non fuit laudatum, sed solum per duos. l. d. l. & A. ergo nō ualet arbitramētum: quia recessum esse a forma compromissi, contra q̄ nullā habet potestatem arbitri. l. non distinguimus. s. de officio. ff. de arbi. Et hoc ad p̄boscū nostrū decidit per Io. And. in addi. Spec. in tit. de arbi. s. fuer. quid si factum est in compromisso q̄ concorditer & c. ubi quærit Spec. quid si in compromisso electus est etiam tertius, & Spec. in compromisso, q̄ cōcorditer pronunciat: ¶ an ualebit iura maioris partis? & dicit q̄ non: quia uerba debent aliquod operari. l. si quis in prin. ff. de ele. l. in. si ff. ad municipi. l. stipulatus. in prin. ff. de usur. & pro hoc Io. An. ibi in addi. dicit, q̄ idem tenet gl. in c. 2. in gl. pen. de arbi. in 6. & q̄d pro hoc facit tex. in c. 2. in fi. de test. in 6. subdit tūc Spec. q̄ in contrarium probat, arg. tex. in l. iurisgen. s. fin. cum l. seq. ff. de pac. ubi sufficitali quid factum esse a maiori parte. Sed Io. And. super d. uer. fed quid si factū & c. in addi. incip. hæc uerba & c. ridet ad hoc, q̄ est uerum, q̄ sufficit factum a maiori parte, nisi contrarium sit actum ex presc. uel tacite: prout intelligitur esse actum fin. cum in casu p̄dicto, uidelicet p̄ dicta uerba concorditer & c. Hoc est aperte uult gl. pen. in d. c. 2. q̄ uult, q̄ si actū est in compromisso q̄ non ualeat iura arbitrorum, nisi oēs concordent, & tres erant arbitri, non poterunt duo pronunciare, etiam si tertius uoluerit interesse: scilicet si dicta clausula non esset appositā in d. c. 2. & ibi gl. quam cōter sequuntur docti. Et sic apparet idem esse, siue actum sit, q̄ concorditer pronunciat, siue actum sit, q̄ omnes pronunciat: patet ex not. per gl. in d. c. 2. per no. per Io. And. in dictis addi. post Specu. pro hoc facit, quod nō gl. in c. cupientes. s. ad hæc in uer. cōcorditer. de ele. lib. 6. & in c. le. Romani. in uer. concord. de ele. c. 7. uoluit, q̄ q̄ requiritur aliquid concorditer b̄ fieri debere, non dicat factum concorditer, si est factum a maiori parte, & probat in c. in causis de ele. in antiq. ubi ista duo. l. concorditer esse factum, & esse cum consensu maioris partis, ponuntur tanq̄ diuersa. Et ideo dicit Do. de sancto Ge. in d. s. ad hæc per no. ibi per gl. q̄ hæc dictio, concorditer, de sua propria significatione requirit, q̄ nemine discrepare fiat, fed ubi h̄t q̄ non requiritur fieri nemine discrepare, tunc improprie d̄ concorditer fieri: & ita procedit id, q̄ nō gl. in c. non potest. de iud. & gl. in c. ubi periculum. s. eisdem. in uer. sing. de ele. in 6. Et ideo dicit Io. de Imo. in c. non pot. q̄ illud factum est a maiori parte, non d̄ uerē esse factum ab oibus s̄ concorditer: sed per iuris fictionem censetur factū ab oibus ut probat tex. in l. quod maior. ff. ad municipi. lib. dicit, quod maior pars facit, pro eo habet, ac si omnes fecerint: nam illa uerba posita in d. l. quod maior, dū tex. dicit, habetur ac si c. important similitudinem, denotat em̄ fictionem q̄ dico, q̄ habetur pro tali. iure ciuili. de cond. & demon. l. si maritus sit in magistrum. s. i. ff. de adul. & no. gl. in l. merces. l. 2. ff. de uer. sig. cum si, ita etiam concludit Io. de Imol. in c. de maio. & obed. ubi etiam ad hoc ponderat ibi no. per gl. h̄. Hoc expresse dicit Pet. de Ancha. in l. iuris. s. adeo. ubi dicit, q̄ ibi in tex. probat, q̄ illud q̄ est factum a maiori parte, non d̄ esse factum communi consensu s̄ cōcorditer. Et dicit, q̄ non ob. tex. in d. l. quod ma-

ior, ubi factū a maiori parte hī, ac si factum esset ab oībus, p-
 rinet, q̄ illud est per fictionē iuris, & q̄ in iudicio non bene
 dī aliq̄d esse concordatū iuris, & q̄ in iudicio non bene
 parte. Ita ē in effectū tenet Pau. de Leaz. & D. Car. in cle-
 qn̄ est facta solum a maiori parte, debet exponi, concordatū,
 1. canonici. Sed propriē dī concorditer fieri, q̄ nemo dī
 scerep, & ibi plenus prosequuntur. Idem concordatū archi-
 76 dī s. dilectionis, & in c. quorundam, de elec. lib. 6. Idem
 ē tenet quod ad casum nostrum D. Card. Flor. in d. c. non re-
 test, ubi vult, q̄ licet factum a maiori parte videatur con-
 cordatū, per ibi no. per gl. & per no. in c. ubi periculum
 s. eisdē in ver. singulis, de elec. lib. 6. n̄ illud procedit, q̄ ai-
 quod explicandum est a pluribus, ut singulis, q̄ ai-
 fic. dī diui. & in regula, in re cōi. lib. 6. & in casu nō de p-
 testas arbitrator nō dēt p̄ficere ad eos ut singulos, v. dī p-
 pareet, & no. Io. And. in add. Spec. in ti. de arb. si p̄m. p̄m. p̄m.
 addi, q̄ inci. quod si faceat. Sed D. Abb. in d. non potest dī
 cit, q̄ t̄ q̄ a plurib. ut collegio, & unit aliq̄d explicandum
 non potest dī concorditer factum, q̄ sit aliq̄d discrepā-
 tē, allegat text. in d. c. in causis, & text. in c. quorundam, de elec.
 in 6. & id quod tenet in d. cle. ne Romani, & in d. cupientes
 ita ē tenet Lud. Ro. in l. 4. s. Cato. de verbo. obli. in ult. cōi.
 in Linter oss. ff. q̄i factis, q̄d bene facit, quod no. gl. in c. o-
 olim in gl. f. de re iud. & quod ibi no. Io. de Imo, & Cuius
 nos sumus in materia contractus compromissi, in qua
 materia contrafactum sit līta interpretatio. c. cum dilecti-
 de dona. l. ueteribus, de pact. l. quicquid astringenda, de ver-
 bo. obli. ideo ista verba compromissi, per que promissum fuit
 obferuare illud, quod ab oībus arbitris laudare, non p̄m-
 uerificari in maiori parte arbitrorum, fātem cum in dubio
 non sit recedendum a prima significatōe uerborum in l. 1. s.
 si is qui naem, ff. de exer. l. ille, s. cum in uerbis, de
 leg. 3. l. si quis. s. is cui de leg. 3. §. Secunda principalī rā-
 tione fuit nullum dī contra arbitramētū, quia cōpromissum fuit
 factum de lite, q̄ ueritate, seu uerti sperabatur inueniri
 magist. iur. Bartolum & D. Franchinē, cō q̄ magist. iur.
 Bart. pradi. s. petere intendebat tanquam heres Iofrastis
 filii olim mariti d. D. Franchinē certos pannos & mobilia,
 quos & que dicebat d. magist. Bartolum ipsam habuisse de
 bonis & rebus d. Ioannis, & ḡlialiter de omnibus & singulis
 eorum differentis inter eos ueritibus, & dependētib. &
 connexis ex cā p̄dicta, ut aliqua alia ratione, nē cū quo
 modo dī ueritē arbitri sui arbitros non cognoue-
 runt, & pronunciauerunt super dīctis pannis & mobilibus
 quos & que d. magist. Bart. petijt tanquā peruentis ad manus
 d. D. Franchinē de bonis dīcti q. Ioā. exportatis peti-
 d. D. Franchinam, fed etiam condemnauerunt d. D. Franchinam
 & d. Vetium eius fratrem ad reddendum d. magist. iur.
 Bartolo rationem: acq̄sitorum per eam ex operibus
 manuum suarum pro tpe, quo stetit uidua in domo magist. iur.
 Bartoli p̄dicti, seu fātem ad tradendum, seu consignandum
 libras centum Bonon. de summa & quantitate probata in p̄-
 cessu acq̄sitorum per d. D. Franchinam ex industria ma-
 gist. iur. suarum, seu eius exercitio, & declarauerunt d. Bart. ten-
 d. D. Franchinē seu eius fratri ad dandum dotes d. D. Franchinē,
 quas habere debet ab haredē d. Io. in dotibus p̄-
 dictis ufq; ad summam dīctarum centum lib. ad quas com-
 penandas cum dīcta dote condemnauerunt d. D. Franchinam
 nam. Sed ita est, q̄ ex dīctis acq̄sitis ex opera d. D. Franchinē
 dīctas partes differentia celebrationis compromissi p̄latū & iudi-
 nec fuit dīctum de dīcta dote, ergo appareat fuisse inter dī-
 ctam extra de quo fuit compromissum, & per consequens nō
 ualuit. d. s. de officio. Accedit id, quod not. noli Bartol. in
 cum Aquiliana. ff. de trans. ubi querit, quid si inter me &
 te erat contentio de quadam fundo, & compromissi sumus
 aliquem, dando ei plenam potestatem arbitrari: utrum ille
 arbitrator poterit cogere rem, ut det aliam rem de qua me
 erat contentio? & decidit quod non. d. s. de off. & per d. l. si
 cum dies. s. plerumque. ff. de arbi. Pro hoc etiam add. q̄
 index

index assumptus in actione cōi diui. nō potest occasione rei
eōs ponere manum in aliā rem non cōem. labor. s. de ve-
cōis. ff. cōi diui. sed circa illā rem, de qua erat contentio,
bene potest se intrinsecare arbitrat, iubendo dari pecuniā
pro dicta re, vel rem pro ista pecunia, de qua erat contentio.
I. cum in fundo. s. ff. fundus. ff. de iud. in fi. de offi. iud. s. offi.
cium. Pecunia. n. est per quam oēs alie res estimant. & ideo
aliter esse non vult. ita fidei iudicem acceperit. ff. de fidei
iudic. tit. c. signanter Bar. in d. l. cum Aquiliana. & Angel. in
l. de his. eo. tit. & Ant. de But. in c. confituit. ad l. de reli. do-
mi. per illum tex. & gl. in c. Quintavallis. de iureiur. & in ca.
nisi essent. de prob. & est de mente Spec. in tit. de arbi. s. ex-
cipit. uer. sed pone, q. litigantes. Sed dicti arbitratōres non
condemnauerunt d. D. Franciscinā in dictis libris centum
p. dictis pannis & mobilibus, quōdā. Io. sed per acquisitis ex
opera & industria d. D. Franciscinā de quib. apparet, nullā
fuisse factā contentiōē inter dictas partes: ergo non ualuit
laudum. Facit quod no. Bal. in l. i. C. de arbi. in uer. quaro, ar-
bitrator non potest aggredi &c. & in l. i. q. de fin. C. de cōpen. &
in l. meno. C. de sen. & Bal. in addi. Spec. in tit. de arbi. in 3.
col. in uer. an arbitrator &c. ¶ Nec ob. si diceret, q. in cōpro-
missio d. p. compromittit de lite, quae uerebatur, seu uertiti
sperebatur: quia dico, q. ibi declaratur, & specificatur quae esset ista
lite, de istis pannis, & mobilibus quae d. magister Bar. petere
intendebat tanquā Io. filii fratris haeres quae quidē magister
Bar. dicebat fuisse de bonis & rebus d. Io. sed cum ipsis nihil
habent cōe ea quae ipsa D. Franciscina uidua ex industria
seu opera manuum suarum acquirit, f. de quib. dicti arbitra-
tores iudicauerunt, & licet in d. compromissio subiugant, &
gñaliter de oibus alijs eorū dñs inter eos uerentibus, &
dependentibus & connexis ex cā praedicta, uel aliqua alia ra-
tione uel cā quoquo modo totum non comprehendunt p̄dicta
acquisita ex industria per d. D. Franciscinam, nec cā dotis
seu eius compensationis ex cā dictarum operarū, siue libran-
centum: quia dicta uerba compromissi restricta sunt ad
dñas uertentes inter dictas partes, & dependentes ab eis.
Et ponderanda sunt ista uerba, uertentes, & dependentes
ac quia sunt participia c. p̄tis t̄pis, quae resoluuntur in rela-
tione & uerbum praesentis t̄pis, ut est gl. ordinaria in clem.
i. in uer. dignitibus, de prob. & not. Bar. in l. Centurio. ff.
de vulg. & pup. in questione, quam mouet de sub. facta pau-
perib. Christi, in filiis q. & in l. i. ff. de condi. & dem. Sed tan-
ticul. t̄pe compromissi non apparet fuisse ualidū controuer-
siam inter partes de praedictis acquisitis ex industria per d.
D. Franciscinam uiduam: ergo non ueniunt ista in compro-
missio, dato q. ex post facto suborta esset inter eos dñia. l. si
supulatus fuerim illud, ut illud. s. i. & l. i. a colono. & l. cum
supulatur. de uerb. obl. Et si d. D. Franciscina allegat: quia
inter eam & magistrum Bartolom tempore celebrationis
compromissi non erat alia differentia nisi super dictis pan-
nis, & mobilibus, quae dicebantur fuisse d. Ioannis: incumbit
d. magistro Bartolo onus probandi, q. fuerunt tunc inter eos
dictae alie differentiae, per no. per glo. in l. cum de lege. ff. de
proba. & per no. per Bar. in l. conueniunt. s. codicilli. in pen.
q. de iure codicil. cum si. Non enim potest fundare intentio-
nem suam magister Bar. ex illis uerbis generalibus, f. de om-
nibus singulis & eorum differentijs inter eos uertentibus
& cūcūq. probet aliter, quae essent istae, per no. per Dy. & Bar.
in l. si sic. s. i. in ult. qua. ff. de leg. i. cum suis conca. ¶ Nec
praesumitur pro sententia arbitratōris, a qua pendet reclama-
tio, dñt est in proposito nostro: ita concludit Anton. de
But. in c. quoniam contra. de probat. in antepen. col. in uer. si
quero nunquid pro dicto arbitri uel arbitratōris, & ibi etiā
d. Abb. & Ant. de But. in c. cum ad sedem. in fi. de res. spol.
& in ca. Quintavallis. in uer. uenio ad sextum &c. de iureiur.
per no. per Inno. in c. bonae. l. i. de elec. in d. c. quoniam con-
tra. & ita conueniunt Ant. de But. con. 24. incip. quae istio hēc
dubia, & ita etiam no. Lud. Ro. in l. sciendum. ff. de uerb. obl.
in 25. col. in uer. & ex his inferunt ad questionem, an praesū-
matur pro laudo. ¶ Preterea dicta uerba gñalia appōita in
compromisso non referuntur ad lites & cās dependentes &

testō: quia gñalis contentio non refert ad ea, q. dependent
ex testō et si contrahentes habebāt sciam testamenti ut no.
Bar. in l. q. Romae. s. duo fratres. de uerb. obl. in 16. q. per no.
in l. tres fratres. ff. de pac. Quanto magis in casu nro, in quo
non apparet, q. t̄pe compromissi ipsa D. Franciscina fidei
frater hñent noticiam contentōrum in testō. l. de his. cum ibi
not. ff. de trā. l. i. ff. quem ad test. ap. Et ipsi p̄sumunt igno-
rasse contenta in testō, ut no. gl. in l. qdā ita. s. si quis filium.
ff. ad Treb. & in l. non his. ff. de lib. leg. & per Bar. in d. s. duo
fratres. in 3. q. & Ange. in l. eius q. in provincia, post Bar. ibi.
ff. si cer. pet. cum sim. Et cā acq̄sitorum ex operis d. D. Frā-
ciscina pendet a testō dñi Io. ut eius inspecciónē apparet,
ergo &c. ¶ Tertia rōne principali mouetur: quia d. F. fuit ele-
ctus pro tertio in casu, quo alij duo arbitri essent discordes,
& de dicta discordia ante finem fidei laudum non constat:
¶ ideo arbitramētum latum ab eo, q. carebat p̄tate & autho-
ritate arbitrandi, non ualeat, licet ex post facto, p̄ post finem
superuenerit per no. per gl. & doc. in l. licet. ff. de iudi. & in l. i.
instat. C. de iur. fisci. lib. i. & in c. cum ab uno. in glo. in uer.
mandantib. de re iudi. in 6. & no. Inno. in c. prudentia. de offi.
10 de le. & Bar. in l. obferuare. in fi. de offi. procon. cū si. ¶ Nec
stari dēt uerbis narratiuis dicti laudi, in quo fit mentio de
discordia: q. dicta uerba non probant, saltem cum actū fuit
absente d. D. Franciscina, & eius fratre: & stante q. ad dicto
arbitramētum est reclamatum, ita colligit ex no. per Spec. in
ti. de prob. s. uidendum. uer. sed pone iudex. & in ti. de insti-
edi. s. restat. uer. in summa, & per Inno. & alios in d. c. qm̄ con-
tra. per illum tex. & probat in alio. si q. in aliquo. in fi. C. de
eden. & in l. i. C. de relat. & in l. i. ff. q. app. ff. de iudi. & Inno. in
addi. Spec. in ti. de sen. s. ut autem. in addi. q. incipit supple pe-
11 remptoriē &c. cum suis concordantijs. ¶ Nec ob. si diceret
conita. e. q. die 17. mensis Octobris d. M. fuit interpellatus
a duob. notarijs dñs causae, ut deberet die sequenti de ma-
ne interesse ad allegandum & ostendendum iura sui princi-
palis: eo quia arbitratō tertio uenit cum d. M. intendebat dic-
tā cām expedire: quia rñdeo primo, q. per hoc non appa-
ret ulla discordia. Secundo rñdeo, q. dicta assera requisitio
& interpellatio non releuat p̄ multos defectus: nam est in-
certa rōne loci, in quo hñet d. Madesse: ergo non ualeat. Lant
qui aliter. s. i. ff. quod u. aut clam. & no. Bar. in l. si ut propo-
nis. la. 2. C. qm̄ & qm̄ iudex & Spec. in ti. de cita. s. i. uer. item
q. ciuitas. Et Ange. in l. ut perfectus. C. de anna. exce. dicit,
q. talis interpellatio debuit fieri per alium arbitrium, uel
12 bitros, uel ex eorum commissione. c. fi. de arbi. lib. 6. ¶ Sed
dictus notarius non asseruit se interpellare ex commissio-
ne alterius arbitri, uel arbitratōris, & iō non ualuit, dēt em̄
ex commissione fieri talis requisitio, & q. de commissione
apparet l. neminē. & ibi no. Dyn. & alij. C. de ex. reis. & no.
Bar. in l. i. s. circa. de of. p̄se. vr. do. in c. cum parati. de app.
cum si. habet. alios defectus dicta interpellatio: sed breui-
tatis cā omittit cum non expediat: eo quia p̄dicta sufficiunt.
Et non infuso, an etiam laudum p̄dictum sit nullum ex eo,
quia d. M. non fuit uocatus legitime ad discutiendum nego-
tium principale: nam dato q. dictum laudum fuerit latum p̄
sente d. M. & non contradicente: ut in scriptura laudi dñt:
uiderit istud caput non ita asserere nullitatem sicut cetera, per
l. i. in tres. ff. de arbi. & no. Spe. & Io. And. in ti. de arbitris. s.
fi. uer. & no. q. nisi tres &c. gl. & Bar. in litem si unus. s. i. ff.
si plures. ff. de arb. & no. doc. in c. si de arbi. in 6. Sed satis, ut
dixi q. anteq. illi duo proferrent laudum, non constabat de
discordia dictorum arbitrorum prius lectorum. Et etiam, q.
attenta forma compromissi debebat ab omnibus laudari: si
ergo transiit alios duos in suam sententiam, & sic quod ab
omnibus iudicabatur, erat promissum obseruare: laudant
etiam ultra contra in compromisso, ut fuit superius dedu-
ctum. Et quia praedicta sufficiunt pro nullitate laudi, super-
13 uacuum esse arbitror, q. fuerit nullum discutere: ¶ eo quia
latum fuit partibus non praesentibus. neque uocatis, ut tenuit
Pet. Bar. & Ang. in l. si quis arbitrat. de uerb. obl. & Bar. in l.
Theopompus. de do. p̄se. & in l. i. ad fi. ff. de lega. 2. & con-
sultuit ipse in cons. incipiente. Thalonius de Spoleto. & Bal.

in arch. ei. on. C. de tēp. ap. & saltem hoc & in multos alios p
cedere posset, si ad disculsiōem & expeditiōem negorij par
tes non fuerint pēntes, seu uocati legitimē. ¶ Post ēt q̄s
arguere contrarietatem & repugnantiam, q̄r ēlle in laudo,
dum arbitri condemnāt d. D. Francischinā ad reddendum
rōnem acq̄sitorum p eā ex operis manuum futuram, seu ad li
bras 100. per q̄ uerba erat in electiōe debitoris reddere p
dictam rōnem uel soluere libras 100. plerumq; ff. de iure
dot. & in regulā in alternatiuis, & postea p̄ise uerba seque
tia arctant d. D. Francischinā ad compensandum libras 100.
& rōne contrarietatis reddit sita nulla, ut no. glo. 1. q. 3. c.
cum ergo. in gl. in uerbo possē, & Bar. in l. duo iudices. in fi.
f. de iud. & Bal. in l. 1. c. de fur. in reg. facit. l. si pure, C.
de fide instr. & l. ubi repugnantia. de reg. iur. Ex quibus om
nibus concluditur dictum arbitramentum non ualere &c.

ADDITIONES.

- a ¶ Visi. Confirmatur infra lib. 7. consil. 48.
- b Pronouciunt. ¶ De hoc uerbo, concordatur, uide plura per Fel. in c. non
potest. col. 7. de re iud. Alex. consil. 7. col. 3. lib. 7. & Fran. ar. notabiliter
in l. pro herede. §. si in fi. ff. de ac. hered. Et aliquid etiam per Ale. cōs.
col. 1. & seg. lib. 7. in quo consil. Alex. respondit quibusdam, quē obij
ciebantur contra hoc consil. Vide etiam de p̄missis Dec. in l. aliud. §.
receptor. ff. de reg. iur. Natta.
- c ¶ Concordatur. Alex. & Iam. §. hodie. col. 1. ff. de pact. Roma. consil.
512. col. 5. cano. c. non potest. de re iud. fa. l. rescipimus. de pact. l. de fi
de commissio. C. de trans. sed Alex. hic imperuenerit hac allegat quia
ex hypothesi non fit compromissum, in res. sed solum in duos, nisi sub
cōditione discordiæ, quæ non euenit, & fides hoc capite non est nullitas.
- d ¶ Participa. supra lib. 1. consil. 119. no. 2.
- e ¶ Reclamatio. supra eod. consil. 119. in fi.
- f Laudium. ¶ Falli. si fuisse appositum tempus, intra quod deberent con
cordare, quia, eo elapso, Tertius potest le introit. Dec. consil. 349.
col. 5. l. dicit Bal. in l. 1. c. de spon. qui inquit, q̄ ratione tēporis pra
xi non est necessaria alia admonitio. Et dictū Alex. hic sequitur Dec.
consil. 430. col. 2. & consil. 475. circa fi. Natta.
- g In hac eadem causa consulti, infra consil. 48. uol. 7. Hiero. Zanch.

S V M M A R I V M.

1. Tempus innumerabile requiritur in uetigilibus.
3. Princeps non censetur uelle derogare iuri uerij, nec prima conce
ssum. c. 6.
7. Princeps consuetudini nec pactis confirmatis uelle derogare cen
setur, & non. 8.
10. Immunitas est stricti iuris, & restringenda.
13. Clausula, ex certa scientia, non operatur nisi in his, quæ Princeps
scire praesumitur.

CONSILIVM CXXV.

¶ I s o titulo q̄onis p̄missa, & capitulis, & scripturis, de
quib. in themate & exceptionib. in sinuationē, donatio
num p D. Sigismundum factarum d. Gofredo. Ois dubitatio
reducit ad hæc, si an d. Gofredus teneat soluere dictum da
tium cōi, & hoibus terræ Lenziani p hospitio, qd̄ uoluit te
nere super una ex petijtis terræ comprehensib. in donatione
facta ei per d. D. Sigismundum de possessione d. Gambe
rula. ¶ In quo quidem fundata est intentio dicti cōis ex for
ma & consuetudine dictæ terræ, quib. inductum est, q̄ ui
cunq; tenet hospitium in comitatu dictæ terræ, teneat solu
re dictum datum. Nam hæc possessio inducit priuilegio
uel consuetudine uisita. Imperatores. s. itē rescripserunt.
fide publ. & c. super quibusdam. §. p̄teora. de uerb. sig. & nota.
Cyn. in l. 1. c. noua uetū. & Bar. in l. si publicanus. §. si ff. de
pub. consulo tñ hoibus dictæ cōitatis, ubi negare, debere
capitulari & p̄bati q̄ dicta consuetudo exigendi fuit à tātē
tpe citra, q̄ in contrarium non extat memoria, seu q̄ est cōis
opini. in dicto loco non extatē memoria in contrarium, p ea,
q̄ tradunt in locis supra alleg. & q̄ ēt capitule, q̄ dicta exa
ctio darij facta fuit scientē, & patiente iudice, officiali, seu
rectore, uel uicario ad quē spectabat curia loci, p no. p Bar.
in pal. l. si publicanus. §. si licet nōnulli teneat, non esse neces
sarium p̄bare dictā sciam & patientiam tñ tutius erit eā p
bare. Accedit confirmatio dictarum consuetudinum facta
per legatum sedis Apostolicæ & approbata inde per Roma.
¶ Pontif. q̄ legatus etiam poterat statuta condere. c. fin. de
off. leg. & pari rōne statuta edita & cōsuetudines cōfirmare.

¶ Interim in arch. de defen. ciui. Ladop. non iure. ff. de adon.
¶ Videnq̄ est ergo, an p concessiones factas d. Gofredo. infra
gar intentio cōitatis, & rōne q̄ non, siue consideramus do
nationes factas per D. Sigismundum d. Gofredo, & dicti non
pōt ēt per eos derogatū iuri dictæ cōitatis. quod ad dicta
tū exigendi q̄a, ut mihi referi in dictis donationibus, q̄ dicta
nulla immunitas concessa est, unde licet & concesserit ei D. Si
gismundus possessionē sive uillā Gāberule, & tñ per hoc non
dēt intelligi, q̄ iuri cōitatis d. cōi Lenziani in exigēdo da
tū uini intelligit ēsse derogatū q̄a princeps dādo noui
derogare iuri tertij. l. 2. §. meritō. & §. si quis à principe. ff.
ne qd̄ in loco publ. c. super eo. de off. deleg. Et no. tradit per
Compo. lo. And. & alios in c. cām q̄ de reſc. ubi in tñ dñt
hoc esse uerū q̄ si per Papā confert alicui bāſicū cū hac cla.
non obſtāte collatione alteri facta, d. cla intelligat de colla
tione inualida: ubi plenus p eos. Cū ergo possit intelligi
donatā esse dictā uillā absq; eo, q̄ auferat ius p̄cipiendi da
tū d. cōitatis, dēt ita intelligi, q̄ plerumq; nūm ius d. darij
spectauerit ad quillā Gāberule, nec uilla de iure hēat hōi
pertinentias & inra. no. in an. in c. u. ad sedē. de reſc. ff. de
Non ēt derogatū iuri d. cōitatis in p̄cipiēdo datū p̄dictum
p confirmationē dictarū donationū factā per legatū sicut
4 Applica per eadē rōnes, quas p̄ximē dixi, ¶ Nā in confirma
tione facta a superiore p̄ intelligit excepti aliterius: ne
inquit Bal. in l. 1. in prin. ff. de consi. prin. allegat. l. auctori
tate. & l. meminerint. C. vñ vi. Et p̄ea dicit, q̄ in gl. alij cōſi
matione solū iustā uir confirmata, allegat qd̄ no. in l. 2. C. de
diuer. p̄d. lib. 1. r. & in c. §. gratioso. de reſc. & no. Bar. & alij
pōt eū in l. r. ff. de his, qui sunt sui uel alij. C. yn. l. ex his.
C. de don. int. uir. & uxo. & C. y. & Bal. in l. cū oportet in prin.
C. de bo. q̄ lib. & Bal. in c. 1. in prin. & ibi bonus rex. in t̄per
quos. fuit inuesti. & Bal. in l. r. de monop. & in l. oēs populi
6. col. de iust. & iur. & in l. 2. C. de p̄ci. impe. off. Tum ēt q̄a
in concessione facta per legatū Gofredo ultra confirmati
ōem dictarū alienationū, qd̄ q̄ d. dñs legatus uolens d. D. Go
fredo deuotionis, fidei, & meritōrū suorū intuitu maiorib.
bāſicis cumulare, eximebat Georgij Guidonis de Gāberu
la cum familia, uñ de hoibus notatis in altera ex donati
onib. p̄dictis: ēt quō ad onera spectantia ad cōe Lenziani ca
stri, & illud subijciebat d. Gof. p q̄ uerba apparet, q̄ illis nō
erat concessa immunitas ab onerib. spectatib. ad castrū Len
ziani, & ostendunt illa uerba ex tunc eximentes, in cle. 1. de
5 concess. p̄b. l. hōi s. ff. de uerb. obl. p̄pterea exceptio decla
rat regulā, ac ēt cōfirmat in casib. nō exceptis. In qd̄ li
qde. s. ff. de p̄leg. s. & itē in arch. de nō alij. l. q̄stus. deniq;
fide fund. instr. l. in his. & cū ibi no. ff. de leg. ergo si legatus
uoluit derogare iuribus d. cōitatis, & diminuerē onera ap
plicāda d. cōitatis quō ad personā d. Georgij Guidonis: seq
tur, q̄ quō ad alia nō excepta remanēt firmat clausula, q̄ no
sit concessa immunitas quō ad alia onera non specificata, &
ptinentia ad d. cōe. Deniq; cum per prius p̄fatus d. legatus
concessisset p capitula d. hoibus & cōi Lenziani, q̄ iux
suetudinis deberēt ei seruari, & q̄ d. terra Lenziani & iux ea
beat d. iuribus ius & iurisdic. in futurum non possit, nec de
beat subijci alicui ciuitati, uel terræ, uel alicui alteri iuridi
cioni, & p possessiones d. terræ & d. iuribus terræ Lenziani
contribuere debeat ad dictam terrā Lenziani, ut plenus in
6 d. capitulis continet: ¶ non intelligit p sequentem concessi
ōem derogatum prime concessiōi, de qua nō erat facta spe
cialis mentio in fca. ¶ concessiōe facta per eundem lega
tum d. Gofredo c. bonæ. de cōſi. uiri. uel inuti. c. ex litteris
of. dele. c. cum ordinē. & cum in n̄ia. de reſc. c. ubi dñs.
de dolo & conu. c. ueniens. de p̄ſer. facit, qd̄ no. gl. in l. decu
rionib. C. de ſilentiarij. l. 1. ¶ Nec ob. q̄ in dicta posteriori do
nata per legatum Gof. dictum non obſtāt. q̄buscunq; in con
trarium facientib. q̄a saltem cum non dicat, quibuscunq; li
teris fide quibuscunq; concessiōibus, & generaliter iog
non specialiter: & ideo non sufficit, ut in iuribus supra allega
tis, & per not. per Bar. & alios in l. fin. C. si contra ius uel uici
pu. & per Bart. in l. fin. in fi. si q̄s in ius noc. non ius. & not. do
7 cto. in c. nonnulli. de reſc. cum suis concor. ¶ Accedat q̄a

At concessione facta per legatum prefato Gof. non fit men-
tio de dicta consuetudine exigendi darium: unde ad hoc, ut per
dictas legatos intelligeretur esse derogatam consuetudini pidi-
tatis, oportebat de ea fieri mentionem, aliis concessio non uale-
ret. Porro de ea fieri mentionem, in 6. ldeum per hoc dicit
Bal. in d. l. i. C. si contra ius uel uti. pub. q. multa concessiones
pater per hoc infringi, q. non fit specialis metio de consuetudine,
quia q. fieret concessio: q. dicit, q. dotent, q. det de consue-
tudinē fieri specialis mentio, q. illud est meti tenendum
cum eum. Non ob. si diceret, q. in dicta concessione facta per
legatum sedis Apostolicę Gof. d. r. submittens & submittens
p. illi, hores, & familias, & unumquemq. eorum p. tati iurisdic-
tioni, & ditioni sue, uolentes eos esse immunes & exēptos
ab homibus, & uniuersitatib. d. castri Lenziani, ab oib. onerib.
p. sonalibus, realib. mīstis, ac grauaminib. ordinariis, q.
extraordinariis, & aliis quibuscunque: & esse ad onera pidi-
tatis tibi subditos, obnoxios, obligatos, & de ipsis tibi in futu-
rū raderi. Quia rōdo multipliciter, primō q. quō ad dictū
datum uini exigendum ex uetusta consuetudine non intelli-
gitur esse derogatum: tum quia de tali consuetudine non est
facta specialis mentio, p. ut regrebat: tum q. de confirmatio-
ne dictę consuetudinis prius facta & concessa p. eundem d.
legatum dictę cōitati Lenzianon fuit facta mentio in con-
firmatione facta p. legatum d. Gof. p. de iure requir. ut di-
xi. Accedit, q. uoluit g. no. in c. dudū, in uerbo p. d. de se
p. l. u. q. dicit q. licet sit derogatū p. d. uel statuti, nō in-
telligitur derogatum p. d. uel statuti confirmatis. Item rū
deo, q. referunt d. uerba ad concessione uillę Buschi, & certa-
rum familiarum de d. uilla Buschi, q. cōsequerunt ire extra cu-
riā Lenziani, de qua uilla Buschi & hoib. p. ximis mentionē
fecerat, q. d. apparet: q. si intellexisset de uilla Gāberulę,
q. diuisset uillas, & nō uillā: cū essent duę. I. ad Treb. t. Hoc ē
apparet: q. clausula p. d. ita non dēt referri ad uillā Gāberu-
lę: quia de ea erat supra specificē locutus, & circa eā fecerat
specificā p. uisionē clausula p. d. ita sequens nō dēt referri ad
uillā Gāberulę, circa q. specialiter prouiderat, q. fieri uole-
bat. I. sed si p. p. torem. s. deinde, s. ex q. bus cau. mal. l. i. s. eum.
s. de postu. l. coh. aredi. s. q. p. tate de uulg. & pup. & no. doc. i.
l. talis scriptura. ff. de leg. i. & in l. i. idem cum eodem. s. fin.
d. i. scrip. com. i. u. Item rōdo, q. in d. clausula cōcedit q. dam
immunitas aliquib. ex dictis hominib. d. uillę lib. i. specificā
tatis: non autē per hoc est concessa immunitas loco, nec d. Gof.
p. taret ibi dū dicit, uolentes eos esse immunes & c. t. & im-
munitas est stricti iuris tanquā contra utilitatem publicam.
I. in fi. de i. i. immu. c. porro, de priu. no. glo. in d. l. i. ita fit
scriptum s. lib. in prin. in uer. m. c. de leg. 2. Non ob. ē, si
contra p. d. ita adducatur concessio & confirmatio facta p.
Pium Romanum Pontificem, p. tertiū ibi dum referendo d.
concessionem factā p. legatum D. Gof. dicit, ac p. d. ita & Bu-
schi eius communis: & diocesis uillas cū eorum incolis
ad dicto comitatu demembratis & c. nec nō ad cuiuscunque al-
terius superioritate eximens & c. & Papa ex certa scietia dictā
concessionem factā legato confirmat, ex certa scientia & de
nouo p. potiori cautela cōcedit: q. rōdo, q. dicta concessio
facta per Papā est iurēptia, & obreptitia: nam tacuit d.
Gof. dictam consuetudinem exigendi darium per dictum
Gof. Lenziani confirmatum per dictum legatum: & tacuit, q.
per legatum sedis Apostolicę concessum fuerat, dicto comi-
tati Lenziani, q. dicta terra Lenziani districtus, ius & iurisdic-
tioni in futurum non posset nec deberet subijci alicui ciuitati,
uel terrę, uel alicui alteri iurisdictioni, & quod posses-
siones dictę terrę, & districtus Lenziani cōtribuerē debeāt
ad dictam terram Lenziani, ut latius in dictis capitulis con-
tinetur, merito non tenet dicta concessio, sicut dixi supra.
t. Accedit: quia in his concessionib. stricti ē interpretatio,
p. ut si quando agitur de immuni. concedē. quā d. de iure
tenere contra publicam utilitatem, tunc etiam si de aliquo
quantumcunque minimo omittatur mentionem fieri, reddi-
tus concessio inualida, id ē, iurēptia, c. si proponente, de
rescript. c. si motu proprio de p. b. in 6. notant doct. in c. in
uilla de rescript. ubi per hoc uoluit, q. si in literis ad bñficia
Lib. II. Consil. Alex.

etia omittat fieri mentio de alijs literis, quāuis inefficaci-
bus, reddantur secundē literę subrepticię. Item respondeo,
q. alia rōne fuit obreptitia d. impetratio Gofred. q. fuit nar-
ratum Papę q. legatus sedis Apostolicę dimēbrauit dictas
sue uillas. I. Gāberulę, & Buschi, cum illarum incolis a
dicto comitatu Lenziani, & p. eas, & p. eas a cuiuscunque al-
terius superioritate exemit: certē & per hanc dimēmbra-
tionē uult Gof. intelligere, q. in d. uilla Gāberulę cō. Lenzia-
ni non possit exigere dariū, & q. ita d. p. s. uel legatus, pro-
culdubio nō narrat uerum Gof. Papę, quia legatus quō
ad possessionem, seu uillam Gāberulę solum confirmauit do-
nationē factā per d. Sigismundum, & subiecit d. Gof. Georgiū
Guidonis de Gāberulę, eximendū eum ab onerib. p. tinentibus
ad d. cō. Lenziani, per quę legatum non intelligi-
gitur esse derogatum iuri percipiendi. datum cōpetens d. cōi,
ut probauit supra per plura media, ergo carere debet impe-
tratis d. Gofre. p. obreptionem predictam. I. sed si hac s. p.
trouum. ff. de in ius uocan. l. i. ff. de diuer. p. s. c. super l. p.
ris. de rescript. t. Præterea Papa se refert ad literas d. Pap.
ut patet ex quibudā uerbis dum dicit, prout ex quibudā
literis authenticis ipsius legati sigillo munitis, q. tum plenius
d. t. contineri, & ita est, q. per literas dicti legati non in-
telligit esse factā diminutio saltem quā ad effectum, de quo
punc. quatur, ut iā dictum est, ergo nec per concessionem
Papę se referentis ad concessionem legatī intelligit esse fa-
cta, l. 2. C. de erro. aduoc. cum ibi no. per Bald. in uer. ulterius
no. q. q. quis, & c. c. c. l. i. in t. s. l. i. & l. i. si ita scripserit, de
condi. & demon. l. asse. ff. de h. re. instit. l. a. p. t. s. j. si. de re
iudi. cum si. Ex q. bus apparet, q. Papa non intellexerit con-
cedere nisi illa, q. erat concessa per legatum, & in concessio-
ne claudubant, & ad hoc tendunt uerba concessionis Papę,
ut clarē ex inspectione apparet. Igitur non pōt per Gofredū
allegari dicta immunitas darij, q. non fuit cōprehensa in di-
cta concessione legatī, Et pro hoc apparet non ob. si diceret,
q. Papa dicit se facere ex certa scietia, & c. q. ut dixit signat
Bal. in d. l. i. C. sen. rescin. non pos. t. Illa ē ita nil operat, nisi in
his, de q. bus princeps p. s. uim hie sciam, sicuti sunt ea, q.
consistunt in iure, non autē in his quę princeps p. s. uim
ignorare, sicut sunt bonę consuetudines locorum, & in alijs
quę in facto alterius consistunt d. c. i. de constit. in 6. Ex
quibus concludo, dictum datum percipi, & exigi debere,
& posse per dictum commune Lenziani, & c. Alex.

ADDITIONES.

- 1 Ioan. And. Sequitur Imo. & alii ibi. Do. in c. si p. s. uim, col. si. de e-
lect. in 6. Alex. conf. 35. col. 2. lib. 4. & conf. 23. col. 3. li. 5. & conf. 14.
col. 2. lib. 7. & de isto dicto Compofellani plura scribit Dec. cōf. 191.
col. 2. cum duabus seq. ubi colligit limitationes, & sequitur Alex. conf.
11. col. 2. lib. 6. & uide Craue. conf. 25. s. col. 3. Rui. conf. 116. c. c. f. lib.
1. ubi dicit hoc procedere, etiam si in rescript. adde. clausula, motu
proprio. Natura.
- 2 In secunda. Quod de prima confessione fenda fit mentio, uult Alex.
conf. 203. col. si. lib. 6. Natura.

S Y M M A R I U M.

- 1 Prescriptio an curat hęreditate lacente, n. 2.
- 2 Sententia lata contra heredem scriptum circa inualiditatē res-
tamenti nocet legatarij, quorum ius dependet ex testamento.

CONSILIU CXXVI.

I N causā, & lite uerente inter dñam Elizabeth uxorem
Iacobi Leonardi agentē, & Ioannē & Martium de Mara-
nis se defendētes, Sentio partes d. iudicis esse in absolū-
tō d. D. Martium, nā d. Elizabeth tendit ad consequendum
dote asserta debita, unum est lib. ducentum pro dote q. D.
Carharinę maritis suę, aliud est lib. ducentum pro legato si
bi factō in testō Leonardi p. d. ita. Quō ad primū dubiū ob,
agenti exceptio allegata p. s. uim nō p. mittere, q. rei con-
uenti possiderunt añ p. s. uim iudicij per annos decem cum
titulo, a tempore quo per mortem d. Leonardi fuit solum
matrimonium, & ab eo tempore cōpit currere dicta p. s. uim
scriptio. I. in rebus. s. omnis. C. de iur. dot. maxime in uer. lex
ceptionē, & in l. cum notis si. i. s. i. d. C. de p. s. uim. 30. ann.
Q. & de-

& declarat Bal. & Ang. in l. ita stip. in r. q. ff. de verb. obl. Et hypothecaria tollit tali fpona quod ad agendum contra tertium possessoris, qui titulo, & bona fide possedit. l. r. & 2. C. si aduer. credi. lib. 7. Nec ob. si diceret, q. tpe uitæ d. D. Catharina, n. illi emptores, s. Ioannes, & Martinus non præscriperunt, nec præscribere poterunt ea mortua, & iacente eius hñditate, iuxta l. si seruus hñditarus. ff. de stipul. seru. q. a rñdeo, q. aut dicimus decessisse d. D. Catharinam tali tpe, q. isti rei cõuenti, uel autores eorũ cepissent p̄scribere cõtra eã, expedit est, q. quamuis ante p̄scriptionẽ cõpletã decesserit D. Catharina, tñ iacente adhuc hñditate eius potuit p̄fici p̄scriptio. * p̄dicta, ut no. in l. si intra. C. de nõ nu. pec. & in l. ea quæ. C. de tẽp. in integ. rest. pe. & no. Ang. in d. l. si seruus hñditarus. Aut tpe mortis d. D. Catharinæ nondum erat p̄scriptio inchoata contra eã, & adhuc in Ang. & Io. de Imo. in l. furtũ. s. fundi. alias est in l. p. t. c. l. eq. ff. de usur.

2. q. p̄t et dici, q. p̄scriptio lōgi tẽp. in qua requiritur titulus, & bona fides, p̄t incipere hñditate iactate, per dictũ s. fundi. & idẽ p̄ Bar. in l. sed si sub cond. s. si seruus alienus. & ibi hoc no. Ang. & Io. de Imo. ff. de her. inst. & et probat in l. l. ul. alias incipit, nõ solu. in prin. ff. ex quib. cau. ma. & firmat expresse et in præcri lōg. tẽp. Raph. Ful. in l. licet. de iur. re. delib. & ita est de merte Spe. in ti. de p̄cri. s. r. uer. item no. Alia insuper rōne nõ debet fieri positio in libello pro dictis lib. 200. ex causa dotis maternæ, quia d. D. Elizabeth agitat in solũdũ hñs matris ex testũ, & d. D. Catharina eius m̄s decessit ab intestato, superstitib. quatuor filiis, & sic cũ nõ probauerit cãm, ex qua agit, obtinere non p̄t. l. habebat. ff. de inst. l. c. q. r̄mus. in prin. ff. de excep. rei iud. Nec adhuc obstat, si diceret, q. d. Elizabeth conata est p̄bare per attestaciones quinq. testũ receptorũ i nõ iudicio m̄to. ff. inter Io. proc. ex una parte agentis, & d. Leon. ex altera se defendente, q. d. D. Catharina in fuit iur. uniuersalem hñd. d. D. Elizabeth, quia rñdeo, q. illi testes fuerunt excepti inter alias personas, & in alio iudicio non citatis dictis de Mar. nalis, merito nõ faciunt fidẽ satis plenã in isto iudicio. l. 2. C. qui res iud. nõ no. & C. res inter alios acta. per totum. Nec ob. q. sicut snia lata super irritatione testũ, uel eius ualiditate facit ius quoad oẽs. l. Pap. s. si ex cãss. de inoff. test. & ibi no. in l. si patroni. s. si cum l. eq. ff. ad Treb. ita & probõnes, & relique act. c. inter dilectos. ver. nec attestaciones de fide instr. no. Inn. in c. cãm. quæ. el. r. de test. & Bar. in l. sape. cum. si ff. de re iud. Quia rñdeo, q. illud est uerum quod ad eos, quorũ ius dependet ex testũ, prout loquunt iura p̄d. legata. ¶ unũ snia lata contra hñdẽ scriptum circa inualiditatem testũ nocet legatariis, & fideicommissariis, quorum ius dependet ex testũ, & ideo statim ipso testũ nullo non possunt ipsa legata, uel fideicommissa petere, quod non debent nisi secus in d. testũ ualido, ut iuribus palle. quod ad eos, quorum ius non dependet ex testamento, ut quod ad creditores, ut probat in l. si superatus. uer. et p̄. Præterea d. testũ condirum a d. D. Catharina, dato q. probatũ fuisset et per quinque testes p̄dictos: tñ nõ ualuit et inter liberos, q. a tẽtata probatione dictorum testium interuenit defectus p̄teritionis Frãcischinæ filię d. D. Catharinæ, de qua Frãcischina nullũ apparet fuisse factã mentionem in d. testamento, testũ reddit nullum, in s. aliud quoque capitulum, in auth. ut cum de appel. cog. & plenẽ no. in d. auth. ex cã. de lib. p̄t.

¶ Nec obid q. hñ d. l. hac consulti. s. ma. s. ex imperfecto, de testi. q. illud non procedit in testamento imperfecto ratione p̄teritionis s̄m communem opin. ut legit, & notatur in l. si filius qui in potestate. ff. de libe. & posth. & in l. filio p̄terito. & ibi no. do. ff. de in integ. rest. & ibi Ang. & Bal. in d. s. ex imperfecto. Et ideo dato, q. dicti testes probaret i hac causa, tamen illa dispositio testamenti ita probata est nulla, etiam si fuisset lata sententia in dicta causa pro ualiditate testamenti contra d. Ia. per d. Io. Posito etiam, q. illa sententia esset de illis, quæ faceret regulariter ius quod ad illos tantum: tamen quia fuisset in culpa D. Ia. si nõ appellauit: eo quia sententia ex proximẽ dictis erat iniusta: ideo non faceret talis sententia ius quod ad alios propter dictam culpam

commisissam in non appellando: ut est tex. no. ff. de leg. t. in l. si seruus plurim. s. r. uer. citat ergo, in c. gl. q. incipit, q. p̄pellauit & c. in vltima rñsione, q. ap. p̄bauit ibi Dy. Bar. Ang. & cõiter doct. si tñ legitimẽ constaret, d. D. Frãnciscinum mento per eã, quæ habetur in d. l. si p̄terito. circa aliud debitum librarum 200. in testamento relicta: non scribo: quia super hoc non sum requisitus & c. ego Alexan.

ADDITIO

¶ P̄scriptio. ¶ Vide Fel. in c. de quarta. de p̄scri. Crot. in l. si quis pro emptore. col. 9. & Cor. consil. 305. in f. lib. 3. Natta.

CONSILIIUM CXXVII.

VISO processu cãz principalis & appellationis inter Dominum Jo. Ioannini Nicolai de Cõpillo noie suo ex parte una agentem, & nobilem uirum de Compillo ex alia se defendentem. Vifisq. consiliis que hinc inde reddita fuissent, ut ex his, q. adacta sunt de uisib. absoluti a petitione d. Nicolai prædicti de Compillo: & non bñ fuisse iudicatum p̄ iudicem appellations, q. non sunt p̄bata necessaria p̄ parte agentis, ut locum habeat remediũ. l. 2. C. de rescind. uendi. cũ si. Eo q. non est p̄batum, q. res uendita fuerit minus dimidia iusti p̄ti. Ad quod ostendũ p̄suppono, q. dictus q. Ioanninus uenditit Nicolai, petiã vnam terræ laborate bubulcarum 25. & quantacũq. effer in curia Cõpilli iuxta uia cõmunis, iuxta rium, iuxta Guidonem, iuxta Frãnciscinum Achilini pro pretio libra. 35. & sic non fuit facta mentio ad mensuram, seu ad numerum bubulcarum, adeoq. etiam si p̄ mensurationẽ non reperiamus d. petiã terræ esse nisi bubulcarum decem, tñ pretium prædictum deberetur, nec retri posset, quia partes non uidentur se restringere ad numerum mensuræ seu bubulcæ, sed solum ad corpus, quod tunc esset circa dictos cõfines, qualiscũque esset in mensurâ, concludit Old. * in consil. 197. incipi. in concessione. Io. And. in addi. Spe. in ti. de emptio. & ven. s. sciendi est. & Balin rub. C. de contrah. emp̄m. in 22. q. & Pet. de Anch. in ca. per uis. de dona. & Sal. in l. 1. C. de contrahen. emp̄t. & Pan. de Cast. in l. si seruus. s. r. de actio. emp̄t. & Paul. de Leaza. in casin. de emp̄t. & uendi. in pe. col. in repe. per id. quod habetur in l. si uenditioni hominis. in prin. ff. de actio. emp̄. & per no. in l. 4. s. si eod. tit. cum simi. Et tamen magis ubi fuerint adacta illa uerba, & quantumcũque & c. prout in casu nostro fuit, balista. ad Treb. Testes autem producti pro parte agentis ad probandum ualorem dictæ petiæ terræ deponunt de ualore cuiuslibet bubulcæ, scilicet ualorem 7. uel 8. lib. cum dimidia p̄ qualibet bubulcæ, & non constat de numero bubulcarum p̄ aliquam mensurationem, igitur non potest ex dictis testibus concludenter inferri, q. in uendi. dictæ petiæ terræ d. Ioannini latus ultra dimidiam iusti p̄titi, & testes ipsi dicunt se scire mensuram dictæ petiæ terræ, igitur dicta probatio retri sum non uidetur de iure concludere, p̄t concludere debet cap. in p̄sentia. de proba. ¶ Præterea dictum remediũ rescindendi dictum contractum uendi. occasione deceptionis ultra dimidiam non competit ei, qui sciuit se ladi ultra dictam dimidiam, quia scienti & uolenti doli sue deceptio non inferitur. l. cum donationis. C. de trans. l. 1. in fin. ff. de actio. emp̄. & in proposito no. doct. communiter in l. 2. & in l. si quis cum alter. de uerbo. oblig. Sed uidetur, quod dictus Ioanninus intellexit se decipi ultra dimidiam, quando dicta petiã terræ uenditit dictus Ioanninus dicto Nicolai, petiã terræ pro lib. didit, quia paulo ante emerat dictam petiã terræ pro lib. 126. & fol. 5. ut constat ex instrumentis in actis productis, nã est probandum dictum Ioannem p̄uallẽ se emere nullo pretio. l. cum de indebito. de proba. & tamen quando dicta petiã terræ uenditit dictus Ioanninus dicto Nicolai, petiã terræ pro lib. didit, quia paulo ante emerat dictam petiã terræ pro lib. 126. & fol. 5. ut constat ex instrumentis in actis productis, nã est probandum dictum Ioannem p̄uallẽ se emere nullo pretio. l. cum de indebito. de proba. & tamen quando dicta petiã terræ uenditit dictus Ioanninus dicto Nicolai, petiã terræ pro lib. didit, quia paulo ante emerat dictam petiã terræ pro lib. 126. & fol. 5. ut constat ex instrumentis in actis productis, nã est probandum dictum Ioannem p̄uallẽ se emere nullo pretio. l. cum de indebito. de proba. & tamen quando dicta petiã terræ uenditit dictus Ioanninus dicto Nicolai, petiã terræ pro lib. didit, quia paulo ante emerat dictam petiã terræ pro lib. 126. & fol. 5. ut constat ex instrumentis in actis productis, nã est probandum dictum Ioannem p̄uallẽ se emere nullo pretio. l. cum de indebito. de proba. & tamen quando dicta petiã terræ uenditit dictus Ioanninus dicto Nicolai, petiã terræ pro lib. didit, quia paulo ante emerat dictam petiã terræ pro lib. 126. & fol. 5. ut constat ex instrumentis in actis productis, nã est probandum dictum Ioannem p̄uallẽ se emere nullo pretio. l. cum de indebito. de proba. & tamen quando dicta petiã terræ uenditit dictus Ioanninus dicto Nicolai, petiã terræ pro lib. didit, quia paulo ante emerat dictam petiã terræ pro lib. 126. & fol. 5. ut constat ex instrumentis in actis productis, nã est probandum dictum Ioannem p̄uallẽ se emere nullo pretio. l. cum de indebito. de proba. & tamen quando dicta petiã terræ uenditit dictus Ioanninus dicto Nicolai, petiã terræ pro lib. didit, quia paulo ante emerat dictam petiã terræ pro lib. 126. & fol. 5. ut constat ex instrumentis in actis productis, nã est probandum dictum Ioannem p̄uallẽ se emere nullo pretio. l. cum de indebito. de proba. & tamen quando dicta petiã terræ uenditit dictus Ioanninus dicto Nicolai, petiã terræ pro lib. didit, quia paulo ante emerat dictam petiã terræ pro lib. 126. & fol. 5. ut constat ex instrumentis in actis productis, nã est probandum dictum Ioannem p̄uallẽ se emere nullo pretio. l. cum de indebito. de proba. & tamen quando dicta petiã terræ uenditit dictus Ioanninus dicto Nicolai, petiã terræ pro lib. didit, quia paulo ante emerat dictam petiã terræ pro lib. 126. & fol. 5. ut constat ex instrumentis in actis productis, nã est probandum dictum Ioannem p̄uallẽ se emere nullo pretio. l. cum de indebito. de proba. & tamen quando dicta petiã terræ uenditit dictus Ioanninus dicto Nicolai, petiã terræ pro lib. didit, quia paulo ante emerat dictam petiã terræ pro lib. 126. & fol. 5. ut constat ex instrumentis in actis productis, nã est probandum dictum Ioannem p̄uallẽ se emere nullo pretio. l. cum de indebito. de proba. & tamen quando dicta petiã terræ uenditit dictus Ioanninus dicto Nicolai, petiã terræ pro lib. didit, quia paulo ante emerat dictam petiã terræ pro lib. 126. & fol. 5. ut constat ex instrumentis in actis productis, nã est probandum dictum Ioannem p̄uallẽ se emere nullo pretio. l. cum de indebito. de proba. & tamen quando dicta petiã terræ uenditit dictus Ioanninus dicto Nicolai, petiã terræ pro lib. didit, quia paulo ante emerat dictam petiã terræ pro lib. 126. & fol. 5. ut constat ex instrumentis in actis productis, nã est probandum dictum Ioannem p̄uallẽ se emere nullo pretio. l. cum de indebito. de proba. & tamen quando dicta petiã terræ uenditit dictus Ioanninus dicto Nicolai, petiã terræ pro lib. didit, quia paulo ante emerat dictam petiã terræ pro lib. 126. & fol. 5. ut constat ex instrumentis in actis productis, nã est probandum dictum Ioannem p̄uallẽ se emere nullo pretio. l. cum de indebito. de proba. & tamen quando dicta petiã terræ uenditit dictus Ioanninus dicto Nicolai, petiã terræ pro lib. didit, quia paulo ante emerat dictam petiã terræ pro lib. 126. & fol. 5. ut constat ex instrumentis in actis productis, nã est probandum dictum Ioannem p̄uallẽ se emere nullo pretio. l. cum de indebito. de proba. & tamen quando dicta petiã terræ uenditit dictus Ioanninus dicto Nicolai, petiã terræ pro lib. didit, quia paulo ante emerat dictam petiã terræ pro lib. 126. & fol. 5. ut constat ex instrumentis in actis productis, nã est probandum dictum Ioannem p̄uallẽ se emere nullo pretio. l. cum de indebito. de proba. & tamen quando dicta petiã terræ uenditit dictus Ioanninus dicto Nicolai, petiã terræ pro lib. didit, quia paulo ante emerat dictam petiã terræ pro lib. 126. & fol. 5. ut constat ex instrumentis in actis productis, nã est probandum dictum Ioannem p̄uallẽ se emere nullo pretio. l. cum de indebito. de proba. & tamen quando dicta petiã terræ uenditit dictus Ioanninus dicto Nicolai, petiã terræ pro lib. didit, quia paulo ante emerat dictam petiã terræ pro lib. 126. & fol. 5. ut constat ex instrumentis in actis productis, nã est probandum dictum Ioannem p̄uallẽ se emere nullo pretio. l. cum de indebito. de proba. & tamen quando dicta petiã terræ uenditit dictus Ioanninus dicto Nicolai, petiã terræ pro lib. didit, quia paulo ante emerat dictam petiã terræ pro lib. 126. & fol. 5. ut constat ex instrumentis in actis productis, nã est probandum dictum Ioannem p̄uallẽ se emere nullo pretio. l. cum de indebito. de proba. & tamen quando dicta petiã terræ uenditit dictus Ioanninus dicto Nicolai, petiã terræ pro lib. didit, quia paulo ante emerat dictam petiã terræ pro lib. 126. & fol. 5. ut constat ex instrumentis in actis productis, nã est probandum dictum Ioannem p̄uallẽ se emere nullo pretio. l. cum de indebito. de proba. & tamen quando dicta petiã terræ uenditit dictus Ioanninus dicto Nicolai, petiã terræ pro lib. didit, quia paulo ante emerat dictam petiã terræ pro lib. 126. & fol. 5. ut constat ex instrumentis in actis productis, nã est probandum dictum Ioannem p̄uallẽ se emere nullo pretio. l. cum de indebito. de proba. & tamen quando dicta petiã terræ uenditit dictus Ioanninus dicto Nicolai, petiã terræ pro lib. didit, quia paulo ante emerat dictam petiã terræ pro lib. 126. & fol. 5. ut constat ex instrumentis in actis productis, nã est probandum dictum Ioannem p̄uallẽ se emere nullo pretio. l. cum de indebito. de proba. & tamen quando dicta petiã terræ uenditit dictus Ioanninus dicto Nicolai, petiã terræ pro lib. didit, quia paulo ante emerat dictam petiã terræ pro lib. 126. & fol. 5. ut constat ex instrumentis in actis productis, nã est probandum dictum Ioannem p̄uallẽ se emere nullo pretio. l. cum de indebito. de proba. & tamen quando dicta petiã terræ uenditit dictus Ioanninus dicto Nicolai, petiã terræ pro lib. didit, quia paulo ante emerat dictam petiã terræ pro lib. 126. & fol. 5. ut constat ex instrumentis in actis productis, nã est probandum dictum Ioannem p̄uallẽ se emere nullo pretio. l. cum de indebito. de proba. & tamen quando dicta petiã terræ uenditit dictus Ioanninus dicto Nicolai, petiã terræ pro lib. didit, quia paulo ante emerat dictam petiã terræ pro lib. 126. & fol. 5. ut constat ex instrumentis in actis productis, nã est probandum dictum Ioannem p̄uallẽ se emere nullo pretio. l. cum de indebito. de proba. & tamen quando dicta petiã terræ uenditit dictus Ioanninus dicto Nicolai, petiã terræ pro lib. didit, quia paulo ante emerat dictam petiã terræ pro lib. 126. & fol. 5. ut constat ex instrumentis in actis productis, nã est probandum dictum Ioannem p̄uallẽ se emere nullo pretio. l. cum de indebito. de proba. & tamen quando dicta petiã terræ uenditit dictus Ioanninus dicto Nicolai, petiã terræ pro lib. didit, quia paulo ante emerat dictam petiã terræ pro lib. 126. & fol. 5. ut constat ex instrumentis in actis productis, nã est probandum dictum Ioannem p̄uallẽ se emere nullo pretio. l. cum de indebito. de proba. & tamen quando dicta petiã terræ uenditit dictus Ioanninus dicto Nicolai, petiã terræ pro lib. didit, quia paulo ante emerat dictam petiã terræ pro lib. 126. & fol. 5. ut constat ex instrumentis in actis productis, nã est probandum dictum Ioannem p̄uallẽ se emere nullo pretio. l. cum de indebito. de proba. & tamen quando dicta petiã terræ uenditit dictus Ioanninus dicto Nicolai, petiã terræ pro lib. didit, quia paulo ante emerat dictam petiã terræ pro lib. 126. & fol. 5. ut constat ex instrumentis in actis productis, nã est probandum dictum Ioannem p̄uallẽ se emere nullo pretio. l. cum de indebito. de proba. & tamen quando dicta petiã terræ uenditit dictus Ioanninus dicto Nicolai, petiã terræ pro lib. didit, quia paulo ante emerat dictam petiã terræ pro lib. 126. & fol. 5. ut constat ex instrumentis in actis productis, nã est probandum dictum Ioannem p̄uallẽ se emere nullo pretio. l. cum de indebito. de proba. & tamen quando dicta petiã terræ uenditit dictus Ioanninus dicto Nicolai, petiã terræ pro lib. didit, quia paulo ante emerat dictam petiã terræ pro lib. 126. & fol. 5. ut constat ex instrumentis in actis productis, nã est probandum dictum Ioannem p̄uallẽ se emere nullo pretio. l. cum de indebito. de proba. & tamen quando dicta petiã terræ uenditit dictus Ioanninus dicto Nicolai, petiã terræ pro lib. didit, quia paulo ante emerat dictam petiã terræ pro lib. 126. & fol. 5. ut constat ex instrumentis in actis productis, nã est probandum dictum Ioannem p̄uallẽ se emere nullo pretio. l. cum de indebito. de proba. & tamen quando dicta petiã terræ uenditit dictus Ioanninus dicto Nicolai, petiã terræ pro lib. didit, quia paulo ante emerat dictam petiã terræ pro lib. 126. & fol. 5. ut constat ex instrumentis in actis productis, nã est probandum dictum Ioannem p̄uallẽ se emere nullo pretio. l. cum de indebito. de proba. & tamen quando dicta petiã terræ uenditit dictus Ioanninus dicto Nicolai, petiã terræ pro lib. didit, quia paulo ante emerat dictam petiã terræ pro lib. 126. & fol. 5. ut constat ex instrumentis in actis productis, nã est probandum dictum Ioannem p̄uallẽ se emere nullo pretio. l. cum de indebito. de proba. & tamen quando dicta petiã terræ uenditit dictus Ioanninus dicto Nicolai, petiã terræ pro lib. didit, quia paulo ante emerat dictam petiã terræ pro lib. 126. & fol. 5. ut constat ex instrumentis in actis productis, nã est probandum dictum Ioannem p̄uallẽ se emere nullo pretio. l. cum de indebito. de proba. & tamen quando dicta petiã terræ uenditit dictus Ioanninus dicto Nicolai, petiã terræ pro lib. didit, quia paulo ante emerat dictam petiã terræ pro lib. 126. & fol. 5. ut constat ex instrumentis in actis productis, nã est probandum dictum Ioannem p̄uallẽ se emere nullo pretio. l. cum de indebito. de proba. & tamen quando dicta petiã terræ uenditit dictus Ioanninus dicto Nicolai, petiã terræ pro lib. didit, quia paulo ante emerat dictam petiã terræ pro lib. 126. & fol. 5. ut constat ex instrumentis in actis productis, nã est probandum dictum Ioannem p̄uallẽ se emere nullo pretio. l. cum de indebito. de proba. & tamen quando dicta petiã terræ uenditit dictus Ioanninus dicto Nicolai, petiã terræ pro lib. didit, quia paulo ante emerat dictam petiã terræ pro lib. 126. & fol. 5. ut constat ex instrumentis in actis productis, nã est probandum dictum Ioannem p̄uallẽ se emere nullo pretio. l. cum de indebito. de proba. & tamen quando dicta petiã terræ uenditit dictus Ioanninus dicto Nicolai, petiã terræ pro lib. didit, quia paulo ante emerat dictam petiã terræ pro lib. 126. & fol. 5. ut constat ex instrumentis in actis productis, nã est probandum dictum Ioannem p̄uallẽ se emere nullo pretio. l. cum de indebito. de proba. & tamen quando dicta petiã terræ uenditit dictus Ioanninus dicto Nicolai, petiã terræ pro lib. didit, quia paulo ante emerat dictam petiã terræ pro lib. 126. & fol. 5. ut constat ex instrumentis in actis productis, nã est probandum dictum Ioannem p̄uallẽ se emere nullo pretio. l. cum de indebito. de proba. & tamen quando dicta petiã terræ uenditit dictus Ioanninus dicto Nicolai, petiã terræ pro lib. didit, quia paulo ante emerat dictam petiã terræ pro lib. 126. & fol. 5. ut constat ex instrumentis in actis productis, nã est probandum dictum Ioannem p̄uallẽ se emere nullo pretio. l. cum de indebito. de proba. & tamen quando dicta petiã terræ uenditit dictus Ioanninus dicto Nicolai, petiã terræ pro lib. didit, quia paulo ante emerat dictam petiã terræ pro lib. 126. & fol. 5. ut constat ex instrumentis in actis productis, nã est probandum dictum Ioannem p̄uallẽ se emere nullo pretio. l. cum de indebito. de proba. & tamen quando dicta petiã terræ uenditit dictus Ioanninus dicto Nicolai, petiã terræ pro lib. didit, quia paulo ante emerat dictam petiã terræ pro lib. 126. & fol. 5. ut constat ex instrumentis in actis productis, nã est probandum dictum Ioannem p̄uallẽ se emere nullo pretio. l. cum de indebito. de proba. & tamen quando dicta petiã terræ uenditit dictus Ioanninus dicto Nicolai, petiã terræ pro lib. didit, quia paulo ante emerat dictam petiã terræ pro lib. 126. & fol. 5. ut constat ex instrumentis in actis productis, nã est probandum dictum Ioannem p̄uallẽ se emere nullo pretio. l. cum de indebito. de proba. & tamen quando dicta petiã terræ uenditit dictus Ioanninus dicto Nicolai, petiã terræ pro lib. didit, quia paulo ante emerat dictam petiã terræ pro lib. 126. & fol. 5. ut constat ex instrumentis in actis productis, nã est probandum dictum Ioannem p̄uallẽ se emere nullo pretio. l. cum de indebito. de proba. & tamen quando dicta petiã terræ uenditit dictus Ioanninus dicto Nicolai, petiã terræ pro lib. didit, quia paulo ante emerat dictam petiã terræ pro lib. 126. & fol. 5. ut constat ex instrumentis in actis productis, nã est probandum dictum Ioannem p̄uallẽ se emere nullo pretio. l. cum de indebito. de proba. & tamen quando dicta petiã terræ uenditit dictus Ioanninus dicto Nicolai, petiã terræ pro lib. didit, quia paulo ante emerat dictam petiã terræ pro lib. 126. & fol. 5. ut constat ex instrumentis in actis productis, nã est probandum dictum Ioannem p̄uallẽ se emere nullo pretio. l. cum de indebito. de proba. & tamen quando dicta petiã terræ uenditit dictus Ioanninus dicto Nicolai, petiã terræ pro lib. didit, quia paulo ante emerat dictam petiã terræ pro lib. 126. & fol. 5. ut constat ex instrumentis in actis productis, nã est probandum dictum Ioannem p̄uallẽ se emere nullo pretio. l. cum de indebito. de proba. & tamen quando dicta petiã terræ uenditit dictus Ioanninus dicto Nicolai, petiã terræ pro lib. didit, quia paulo ante emerat dictam petiã terræ pro lib. 126. & fol. 5. ut constat ex instrumentis in actis productis, nã est probandum dictum Ioannem p̄uallẽ se emere nullo pretio. l. cum de indebito. de proba. & tamen quando dicta petiã terræ uenditit dictus Ioanninus dicto Nicolai, petiã terræ pro lib. didit, quia paulo ante emerat dictam petiã terræ pro lib. 126. & fol. 5. ut constat ex instrumentis in actis productis, nã est probandum dictum Ioannem p̄uallẽ se emere nullo pretio. l. cum de indebito. de proba. & tamen quando dicta petiã terræ uenditit dictus Ioanninus dicto Nicolai, petiã terræ pro lib. didit, quia paulo ante emerat dictam petiã terræ pro lib. 126. & fol. 5. ut constat ex instrumentis in actis productis, nã est probandum dictum Ioannem p̄uallẽ se emere nullo pretio. l. cum de indebito. de proba. & tamen quando dicta petiã terræ uenditit dictus Ioanninus dicto Nicolai, petiã terræ pro lib. didit, quia paulo ante emerat dictam petiã terræ pro lib. 126. & fol. 5. ut constat ex instrumentis in actis productis, nã est probandum dictum Ioannem p̄uallẽ se emere nullo pretio. l. cum de indebito. de proba. & tamen quando dicta petiã terræ uenditit dictus Ioanninus dicto Nicolai, petiã terræ pro lib. didit, quia paulo ante emerat dictam petiã terræ pro lib. 126. & fol. 5. ut constat ex instrumentis in actis productis, nã est probandum dictum Ioannem p̄uallẽ se emere nullo pretio. l. cum de indebito. de proba. & tamen quando dicta petiã terræ uenditit dictus Ioanninus dicto Nicolai, petiã terræ pro lib. didit, quia paulo ante emerat dictam petiã terræ pro lib. 126. & fol. 5. ut constat ex instrumentis in actis productis, nã est probandum dictum Ioannem p̄uallẽ se emere nullo pretio. l. cum de indebito. de proba. & tamen quando dicta petiã terræ uenditit dictus Ioanninus dicto Nicolai, petiã terræ pro lib. didit, quia paulo ante emerat dictam petiã terræ pro lib. 126. & fol. 5. ut constat ex instrumentis in actis productis, nã est probandum dictum Ioannem p̄uallẽ se emere nullo pretio. l. cum de indebito. de proba. & tamen quando dicta petiã terræ uenditit dictus Ioanninus dicto Nicolai, petiã terræ pro lib. didit, quia paulo ante emerat dictam petiã terræ pro lib. 126. & fol. 5. ut constat ex instrumentis in actis productis, nã est probandum dictum Ioannem p̄uallẽ se emere nullo pretio. l. cum de indebito. de proba. & tamen quando dicta petiã terræ uenditit dictus Ioanninus dicto Nicolai, petiã terræ pro lib. didit, quia paulo ante emerat dictam petiã terræ pro lib. 126. & fol. 5. ut constat ex instrumentis in actis productis, nã est probandum dictum Ioannem p̄uallẽ se emere nullo pretio. l. cum de indebito. de proba. & tamen quando dicta petiã terræ uenditit dictus Ioanninus dicto Nicolai, petiã terræ pro lib. didit, quia paulo ante emerat dictam petiã terræ pro lib. 126. & fol. 5. ut constat ex instrumentis in actis productis, nã est probandum dictum Ioannem p̄uallẽ se emere nullo pretio. l. cum de indebito. de proba. & tamen quando dicta petiã terræ uenditit dictus Ioanninus dicto Nicolai, petiã terræ pro lib. didit, quia paulo ante emerat dictam petiã terræ pro lib. 126. & fol. 5. ut constat ex instrumentis in actis productis, nã est probandum dictum Ioannem p̄uallẽ se emere nullo pretio. l. cum de indebito. de proba. & tamen quando dicta petiã terræ uenditit dictus Ioanninus dicto Nicolai, petiã terræ pro lib. didit, quia paulo ante emerat dictam petiã terræ pro lib. 126. & fol. 5. ut constat ex instrumentis in actis productis, nã est probandum dictum Ioannem p̄uallẽ se emere nullo pretio. l. cum de indebito. de proba. & tamen quando dicta petiã terræ uenditit dictus Ioanninus dicto Nicolai, petiã terræ pro lib. didit, quia paulo ante emerat dictam petiã terræ pro lib. 126. & fol. 5. ut constat ex instrumentis in actis productis, nã est probandum dictum Ioannem p̄uallẽ se emere nullo pretio. l. cum de indebito. de proba. & tamen quando dicta petiã terræ uenditit dictus Ioanninus dicto Nicolai, petiã terræ pro lib. didit, quia paulo ante emerat dictam petiã terræ pro lib. 126. & fol. 5. ut constat ex instrumentis in actis productis, nã est probandum dictum Ioannem p̄uallẽ se emere nullo pretio. l. cum de indebito. de proba. & tamen quando dicta petiã terræ uenditit dictus Ioanninus dicto Nicolai, petiã terræ pro lib. didit, quia paulo ante emerat dictam petiã terræ pro lib. 126. & fol. 5. ut constat ex instrumentis in actis productis, nã est probandum dictum Ioannem p̄uallẽ se emere nullo pretio. l. cum de indebito. de proba. & tamen quando dicta petiã terræ uenditit dictus Ioanninus dicto Nicolai, petiã terræ pro lib. didit, quia paulo ante emerat dictam petiã terræ pro lib. 126. & fol. 5. ut constat ex instrumentis in actis productis, nã est probandum dictum Ioannem p̄uallẽ se emere nullo pretio. l. cum de indebito. de proba. & tamen quando dicta petiã terræ uenditit dictus Ioanninus dicto Nicolai, petiã terræ pro lib. didit, quia paulo ante emerat dictam petiã terræ pro lib. 126. & fol. 5. ut constat ex instrumentis in actis productis, nã est probandum dictum Ioannem p̄uallẽ se emere nullo pretio. l. cum de indebito. de proba. & tamen quando dicta petiã terræ uenditit dictus Ioanninus dicto Nicolai, petiã terræ pro lib. didit, quia paulo ante emerat dictam petiã terræ pro lib. 126. & fol. 5. ut constat ex instrumentis in actis productis, nã est probandum dictum Ioannem p̄uallẽ se emere nullo pretio. l. cum de indebito. de proba. & tamen quando dicta petiã terræ uenditit dictus Ioanninus dicto Nicolai, petiã terræ pro lib. didit, quia paulo ante emerat dictam petiã terræ pro lib. 126. & fol. 5. ut constat ex instrumentis in actis productis, nã est probandum dictum Ioannem p̄uallẽ se emere nullo pretio. l. cum de indebito. de proba. & tamen quando dicta petiã terræ uenditit dictus Ioanninus dicto Nicolai, petiã terræ pro lib. didit, quia paulo ante emerat dictam petiã terræ pro lib. 126. & fol. 5. ut constat ex instrumentis in actis productis, nã est probandum dictum Ioannem p̄uallẽ se emere nullo pretio. l. cum de indebito. de proba. & tamen quando dicta petiã terræ uenditit dictus Ioanninus dicto Nicolai, petiã terræ pro lib. didit, quia paulo ante emerat dictam petiã terræ pro lib. 126. & fol. 5. ut constat ex instrumentis in actis productis, nã est probandum dictum Ioannem p̄uallẽ se emere nullo pretio. l. cum de indebito. de proba. & tamen quando dicta petiã terræ uenditit dictus Ioanninus dicto Nicolai, petiã terræ pro lib. didit, quia paulo ante emerat dictam petiã terræ pro lib. 126. & fol. 5. ut constat ex instrumentis in actis productis, nã est probandum dictum Ioannem p̄uallẽ se emere nullo pretio. l. cum de indebito. de proba. & tamen quando dicta petiã terræ uenditit dictus Ioanninus dicto Nicolai, petiã terræ pro lib. didit, quia paulo ante emerat dictam petiã terræ pro lib. 126. & fol. 5. ut constat ex instrumentis in actis productis, nã est probandum dictum Ioannem p̄uallẽ se emere nullo pretio. l. cum de indebito. de proba. & tamen quando dicta petiã terræ uenditit dictus Ioanninus dicto Nicolai, petiã terræ pro lib. didit, quia paulo ante emerat dictam petiã terræ pro lib. 126. & fol. 5. ut constat ex instrumentis in actis productis, nã est probandum dictum Ioannem p̄uallẽ se emere nullo pretio. l. cum de indebito. de proba. & tamen quando dicta petiã terræ uenditit dictus Ioanninus dicto Nicolai, petiã terræ pro lib. didit, quia paulo ante emerat dictam petiã terræ pro lib. 126. & fol. 5. ut constat ex instrumentis in actis productis, nã est probandum dictum Ioannem p̄uallẽ se emere nullo pretio. l. cum de indebito. de proba. & tamen quando dicta petiã terræ uenditit dictus Ioanninus dicto Nicolai, petiã terræ pro lib. didit, quia paulo ante emerat dictam petiã terræ pro lib. 126. & fol. 5. ut constat ex instrumentis in actis productis, nã est probandum dictum Ioannem p̄uallẽ se emere nullo pretio. l. cum de indebito. de proba. & tamen quando dicta petiã terræ uenditit dictus Ioanninus dicto Nicolai, petiã terræ pro lib. didit, quia paulo ante emerat dictam petiã terræ pro lib. 126. & fol. 5. ut constat ex instrumentis in actis productis, nã est probandum dictum Ioannem p̄uallẽ se emere nullo pretio. l. cum de indebito. de proba. & tamen quando dicta petiã terræ uenditit dictus Ioanninus dicto Nicolai, petiã terræ pro lib. didit, quia paulo ante emerat dictam petiã terræ pro lib. 126. & fol. 5. ut constat ex instrumentis in actis productis, nã est probandum dictum Ioannem p̄uallẽ se emere nullo pretio. l. cum de indebito. de proba. & tamen quando dicta petiã terræ uenditit dictus Ioanninus dicto Nicolai, petiã terræ pro lib. didit, quia paulo ante emerat dictam petiã terræ pro lib. 126. & fol. 5. ut constat ex instrumentis in actis productis, nã est probandum dictum Ioannem p̄uallẽ se emere nullo pretio. l. cum de indebito. de proba. & tamen quando dicta petiã terræ uenditit dictus Ioanninus dicto Nicolai, petiã terræ pro lib. didit, quia paulo ante emerat dictam petiã terræ pro lib. 126. & fol. 5. ut constat ex instrumentis in actis productis, nã est probandum dictum Ioannem p̄uallẽ se emere nullo pretio. l. cum de indebito. de proba. & tamen quando dicta petiã terræ uenditit dictus Ioanninus dicto Nicolai, petiã terræ pro lib. didit, quia paulo ante emerat dictam petiã terræ pro lib. 126. & fol. 5. ut constat ex instrumentis in actis productis, nã est probandum dictum Ioannem p̄uallẽ se emere nullo pretio. l. cum de indebito. de proba. & tamen quando dicta petiã terræ uenditit dictus Ioanninus dicto Nicolai, petiã terræ pro lib. didit, quia paulo ante emerat dictam petiã terræ pro lib. 126. & fol. 5. ut constat ex instrumentis in actis productis, nã est probandum dictum Ioannem p̄uallẽ se emere nullo pretio. l. cum de indebito. de proba. & tamen quando dicta petiã terræ uenditit dict

firmatur prædicta: quia d. Iohannes in dicto contractu non
dixit iuravit se non venire contra d. contractum ratione
modici, vel enormis damni aut aliqua quavis ratione vel cā. Et
enorme damnum in maiore 5 annis contrahente dī, qñ est
exceptus ultra dimidiam, per d. l. 2. ut expresse firmat Ant.
de But. in c. cum cōingat de iureiur. in ver. quavis causa. vbi
et Io. de Imo. post medium, in vers. itē aduerte, qñ minor
iudicatur & Pro hoc etiam bene facit: quia nemo: quia li-
cet mulier, minor & rusticus equiparentur q. ad ignoran-
tiam præsumendam d. l. cum de debito. vers. finautem. & l.
2. s. si. ff. de iur. s. si. l. regula. in prin. ff. de iur. & fac. ignoran. l.
1. in fide eden. tamen quando minor iuravit * non simplici-
ter, sed iuravit non venire contra ratione minoris ætatis, vel
re: excludi à remedio prædicto. Nec dicam, q. debuit certio-
rari de beneficio d. l. 2. quia dico, quod ubi aliis fuisset ne-
cessaria certioratio: tamen propter virtutem iuramenti, ad
quod præsumitur quis deliberatus accedere, non requiritur
actio certioratio, ideo minor mulier n. c. excluditur à benefi-
cio restituti. in integ. & beneficio Senatufcon. Velleia. secundū
Bar. Ang. & Mod. in l. sciendum de verbo. obli. & in d. l. 2. & i
iur. sacramento puberum per illum tex. c. si aduer. ven. & i
l. si duo patroni. s. Iulianus. de iureiur. & Archi. & Ioan. And.
in d. l. 2. de pact. in 6. ar. illius tex. & Anto. de But. in c. si dilige-
re de foro. compet. & bene probatur in c. ex rescripto. de iureiur.
& hoc etiam ibi tenet Bald. & D. Abb. in c. pe. de emp.
& vend. Et ista videtur de iure opinio, iuxta quam sum soli
mus consulendo & legendo sequi. ALEXAN.

ADDITIONES.

1. Old. supra eo. consil. 20.
2. Probatio, hæc sola ratio valet, sequentes non valent.
3. Iuravit. Licet iuramentum cessare faciat remedium d. l. 2. de rescin. vend. potest tamen peti absolutio à iuramento ratione enormis læsio-
nis ut per Fabia. in trac. emp. 8. parte principia.
4. Reprobatur a Pinel. in l. 2. par. 1. post nu. 17. de rescin. vend. Hic. Zanch.

S Y M M A R I U M.

1. Proxenetæ non est idoneus testis.
2. Gabella commodum percepturus non est idoneus testis.
3. Venditionem contrahentes non probant: nisi probando pretium.
4. Indicia imperfecta non inunguntur.

C O N S I L I U M CXXVIII.

PONDERATIS narratis in themate & tenore sūa la-
te inter Nicolaum Cavalarium agentem, & Christophoro
Conreliatum se defendetem. Et iuxta attestacione facta
per Ant. de Guis. Sentio in dicta cā non fuisse rectē iudica-
tū, & per consequens bene reclamatum a d. sūa. Na Do. iudi-
cans pronunciauit contractum venditionis, de qua in peti-
tione actoris, habuisse: & habere debere locum & effectum
& contractum ipsum fuisse completum inter ipsos Nic. &
Christophorū, iurante tñ d. Nic. cōtenta in dicta eius peti-
tio ne fuisse & esse vera, qd iurū declarat defendendum esse d. Ni-
co. Ita tñ q. qd d. Nico. Suellus attendat promissa per eum d.
Nic. Canal. & d. Christophoro, quantum est pro venditione
certarum terrarum, de quibus tractatum, seu cōuentum fuit
inter d. Christophorū & Nic. Suellum, sed si Nico. Suellus
non observaret pmissa d. Christophoro, culpa ipsius Nico.
Suelli, eo casu absoluti d. Christoph. a dicta petitione Nic.
Caval. ut latius in d. sententia continetur. Hoc autem iuste
facere & inducere non potuit dictus iudicans. Primo: quia
dicta venditio facta inter actorem & reum non erat sufficie-
ter probata per Ant. de Guis. primo: quia non d. aliqua ven-
ditio, pure contracta, aut purificata inter actorem & reū, patet
aut ipse deponit, & dixit, q. Christoph. dixit se velle ire Qua-
rantulam & habere colloquium cum Nic. de Suel. & ei dice-
re, q. si esset in ea opinione de faciendo sibi certā venditio-
ne, prout alijs dicit, tunc denunciet utrunque vendi. &
ante purificatā conditionē nō pot. agi ex cōtractu, post actū
sentit. l. credere dī. ff. de verb. sig. l. legata. ff. de cōdi. & dem.
Lib. II. consil. Alex.

Præterea cōtractus emptionis, & venditionis nō p. contrahi,
nisi interueniat consensus vtriusq. contrahentis pñtis, vel si
unus est abfens, oportet, q. pro eo interueniat nuncius, vel
pcurator, vbi epistola. l. consensus. in prin. de act. & obli. l. 1. r. i.
fi. de contrah. emp. Et ut ingt. gl. in d. l. in fi. requirit, q.
talis nūcius fuerit ad hoc specialit. destinatus, * sed nō pro-
bavit de simultaneo consensu, p. d. Christoph. & Ant. pñtes,
nec q. et consensus per epistolā, aut per pcuratorem, neq. p.
nūciū ad hoc destinatū. Non. n. dicit D. Anto. fuisse consen-
situtū procuratorē a dictis contrahentibus, vel altero eorū,
nec dicit se fuisse nūcium destinatū ab altero eorū. Sed d.
q. fuit medius ad tractandū d. mercatum, & accordiū de cōi-
sensu, & voluntate pñtorum, & p. cōsequens afferit se
fuisse pro d. contractu celebrandū proxenetā, qui mediator
appellat. c. 1. de testi. in 6. & in s. qñ uerō propofimus. in
auth. de testi. Et fm uerō opitalis proxenetā, & et si nullū
a expectat salariū de contractu, non est legitimus testis ad p.
bandum d. contractum qñ non producit ex cōsensu vtriusq.
partis ad testificandum, quis sponte ipse uelit testificari, vt
no. gl. in ti. de instr. cau. & fide. s. in his. uerf. ad numeratio-
nem. probat in d. c. r. de testi. in 6. iuncta gl. pe. q. est spale
in casu posito in d. c. r. q. proxenetā, seu mediator inuita al-
tera parte possit testificari, & sic in contrarium est ius cōe.
lius sū. de ll. & ita Io. And. & Ant. de But. & D. Card. Flo. &
Io. de Imo. in c. dilectorum. de testi. cōg. ubi reprehendunt
unā opi. postā per gl. in s. qñ uerō legē posuimus. in uer. p.
hibitione. in auth. de testi. quæ uult, q. nisi utraq. parte con-
sentiente proxenetā non possit cogi testificari: tñ sponte p.
testificari, et si una pars consentiat, & ut dicit Io. And. & a-
lij in d. c. dilectorum. rō posita per gl. i. s. qñ uerō. inuuit,
q. non proxenetā et sponte testificari non p. qñ utraq. pars
non consentit: qñ dicit gl. q. non credi proxenetā, q. præ-
sumit, q. oportet perfici id. p. q. laborat, & q. firmum re-
maneat, ne ei imputet, q. minus cautē se habuit. Et istā par-
tem et tenet gl. in c. si in gl. antepenul. de testi. in 6. & Bar.
in l. oibus. C. de testi. & in l. deferre. s. idem decreuerunt.
ff. de iur. leg. & Pet. de Anch. in d. c. r. de testi. l. 6. Io. de Imo.
in l. i. cui leges. s. i. Titio. ff. de legat. 1. & in c. ex literis. de trā-
fact. & Ant. de But. in c. cum a nobis. de testi. Sal. in l. nullus.
C. de testi. licet Bal. aliter dixerit in d. omnibus. Et multo
magis dici possit per dictum Ant. non probari legitimē de
dicto contractu, & vt d. iurarius ex eo contractu esset perce-
pturus gabellā, ut in themate narrat per id. qd no. Bar. in d.
l. deferre. facit d. nullus. & d. oibus. Et idē et dicendū es-
set, si d. Ant. diceret, q. fuit pcurator cōstitutus ad d. contra-
ctū ineundū, q. etiam non esset idoneus testis ad probandū
pfectionem contractus, ut per gl. & Bar. in d. l. deferre. cum
fi. Nec etiam de dicta uenditione est probatum per alium
testem d. Nic. Caval. quia, ut narrat in themate, deposuit se
audiuisse a d. Christoph. q. concluderet mercatum cum d.
Nic. quia deposuit de confessione facta abfente parte, quæ
non probat. l. certum. s. si qs abfente. de confes. l. si. de inter-
ro. act. & est unicus, & fidei, ideo non probat. l. i. iuratur. de te-
3 sti. c. in omni. de testi. q. nam fi. essent duo testes legitimī,
& plenē deponentes de confessione d. Christoph. obfente ab-
fente parte, non facerent nisi semiplenam probonē, per
id. qd h. in c. si de sic. ab intest. & per no. in l. capite quin-
to. ff. de adulte. & per no. p. Bar. in l. ad monē d. ff. de iureiur.
in 8. & l. 2. col. Preterea si dictis testis, cuius attestacionis co-
pia mihi transmissa non est, solum deponeret, q. audiuit a
4 d. Christophoro, q. concluderet mercatum cum d. Nico. &
& non dicit fuisse expressum certum pretium dicti contractus,
non releuaret, quia cum uertat quæstio inter assertum em-
ptorem, & uenditorem de contractu uenditionis, oportet, q.
b probetur de pretio b certo ipsius contractus, per id. quod h.
in s. pretium. in fin. de emp. & uend. no. Raphan. l. 1. r. de cō-
trah. & commit. stipul. & Bal. in l. 1. r. C. de re. alien. non alie. be-
ne facit id. quod no. Bar. ff. de verb. obli. l. sciendum. in 1. col.
6 in uer. contrah. hoc oppo. no. in fin. de emp. & uen. Et dī
duo testes nō sunt perfecti, & integri, sed singulares, & quo
ad dictam probonē non pñt adinuicem coniungi, ut fa-
O 2 ciant

2701

ADDITIONES.

* Col. 2, vers. prater ea. Vide no. ad Ro. conf. 91. Hiero. Zanch.

CVTIO de iure concludendum. **CVXXIX.**

beo. & ibi Bar. ff. de sup. leg. & in l. librorū. s. q. tunc. 3. &

3. & no. Bar. in l. libellorum. s. sed si aliud. in si. si. de accu. & i. homines populi. in 3. q. in prin. ff. de iusti. & iur. ibi Bal. & no. Jac. But. in l. consi. C. ant. de But. in proemio decretalium. cum filij multis concordantijs. Confirmantur prædicta p id quod habetur in l. si quis cōdūctionis. C. loca. ubi cōducitor non potest locatori opponere, q locator non sit dominus: tñ notius puto superius fundamentum circa modū probandi. Ex quibus concludo, q Mezadrum posse ante finitum tempus expelli ex causis & rationibus quibus supra. Alex.

ADDITIONES.

1. Hoc consilium repetitur ess lib. 4. consi. 5. Natta.
2. Vide secundas allegaciones per D. Alexandrum in hac eadem causa consi. 79. lib. 4. Natta.

3. Sentu. supra eo. consi. 4. s. no. 5.
4. Oritur, q. in hoc valde errat Alex. quia ex eo colonus ostendit se laborasse, si dominus opponatur non esse probe laboratum, et tanquam dicenti & obijcienti incumbit onus l. de proba.

5. Laborandi. J. Adde tex. in l. si merces. §. conductor. ff. loca. ibi. Et ante omnia colonus curare debet, & opera rustica fide quæque tempore faciat, ne interpellata cultura deteriorum fundum faceret. Natta.

6. Laboras. J. Quando quis tenetur ad aliquid faciendum, sibi incumbit onus probandi, quæ d. fecerit, secundum Bar. in d. l. in illa. Natta.

7. Domini. plenus omnibus dixi in consue. Paris. §. i. gl. i. q. 1.
8. Ynfuficiarius. J. Vide de hoc. Jac. Alex. & ibi Soc. in l. naturaliter. §. ni hi commune. ff. de acqui. pos. l. in l. 1. §. si no. colum. 2. ff. de no. ope. nuc. Natta.

9. Materiam dixi in consue. Paris. §. 3. no. 109. adde Alexan. infra lib. 3. consi. 7. & l. 5. col. 2. Dec. l. quoniam id. de reg. iur. Ant. Tirac. re p. l. si inquam. uer. si reueratur. nu. 3. C. de reuo. adde infra h. 4. cō sil. 79. ubi Alex. contra eundem rusticum rursus consulit.

10. In hac eadem causa consulit, infra consi. 79. uol. 4. Hoc consi. duplica tum est, infra consi. 5. uol. 4. & vide infra consi. 1. col. 4. Dec. consi. 397. cum ibi annot.

Hiero. Zanch.

S Y M M A R I V M.

1. Casus a testatore omiffus habetur pro omiffio, sed fallit, quando testa tor uerifimiliter prouideret, si cogitasset. num. 4.

2. Resilium, uerbum uerificatur in toto.

CONSILIVM CXXX.

ATENTIS uerbis testamenti. Videtur primafacie dicendum, q. residuum hñditatis non esse erogandum inter d. filias fororum testatoris: eo quia disposuit d. testator, dictam erogationem residui fieri debere, si cōtingeret d. filia. institutu decedere sine filijs masculis, & ex eo superflue aliquas filias fœminas legitimas & naturales, unam, uel plures, quas mandauit dotari arbitrio cōi cōmissariarum suorum: uel scilicet una ex dictis condi. eueniret; quia sine liberis masculis decederet legitimistñ quia alia condi. deficit: eo quia non remanserunt ex eo filiz fœminæ, dispositio facta sub dictis duob. conditionibus copulatiue appositis non pōt fortiter effectum. l. si hæres di plures de cond. & demon. l. si qui du cent. s. utrum. de rebus dub. 2. Secundō probatur, quia casus a testatore omiffus regulariter p omiffio habetur & in eo statuta dispositioni iuris cōis. l. cōmodissime. de lib. & posthul. si ita quis. s. cui. de leg. 2. l. si extraneus. de condi. ob cām. l. hæres cōm. de cond. & demon. Et ideo dicimus, q. conditio dñt in forma specifica adimpleri. l. qui hæredi. & l. Mauius. de condi. & demon. Accedit id, quod non. uoluit Bal. in l. si plures. C. de cond. in fer. in 10. col. in uer. iuxta prædicta formatur talis questio, ubi quæritur: statuto cautetur, q. filia dotata matris talis questio, ubi quæritur: statuto cautetur, q. filia dotata a patre non succedat modo contigat, q. Titius decessit reliq. posthumum in uero, ita q. eam dotare non potuit, uel decederet ante infantem, uel iuxta relicta, quærebat nūq. fratres hñdes uniuersales dotado eā excludat a successione: arguendo ad utranq. partē, & finaliter concludit q. nō quia iſte casus a iure omiffus: nō remanere dñt in dispositione iuris cōis iura supra alleg. Et cū decisione Bal. prædicta transit Pet. de Anch. cōmēto. c. canonij statuta. de cōsil. in uerb. pone ita tuto cauet, q. filia dotata & c. Ita in proposito mādauit, q. cū dñz lac. erant dotati, residuū debet erogari in filias fororū testatoris: sed itz filiz lac. nō potuerūt dotari, quia nō re quæritur rerū natura: ergo cōfess casus omiffus, sicut in quæ-

Lid. li. Consil. Alex.

stione Bal. qñ filia nō fuit nara uiuo patre, & sic non potuit dici a patre dotata, & dispō statuti, & testōris a pari procedunt, ut inquit Bal. in ti. de pa. Cōstā. in uer. in criminalib. & in l. & si post tres l. 8. col. ff. si quis cau. probat ex his q. tradunt per gl. non. in l. j. de his qui. vti. ind. C. quā ibi pōderat Bar. ex ea colligēs, q. dispō legis æquiparat dispōi ultime uoluntatis, & no. Bar. in l. nō solū. s. morte. ff. de ope. nō. nūc. & in l. in cogni. cum si ad Sylla. Tā prouisus nō obfistat in casu, de quo qñtor, contrariā snām de iure ueriorē esse puto, quia in dispōne ultimæ uoluntatis, de qua tractamus, magis attendenda est mens testatoris, q. uerba attendi debeant. l. 3. s. cōdit. de adi. leg. l. si quis filiū. C. de libe. prete. c. in his. & c. intelligētia. de uerb. sig. Sed mēs testatoris fuit, q. si nō remanerēt filiz ex Iaco. residuum, qd. superfleret facta construo, & dona. altaris, seu capellæ erogaret in dictas filias fororū testatoris, ergo in eas dñt fieri erogatio. Quod aut ita se habuerit mēs testōris, pbat, q. testator magis dilexit filias fororū suarum, q. patrē Iacobi, & quoscūq. alios exceptis descendētib. Iacobi, patet, q. post mortē d. Iacobi testator nō uocauit patrē d. Iacobi, sed descendētes Iac. & una cum descendētib. Iacobi fœminæ sexus uocauit et filias fororū ipsius testatoris, ergo illæ filiz fororū tanq. ad successione prius uocate ex expressa dispōne testatoris, dicunt a testatore magis dilectæ, ut in auth. hoc amplius. C. de fidei. com. l. pupillus. s. j. de condi. & dem. l. cum ita. s. in fidei. de leg. 2. si magis dilectæ sunt, ergo pximior uolūtas testatoris adea p. d. auth. hoc amplius. l. cū acutissim. C. de fidei. Cōprobat et, q. si dicereamus, patrē d. Iac. pferri fequeretur absurdū, & inconueniēs, q. si d. Iac. decesserit nullis relictijs ascendētib. neq. descendētib. neq. trāsuferat filias, sed relicto extraneo hñde ex testō, q. extraneus hñs d. Iac. habiturus fuisset hñc successione huius testatoris, exclusis filiab. fororū testatoris, qd. non est psumendū esse de mente testatoris, tum q. q. magis pluniet testōr diligere illos, q. sunt de cognatione, uel agnat. q. extraneos. l. gnaf. s. cū aut. C. de insti. & substi. l. cū aus. de condi. & dem. l. cū alienā. C. de leg. l. r. cū gl. in uerf. patrono. ff. in ius uoca. ut eant. imo et: q. testōr post mortē Iac. dilexit magis filias fororū ipsius testatoris, q. hñdes extraneos ipsius Iacut ex dictis uerbis testis apparet. bñ facit, qd. no. uoluit Bar. & alij in l. Gallus. s. etiā si parente. ff. de lib. & posth. Bal. in c. 1. de natu. seu. Con firmant prædicta, q. q. prouisio facta in unum casum a testatore extendit ad aliū, in quem sñr prouideret, si de eo cogitasset, hñc est text. quem ita summat Bar. in l. Titius. s. Lucius. ff. de lib. & posth. sed existimādū est, dictū testōrem, si cogitasset d. Iac. decedere et sine filiabus, uoluisse potius d. residuū puenire ad filias fororū ipsius testatoris, q. erāt de cognat. sua, q. ad patrem dicti Iac. q. erat sibi extraneus, ut etiā colligit ex cōiecturis dilectionis, de qb. dixi sup. Igit dñca pñsio testōris debet ad istum casum extendi. J. Officiant p id qd. no. uoluit Io. And. in addi. Spe. in ti. de secun. nup. i rub. post Richa. ubi qñr. qd. si testator filios hñdes instituit, & uxori suæ legauit mille fruenda toto tpe uitæ suæ, si in uiduitate honeste uixerit, & disposuit, q. post mortem dictæ suæ uxoris Titius habeat illa mille, demum mortuo testatore dicta eius uxor nupit, & sic legatum expiauit. qñr. an in terim uiuente d. uxore pñdita mille dñrent esse penes hñdes testōris, an uerō pñdarent ad d. Titium, ut dñm, q. deberent remanere apud hñde testōris, & non apud Titium, q. te stator solū dixit, q. post mortem uxoris pñdita pueniret ad Titium, sed uxor non est mortua, sñcēt trāsuierit ad scda uota, ergo non debet fieri extensio de casu mortui ad casum, qñ trāsuierit ad scda uota, tñ contrariū decidit, q. testōr uo potius uoluisse cōmodū dictorū mille puenire ad d. Titium, q. ad hñdem suū, igit debet pferri Titius. l. si q. Sciu. ff. de condi. & dem. mouet et principat, q. si testator cogitasset, q. mulier trāsire ad scda uota, eā priuasset in eo casu, sed credit uxorem non nubere, ideo de morte locutus fuit. p. p. ea fit extensio ad istū casu. alle. l. mulier. iuxta prin. fald. Treb. & l. si ita. ff. qñ di. l. ced. Idē tenuit Bar. p plures rōnes i re p. e. auth. hoc locū. circa 6. col. C. si scdō nup. muli. q. repeti-

Q 3 tio

CONSILIVM CXXVI

A D D I T I O.

¶ Cogitasset. Ro. conf. 408. Pau. conf. 378. nu. 3. li. 1. Cor. conf. 243. li. 2.
 Cur. tenor. conf. 59. col. latus in 3. 5. col. 2. col. 10. & fi. la. 1. col. 4.
 de vulg. & pup. d. 5. Lucius. l. cum res. col. 2. deleg. 1. 62. col. 2. li.
 2. col. 66. col. 3. 15. col. 4. lib. 3. Matth. Affi. decif. Neapol. 143.
 Bertran. conf. 133. ponitur in facto. col. 3. lib. 1.

A D D I T I O N

S V M M A R I V M.

- IN CAUSA DE CERTA PORE CIUITATIS IMOLA E CIUS VICINIS
inter Andream de bonis ex parte, una & Turā Citadinū,
Thomasiū de la Vedrana ex altera, plura uidentia sunt. Et
iudex ordinarius dictorum litigantium fuit iudex cōpetens, & est
reductionis, an uerō deberet adiri iudex app. & uere cōis
est conclusio, ipsum Porelātē, quē eūdem iudicē ordinariū
est iudicē cōpetentē, & nō deuoluī * ad iudicē appel. c. ex
f. de arb. i. ac. But. & Bar. l. si societate. §. f. socio D. ap. Imo. in c. Quintauallis. de iurep. & Pet. de Anch. i. si dispu. ta. incipien. cum C. laicus. hoc ē attestat. ut Anr. de mon. & testib. f. Andree. Et p̄ponno unum p̄ fundamentum
2 q. dicitur, q. iudex ordinarius, ad q. fundamēto
reductione ad arbitrium boni uiri, nedū pōt reducere ad arbi-
trium boni uiri, & p̄nuñtiare sup̄ inquirate laudē, uerū et
pōt p̄nuñciare laudem effe nullū, si tibi confitit. ita de-
cidit Bal. in l. lancimus, quo tpe miles, in uisib. seu. sicur di-
cimus in iudice cōis appel. l. Carmelia p. i. ff. de iure patro-
n. l. qdā mulier. fami. erc. i. plenē nō. p. doc. in l. i. expre-
f. de appell. & in l. i. c. q. p̄uo. nō ē nec. & in c. dilectio.
de appell. eff. n. hac p̄tito reductionis quasi qdā appellat.
non distinguemus. s. tñ quidā. ff. de arbit. ita dicit Bal. in l. i.
ut lit. pen. C. p̄rāp̄posita ergo competentia iuri fidiōnis,
nidentum est q. futura sit partes iudicis in hac cā reductionis.
Et omisit arg. ad partes, uenio ad ueritatē concludē
iudicis partes esse in p̄nuñciando primum dictum laudē
et nullum in ea parte, in qua condemnauerit Turā Citadinū,
& Thomasiū in solidum dīctis de Binis in libras cētū Bo-
non. noīz uerē fortis, cum n. dīctis arbitris & arbitratoribus
per compromittēs tñ fuerit data potestas speciali &
nominatim ad uidendum & calculandū omnem litterā fēdā
q. debiti rōnem dīctis de Binis, & secuti ex factis & gelis
p̄ Turā in arte Calzolariz cum ḡtate lib. centū Bonon. ha-
bitarium p̄ dictum Turā a Christophoro de Binis in arte Cal-
zolariz, ut formaliter dī. i. in l. i. cōpromissis, si dīcti arbitra-
tores condemnauerūt d. Turā Citadinū, & Thomasiū ad
dīctas lib. cētum, in qbus consuebat capitale, clarum est ex
p̄dīctis q. q̄ excefferunt formā cōpromissī, & p̄ consequens
p̄dīcti est nullum. nō distinguemus. s. de offi. l. cum dies.
s. plentum cum seq. ff. de recep. arbit. plenē nō in ea. cum di-
cētus de arb. plenē Bar. in l. cum Agnia de transa. Spe. in tit.
de arb. s. excipit. ver. expone. & s. i. ut arbitrat. nō. Bal. in
l. i. c. de arb. & D. Ant. in c. cōstitutis. de reli. dō. p̄rādi-
ca p̄ pulchras q. declarat. Item eadē rōne dē d. laudē de-
clarari nullum in ea parte, in qua condemnati sunt Citadinū,
& Thomasiū in libras 80. Bonon. & in solidos 20. relin-
quendos illis de Binis: q. per dictum cōpromissum nulla fuit
attributa potestas dīctis arbit. p̄ d. Cita. & Thomasiū. l. i.
cēt solum p̄ d. Turam & Andree. q. p̄baturnā ut compen-
dit ex uerbis appōsitis in laudo lato per reuerendum dīctū
episcopum Imo. dīe 2. Martij cōpromissum factum fuit iū-
sum reuerē. Dō. episcopum p̄r Andream & Turā p̄cōis ad
p̄sentia & consensu magistrī Citadinū & Thomaj. uenit di-
cō. q. tale cōpromissum sic factum non fuit, nec erat illis
uirtutis, ut ex eo pōtuerit fieri aliqua condemnatio cōtra Ci-
tadinū & Turam: q. illa uerba, cum p̄sentia & consensu,
non operant̄ ut Citadinū & Thomasiū sint obligati ad ea
q. obligarent & laudarent p̄ dictum arbitratōrē: q. aliud est
consentire tibi facienti tale actū, * aliud est mō obligare ad
illum talem actum faciendum. ita nō dixit Bar. l. Lucius Ti-
tius Causi, p̄ illum text. f. de adm. tu. & idē in eff. uoluit
Bar. in l. si cum dorē. s. trāsgirere. ff. fol. m. & in l. i. de dec. li.
nō. g. l. i. in l. i. s. si ratum. ff. q. iustu. Quinimō fortius pos-
to q. d. cōpromissum factum in d. ep̄m obligasset Citadinū
& Thomasiū, q. est falsum: uideamus, qd p̄nuñciat̄ d.
ep̄isc. nā ip̄e ē effectus p̄nuñciat̄, q. oēs p̄dīcti Cita. Turā &
Thomasiū tenent̄ illis de Binis reddere rōne de gelis p̄ d.
rā i arte Calzolariz. p̄ d. libris. 100. & hoc nō pōdero q. ad
hoc tenerent̄ ex forma inl. i. f. de pōdero, q. successores ep̄i
f. in d. laudo uoluit & mādauit, q. Turā & Andreas ege-
rent

rent unum artificem & calculatorem p quolibet, q haberet
videre & calculare rōnem dāni & lucri prædicti quō ad hoc
pōssit fieri mentionem de Citadino & Thomasio, ac et il-
lud, ad quod condemnauit d. episcopus, iam est adimpletū:
q electi fuerunt calculatores, put ipse pronūciavit: & sic ui-
gore cōpromissi facti in d. episcopum & laudo lato per eum,
non pnt cōueniri Citadinus & Tomasius ad aliquod certū,
sed solum ad reddēdum rōnē, pōsto q d. cōpromissum ob-
ligasset eos, q negauit. Modō videamus, an aliud dicendum
esset de secundo cōpromisso & laudo lato per d. episcopū
& Bar. & Suerim. Rōde q adhuc minus cōueniri pnt ex
istio cōpromisso & laudo: nā factum fuit cōpromissum p
Andrēā & Turā cū pñtia Citadini & Tomasii, q erant fide-
iutores in insfō debiti. Certē (vt dixi) qñ dictum est cū prae-
fentes & consensu, nihilominus non obligat: q̄tominus qñ
simpliciter dictum est cum pñtia, qñ pñtia lata indubitan-
ter in casu nō non inducit consensum, ut est in pposito de-
cisione clara d. Dy. in l. si filius, per illum tex. s. fide. t. re. pro.
q Item quia extat rā, q vbi ego sum praesens adui, & ta-
ceo, non video consentire, si illum talem actū per cōtradi-
ctionem meam non poterā impedire. l. Caius, & ibi plenē
nō. f. de p. act. & l. Titia, s. Lucia, f. de leg. 2. & l. fidei iussor.
s. p. cum seq. & ibi nō. f. de p. & in l. f. de p. f. de iud. &
D. plenē in c. is q tacet. de regul. lib. 6. Cy. in l. inuitus. C.
de procu. Bar. in l. q dotis. ff. sol. mat. Bal. in l. si sine. C. de Vel
le. can. in c. nōne. de praesump. Sed ita est q Citadinus & To-
masius et si contradixissent, non potuissent prohibere Turā
facientem d. cōpromissum, cum in re sua quilibet est mode-
rator & arbitri. In re mādāta. C. mādāta. cum vulg. eorū
praesentia & patientia non inducit consensum, nec obli-
gationē. Item in dubio patientia hī p sola patientia non p
consensu d. c. is qui tacet. nō. plenē per gl. & doc. in c. 2. f. de i
uellitu. inter do. & vasallum l. is oritur. in vñs. f. de. Si ergo Ci-
tadinus & Thomasio non obligauerunt se in cōpromisso,
cui dubium, q cōdenatio contra eos lata per arbitratōres
est nulla: quia quō ad eos non erant arbitratōres. d. l. si cū di
ces, plenū, & s. de officio. & sic patet esse relesatos dictos
fidei iussores adeo q non hēnt tēme executionem aliq d. lau
di contra eos fieri posse eo maxime: qā stat cōis conclusio,
q nīp lata contra principālē debitorē non p̄t executioni
mādari contra fidei iussorē contractūs. l. grege. s. f. debitorē,
f. de p. l. f. in f. in prin. ff. de ap. p. p. s. adijcentes.
C. de his qui ad eccl. conf. nō. Spec. in tit. de exec. l. iñe. s. f.
quitar. uer. qd f. in f. ag. l. in c. de iniū. & dāno. dato. in l. 1.
& Cy. in l. f. C. de vñris rei iud. gl. Guil. de Can. l. 2. s. f. f.
q f. f. cog. Bar. in l. 1. ff. de iud. sol. est ergo opportunū, q
ex ipso primo contractū & insfō agatur ordinariē contra fi-
deius. Nunc est uidendum, utrum saltem contra Turam d.
ultimum laudum valeat, uel non, aut saltē sit iniquū, & ad
arbitrium boni iuri reducendum. In quo dico, q d. laudum
maximā iniquitate non caruit. Primō. n. colligitur, dum arbi-
tratores condemnant Turā ad lib. 80. Bonon. pro lucris 12.
annorum, & clarē constat eis ex libello pducto per illos de
Binis, q de d. lucris satisfactum fuerit p duob. annis, cum
q uideatur fateri uera esse, q in libello pducto per eum nar-
rantur. l. cum pa. C. de lib. caus. l. 2. C. de insti. & substi.
f. sub condi. fac. unde non debuerunt condemnare Turam ad
lucra pro tempore 12. annorum, sed ad plus pro tpe nouem
annorum: quia a die confecti instrumenti debiti usque ad
tempus dicti laudi in totum non transiuerunt: nisi anni 11.
Secundā ratione uidetur d. laudum iniquū esse: quia contra-
ctus celebratus inter Christophorum de Binis, & Turam
dicitur contractus societatis, in quo unus posuit pecuniam,
& alius operas. l. 1. & quod ibi nō. Bal. ff. pro socio: f. sed de na-
tura contractus societatis est, q si non est expressum dictum
qualiter diuidi debeant lucra & damna, q lucrum & dam-
num debet esse cuiuslibet pro dimidia. l. si non fuerint. & l.
cum duob. s. quidā faga. & in lunus ex sociis, in prin. f. pro
sociam quando damnum resultat, ex eo: quia debitoribus
exigi non possit, cessante tamen culpa & negligentia socii.
l. si unus ex sociis & luerus. s. cum tres. & l. non obstat cā
Lib. II. Consil. Alex.

cum l. seq. ff. pro socio. Meritō uñ, q dicit arbitri, & arbitratō
res in dicto calculo lucrorum debeant declarare dicta lu-
cra ascendere ad dictam qritatem per eos taxarā, si, & put
contingeret exigi posse noia debitorum contracta per Tu-
rā occasione dictae societatis, & pro rata, pro qua exigere,
asignādā esse lucra hīdib. d. Christoph. uel debāt cōde-
nare Turam ad cedendū illis de Binis iura, & actiones, quas
habet Tura contra debitorem pro rata lucrorum debitorū
illis de Binis, q minimē fecerunt, fed simp̄t Turam cōde-
nauerunt. Nec obli. diceret, q per testes productos pro
parte Andreae proba. consuetudinem esse in contrariū, quia
rūdet, q si bene aduertat, d. i. testes nullatenus d. consuetu-
dinem probant p qd deponere deberent de a. s. uali frequen-
tia, & tps diuturnitate, & tales actus usitatos fuisse publi-
cē, ac pñtib. & scientibus multis, & infinitis pñsis, adeo
q possit comprehendere interuenisse tacitū consensum maio-
ris partis populi, iura declarat Azo in su. C. quae sit lon. con-
fue. Cy. in l. 2. eo. tit. in uer. sed qro, qd deponent testes. Bal.
in l. de quibus. f. de legi. Mano. i. c. f. de confue. imo requirit
et, q cōcordent testes in tpe, & identitate actuum, alias tā-
quā singulares non probarent, ut firmat Cy. in d. l. 2. C. de
testi. D. Ant. in c. licet ex quadā de testi. Imo. in l. inter pares.
f. de re iudi. fed dicti testes peccāt in oibus pñctis, ut ex
eorum inspeccione clarē colligit, ergo & c. Preterea pōsto, q
testes consuetudinē probarent, qd non est uerum, adhuc d.
10 c. q nihil releuarent, q tā talis consuetudo in effectu indu-
ceret, q lucrum deberet inter socios cōcari, & q capitale
remaneret saluum, damnū uerō sp̄daret ad alterum ex so-
ciis tñm, fed hoc sapie usurariā prauitatē, & format Bal. in l.
1. in 2. q. C. pro socio. Consuetudo autē inducens permissio-
nem ulurarum tanq inducens peccatum nō ualet. cap. f. de
confu. in cle. 1. de usu. cum si. Probāt ē de iniquitate laudi:
q in actis factis corā arbitratōrib. non apparet probatum
aliquod, uidelicet, q Turalucratu fuerit ex dicta arte, & q
deterius est) nō apparet pbatū de aliquo interesse dictōri
11 de Binis. f. vñ iudex, uel arbitratōr, q aliquē cōdenat, si ex
actis apparet, q debeat absolui, d. esse in dolo, ita nō. cōclu-
dit Ang. in sua dispu. inci. duō adiuucent litigātes, Petr. de
Anch. in dispu. sua, inci. p. C. laicus & Bal. in l. 1. in 8 col.
C. de his q penz. nō ubi alle. nō. p Bar. in l. f. de prae. l. i. p.
& idē dicit Bal. in l. i. ubi emus. in f. prin. C. ad Treb. & Ang. in
d. c. quinta uallis. Sed ista est, q fundm intentionis Andreae
erat p̄bare de quantitate lucrorum, cum sit actor, uel si fal-
tem nō poterat probare lucra, Tura nō reddente rōnem ge-
stis, debebat p̄bare de interesse suo pmissio in insfō, ergo
ipso Andrea non probāte, cū fuerit actor, debuit Tura reus
absolui. l. q acculare. C. de eden. & per consequens patet, di-
ctos arbitratōres per suum laudum lesisse Turā, nō dixerim
12 i magna qritate, fed in totū, quo casu. f. Hinc est, q nunquā
dari p̄t tā lata p̄tās arbitratōrib. & cū plenissima renūcia-
tione, quin semp qñ in maxima qritate, seu in toto laesio fa-
cta est, possit peti reduciō & ad arbitriū boni iuri, et si iusm
interuenierit. c. ueniens, & c. quinta uallis. vbi cano. de iure in.
no. Dy. in reg. scienti. lib. 5. & in conf. 9. inci. Ptolomeus.
& in l. quidā cum filiū, de uer. obl. Gu. de Cu. lac. But. & Bal.
in l. si unus, s. illud, f. de pac. Cy. & Bal. in l. cum antea. C. de
arbi. Spe. & Io. And. in tit. de arbi. s. f. uer. item q si compro-
missum, & Bar. in d. s. arbit. Bal. in l. f. cum ea. C. de do. pro-
miss. c. sinter partes. d. l. Conra. & in l. si de meis. s. recepi
f. de arbi. & l. tale pactum. s. q. prouocauit. in f. de pac. &
in l. cum procurator. de cōdi. indeb. Petr. de Anch. in cle. s.
13 quib. de priuile. & in d. sua dispu. f. Imo dicunt doc. q dicto
casu qñ in latissima forma esset data p̄tās arbitratōrib. ledē
di in maxima qritate, & renūciatur reduciōni ad hoc, vt
possit peti reduciō, nedum esset satis probati de dolo arbi-
tratoris in forma p̄dicta, flex actis, fed ēr sufficere probare
arbitratorem fuisse i laza culpa, postq dolo comparat, ita di-
xit Bal. i. d. s. recepi. f. de An. l. i. ubi emus. i. prin. C. ad Treb.
& in d. l. c. antea. Petr. de Anch. & Ang. in dictis suis dispu. a.
14 f. q lata culpa, & dolus probat, qñ inspeccis actis apparet
de laesione in magna qritate p̄t eos, arg. uoēs, s. Lucius. ff. q
O 4 in frau-

Liber Secundus Confil. Alexand.

[illegible]

ADDITIONES.

- a ¶ Ordinarius. et de Fer. inter. li. quando agi ex compro. ur. nec re-
ductio. Calde. conf. i. et ar. li. Pano. & omnes. d. cap. Quin. analit. lib.
Mat. Affl. dec. Neap. i. Roma. conf. 265. teneant. quod superior ipfius
arbitri. & male. & ita quod cognofcat is. qui ab initio fufficit iudex
caufae. pradicatur.
- b ¶ Et non deoulit. Idem Ang. conf. 200. In Ciuitate Lucana. Natta.
- c ¶ Acum. Faxit. tex. in l. aliud. ff. de reg. iur. facit Alex. conf. i. 12. in fl. lib.
7. & Bar. in l. poft. dotem. col. 3. uerf. oppono. & uidetur. ff. folu. mar.
cond. allegat. d. aliud. li. notabiliter in l. quentes. la. in fi. C. de fidei-
commif. Natta.
- d ¶ Contra principalem. ¶ Sententia tamen sibi prejudicat etiam non cita-
to. Alex. conf. i. 56. col. 2. inf. eo. lib. Natta.
- e ¶ Non pofit. ¶ Nota. qd. ex actio nominum fit periculo focietatis. &
iudic. eft in omnibus. qui teneatur rationem reddere. & facit fit prefa-
re idoneos debitores. p. contractus. nec teneatur pro nominibus fol-
uere pecuniam. fed cedere actiones. Dec. conf. 533. dub. 3. Nat.
- f ¶ Probant. fup. eo. conf. 45.
- g ¶ Reductio. ¶ Ang. difpu. du. iuicem. col. 12. Bal. conf. 380. lib. i. Paul.
conf. 70. col. 1. conf. 261. col. 2. lib. i. Per. de Fer. in lib. que ex compro.
uerf. nec reductio. Lanfra. de Or. tra. de arb. par. vii. q. 14. Dec. conf.
533. conf. 587. in fi. conf. 532. col. 2. deci. Tholo. 268. ant. Bu. conf. 24.
Per. Ancha. conf. 207. in fi.
- d ¶ Non debet. contrarium fentit. Bal. interueniens in l. fi. fi. col. 2.
C. de iure dot. plenè dixi in l. eos. C. de iur. C. quod ualeat pactum fol-
uendi decem pro centenario. Bal. in c. i. de iureiur. Natta.
- e ¶ Col. p. circa. med. Hoc conf. Dyn. eft i. 9. alleg. etiam fupra conf. i. 19.
col. 5. col. iur. Hier. Zanc.

CONSILIVM CXXXII.

Viso inſtro diuifionis fac̃te inter quodã ſer Ludouicũ ſer Io. Gorgij de Taux ex parte una, & Sanctum eius fratrem ex altera, & teſtamẽto diſci ſer Io. inſtro augmenti dotis d. Ghifſe uxoris ſer Io. & teſto d. ſer Ludouici, & teſtamẽto d. Ghifſe querit in effectu pro parte d. Sancti hrdis

d. Ghiz. an sibi liceat petere dotem, & augm. dotis p. dimidia cōtra hīdes d. fer. Ludouici hīdis p. dimidia d. fer. In non obitante q. d. in dīfiro decisionis d. fratres afferuerunt se debulcūq; alijs iurib; ipsi cōpetētib; quāq; rōnē, vel q. c. et bona, de quib; fit mentio in infīro diuisionis afferentes d. d. Ghi. remanēfite tacitā & contentā; ita p. dīcti diuidend. res iurauerunt p. dīcta oīa singula nera esse, & contra ea non uenire aliquid rōnē vel q. c. putatius in d. infīro. Dico in primis q. ubi apparet d. d. Ghi. agnouisse & acceptisse legatū sibi relicti per fer. Lud. libram 10. Bono. & fructus oīum suorū bonorum toto tpe uita ipsius d. d. Ghi. iubens d. d. Lud. ipsam esse tacitā & contentā, & qd. amplius de suona. hil petere possit aliquid rōnē uel q. c. & apparet eam habuisse dictos fructus & redditus, sine dubio usq; ad conuentumētiā q. tate dīctorum fructum pceptorum fit cōpensatiō cū eo qd. hīc debebat d. D. deductā tñ prius debita portione p. legitimā suā. scimus, & repletionē. C. de inof. test. nōi. aui. nouissīma. co. tit. & in luxuri. l. vlt. de usufr. leg. Et q. dīcta cōpensatiō fieri debeat p. bat in l. i. cōpensandi. C. de hare. in. tit. & in l. creditorem. ff. de leg. 2. ubi hī, q. q. res aliquid reli. cta est a debitorē creditori aio cōpensandi, & legatarius agnoscat legatum, quīs res legata ualeat minus, q. fit debitu. tunc non p. t. peti aliqd. per legatariū ultra, & ita sentit gl. in d. l. creditore. d. d. dicit gl. de rei uera af. matione, iuncto textu. & p. hoc allegat Dy. ibi in arg. l. sed si non seruus in prin. ad l. Fa. & D. Rapha. in d. l. creditore. dīcti illā gl. esse singularem nō. & ibi Inno. dīcti esse menti tenendā, quā eum non transeunt Dy. & Bar. Licet loco de Ino. hīc dubio forte, dicat, q. gl. v. contra l. ciuitatis. s. hīc ubi notatis ff. de leg. 1. Pau. de Cast. in l. cum ab uno. ff. de leg. 2. & in d. l. creditore. in l. c. d. Bono. & in l. i. cōpensandi. C. de hare. in. l. i. dīctis aut testator legat aliqd. aio cōpensandi. C. & plus nō dīct; & tunc dato q. legatarius cognoscat legatū, non teneat cōpensare, nisi p. rata ualoris rei legata. l. pen. s. de alimē. & ciba. leg. aut et testator adierit, q. nil amplius petere possit; & tunc si agnoscat legatum, nil poterit creditor amplius petere, dato q. legatum ualeat minus, q. fit debitu. creditori: ita f. l. an d. Dy. in p. al. l. creditore. Sed ita est, q. testator p. dīctus, s. fer. Lud. hoc exp. s. t. q. ipsa nil amplius petere possit, q. si apparet, q. agnouit legatum sibi factum, erit ex dīca f. a. x. toto alio nō apparet, q. ipsa agnouisset dīctum legatum scierit: tunc adhuc dico q. sine dubio pcepti fructus per d. d. nām, tū ex reb; quas ipsi diuidēs afferuerunt assignat f. de dīca matrī q. et ex alīs bonis hīditatis d. fer. Lud. debet cōpensari in fortē & q. tate debitum d. d. nām. l. i. & 2. C. de pig. actio. C. de nām. de iurem. c. conquestus. de usuris. iunctis nō. in l. duobus. s. ob d. dona. fol. mar. & in l. i. per d. d. C. de compen. Et si q. d. deest ad integrā satisfactiōē dotis, & augmēti dato si ipsa dīca uiueret, illud petere possuiffet, nō apparet cōfēfite dī. infīro diuisionis & af. gnationis gl. illud non potuit p. iudicare d. d. C. res inter alios act. p. totum. l. i. unus. s. ante oīa. de pac. & i. te. San. q. et eius hīs, & iurauit in infīro unā cum fer. Lud. uerum esse q. d. dīca reman. fit contenta de d. bonis, p. dīctis hīdib; non p. tunc contrarium dicere. cap. per tuas. de p. b. l. g. naiter. C. de non nup. p. facti. l. cum uir. cum materia. de usufr. Et si tunc dīcti San. cūs, q. ipsi iurauit non esse uerum, arguit turpitudinem & periculum suum, & non dēt audiri. c. inter dīe. c. c. ubi nō. de dona. l. transac. C. de transac. Bene facti, quod nō. Bar. in l. i. de non nup. p. & qd. nō. c. c. cōstringat de iurem. in coar. in quo tractatur, an si quis iurauit contenta in infīro esse in. ra. possit postea dicere contrarium, id est cōtrafactum esse in. ratum, & non uerum. Quinimo non possit beneficii cōm. cludens p. batio per San. dīctum, q. nunquam d. domi. na. Gh. contenta reman. sit, unde nō lequirit, cōtrarium cō. cludens uerum quod nunquam cōfēfite, uel nunquam cō. m. mauerit non coarctando certo loco & tempore cōfēfite, & approbationem dīctae do. & si negatiua illa, q. nunquam cō. fēfite, cum non fit coarctata loco & tēpore, non possit pro. bari.

bari ad delegendum, q. f. dicta uerba per errorem protulit, per id quod hinc e. cum eccle. cum ibi no. de can. pos. & ppr. & e. bon. de elec. & in l. a. d. C. de prob. Ex quib. conclusio. d. Sanctum debere succumbere, & iustitiam non sonere contra heredem d. fer. Ludouici quod ad dictam quantitatem dotis & augmenti. Alex.

ADDITIO.

Compendiarij. ¶ Quod agnoscentes legatum non possit petere, etiam si in legato sit minus, quam in suo credito, tenet Alex. post Pau. de Cast. ubi l. si cum dotem, s. si pater, col. 2. ff. sol. matr. reuoc. Imola, qui tenebat oppositum. Natta.

TITVLVS. questionis talis est Guido & Montes fratres utring; cōiuncti bona cōia tpe eorum uitæ possederunt, decessit Guido superflite Frāscisco eius filio & heredē, pariter decessit Montes superflite Ioanne filio hēde, qui Frāsciscus & Ioannes bona eorum sūt cōiter possederunt, demum Ioā. decessit superflite eius filio noīe Montes, qui Montes cum d. Fran. in cōiōne perseverauit, qui Fran. & Montes ad diuisionem prouocare uolentes petunt de infrascriptis dubijs certificari: ¶ contingit enim, q. ex prædictis cōib. recollixi sunt corbes 140. bladurum, medianre cultura, industria, & opera Francisci, & duorum eius filiorum, & d. Montis, quæritur qualiter dicti fructus extrantes diuindi debeant. ¶ Secundo Montes primus, de quo supra, de pecunijs cōib. inter eū d. Guidonem dotem dedit Catharinæ filię ipsius Montis: Catharina prædicta decessit in effectu relictijs heredibus d. Frāscisco & Monte uiuente cum aquis portionibus, petit Frāsciscus ut hares Guidonis filij restitui medietatē dotis de bonis d. Guidonis, ad quam restituendā dicit teneri p̄sā tūm Montem tanquā in effectu heredem dicti primi Montis mediante persona Ioan. exipitur pro parte Montis se ad hoc minime teneri, sed bene est contentis pati, q. Franc. exigit dictam dimidiam dotis contra eos, ad quos peruenit. ¶ Tertiō d. Mongarda uxor primi Montis habuit tres filios, unum masculū & duas fēminas, quarum una fuit Catharina, de qua supra dictū est, decessit Mongarda intestata relictijs dictis tribus filijs, quibus de uolūtate fuit deuoluta successio in dote, & uniuersa hereditate Mongardæ, utrum d. Franc. hares Catharinæ p̄ dimidia habere & petere possit dimidiam terræ partis totius hereditatis Mongardæ, q. fuit deuoluta Catharinæ. ¶ Quarto, utrum impensa funeris corporis Io. facta de bonis cōib. recuperari possit pro dimidia contra d. Montem heredem Ioan. ¶ Quinto, cum d. Ioannes in certis locis negotia nocturna procuraret, captus fuit ab hostibus, & de patrimonio communi redemptus, an pro dimidia agi possit contra Montem Ioan. heredem.

CONSILIUM CXXXIII.

VENIO ad primum dubium, in quo prætermisissis argumentis ad utranq; partem breuiter concludo secutus in proprijs terminis decisionē Bal. in l. i. in 1. q. C. pro socio. ubi quæsiuit duo fratres patre mortuo habebant prædium cōe, & usura hoc conducerunt quædam prædia ad laborandum, & unius eorum habebat duos filios, qui similiter laborabant: modo ex fructibus dictorum prædiorum multa quæsiuerunt: queritur, qualiter inter eos diuisio fieri debeat, rident, q. sicut ementes rem cōm vñr tacite contrahere societatem. l. cum proponas. C. pro socia. & conducentes: & iō finem cum æquiritur de fructibus rei cōis: & tunc aut queritur de medietate fructuum, quæ datur respectu proprietatis fundi: per id quod legitur & no. in d. l. i. C. pro socio, per Bart. in l. i. s. nec castrense, ff. de col. bon. & quilibet fratrum habet dimidiam. Aut de alia dimidia, quæ iure laboratoris percipitur pro cultura, & cura, & illa diuisiū inter oēs quatuor: quia societas est istius nature, q. diuisiū dicitur in capitulo, & non in stirpes. Aut querit de fructibus prædiorum condactorij, & filij dicit, q. diuisiū dicitur in capi. Et idē in effectu uoluit Bal. in l. i. paruius in pen. q. C. de utr. iud. Et idē in tractatu de duob. fratribus, in fi. & ibi hoc limitat, nisi unus ex eis plus operæ p̄stiterit cultura, quo casu sūm qualitatē opera-

rum, qui plus operatus est, plus commodum hñe debet sūm ratam operam arbitrio boni uiri, iuxta q. societatem, cum quibus legibus sequentibus, usque ad l. si socius pro filia. ff. pro socio. Et cōcluditur, q. de dictis bladis debet dimidia æqua liter diuindi etiam inter Frānciscum & Montem, & duos filios Francisci, data æqualitate operum, & sic de corbibus 140. bladurum habebit in totum Montes corbes 40. relique erunt Francisci & filiorum, faciunt ad prædicta no. per Bal. in c. i. de beneficio fratris. ¶ Circa secundum concludo, q. dos Catharinæ dari debet per Montem eius fratrem de suis proprijs bonis, de cōibus uerō nō ē q. sic factum est, potest indubitanter prodimidio repeti per Frānciscum contra Mōtem uiuentem, tanquam contra Montem in effectu hñdem dicti primi Montis, hoc decidit expressē Spe. in tit. de iud. s. sequitur. uerū q. si unus ex fratribus, in tertia parte, & Bal. in l. i. in penul. col. C. de dotis promiss. & in l. i. paruius in 4. col. C. eod. tit. & in auth. ex testō. in pen. col. C. de collatio. & Bal. in d. tractatu, de duobus fratribus, per text. ubi vñr casus in l. si socius pro filia. ff. pro socio. nisi inter socios aliud conuentum esset. Quod vñr uerum etiam positō, q. fuissent socij oīum bonorum, per dictam l. si socius, iuncta illa gl. i. quæ intelligit illum tex. etiam in socio oīum bonorum: quod tamen ad præsens non affirmo postquam non præsupponitur de societate generali omnium bonorum: quæ etiā in dubio non præsumitur ex sola possessione omnium bonorum cum munitur facta, uel per communicationem quæsumum est negotiationibus resultantium, allegat. l. correi. cum l. seq. ff. pro socio. no. Bal. & doctores in l. i. paruius. & in l. Titium & Marcium. s. altero. de administratione tuto. & in l. cum duobus. s. Papinianus. ff. pro socio. Bal. in c. i. s. duo fratres, de fratribus de no. bene. inuesti. & in l. i. C. qui testā. facere possunt. & in c. i. de benef. Franc. cum similibus. Nec huic decisioni obstat, q. Frānciscus est hares Catharinæ pro dimidia: ergo saltem pro earata, pro qua est hares, sunt confusæ actiones si bi competentes. l. debitori. C. de pact. l. si ab eo. C. de negotiis. q. a radeo, q. in casu isto non agit Frānciscus contra Mōtem tanquam contra hñdem Catharinæ, nec ex eo q. dicat, Catharinam sibi fuisse obligatam: sed agit contra Montem uiuentem tanquam contra hñdem primi Montis ex eo, q. de bonis cōib. fuit dotata Catharina, & sic utiliter gestā fuerunt negotia ipsius primi Montis: q. ad filiam suam dotandam tenebatur. l. si. C. de dotis promiss. q. liberos. ff. de ritu nuptiarum. & ideo cum competet actio contra primū Montem, nulla poterit actio competere Guidoni uel Frāncisco contra Catharinam, etiam per conditionem. l. si me & Titium. ff. si certum petatur. quia etiam illa competit, ubi actio dari poterat contra alium, ut ibi per Bart. & legitur & no. in l. si cum seruum. eo. ti. ¶ Pater, q. non obstat exceptio, q. sint confusæ actiones ne liberetur Montes cedendo actio nes Franc. contra eos, ad quos dos Catharinæ peruenit, sed de suo tenetur. l. nam & seruus. s. si. ff. de negotiis. q. l. non ad uersus. C. si certum petatur. qm̄ isto casu competeat actio contra primum Montem p̄p̄ faciem suam: quia cedit pecunijs cōes in totum filie: "non autē competeat contra eū actio ex eo tūm q. ipse habebat aliquam actionem contra filiā: q. tunc bene fareor, q. liberaret Montes cedendo actio nem. l. quod debet. ff. de pecul. l. si ut certo. s. idem Labecof. commo. Ex quibus fiat firma conclusio, q. Montes tenetur restituere medietatem dictæ quantitatis date in dotem Catharinæ. ¶ Circa tertium absq; multiloquio concludo, clarum esse, q. Franc. competit actio ad medietatem tertie partis hñditatis Mongardæ ex persona Catharinæ, cuius est hares pro dimidia, si d. Catharina agnouit hñditatē maternā, iuxta. l. i. C. de his qui ante apertā. & l. i. s. in nouissimo. C. de cad. tol. quia hñdi hñditata dat petitio hñditatis sicut prius hñdi. s. i. C. de peti. here. l. i. ff. de consi. pecul. l. si. C. de her. insti. ¶ Quarto ad quartū dubiū radeo q. impensa funeris Io. And. nō dēt fieri de cōiōgā nō fuit impensa facta ob cām cōis, seu societatis: ut est bonus tex. in l. socius q. in eo. s. fin. & in l. iure societatis. ff. pro socio. Ad quod no. Spe. in d. iudic. in 4. parte. s. sequitur. uerū. quid si unus ex cohæredibus.

Liber Secundus Confil. Alexand.

bus.& Bal.in d.l.si patruus.& in d.tra.cta.ubi concludit,qd si
unus ex fratribz bona coispossidentibus fecerit aliq impē
sam ad honorem sui,uel in militia sua,uel in nuptijs suis,hoc
non debet fieri coispos impensis,iat qui originem.s. sic cum
ibi no. ff. de mune.& hon.l. si filias, idem scribit.& s. idem
Neratius. lex parte.s. & filius.& l. Lucius. ff. fami. ercic. &
hoc cum non sit probatum, nec p̄supponatur gñale socie-
tatem contractam: tenet ergo Montes pro dimidia expen-
5 funeris Fr̄sc. ¶ Quantum ad quintum, v̄r qd de coisposi-
tio nio redemptio d. Io. Anderi debuerit per l. cum duob. s. q. m.
* dum sagarium. ff. pro soc. fed cōtrarium uerius* pro quo v̄r
gl. & ibi hoc no. doc. in l. duobus. s. si fratres. alijs. epl. Papi.
in uer. rei. ff. pro soc. ubi dicit, qd si unus ex fratribz cōiter
habitantibz possidentibz, &c. debet soluere aliq condemnationem:
illa non dēt solui de cois. fed de proprio: & posito qd
per Fran. fuisse Io. redemptus ab hostibus, non pr̄sumitur
pietatis gratia fecisse, nec aīo donandi, sed recipiendi non
obstante consanguinitate: ita firmat Bal. in l. Labeo captus.
C. de cap. & in auth. si capti. C. de epi. & de. maxime cū d.
Io. h̄bat patrimonium de quo solum psumit. l. fin. ff. de peti.
h̄red. l. mense. cum ibi no. ff. de neg. gest. Item per qd dī
cta impensa redēptionis non est p̄p cam coisōis. Vnde non
debet solui de coī iuribus p̄zall. & maxime quia p̄supponi
tur, qd Io. And. tunc qd fuit captus, procurabat negotia ma-
terna, & sic non obf. d. quidam sagarium. qd ibi procura-
bat negotia coīa: & tāto fortius pr̄dicta procederet, si d.
Io. fuisse in aliqua curia ad locum uerofimiliter suspe-
ctum & non tutum. l. si ut certum. s. non uidentum. ff. cum
mo. c. accedens. ut lit. non contest. l. reculare. s. fin. cum l. seq.
ff. ad Treb. nam tunc etiam si l. iussent socij gñales oīum bon.
per expresse societatis contraſum esset imputandum d.
Io. quia in contraſu societatis uenit culpa etiam leuis. l. so-
cietis socij. p̄ facio. Insti. eo. ti. s. si ex quibz remanet firma: cū
clauso qd tenetur Montes ad satisfaciōem Francisci in di-
ctam dimidiam impensā redēptionis. Alex.

A D D I T I O N E S.

a Fratres, Supra eo, confi. 97.

b ¶ Omnium. Hoc uerum, ut plenè dicam infra, eo, confi. 154.

* Filie.] Nota, quod ubi quis tenetur, quia habet actionem, tunc cessio est pro iusta prettatione d.l. quod debetur. ff. de pecu. alias secus, ut no. in d.l. non aduersus. Natta.

* Verius. Idem tradit Alex. conf. 99, in fi. supra eo, lib. 2. Natta.

CONSILIUM CXXXIII.

In causa & lite inter Albertinum de Ninaris agentē & Bartholomeum q. Simonis de Bagnaria fe defendentem, plura sunt consideranda & discutienda non obstante ipsius cāz modico valore. Et primò pmitto illud vulgare, q. actor non pbat reus det absolui diffiniturē. c. i. ut eccl. bene. l. qui accus. C. de eden. An at d. Albertinus probauerit plenē fā intentionē, paretur ex infra dicendis. † Scdō pmitto q. illud q. d. in hac cāz per dām consulentem, q. qñ intentio actoris est fundata & probata de iure, & per consequens certa & clara, & exceptio rei sit dubia: quoniam plenē probata, fertur ipsa pro actorē. c. post electionem. & cum super. de concess. prob. ad idem allego text. iunctis his q. ibi declarat. D. Ant. in c. ut nostra. de offi. arch. no. Bald. in l. ubi pacti. C. de transact. in qd. de non soluente collectas. Saly. per illum tex. C. de adulter. l. si quis adulteri. & Bal. ff. de statu homin. Imperator. dum allegat gl. i. l. c. qui & aduersus quos. & ita etiam dicebat Dy. & Gui. de Suza. quos refert Tancred. de Cor. in opere l. 6. de r. ubi in princ. per id quod hr. Instituta. de iurati. stipus. item uerborum. ibi. manifestissimus. & l. si. in fauorem C. de edi. diui. quod no. Bal. C. de probal. 4. facit l. ubi carmen. s. ff. de test. extra eodem tit. ca. in nostra. ista dico procedere, quotiescunq. probationes actoris & probationes rei sunt adiunctim directō contrariē, ut si actor probet reo mutasse decem per duos testes: reus probat contrarium per unum testem tñncertē tunc remanet probatio actoris ualida & perfecta: ubi sed probationes sunt diuise, ubi gratia actor probat mutum per duos testes: reus

probatu solutionem per unum tñ:certe facit tunc cā & p-
bationes dubia, adeo q̄ reo dē deferri iurū, & ueniet ab-
soluendus: ita nō & declarat p̄dicta Bar. ff. de iurici. l. ad-
plēnē, & idem Bal. in bonā fidei, C. de reb. credi. in ul. q̄
infra demonstrabitur in p̄posito, q̄ p̄supposito q̄ p̄bationes
actoris sint p̄fectā, & etiam p̄supposito q̄ p̄bationes rei
non sunt plenā: tñ qua tendunt ad diuersā, p̄-
petitum in processu ueniebat, & uenit defendendum, ut dixi.
Et p̄supposita q̄ p̄dicta verificata releuant d. Bart. quē
pro certo iudicio releuant, dīscutiedum erit, utrum alię ex-
ceptiones pro procur. rei allegatę & probatę ipsi opulēt
in fauorem absol. consequendę. ¶ Ad primum reuocetur, q̄
intentio actoris nullo modo sit probata: nani magister Iacobi
q. Matthei primus testis dicit in effectū, q̄ audiuit Bartholomaeum
de Ferrara dicentem d. Albertino. Le uero che
quella caldaria ē meza tua. sed cui dubium, q̄ confesio d.
Bartholomaei non nocet d. Bartholomaeo, cui iā erat uendita
d. caldaria ante hanc confessionem: nam d. Barthillam emit
de ann. 1437. l. eu de ann. 1439. ut constat confessione dīci
Barth. redacta publico instr. productō, scripto & rogato ma-
nu fr Jacobi de Brocardis, & ē apparet per in instr. emptio-
nis domus Peladuri, cum qua domo transit d. caldaria, ut in-
frā dīcā, ita q̄ in proposito confesio d. Bartholomaei q̄ cal-
daria p̄ficeret ad d. Albertinum, quē confesio facta est iā
sunt menses quatuor; tñ, ut deponit testis, & sic post uenditio-
nem factā, & ius quāsitum d. Barth. p̄iudicare sibi Barth.
quoq; modo non pōt. l. j. per totum. C. res inter alios actā.
c. quamuis, de re iud. ff. ad Velleia. l. Scia mancipi. cum sim.
Præterea d. testis interrogatus in interrogatoria d. Barthol.
quē caldaria esset illa, & super cā sciētiā cognitiōnis d. cal-
daria nihil rēdet, nec deponit de caldaria ullo pacto, ut in
eo patet. Secundus testis, magister Iacobi, in effectū nihil di-
cit, dicit em̄ se uidisse in libro magistri Ioannis Specianj,
q̄ Albertinum emit caldariam unam, nam iste testis deponit
per relationem ad aliud, & etiā dīcit ipse aliter, q̄ dicat scri-
ptura d. magistri Ioannis, ut infra dīcetur. Præterea non de-
ponit de identitate caldaria, p̄per consequens cum probatio
sit dubia, non releuat probantem, c. in p̄ntia de proba. l.
inter stipulantem. s. j. & ibi no. ff. de uerb. obl. cum si inquam
tū uerō ut ipse testis deponit de confessione d. Barthol.
dicentis, d. caldariam p̄ficeret ad d. Albertinum, rēdeo & di-
co, ut dixi supra circa primū testem, Bartholomaeus tertius
testis dicit idem in effectū, q̄ primum, ideo eodem modo &
forma non probat, ut dixi supra, maxime cum identitatem
caldariae non probet: p̄ in rebus, n. p̄sumitur pluralitas, nisi
identitas probet̄: iuxta ea que no. Jac. de But. & Bal. in l. 1. C.
de errore aduoc. & quod no. Bar. in l. 2. ad ff. si quis, q̄dam. testis
aper, & in l. demonstratio, in prin. in uers. sexto quoque, de cō
dī. & dem. & in l. diuus, de custo. reor. & in l. inter stipulantē.
s. i. de uerb. obl. & in l. j. si unus ex plurib. app. Simon quā
tus testis dicit contenta in capitulis uera esse, p̄nter inter
in eā sciētiā dicit: quia p̄sens fuit, quā reddidit causā in totū
dēp̄r sufficiens, iuxta no. per glo. in c. p̄ntentium, de testi.
in 6. & per Nic. de Matt. & Bal. in l. testium. in 4. col. C. de re-
sta. & Bal. & doct. in l. 1. s. si per illam gl. ff. si mul. item & per Bal.
in l. 1. ff. de auct. glo. Spec. in tit. de test. s. i. uer. item q̄ uisū.
Bar. in trac. de teste. in 2. char. Ang. & D. Jo. Andr. in libere-
des palam. ff. de test. Præterea d. Simon est p̄ socius in cōiō-
ne d. caldaria, ut ipsemet attestatur & per consequens non
admittitur in testem, iuxta ea que hūc in l. q̄m. & in l. om̄ib.
C. de testi. & in l. si filium, C. de lib. caus. & in l. 1. s. si seruū.
ff. de quæst. & in l. qui accusare, ff. de accus. per doct. Præterea
q̄m. interrogatus si est eadem caldaria, dicit fide credere q̄ sic
iuxta testis per uerbum p̄ credit, deponens certū est in g. s.
bare. c. quoties, & citam literis de testi. no. gl. & Bar. in l. 1. s.
idem Labeo. de aqua plu. arc. Bal. in l. j. in 6. q. C. de testi. q̄.
Iac. de Are. & Bal. in l. testi. in ult. col. eo. ti. no. in c. ex licetis.
de p̄sump. Et si dixisset se pro certo credere, ut not. Bal.
siue p̄soidisset, C. de probat. & Bal. not. in c. 1. s. notandum
de

de notis seu. ro. col. Quintus testis per lac. de Bonegratis: & iſte et non probat ex eo quia fuit ꝑ procurator in hac cā pro d. Bertino: ut et ipſemet Bertinus fatetur rñdendo poſitioni. præſertim quadrageſimæ poſitioni prædicte per d. Bartholomæum & eius procuratorem, & hac ratione repellitur: nec ei fides adhibetur, et ſi uelit teſtificari in cā appellationis, & fuiſſet procurator in cā principali, ꝑ gl. in c. Rom. de teſt. in l. omnib. cod. tit. & c. ſi inter pares. in princ. de l. Contra. Inn. & Io. And. in c. inſuper. de teſt. lib. Præterea interrogatus in cā ſcientia dicit, ꝑ auditu d. magiſtrum Ioannem Vgolini dicentem fe aliàs uendidiffe d. Albertino, ita ꝑ iſte teſtis non deponit de uendit. ꝑꝑ celebratur inter contrahentes cōi conſenſu, ſed deponit de ꝑ auditu. igitur non probat iuxta not. C. de teſt. teſtium. & in l. 2. s. labea. de aqua pluuiar. & pulchre Bal. in c. de contro. inter do. & uſal. de inſtituta. in uſib. ſeu. non ſequitur, auditui tale dicentem fe uendidiffe Titio: ergo uendit, certe conſonat lippis & conſorib. probationem de uera uenditione non concludere, igitur & c. neq. nazales. de prob. l. non ob hoc. unde cog. & d. in præſentia de prob. Præterea interrogatus ſuper interrogatorijſ partis aduerſæ ſuper identitate caldariæ, nihil ſuper ipſa deponit ſaltem quod neceſſario concludat. Præterea et iſte teſtis deponit falſum, cum dicat fe uidiffe in libris Ioannis Vgolini, ꝑ d. Albertinum emit, quod eſt falſum: ut in libris patet: ꝑ uide cum teſtis dixerit ꝑ parte falſum, reddidit periturus, & totū eius dictū annullat iuxta not. per Inn. in c. fraternitatis. de hære. & c. in nra. de teſt. Spec. in tit. de teſt. l. 1. Bar. in l. quintus. de aur. & argleg. & Bal. in c. 1. de contro. inueſt. & in l. ſi ex falſis. cum l. C. de tranſa. l. Ca. Pirrotialius teſtis nihil deponit de uenditione nec et ſi reſcit conſideret de identitate caldariæ, ꝑ mō petitur per d. aſtorem: demum in eius Albertini fauorē eſt produca poſta libri ma gistri Ioan quia dñs Bartholomæo da Ferrara. de dare per una caldara ſecce dare ad Albertino &c. certe iſta ſcriptura probat contra ipſos: nam principalis perſona eſt ipſe Bartholomæus: ꝑ in dubio quis ꝑſumit emere & contrahere ꝑprio noſe non alieno. l. & magis. ff. de ſol. l. Papi. & quod ibi gl. ff. mandati. per Bar. in l. 1. s. nunciatio. ff. de ope. no. nunc. & in l. ſi quis. s. 1. ff. de iudi. & ff. ſol. mal. poſt. dñt. cum ſi. Præterea poſito ꝑ dicta ſcriptura loqueret in eorum fauore, quod minimē procedit, ut de ſe patet: tñ attento ꝑ non eſt facta partiꝑ. mandantibus, neq. ꝑ pſona publica, ꝑ in principio ipſi officiū non iurāt fideliter officiū ſuum exercere, dico, ꝑ fidē non facit, ut no. Bar. & Io. de Imo. in l. nuda rō. ff. de dona. & in l. ad monendi. de iureiur. & expreſſe Bal. in rubr. C. de fide inſtr. in l. 6. col. in uer. ſequit uidere de ſcriptura mercatorū, & apertius in l. in bonæ fidei. C. de reb. credi. per gl. in l. que dñs. annularios. ff. de eden. idem Bal. in l. inſtr. C. de prob. & in l. 1. C. de eden. Io. And. in tit. de inſtr. ed. s. nunc dicen- 11 tibus. ꝑ non enī plus dñt: credi uiuæ uoci, ꝑ mortua. in auth. de inſtr. cau. & fide. s. ſi qui igit. ſed ſcribenti ſi deponeret not ſolenniter ſine iſto nulla fides adhiberet. C. de teſt. l. iuriſrud. c. fraternitatis. de teſt. ergo nihil credi dñt eius ſcriptura. Ex his patet uerificari eſſe quod primo loco dixi, uidelicet in forma ualida non eſt intentionē aſtoris probatum: ergo reus abſoluetur. Præterea oēs dictæ probationes & teſtes fuerūt iurati & ꝑducti extra terminū, ut patet in ꝑceſſu: nā terminus quinq. dierū fuit ſtatutus ad ꝑbandum die 14. Martij, & incipit currere die 24. eiundē meſis: teſtes uerō iurauerunt extra, ꝑ prima die Aprilis. ꝑ ergo cum extra dila. terminū iurati fuerunt nullā fidem faciunt. cap. paſtoralis. de excep. no. Bar. in l. mancipiorum. de opt. lega. & no. per gl. & Cy. in l. ſi ea. C. qui accu. & in l. iudices. C. de iud. & doc. in l. ſi de feriis. Dy. in reg. indultum. Io. Fa. Inſtr. de excu. tut. s. qui ait, cum ſi. Præſuppoſito ꝑ ꝑdicta non obſtare, quæ re uera obſtuenio ad ſm, & dico ꝑ iura Barth. non ſunt plene probata, ita & taliter ꝑ non eſt in caſu uictoria, quod oſten- 12 nam ut actum eſt per conſentem in hoc iudicio eſt inten- data rei uenditatio cum publicia. ſed probatum eſt tantum ꝑ publicia. præſuppoſito ꝑ pro parte dicti Albertini pro-

bata eſſet emptio in rei uenditione aut neceſſe fuiſſet de dñio authoris ꝑbare, ꝑ uenditor non tranſſere dñum nū dñs, ſed tenet tradere tm. lex emptio. in princ. de actio. empt. l. 1. ff. de rerum permul. traditio. ff. de acquir. re. do. ſibi uerō competit publicia. l. 1. & per totum. ff. de publi. in ſ. ſed iſtē inſtr. de actio. & q̄ hñr in c. Abbate ſanē. de re iud. in l. 6. Quibus addo in propoſito ſingl. no. Bald. in l. cum res. in 2. col. C. de probat. vñ cum Bar. et ſi habuerit & hñr titulum emptionis, & publicianā pariter ſicut & ipſe Albertinus: ut in 13 fra ꝑbabo: ꝑ ergo potior eſt in publiciana poſidentis con- ditio, qñ emergunt ad diuerſas ꝑſonis, ut in caſu no. eſt tex. & ibi plenē not. in l. ſi aut. s. ſi duobus. cum ſeq. ff. de publi. cit. qd̄ no. in l. quoties. C. de rei uend. Sed ipſe Bar. ad ꝑſens eſt poſſeſſor d. caldariæ, ut in libello d. Albertini continetur: ergo &c. Quod aut Bar. hñr titulum emptionis, probat ꝑi mō per inſtrū emptionis facta per ipſum de dimidiata domus Peladuri cum obſus reb. q̄ dicta domus hñt ſub ſe, ſupra ſe, uel intra ſe, ut in inſtrū continetur qua uenditione certum eſt, ꝑ uenit dimidia d. caldariæ, ut eſt tex. expreſſus & ibi gl. ff. de contrahen. emp. l. dolla. & ff. de act. emp. l. gra naria. & l. Iulianus. s. ædibus. cū ſeq. uſq. ad l. fundi. s. fundo. eo. tñ ubi ſit diſtinctione inter uenditionem fundi & uenditio- nem domus & caldaria ſit affixa domui conuenienti. oculis ꝑ 14 ꝑ iudicantem uideri. l. ſi irruptione. ff. ſi. regum. ꝑ ꝑbatio ex aſpectu iudicis cæteris probationibus ꝑſertur no. Bal. in l. contra negantē. Cad l. Aquil. Et et probat per teſtes d. Bartholi expreſſe, & pro certo neq. diſputando, & non cauillādo eſt tex. in d. l. dolla. in diſtinctione loquens, q̄ ad aliud non fuit factus & clarē: imō et clarior et denotat uerba poſita in inſtrū, ſi bñ conſiderent. Item dicta emptio probata eſt per pu blicum inſtrū productum in ꝑceſſu, in quo d. Bartholomæus conſtituit ſe uendidiffe d. Bartholomæum dimidia d. calda- riæ ꝑ certo pretio: & pretium habuiſſe cui inſtrū ſtandum eſt. C. de non nu. pecu. in l. gñaliter. & in l. cum ꝑceib. C. de proba. c. cum Ioannes. de fide inſtr. Ex quib. et infero, ꝑ ſtan te titulo uenditionis ꝑdictæ & poſſeſſione 8. anno. continuā & pacifica, prout per teſtim d. Bar. probatur, ꝑ oino d. Bar. d. Albertino eſt potior uigore et uſucapione allegatz, cum res mobilis ſolo triennio acquiritur. C. de uſu. tranſfor. l. inſtrū. de uſucap. in prin. Quod bona fide autem poſſederit patet: 15 ꝑ q̄ ex titulo ꝑſumit bona fides. C. de euic. ꝑ. plenē in l. Celfus. ff. de uſu. in c. ſi diligenti. de ꝑreſcip. & in c. 1. eo. tit. in 6. & Cy. & do. in l. ſuper longi. de ꝑreſcri. longi. temp. cum ſi. Ex qua uſucapione directum dñum d. Bartholomæum quæ ſitum fuit. C. de ꝑad. l. traditionib. aucten. ni ſi triennalis. C. de bonis mater. Dy. in c. 2. de regu. iur. in 6. Bar. & doſt. in l. 1. ad ſi. de aqua pluuiar. & in l. ſi. C. quib. ex cauſis ma. Qd̄ ꝑdem directum dñum * eſt debet potentius quaſi dñio q̄- ſito d. Albertino: ꝑæſuppoſito ꝑ eſſet probatum de titulo emptionis ſux. l. qua ratione. s. l. iter. cū ibi not. ff. de acquir. re. do. & quod no. in l. ꝑcuratore. maxime ꝑ Bar. ff. de ꝑ- cura. Cy. in l. 3. C. de noua. l. mater. & l. cum a matre. & l. ſi mā cipium. cum ſi. C. de rei uen. Nec habet obſtare, quod dñt per dām conſulentem d. Bart. & eius auctorem fuiſſe in mala fide. Primò, quia nullibi cum reuerentia eſt probatum de mala fide Bar. imò contrarium ꝑſumitur iſto caſu, ut dixi 16 ſupra, & per conſequens ꝑ auct. malæ fidei. C. de ꝑreſcrip. longi. temp. non uenditac ſibi locum quia illa loquitur in ꝑ- ſcriptione rerum immobilium: & nihil corrigi ꝑt ad uſu- capionem rerum mobilium: ergo &c. l. ꝑreſcipimus. C. de ap- pel. C. de teſt. l. ſancimus. & ita in terminis iſtis ſignat Bar. ſi. de acqui. poſſi. Pompo. in prin. Facit quod bene dñt de iure canonico: etiam hæredem & ſucceſſorem, & malæ fidei ex ſua perſona ꝑſcribere, ut no. Dyn. in regula ꝑoſt. lib. 6. Bar. in l. cū hered. ff. de diuer. & ꝑ ꝑreſcri. d. Io. de Imo. in l. ſequitur. s. hæredes. de uſuca. Præterea etiam ſi bene con ſideretur tenor ſcripturæ Io. Vgolini patebit ex ea, ut dixi, ſupradictum. Bartholomæum fuiſſe emptorem, & non Alber- tinum, & per conſequens non eſſe aliquo modo probatum ſaltem in forma ſufficienti de aliqua mala fide dicti Bar- tholomæi authoris dicti Bartoli: & ſic fruſtra deuenit ad

Liber Secundus Consil. Alexand.

ad autorem malè fidei, & de pñdis patet ex triplici capi- te quorum quilibet de per se est sufficiens iura d. Barth. po- rione esse in pñci cā iuribus ipsius Albertini, primo: qā non est probatum, prout expedit. Secundo: qā posito q̄ esset pro- batum stāte tñ titulo d. Barth. & poss. eius pferri debet tanq̄ possessor in publ. Tercio: qā oblt. excep. vñ cap. & potentior est habens tale ius, q̄ habens titulum a non dño, maxime cū de dño autoris non sit probatum. Et ex his conclusio pron- nunciandum esse benè appellatum & malè iudicatum, & uisum uisori in expensis condemnari maxime cum fauora- biliores esse debeamus reo, quā actori, præcipue cum de condemnatione tractatur de actio, & obliga. l. Arriani. cap. domino guerram. s. ad hæc, de uerb. sig. l. deinde, incip. cum reg. extra de probat. cap. ex literis. Alex.

ADDITIONES.

- * Scandum. ¶ Per inssā inter alios confecta probatur titulus, & traditio, si res erat pñs. Bal. in rub. C. res inter alios actio. si. Natta.
- * Dominium. ¶ Nota dominium pferri quasi dominio, quod procedit etiam probando uisumque, hinc publicani compuit contra uerū dominium. l. pen. & si. de publici. Natta.

CONSILIVM CXXXV.

- P**ONDERATIS his q̄ in themate sn̄z narrantur. Puta dictam sn̄am in rem iudicatam transiisse. ¶ Transi. in sn̄a in rem iudicatam de iure, si intra decem dies legitime ab ea non sit appellatum. c. quod ad cōsultationem. de re iud. c. cum dilecti. in si. de elect. auth. hodie. C. de appel. Vel cū sit appellatum, & non sit legitime prosecuta. l. si. illud. C. de tempor. appel. l. si contra. C. de appel. & in clem. quamuis de appella. cum simi. Sed posito, q̄ appellare poterit ille sub- stitutus a syndico: quis elapsus esset tps anni usq̄ ad quod fuerit constitutus d. syndicus: attento q̄ iam fuerat cā cum d. syndico, & uel eius substituto lis contestata: & hoc per l. i. C. de act. pub. ad. mul. l. ita auct. s. si. & ibi no. Bar. ff. de adm. mul. tutor. si. de appell. Spe. in tit. de syndi. uer. illud et queritur. Bene facit. l. si. si. & quod ibi Bar. ff. de appel. & quod no. Bal. in l. dñs. C. de appel. & l. inuitus. cum ibi no. C. de procu. & doc. in c. i. de syndico, iñcta l. si actor. C. de app. & l. inuitus. cum ibi no. C. de proc. in quib. locis apparet pro bari q̄ q̄ syndicus, aut tutor, uel similes possit etiam post si nitum tps sui officij cām ceptam persequi: quia sunt dñi li- tias: & qui est dñs litis, potest sine aliquo speciali mādato ap- pel. ut legitur & notatur in præallegatis iuribus: & etiam da- to q̄ illa appellatio interposita per dictum substitutum tra- deretur sub illo inuolucro & generalitate uerborum appell.
- ad personas Gregorij & Iusti. Tñ dicta p̄ prosecutio facta p dictam nouam syndicum minus legitime constitutum, ex cuius effectu etiam si mandatum habuisset, erat finitum, & q̄ in principali causa nunquam comparuit, nō ualuit, nec uim p̄secutionis operari potest: nam ipse ut syndicus im- petrauit rescriptum delegatorum, q̄ & constat, p̄ ad impetra- dam rescriptum saltem super commissione causæ requiritur mandatum speciale. c. nonnulli. s. si. de rescrip. In tantum q̄ non fuisset, q̄ in mandato essent enumerati aliqui casus speciale mandatum requirerentes cū adiectione clausulæ generalis, uidelicet ad omnia speciale mandatum requiritur, ut singulariter concludit Ant. de But. & Imo. in d. c. nonnulli, s. si. quia ubi exigitur notabilis specificatio propter excludē- dam fraudem, uel ppter magnitudinem rei, non sufficit ta- lis clausula generalis, allegant no. per glo. in c. qui ad agen- dum in uerbo, non expressos, de procura. in 6. & in cap. pro- curatore, de elect. in c. si. in uersis. speciale de procura. in 6.
- iuncto tex. in d. c. nonnulli. s. si. ¶ Et plus etiam uoluit gloss. ualde no. in d. c. nonnulli. in uersis. speciali mandato, q̄ talis im- petratio facta per non habentem legitimū & speciale mandatum, non potest ratificari, & in hoc illa gloss. est com- munitè approbata. Ex his inferitur, q̄ impetratio commissio- nis causæ appellations nihil ualet: & per consequens iudex iurisdictione caret: etiam si ratificaret illa impetra- tio per eos, quorum nomine dictus actus syndicus, & eo- rum syndicus impetrauit, ut est dictum. ¶ Et eo magis: quia

qñ adus debet expediri certo & determinato tpe: tunc si ex- peditur per aliquem sine mandato inter eius, ad quem res- pertinebat, requiritur, q̄ ratihabit, interueniat intra tēpus: a intra quod res peti possit. l. bonorum, ff. rem rat. hab. ut no. gl. in c. ratihabit, de reg. iur. in 6. sed in proposito no. Arch. 2. q. i. non solent. Bart. in l. si. de app. recip. cum conor, al- legatis per eos. Si ergo per aliquē legitimū syndicum ali- ter non fuit facta prosecutio dictæ appellationis intra tēpa & sta- tutum, uel consensibus requisita, ut uerbo fertur: sequitur, q̄ est deserta. c. ab eo, de app. in 6. in clem. quamuis, co. si. facit, quod hī in auct. qui. C. de temp. appell. & in c. ex rōne, de app. Quo fit, ut deserta appel. & qñ appellans nunquam fuit prosecutus, debeat appellans in expensis condemnari. c. se- pe. & ibi clarius no. Io. And. & alij de app. & probat in l. eos, s. cautionē inducendo, & ibi per Bal. circa prin. C. de app. & in c. Nicolao, & in cap. interposita. s. ille. cap. reprehensio de app. in antiquis, & c. i. de app. in 6. per Spe. in tit. de expen- sis, nunc uidentum uerū, non solum. Nec puto posse dici pro parte Iusti & Gregorij, q̄ sn̄a quō ad eos sit nulla: eo quia non fuerat cum eis lis contestata: sed cum syndico primo uel substituto ab eo: quia ridetur, q̄ cā principalis cognoscebat summariē, simpli, & de plano, sine figura iudicij ex forma statutorum uel statuto: quia casu non requirit litis contestat. ut in clem. sepe. de uerbis. Item quia p̄cessus factus fuit cum syndico scientibus Iusto & Grego. allegantib. se hñc cām in re in qua litigabāt a cōitate, cuius erat ille syndicus, unde ta- lis processus factus cum tali syndico, non cōitate præiudicat d. Iusto & Grego. ac si cum eis esset, ut est tex. in l. sepe. de re iud. uersis. d. scientibus. illud quod dicit ille tex. de sn̄a hñc locum in alijs actus: quia qui nocet sententia, nocere debet & alia acta. c. inter dilectos, uersis. arte. rationes de finit. no. Inn. in c. causam. el. primo. de test. & Bar. in l. qui repudiā- ti. s. i. ff. de inoff. test. & in l. si superatus de pign. & in l. si p- hutorio. s. si. ff. de app. & in l. sepe. ad fin. not. doct. omnes in c. pen. de re iud. Alex. de Tartagnis de Imo.

ADDITIONES.

- * Syndico. ¶ Bar. in d. l. si, de app. concludit, q̄ immito aduersario syndico antiquos cogitur in causa persequere, si est legalis: Secus si nouus sit æque legalis. Natta.
- * Intra tempus, dixi in consuet. Paris. §. 37. gl. 1. o. num. 40. ultra quæ adde Bal. conf. l. 4. conf. §. 26. col. 1. h. s. Alex. infra l. h. s. conf. 68. col. 3. Gui. Pap. dec. 128. §. 6. Corn. conf. 1. o. col. 4. l. i. s. l. si. q̄ pro em- pte. no. nu. 1. de de. vñ cap. Dec. l. semper qui non prohibet. nu. 12. de reg. iur. And. Tiraq. in consuet. Picta. ut. retract. §. 1. gl. 1. o. nu. 5.

S Y M M A R I U M.

- 1 Sententia lata post peremptam instantiam est nulla.
- 2 Sententia acquiescit non appellando, & alijs.
- 3 Rescriptum non tollit exceptionem peremptoriam.
- 4 Clausula, nō obstat sn̄a, non sufficit, nisi dicatur, nō obstat tal. l.
- 5 Demonstratio falsa in rescriptis uisitat.
- 6 In interdicto, uti possidetis, quæ requiritur, et quid in negotiorum.
- 7 Iudex ex officio expellere debet agentem sue actione.
- 8 Collectas semel sponte soluentes renunciant suo privilegio.
- 9 Privilegio renunciat quis, cum scit se descriptum, nisi appellat.
- 10 Res transit cum onere suo etiam ad ecclesiam.
- 11 Presumitur pro rectitudine & iustitia sententiae. nu. 14. & 15.
- 12 Consuetudo si allegatur, intelligitur de prescripta.
- 13 Ius colligendi tollitur per non usum.
- 14 Fides bona ubi presumitur, debet tamen allegari.
- 15 Rescriptum si in aliqua sit ambiguum, non debet ad aliquod procedi, donec declaratum sit per rescribentem.

CONSILIVM CXXXVI.

IN causā & lite uertente inter Iacobum Marci & ser. Lu- douicum de Geius procuratorem agentem ex una: & homines seu commune Ducia de defendentes ex alia, plu- ra sunt considerata, de quibus seriatim infra breuiter sub- iungam. ¶ Et primò oppositum & allegatum est pro parte dicti communis Ducia instantiam causā fuisse & esse per- emptam, quæ perempta si sententia super libello ferebat, est

et ipso iure nulla. l. propterandum in prin. cum glo. ibi per
 doc. C. de iud. l. scire oportet. s. consequens. & ibi scribentes,
 4 doc. C. de iud. no. per Bal. in auth. clericus. C. de epis. & cler. &
 in l. obsequere. s. proficiat. de off. procon. c. multis conor.
 Maxime cum in casu nro tps. inest, quod est duorum mensiu
 continuorum a die libelli porrecti statum iudici & instan-
 tium constat clarissimis verbis decreti magnifici D. nostri.
 ipsius instantia precepta ad iudicis officium pertinet, ut
 possit peremptione instantia pronunciare, & partem in ex-
 pensis condanare. l. 1. & 2. C. ut intra certum tps. d. l. si ptes
 quasi. C. quo. & qñ iud. gl. optima & ibi legist. in d. l. prope-
 randum. s. illo proculdubio. & quod no. Inn. in c. si de iuram.
 entium. Super qua peremptione instantia petitur prus pro-
 nunciari uel per dñm consulem ita consuli, uel saltem pro
 pondentia dñi consulis calculanda remittat ad iudicem
 causæ. Vltra dico, q in casu nostro pars aduerſa non habet
 facere aliquid fundamentum super primo rescripto a prin-
 cipe emanato, quo cauetur, q supplicanti ob eruentur præ-
 terite consuetudines: prout alijs Catalanis. Primo: quia di-
 ctum rescriptum hêt racitas clas, si preces ueritate dicantur.
 ca. extra de rescri. l. h. c. de diuer. rescri. sed in dicta suppli-
 catione inter cætera narratur, q d. Iacobus nō acquieuit sen-
 tentiæ latæ per consilium Fauentia, quod est falsum. † nam
 primo per lapsum 10. dierum ad appellandū quis acquie-
 scere sententiæ. lab eo. C. glo. & qñ iud. l. ad solutionem. cū
 ibi no. C. de re iud. no. Bart. & doc. in l. si separatum. ad fin. si
 de appoſ. ite Iacob. nō appellauit ad dñia: ergo acquieuit.
 Secundo dñi acqui. scere, si soluat indicatum d. l. ad solutionē.
 & tale pactum. s. qui prouocauit. si de pactis fac. pōt pre
 dictam sniam soluat collectas, ut ipsem totum iud. rñdendo po-
 sitionibus licet ipse dicat, q soluat coactus, sed uis & metus
 non præſunt, nisi probet. l. metum. C. quod met. cau. c. ad
 audientiam. cum dilect. extra eo. ti. Nec non probatur eum
 soluisse collectas per rñsonem procura. sui in duplicationib.
 suis ea parte scripturæ que incipit, & non habent 2. 3. 4. & 5.
 Sed quæ magis est efficax probatio quam confessio, certè
 nulla. C. de trans. cum te transigere. Item q acquieuerit sen-
 tentiæ, probatur per testes dicti cōis deponentes super 10.
 & 11. cū dicunt, q ipse Iac. in loco ubi erant homines Du-
 dia congregati, afferuit se esse contentum parere dñia. itē
 super eisdem. c. dicunt, q ipse Iac. soluat dictas collect. pro d.
 1. l. pōt. p. dñm. Item etiam de solutione probatur per po-
 ſtas librorum massariorū d. cōis, qui massarij sunt persone
 de publico elec. & eorum libris fides adhibet. l. quædam. s.
 nummularios. & ibi Bar. & doc. de eden. & in terminis nostris
 text. est eum gl. in l. Celsus. de prob. Bal. plenē in rub. C. de si
 inſtr. in 18. col. Item q acquieuerit dictæ snie probatur: quia
 ibi notarius in fine dictæ snie attestat qualiter unus de consi-
 lio retulit sibi notario Iacobum acquieuisse d. sententiæ. Et
 et q per publicum inſtrm productum in actis constat de ſi-
 lo seu consuetudine, dat fides uis ex dictis dñis de consilio:
 ergo, & cum dilectus de si. inſtr. Item q acquieuerit proba-
 tur quia fuit præſens d. sententiæ, & non contradixit. l. 1. &
 ibi doc. & de rela. & l. ne arbitris & ibi Bald. C. de arbit. &
 bon. tex. in l. si qñ ap. ſit. l. cum ostendimus. s. si. de fidei iur.
 Nimirum ergo, si d. rescriptum in casu nostro uires non hêt.
 3 † Præterea rescri. nullo modo potest tollere exceptionē
 maxime peremptoriam, de qua in rescri. nō fit mentio. c. ex par-
 te Bude fo. comp. & ibi oēs Cua. maxime D. Ant. in primo
 notabili. & in uer. oppo. q debuerit. in c. 1. de lit. contest. in
 6. & Inn. in c. super literis. de rescri. Spec. in tit. de rescri. præ-
 sentario. s. rñne autem forma. uer. illud non. cum si. Ergo di-
 cta exceptio, q acquieuit Iacobus sententiæ modis prædi-
 ctis: & se et priuilegio suo priuauerit, si illud habuit per so-
 lutiones prædictas, ut infra declarabo, non potuit talis excep-
 tio tolli per rescri. cū de ea fiat mentio. Præterea & fortius
 dictum rescri. fuit reuocatum per eundē principē in alio re-
 scripto impetrato per cōe Ducie, & in casu producto, in quo
 rescri. dñi, fiat uis dictis partib. per Potestatem nostrum Imo-
 le. non obstantib. d. primo rescri. in d. causa emanato pro d.
 Iac. Marci, uel alijs quibuscunq; in contrariū quomodolibet

obstantibus, cum de uirtute huius clausulæ non obstantibus
 multa possem dicere. † Vltra hoc dico, q dictum rescriptum
 4 primum non tollit, nec tollere potuit dñiam primā latam
 per consilium Fauentia: q in eo rescripto non est clausula
 non obstante: ut l. h. c. sen. rescri. non possi. l. causas. de tran-
 sac. l. si. C. de erro. aduo. imo cum l. prohibeat impetrationē
 talis rescripti, ut dictis ll. requirit speciales derogatio. (non
 obſtate liti l. ut no. Bal. in d. l. in uerſutieris oppo. Et se-
 cundo q licet in supplicatione illa Iacobi dicat, non obſtā-
 te dñia: tunc dico, q nisi princeps in fup rescripto apponat
 d. clausulā, non obſtate, non ſufficeret, ut no. dñi Dñi de Ro-
 ta ſua conſul. 3. 1. qd reputo notabile in ppoſito. Præterea
 in d. primo rescrip. non oportet inſistere: q nunc vltimo lo-
 co d. magnificus D. annullauit & ceſſauit oia d. rescripta per-
 facta in hac cā, ut patet publica ſcriptura, ſcripta & rogata per
 5 ſer Nic. in actis pducia. † Quod et d. rescriptū in pñi cā ſit
 nullū alia rōne pbat; nā non ſufficit fieri in literis gñaliter
 mentionē de poſſeſſionibus, ſed ſpāliter & cum declaratione,
 & demonſtratione, probat in c. ex literis. de dolo & con-
 t. no. Spe. de reſcrip. plen. uerſum expiſ. ſed dñi pñas
 in ſua ſupplicatione dicit, q inter cæteras ſuas poſſeſſiones
 hêt unā poſſeſſionē, & non ſpecificat de qua poſſ. intelligat:
 itē non cōſtat, q poſſeſſio, de qua fit mentio in libello, ſit il-
 6 la, de qua fit mentio in reſcripto. † & iō uidemus, q in reſcri-
 ptis falſa demonſtratio uitiat. c. ſignificat. de reſcri. no. Spe.
 de re. pñen. s. rñne at cæ. uer. qd ſi indubitur. Bar. & doc.
 in l. demonſtratio falſa. de condi. & demon. C. y. in l. ſorti-
 dianū. C. de leg. cum ſi. Et iō reſtē proceſſit iudex, dum die
 20. Decēb. 1457. reſeruauit d. reſcri. Antonio exceptiones ſuas
 oppoſitas contra d. primū reſcriptum, iuxta qd hñr p Bar. in
 l. ille a quo. ſi. de teſto. in prin. ad Treb. cū conor. & in c.
 cū contingat. de offi. deleg. ubi gl. & doc. † Modō uenio ad
 7 libellum d. Iacobi: & ad intelligentiā totius cāz pſuppono,
 q hic eſt intentatum utile interdictū, ut poſſidetis, ut pa-
 tet in libello, de cuius forma hñr per Bar. & doct. in l. 1. ſi uti
 poſſi. & in l. 1. C. eo. in Spe. in ti. de cā poſſi. & pro. retinen-
 da. nā dictū utile interdictū cōpetit et contra cū, q nō ſa-
 cit mihi controuerſiam poſſeſſionis meæ: neq; in ea me tur-
 bat, ſed ſolum in ea dicit hñe aliqd ius pp qd impediri lī-
 bertatem rei meæ. l. ſi duo. s. ſi uicinus. ſi uti poſſi. no. Bar.
 ibi glo. in l. 1. s. huius at. & in ſ. reſtituenda. & in l. ſi duo. in
 prin. & in ſ. 2. & in ſ. cū iniquiſimus. ſi. co. tit. & utrobq; per
 Bar. & doc. glo. in l. j. s. nec. in uer. ſed qd ſi me turbet. & ibi
 Bal. in 5. col. C. uti poſſi. gl. in s. hodie. Inſti. de interdi. Et q
 iſtud interdictū eſt inſerātū, patet ex ſerie libelli, ubi oia re-
 gita ad d. interdictū ſunt narrata & conſeſa. Sed ad hoc, ut
 q poſſit obtinere in d. interdicto, oportet, q pbat ſe poſſi-
 dere tpe litis conſtate, & in s. hodie. Inſti. de interdi. no. gl.
 & doc. in l. 1. C. uti poſſi. Bar. in l. 1. s. qd ait. ſi. co. tit. Sed d.
 Iac. hoc non capitulauit, nec deduxit: ergo neceſſariō ſuccē-
 bere dēt, ut no. de clarat. Bal. in d. l. in vlt. col. C. uti poſſi. Itē
 ad uictoriā in d. interdicto requirit, q probet aſtore turba-
 ri & moleſtari. l. 1. s. hoc interdictū. & ibi Bar. uer. vlt. qd,
 qualiter ſormet libellus. gl. & doc. in l. 1. C. eo. tit. Spe. in l. 1. s.
 retinēde. & s. ſi duo. s. ſi ſm unū intellectū gl. uti poſſi. Inn.
 in c. 2. de reſti. in inte. in quo interdictū nō ſufficit uerbalis
 interdictio, ut qd dicat turbari & agere poſſit hoc interdi-
 cto, ſm Inn. in d. c. 2. in medio magne gl. & Bar. in d. l. 1. s. hu-
 ius aut. in prin. ſi uti poſſi. ſed de hac moleſtatione non eſt
 8 capitulatū, nec pbatum: ergo aſtore nō pbatante reus eſt ab-
 ſoluendus. † Quinimō eſt ſi cau nō diceremus negotiarium
 eſſe intentatū, non poſſet obtinere: q illa non dat poſſiden-
 tis tñ, ſed dñō, uel quaſi, & non aliter. l. 2. & l. 1. loci corpus. s.
 competit. ſi ſer. uen. l. uti ſui. ſi ſi uſuſ. pet. in Spe. in ti. de cā
 poſſi. & prop. s. in conſeſſoria. uer. & no. q dñium, uel quaſi,
 qd non eſt pbatum, neq; deducit, neq; allegatum. Præterea
 et in negotaria requirit turbatio. l. at ſi forte. s. 1. & l. ha-
 rum. & legiſi ſer. uen. l. ſi prius de ope. no. nunc. in c. exami-
 nata. p doc. de iud. in c. Abbate. de uer. ſig. itaq; ſue nega-
 toria, ſue uti poſſidetis egerit, obtinere nō pōt. Itē alia rō-
 ne oportebat ipſū capitulare, & pbat, q ad d. Iacobi ſpe-

Barc

Etaret possant dñm: quia alia rōne nō pōt imponi collect.
uel aliquod onus, nisi rebus uel personis pro rebus imponit.
libertus. s. sola ratio. ff. ad municip. l. scripto. s. sciendum.
de mune. & honor. l. i. c. de mulier. & in quo loco. lib. i. o. &
ibi plenē nō. Si ergo hoc uideat alterum eorum non probatur,
manifeste constat, qd ei non competit actio, seu ius agendi
ad id, qd agit: quia nemo sine actione potuit experiri. l. si pu-
ad illi. s. uidemus. de neg. gest. l. quoties si in temporal. de ad-
mit. tut. ¶ Imō iudex cum uidet aetorem actione carere etiā
ex offi. pōt agentem repellere iuxta gl. nō. & Bar. in l. ubi pa-
9 C. de transac. & in l. si unus. s. pactus. in uers. 3. oppo.
de pact. & quod nō. Innoc. in c. i. de offi. uic. cum sim. Quini-
mō nec possit reus sponte pati, qd quis ageret contra eum
actione quā nunq̄ nata fuit. tex. est nō. & ibi Bar. in l. i. ff. de
do. prae. Rursus dico, qd postq̄ oīa incubitā dicto agēti
10 essent probata: tñ ex quo constat qd d. Iacobus sponte sol-
uit collect. ut sup. probauit: postq̄ et qd si priuilegiatus fuisset:
tñ suo priuilegio renuntiāuit. ¶ 1.2. & 3. C. de his qui spon.
mu. pu. fu. lib. i. o. & in terminis nostris firmat hoc Bar. in l. i. r.
de his qui spon. q. dicit, ut iam sibi fuit imposita pstantia, ā
qua ipse uoluit se excusare: tñ pro conseruatione sui priuileg-
ij ipse fecit apparere in catalro, qualiter ipse non per hoc
intendebat suo priuilegio renunciare. addo Io. And. in c. 2.
de immu. eccle. & q. nō. p. gl. & Doct. in c. cum accessissent.
de consili. in c. accedentibus & in c. si de terra. de priuileg.
Præterea ē postq̄ oīa incumbitā d. Iacobi fuisset probata:
tñ dico alia rōne cum necessariō succumbere oportere,
quod probō rōne inconcubili iudicio meo, nō dicit mul-
tum singul. Ang. in l. i. s. si tutor. ff. qd app. fit. per illū tex.
q. hoc apertē probat in uer. alia cō eorum. dicit Ang. ibi nō.
q. hic est casus in terminis, qd ā multis ignorat cōiter, qd si q̄s
hēt exemptionem & immunitatem ā datij, uel collectis, de-
inde ferbat in libro debentū soluere data, collectas & alia
grauamina: qd si postea conueniat, uel soluat, non sufficit sibi
priuilegium immunitatis allegare excipiendo uel excusā-
do se, qd nō debeat soluere p̄ immunitatis beneficium: imō
11 incontinenti ¶ cum fecit se scriptum, uel aliter uocatum ad
munera soluenda, dēt appellare intra 10. dies, aliā elapsis 10.
diebus p̄iudicaret sibi: qd dicit perpetuū menti tenendū, &
hoc dicitur ē sequunt̄ Moderniores. Vnde in casu nro, cum
d. Iacobus sciuerit dictā possessionem fuisse æstimatā &
allibetā per hoīes & cōe Ducie, ut ipsemet fateat in conclu-
si libellifillū ē fateat Iacob. in processu in snia lata per cōe
Faurentij, q̄ hic probat, licet de actis non constet, ut inferius
dicam, item cum d. Iacob. sciuerit se ā tribus uel ā quatuor
annis proximis citra fuisse uocatum ad soluenda munera &
collecta, & ab hoībus & cōe Ducie, ut ipsemet fateat in narra-
tis in suo libello, ē rñdendo qd possit: debuit intra x. dies ap-
pellā dē uocationis, uel descriptionis æstimij, uel grauatio-
nis: nunc uerō non audiā, cum non constat ipsum intra tps
appellasse, quod reputo multum considerandum in casu nro:
quia profecto ex hoc solo constat ab lutoriam ferendā. Præ-
terea ultra p̄dicta dico, qd postq̄ et qd oīa essent probata p̄
parte d. Iacobi; tñ attento qd dicta possessio nunc ultimō p-
uenit ad d. Iacobum ab alio non nobili, ut ā R. de B. de Cut.
patet ex snia adiudicationis in solum producta in actis p-
uenit ad d. Iacobū tanq̄ ex bonis eius matri debitis: q̄a Mar-
cus d. Iacobi patet existēs debitor d. Zanæ suæ uxori in li-
bris 30. Bon. dedit ei d. Zanæ p. d. quātū d. possessionē,
& pro ea d. Zanā in eodem infro de eius uoluntate & con-
sensu d. possessionem dedit Iacobi eius filio, ut patet in in-
stro rogato & rescripto p̄ ser Angl. de quo in infro & eius
effectū fit mentio in dicta snia lata per consiliū Fanetiz, p̄
sente d. I. aco. q̄ snia ē probat effectum d. infro, uidetur d. posses-
sio data in solum d. D. Zanæ creditrici: & breui manu vī
per eum data filio d. singulari. ff. si cer. per. l. licet. s. quoties.
ff. de iure. dor. & l. 3. s. ff. de donat. inter uir. Et qd dicta pos-
sessio ad eum peruenit tanquam de bonis matris probat F.
de du. nro. cum dicta possessio ad eundem Iacobum per-
12 uenit ā nobili: ¶ restat transire cum onere suo, sicut dicimus

in re transeunte ad ecclesiam, nō. Archi. Io. And. in c. i. de
immu. eccle. lib. 6. in nouella. Io. And. post Spec. in tit. de cler.
coniug. s. i. uers. ad huius & Inn. idem tenuit in c. nō minus.
loēs. C. sine cen. uel reliqui. & in l. neminē. C. de sacro. eccle.
& ibi Bal. in l. i. c. de bon. dam. Pro hoc quod nō. Bar. in l. re-
quo loco lib. i. o. Bal. de pace Const. in uers. l. consue. cōse-
tudo allegata & probata per testes nostros deponentes sup.
13 20. cap. stante ē d. sententia. ¶ Nec ob. si dicitur, qd dicta
snia non probat acta iudicij & processus, quia rñdeo, qd
imō snia lata contra p̄sentes, & quæ tranfuit in rem iudi-
catam, ut in casu nro, habet p̄sum. pro se quod ad restituti-
nem processus, & ē quod ad iustitiam, nō. gl. Inn. & Antide
But. & Doct. in c. qm̄ contra. de proba. Inn. in c. bong. l. i. de
elect. & in c. cū in iur. de off. deleg. idem Fed. de Senis in off.
163. Guil. de iur. d. i. ff. de in ius uoc. c. in p̄ntia. de renun-
c. Dñi de Rota suo cons. 413. vtr casus in d. c. bonz. el. i. de elect.
Imo in l. sciendum, de uerb. obli. Bal. in l. i. ad f. C. de excep-
rei iud. Inn. in c. j. de con. utili uel inuili. Spec. in t. de prob.
14 s. i. uer. negatiua aut vī. ¶ Imō idem ē si lata fuisset contra
absentes, & elapsum fuisset biennium post sniam: quia tunc
presumitur pro snia ē sine actis fm̄ Host. in c. cum inter-
de iud. & in c. in p̄ntia. de renun. quod sequit Io. And. & Car-
di. in d. c. qm̄ contra. & Bal. in c. de mili. uasal. qui contu. est.
col. 5. in prin. uers. quæro, & in l. i. uers. infra. C. ne lic-
ter. pro. & in l. emaci. per Cy. C. de fide iusto. Io. de Imo.
in l. hac scriptura. ff. de dona. Et prædicta procedunt ē si snia
fuit nulla fit mentio particulariter de actis: ut patet in locis
p̄dictis, & parī ratione idem esset, si non fieret perfecta
mentio de actis omnibus. C. de rei uxor. act. l. i. in princip.
15 ¶ Vbi autem in sententia fieret mentio de actis, ut puta uī
so libello, lit. contest. confisus, taliter facta: si talis snia fuit
ta p̄sentiū partis: probat acta & confessiones, & oīa
processisse modo, quo in snia narratur. l. i. C. de rela. & ibi
Bar. Cyn. Bal. & Doct. in auth. si quis in aliquo. C. de eden.
Bar. in l. sciendum. de uerb. obli. in l. i. qd app. fit. in l. i. c. ad f.
de iud. Inn. & Doct. in c. qm̄ contra. & in cap. cum in iur. &
Bal. in d. l. i. in uers. infra. C. ne licet. quarto. Spec. de
in iur. ed. s. restat. uers. in summa. Vnde pro d. snia p̄sente
parte & non contradicente, presumitur quod ad iustitiam &
restitutum, qd tranfuerit in rem iudicatā, & tranfuit
16 sit biennium ulterius. ¶ Non ob. qd nostri testes sunt de uni-
uersitate: quia dico, qd non habent oblatē, ut firmat Spec. in
tit. de testi. s. i. uers. sed nūquid in cā uniuersitatis. probat
in c. insuper. in c. tuis. in c. ueniens. de testi. ¶ Non ob. qd tra-
ctatur de comodo ¶ particulari oīum de uniuersitate, per
ea quæ nō. Cyn. Bal. in l. oibus. C. de testi. per Guil. de Cum.
in l. in tñ. s. uniuersitatis. de rer. diuis. & in l. sed si hac.
s. qui manumittit. de in ius uoc. Cano. in c. nuncijs. de testi.
quia rñdeo, qd hic non tractat de comodo particulari nō
tractamus de onere, quod imponitur persone pro rebus, &
iuxta nō. in l. rescripto. s. ff. de mun. & hon. Imō fortius dico,
q̄ non ob. quia si cōe Ducie tenetur pro collectis soluere. pu-
ta mille, & in castro Ducie reperiant aliqui exempti, ¶ cōe
Ducie pro rata exemptorum & nobilium dēt exgrauari, ut
not. Guil. de Cu. per illum tex. & in l. i. unus. s. ff. de mili. i.
ff. de pact. firmat d. Ant. post Io. And. in c. puenit. de immu.
eccle. de quo in Spe. de cen. s. nunc dicendum. uers. facit, quia
legi. nō. in l. auctore. C. de ex. trib. lib. 10. & in l. oēs. l. i. C.
de anno. & trib. eo. tit. in l. uacatis. in gl. i. C. de decal. i. o.
Et per consequens postq̄ d. Iacobus exē exemptus, ¶ Nec ob. qd
tractaretur de incommodo aliorum de d. loco. ¶ Nec ob. qd
statutū dicit, qd in cā uniuersitatis non producant testes
ubi uniuersitate: quia rñdeo, qd statutum loquitur expresse, ubi
est questio inter uniuersitatem & aliam personam de uni-
uersitate uel diffinitio, nos uerō sumus in uniuersitate; ergo hanc
casum non comprehendit. l. i. uers. s. de uero. s. de uero. s. de uero.
l. quod uerō. de legib. c. ea quæ de regu. iur. in 6. Præterea
dictus Iacobus tam in suo libello, quam in rescripto fundat
se ex

le ex consuetudine preterita, vigore cuius dicit sua possessio-
ne fuisse & esse excepta, & se fuisse & esse nobile sicut sunt de
consuetudine alij Catanei ¶ sed qñ sit mentio de consuetu-
dine, intelligit de precepta. tex. not. in c. umana. de elect.
quem allegat Bal. in l. binos. C. de adu. diuer. iudi. & in c. r.
in prin. de cog. feud. Sed ad hoc vt ista consuetudo, q̄ habet
causam discontinuā. foremen. de ser. vrb. præd. sit scripta,
requiritur curus tanti tps, cuius in contrariū non extat me-
morial. hanc iure. s. ductus aque. de aqua quot. & hoc firmat
Iann. in c. cum dilectus. in fi. de consuetudine. in gl. & ita p-
cedit gl. in fi. s. ex non scripto. in fi. de iure nat. gen. & ciui.
sed hoc non est capitulaz. neq; probatum: et de 10. annis
dicitur requirit in consuetudine. iuxta no. in l. de quib. & in l.
dumtaxat. ff. de legi. & in rubr. C. que sit long. consuetudo.
¶ Quinimō dico, q̄ testes a debet deponere de usu consue-
tudinis, & declarare usus frequentia, & tps diuturnitatē, &
tales usus fuisse vltimos publice præsentib. & scientib. multis
& infinitis personis: adeo q̄ comprehendat interfuisse conse-
sensum maioris partis populi, declarat Azo in summa. C. q̄
sit long. consue. in ver. quaro q̄ deponunt testes. Bal. in d. l.
de quib. imō ut dicit Cyn. oportet, q̄ concordent testes in
tpe & identitate actus, aliās essent singulares, sequit D. Ant.
in c. licet ex quadā. de testi. Bal. in l. r. C. de testi. Io. de Imol.
in l. inter pares. de re iudi. Præterea hic aliquo modo nō est
probatum de tpe longo, uel longissimo: imō vt dixi cū in
casu isto requiritur curus tanti tps, cuius in contrarium non
existat memoria, ad quā probandū testes debent de necessa-
rio dicere, q̄ cōis opt. est, memoriā non extare in cōtrariū,
tex. est in l. si arbit. ff. de prob. not. Bar. in l. 2. s. itē Labeo.
ad fide aqua plu. arc. no. in c. r. de pfer. in 6. Bal. in l. conuen-
tionalis. de episc. & cler. Inn. in c. uenies. de uerb. sig. qd non de-
ponunt illi testes. Præterea si Iac. dicit, q̄ licet alij collectenē,
q̄ tamen ipse & alij Catanei ex consuetudine sunt exempti
¶ dico, q̄ licet testes dicāt, q̄ in pteritum non fuerunt collecti
Cataneis: nec ipse Jacob. dico, q̄ per hoc nihil probant
¶ q̄ p non usum b collectandi Cataneos non tollit lex con-
suetudo, uel ius collectandi, quod hēt cōs Ducie: q̄ per non
usum non tollit lex, uel consuetudo, ut not. quasi in terminis
declarat Cyn. in l. 2. C. que sit long. consue. in ver. expediti su-
mus de prima principali q. & cū sequit Bar. in proemio sfo-
rum. s. antea. & Hostin. iung. de cōs. s. fi. & Io. And. & Ant.
de But. in c. Io. de cler. coniug. itē quia per non usum, uel ex
non actib. non inducit consuetudo, maximē nisi probet de
contemp. t. uel iur. uerbi gratia: si probaret, q̄ Catanei fue-
rent per longum tps grauari ad collectas soluendas: & ipsi p-
dictum tps sp contraxerunt, & pcepta contempserūt, aliās
non probat talis consuetudo: ita notabiliter ex pdictis Bal.
in l. de quibus, de legi. in ver. sed nunquid ex non actib. sed
iste contempus hic non est pbatus: ergo & C. itē ad hoc ut
d. Catanei & d. Iac. pferissent libertatē ab onere collecta-
re, requirebat pbari in processu plura. Primō, q̄ fuerint ali-
quo tpe requisiti, ut collectas soluerēt, aliās nunquā psci-
bunt hanc libertatem. cum scimus, & ibi no. Bar. in ver. tex.
sot ait, illud quoq; C. de agric. & censu. l. 1. & in l. filius. C.
de decur. l. r. & Bal. & Ang. in l. male agit. C. de pfer. 30. ann.
in ult. col. ad idē. l. is qui, alias incipit, & Attilicinus. de ser.
milit. præd. Io. And. in c. f. de consue. de refer. in nouella, &
in cap. ut priuilegia. ad f. ult. gl. de priuile. in anti. Spe. de in-
com. iud. in ver. illud et no. in tit. de pfer. in prin. uerbi. quid si
cōs. & quod no. Inn. in c. dilectus. in gl. pos. l. 2. de cap. mo-
na. Item ad hoc, ut pscriberet libertas, requirebat aliquod
factum d. Jacobi, uel Marci eius patris. l. hac autē iura. & in
l. deo. ff. de ser. vrb. pdi. ubi dicit Bar. q̄ requirebat bona fi-
des præscriptas circa ius quod pscribere querit, & idem
in l. i. C. de serui. & et Bar. in l. qui fundum. ff. quib. mod. seru.
amitt. sed hic non est probatum de aliquo facto hominis in-
terdictōe. Item nedum q̄ sit probata bona fides, sed non est
allegata: ¶ nam ubicunque præsumitur bona fides, non susci-
pit tantum, nisi allegetur. l. si adulterium cum incestu. de
adult. in s. Idem Poli. & ita dicit Bal. in l. super longi. in 3.
col. de pfer. long. temp. Ang. in l. eum qui, s. fin. de pu-

bli. & facit, qd no. doc. in c. 2. ut lite nō cōte. & in cle. appell.
cum si. de appel. Item oportebat probari dictas consuetudi-
nes obtentas fuisse in contradiitorio iud. cum de consuetu-
dine. ff. de legi. firmat glo. in s. ex non scripto. in fi. de iure
natu. gen. & ciui. & in rubr. C. q̄ sit long. consue. Item requi-
rebat saltem allegare titulum pscriptionis, & et consuetudi-
nis, fm Inn. in c. cum dilectus. in gl. in de consuetudine. Item
requirebat allegari & probari de scientia & parentia dicto-
rum hoīum cōis Ducie. l. 1. & ibi Bar. & doc. in fi. C. de ser-
uit. & aqua. in l. r. ad fi. ff. de aqua plu. arc. per can. & in c. cū
ecclesi. & in c. de cā. pos. & latissimē per D. Ant. in c. perue-
nit. de cen. Addo, et q̄ multi ex dictis testib. nihil dicunt, ni-
si q̄ in primo dicto dixerunt: q̄ cā scientie & ratio testis de
bet esse diuersa d. l. fi. & ibi Bar. ff. de offi. proc. Cæsa. Præte-
rea sunt aliqui testes q̄ deponūt super eo, qd resultat ad eo-
rum commodum, cuius contrarium resultaret in eorū p-
dictum: ergo nec est eis fides adhibenda. Io. Ius. C. de testi.
l. nullus. eo. tit. ff. Præterea examinatio testium non ualuit: q̄
a non compe. C. si a non compe. iudi. per totum, qd proba-
nā in rescript. princeps rescriptis non declarādo alij commit-
teret ¶ vñ ubique; in aliquo est ambiguū rescriptū princi-
pis, nō pōt per illud ad aliqd. pcedi, donec fuerit declaratū
p delegantē. c. cum cōtingat. de offi. deleg. c. cum uenissent,
de iudi. & ita dicit Spe. de rescript. p. senta. s. si uerit qñ est
aliq̄ uerbū ambiguum, & qd no. Bal. in c. r. apud quē con-
tro seu. & in l. q. ad ciui. in princ. C. de appel. Item examinatio
testium non hēt diem, neq; in ditionē, sicut requirit acta.
c. qm contra. & ibi gl. & doc. in uerba tpa. de proba. & qd no.
in l. 2. maxime per Bal. C. de eden. & in l. s. editiones. ff. eo.
ti. ff. in c. Abbate. de re iud. in 6. Item d. Jacob. uult probare
negatiuā, uidelicet q̄ d. Iacobus & sui antecessores pro illa
possessione nunq̄ soluerunt collectas: nā dicta negatiua ma-
ximē non coarctata per testes est improbabilis: imō si te-
stēs p ea deponunt, sunt suspecti de falso. c. cū ecclesia. de cau.
pos. & pro & idē no. Dy. gl. l. de Arc. Bar. in l. 1. t. s. hoc inter
dicto. de itine. actu. priuato. Cy. Bal. in l. actor. in 3. col. C. de
probat. & in c. fi. s. per 30. fi. de seu. fue. contro. inter do. &
agna. Bar. l. 1. in prin. ff. si quis di. nō obre. Ang. in l. si per
alium. s. docere. ff. ne quis eum q̄ in ius uoc. est xi. Vltimus
sunt aliq̄ testes interrogati, si d. Jacob. potuisset solvere col-
lectas, q̄ ipsi nesciuissent. Rñdet q̄ non, quanta igit sit eis
fides adhibenda, tu magis scire debes. l. 3. s. diuus. de testi.
¶ Nō hēt obstat, q̄ qd ridendo positionē. partis aduerſe
negant, & quidam fatent: nam itari dēt rñsoni maioris par-
tis: imo si essent pares numero, stareē negatib. in fauorē rei,
iuxta no. per Inn. & doc. in c. in nra. de procu. Io. And. in c. p-
sentium. de testi. in 6. in gl. & in c. si duo. de p. cu. eo. lib. Spe.
de confes. s. postremō. uer. sed pone feci. Bal. post Cy. in l. r.
in antepe. col. in ver. quaro duo procur. C. de confes. ¶ Non
omitto q̄ d. iudicare debens non pōt sumere fundū ex in-
firis & sententijs productis p parte aduersalictē in eis con-
tinerent aliqua, que proficiat essent d. Marco ex eo: q̄ oīa
infira, iura & infia producta fuerunt per dictum cōe & eius
procu. in parte & partibus sibi duntaxat fauorabilibus que
protestatio operat, q̄ quō ad ea que non sunt in fauorem p-
ducentis non intelligunt infira producta, ut eleganter fir-
mat Inn. in c. cum olim. in glo. in uer. infira, de censu. & c. ubi
sequitur Ant. de But. circa ult. col. idem tenuit Bal. in l. r. C.
de confes. circa 5. col. Iac. Bu. in l. nimis graue. argumento l.
2. l. ius tex. C. de testi. Bal. in l. Publi. s. fi. in fi. ff. de pos. ¶ Præte-
rea pars aduersa impugnare conatur infira & infias produ-
ctas p parte cōis Ducie: ergo ex eis se fundare minime po-
test, iuxta no. per Bar. in l. post legatum, in prin. de his qui vt
indig. & in d. cap. cum olim. Alex.

ADDITIONES.

- * Resumantur. Si tamen esset minor, restitueretur aduersus hanc tacita renuntiacionem secundum Ruin. conf. 125. col. 1. lib. 4. per text. in l. 1. C. de in integ. restit. Natta.
- * Iudicij. De istis etiam habes per Alex. conf. 25. lib. 7. Natta.
- * De commodo. ¶ vñ dicit melius respondet Alex. in alio conf. quod est 68. col. 3. & seq. supra lib. 2. Natta.

* Exem-

Liber Secundus Consil. Alexand.

- Exempti. j Vide Abb. & ibidem Fel. plenē in c. accedentes, de prescrip. Natta.
- a ¶ Telles, supra cod. consil. 41.
- Exempti. j Quod ista onera prescribantur, vide Abb. & ibidem Fel. in c. accedentes, de prescrip. & consilium Alex. consil. 3. col. 3. li. 5. Natta.
- b ¶ Non usum dixi in consue. Part. 5. l. 4. q. 11. 12.
- ¶ Non est hic usus, sed contrarius usus, ex quo alii solunt. Natta.
- Soluerunt. j Ista requisitio non videtur necessaria, quia cum acciderit casus collectandi, & ipsi non fuerint collectati, currit prescriptio propter eorum negligentiam. Secus si casus nunquam acciderit, talis in l. falso. C. de diversis rescriptis. Fel. in c. cū accessisset. col. 10. de consil. Sicut per non usum non tollitur lex, fallit ubi casus acciderit in oppositum. Alex. consil. 13. col. 2. lib. 1. Sed Alex. hic sequitur Rapa respon. 4. sub titulo de rescriptis. Et privilegium tollitur per non usum, data facultate utriusque, & non aliter. Dec. in c. cum accessisset. col. 9. de constitutio. Et ubi quis non requisivit servitium, quia fuit opus, contra cum non currit prescriptio. Bar. in l. cum scimus. C. de ag. & cens. lib. 1. quem Alex. hic allegat. Ideo istud requisitum intelligendum est, quando aliquis non fuit interpellatus, quia non fuit necessitas, & erat copiosus, & non egebat. Et contra Alex. in hoc requisito fac. Rui. consil. 2. l. 1. lib. 1. & Craueria, ubi latissime respondet rationibus. Alex. consil. 1. l. 1. quod consilium editum in causa propria, & est amplissimum consilium in materia. Tamē Alex. hic sequitur Cur. iun. consil. 60. nu. 14. Pari. consil. 3. nu. 109. lib. 1. Et de Bar. in l. cū scimus, meminit Fel. in c. ad audientiam. col. 7. de prescrip. Nat. ¶ Firmat & male, quia non valet huiusmodi protestatio, ut per gl. Sal. Pau. l. 1. §. ediciones, de eden. l. Lopus alleg. 109. lmo. C. G. perpetuus. col. si de fide intr. Bar. l. 1. col. 5. & ibi Alex. C. ut quis defuit aduoca. Roma. cōf. 433. Bar. in consil. 20. producent. lib. 2.
- Contraria opinio cōis est, quia non est in potestate partis restringere iura probantium instrumentis, maxime si pax dictæ protestationi repugnauit. Dec. in l. circa fi. C. de eden. Natta.
- Hoc consilium late improbat Craueria. consil. 1. l. 1. maxime col. pe. in prin. ubi uide quod annot. Hiero. Zanch.

S Y M M A R I U M.

- 2 Index & partes non possunt prorogare tempus instantia.
- 4 Hypothecaria si agatur, quid in ea probandum.
- 6 Verba, pro suis uel tanquam sua, non inferunt dominium sed possessionem.
- 7 Agens iure cesso debet de cessione mentionem facere.
- 8 Testimonium confisum non ualet.
- 11 Citatio generalis non sufficit ad constituendum curatorem bonis defuncti.
- 12 Contumacia in iure nocet in illo actu.
- 14 Fieri in domo, uel ad domum, differunt.
- 15 Forma statuti ad unguem seruanda.
- 18 Referuatio exceptionum dilatoriurum possit lit. contest. ualet.
- 20 Possidere hodie non presumitur, si neget, qui aliquando possedit.
- 21 Dominium an transferatur ex diuisione.

C O N S I L I U M CXXXVII.

Simplex allegatio Alexand. in fauorem reorum.

In causa & lite uertente inter Lancelotum q. Ser. Ant. de Purmartinis agentem adione hypothecaria tanq. heredem ab intestato. q. Ser. Raynuty eius fratris, & Ia. & Bartholomæum fratres, filios, & hñdes olim Marci q. Iacobi de Casali. & D. Constantiam matrem & nutricem dictorum Iacobi & Bartholomæi pupillorum si defendentes. Multa a possente allegari ad aboluendum dictorum pupillorum, paucis tñ contentus ero: & primò q. dico instantiam ipsius cāz actoris negligentia fuisse preceptā, attenta forma decreti statuti tps a die productionis libelli duorum mensium cōtinuum tñ iudici, & iurisdictioni, q. instantiæ ad cām per suam diffinitiuam terminadā quo casu si finia post dictum tps ferretur, esset ipso iure nulla. & ideo oportet, & consequens, de execut. tu. l. cum non eodem. C. q. prouoca. non est necesse. ff. de iud. l. si iudex, no. glo. & doc. c. de iud. in l. propterandum in prin. Io. And. in addi. ad Spe. in ti. de iud. deleg. s. re. stat. super uerf. item qd si instantia de cano. off. c. de cau. si s. de off. iud. Bal. C. de epis. & clerici. in auth. clericus, & in c. r. si de inuest. inter do. & ag. lis oritur, & in l. obseruare. s. proficisci. ff. de offi. procon. & legari. cum igitur dictus libellus ab actore fuerit productus die 18. mensis Augu. & sic lapsi sunt tres menses ultra officium iudicis, supersit in pronuntiando instantiam cāz fuisse preceptam, & partem in expensis condēnare. l. 1. & 2. C. ut intra cert. temp. cā. citui.

ter. & l. si pteses quasi desertam. C. quō & qñ. in glo. oportet, & ibi doc. & Bar. in d. l. propterandum. s. illo proculdubio. & quod no. Inn. in c. si de iur. calum. ¶ Nec hñt obitare, si dicatur, q. iudex uel utraq. pars consensit certo tpe instantiā re dicit tex. in d. l. propterandum, ibi non esse concedendum ulterius litem, q. per triennium extendere not. Bar. clarius Bal. in l. petenda. C. de in inte. res. pte. Nec et partes hoc pñe conuentione et iurata inducere, ut no. gl. & ibi Bar. & doc. in d. l. propterandum in prin. Bar. in l. Scius. & Ang. ad l. Falc. Ant. de But. in c. uenerabilis, de iud. ¶ Secundo ultra pñda dico quod ad processum, q. libellus actoris fuit ineptus, ut statim probabo. igitur se qui dēt absolutoria ab obseruatione iudicis. ff. si memor tal. modo. l. 5. §. 1. de iudi. in c. examinata. Et si finia distinctio ferretur super inepto libello, esset ipso iure nulla, ut est gl. sing. inf. de obl. s. 1. fm Bal. qui dicit in l. actori. C. de re. creditis, p. quo tex. in c. cū dicitur de emp. & uendi. Quod aut libellus fuerit ineptus, ostenditur: nam cum d. Lancelotus egerit actio, hypothecaria non cōtra debitoris principales, s. contra Ant. & Philip. sed contra d. Iacob, & Bartholomæum tanquā contra tertios possessores non habentes causam uel titulu a dictis debitoribus principalibus debeat actor in libello deducere: & et postea q. probare, q. d. domus & pertia terrar. pro quib. agitur hypothecaria, spe. quæruunt & pertinentur ad Ant. & Philip. tpe contracti debiti, uel post iure directi dñij, uel saltē utili. Item alie & ibi gl. & latissime Bar. ff. de pig. act. & gl. in l. 1. de salient. & gl. inf. de act. s. item Seruiana lege, & q. nondū. s. 1. & l. si ab co. ff. de pig. Bar. Bal. per Cy. in l. cum res. C. si alies pig. da. Cy. & no. Bal. C. de don. ante nup. l. de reb. in fi. et ageretur hypothecaria cōtra ipsum debitore principale, licet non esset necesse creditori probare contra debitorem dedominio directo uel utili ipsius debitoris, s. fed satis esset probare contra eum de possessione requireretur, q. creditor saltē allegaret, & deduceret debitorem fuisse dñm: quia licet hoc casu esse possessione presumatur dñs, tñ non presumitur, nisi allegaret & deducat, ita nota dicit Bar. in d. l. rem alienam, de pig. actio. quod sequitur Saly. C. locati. in l. 1. certi iur. not. Bal. C. de exec. rei iud. l. et in 2. col. Facit in simili in l. si ad aliterum cum inestus, s. domo Pollioni, de adul. & quod po. gl. in cle. appellanti, de app. Io. And. & doc. in c. 2. ut lice. cōf. Sed in hoc iudicio, nec in libello, nec in positionib. nec alibi est dñum dire. tñ uel utile dictorum Antonij & Philippi de ductum nec probatum, ergo sequit. libellu prædictum necesse esse ineptum, & firmat predicti doc. maxime Bar. in d. l. re aliena. ¶ Nec pñdis ob. si in libello & in iudicio repariatur deducti per actore, q. d. Ant. & Philipp. tenuerunt & possederunt dicta bona pro suis, & tanquā sua, b q. per hac uerba non deducit, nec probat titulus, uel dñum, sed sola possessione pro suo, ut eleganter dicit Inn. in c. illud in fide. praescriptio. Bar. & Ang. in l. 1. in fi. per glo. ibi. ff. pro suo. ¶ Secundo ex alio capite dictus libellus reddidit ineptus, quia d. Lancelotus pro duab. partib. ex tribus quæritatis petiit et cessionariis, & hñs iura cessa a d. cō. & fratre ipsius Lanceloti sororib. et heredib. pro duab. partibus ex d. Ser. Raynuty creditoris defuncti, tñ succedat doctrina q. illi, cui cōpetit actio ex iure cesso, debet expressam mentionem facere de tali iure cesso, saltē in narratione alia ineptus est libellus, qui tñ ipse dia. & ibi Bar. & doc. C. de proc. tex. op. in proposito in l. ipse dia. & ibi Bar. & doc. C. de proc. l. 1. in fi. in rem. per illum tex. ff. de proc. & ia. l. 1. duo. ff. de sol. Bar. in l. si culpa. ff. de rei uend. Dy. in l. si mihi & tibi. in prin. de leg. 1. Bal. in l. 1. in fi. C. de act. & obl. Io. And. ad Spe. in ti. de proc. sequitur uerf. q. queritur, an talis libellus, & in uerf. q. queritur an agens ex iure cesso. Sed dictus actor nullam mentionē facit in dicto libello de dicta cessione, nec declarat se tanquā cit in dicto libello de dicta cessione, nec potest quouo modo obtinere, cessionarium agere: ergo non potest quouo modo obtinere, cessionarij sibi soli non delata fuerit integra hereditas d. Ser. Raynuty, sed sibi & dictis suis sororib. ut ipsem et faceret in suis positionib. ¶ Tertio est ostendit sequi debere aboluendum ex capite excusationis non facit, seu non litime facit contra dictos

Ant. & Philip. debi. principales seu eius hñdes: Nā nemini
dubium est, q̄ anteq̄ agat hypothecaria contra tertios pos-
sitores hodie necesse est excusioñe prius solēnter fieri cō-
tra debitorē principales & eius bona. C. de pi. auth. hoc si
debitor. & in auth. sed hodie. C. de acti. & obl. & hoc necdum
de iure coi. sed et municipalit. & hoc hēt locum et si in situ-
mōto debitor se nō cōstituerit p̄ario nō creditoris possi-
bit. q̄ tñ agēdo hypothecaria requirit excusio. & firmat Bal.
in l. i. in uerf. q̄d si debitor. C. de reuo. his que in frau. ere-
ditōis forte fecus si aliud remedium intentasset, sed etiā
dilectum remouet q̄d cumq̄ obf. aculū iuris coi. Et licet sit
deducta q̄d excusio, peccat in his. Primō nā cum talis pro-
cessus excusioñis fuerit factus contra quoscunq̄ volentes
cōf. hñdes dictorum Ant. & Philip. oportebat in iudicio p̄-
bati de morte ipsorum debitorum, q̄d minimē erat proba-
bit remittit q̄ quia restes super hoc induciti non fuerunt unus
ab alio forūm & in diuersa scriptura examinati: sed i simul
in eadem nē scriptura redacti et eorum attestatio, quo
fuerit talis attestatio oīum testium & in eadē scriptura, & per
eandē p̄meditatumq̄; sermonē nullā fidē faciat, ut est tex.
in l. 3. sideoq̄; diuis. ibi, inter unū eundemq̄; p̄meditatum
sermonē. ff. de test. & ibi no. Bar. Spec. in tit. de test. s. nunc
p̄cedendum. ver. cautionem quoq̄; no. Io. And. in c. nihil ob-
stante. uerb. significatiōem. Bal. in l. testium. in 3. col. C. de tes-
tib. & in tit. de pace Constan. in ult. verb. tex. in l. uerbum uo-
lo. C. de fideic. & in l. ampliorē. s. in refulatoris. C. de app. &
in l. 3. C. de emen. iusti. codic. & Ang. in auth. ut iudi. sine quo
q̄ suffragio, post prin. Item & fuit delatum iurē dñtis te-
stib. non citatis dñtis hñdibus Antonij & Philippi, nec ali-
quo citato gñaliter uel specialiter, de cuius iudicio tracta-
tur retro, & p̄ non receptis habent. l. i. qñ. C. de testi. ca. in
noīe Dñi. & ca. significauit. de testi. ¶ Præterea sunt quidam
actus facti die feriato in honorem Dei, & p̄ consequens ha-
bentur pro infectis. l. omnes. & l. i. C. de fer. & in clemen. s. p̄-
pe. de verb. sig. & in c. cōquestus. de fer. unde accusationes ta-
lis contumaciæ sunt nullius effectus. l. p̄perandum. s. & si qui
de. C. de iud. l. arbit. calendis. ff. de arbi. no. Bar. in l. cōfena-
tūm. in fi. C. q̄uo & qñ iud. & in l. i. finita. s. Iulia. de dñ. i
tec. l. in. in c. consuluit. de off. deleg. In eo debet apparere a-
ctorem die iuridico in fine termini licentiarum decessisse
in l. inno. in c. ealum. de penit. & in d. c. consuluit. & Bart. &
11 doc. in locis p̄alleg. Bar. & doc. & oēs in c. i. de iudi. ¶ Præ-
terea peccauit in alio processu q̄ sit misio in poss. ex prin-
mo decr. & ad constituendum curatorem in bonis defuncti ad
alios oportunos actus, non fufficit gñalis citatio oīum uolē-
tium esse hñdes, sed debent nominati & specialiter citari
ibi, quibus prima cā successioñis deferretur. l. i. s. denunciari.
ff. de ven. in p̄i. doctrina est Bar. in l. si diu. qui. ex caus. in pos-
sa. in l. si qui instituat. s. item si conditioni. ff. de hær. in-
fi. & ibi Bal. & Ang. Bal. in l. si bona. C. de bo. auct. iud. poss.
Bal. in l. cum p̄ponas. eo. tit. in ver. & no. idem Bal. in l. si cu-
ratoris. in prin. C. de iure delibe. facit, quod no. Bar. in l. si eo
rpe. C. de remis. pig. Sed in p̄cessu p̄dicto hæc seruata non
fuerunt q̄o. Et q̄ illi sine citati, quib. prima cā est suc-
cedendi, non fuerunt ad uidendum constit. cur. bonis citati
sed ad alios actus. ¶ Nam citatus ad unum actum licet sit in
illa citatioñe contumax: tñ uigore dictæ contumaciæ nō po-
tuit ad alios actus sine noua citatioñe procedi. cā. cū olim
in fin. & ibi doct. de testib. & est glo. in c. 2. de dolo & contu-
ma. in 6. & not. Bart. in l. statuliberos. s. Stichus. de statulib.
ff. & in l. contententem. C. quomodo & quando iud. & in ex-
tra. ad reprinendum in uerbo per editum. & in l. 3. s.
si ad diem de re mil. & Inno. in c. consuluit de off. deleg. &
in c. petitionem. de accus. Præterea in citatioñe dicitur, q̄
nuncius personaliter, si inuenire poterit, citet; & si inquiren-
do non poterit inuenire, eos ad domum citet, & in relatio-
ne nuncius non refert eos personaliter citasse, nec perquisi-
tū. sed refert eos citasse, & alia fecisse, quæ habuit in man-
13 datis; & huiusmodi citatio est ambigua & non reddit ci-
tatos contumaces: ut inquit Bar. in l. 4. s. prætor. in uerf. sed
quid debet nuncius &c. & in uerf. sequitur, de dam. in fec. fe-
Lib. II. Conf. Alex.

quitur Ant. de But. in c. cam. de dolo, & contu. Itē dñs cita-
tiones nō fuerunt factę per nuncios publicos, ut requirit. l.
2. C. de spor. & ibi doc. & in auth. de iudi. s. unoquoq̄. & s.
hos aut. no. Bal. in l. 2. C. q̄uo, & qñ iud. & est negatum dictā
excusioñe factā fuisse corā hñre iurisdicōnem, q̄d non est p̄-
batum p̄ actorem, ut requirit iur. no. in c. cum in iure. de off.
dele. & in c. qm̄ contra. de proba. cum fi. Peccat & in alio di-
ctus processus excusioñis, q̄a in citatioñe, qua fuerunt cita-
ti gñalr hñdes dictorum Ant. & Philipp. fuit facta cum tu-
ba ad scalas palatii, sed ff. formā statuti Imolenfis debuit
fieri in scalis palatii, uel in logia, q̄ est supra scalas, & ad hoc
aut et longinquē possent audire nunciū proclamationem, sed
14 est dñā aliqd fieri ad scalas, & aliqd fieri in scalis, & q̄a illud
dñ fieri in loco, q̄d sit intus locū. l. r. s. in flumine. ff. de flumi-
ni. & in l. i. alius. s. meminimus. ff. q̄ ui aut clā. & iō illud et
q̄d sit in ostio non dñ fieri in domo. no. Bar. in l. i. s. hoc in-
terdictum. ff. de cloacis. Bal. in l. data opera. in 1. s. col. C. qui
accu. & in l. Gallus. s. ille casus. ff. de libe. & posth. & Cy. in l.
obseruare. ff. de offi. procō. Arch. 40. dist. c. si Papa. & est gl.
de pœni. dist. 2. & in c. dñ sanctā in gl. q̄ incipit, de Ezechie
le tractum est illud uerō dñ factum ad scalas, q̄d sit non in
scalis, sed iuxta scalas. l. q̄ filium. s. r. ff. ad Treb. no. Iaco. de
Aret. & Bar. in l. item apud Labeonē. s. conuiuium de iniur.
Idem Iaco. de Aret. & doc. in l. cætera. s. hoc senatus. de leg.
1. & in l. qdā liberus. ff. de ferui. vrb. p̄di. & tex. cum gl. in l.
15 militis codicillis. in prin. ff. de testa. mili. & ibi Bar. Sed for-
ma tradita a statuto si ad unguem, & in specie non seruē,
reddit actum ipse iure nullum. cum hi. s. p̄tor. ff. de trāfac.
l. q̄ Romæ. s. Flauius. de uerb. obli. dixit Bal. in l. 2. C. q̄uo
& qñ iu. in uerf. ibi, tres. vbi dicit, q̄ licet alias de iure coi li-
ceat citare uno editō peremptorio pro trib. l. contumacia.
16 s. i. de re iudica. l. non una. ff. de iudi. ¶ Tñ si statum facit
mentionem de trina citatioñe, non fufficit citare una cita-
tione perempto. p̄ tribus, f̄ q̄a cum debet seruari ad un-
guem dñ statutum, & pro hoc est gl. in cle. i. in uer. 3. de uita
& hone. cle. & in c. i. in uerbo tertiam, & ibi Bal. de mil. uaf.
qui contu. fu. Et dicit Bal. in l. 2. in 3. col. de par. qui fil. dist. q̄
statutum est ad literā seruandum, & non fufficit seruati sta-
tutum per æquipollens, ut no. Bal. & Ang. in l. i. de liber. &
posth. Bal. in l. executorem. in 5. col. C. de execu. rei iudi. Itē
secunda commissio debuit fieri a diuersis nuncijs, ut in for-
ma statuti continet. Item vtrina commissio debuit fieri per
17 bannitorem in scalis. ¶ Aliud obf. ¶ quia dictus processus
fuit pro parte scriptus, & publicatus per ser. Lucam fer. An-
tonij de Mōte, i reliqua parte fuit scriptus, & rogatus apud
acta fer. Michaelis de Nainis, qd fieri non potuit, quia pro-
cessus uitiā. l. i. C. de spor. & ibi hoc firmat Iac. But. & Bal.
in l. 1. & ibi no. de offi. proconf. no. Bar. post eum Bal. in l. cū
fina. C. de sententijs. clarē Bal. in l. 2. in ult. col. C. q̄uo & qñ
iudex. & in l. gēsta. C. de re iudica. ubi limitat, nisi iusta cau-
sa absente interueniat, argum. l. si longius, & ibi hoc Bal. de
indi. qui de fectus ualidari non potuit, et si partes consensif-
sent, no. Bal. post alios in l. testamenta. C. de testamen. & in l.
18 repetita. C. de epis. & cler. ¶ Et est aduertendum, quia li-
cet sit deuentum ad litem contestatā, ex exceptiones compe-
tentis dictis pupillis contra excusioñem referuatę fuerūt,
q̄ referuatio fieri potuit, & tenuit, no. per gl. in cap. cum con-
tingat. de off. deleg. & quod no. Bar. in l. ille a quo. s. si de
testō ad Trebelliano. Bar. in l. peremptorias in uerf. de ex-
ceptio. C. senten. rescin. non poss. & in l. exceptio. in ult. col.
C. de proba. & in l. i. criminis. C. qui accu. Iacob. But. in l. fide-
iussor. in prin. ff. qui fatida. cogan. Arch. 2. q. 6. & casu quo
non fieri debuisset dicta referuatio, tamen postquam non
fuit appellatum ualuit, & effectum sortita est, etiam si sit cō-
tra tra litigatoris. l. i. s. item cum contra sacras. ff. que finē
sine appellati. c. cum inter uos. de re iudi. ¶ Vltra p̄dictā
quo ad processum opposita dico ex meritis causę ipsam ab-
solutoriā debere fieri in fauorē pupillar. Nam alterum ex
substantialibus, quod incumberebatur auctori p̄dicto probare
in hoc iudicio erat, q̄ probaretur, dictos pupillos posside-
re dictam petiā terrā, & dictam domum, alias contra eos

non datur hypothecaria. l. si cū uenditor. in prin. ff. de enic. in auct. de fideiuss. s. si neque. Certum est aut. non esse pbatum, dictos pupillos possidere dictam petiā terræ: uerū est, q. si Anteaq. cōsi. per dictā tutricem rēdendo cuidā petitioni in qua ponit, q. ipsa tutrix, & filij d. Marci pupilli per mortē d. Marci dictā domum cōtinue teneant, & possederunt, hodie tenent, & possident, rādīt, credit ut in primo licet ad rēdendum, & cōsistendū mandatū non haberet, quā rīso est ambigua. l. de etate. s. nihil. de interrog. acti. l. certū. s. i. ff. de consensu. l. scit. C. de repu. her. c. cū dile g. de accu. Nec pōt dici, q. referat ad dictā in prima possitio, q. a dixisset, credit ut in prima. ¶ Vnde hæc relatio stenda non est, cum fieri nequit salua rēgi rōne sermonis. ff. de auro, & arg. leg. l. Plaurici, & quod no. doc. in l. si de certa. C. de transa. & in l. Aurelio. s. Caia. de libe. leg. Præterea illa rīso, & illa uerba, credit ut in primo, sunt tante importan- tiz, q. referunt ad aliquod de pterito, quod est apprens, q. intelliguntur limitatiue, & restrictiue in oibus, & per oia, ut in primo continet, ut probatur in l. edita. maxime per Bal. C. de eden. & in c. si duo. de prociū. 6. no. Bar. in extraug. ad reprimen. in uerf. prout. Sed in responsione ad primam positi, continent hæc uerba, credit tenuisse, & possedisse no mine suo, & noie patris sui. Confidero, q. ista uerba sunt de pterito, unde si hæc rīso secunda referat ad primam, importat, q. actor cōfiteat dictos pupillos, & dictam tutricem possedisse dictam domum de pterito, & sic sufficit, si una die post mortem d. Marci possederint, & possedisse dicuntur, ut declarat Bar. in l. Celsus ut. col. ff. de usuc. host. & Io. And. in c. licet causam. de proba. & Inno. in c. inter dilectos. de fi. de insti. Bar. in l. indicia. C. de rei uendi. & in l. falsis. C. de fur. Sed licet pbatum, uel confessum sit, q. dicti pupilli possederint aliquo momēto, nō tñ sequit eos hodie possidere: ¶ quia qñ tractatur de incommodo rei, si ipse reus negat se possidere hodie, licet probet prius possedisse, non præsumi- tur hodie possidere, & adeo q. possit condemnari ad restitu- tionem reus possessionis, ut est cōis conclusi. & doc. oium in l. si uis possidetis. C. de proba. in l. nō ignorabit. C. ad ex- hibendum, q. & ibi Bal. in l. minorē. C. de in inter. resti. mi. no. & hoc post multorum opi. firmat eiam Io. And. in addi. Spe. in ti. de peti. & possi. l. i. uer. quid si peto, & in ti. de acti. & peti. s. i. uerf. sed nunquid, & uerf. quid si ago, ita conclu- dit Ant. de But. in c. cum ad sedē. de resit. p. fuit etiam ne- gatum in exceptionib. ad libellum dictos pupillos posside- re. ¶ Secundū uerō, q. nec necessariū incumbat auctori proba- re est, q. dicta domus pro dimidia petita spectasset ad di- ctos Ant. & Philip. iure directi diij, uel utilis, alias nō cōpe- tit hypothecaria, nec releuat probari, q. tenuerint, & possederint pro sua, & tang. sua quia hoc nō importat dñum, sed pos. tñ, ut no. Bar. & Ang. in l. i. in ff. pro socio. & Inno. in c. illud. de præsum. Nec etiam probat per quoddam insti. di uisionis factæ inter dictos Phil. & Ant. suis propriis noibus & uice, & noie Christophori eorum fratris ex parte una, & inter Iacobū eorum fratrem suo noie, & uice, & noie Lucie filie quondā Bitinelli olim fratris prædictorum, de oibus bonis communibus inter dictas partes, in qua diuisione di- cta domus obuenit in partem dicti Ant. & Philip. Chris- toporo, & Andrea cōiter, & sic dimidia pro indiuiso spe- ctabat ad dictos Ant. & Philip. quia rīdo, & primō, q. ti- tulus diuisionis extrajudicialiter celebrata nō trasfert do- minij directum, uel quasi, nisi pro ex parte, q. spectat ad tra- dentem, pro alijs uero partibus nullum titulum dñ habere socius, in quem res cōis transfertur, ut est tex. ualde no. tñ una l. c. gl. & ibi hoc firmat Bar. & doc. in l. cum solus. ff. de uisita. Itaque in proposito cum dicta domus esset cōis una cū alijs bonis inter dictos Ant. & Phil. & Christoph. And. Lu. & Iac. ut in prin. dicti instrumenti diuisionis sit mentio, nō transiit, nec transferre potuit dictus Iac. in dictos Phil. & Ant. uigore dictæ diuisionis, nisi dominium sextæ partis dictæ domus, quæ ad eū pro dicta parte spectabat. Pro hoc oia non potuit, nec uoluisset præsumitur d. Iaco. plus iuris, in Ant. & Phil. transferre, quam habuerit. l. cum tabernam.

ff. de contrahen. emp. l. nemo plus iuris. cū consig. de reg. iur. Et hoc est uerum, quoniam d. Iac. tradidit possessionē di- ctæ domus d. Ant. & Phil. Sed cum i. d. intro. nec in proces- su constet, d. Iac. uerē, uel fidei transiisse possessionem do- mus in d. Ant. & Philidico, q. nullū diuisionem tradidit fuit in c. 6. & p. illa 6. parte: q. sine traditione dñum qñt. C. de pac. l. traditionib. in bonis communibus ex uniuersali societate, & quod ipse no. in l. i. in 1. q. C. si quid in frau. pat. ¶ nisi talis diuisiō fieret in bonis communibus ex uniuersali societate, de qua hæc non constat, quia tunc licet est speciale in contra- ctu societatis uniuersalis, q. transit dominij sine traditione, l. 2. ff. pro socio. i. & in dissolutione: ita dñt. præfati doc. & probat primam snām tex. in l. i. diuisione. C. fami. ercisc. l. 2. positio, q. illud ius habuisset dicti Ant. & Phil. iure heredi- tario Bar. & eorum patris q. rem tenebat & possidebat, ut patet in positionibus, quæ positiones confessionem & pro- bationem inducunt. c. ff. de iur. iur. in 6. ¶ Præterea prohibi- tio facta a testatore, q. nulli heredi diuideret, & promissio ipsi facta, ut in testō continetur fieri potuit, iuxta ea que leguntur & no. in l. filiusfam. s. diui. de leg. 1. dicti igitur, q. cō- traferunt ante d. rēpus, uidentur exclusi, & partes ipsorum spectant Christophoro, & Andrea ipso iure, qui in ipsa diuisi- one non interueniunt, & ita cōis opponunt dicti pupilli de iure tertij, quod est in totum exclusiuius iuris agendis ipso iure, nimirum si audiri debent, iuxta no. Bar. in l. 2. ff. de excep. reij iudi. no. glo. Cyn. Bal. & doc. in l. cum seruum. C. de seru. fugi. & Bar. in auct. qui rem. C. de sacros. eccl. Ray. in l. ff. de bono. pos. fm. tab. cas. in c. madata. de rescrip. Nec ad hoc obstat, si dicatur q. d. Bar. & Iac. pupilli non pnt q. opponere contra d. instm. diuisionis: quia fuit heredes d. Iac. eorum aui mediante psona Marci eorū patris: quia rñdetur, quod nullibi in processu est probatum q. d. Marcus hereditatem d. Iac. eius patris uel tempore adierit, seu illi se immiscuit. ¶ rñt q. in his quæ filio generare possunt præiudicium, filius ex potentia iuratis non dñt hæres patris, nisi de additione, seu immixtione hereditatis per allegantem probetur, ut est tex. in l. cum bonis. ff. de acq. heredi. nam nec emācipatus. de leg. 1. gl. & ibi omnes in l. nec affarij. ff. de acq. heredi. & in l. 1. s. si ut sit ab hære. absti. glo. & ibi Ang. in l. i. cum dotem. s. strigredianus. ff. de iur. iur. & Bal. in l. 2. C. ne fil. pro p. amo. etiam posito q. d. Marcus agnouisset dictam hereditatem primam, & per consequens dicti pupilli sunt in effectu hæres dicti ¶ Iac. prædicti: tamen dico, q. necum ipsi, sed etiam dictus Iacobus, si uiueret, posset uenire contra instm. diuisionis præ dictæ: quia cum diuiso fuerit facta l. prohibente, ut not. in l. l. filius. s. diui. de leg. 1. quis continē audiendus est etia contraueniens factō proprio. C. de agri. & censu. q. nemad- modū. lib. 1. r. & libemus. s. economus. C. de sacros. eccl. c. ex tenore. de concef. præbend. & quæ plenē not. per glo. & doc. in l. post mortem. ff. de adopt. & in c. si quis presbyter, de reb. eccl. non aliena. & in c. diuersis fallacis. de cler. coniug. Rursus contra dictum agrem fuit oppositum quod instrumentum, quod producitur, non erat instrumentum, sed pri- ¶ uata scriptura: ex eo quia dictum instm. ¶ non fuit sumptum & authenticum pro notariū rogatum, ut per alium q. fe- ri non potuit nisi auctoritate iudicis ordinari ad peticio- nem eorum, ad quos pertinet, extra de fide. instrumentoru. cap. cum P. & in aucten. de Tabell. s. 1. & per totum. Itē si dicatur fuisse sibi a iudice datam licentiam, ut constat publi- co instm. & c. dico, quod dictum instrumentum cum non re- peritur productum, non faciat fidem, dicto c. cū P. in auct. si quis in aliquo. C. de eden. c. 1. & cum contingat, de fide instm. c. cum perlonæ. de priuile. c. 1. Et fortius cum eoa reperitur seruata tradita forma statuta: quia requiritur in- ueniens licentiam & consensum hæredis notarij de fidei. seruandū not. per Bal. in l. conuenticula. C. de episc. & de ¶ Præterea iudex pronunciauit uiam esse apertam hypothe- caria: & dictum Lancelotum agere posse contra posside- res

res bonorum Antonij & Philippi, & quæ per ipsos teneban-
tur & possidebantur tpe olim contradicte: dicit igit d. Lance-
lotus probasse, q tpe d. contracti debiti, qd fuit contractum
de anno 1415. q dicta domus est possessa per d. Ant. & Phil.
ga fundans se ex d. sententia, necesse habet probare tempus
ga qualificatum & limitatum in d. sententia, cum actum. ff. de
negot. gest. l. matrem. C. de proba. not. glo. in clem. literas. de
recept. plen. Bar. & docto. in l. non solum. s. sed & probari.
ff. de ope. no. nun. & Cald. in l. si. C. an ferus ex suo facto, qd
minime est probatum. Quinimo ultra prædicta dico, q Lan-
celotus non est necesse potuit hares de iure directo f. Ra-
nucij: quia: ut ipse deducit post mortem d. eius R. deuoluta
fuit hareditas d. Lanceloti & duabus eius sororibus æqua
lance ab intestato, & per consequens diuisæ sunt inter hære-
des actiones hareditarias: ut quilibet pro ea rata qua est hæ-
res, pro ea agere possit l. pro hareditariis. C. de hæc. actio.
l. i. C. si cer. pet. Et licet d. Lancelotus se fundet ex quadã re-
nunciacionem iurium & actionum facta per d. suas sorores:
tamen dico, q dicta celsio & renunciatio est nullius ualoris,
& in ea non continetur aliquis titulus: uidelicet uenditio-
nis, aut donationis: ut l. per diuersas. & ibi glo. & omnes do-
ctores. C. manda. no. glo. Cyn. Bal. & doctores in l. 2. C. ne iice
at po. & in proposito Bal. in l. eius. per gl. ibi in principio. C.
de compen. & Inno. in c. ex parte. de alienan. iudi. mut. causa
fac. Spec. in tit. de procura. s. sequitur uidere in principio, &
in tit. de sac. sac. s. i. ver. si quer. & ver. seq. in quibus locis di-
citur, q non præsumitur titulus donationis: etiam inter con-
iunctos, Imo: etiam si expresse fuisset uel tacite intelligere-
tur titulus donationis requirens insinuationem ex forma sta-
tuti dicantis, q ultra summam & ualorem lib. 25. Bono. re-
f. quiritur insinuatio: & tunc insinuationi requiritur ita in remis-
sione fer. renun. debiti, sicut etiam in expressa donatione, ut
no. glo. in l. si quis in obligatione. de regul. iur. & probatur. in
l. adibus. s. i. ff. de dona. rmat. Bar. in l. Modestinus. co. ti. &
Bal. l. contra iur. s. si. & in l. tale pactum. in prin. ff. de pac.
& in l. i. inter. C. de sol. ubi refert ita fuisse cõsultum per Bar.
& Fran. Tig. de pig. Bal. per illum tex. in l. si donationis. C. de
dona. & in l. illud. C. de sacro. eccle. & in l. pactum. in 17. q. C.
de colla. lo. de Imo. in l. A. quilius. ff. de don. quæ donatio in
casu proposito excelsit d. quantitatem, & caruit insinuat. ergo
nulla. Non omitto, q iudex etiã d. aduertere, q iste p-
cellus fuit inchoatus super hypothecharia apud acta Ser
Michaelis de Vatinis completus per Ser Ludouicum de Lo-
lo, quod fieri non potuit. l. i. C. de spor. item reperitur, quod
in capitulis deducitur: q dictus Ser Ranucius decessit re-
lictis liberis de quorum liberorum morte non est probatum.
unde cum prima causa sit suorum liberorum in succedendo.
l. si mater. & in auth. in successione. C. de suis & legi. cum su-
is uulgo, & sic aperte constat nullam actionem p. compete-
re dicto Lanceloto, ut haredi dicti Ser Ranucij iuribus alleg-
gatis. Allegatio D. Alexandri de Tar. de Imo.

ADDITIONES.

- 1 Multa. no. quod istud non est consilium, seu responsum Alex. sed sunt
simplices allegationes per cum uelut aduocatum factæ in fauorem reo-
tantis contra: in enim autem pro actore allegauit & consuluisset Ang. Are.
in consil. sed non omnino continent in factis.
- 2 Sicut hoc esset iurum in testibus, sed non in articulis, quæ debent intelli-
gi secundum intentionem ponentis. l. si quis intentione. de iudici.
- 3 Exalio. Phil. Mar. no. 158. Ale. l. exius. de acq. pos.
- 4 Ad alios. Pau. con. 3. 16. lib. 1. Bald. con. 4. lib. 3. & in marg. ver. cita-
no. Mar. Soc. trac. de cita. ar. 1. num. 61. l. si prius. col. 8. ff. de ope.
no. n. l. i. h. in cõnexo. Gem. Phil. Frã. c. si cap. s. ff. de cõcep. pben. l. 6.
- 5 Referat. in fra lib. 3. con. 2.
- 6 Per tribus. Alexand. l. al. l. i. col. ff. de lib. & posthum. Card. cle. 1. no. 4.
de uide. no. cle.
- 7 Posidere. l. ar. Alcia. tract. præsumpt. reg. 2. præsum. 2. r.
- 8 Hoc consil. est Ang. de Perul. asserit Gozard. con. 4. nu. 12. sed est Ang.
de Perul. ut dicitur hic, & est uerissimulus, quia est contra præcedens, qd
est Alex. longe post Ang. Perul. Hier. Zanch.

S Y M M A R I U M.

- 1 Hypothecharia agenti quia probandum.
- 2 Obligatio causata quæ sit.
- 3 Omnis leui solemnitas non uisitat.

Lib. II. Consil. Alex.

- 4 Discussio principalis debitoris quando non requiritur.
- 5 Statutum de non petendo debitum p. l. decem annos, quid.

CONSILIVM CXXXVIII.

Ange. Are. contra.

LANCELOTUS de Imola agit contra certos pupillos hypo-
thecaria detentores certorum bonorum, vñ quia obtinuit
primã sniam, & sumus in casu appella. Videndum est prim-
mo, an D. Lancelotus fecerit, & pauerit sibi incumbentia. Se-
cundo dato, q sic, allegata p. parte aduersa noceat d. Lancelo-
to. Et ultimo erit cõclusio, q erit partes iudicis ad quẽ. Ca-
pio primũ, clarũ est, q agēs hypothecharia * aut agit contra
debitorem, uel eius hrdem, aut habentem cãm ab eo, & suf-
ficat, q probet debitorem illã rem hypothechatã possedisse
tpe obligationis, ita dicit Bar. in l. rem alienã. ff. de pig. act.
saltẽ q possidebat p. sua, & tanq. sua, ut no. eleg. Sal. in l. cõ-
res. C. quæ res pig. oblig. pos. sue successores habeat cãm lu-
cratiuã, suæ onerosam, ut ibi p. Sal. & doc. Et est rõ, q asserit
debitor non p. dicere creditori non fuisse dñm, uel refri-
care qñem dñij, ita nec successores singulares, uel prædãtẽ
cãm lucratiuam, suæ onerosam, ut dicunt præfati doc. et Cy-
et Ang. in d. l. cõ. res. Aut agit contra tertium possesorem,
qui nullã causam p. tendit a debitore, uel eius hrdẽ, et tunc
agens hypothecharia dẽt p. bare rẽ fuisse in bonis debitoris
tpe obligationis, uel postea qñ facta fuit obligatio gñalis
oium bonorum, ut est in casu nostro, ut l. et q non dũ. s. qd d. et
ibi gl. et Bar. ff. de pig. et no. doc. i. d. l. cõ. res. Sed d. Lancelo-
tus probauit dictã bonã p. d. Antonij, et Philippũ fuisse pos-
sessa pro sua, et tanq. sua, ut deponunt testes, facit igit. l. i. et
gl. et Bar. ff. pro suo. Quinimo probat, q ipsi Ant. et Philip.
habebant titulu in dictis bonis, quia illa bona deueniunt
sibi in parte dictę diuisionis tpe factę oium bonorũ cõium
cum Iacobo eorum fratre maiore, i. aucto dictorum pupillorũ
conuentorum, igit ex tali diuisione paruenerunt sibi titulu,
ut l. si fami. etc. cum ibi no. C. fa. etc. Ac est hoc probat mani-
festẽ ex confessione partis aduersæ in iudicio, dum dicit in
14. excep. q dicta bona fuerint inuenta in hrdita. Barto. pa-
tris dictorum Iacobi, Bartholomæi, et Philippi. cum ergo
fuerint inuenta in eius hrditate, necessario sequit, q pars
aduersa fateat, q hæc bona descendunt in dictos eius filios,
q primum se i. hrditate immiscuerunt, ut l. cõ. res. ff. de acq.
pos. Ergo cõfessio facta in iudicio p. partẽ, iudicat. l. certũ.
s. sed an ipsos. ff. de cõfesset. ibi Bar. et Bal. in l. i. Titulum de
uer. obl. Ergo fuit d. pupilli cõstiti habẽt cãm a dictis Ant.
et Philip. mediãte psona d. Iacobi eorum aui pñi, siue non
habeat cãm ab eis, clarẽ apparet ex pñdictis qd d. r. Lãce-
lotus deduxit et probauit sibi incumbẽtia. Videamus igit,
an d. pupilli allegauerint tale quid, qd habeat enervare ius
ipsius Lanceloti, et multa allegat qbus feriatim rñdeo. Et
primo allegat, q obligatio dictorũ Ant. et Phil. est sine cã,
qa d. r. q confessi sunt habuisse ad laborandũ lib. 150. cum
ergo sit confessio sine cã non ualet. l. 2. s. circa. cum glo. ff. de
doli. exceptio. l. cum de indebito. s. ff. de probatio. qo rñdeo,
q hoc non est uerum, quia dicta confessio fuit facta fm for-
mã statuti sub rub. de præscrip. dec. enali. dum dicit, contra-
ctum mutui esse pecuniã dare ad laborandum, ergo cum di-
ctum instrumentum sit fm statutum, non potest dici nullũ,
argumento l. Gracchus. C. de adulte. Vel secundũ dicendũ
est, q imo hẽt causam, dum d. ad laborandum, & sic in spe-
cie, licet non in indiuiduo, ut dicit Bar. in l. i. in simili. ff. de
quis in ius uocat. non ie. & no. Bar. in l. i. in l. i. col. ff. de vul.
& pup. no. Bar. in l. prætor ait. s. j. ff. de oper. no. aunc. facit l.
fin. C. quod cum eo. Tertiũ potest etiam dici, q etiam in in-
diuiduo habeat dictum instrũ causam obligationis, quia di-
q Ant. & Philip. Merzarij cõfessi sunt habuisse ad mercan-
dũ, & cum ergo d. r. q Merzarij accipiunt pecuniã ad la-
borandum, intelligit in eorum ministerio, & sic in Merza-
ria, qa uerba, ad laborandum, debent intelli gi fm qualitatẽ
perlonarum. l. plenũ. s. equit. ff. de usu & habito, & q intelli-
gant illa uerba, ad laborandum, fm Merzariam suam, patet
arg. l. sed, & si possessori. s. r. ff. de iureiur. l. si uno anno. ff.

P a loca

Libro Secundus Confil. Alexand.

loca. igitur ualeat dicta obligatio. Nec est est uerum. quod dicta ex
 cursio allegata non fuerit legitime facta, quia ad littera fuit
 seruata in ea forma statuti, nec uenit ex eo, quod ultima cita-
 tio, ut dicitur in relatione, fuit facta tantummodo in scalis, quia
 hoc fuit forma statuti, ubi dicitur per bannitorem cois in scha-
 lis, uel in logia, & est ibi alternatiua, ut in regula, in alterna-
 tiua. de reg. iur. in 6. Quinimo et si statutum loqueretur copu-
 latiue, uidelicet, per bannitorem cois in schalis, & in lo-
 gia, dicerem, quod satisfactum esset statuto, & ualeat excursio, et
 si solum esse facta citatio in schalis, quia ista est parua solen-
 nitas, & modici iudicij, quia fit ad conuincenda nimiam
 contumacia citatorum, ut l. s. ex hoc editio. cum gl. ff. que
 sentent. sine appella. rescin. ergo pter non debet curare de mi-
 nimis. l. scio. ff. de in integ. rest. & q. omisso parua solemn-
 itatis non uitiet de est tex. in l. i. in fi. & ibi Bar. ff. de uen. in-
 spi. no. Sai. in l. h. s. et si praefati. C. de iure deliber. igitur talis
 excursio ualeat. Tercio in d. instr. oblig. est precarium, ergo
 d. Ant. & Phil. non poterunt alienare in d. Iacobum, quia si-
 ne aliqua excusione ipse Iacobus, & hntes cam ab eo in-
 distincte cognuit restituere possessionem dictorum bonorum.
 l. si. & ibi arg. doc. de acq. poss. lac. But. Bar. Ang. Saly. & oes
 in auth. hoc in debitor. C. de pig. igitur in casu nostro non requi-
 rebat excursio, ergo et si non esset ita legitima, suffi. it. ut
 l. i. s. i. C. de rei uxo. actio. no. gl. Bai. & Ang. in l. unum. ff. si
 cer. pet. Quarto sumus in appel. ergo non deducum deduc-
 cam, non probatum probabo. l. phanc. C. de tempo. appel.
 5. Posset et in hoc iudicio d. Lancelotum comparare, & dice-
 re, quod aduersarij non interest opponere de dicta excusio-
 ne non facta, uel non legitime factam non sunt alia bona di-
 ctorum Ant. & Philip. maxime expedita, ex quibus possit si-
 bi satisfieri, & offerat se incontinenti probare hereditatem di-
 ctorum Ant. & Philip. non fore soluendo, nec in dicta hereditate
 alia bona, quam ista remansisse expedita, & ita faciendo tol-
 lit ois diuisionem, ita eleganter dicit gl. & Ang. in l. nisi. ff. de
 pact. Nec etiam potest nocere d. Lanceloto prescriptio de-
 cennalis inducta a statuto. Primo, quia cum illud statutum
 nuerit peccatum, quia facit, quod debitor, qui scit se recepisse
 pecuniam aliena, & qui scit se teneri ad restitutionem, pferi-
 bar contra. c. si. per gl. & ibi no. per oes doc. Ant. de Butr. &
 4. Imo de preferi. non ualeat. Secundo, dato quod illud statutum
 ualeret, tñ aduertendum est, quod illud statutum non loquit co-
 tra haeredem creditoris, sed uoluit punire negligentiam ip-
 sius creditoris, quia ipse est, uel esse debet certus de suo cre-
 ditore. l. i. quod te si cer. pet. l. si. ff. pro suo. quare ro cessat in
 harede creditoris, cui uersio facta potest ignorare factum de-
 functi, ut l. qui in alterius. ff. de reguliur. & quod ibi glo. &
 Bar. Et ideo dicit glo. in l. 2. C. de iure emph. quod si haeres em-
 phiteuta non soluit can. potest petere in integ. restitui. eodem
 modo Lancelotus haeres, & in actis ipse petit dictam resti-
 tuti. l. nam & postea. s. si minor. ff. de iureiur. cum ergo non lo-
 quat dictum statutum in harede creditoris, ergo ad casum
 haeredis creditoris non extendendum, cum sit exorbitans,
 ut in terminis iuris civilis, & canonici interpretetur, ergo
 ut minus ledat. c. cum dilectus de confus. & l. uero contra.
 & Lius singulare, de legi. & auth. quas actiones. C. de sacros.
 eccl. l. i. uero. s. de uiro. ff. sol. mar. Cum ergo de harede cre-
 ditoris non dicat statutum, ergo contra eum non curret pre-
 scriptio, quia est casus omisus a dicto statuto, & est odiosus,
 & corrosiuus, ideo non extendit. l. si uero. s. de uiro, & ibi
 Io. de Imo. ff. sol. ma. & l. comodi. ff. de libe. & posth. & ibi
 Bar. & si negari non possit, quod dictum hntem comprehendat, tñ
 hec restitui dixi, ut no. Bald. Ang. & Sal. in l. i. C. de praescrip.
 long. temp. & no. Bar. in l. i. s. i. ff. de iure. actu. priua. igitur, &
 Quid plura, et si fer Rana, uineret, prescriptio statutaria non
 noceret sibi, quia non solum fecit ipsos debitores persona-
 liter citari, sed et unum ex eis capi, & carcerari fecit, plus
 est, quod citatio uerbalis, ut l. si quis postea. ff. de iudi. & no. i. l.
 si. C. de fer. igitur cu dicta praescriptio sit contra oes interrup-
 ta, facit. l. si. C. de duo. res. necessarij sequitur, quod durat 40.
 annis. C. de anna. excep. l. i. s. 2. Nec etiam nocet dicto La-
 geloto prescriptio allegata, neque est uerum, quod ipsi pupilli, & co-

ru author d. bona possiderunt spatio 35. annorum. Quoniam
 ipse Iacobus uxor paternus dictorum pupillorum fuit in ma-
 ioribus ipse sciebat d. bona fore hypothecata. quia ipse pro-
 misit soluere oia debita d. Philip. & Antonii: na aut ipse sola-
 uit omnia credita: & potest allegare dictam transac. & neta-
 nullationem d. pambule diuisionis, aut ipse non soluit, & tunc
 lex placito. C. non potest nisi uirtute d. iustit. transacionis. arg.
 l. ex placito. C. de re. permitt. & l. iul. s. offerri. de actio. emp.
 & l. ediles. ff. s. i. cu gl. ff. de edi. edic. unde cum non soluit d.
 fer Ranutio uel eius heredi. dictas lib. i. 50. non potest allegare in
 sui fauorem d. instrum. in quo perambula diuisio annullatur.
 Et quod d. bona translata fuerint in Iacobum uel aliter dato
 quod dominium fuisset translatum in d. Iac. ex dicta transac. ip-
 se promissit super obligatione suorum bonorum satisfacere
 oibus creditorib. dictorum Anto. & Philip. & sic ipse Iaco-
 bus personaliter remansit obligatus d. fer Ranutio & eius
 haeredi. arg. l. pacto successorum. C. de pact. & l. si. C. de herre.
 uel acti. uendi. Cum ergo iura bona, & per colesque dicta do-
 mus & fundus, quae sibi accipit. ex d. transac. inita cum d. suis
 fratrib. remanserunt & fuerunt hypothecata d. fer Ranutio
 & suo heredi: & haeredes d. Iac. debitor illa bona possidenter
 go d. hypothecaria contra haeredem debitoris possidentem
 durat spatio 40. annorum. l. cum notissimum. cum gl. C. de praescrip.
 30. annorum, & ibi doc. & hnt in d. l. i. s. 2. de anna. excep.
 igitur cum adhuc non sit decursu 40. anni, ergo est de iure ci-
 uili non potest dici decursa praescriptio. Nec uerum est quod d.
 quod illud instrum. sapiat usurariam prauitatem, quia ista pnt fieri
 re simil. q. ante confectum d. instrum. iam dicti Anto. & Phi-
 lippo. d. pecunia ad laborandum accepit: & quia creditor
 de hoc non habebat instrum. ut probare possit, quod si fieret in-
 strumentum crediti, quod traheretur ad diem data pecu-
 nia, ut l. licet utatam. C. de lib. causa. not. plen. Bar. in l. si fini-
 ta. s. eleganter, de dam. in sect. ff. & unde ista coniectura
 potest, ex qua non praesumitur aliquid delictum, uel peccatum,
 magis capienda est, quod quae saperet usurariam prauitatem,
 ut no. glo. in l. luminum. s. fin. ff. de dam. insec. & no. Bar. in l.
 gerit. in 6. col. de acq. her. igitur & c. Nec etiam potest dici,
 quod a dicto Lanceloto non sit bene intentatum: quia petit
 sibi condemnari ad demittendum & relaxandum, & non dicit
 de iure domini, uel simpliciter, sed addit iure pig. Sed relaxari
 re creditori iuri pig. non est relaxare tenendum & possi-
 dendum donec de credi. sibi satisfiat: quia creditor debet re
 pig. possidere, ut l. rem pig. & l. q. pig. ff. de acq. poss. l. seru. no
 mine. ff. de vfu. ergo d. modo petit sibi dimitti. Tercio
 8. Imo etiam si uerba debent improprari, improprium ut libel-
 s. saluatur, ut l. si olei. & ibi Bar. C. loca. l. sed & si possessori.
 l. ut. & ibi Iac. Bar. & Bar. ff. de iureiur. & notat Bar. l. si prius.
 ff. de oper. no. nun. Vltimo non releuat dictos conuentos, quod
 Bar. prohibuit fieri diuisionem inter ipsos filios & quod si fiat
 contra restitui, bona debeant applicari illi filio, qui non consen-
 sit diuisioni, sed oes diuiserunt, ergo nec ipse, nec eius nepotes
 possunt hoc allegare, argumento. l. nihil. s. i. ff. de legat. 1.
 & l. cum pater. s. liberis. ff. de leg. 2. merito illa prohibiti-
 o de dicta diuisione dicti conuenti allegare non possunt. Ex
 quibus sequit, quod cum sumus in ca. appella. quae uterque appel-
 lauit, licet dicto Lanceloto fuisset appellatio patris aduer-
 uerit ut ipse posset prosequi in demittenda expensam, in quo
 dicti conuenti fuerant absoluti, ut l. si. cu ibi no. per glo. Cyn.
 Bar. & doc. C. qui prouo. non est necel. Potest igitur petere di-
 ctus Lancelotus male fuisse appellatum per partem aduersam,
 & bene fuisse & esse iudicatum in eo, in quo dicti conuenti sunt
 condonati ad demittenda sibi iure pig. dicta bona, uerum quod
 fuerunt in expensis absoluti iniuste in ea parte petat dictam
 suam reformari & eos condemnari in dictis expensis tam
 prima instantia, quam appel. quod fieri debet, cum succum
 biteria succumbere debeat ex eisdem actis & productioni-
 bus, ut no. gl. & do. Io. de Imo. in l. si de re iud. & no. doc.
 maxime Saly. in l. generaliter. s. illo. C. de iureiur. Et tali for-
 ma debent esse partes iudicis ad quem. Et ita uidetur mihi
 Angelo de Gambilionibus de Arecio. l. doctori Ferraria
 2. ciuilia legenti: & ideo me subferi. saluo iure &c.

ADDI.

CONSILIVM CXXXIX.

P

damnum, & facere suam conditionem deteriore, & sic non debet perire. Quod perire in consiliorum de dote. ¶ Quod tunc casum nostrum decidere. Cyn. in auth. sed quamvis. in 4. q. c. de rei uxorio. actio. Vbi quare in terminis illius authenticæ, ¶ si pater soluto matrimonio filia superstitem dotem a marito, uel eius heredibus recuperavit, postea filia ingreditur monasterium, an debeat monasterio illa dos, & decidit q. sic, per id, qd hñ in s. sed & hoc pñti. in d. de sanctis. episc. & dicit, q. hoc in quibusdam lecturis tenet gl. in d. auth. sed quamvis: hoc idem tenet Ray. & Ang. in d. auth. sed quamvis, & Io. And. in addi. Spec. in ti. qui filij sunt legiti. s. 1. super ueris, sed quid si ipsa. vbi refert Vbertum de Bobio ita tenuisse. Si ergo ubi dos fuisset exacta per patrem, ubi teneatur pater eadē filiz, seu monasterio, in quo ingressa est, ut magis potuit filia tenere ius in dotem nondum per patrem exactam, quia fortius est ius filiz soluto matrimonio in dote nondum exacta per patrem, quam in dote exacta per patrem: patet, quia qñ dos nondum est cum effectu exacta, licet sit solutum matrimonium, & et sit lata filia pro patre agente ad dotem: tñ mortuo patre consolidat actio de dote in filia superstitem. l. si marito. s. uoluntate. ff. solu. mar. in l. insulam. iuxta principium. eod. ti. fecus autem qñ esset dos iam exacta per patrem, quia licet pater præcedat, non solidatur actio in filiam. l. 2. c. de bonis quæ liberis, & l. fin. c. coia utriusque iudi. & no. in d. l. in insulam nostram. iuxta principium. in ueris. consentiente. & ibi Bar. & alij. ¶ Facit ad prædicta, quod no. Bal. in l. f. c. de dot. promiss. ubi dixit, q. pater ita tenetur dotare filiam ingredientem monasterium sicut nubentem uiro, allegat notata per Bar. ff. qui a parente fuerit mar. in l. 1. s. si parens. Et ita est de mente Bar. & Bal. in auth. res quæ. & Bal. in l. qm nouella. in f. c. de inoff. testa. & Bal. in l. Titio centum. s. Titio genero. in f. ff. de con. di. & demon. Et ita tenetur pater ad dotandū filiam postquam iam nupta est, uel ingressa monasterium, sicut si nondum nupserit, uel ingressa esset monasterium, ut est de mente Cyn. in d. auth. sed quamvis. & glof. notabilis in l. obligamur. s. lege. ff. de actio. & obliga. & probatur in l. qui liberos. ff. de ritu nup. inducendo ut per Ang. in d. auth. res quæ. ubi hoc tenet. Et ita etiam est de mente gl. in c. hoc sanctum. 2. q. 2. & in c. de raptoribus. 2. q. 1. & firmat Bal. in l. f. c. de senten. quæ sine cert. quanti. & in d. auth. res quæ. & Bar. Ioan. de Imo. & Rapha. Cuma. & Roma. in l. 1. f. solu. mar. & Nic. de Neap. in rub. ff. solu. mar. sequens gl. quam reputat fingulam in d. obligamur. & Pau. de Cast. in l. si forcer. in prin. ff. solu. mar. & D. Abb. in c. r. de adult. bene facit

3 l. f. c. de do. promiss. ¶ Quinto probatur, q. mors ciuili non operatur idem, quod naturalis, ubi post ciuilem mortē potest aliud deuenire naturaliter, quod plus operatur. l. ex ea. s. insulam. de uerbo. obl. d. s. hereditatem. ibi enim potest euenire mors naturalis, unde ipsa expectat, secus si post mortem ciuilem non potest aliquid ultra euenire, quia tunc non expectatur naturalis casus, ut est uidere i matrimonio dissoluto per mortem ciuilem, nam postea non potest casus euenire naturalis, qui aliquid operetur quod ad dissolutionē matrimonij, quia quod dissoluitur est, amplius dissolui non potest. in auth. de nup. in s. si distraxerit, & hæc fuerunt uerba Petri, refert Cy. in l. Deo nobis: uel secundum Dyn. & Bar. in d. s. insulam. & Cy. in d. l. Deo nobis. & Bal. in repetitione. l. 1. in s. col. de sacrosan. eccle. & canonica in c. cum sit. de conuersi. coniuga. Aut mors ciuili non operatur eundem effectum, & tunc non æquipollet morti naturali, ut in s. insulam præallegato. & in d. s. hereditatem, aut operatur eundem effectum, & non æquipollet morti naturali. l. sed si decesserit. ff. qui satis. cog. & l. actione. s. publicatione. Sed ita est, q. post mortem ciuilem procedentem ab ingressu religionis potest aliquid euenire, quod plus operabitur, quā mors ciuili, quia per mortem ciuilem non definit filia ege re alimentis, & consequenter dote, donec naturaliter uiuit, imo alenda est, & dotanda, ut dixi supra, necessitas cessat p mortem naturalem, ergo non operabitur eundem effectum mors ciuili, quem operabit mors naturalis. Præterea dato

q. ciuilitur sit mortua, potest sibi acquiri dos, & in ipsam s. l. iam monachum, & in monasterium consolidari actio de dote: ¶ quia quod ad acquirendum monasterio monachus non saliter nihil acquirit, quod prius pure delatum non esset. l. 1. pluribus. ff. de suis & leg. Vnde bñ dixit gl. & doct. in aut. si qua mulier. præal. & doct. in l. 1. ff. de testa. cum similibus, dum dñt, q. monachus quod ad oia non hñ p mortuo. Et ex p dicitur sere ad oia allegata in contrarium pater rationes speciales rñdeo & dico in primis, q. non obstat, q. p. ciuilem morte patris, uel per deportationem consolidat actio de dote in filia, ut d. l. in insulam. Ergo ita dñt consolidari in patrem per ciuilem mortem filiz: q. rñdeo, q. rñ p p q rñe deporta tionis paternæ consolidatur actio de dote in filia. ¶ Et per deportationem patris filia liberat a patre patet. l. f. c. de senten. paf. & inhi. quibus modis patris potest solu. s. cum aut. & vbi cunq. filia liberat a patria patet, consolidat actio in filia de dote, in pal. s. uidemus. Vnde cum eundem effectum operat ibi mors ciuili, quem operat mors naturalis æquiparant illi duo casus. Nā ita per deportationem patris efficit filia sui iuris: sicut per mortem ipsius patris. Et ita q dñt, actionem consolidari in patrem: dñt, q. consolidatur per mortem filiz. d. l. dos a patre, non aut ex eo q. filia efficitur sui iuris, uel ex eo q. filia moriatur ciuilitur, saltem propter actum meritorium: ut est ingressus monasterij. Præterea dato quod fuisset consolidata in patrem, & exacta per eum tamen tenebatur eam conseruare & dare filie ingrediēti monasterium: ut probatur supra in quarto argumento. Erit etia tenetur hæres probatur per Barto. & alios in d. l. si marito. s. si uoluntate. & in l. post dotem. & in d. l. in insulam, in principio, & l. sicut. s. si debitori. ff. quibus modis pignu. uel hypotheca solu. & Bald. in l. fin. c. de do. promiss. & in l. penul. s. 1. filia. ff. solu. mar. ubi tenet ¶ bonus dotandi transit ad hære dem per l. si focus pro filia. ff. pro socio. & l. f. quis a liberis. s. hoc rescriptum. aliis est. s. si quis ex his. ff. de lib. agnol. tē non obstat secundo dum dicebatur, quod mors ciuili eundem effectum operari debet, quem operatur mors naturalis. Quia respondeo, quod in casu nostro non operatur eundem effectum: nec est eadem ratio in morte ciuili, quæ in morte naturali: ut probatur in quinto argumento. Non obstat etiam dum tertio dicebatur, q. ubi filius exit patriam potest statim sine facto patris, pater retinet ea commoda, quæ retineret, si non exiisset potestatem. Quia respondeo, q. posito q. actio de dote non esset consolidata in filiam per solum ingressum religionis: tamen filia consolidata per mortem naturalem patris subsecutam, filia nondum naturaliter mortua, ut probatur supra. Vel etiam potest responderi per id quid notatur per Cyn. & alios in d. auth. sed quamvis. prout dixi

12 supra in quarto argumento glof. ¶ Non obstat statum sub rubrica, de bonis ingredientium monasterium: quia respōdeo dupliciter. Primo, quod filia ista ante professionē de bonis suis & iuribus disposuit, quia illa dedicauit monasterio, & dotem ipsam uerit in utilitatem monasterij. Vnde cum hæc filiz uolenti ingredi monasterium competit, set ius agendi contra patrem, & dotem ipsam, si pater dotem exegisset, ut no. Cy. & alij in d. auth. sed quamvis. ut dixi supra in quarto argumento, multo magis cōpetebat filiz ius retinēdi dotem, q. cui damus actionē, si multo magis executionem & retentionem. l. 1. s. quod autem agit. ff. de iur. pñ. & in regula cui damus. & hæres mariti soluendo filiz ingrediēti monasterium, tñ filiz pater tenebatur dictā dotem, ut dixi, dare, sequitur, q. liberatus est in effectu d. hæres a patre mulieris. l. si opera. ff. de doli except. & l. si libe. ff. de negoti. gest. l. si pater. ff. solu. mar. statuti ergo non obstat propter illa uerba posita in d. statuto, dum dicit, nisi aliter fuerit dispositum. ¶ Vt etiā pōt responderi tñ tñ legitime ante professionē: ¶ Vt etiā pōt responderi tñ tñ magis cōm opinionem, tale statum non ualere saluandum in casu nō in dote, q. debet filiz uolenti ingredi monasterium, ut lare concludit Bar. Ang. & Fulg. in l. f. c. de pñ. & Pet. de Anc. in repe. canonu statuta. ff. de cōst. in uer. ad idem

[illegible]

¶ In eo, quod fecerunt plus, q̄ liceret excedendo modum
iudicij: cum ergo negari non possit, q̄ istis, qui notis tpe
iuriam quamdam schalam domum d. Titij intrauerat, intulerit in-
iuriam ipsi Titio, ut l. vulgaris. §. qui furti. ff. de furtis. & sic li-
cebat ei se vindicare uel agendo iniuriā, uel expellendo eū
de domo. l. 3. §. cum igit, ff. de ui & ar. l. 1. cum ibi plenē
no. C. unde ui. etiam capiēdo & cum detinendo. itaq. §.
7. & leg. ff. ad l. aquij. ergo si occidit nō debet pena mortis
puniri: licet mitius, uel celatius relegari, uel in exiliū mitti,
ut d. Imperatores. & d. l. Gracchus. Hoc probat ex no. per
Jo. And. in addi. Spe. in t. de homici. in rubrica. ubi dixit, q̄
est q̄ de illo qui se defendendo occidit debito moderamē-
to non seruato, an teneatur. l. Cor. de sic. tanq̄ homicida,
& dicit se uidisse terminari q̄ non. Et q̄ non debeat puni-
ri tanquam dolosus, sed tanquam culpabilis ē per l. in l. Cor.
ff. de sic. & l. 1. C. eo. it. hoc idem ē de mente Cy. in l. 1. r.
uer. item q̄ritur. pone q̄ quidā & C. unde ui. Et expressius
Balibi in repeti. in 9. & 10. q̄ ubi dicit, hoc esse not. dignū.
Eidem no. Bal. in c. 1. in prin. de pace teneat. ubi p̄ hoc alle-
gat not. per Io. At. d. in c. signifi. cau. de peni. & remissi. Et
idem etiam no. Bal. in c. 1. §. si quis uer. l. de pace iura. fir. Et
etiam Bald. in l. ut uim. circa ult. col. ff. de iust. & iur. ubi di-
cit, q̄ etiam si ex proposito quis modum excefferit, nihilo-
minus non punitur pro toto, sed pro excessu. Et sic p̄m eum
pena minui debet. Hoc etiam sequitur Pet. de Anch. in cle-
ment. t. de homici. ubi dicit, q̄ licet glo. in d. c. signifi. cau. el.
2. & gl. 2. q. 4. in sum. teneant, q̄ si quis se defendendo exceffe-
rit modum, & non ex proposito, non punitur de tali excessu;
tamen p̄m Pet. de Anch. etiam si ex proposito excefferit mo-
dum, & sic dolose punitur tñ non pro toto, sed pro excessu
tñ, & de hoc dicit esse tex. no. in c. cum olim. l. 1. in fi. & ibi
D. Ant. de re. iur. polia. & idē no. Saly. in l. Gracchus. in vlti.
col. Quanto magis hoc v̄r dicendum in casu nostro, in quo
coniecturari potest, d. Titium non occidisse p̄dictum ho-
minem ex proposito, quia non secum diuulset homines de
familia patris illius, si h̄c fuisset intentio eius, ut supra
dixi. Sed iusto dolore iniurię prouocatus ultra propositum
processit: ex quibus omnibus concludo, dictum T. non esse
condemnandum saltem pena ultimi supplicij. Alex.

ADDITIONES.

- ¶ Mandans. ¶ In hoc casu p̄udaliter consulti. Dec. ubi concludit non ē
seruandum p̄ntea corporali. conf. 482. repetit. conf. 622. Narz.
- ¶ Statutū supra lib. 1. conf. 1. §. 1. & Alex. hic sequitur Dec. conf. 234.
- ¶ Occidit. ¶ Item dicit Alex. conf. 144. col. 2. infra eo. lib. Et uide la-
te la. in l. 1. col. 3. de legi. & eandē factio. l. forem. C. de his, quib. ut
indig. & in l. in pater suus. col. 6. C. de her. insti. Alex. in l. & si seueri.
Cex. qui. ca. infra. itro. & p̄o cor. oboratore uide dictum Ioan. And.
Item aliud d. Paul. de Cail. quon. refert Alex. infra conf. 144. eo. lib. Et
de p̄dictis etiam Dec. conf. 9. 1. dub. & o. m. in conf. 482. col. pen.
alias 2. & conf. 622. col. 2. Narz.
- ¶ Causam. ¶ In hoc casu saltem morte secuta, ut dixi supra lib. 1. conf. 1. §. 1. n. 2.
- ¶ Potest. ¶ Item dicit responsores ad id. Decius, qui in simili casu notabili-
ter consuluit. conf. 234. col. fi. Narz.
- ¶ Dubitet. ¶ Non ergo sufficit periculum rerum duntaxat. Io. And. c. 2. c.
luscipimus. de homici. Dec. in l. ut uim. col. 10. & ibi For. Gar. col. 5.
de iust. & iur. Adde Hypo. Mar. l. in ut allegas. C. ad l. Cor. de sic. l. su-
rem. c. eod.
- ¶ Culpabilis. Rom. sing. 2. Hip. Mar. l. 1. n. 40. ff. ad leg. Cor. de sic. Mar.
Aff. dec. Neap. 206.

S V M M A R I V M.

- 1 Relatio fit cum suis qualitatibus.
- 2 Statuto ultimo statuit etiam in eodem volumine.
- 3 Capitula contraria per subdistingtionem concordari debent.
- 4 Exceptio declarat regulam: nec debet dispositio ius superfluum.
- 5 Statutum correctoris non debet extendi etiā ex maioriore rationis.
- 6 Solennitas leuis q̄ fit.

CONSILIVM CXLI.

Viso testamento & considerato themate p̄scripto,
& statutis seu capitulis dictarum prouisionum: vi-
detur etiam quę copiose scripta sunt per celeberrimum dñm
sup̄raconsultem uidetur prima consideranda dicendum
dictum testamentum ualere: quia debet post omnia tempora

posse registrari de nouo, & articulari, & collationari: p̄ur ex
forma dictarū prouisionum requirit, nā cum specialiter sit
prouisum in scdo capitulo nouę prouisionis incipiente, in uer. si-
ne figura: & qd̄ no. gl. in l. unum. ad ff. si certum peta. Bal.
in l. & sine scriptura. ad trebel. cum simi. Et capitulum p̄-
dictum est in ultima prouisione: ergo debet illud tanq̄ derogato-
rium ualere p̄cedentibus prouisionibus, & sub eodem uel
diuerso tpe confirmadis: ut patebit. Cy. & alij post antiquos
in l. 2. ad ff. C. de testa. tute. & Bar. in lo. s. populi. in fine prin.
cipalis q̄onis. ff. de iust. & iur. & Bald. in auth. casta. ad ff. C.
de fac. san. eccl. & Ang. in l. incinile. ff. de leg. & sic derogatū
esse in c. prioris prouisionis, qd̄ capitulum incipit, p̄terea fa-
lubriter & c. in quo c. reddebant nulla dicta infra, p̄p non
factam p̄tationem intra tpa p̄fixa. Fortificatur hoc ex his q̄
sunt in prouisione noua in c. inci. Et ad p̄dicta melius & c.
ubi apparet expresse derogatum oibus prouisionibus, statu.
& ornamentis, & super p̄dictis oibus & singulis, & supra
statutis & ordinatis aliter, uel alio mō, seu contra, uel p̄ter
disponentibus. Comprobatur Et per id quod h̄c in ultimo c.
statutorum sub rub. conclusio p̄sum statutorum: ut in uer.
Itē dicimus, statuiamus & c. ubi apparet, q̄ oīa & singula alia
statuta & ordinamenta prouisionis & reformationis in eodē
uolumine statutorum non comprehēsa, nec seruata nullā
h̄c debeant in futuris firmitate, uel reservationem h̄c ex-
ceptis statutis uniuersitatis mercatorum: sed ita est, q̄ illa
prior prouisio in ea parte & c. quod incipit, p̄terea salubri-
ter & c. disponens, q̄ infra non p̄sentata, seu non registra-
ta intra tpa sibi p̄fixa: & s̄m formam in ea prouisione
p̄scriptam non ualeat: & eis fides non adhibeatur, non est in
dicto uolumine statutorum comprehēsa, nec seruata: ergo
non p̄t potius derogare prior. c. 1. de cog. spir. c. 1. de
conf. in 6. l. si mihi & tibi. s. in legatis. ff. de lega. 1. Vltimū
pro hoc facit: quia omīssio leuiss solennitatis non uitiat l. 1.
§. si ff. de uen. in spi. & satis leuis est solennitas dictę modice
subscriptionis. ¶ Sed p̄missis non obstantibus contrariam
sententiam in proposito de iure probabiliorē esse puto ex infra
scriptis. Primo: q̄a per illud c. 2. positum tñ in p̄uisione noua,
quod incipit, & q̄a pro tanta negligentia & c. in quo constat
fuit ferē consultationis huius difficultas, solum prouidet quod
ad notarios non p̄ntantes infra, & notas intra tps eis p̄fixi
sum ad p̄ntandū: ut patet in d. c. dicente. Et quia pro tāta ne-
gligentia commissā, seu cōtumacia cuiuslibet notarij uel su-
p̄ra p̄ntare omittitis: & ita semper successiue de infra nō
p̄sentatis registro intra tpa debita: & demum subdit, q̄
infra & c. tandem possit, & oīno debeat postea quicunque
& c. Ponderandum est q̄ illud relatiuum, qd̄ infra, de quo
facta erat supra mentio. ¶ sic v̄r facere relationem ad suum
antecegens cum oibus suis qualitatibus, ut inquit Bar. in l. fi.
qs seruum. §. si ff. de leg. 2. in uer. sed q̄ro, restor. reliquit ali-
cui partem bonorum & per l. a filio. §. testator. & §. leg. ff.
de ali. & ciba. lega. ergo intelligit de infro non p̄ntato in
tra sua tpa, de quo in eodem c. supra facta mentio: sed istud
testm̄ non est de illis, qd̄ non fuer. p̄ntatum: ergo ista pro
uilio noua non uideat fuit locum in casu nostro. Et per cō-
sequens manet etiā prouisio antiqua. l. fancimus. C. de test.
& l. p̄cipimus. C. de appella. Et est expresse de mente pro-
uisionis nouę in c. incipitis, & ut p̄dicta melius rem & c.
prouisiones & ordinamenta aliter prouidentia, dum oīa an-
nullat, omnia statuta alia, & prouisiones, & ordinamenta ali-
ter prouidentia q̄tum est, & duntaxat pro dispositis & ordi-
natis in ipsa prouisione noua, non sit prouisum, quod infra
p̄sentata intra tempora debita, & q̄ non fuerint legitimē
collationata & auctarata & subscripta intra sua tēpora pos-
sint post tpa p̄fixa auctulari, & collationari, & subscribi,
sequitur, q̄ sumus in antiqua prouisione, & in c. eiusdem in-
cipit. Itē prouide ordinamus, & in c. p̄terea salubriter, in q̄-
bus

bus duobus. c. simul iunctis esse prouisum, q. in ista remaneat nulla & inualida, si non sunt intra sua tempora collationata & subscripta, & oia alia ibi requisita integraliter seruata fm formam ibi traditam, quæ in casu nro seruata non fuit, hunc intellectum do. ad d. c. incip. & qui probant & c. Confirmo ex illa dictione q. postea, quæ denotat tps, quo superius narrata fuerunt verificata. l. 2. in uer. a. dno postea, in glo. de cust. re. l. in bonæ fidei. C. de pac. l. ab hosti. s. sed quod simpliciter. ff. ex qui. cau. ma. l. nam & postea, in prin. ff. de iureiur. com. si. Si ergo illa dictio postea offendit mtem statuenti fuisse, q. si non fuisset pntatum infirm intra tpa illorum msum ibi descriptorum, possit tñ postea quicunque registrari & c. cum ergo non sumus in casu: quia non uerum est dicere, q. infirm prædictum fuit intra tempora debita præsentatum per notarium de eo rogatum: ergo cessat dispositio. d. c. incip. & quia pro tanta: q. gaubi uerba legis non conueniunt, nec etiam deb. conuenire legis dispositio. l. 4. s. coties. ff. de dam. infest. l. ita autem in prin. ff. de admin. tut. c. indemnitatibus. s. p. de elec. in 6. & sic remanet in hac parte incorre-ctas antiqua postea q. annullabat infra: ut dixi. Rursus patet, q. uerba dicti capituli in uer. & q. infra, non possunt conuenire casui nro: quia ibi dr. q. infirm possit tadem registrari postea quicunque & c. Sed infirm prædictum seu registratum, cum quo dr. fuisse collationatum & c. tñ uerba dicti capituli non conueniunt casui nro, non pnt conuenire eius dispositio: ut in iuribus proximè allegatis, & q. præcedentia, s. postea in principio dicti capituli non conueniunt casui nro incipienti, & quia pro tanta & c. cum loquatur solum de notario rogato non pntante, declarant frequentia: id est illud, qd' in dicto uer. & quod infirm & c. ut de eodem intelligatur. l. si feruus plurim. s. si de lega. l. utrū. de pet. her. l. 1. s. filius, ff. de libe. & posth. ¶ Nec ad hoc obstat, si diceretur in d. ca. incipiente, & quia pro tanta & c. est prouisum, q. qñ infirm nullo modo est pntatum intra tempora debita, possit postea quicunque registrari, & præsentari, & collationari, & subscribi, eadem rōne uel maiori debemus dicere, q. si fuit præsentatū intra tpa debita & registratū postea fuit defectus solū in subscriptione ipsius notarij, q. se subscribere deat, deet posse quicunque intra tpa debita collationari & subscribi a notario, auth. multo magis. C. de fac. san. eocl. & l. illud ff. de acqui. her. c. cum in cunctis, cum ibi no. de elec. q. rideo primò, q. illud capitulum ultimæ prouisionis, quod incipit, eadem in tantam & c. maxime in d. uer. & quod infirm est contrarium antiquæ prouisioni merito ex identitate, uel et maioritatis rationis non debet fieri extensio fm ueras conclusiones: ut l. picipimus. ad fi. C. de app. & in auth. de adm. offi. & q. auth. quas actiones. per gl. & doct. C. de fac. san. eocl. & in l. tam is. s. i. ff. de dou. cau. mor. & Cyn. in l. i. quæ sit longi consue. pienè in l. i. uerò. s. de iuro. sol. ma. Quinimò dico, q. non v. euadere ratio in casu, qñ infirm est pntatum per notarium, de eo rogatum: sed postea per notarios registrari non est subscriptū & collationatum, ut fuit in casu nro: prout est, qñ infirm nō fuit pntatum registro. hoc patet ex dispōne dicti c. incipientis, & quia pro tanta & c. Nam ibi statuentes maiores & plures penas imponit notarijs rogatis de infirmo, si fuerit negligens in pntando registra, q. fuerint notarij registrari, aduersus quos nō augent penas antea statutas, in c. inci. itē puidi ordinarij & c. & sic dat intelligi, q. maior erat suspicio, q. notarij rogati de infirm essent negligentes in pntando, q. notarij registrari in subscribendo: ideo magis uoluerunt committere penas: q. ut dixi maior suspicio, q. si frequēz committeretur negligentia ex parte notariorum de instrumentis in pntando uoluerunt prouidere, & q. pp ta tem negligentia non redderetur infra nulla. animaduerten-tes q. ubi magis & frequēz esset periculum, ibi cautius est prouidendum. c. ubi periculum. in prin. de elec. in 6. l. 1. s. sed et quis. ff. de carbo. ed. Insuper ostendo, q. etiam dicta duo testamenta, seu notæ testatorem deant esse nulla cum illa q. fuerunt præsentata & registrata, & non subscripta eius no. alterius testatoris cōdita de anno 1462. q. nunquam fuit præsentata registro, ut dr, quod probō per id, quod hñ in

12. c. nouæ prouisionis registri, per c. 7. incip. ne per disum superstitē & c. ubi inter cetera disponit, q. superstitē registri post dies, seu tpa in ipsa præfenti prouisione ordinata, non subscribere in d. suo Zornali anni infirm, seu testm vel aliqd ipforum præsentantium aliquam: & nisi solum diem d. iactæ phtationis, & diuisionis superscriptæ, & intra sua tpa prædicta, intra quæ præfentari poterunt uel debuerunt apparere, q. d. capitulum proximè datum, quod non pnt quicq. præfentari registro & per notarium: sed solum intra tpa sua descripta in c. nouæ prouisionis, quod incipit, q. notarij in libris & c. Et idem ostenditur per ea, quæ dñt in prouisione in 12. c. in ea parte, quæ incipit, & quia à tempore dicti inchoati registri & c. ubi dum dicit in testamentis cōditis ab an. 1462. usq. & per annum 1466. q. possit opponi, q. sint nulla d. infra: licet non fuerint hæc tunc registrata, dummodo registrarentur per totum mensem Iunii anni 1466. Vnde oportet, q. dicamus, q. aut d. cap. quod incipit, & ne per dictū superstitem, contradicere alteri cap. eiusdem prouisionis incipientis, & quia pro tanta & c. Et tunc standum d. ca. incipiente, & ne per dictum & c. tanquam posteriori in ordine: quia est in. Et aliud cap. incipit, & quia pro tanta & c. est fm in ordine, & ubi in eodem uolumine duo sunt statuta contraria etiā confirmata sub eodem tpe, standum est ultimo & statuto, ut no. Cy. & alij in l. 2. C. de test. no. Ang. in l. i. ciuile. ff. de leg. per id quod no. in gl. & sic dato q. diceremus, dictā prouisionem dicti registri esse unum statutum, cum habeat plura capitula: standum esset ultimo. ut dixi. Aut oportet, ut dicamus, q. capitulum incipientis & quia pro tanta & c. ut contradicere cap. 12. in duobus articulis supra proximè dictis debent cum distinctione concordare cum capitulo antiquæ prouisionis incip. Præterea salubriter prouidemus, ut unum capitulum per aliud distinguatur, prout proximè dicam: & fm quā distinctionem in oibus dispositionibus oia dicta capitula saluabuntur à contrarietate: & ista concordia per subdistinctionē debent fieri, ut in statutis & in oibus dispositionibus contrarietas euiteatur, ut no. Bar. in d. oēs populi in fi. 3. q. princ. & in l. 1. s. parui. ff. quod ui. aut clam. & Bal. in l. si in 6. col. C. de lib. præ. & in l. 1. in ult. col. C. de condi. indeb. & Ant. de But. in c. itē cū quis. de test. spol. & Pet. de Anch. in d. c. de seq. pos. arg. leg. sed & posteriores, & quod ibi Bar. ff. de leg. & l. i. C. de inoff. do. cum expediat. de elec. in 6. & in c. cum tu de test. & in consōne Codicis. s. quibus. Bene facit, quod no. Bar. in l. scripture. C. de fide instr. & in extrauag. ad primèdum. in uer. non obstantib. & in licen dum. ff. qui satisd. cog. in princ. Cum ergo d. c. antiquæ prouisionis, quod incipit, præterea salubriter prouidemus & c. disponat, si dicta infra non fuerint præsentata intra tres menses per notarium rogatum intra 15. dies à die præsentationis per notariū registri, ut erat prouisum in c. inci. itē proinde ordinatus & c. debeant partes principales, in quorum fauorē talia infra principaliter facta essent, intra unum mensem post oia d. tpa ad eo, & taliter cum effectu procurare & facere prædicta fieri, omnia solennitate adimplere, integraliter fuerint, tunc & eo casu infra non ualent: nec eis fides adhibeatur: nec eis uel eorum uigore aliquid peti possit, nisi tales principales, in quorum fauorem talia infra facta essent, oēm possibilem diligentiam fecerunt in soluendo id quod soluere debuerint tam pro authentica cura, quam pro registro, & pro satisfaciendo notarijs prædictis rogatis cogatur remedijs opportunis ad præsentandum & l. i. notarij registri ad registrandum: uel saltem instando uel petendo saltem per 10. dies ante finem dicti mensis ad minus. Et prædicta fieri facere debeant apud dictum superstitē: ita q. constet, tales principales non fuisse in negligentia, uel culpa, quo casu possint postea quandoquocq. registrari & c. aliud c. nouæ prouisionis, quod incipit, & quia pro tanta & c. Et dicit, quod instrumentum possit quandoquocq. postea registrari, non obstante negligentia notarij in pntando & c. Intelligi pnt & declarari per d. c. antiquæ prouisionis proximè relatum, si pars principaliter, ad quam pertinet cōpōdum, fuerit

fuere diligens in prestando & faciendo: prout in d. c. antiq̃ue
prouisionis continet: & hoc modo cessabant oēs contraric-
tates, q̃ alter cuiatari non p̃t iuxta p̃dicta. Facit optimē ex
eo qd̃ causu n̄ est in d. 1. c. noue prouisionis. Et in ea par-
te, q̃ incipit, & quia t̃pe d. inchoati & ubi p̃uideat, q̃ testa-
menta & alia infra 4 q̃ confecta fuerunt a calen. mensis Sept.
an̄i 1452. vsq; ad & per totum annum 1456. licet non fue-
rit registrata s̃m formā presentis prouisionis registri, non
p̃t dici nulla, dummodo fuerint registrata per totum men-
sem an̄i 1457. & sic dat intelligere, q̃ post mensem Iulij
1457. non p̃t registrari, & q̃ talia infra & testamenta con-
fecta post an̄i. 1456. si non fuerint registrata intra t̃pa pra-
dicta a statuto sunt nulla. † Nam exceptio declarat regulam. I.
nā quod liquet, s̃. si. de penū leg. quē text. ad hoc singularē
reputat lo. de Imo. in l. filio p̃terito. in 18. col. ff. de in iudi. te-
sta. bene faciunt no. per Dyn. in rub. de reg. iur. & in l. in his de
legi. & totum d. c. esset elusorium & superfluum, si uerū esset,
quicūq; posset oīa infra registrari: non autē fieri dēt inter-
pretatio, q̃ dispō sit superflua; ut de priu. si Papa. in 6. & qd̃
no. Bal. in rubr. C. de contrah. empt. in 9. q̃ in l. 1. in 5. col.
C. de comodati. & quod no. Bar. post gl. in l. sed & si quis. q̃ si-
num. ff. si quis cau. Et unum ex testamētis fuit conditum de
anno 1356. ita ex quo ad illud ṽr. q̃ sp̃aliter sit decisus talis
casus per d. c. incipiens, & q̃ t̃pe & q̃ sp̃alis decisio derogat
gnatū quod ad illam speciem l. sanctio legum. s̃. de pen. & in
regula. generi. Accedit quod ad corroboratōne p̃dictorum
id, quod ponit circa finem nouę prouisionis in c. incip. noti-
ficantes & c. ubi declarāt, prouisionē registri fuisse per dños
superiores & officiales ad p̃dicta deputatos editā ac probatā,
ratificatā, confirmatā & de nouo conditā: ut tanquam
uideretur & necessariō editam anno 1452. de mense Iunij, &
illā incipere habere uires d̃anno 1452. Sed illa prouisio:
fuit edita de anno 1452. et illa, q̃ annullat dictā infra, ergo
illa est attendenda. Oīendo hoc & alia rōnē: nā sine dubio
prouisio registri, q̃ annullabat & annullat infra, & fuit edita
de anno 1452. & postea a d. camerā extra uolumē presentium
statutorum, & reperit tunc hē uires ex ordinatōe dñorum
superiorum, illa uerō prouisio noua, q̃ ṽr. dñ. non annullat, est
posita in uolumine statutorum: & non p̃t incipere habere
uires, nisi postquā statuta fuerunt posita ad camerā: quia ita
decreuerunt dñi superiores, dum confirmarunt statuta, & sta-
tuta fuerunt posita ad camerā anno 1456. de mense Iunij:
ergo ab illo t̃pe ceperunt ligare quō ad futura, i. quō ad tes-
tā condenda post illud t̃ps p̃sentationis statutorum ad came-
ram: † quia statutum ligat quō ad futura non quō ad p̃terita
r̃g. ut l. leges & cōfōnes. C. de leg. libemus. C. de testa. c.
s̃. de constit. & patet ex not. per Bart. in loēs populi. in 5. q̃.
princ. ff. de iust. & iur. & per Inno. in c. statumimus. de maio. &
obed. & per alios in c. si de cōf. & per doc. in l. leges & cō-
fō. C. de legi. dum concludunt inter cetera, & q̃n exceptio,
uel ius erat q̃situm priuato ante statutum: tunc est statutum
nō trahit ad p̃terea. Sed hic ante statutum ultimā prouisio-
nis in c. incip. & quia pro tanta & c. erat acquisitum ius suc-
cessoribus ab intestato: ergo dicta p̃uisio, uel statutum non
trahit ad istum casum, sed ad futura testamenta: ergo non cō-
prehendit unum ex dictis testamentis. Illud qd̃ fuit condi-
tum an̄i. 1457. ¶ Nec ad hoc obstat, si dicat, q̃ primō ista pro-
uisio & ultima registri posita in uolumine statutorum,
cepit ē hē uires de anno 1452. prout in ea dñ. in c. qd̃ inci-
pit, notificantes & c. q̃ r̃ideo, q̃ licet dicti officiales depu-
tati super cōpilatione statutorum ita scripsissent, & ordinā-
ssent, tñ dñi superiores, a quibus dicti officiales p̃tatem ha-
buerant, decreuerunt contrarium: quia t̃ps p̃sentationis
statutorum decreuerunt, q̃ ibi contenta solum incipient
habere uires t̃pe, quod poneretur ad cameram actōrum, quē
quidem deliberatō superioris est illa, q̃ t̃ps attendi debet:
quia ab eis pendebar potestas reuocandi & limitandi omnē
potestatem per eos datam dictis officialibus. Iudicium sol-
uitur: s̃. de iud. c. in inferior. de maio. & obed. ¶ Ex p̃missis
s̃. satis luculenter apparet allegata in contrarium non obsta-
re. Nā in primis apparet nō obstat id, qd̃ dicebat uigore.

d. c. incipientis, & quia pro tanta negligentia posita in vi-
ma prouisione registri, ubi permittit p̃sentari, si nung hō p̃-
sentatur, & fuit t̃m defectus in subscriptione unius ex no-
tariis registri, cum quo dñ. infirm fuisse cellationem, mar. l.
in prin. de rei uxo. actio. Nam ad hoc fuit r̃sum sup. q̃ d. c.
prouisionis † tanq̃ correctorium non dēt extendi ad casum
ibi non expressum ex identitate & maioritate rōnis, per no-
in auth. quas actiones, de sacros. eccle. Et iō fuit osentum, q̃
non est eadē rō in isto casu, q̃n infirm est p̃sentatum, sed nō
subscriptum per notariū registri: prout est, q̃n non fuit p̃ta-
tum. Fuit ē r̃sum, q̃ illud. c. prouisionis, aut erat correctum
per sequentia, aut necessariō erat intelligendum, q̃n p̃as se-
cisset suā p̃osibilem diligentia. ac ē t̃p. illud. c. & tota illa p̃-
uisio dicti registri posita in uolumine statutorum non com-
prehendebat nisi casus futuros, cui occurrerint, postq̃ statu-
ta fuerint posita ad cameram actōrum, s̃. de anno 1459. de mē-
se Iunij. Præterea ultra p̃dicta p̃t r̃ideri ad id, quod dicebat
batur, q̃ dato q̃ c. quod incipit, & q̃ pro tanta & q̃a loquitur
solum de negligentia notarij in p̃ntando: debet hē locū
etiam, q̃n fuit p̃ntatum non legitime & subscriptum & c. ar. d.
l. r. de rei uxo. actio, quia dico, q̃ imo quantum ad actum p̃-
sentandi pertinentem ad notarium rogatum de celsō p̃sen-
tatio fuit solēnis, & sic non sumus in casu d. l. r. C. de rei uxo.
act. cum si. ¶ Non obstat etiam illud, quod h̄ in prouisione no-
ua registri in c. incip. & ut p̃dicta melius & c. ubi derogat
per illam obus alij status & prouisionibus aliter dispo-
nētibz & c. Quia r̃ideo, q̃ in illo capitulo dñ. p̃ derogat alijs
prouisionibus aliter, & contra disponētibz, quantum est &
duntaxat pro dispositis & ordinatis in eadem prouisione. Sed
in illa prouisione noua solum prouidet, q̃ p̃sit quicūque
registrari infirm non presentatum: & hoc q̃ pars fecisset
suam diligentiam, ut supra dixi r̃ndendo ad illud. C. uod in-
cipit, & quia pro tanta & c. Quo c. non obstante non ob-
il. l. d. aliud capitulo, quod incipit. Et p̃dicta melius & c. Vn-
de ad propositum, cum dicta derogatio sit facta solum quā-
tum est duntaxat ad ibi disposita, & qd̃ ad casum nūm non
est ibi dispositum, q̃ dicta testamenta possint quicūq; p̃-
sentari, registrari, & subscribi, ut supra probauit, ergo illa li-
mitata derogatio limitatur parere dēt effectum. l. cancella-
uerat. & l. pluribus. & quod utrobiz no. Bar. sic ē hē quē in
testō delen. facit. l. in agris. cum si. ff. de acq. r̃. dom. ¶ Non
obstat etiam quod h̄ in ultimo statuto sub rubrica, conclusio
p̃sentium statutorum, in uer. Item dicimus & statumimus & c.
ubi apparet prouisum, q̃ alia statuta & prouisiones non com-
prehensa, nec comprehensæ in dicto uolumine statutorum:
nec reseruata, nec reseruata nullam habeant firmitatem & c.
quia r̃ideo, q̃ dicta prima prouisio registri annullans infra
est reseruata in d. uolumine statutorum: ut patet in d. vltima
prouisione registri, in c. cum notificantes. Item q̃ sit reser-
ta per id quod h̄ in eadem concione statutorum: uer. & etiā
reseruamus in sub robore & c. ubi reseruatur oēs prouisio-
nes editę per euerendissimos dñs legatus, seu aliquem eor-
um cōsensu spectabilem dñorum fex decim, prout fuit
dicta prouisio registri. Præterea d. derogatio facta in conclu-
sione statutorum in alijs prouisionibz, non hēt effectum, nisi
anno 1458. mense Iunij: ergo non comprehendit casus p̃ce-
dentes, prout fuit unus ex casibus, de quibz in themate n̄rō,
ut dixi & probauit sup. ¶ Postremo non obstat q̃ illa omisio
subscriptionis dicatur esse leuis solemnitas, & per consequē-
tius omisio non uitietur q̃ r̃ideo negando, q̃ illa sit leuis fo-
lōlenitas. ¶ Nam illa dñ. leuis solemnitas, quæ omisio non mul-
tum obstat potest ita dici Oldra. Bar. & alij in l. r. s̃. ff. de
uen. inspi. per illum tex. cum glo. & per l. cum h̄. s̃. p̃tor.
s̃. de trans. & secundum Bal. in l. hac cōsultissima. circa me-
dium. C. qui test. face. pos. illa dñ. leuis solemnitas, quæ non est
munia aliqua ratione allegat, quod habetur in l. Gallus. s̃.
1. ff. de lib. & post. h. cum pater. s̃. fidei quæ. ff. de lega. 2. sed
ita est, q̃ illa subscriptio requisita a notario non debet cen-
seri leuis solemnitas. Nam quandoque iura requirunt pro for-
ma duos notarios de necessitate: adeo q̃ alijs actus non ua-
leret, ut patet in l. si. s̃. cum gl. in uer. scribatur. l. iud. c. de
iure

Liber Secundus Consil. Alexand.

iure delibe. & non dē leuis solēnitās, qđ sit fundata in rōnes, seu iudiciis & errorē ad hoc tex. in rōne. sui in d. l. hac consultiſſima. C. q. testam. aff. iuxta & sic eius omiſſio posset afferre magnū iudiciū. Et iuxta hoc dicit Ange. in l. j. ff. de libe. & posthu. & si statim disponat * in libellis ciuilibus, uel criminalibus, uel inſtris debeant scribi nota, pnomina, & cognomina psona, non ſufficeret perſonā demōſtrare per alia ſigna, ar. d. l. cum hi. s. si ptor. & dicit, q. omiſſio talis ſolēnitatis non dē legis, ar. l. a. de formu. Præterea in prouiſione ueteri d. regiltri, in c. incip. proinde ordinamus, q. quidē prouiſio dēt quod ad caſum nr̄m attendi, ut ſupra p. b. hui. & p. uſum eſt, q. integrat. r. deant obſeruari illa, q. ſunt poſita in d. c. incip. p. inde ordinarij. & inter q. numerat d. ſubſcriptio, ergo illa deſiciēte non dē facta integra lis obſeruatio. l. i. q. in uerbo, integrū. C. de bonis uac. lib. 10. & l. 1. s. cū d. in uerbo, integrū. ſine detractioe alicuius ſalcidiz. ff. si cui plus q. p. l. ſalc. l. 1. s. ad filiorū in uerbo, in regū. C. q. quib. quarta pars debe. l. 10. & in s. si uerō, ex preſſim. in uer. integrat. auth. de hære. & ſal. & in c. i. in uerbo integraliter, de hære. in 6. & l. i. C. ad legē ſalc. & qđ ibi doc. in l. decē, cū gl. & ibi Ange. ff. de ſidei. l. i. & qđ no. Bar. & Ange. in l. Cēturio. in 3. q. prin. ff. de uulg. & pu. Bar. conſil. 56. inci. Bar. ſecit teſtim. Bal. in l. preb. C. de impub. & alijs ſub ſti. & auth. ſed cū teſtor. C. ad l. i. & in l. cū patrē, C. de iure dot. in fi. & Ray. in repert. l. poſt dotē. ff. ſol. mat. & Ange. & Io. de Imo. in l. dāni. s. cum parietum. ff. de dam. inſec. l. o. de Imo. in l. i. patronus. ff. de donat. & Rom. in auth. ſimfr. C. ad legē ſalcidiz. Ex quib. oib. ſimul iūctis cōcludo notas dicta rōi uictimarū uolūtātū nō poſſe amplius pūari, regiltrari, ſeu d. ſcribi & cē nullas, & pbatōnē nullatenus facere. Ego Alex.

ADDITIONES.

- * Repetitur, conſil. 98. lib. 4. Natta.
- a * Ultimo. Anc. repe. c. 1. col. 65. de iure. Alex. infra, lib. 4. conſil. 58. l. i. ff. miles. ad l. ſal. Phi. Fran. c. 1. col. 2. de iure. in 6.
- b Eutiter. Alex. l. a. l. i. in prin. col. 2. ne quis cum & infra, l. 3. conſil. 48. ad fi. ad l. i. item cū eo. in ſide iur. om. i. l. ubi repugnantia, de reg. in l. i. in prin. C. de eden. l. i. col. 3. C. de bon. poſ. ſecundum tab. conſil. 284. col. 3. conſil. 317. conſil. 337.
- * Diſponit. Vide ſuper hac quæſtione Alex. contrarium ſentētiā ſouentem conſil. 34. ſupra eo lib. Natta.
- * Integrat. Vide uerbo, Integraliter, de quo etiam ponit Deci. in c. ſua nobis, in 5. no. de conſtr. uel Luel. in u. Natta.

C A S U S talis eſt. Pamphilus habens duos filios, ſ. Titium & Scium, & Sēpronium eius nepotē ex filio p̄mortuo cōdens teſtū iure inſtōnis reliquit d. Sēpronio legum doctōri eius nepotē p̄dicto libras 100. & libros per d. Pamphilum emproſ dicto eius nepoti in ſtudio p. oī eius legitima portione ſibi debita in bonis d. Pamphi. iure naturæ, & in oībus alijs bonis ſuis d. Titium & Scium eius filios hīdes vīes inſtituit cū clauſula codicillari, ſi non ualeat, uel non ualebit ex aliqua cā p̄ſenti uel futura & c. in forma conſuetæ. & per prius d. Pamphilus emancipauerit d. Titium eius filium & patrem d. Sēpronij eius nepotis tunc p̄ſens iam nati & ab oī uinculo patris p̄tatis exemerat, poſt q. emancipationem d. Pamphi. in inſtro dictę emancipati. uſus eſt dictis uerbis formalibus: uide licet, quā quidē emancipatione facta d. Pāphili in p̄miū emancipationis, & ex cā emancipationis ei uſedē dedit, numerauit, & liberē dimiſit d. Titio & Andree patri Sēpronij filijs d. Pāphili libras 100. Bono. p. quolibet eorum, poſt uero uſus teſta. p̄dicte. conſecutionē ſuperuixit d. Pāph. teſtor ſpacio nouem annorū uel circa: & cōſuperuixerunt, & agunt in humanis d. Titius & Scius eius filij inſtituti ut ſupra, & nihilo minus p̄deceſſit dicto teſtari per quatuor annos, uel circa, d. Sempronius nepos p̄dictus d. teſtoris, ſuperſtitib. duob. ei uſedē Sempronij filijs legitimis & naturalib. natis poſt dictum conditū teſtū de quib. duob. filijs d. Sēpronij nulla p̄ntus in teſto p̄dicto facta ſuit mētio: & ſic p̄dicti filij Sempronij tanq. præteriti intendunt teſtū p̄dictum p. eorum parte reſcindere & annullare: & ſic ab inſtato ſuccedere in tertia parte hēditatis d. Pāphili. Dubium, de quo q̄riſ eſt uidere utrum filij d. Sempronij tanquam præteriti, & ab in teſtato ſuccedētes in tertia parte hēditatis d. Pamphili, ui-

a deant ut tacite à d. teſtatore grauati, a maxime uigore d. de codicillaris, reſtituendo d. tertia parte hēditatis, in qua tertia parte ſuccederent ab inſtato. ut ſupra dicitur Titio & Sēpronij dicta legitima eis debita iure naturæ. Secundo, utrum filij d. Sempronij p̄ſuppoſiti q. eis debeatur d. legitima, poſſint tanq. grauati retinere alia quartam ex Trebellianicæ & ſic utrum eodem tpe poſſint detrachere duas quartas, uidelicet legitimā & Trebellianicam. Tertiū, utrum dicta centum in præmium emancipationis data d. Andree & alia reſcinda d. Sempronio iure inſtit. in d. teſto: debeant computari c. in legitima autē dicta dictis filijs d. Sempronij, ut ſupra præteritis. Quarto, utrum expenſe factę per Titium tunc emancipatum, & uinum ex hēreditate ut ſupra inſtit. in doctorando d. Sempronium debeant & poſſint computari per dictum Titium in dicta legitima. d. quæritur quid iuris & c.

ADDITIONES.

- a * Grauari, decidit quod ſic, num. 4. & 7.
- b * Trebellianum. Decidit quod non, num. 12.
- c * Computari, tenet q. ſic, num. 22. exceptis libris, num. 25.
- d * Legitima. Tenet quod non, ſed ad alias reſpenſi pender, ex conſuetudine, ſi factę ſint animo donandi, uel non, num. 27.
- * Hoc conſil. duplicat eſt, infra cōſil. 8. uol. 4. ubi uide quod annot. Zanc.

CONSILIUM CXLIJ.

C I R C A primā dubitationē uidereſ prima facie dicendum, cū codicillarem in propoſito nihil operari p̄ deſectum p̄titionis filiorum Sempronij pronepotum uſus teſtatoris; ad quod offendendū conſidero, q. licet d. pronepotes teſtatoris non eſſent in præte Pamphili eorum proauj p̄ eorum emancipationem factam patrem d. Sempronij, antequam concepti eſſent dicti pronepotes d. teſtatoris, ut in s. i. inſtit. quib. mo. ius pat. no. ſi. tñ de neceſſitate debeuerunt inſtitui: quia ſicut ſi fuiſſent in præte proauj tpe mortis eius, debuiſſent de neceſſitate inſtitui, ex quo poſſent tenere primū locū in ſuitate, & eorū p̄terito reddi dictū teſtū nullum. l. poſthumorum. & l. i. q. ſi filio exheredato. uer. ſed & ſi pater. ff. de inſtit. teſta. & l. Gallus. s. nunc. & ſ. ſeq. & ſ. ille caſus. ff. de lib. & poſth. t. eod. modo hodie quamquā non eſſent in præte proauj teſtatoris, debeuerunt inſtitui: quia ſubſtata eſt dicta patris p̄tatis & emancipationis: ut l. memimus. C. de leg. hære. in s. nullā. in auth. de hære. ab inſtato. Et in terminis eſt gl. in s. exheredatos. in auth. de hered. & ſal. q. ſirmat, teſtū reddi nullū, licet ſit p̄teritus, qui in præte non erat, puta filius emancipatus, ſi ſine cauſe expreſſione facta eſt p̄terito, ut notant doct. oēs in auth. ex cā. C. de libe. præte. & in l. ſilio præterito. ff. de inſtit. teſto. Azo in ſumma de liberis præter. & C. de inſtit. teſto. no. Dy. in d. l. Gallus. in ſua diſtin. magna, & Bar. de in l. Gallus. s. oībus. & in s. & quid ſi tñ. & ſ. aliud quoq. capitulum. s. ſi uero hæc obieruat. in auth. ut cum de appel. cog. & per no. per glo. in l. i. in princip. ff. de coniun. cum eman. lib. & in l. i. proponas. ff. de inſtit. teſta. & in auth. in ſiſſecione. C. de ſuis & legi. & in auth. de hered. ab inſteſ. r. i. & in l. ſi de lib. & poſth. no. Bar. & Bal. in l. certum. C. unde leg. & plenē Bal. in repert. l. i. ſuis. in 5. col. ff. de lib. & poſth. cum ſi. Si ergo dictum teſtū eſt nullum ex cauſa præteritionis factę, nulla expreſſa cauſa: ergo uidetur, q. dicta clauſula codicillaris nihil debeatur præterari, ut eſt glo. reputata ſing. in d. auth. ex cauſa. Confirmat prædicta, quia p̄ſupponit, dictos pronepotes tpe teſtamenti nondum conceptos fuiſſe, ſed poſt: & ſic poſthum appellati nondum concepti fuiſſe, ſed poſt. ut in l. 3. s. 1. cum ſeq. ff. de inſtit. & no. in rub. C. de p̄ſtit. hære. inſtit. uel exhered. Et ſic uir fuiſſe dicti poſthumi, ignoranter præteriti: quia de eis teſtator non cogitauit, quo caſu poſſito q. alijs rupto teſto eſt capite præteritionis ſcienter facta clauſula codicillaris poſſit operari, tamen præteritione ignoranter facta concludit Bart. a clauſulam codicillarem iſo cauſa non operari, ita tenet ipſe in l. i. in 6. col. illam de iure codi. quod taliter probatur ſecundum eum. t. Nam donatio inter uiuos ualidior eſt quam fideicommiſſum, quia illa

verba Iaco. de Bel. in disputatione p̄dicta dicentis, q̄ ille, q̄
filium p̄terit, v̄suf solentio & ignorantia iuris vel facti eum
omittere, & interpretationi iuris cōis relinquere, allegat in
arg. l. cum proponas. C. de h̄re. inf. & l. 3. C. de inoffi. testam.
l. ḡnalter. s. 1. C. de inf. & subf. Secus est in eo q̄ expre-
se exheredat quia oēm uiam percontatus est, ut filium in-
debite a successione sua excluderet: it̄git fingit demus: quia
vult alio sine cā soboli suo anteponeere. ¶ Non ob q̄ dicit̄ p̄-
nepotes videntur fuisse ignoranter p̄teriti, & per consequē
clausula codicillaris nō operat̄, ut h̄ditas per fideicommissum
deat̄ restituti h̄rēdibus scriptis in testō: per cā luperius
allegata facta, quia r̄deo, q̄ et postq̄ talis p̄teritio ignorā-
ter facta fuerit, tñ clausula codicillaris in eum effectum op̄-
rari debet. Et p̄ hoc tenet Iaco. de Bel. in d. disputatione.

6 q̄ ponit post l. 3. C. de libe. pr̄et. ubi concludit q̄ si testōr
posthumum nasciturum ignoranter p̄terit adiecta in testō
clausula codicillari, distinguendum est: aut culpa aliqua, aut
negligētia p̄t̄ testatōrī ascribi: ut quia post conditū testm̄
sciuit natum esse posthumum, & mutare potuit testm̄ & nō
fecit, & tunc clausula codicillaris operat̄: quia scripti h̄rēs
directō in testō vident̄ uocati per fideicommissum, alleg.
ff. de leg. 3. l. s. sciendum. uer. sed eius. & l. si ita fuerit fidei-
commissum. alleg. ff. de leg. 3. l. ḡnalter. s. ex testō. ff. de fideic.
lib. ubi d̄ casus fm̄. eum, & l. 3. in prin. C. de inoffi. testam. & l.
certi. C. de test. mili. Pro hoc allegat bonum tex. in l. tractata
tur. ff. de test. mili. & in l. res tutores. ibi, ex t̄p̄is intercape-
dine, quo t̄p̄e factum est & c. ff. de adm̄. tuto. si uero testatōr
i culpa non p̄t̄ imputari, tunc concludit, q̄ clausula codi-
cillaris operabit̄ quo ad legata & fideicommissa particula,
per d. s. ex testō. & per d. l. si ita, & l. si fidei. h̄r. inf. sed quō
ad fideicommissum uniuersale non operabitur: quia non est
uerosimile, q̄ testatōr uoluerit filium tñ h̄re quartam, & ex-
traneum h̄rēs partes, allega. l. cum acutissimi. C. de fideic.
& l. 3. C. de inoffi. testam. & l. ḡnalter. s. 1. de inf. & subf. Sed
ita est, q̄ testōr p̄r̄dictus post dictū conditum testm̄ sciuit,
& sciuisse p̄sumitur dictōs p̄nepotes sibi esse natos: qm̄
in eadem ciuitate, in qua erat testōr, nati sunt, sc̄it̄ secus est
set si in rure nati essent, & testōr in ciuitate habitaret: quia
confestim non p̄sumeretur hoc sciuisse, ita dicit Ang. in l. Ti-
tius testō. s. lucius: per illum tex. a contrarie sensū. ff. de lib.
& posth. Facit et̄ fm̄ eum: q̄ p̄sumitur citre cōiunctus facta
cōiuncti. l. octaua. ff. unde cognat. l. de tute. C. de integ. rest.
bene facit q̄d no. Bal. i. q̄ forem. C. de iure delib. & post-
q̄ sciuit, seu sciuisse p̄sumitur natiuitatē dictōrū filiorum: q̄
tanto t̄p̄e sueruxit, q̄ commodisimē testm̄, si uoluisse,
mutare potuisset: ergo ex his q̄ concluda sunt supra inferitur,
q̄ clausula codicillaris operari debet eius effectum: & hoc
mō limitat̄ opi. Bar. in d. l. 1. de iure codicill. ¶ Secundo r̄-
deo, q̄ in casu nō plurimum considerandum est, q̄ testatōr
reliquit Sempronio patri ipsōrū pronepotum iure infōnis
libris 10. & certos libros pro oī iure legitima portione, &
Titium & Seium filios ipsius testōris uniuersales h̄rēs in-
stituit, apposita clausula codicillari per uerba p̄r̄sentis, &
et̄ futuri temporis, vñ si testōr uoluit nepozē iam natū ultra
dictam legitimā non admitti: & si testm̄ non ualeret aliquo
casu, uoluit esse grauatum de restituendo h̄ditatem per
fideicommissum uirtute dictę clausulę codicillaris, quanto
b magis b uerosimile est, testatorem uoluisse idē seruari in p̄-
sonis pronepotum nasciturorum: quos non p̄sumit tñ di-
lexisse, cum non nisi post d. Sempronium uenire potuerunt
in locum Sempronij succedentes, argul. Publius. s. fm̄. ff. de
condi. & dem. ad hoc. t̄p̄e pactum. s. si ff. de pac. Pro quo
adeo decisionem Bal. qui hoc uidetur in terminis quasi de-
8 terminare in l. Titius. in prin. ff. de lib. & posth. & ubi q̄rit an
per auth. ex causa. C. de libe. p̄terit. debeantur legata rupto
testō natiuitate posthumū p̄teriti, quem testatōr ignora-
bat esse in ventre, & inter alia concludit, q̄ aut testatōr nul-
lum habebat filium, nec h̄re sperabat, & non seruabunt lega-
ta: q̄ non est uerosimile, q̄ testatōr uelit legatarios p̄p̄o-
nere filijs, allega. l. ḡnalter. s. cum autem. C. de inf. &
subf. l. cum acutissimi. C. de fideicom. & l. cum quis. ff. de
cond.

cond. & demon. & maxime cum talia legata exhauriunt vires partimonij allegat. l. i. vñq. C. de reuo. don. aut testor ha bebat filios, & cogitabat de grauandis filiis: & tunc licet po stea nascant, teneant ad legata: q. ex quo testor grauauit iam natos, idem vñ sentire de nascituris, ad quos minor erat affectio. Nā idem testator disposuisset interrogatus, allegat d. l. tale pactum, s. si. & d. l. Titius. s. i. Quanto magis idem di cendum in casu nro, in quo filij Sempronij pñdicti agnoscent do uiuo testore dicunt succedere in locum patris sui: ut in l. posthumorum ibi, in locum eius, si. de in iust. test. & l. Gallus, s. et in parente, & pñ eorum exceptis & relic. erat exclusus ab hñditate, q. relicta fuit d. Titio & Scio, unde idem plumedū est, testatorem uoluisset seruari in personis filiorum d. Sēpro nij in patris locum succedentem ne alterius conditionis sit subrogatus, q. in cuius locum subrogatus. l. illam, C. de colla. l. Pompo, s. cum q. s. de acq. posc. ecclesiā, ut lite penden. cū si. & per hoc datur s. limitatio ad no. per Bar. in d. l. i. de iure cod. t. Tertio pñtrideri, q. si bene cōsideret cōis snia est contra Bar. uidelicet q. imo clausula codicillaris operetur et agnatione posthumi ignoranter pñteriti extra duos casus proximē dictos, & hoc primō tenet Bal. in d. l. i. ff. de iure codicillorum, ex quo uenerit saliter per illam clausulam vident grauari oēs uenientes ab intestato et nondum nati, ut l. si q. cum nullum, & l. ab intestato. ff. de iure codicil. & per hoc di cit ipse non obstat. l. q. graui. co. tit. q. ibi fuit grauata certa persona noiatim, non aut oēs uenerit saliter, prout in casu nro. Item fin eum non ob, dicta lex hñ ueniam, q. ibi donatiō fuit inofficiosa: sed codicilli non possunt dici inofficiosi: eo quia prateritis oīno habitus est legitimam, hoc idem tenuit Bal. in d. auth. ex cā. allegat. d. l. gñaliter. s. ex testō, ff. de fideic. lib. ubi repetitio legatorum facta a uenientibus ab intestato habet uires etiam rupto testō agnatione posthumi pñteriti. Ecce ergo, q. ibi non distinguitur, an sciuerit, an ignorauerit posthumum esse in uentre, & quia qñ testator fa cit codicillos, non sit dñcia inter natum & nasciturum, d. l. ab intestato, & l. si q. cum nullum. Rñdet ad l. sicut certi, & l. si uel in utero, q. ibi distinguitur scientia ab ignorantia quō ad inducendam exheredationem uel non inducendam: non aut quō ad legatorum uel fideicommissorum prastationem: q. sufficit posthumus, q. possit extrahere legitimā, & ad l. si unquam, rñdet, q. hodie donatio oīum bonorum facta non reuocatur per liberos postea superuenientes nisi uisq. ad legitimā, alle. tex. in auth. unde si parens. C. de inoff. testa. & no. p. gl. in l. i. C. de inoff. do. Et maxime hoc uerum est, qñ donatio est facta uni, q. esset de liberis: ut l. si liqueat. C. de inoff. do. & firmat oēs doc. in l. eo. rit. & l. Titia. s. imperator. ff. de leg. & in c. si. de dona. ergo eo modo contentus dēt esse posthumus, si legitimam habet, attento q. residuum censetur grauatius restituere filiis testatoris hñdibus scriptis in testa. Præterea dicit ipse, qñ clausula codicillaris pñ hęc uerba, si nō ualet, & ualetur & c. Testor si cogitasse de ruptura testa. & pñ spicere uoluit contra causis rumpentes: ergo implicite cogi tauit de posthumo, qui inducit casum rumpendi: & qui cogi

10 tatur de fine, cogitat de medio ad finem. Vnde sufficit impli d citē cogitasse, uel in genere d. de posthumo, arg. l. placet. & l. i. s. ideoq. ff. de libe. & posthu. & l. qui iure. ff. de testa. mili. & quia clausulam codicillarem apponit, oēm successio nis specie grauasse vñ, & intēdit. l. cum pñs. filijs marrem, de leg. 2. Ita transit Bal. in auth. ex cā. hoc idē vñ sensisse Bar. in l. qui filiaabus. in prin. in quadā add. ff. de leg. i. attento q. illā. intelligit in testatore, qui de posthumo non cogitauit, & ad hoc ponderat et Imo. ibi uerba Bart. idem tenuit Bal. in l. i. C. de codicil. & ibi rñdet ad l. si cum uel in utero. q. ibi testor non pñcepit causam testamenti rūpendi: hic uerō pñ clausulam codicillare, per q. ut dixi, vñ saltem in genere de posthumo cogitasse, ut dixi pñ. maxime in casu nro, in quo testor expresse declarauit, & dixit, si non ualet, uel ualetur ex aliqua cā pñenti, uel futura iure testamenti. Item rñdet ad d. l. i. unq. q. ibi donator nō pñcepit ad casū, in quo donatio rumpetur: illud ē sequens et Imo. in repe. l. filio praterito. ff. de in iust. test. l. 4. col. quia per d. clausulā codi-

clillarem quilibet successor vñ rogatus hñdicitatem restituere, per d. l. si quis cum nullum, & d. l. ab intestato, & quia illam clām apponendo vñ testator saltem in genere cogitasse de contra Bar. & ibi rñdet pluribus modis ad q. scilicet certi, & l. si scilicet rñsum est fm Bar. subdit et q. nō bene dixit Bar. in l. i. C. de iure cod. dum uoluit, d. siam clām non esse multo rñ attendendam ex eo: quia potius ex consuetudine nota rñ apponitur, q. de mente testatoris: qñ fm Imo. vñ illam apponi de uoluntate testatoris, cum testm publicē legatur 11 corā eo: & quia testator, nisi aliud dicat, vñ in dubio uelle, q. circa ualiditatem testamenti tabellio apponat cñas con suetas, arg. l. q. si nolit. s. quia asidua, ff. de edi. edic. & l. ex ea parte. cum ibi not. ff. de uerb. obli. & est bonus text. & ibi Bal. in l. i. C. de fideic. & no. Bar. in l. si prius, de aqua plu. ar. cum si accedit, quod antiqui doct. oēs in d. auth. ex cā. & in cor. & Spec. in d. uerf. compendiosē. indistinctē dicebant, d. siam clām appositam per uerba futuri tps operari repetitionem fideicommissi rupto testō agnatione posthumi prateriti, nec distinguebant inter scientem & ignorantē. Et con 12 tra Bar. et consuegit Pau. & de Cast. in consuegit. Egregius doctor & c. Clarū est et q. qñ rumpitur testm agnatione sui hñdibus, ut in casu legis Velle. uel in casu introducto a Iuliano iurisconsulto: prout est casus nñ in l. Gallus. s. nunc de lege, & in s. ille casus, ut supra dixi: tunc clā codicillaris opera, vñ teneatur testm rumpi rñsum restituere hereditem hñdibus vñbus scriptis in testō deducā ea portione, i. qua in situtus fuisset pater dicti rumpentis: ut firmat Bar. in d. l. i. 12 in l. i. q. ff. de iure codi. q. circa fm dubium prin. quo quiritur, an filij Sempronij possint detrachere nedum legiti mam, sed et Trebellanicā: uideretur prima facie dicendū q. sic, per ea quæ no. Bal. in l. filium quem habentem in l. 3. col. C. fami. erc. & l. Papi. s. meminisse. ff. de inoff. testa. ubi dicit, q. si filius est rogatus restituere hereditatem sub illa condōne, si non ualet, uel ualetur iure testamenti, ualet iure codicillorum, q. detrachet legitimā & Trebellanicam, si con tingat testm rumpi agnatione posthumi prateriti: ex quo cō setur filius sub condōne grauatus, & testm tpe, quo conditū est, tenuit, & hoc per c. Ray. & Raynald. de test. ubi filius gra uatus restituere hereditatem sub condōne retineat potest legitimā & Trebellanicam, & refert Bal. q. ita consueuerunt Franc. Tigri. de Pisis, & Bar. & do. iui. & q. ipse et ita sepe cō suluit licet quidam quon ipse ibi refert contrarium consu luerit, & malē fm eum: sed dictum testm potest dici ruptum esse agnatione posthumorum: quia qui nasciturum post testm et ante mortem testatorum dicuntur posthumi. l. i. s. 1. de in iust. testa. & plenē no. in rubr. C. de posthu. hñd. in l. i. plus dixit Io. Andr. in c. Rayn. per illum tex. quōd vñ indistinctē de iure ciuili nedum de iure canonico detrachi possit legiti mam & Trebellanicam per filium, nedum quando est gra uatus sub conditione restituere hereditatem, sed etiā quan do putē: quia nam detrachit ut filius, l. legitimam, aliam tan quam quilibet extraneus, l. Trebellanicam, quasi duplici persona fungatur, ut ibi & facit l. i. notorem. ff. de his qui, ut indig. Et ideo cum de hac quæstione in varijs locis meruit opi, inter legistas, dēt et in terris Imperij attendi opin. quæ probata est de iure canonico. c. per uenerabilem qui, ff. sint leg. & no. in c. licet. de foro compe. Sed his non obstantib. quanquam dubitatio sit disputabilis & super ea multa dici possent, qñ in materia in varijs locis diffuse scripta sunt: tñ 13 cōtrariū puto de iure uerius: & breuitatis cā recessus dispu tationibus, & omisissis recitationib. opinionum, hanc partem dica esse cōem, & probatur principaliter per rex. in l. Papi nianus. s. meminisse. uer. Leo autem. in fin. ibi d. quod iure salc. potuit habere, oīum perderetur, si. de inoff. testa. ubi pa tet sufficere filio detrachere fideicommissum debitum iure institutio nis, & illam loco legitimæ habere dicatur. & ibi hoc firmat gl. do. Bar. & Bal. Ad idem vñ tex. in l. i. s. si quis im pube. ubi sufficit, q. arrogatus habeat unam quartam, q. si bi a constitutione diui Pij tanquā arrogato deberetur, ut con

tenus habeat esse illa portione: q̄ sibi tanquā uni de descen-
dentib. legitimis & naturalib. debet: probatur ēt in eadem. l.
3. s. quarta. ubi sufficere v̄r. q̄ filius falsiciā iure inlit. debi-
tū habeat. ut dicat exclusus remedio petendi legitimā iur-
naturā debita. probat̄ ēt quia si Trebellianicā detraheret
illa iuris censura in legitimam iure naturā filio debita im-
putaretur. s. si debita. ff. de bon. liber. & l. qn̄ nouella. C. de
p̄uoc. et l. i. q̄ debita. ff. de test. post no. per gl. in verbo legiti-
mam. Et eo quod si legitimam primō detraheret compu-
taretur in Trebellianicā quam cōputant oīa. quā iure ha-
reditario percipiunt. & in l. in quartā. & ibi plenō no. ff. ad l.
falc. & l. filium. sed legitimā h̄ iure hereditario: ut no. Barr.
& Ang. in l. quia poterat. ff. ad Treb. & in l. pro h̄rede. s. ser-
uos. & l. gerit. de acq. har. & Cy. & Bal. in l. 3. C. de impub. &
alij subit. & Bal. in l. 1. C. qn̄ non petentium par. in uer. quō
ad primam gōnem &c. & non solum q̄ capitur legitimā ex
cā testatī. sed ēt intestatī. s. de test. post no. per gl. in verbo legiti-
mam. & sic de necessitate impediretur integra detractio
vniūq̄: portionis loco legitimā. Ad idem l. quamquam. C.
ad l. falc. & ibi hoc expresse firmat gl. & lac. But. idem tene-
re. Bar. & Bal. concludentes. q̄ ubi uno & eodē tpe venit detra-
henda legitimā & Trebellianicā. non possit nisi una integra
detrahi & una detracta. q̄ tñ peti possit id. quod plus esset
in alia secus si diuersis tēpib. ueniant detrahenda. ut quia
detrahens legitimā esset grauatus restituere hereditatem
sub aliqua condōne. quā post mortē testantis suspenderet si-
dei commissum. quia tūc utraq̄: detrahi posset per d. c. Ray.
& Raynal. & hanc opi. dūt oēs de consuetudine seruati. pro-
bat̄ ēt in auth. de resti. & ea quā parī in s. quamobrem. vbi
sp̄ale est. qn̄ filius est grauatus restituere h̄reditatem. si legi-
tima debita iure naturā sibi non sufficit ad dotem uel dona-
tionem pp̄ nuptias de reliqua substantia detrachere. ergo p̄-
ter dotem & donationē pp̄ nuptias nihil detrahere poterit.
cum illis sp̄aliter hoc sit indutum. Et hoc tenet lac. de Bel.
in a. q. ubi plus dicit. q̄ ēt si grauatus esset filius. restituere
sub condōne. q̄ suspenderet. tñ inspecto iure ciuili nō posset
legitimā & Trebellianicā deducere. per liubemus. in princ.
uero dōtrāns. C. ad Trebel. & alia iura ibi alleg. per eum licet
et secus s̄m cum inspecta dispōne iuris canonici: per d. cap.
Ray. & hoc ēt in effectu tenet lac. de Ra. Pet. & Cy. licet per
alia uerba in d. l. quamquam. & p̄bat̄ per illam rationem.
quam dixi supra: quia una computatur in aliam. Adduco ēt
ad p̄dictam opi. quam posuit glo. in uer. auferri. in auth. de
here. & fal. in s. i. uerō non implens. quā fuit opi. Azo. ibi
in sum. ubi concludit. q̄ in oībus casibus cessat detractio l̄time
& Trebellianicę simul. p̄terquam qn̄ filius grauatus esset in-
stitutus sub condōne. uel ad diē. idem tenet Dy. & Bart. in l.
14. inter dum. ff. si cui plusquam per l. fal. & ibi post gl. v̄r. te-
nere. q̄ inspecto iure ciuili nullo casu possit detrahi legi-
tima & Trebellianicā. idem tenet lac. But. & Bal. in auth.
nec quē. per illum tex. C. cōia de leg. & Bald. in d. liubemus.
& Odo. Pet. & Bal. in l. filium quem h̄item. C. fami. creif. &
Bal. in l. scimus. in prin. C. de inoff. testa. & Ang. in l. in rōne.
s. quod vulgo. ff. ad l. fal. dicit. q̄ illa opi. quā distinguit. an
eodem tpe an diuersis fiat detractio. ēt approbata. & de con-
suetudine seruatur. Et idē uoluit ip̄e in l. coharedi. s. cum si.
l. i. ff. de vulga. & pup. ubi dicit hanc opi. esse approbatam
in iudicijs & in scholis. Eēn hanc opi. ultimo loco residet
gl. in d. c. Ray. & hoc sequit̄ Bal. in l. filium. C. fam. creif. in fi.
idem in terminis n̄is tenuit Ang. in l. i. ff. de iure codi. ubi
dicit. q̄ qn̄ quis uirtute cā codicillaris est grauatus resti-
tuere per fideicommissum q̄ non pōt detrahare legitimam &
Trebellianicā simul. qn̄ dies utriusq̄: cedat simul. ut no. Bar.
in d. l. quamquā. & in d. s. meminisse. sed ita est. q̄ in casu n̄o
simul cessit quia anteq̄m testm̄ morte testatoris confirmatū
esset. & sic ante quā legitimā peti posset. uerificata erat con-
ditio codicillaris: quia dictum fuit. si non ualeat. uel ualebit.
per natiuitatem filiorum d. Sempronij. quorum agnatione
testm̄ amplius non potuit ualere iure testamēti: ut dixi in
prin. primi dubij: ergo &c. Et h̄c potissimē procedunt in
q̄ quęstionis nostre. quā uerbo fertur determinari debere

s̄m dispositionem iuris ciuiliis ex forma statutorum loci quo
agitur. ¶ Et per hoc patet r̄sio ad allegata in contrarium.
uidelicet ad allegata per Bald. in l. filius. & in s. meminisse.
q̄a loquitur. qn̄ testm̄ preterit agnatione posthumorum in uer. ui-
uuo eo inlit. de exh̄re. libe. unde in cau. illo non cedebat si-
mul dies detrahendę legitimę. & dies posthumus natus:
alijs uerō dicitur improprie posthumus: ut no. gl. in l. Gallus.
in prin. ff. de libe. & posthumis. & ibi Bar. & glo. in l. 3. s. 1. &
ibi Bar. ff. de inia. testa. & in gl. in s. posthumorum in uer. ui-
uuo eo inlit. de exh̄re. libe. unde in cau. illo non cedebat si-
mul dies detrahendę legitimę. & dies detrahendę Trebellia-
nicę. seu restituendę fideic. q̄a incontinēti post mortem ce-
debat dies detrahendę legitimę. saltem in potētialib. dies
Trebellianicę. & restiōis fideicommissi non cedebat nisi
eueniente conditione clausulę codicillaris per q̄ filius iam
natus erat grauatus restituere sub illa conditione. uidelicet
si testm̄ non ualebit iure testamēti &c. Quę conditio eue-
niebat nato post mortē testatoris posthumus p̄terito. cuius
agnatione testm̄ non poterat ualere iure testamēti. Sed in
casu n̄o filij d. Sempronij nati sunt ante mortem testatoris.
& sic eodem tpe cessit dies legitimę & Trebellianicę. Non
ob. ēt tex. in d. c. Raynu. quia (ut dixi supra) negari non pōt.
quin ille rex. loquit̄ in rogato restituere sub conditione. quę
suspendebat restiōnem fideicommissi: & sic diuersis tempori-
bus cedebat dies legitimę & dies Trebellianicę: unde cū
reperiat̄ solum correctā per ius canonicum dispō iuris ciuili-
s in casu isto: ergo ēt ex identitate rōnis non dēt fieri extē-
sio ad alios casus. l. qn̄ eodem tpe cedit dies utriusq̄: p̄ no.
in auth. quę alius. C. de sacro. eccles. & in l. tam is. s. 1.
ff. de donatio. cā mortis. Attento q̄ inspecta dispōne iuris ci-
uiliis nullo casu pōt legitimā & Trebellianicā simul detrahi.
ut supra ostensum est. Et sic non h̄et obstare. q̄ ubi de iure ci-
uili super aliquo uertit̄ probabile dubium. q̄ statī debeat
dispositioni iuris canonici dare decidentis ēt in locis. in q̄
bus seruati deberet ius ciuile: quia (ut dixi) ius canonicum
nil noui prouidet circa casum. de quo uertitur q̄. Praterē
in illa opi. q̄ de iure ciuili possit filius deducere legitimam
& Trebellianicam. quorum dies simul cederet. erat Mar. Alij
legistę tenebant cōiter contrarium: ut resert gl. in d. c. Ray.
16 ¶ unde opi. singularis do. non ēt attendenda. sed cōis opi.
sequi dēt ut l. i. & ibi Bal. ff. de senatori. & no. lo. And. in c. r.
de consi. & Host. post Inn. in c. ne innitaris. eo. ti. Bar. & Bal.
in l. h. C. de pena uid. cum cōcor. Et si patet. q̄ non pōt dici
esse probabile dubium in casu n̄o de iure ciuili. Et per con-
sequens non v̄r. q̄ seruati dēt decisio canonistā in locis.
in quib. seruati dēt ius ciuile. Non ob d. tutor. ff. de his q̄
bus ut indig. q̄a r̄detur ei in d. l. quamq̄. q̄ illa procedit. ubi
est eadem rō. Sed in casu n̄o est secus: q̄ id q̄ percipitur
pro Trebellianicā computabit̄ in legitimā. & cōtra respectu
eorum q̄ in utraq̄: imputat̄. ut probauit supra. Item q̄ extra
neus h̄et quartam Trebellianicā fauore ultimę uolūtatis im-
plendę: alia s̄ non adiret. Sed filius cum uult h̄re legitimam.
necesse h̄et h̄reditatem adire: q̄ illā non h̄et nisi iure h̄rdita-
rio. ut dixi supra. & sic cessat amodo rō pp̄ Trebellianicā
detrahi debeat. Pro p̄dictorum confirmatione facit. q̄ cum
referant oēs hanc opinionem de consuetudine seruati. mi-
nimē mutanda sunt. q̄ interpretationem certam semper ha-
17 buerunt. l. minimē de legibus. ¶ Descendendo ad tertium
dubij. in quo q̄rit. an data in p̄mū emancipationis Andree
& alia relicta Sempronio iure insonis in d. testō debeat
computari in legitimam filiorū d. Sempronij. Et v̄r prima fa-
cie dicendum. q̄ data in p̄mū emancipationis non cōpu-
tānt̄ in legitimam. nisi fuerit expresse dictum. v̄r probari in
l. si qn̄. s. & gl̄aliter. C. de inoff. testa. & ibi hoc no. Bar. & legi-
tur. & no. inlit. eo. ti. in s. igitur. & no. Bar. in l. peto. in prin.
ff. de lega. 2. per dicta iura. & per l. etiā. s. si debita. ff. de bo.
lib. & l. si non mor. ff. de inoff. testa. & no. Cy. in l. scimus. in
3. q. C. de inoff. testa. & no. Bar. & Ang. in l. in quartā. tam. ff. ad
18 l. falcidiam. ¶ Pro hoc facit. quia donatio facta filio in p̄mi-
uū emancipationis d. libera & simplex q̄ donatio. & non
ob causam. ut ēt tex. melior de corpore iuris in l. i. ibi. libe-
ralitatis

valitatis ti.&c.C.de eman.li fm Bal.ibi.& no.Cy.& Bar. in
l.liberis.in i.C.de colla.& tangi Bal.in l.i.de deportatus.C.
de bonis p.pri.& l.quis.C.de fideic.& in l.lata.C.de don.
& in auth.ex test.in uerl.fm &c.C.de colla.& Bar.in l.i.
neccaftrenfe.in pe.col.ficuli.fed fimplex donatio non
putatur in legitimam,nifi fit exprefse actum,q; imputetur:
ut d.s.& gñaliter.& d.l.ertam.& no.gñ.& doct.in l.illud.C.
de colla.& gñ.& Alia ratio vñ,q; non debeat in legitimā
filiorum d.Sempronij imputari:quia, ut dixit Ange.in l.in
19 quartam.ad l.Fal. q; p̄i pater donauit aliquid filio emanci
pato, ut fibi in legitimam imputaret; & filius decessit uiuo
pater, filiusuſq; ſuccedens aſio fibi in quartam non imputa
bit:q; cum dicta donatio fit facta ſub modo,& p̄p caſum cō
tingentem in perſonam filij donatarij, & modus non poſſit
impleri,ſi hoc caſus modus pro deſectū.Titio centumſ. Ti
tio genero,de cond.& dem. fm unum modum legendi.fq;
loquitur in modo.& Et hoc dicit ſibi aſideri ſalutem meliori iudi
20 cio eſſe licet Bar.ibi indicium relinqueret. ¶ Sed pmiſſis
ob,contrarium uerius vñ,Primò:quia fm Iac.de Arc.& Old.
& Nic.& Mat. de Mat.in l.liberis.C.de coll.& Bal.in
l.illud.co.tit.& Iac.Bur.in l.fcimus.C.de inoffic.teſta. vñ, q;
donatio facta in pñm emancipationis debeat in legitimā
imputari, alleg.tex. in l.i.s. ſi parens.ſi ſi quia a paren.fue,
manu. ubi datum a filio patri ut emancipet,computatur patri
in debitam portionem:ergo idem dicendum eſt,cū cō
relatiuorum eadem debeat eſſe iuris diſpoſitio. l.fi.C.de in
diuidi.l.fi.ſi de excep.l.i.C.de cupreſſi.l.i. Pro hoc et̄ addu
cebant: quia donatio facta filio in pñm emancipationis vñ
21 facta ob cām, ſut patitur ſe emancipari: q; inuitus emā
cipari non poterat. l. libemus.C.de eman.libe.& in auth. quib
bus mod.natur. eſſic. fil. in s.& gñaliter, & ita intelligebant
tex.in d.lut liberis. ubi talis donatio facta emācipato, ut ſi
ri aſſolet, id eſt in pñm emancipationis, conſertur: q; aſt
donatio ob cām, ſecus ſi fuiſſet ſimplex: ut in d. l. illud. Sed
donatio ob cām cō putatur in legitimam l. qñ nouella.C.
de inoffic.teſtam.& ita refert Nic. de Mat. ſe de facto uidiſſe,
perſepe iudicari, & pro ſiſta parte conſuluiſſe cum plurib.
alijs iuris peritis. Et hoc hoc et̄ allegat q; vbiq;: p̄r dicit
ret, dono tibi centum in pñm emancipationis pro parte
tua, clarum eſſet: q; computaretur in legitimam. d. l. ſcimus,
in prin. Et hoc ſibi ſequitur Cy.in 3.q. et̄ Bar.& Bal. in l.p̄
tato. in prin. per illum tex. de leg. 2. ſed ſenſus horum verborū,
quoad tibi in pñm emancipationis. eſt, q; pro parte ſua in
teſtatur donatum; ergo perinde eſt, ac ſi expreſſe actum
fuiſſet. Ac cum qd. ſi ſi cer. per. l. triticum. de verb. obli. Non tñ
per p̄dicta aſus eſſem ſimpliciter in caſu noſtro pro hac parte
vincere, vñ principaliter moueo: per ea q; notanter dixit
22 Bar. in l.i. s. ſi parens. ſi ſi quia a paren.fue. m̄. ¶ Vbi conclu
dit, q; licet alias qñ p̄r expreſſe donat filio, non compute
tur in legitimā, niſi hoc expreſſe actum ſit: ut in d.s. gñaliter,
cum con. ſuperius allegat. tñ ſecus qñ pater non expreſſo
titulo donationis ſimpr̄ dat aliquid filio tranſferendo in eū
diſponit in caſu noſtro qñ datur filio emancipato: qñ tunc
in dubio p̄ſumitur datum, ut in legitimam cōpute, alleg.
l. cum quo. ſ. ſi ad l. Falc. & iſtud dictum reputat Imo. ual
de ſingulari in l. Titio centum. in s. Titio genero, de condi
& dem. in vlt.col. ſcit, quod no. Bal. in l. quoniam nouella,
in ſi. C. de inoffic. teſta. ſed ita eſt, q; d. Pamphilus dādo dictā
quantitatem d. Andrēz. non eſt uſus uerbo donationis, ut
in themate patet: ergo &c. ¶ Et per p̄dicta patet reſponſio
ad iura allegata per Bar. & ſequaces in l.p̄eto, cum ſi, quia
iura allegata per eos loquuntur, quando donatio fuit ſimpr̄
citer facta non ob caſum, prout eſt donatio in premium
emancipationis ſecūdm̄ opi. Ia. de Arc. Old. & Nic. de Mat.
in d. lut liberis. & Bal. in d. l. illud. uel uerius iura allegata p̄
Bar. & alios loquunt, qñ pater in traditione uſus eſt uerbo
donationis: ſecus ſi non dixit, donouit no. Bar. in d.s. ſi pa
rens. & Imo. in d. l. Titio genero. Secūdm̄ non obſtat q; di
cebat Ange. in l.in quartam ad l. Falc. allegando. l. Titio centū.
ſ. Titio genero. ut dixi ſupra, q; contrarium quod ad caſum
noſtrum tenent communiter doct. inter quos fuit Marfil.

Iac. But. & Balin d. l. Scimus. in prin. C. de inoff. test. ubi dicitur. p. f. dedit filio emancipato in premium emancipationis centum. decedit filius uiuo patre suo superfluit nepote qui successit in locum patris an nepos sibi imputabit dicta centum in legitimam sibi debitam in bonis aui. & concludunt q. sic. q. nepos uenit ex persona patris sui. in cuius locum successit. q. Gallus. s. nunc de leg. fil. lib. & posth. & insti. de exhered. 23 l. s. posthumorum. ¶ Pro hoc faciunt et. q. que dici consueverunt in gōne illa. an dos data matri computetur in legitimam ipso filio h. succedente aui. & quamquam uarij sunt iur. tū Balin. in l. illa. C. de colla. & Saly. in l. Scimus. s. replemione. C. de inoff. test. & Imo. in l. in quartam. d. l. Falc. & in l. posth. & ff. de off. mar. reducentes op. ad concordia l. Falc. & in l. posth. aut nepos succedit cum patris. & tunc quia hēt nepos necesse assumere personā matris : quia si ueniret nepos ex sua persona propria excluderet a patris. & qui esset prior in gradu. insti. de here. q. ad intest. s. cum filius. Ideo filij imputabit in legitimā. scit imputatur matri. arg. l. si uiua matre. uerū licet. C. de bon. ma. Si aut succederet cum alijs nepotibus parib. in gradu. & tunc quia posset uenire ex persona propria. non teneretur imputare in legitimā. ex quo ipse ab aui nihil habuit. & ita consuluat Bal. ut referat ipse in d. l. illa. C. ergo filij d. Sempronij concurrant in successione cū patris magnis anteriorib. in gradu dictis filiis Sēpronij. ideo ipsi hūc necesse uenire ex persona Andreæ eorum aui. qui erat par in gradu cū illis patris magnis. unde sicur Andreæ impetunt dicta centum in legitimā. ut dixi. ita ut impetunt filijs Sempronij ex eius persona succedentib. Bene faciunt. nō per Bar. in l. liberorum. ff. de uerb. sig. in uer. q. q. quid si filia data decessit relicto filio & C. & Ang. in s. neq. illa. in auth. de trien. & seq. ¶ Non ob ea que nō. Ang. in l. in quartam. quia rñdeo. q. si bene insipientur uerba sua. concludit Ang. q. dicta centum debeant cōputari filiis Sempronij in legitimā. ¶ Nam dicit Ang. q. si pater donauit filio emancipato. ut sibi in debitum iure naturę imputaret. & filius decessit patre uiuo. an nepotes aui computabunt illud in quartam. Et dicit. q. cum dicta donatio sit facta sub modo & p. casum contingentem in persona filij donatarij. modus non possit impleri. modus habebit pro defecto. ut d. s. Ticio genero. s. in unum modum legendi. in quantum intelligit in dispoñe facta sibi modo. licet alius modus qualitercunq. desiciens non faciat dispoñem desicere. l. si fundum per fideicomis. s. i. de leg. i. & l. p. s. Tulsulan. de leg. 3. Si igit decessit dicta donatio si nepotes illud uoluit directo hēre ab aui. ergo debet in legitimā imputare. ita transit ibi Angel. & sic patet. q. Ang. tenet. q. in legitimā debeant eis imputari. Et sic tenet Imo. in d. l. in quartā. uideat reprehendere dictā rōnem Ang. per nō. per Bar. in d. s. Ticio genero. tū Imo. non reprehendit desicionem Ang. nec qñdem decidit. imo indecidit. relinquit. unde remanet q. ex nō. per Marfil. la. But. & Balin d. l. Scimus. & Ang. in d. l. in quartā. est cōis cōcto. q. in legitimam imputetur. & maxime in casu nō. in quo pronepotes succedunt ex persona d. Andreæ. ut latius supra est ostensum. 25 ¶ Quo aut ad libros relictos bñ dico. q. non debent in legitimam filijs Sempronij imputari. quia et ipsi Sempronij imputari non debuissent. quia d. Sempronius. ut uerbo test. post emptos & traditos sibi libros studium completum. & doctor designatus exitit. antequam Pamph. d. l. testum conderet. unde s. in magis cōm opin. dicti libri censentur fuisse donati Sempronio. & illa donatio fuit irrevocabilius confirmata. quam primum dictis Sempronius insignia doctoratus adeptus esset. quicquid a pater filio daret. quosq. arma. talis donatio teneret. & conferti non deberet. s. nec a strense. ff. de colla. bon. & l. i. C. de caltre. pec. lib. & l. i. C. si quis alteri uel sibi. Nec refert. an a princ. tempore traditionis fuerit doctor. uel post factum testamentum creatus fuerit doctor. argum. l. siue emancipatus. C. de dona. & l. idonationes. s. pater. ff. de donat. Si ergo tales libri non uenerent conferendi quantum in legitimam imputandi. s. illud. C. de collationi. Bene facit. l. si quando. s. genera- licet.

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

ponit in effectu se uidisse contractū matrimonij, qui cōtra-
tus auditu percipitur. ut uerba in illo requiritur, ut dixi.
¶ Infringit ēē dictum duorū testium istorū, quia unus de-
trahit alteri p̄p̄ uarietates & cōtrarietates annotatas in pun-
cto, & p̄teritū dī unus testis deponit, q̄ Christophorus de-
sponsauit d. Ioannā stantē, alius q̄ desponsauit eā sedentē.
Et unus deponat, q̄ iurauit Christophorus sub imagine Cru-
cifixi, alius, super imagine B. Marię, v̄p̄ per uarietates, & con-
tradictionē p̄dictam nedum ambo non probant, sed ēē non
remanet aliquis eorum iuramentis ad probandum semi-
plene: ita uoluit Bal. in repe. l. de quib. in 2. col. ff. de legi. dū
tractat de singularitate testium, facit not. in l. testium. C.
de testi. & in exēplo de Sufanna. Et idem no. Io. And. & Ant.
de Bur. in c. in nra. de testi. ubi dīc q̄ ubi duo testes iniuicē
contradiciunt, neutriū dictum ualeat. ¶ Accedit q̄ licet dicat,
q̄ testes debent reduci ad concordā quandā, ut probent: tñ
illud est uerum, q̄ reperitū plures testes saltem duos ut
e. eam tu. de testi. sed ubi duo sunt testes nō cōfesses,
non reduciunt ad concordā: ut probent, ita dicit Io. And. in
addi. Spe. in ti. de teste, s. i. a de interrogatorijs. in addi. inci-
pente posuerat & Fed. de Senis in consil. 162. incip. dīc
Gri. Sole. & Io. And. in c. in nra. de testi. & Ant. de Bur. in d. c.
cā tu. & sicut non est tractandum de reduendo ad concordā
dictos duos testes, ut probent. ¶ Et per hoc patet, q̄ non est
tractandum de supplendo probationē per famā plurib. rō-
nibus. Primō: q̄ neuter dī eorum testium, s. d. Frāscīca, neq;
Petrus probat q̄ alter diminuit de fide alterius, ut dixi:
ergo frustra q̄ritur de supplendo per alias non plenas p̄ba-
tiones. Secundo non est tractandum de fama, quia dīc, q̄
dato q̄ sine fama esset semiplene probatum de matrimonio,
tñ per famā non supplerent semiplenā probationē, adeo q̄
esset integra probatio, q̄ sic probat. ¶ Nā licet in ciuili
bus sufficiat semiplena probatio una cum fama, tñ secus est
in causis criminalibus: ut est gl. in c. ueniens. el. 1. in uer. cum
altero illorū, ext. de testi. quē ad hoc dīc est singularē Io.
de Imo. in l. inter se. in si. ff. de acq. poss. & sequit. Cy in l. hī.
C. de quatio. & Dr. & Bal. in l. 2. in prin. de exco. Paul.
de Leazar. in repe. c. grauis. in pen. col. de depō. & Bal. in l. q̄.
ex argentijs. s. 1. ff. de eden. ergo idem debet esse in causa
matrimoniali. ¶ Præteritū q̄ tractatur de alio matrimonio
infringēdo, prout in casu nro hoc probatur ex notarijs per
gl. & Doc. in c. mulieri. de iureiur. & ex no. p̄ Doc. magis cōi-
ter in c. i. c. o. t. & per Bald. in l. in bonā fidei. in 2. col. C. de
reb. credi. ubi concludunt, q̄ quemadmodū in causis crimi-
nalib. non est locus delationi nisi in defectum semiplenę p̄-
bationis. l. maritus. cum ibi no. ff. de q̄. & no. in l. 3. in prin.
ff. de iureiur. Ita nec in cōmmoniali in qua dī agi quasi de
statu hois: ut dicit gl. & Doc. in dictis locis. ¶ Præterea etiam
non est probata fama: quia, ut in puncto dī, quidam testes
sunt confanguiui & affines mulieris, qui stantē disparitate
inter uirum magis nobilem & mulierem minus nobilē non
sunt integri testes, no. Host. in tit. de teste. s. 2. uer. ubi autē.
& D. Abbas in c. super eo. de testi. & præsertim ubi agitur de
infringendo aliud matrimonium, quo casu testes debent q̄
exceptione esse maiores. c. 1. & ibi no. Ant. de Bur. de cōsan.
& affi. ¶ Quidā ēē ex illis testib. sunt compadres. & licet Bal.
a in l. parentes. C. de testi. dixit q̄ compater est idoneus tes-
tis: eo quia non reperitur prohibitus, & edictum de testi-
bit. est prohibitorius tñ ipse Bal. in l. generaliter. ff. de ius
uocan. tenet contrarium, per id q̄ no. Guill. de Cu. qui acqui-
parat patrem & adoptiuum, & eum qui de sacro fonte leua-
uit, quo pro allego tex. p̄o. q. 4. ita diligere. ubi tex. dicit, q̄
tale uinculū compaternitatis seu agnationis spiritualis est
magis q̄ uinculū adoptionis, & q̄ talis compater diligen-
dus est, tanq̄ si esset de naturali cognatione. Ad idem quod
no. gl. 7. q. 2. in c. qui dormierit. quā dicit, q̄ maior est co-
gnatio spiritualis, q̄ carnalis. Ad idem quod no. in l. ante-
pen. char. C. qui accusa. ubi querit, in mulier, quā potest ac-
cusare de iniuria sua & suorum, possit accusare occisores
compadis sui, & v̄ uelle, quod sic, per id quod not. glo. in d.
c. qui dormierit. Sed non est necesse hoc ponere pro constā-

ti attento quod præsupponitur probatum esse contrariā fa-
mam, quo casu succedat id, quod dixit Bar. in l. de minore.
s. plurimum. in antepen. col. ff. de quæ. lio. ubi querit, utri
posset probari fama negatiua: puta Titium non fecisse tale
quid. Et respondit quod sic, nec dī probari negatiua: sed
affirmatiua, id est publicam vocem & famam esse. Titium
non fecisse. l. arbitri. ff. de prob. ex quo inferitur, quod si pro-
bata est fama affirmatiua ab una parte, & ab una parte proba-
ta est fama negatiua: tunc recurrendum est ad ea, quæ ha-
bentur in l. ob carmen. s. ff. de testi. & in c. in nostra. quia
debet attendi qui testes sint digniores, & plures, & q̄ fama
præcesserit ex uerisimiliorib. præsumptionibus, argul. s. 3.
1. ff. de testi. & eorum quæ not. in cap. in nostra. de spon. & in
specie not. Bal. in l. 1. in 5. q. C. de testa. ubi subdit, quod ceteris
parib. non reperitur probata fama pro aliquo: ut ibi per
eundem in l. ea quidem. in 17. col. in versi. item quæro dicit
statutum & C. C. de accusa. & ibi etiam Saly. sed testes nostri
sunt plures. Item fama contra d. Ioannem uidetur oriri ex cō-
similibus rationibus & causis, attentis disparitatibus, quæ
sunt inter ipsum & Christophorum, & incesso mulieris cum
tis in habitu uiuali, & se uideam esse affirmantis, ut in the-
mate, ergo & C. De præsumptionibus autē allegatis ex eo
quod uisus fuit ingredi domum domine Ioannę, nihil scri-
bo: quia nō sunt præsumptiones inferentes ad matrimonium,
& etiam per contrarias præsumptiones, de quibus dictū est,
& de quibus in themate sunt sublata. Ideo concludo non esse
probatum matrimonium cum dicta domina Ioanna fuisse cō-
tractum.

ADDITIONES.

- ¶ Percipitur. Vtrum probet testis deponens de visu in eo, quod auditu percipitur, vide not. Fel. in c. eum causam. col. 7. & leg. de testi. b. Nr.
- ¶ Matrimonialis. Nota, quod in causa matrimo. iah testes debent esse omnes exceptione maiores, Dec. consil. 3. 10. col. 1. & consil. 133. col. 2. s. d. q̄ causa matrimonialis non 2. quæperat criminali, tenet Dec. consil. 163. col. 4. & idem col. seq. dicit, q̄ dī in probando matrimonium contem-
platur testes omnes exceptione maiores, sed in infrangendo b. De quo uide Rūm. qui in eodem casu consultat contra Dec. consil. 149. cum seq. lib. 5. Et lex, lex sequitur Rūm. in l. admonendi. circa fi. ubi declarat. ff. de iureiur. Natta.
- a Dixit & bene, ut dicam infra lib. 6. consil. 237. col. 2.
- ¶ In hac eadem causa consultat Aret. consil. 13. ut dicit etiam Rūm. consil. 149. col. pen. post med. vol. 1.

Hoc consil. duplicatum est, infra consil. 151. uol. 1. Hier. Zac.

S Y M M A R I U M.

- 1 In iuste tortus fugiens de carceribus non habetur pro confesso nec inde puniri debet.

CONSILIUM CXLIH.

a D O S redditum primum consilium: a in causa Antonii de Fontana, in quo conclusum fuit fore totaliter absoluen-
dum, præsertim stantib. nonnullis confessionibus suis occa-
sione torturæ indebitæ & illegitimē illatæ, & eo casu quod
ci potuisset confessionem, uel confessiones illas esse ualidas
conclusum esse peniendum & condemnandum ad penam
mille librarum applicandam patri dictæ Dominicę. ¶ Sub
orta est dubitatio, arreto, quod d. Antonius, ut dicitur, eua-
sit de carcerib. & aufugit contra uoluntatem custodis carce-
ris, debet haberi pro confesso pro omnib. quæ continen-
bantur in inquisitione, maximē stante statuto posito sub rubri-
ca de pœna custodum carcerum, in uer. carcerati uero fugie-
tes & c. ibi dum dicit. Si uerō pro crimine, quod eis delictū
est, propter confessiones habeantur: & sic de tali crimine cō-
demnentur: & in libris bannitorum pro ipso crimine descri-
bantur: & legitimē banniti & descripti intelligantur tales
in carceri fugientes uel euadentes contra uoluntatem cus-
todum carcerum. Et non obstante dicto statuto, dico ipsum
Antonium non debere ex hoc aliter puniri, quam prius ue-
nisset puniendus. Nam respondeo, q̄ dictus Antonius ante
dictam fugam fuit illegitimē & indebitē tortus per domi-
num Vexilliferum iustitię unā cum tribus ex dominis An-
toniis

trans, & presente D. Potestate, & aliquibus suis iudicibus
& milibus d. D. Potestatis d. Antonium torquetibus, & D.
Potestas d. Antonii existenti in tortura dixit, quod verum dice
ret, pur latus in puncto & in actis apparet. Ex quibus om
nibus non potest negari interuenisse in tortura, & assensu
probat. Modo sic magistratus, uel magistratibus iniuncta fa
centibus iustum est & de facto resistere, ut no. Dyn. in regu
la quod quis mandato de reg. iur. in 6. ubi dixit, qd qd ap
paret apparet iudicem pcedere contra licitum est etiam pri
uato resistere iudici, alleg. l. phibitum, & l. defensionis facul
tas de iure fise. lib. ro. l. ignotum. C. de reuoc. h. f. de re iu
dica. l. contumacia. §. si ad idem qd no. Cy. in l. r. C. unde vi. §.
ubi uoluit, qd qd index iniuncta agit inferendo grauamen,
quod reparari non potest in syndicato, ut est tortura, & alia
etiam uoluit Bal. in repert. dicitur l. i. in 1. q. C. ubi vi. in uer.
12. quaro, an iudici possit resisti, & idem dicit Paulus de Lea
za in commento rubrica, extra de refici. fol. Et idem Bal. in
l. in 7. q. ff. de iusti. & iur. Sed contra d. Antonium proces
sum fuerat ad actum torture euidenter iniuncta, & intra termi
num datum ad purgandum indicia. Et ideo non pceden
tibus legitimis iudiciis, ergo licet d. Ant. resistere tali in
iustitia euadendo de carceribus, ut fecit. Pro hoc facit qd
iniuncta tortura semel aliqui illata a magistratu causat iustum
metum in persona illius torti de non tunc, aur amplius co
parendo ad mandata illius magistratus, ut not. uoluit Bald. in
l. in fin. C. de his qui per met. iudi. non appel. ubi querit,
quid si illatus est metus per iudicem in aliquo actu pceden
ti, puta dum uellet appellare ab interlocutoria, iudex fecit
eum ponere in compedibus, & eum torqueri, nunq. d. paxima
tur durare idem metus in appellatione a diffinitua, & dicit
qd sic, in eodem genere malitia psumitur animi perseueran
tia, extra quod me. cau. c. i. & in regula, semel malus, & facit
in eum tex. c. si iustus metus de appel. §. item odium psumit
continuari, & odiosus in uno psumitur odiosus in
aliis, qd est odium irrationabile. l. si q. puocatione, & l. non
distinguemus, c. u. quidam, & l. licet. ff. de arbi. & c. cum P. de
actu. Ita refidet Bald. in d. l. 2. C. de his qui per me. iud. non
app. & idem formaliter dicit Saly. Idem fuit de mente Bart.
in l. de pupillo. §. si quis ipsi pariter. in 6. q. ff. de no. ope. n. §.
Et idem clarius Ludo. Rom. Ad idem, quod no. Inn. in c. bo
ne memorie Maguntino. de elec. ubi dicit, qd sufficit ppare
subesse iusta cam metus imprefionis: licet non fit impres
fio secuta: quia nemo det se periculo exponere. Ita dicit ip
se in gl. quae incipit iusto timore. §. Fortificatur ista per ea q
alibi dicit Doc. uolentes, qd si quis fuerit minus debite tortus,
& in tortura fuerit confessus: licet postea ex intervallo & ex
tra locum torture perseuerat in eadem confessione, nunq. p
iudicari sibi illa perseuerantia confessioni: quia postq. semel in
debite fuit tortus, psumit sp. subesse eadem cam iusta timoris:
ut no. Ang. & moderni in l. qui in aliena. §. Celsus. ff. de acqui
rit. cum aliis concordantibus quas allegauit in priori consi
lio. Ad praedicta facit, quod no. Bar. in l. uis eius. C. de pro
ba. ubi per illum tex. uoluit, qd si quis detineat a Potestate uel
Capitaneo iniuncta, & ipse aulgentis non tenet, sed non est du
bium, qd maius grauamen est, & minus reparabile, qd si iniu
ctis torquetur, qd qd si iniuncta carceratur: patet per id, qd
legitur & not. in d. l. ff. de appelle. & in l. si quis puo
catione. C. de appell. §. Non ob. qd statum dicat, qd tales eu
adentes habeant p confessionis de crimine, quod eis ascriptum
est: sicut etiam legit & no. in l. in eos. ff. de custo. reo. Quia
nide, qd statum intelligitur, nisi iusta habuerit cam aulgu
gredi, & qd qd cessabit dispositio statuti: hoc pbat per ea
q. dixit Io. And. in regula, pro possessore de regu. iur. lib. 6. i.
Mercurialis: ubi uoluit, qd licet statutu disponat, quod fa
ciens homicidium decapiteur, uel non trahes ad ignem p
nuntur in 10. non debet intelligi in eo, qui ad sui defensionem
occidit, si habuerit iustam causam occidendi. Nec etiā de
bet intelligi de infante, uel furioso occidente: quia tale stat. de
Lib. II. Consil. Alex.

bet benignē intelligi fm interpretatione iuris cōis. l. 2.
C. de noxa. in c. j. de nostra. & tales de iure cōi non pu
nuntur, in clem. j. de homi. l. infans. C. de Sica. l. vi. vim. ff. de
iusti. & iur. & similiter si infirmus, uel infans non traxit ad
ignem non puniatur dicta pena libarum 10. §. Nam propo
situm & voluntas distinguunt maleficia. c. cum voluntate. in
prin. de sen. ex com. l. qui iniuri. in prin. & l. uerum. ff. de fur.
& idem not. Saly. in l. 2. in 3. uel in 4. col. post Bal. ibi vim. ff. de no
xa. & Bal. in l. omnes populi. in 4. col. ff. de iusti. & iur. l. quicun
que. in 6. col. C. de ser. fugi. & in l. cunctos populos. in repe
magna. in antepenul. col. de summa Trini. & in l. data opera.
circa 5. col. C. qui accusare. & l. benignus. ff. de leg. & D. Car
di. in c. lator. de homici. Nam vt dixit Bal. in l. qui cunque. in
ante pen. col. de ser. fugi. & in l. omnes populi. in 13. col. statu
ta non sunt iudicē intelligenda, adeo quod continant pra
uum sensum, allegat gl. in l. damni infecti bene facit tex. no.
in d. l. cum autem. §. exipitur. in verbo capitale autem, & c.
ff. de edil. edic. Et non dicitur Anto. euasisse, si psumptam
& suspectam iniustitiam pro fraudem exclusit, vt dicit tex.
in l. cum pater. §. Titio fratri. cum concord. ibi alleg. in gl.
de leg. 2. Quod autem iustam haberet suspitionem satis est
ostensum supra. Plus dico, quod ubi etiam non est aliqua iu
sta causa faciendi aliquid, quod aliās esset a lege prohibi
tum, prout erat in casu nostro, vt probauit: tamen ubi appa
ret, quod in delicto fuit aliquis dolus, qd ille dolus, qui commu
niter interuenire solet in illo delicto, adhuc index habet mi
norare d. dictam penam, & non procedere ad penam capita
lem, etiam si pro illo delicto simpliciter imponeret certam
limitatam penam etiam capitale. Ita dixit Bal. in l. & si
feuerior. circa 3. col. C. de his qui no. inf. p. ea quae ibi no.
& idem tenet Sa. y. & etiam idem ibi dicit Pau. de Cast. ubi
refert fe propter hoc aliās defendisse vnum, qui cum lapide
occidit hominem, non credens eum occidere. Nam curia vo
lebat decapitari facere propter statum, quod imponebat
penam mortis pro homicidio: & est de mente Bar. in l. quid
ergo. §. pena grauior. in vltimis uerbis. ff. de his qui no. in
to. fa. Etiam Bar. in l. si ff. de recep. vt ubi dicit, quod si statum
punit certa pena illum, qui receptauerit bannitum, & qui
dam receptauit bannitum, qui erat coniunctus ipsius rece
ptantis, potest iudex in eo minorare penam quasi plus exu
fer receptans bannitum amicum, qd alium per d. fin. ff. de
recepta. l. nunciis not. in d. l. quod ergo. §. pena grauior. & in
d. l. & si feuerior. & not. Cy. & Bal. in l. de his qui latio. §. Ex
quibus omnino concludo, quod non debet ex hac euasione
a fuga Antonius puniri aliter, quam in primo consilio fue
rit per me conclusum. Ego Alexand.

ADDITIONES.

- a ¶ Consilium. quod habes infra lib. 3. consil. 1.
- b ¶ Resistere. Pau. & alij l. vi. vim. ff. de iusti. & iur. l. de Pla. l. prohibiti.
C. de iur. fisci. lib. 10. l. deuotum. C. de meta. & epid. lib. 12. Phi. Fran. c.
dilecto. de sen. ex com. in 6. Panor. Fel. c. si quando. de offi. deleg. Hipp.
Marfil. l. i. in prin. no. 68. ff. ad legem Cor. de Sica. & in pract. §. diligen
ter. nu. 51. cum seq. Adde D. Abba. & ibi Fel. l. ac in c. si quando. de of
fi. deleg. & l. ff. de Dec. & Modernos in l. vi. vim. post gl. ubi ff. de iusti. &
iur. Natta.
- c ¶ Confessus. supra lib. 1. consil. 5. nu. 1.
- d ¶ Confessis. §. Materiam aulgentis a carceribus ponit Hipp. de Marfil.
practic. crim. in §. actungam. nu. 36. Natta.
- d ¶ Minorare. Hippo. Marfil. no. 45. & in pract. §. diligenter. nu. 58. quod
indebite tortus occidens iudicem non debet puniri poena mortis.
- * In hac eadē causa consiliu. in consil. 1. vol. 3. qd ante hoc esse dēret.

S M M A R I U M.

- 1 Vassalli non tenentur ad collectas, uel angarias.
- 2 Verba, quoties opus fuerit, intelliguntur in infinitum.
- 3 Obligari ad opera, si de modo non apparet, possunt condemnari ad
consequens modum.

CONSILIUM CXLV.

Q VONIAM abundē & rectē allegatū & conclusū est
p celeberrimos dāos sup. cōsultantes: iō paucissimis
absoluā. Et primō circa primū q̄stū dubiū cāre poterā illa
uerba, quoties opus fuerit, &c. Nam attento q̄ iure cōi dñs
tpalis alicuius terrae, uel castri de iure non p̄t imponere ho
minibus

Liber Secundus Consil. Alexand.

minibus loci collectas, uel angarias, ut inquit Bal. in l. multa. C. de bo. quæ liber. ubi dicit, q. uasalli non pnt cogi a dño ad pñdas collectas, uel angarias, allegat. l. si priuatus. ff. qui & a qui. l. dñi pñdiorum. C. de agri. & cens. lib. r. q. a tali dñe esse regalia soli principi cōpetentia: ut in c. r. q. sunt regalia. Et ideo dicit tenuisse Richar. Malum. & dicit ualde esse no. in hoc l. r. & ibi no. Bar. C. de superind. lib. r. & in l. r. C. de mulie. & in quo loco. Nec ex uerbis d. snæ vñ arctari posse Io. ad subeunda onera custodia murorū steccati & foueæ, nisi quoties opus fuerit & c. Nam illa uerba non vñr importare, q. cogi possit ad pñda onera, nisi bis, per ea quæ no. Ang. in l. 2. §. qui exhib. ff. de custo. reo. in c. r. l. i. finita. in prin. ff. de dam. infe. ubi inquit, q. si quis promiserit iudici aliquē pñsentare toties iudici placuerit: uel toties quoties fuerit requisitus; non tenet pñsentare nisi bis, per l. fideicommissa. §. si quis. de leg. 3. ut euitet infinitas. l. qui bona. §. si. ff. de dam. infe. ¶ Sed hoc non obstat puto tñ quater in infinitum dictos hōes teneri uigore dictorum uerborū, quod a ties s. opus fuerit: ut probat in l. i. ita stipulatus a Seio. & qd ibi no. Bar. post gl. ff. de fideiul. ubi hñ, q. quotiescunq. uerba cōtrahentium sunt apta ad infinitatem, prout est uerbū, quicunque, uel quotiescunq.; admittit tunc infinitas: scus si uerba non sunt apta: ita loquitur tex. in d. l. fideicommissa. §. si quis decet. Et hoc uerum, & si ex multiplicatione actū multiplicari posset damnum, uel interesset probat in l. i. ita stipulatus. fm. Io. de Imo. ubi, qui per se exemplificat in dictione, quicunque; q. tunc infinitas tolerat ex mente dñonētis, hoc idem est de mente Bar. in d. l. qui bona. §. fin. dum dicit, q. si loquit de infinitate numeri: puta de multiplicatione pñstationis; & tunc q. si uerba dñonētis sunt expresse apta ad infinitatē, tolerat infinitas, alleg. l. in annali. C. de leg. & l. si ita stipulatus. & l. si duo. §. si. ff. de arbi. Ponderandum est dum Bart. alleg. d. l. si duo. §. si. ubi hñ, nisi semel, pterquam si esset actum, q. pena toties cōmittatur, quoties fuerit contra factum: ut & declarat Bar. in d. l. qui bona. §. fin. q. illa uerba toties, quoties & c. important infinitatem. ad idem tex. in l. j. §. i. uer. toties quoties. ff. si fa. fur. fecidit. & insit. de eo cui liber. cā bona addi. §. i. & idem est de mente Spec. in tit. de arbi. §. i. uer. quid si dictum in compromisso, q. pena & c. & ideo nō immerito Io. de Imo. & Rom. in d. l. i. finita. in prin. reprehendunt d. decisionem Ang. & concludunt, non esse uerum, q. ille qui pñmiserit aliquē representare toties, quoties fuerit requisitus, liberet per binā repræsentationem: q. illa uerba, toties quoties, sunt apta ad infinitatē: ut sentit gl. in d. l. i. finita. circa prin. in uer. iterum, & probat in l. ueluti. §. si de eden. Et idē Pau. de Cast. in l. duobus. §. quoties. ff. de iu reiu. dñi dicit, q. si cautus dñe est notarius, q. faciat pñmitti de pñtando, quoties opus fuerit, & fuerit necesse, fuit ita conclu sum per dños supra consulentes. ¶ Circa tertiū questum in quantum cōcludunt, q. et necesse, q. in snia dicat, q. teneant dicti hōes Villæ Montis epi ad pñdā onera fm modum hactenus obseruatū & consuetū q. licet non appareat de consuetudo modo, tñ oñdo tenentur ad pñdā onera allegata p eos, & confirmat ex his q. no. Io. And. in addi. Spec. in tit. de feud. §. i. uer. si igit. in addi. incl. sic confecto & c. ubi uoluit q. si concessio reperit in quo loco. Sicut b uenerandæ memoriæ Eps genitoris tuo tale fundum concessit: sic & nos tibi concedimus: per hoc non habebit uasallus primā concessionē ostendere per lex hac scripturā. ff. de dona. & l. si donationes. C. co. tit. & c. Abbate. de uerb. sign. & larius per eum. ¶ Vtrum autē hōes d. Villæ Montis epi ad pñda onera, quæ hñr in d. uilla, pnt collectari subeundo onera maioris foueæ & steccati castri noui, hoc dubium subiceo, quia dictum est p dños supra consulentes, Item de hoc non sum interrogatus. ¶ Quo autem ad penultimum questionem concludendo, q. homines dictæ Villæ Montis episcopi tenebantur ad collectas pro bonis, quæ acquiuiserunt in castro nouo post dictam latam sniam, si tales res acquiuit tpe dictæ acquisitionis erat in ætino cōis castri noui, per ea quæ dicit Bal. in l. r. §. quibus. ff. quod cuiusq. uiuier. no. in ro. col. in uer. super tertio puncto. ubi inquit, q. licet de nouo ueniētes ad habi

tandum de nouo recepti in ciues non tenent contri buere ad onera praterita uniuersitati ciuium. l. promittenda. C. de de rem ipsam, quæ esset affecta pro collectis, ut puta fm Bal. portet eum soluere onera uetera & noua, alleg. l. murelogio. C. de murelogio. lib. i. Ad idem quod not. Pau. de Cast. in l. si negotium. ff. de neg. gest. Alex. Bononiz.

ADDITIONES.

- a ¶ Quoties, Alex. l. qui bona fide in ff. de dam. infe. Socio. l. uita. col. & ibi Dec. col. i. C. de sen. qu. pro eo quod inter. C. rebus. 11. Hyp. Mar. lunus. §. cognaturum. no. 3. §. de quod. & latius in repe. rub. de si deul. q. 9. §. 1. al. conf. §. 3. l. 1.
- b Sicur. dicendum ut plenē dixi in consue. Paris. §. 5. nu. 66. cum sequen. ¶ Sequitur Fel. in c. quoniam Abb. col. ff. de off. deleg. Et in simili uer. dictum Bar. in l. eam qui, §. Iulianus. ff. de conf. pec. Nata.
- c In ætino. ¶ No. quod nouus possessor, qui emite rem deserviam in ætino, teneatur pro collectis pñteritis. De quo uidet Bar. in l. Ineas. ad municipa. conf. 227. uer. 10. confirmatur, lib. 2. Dec. no. conf. 18. Et nota, quod qui uendit Ecclesiæ, uel alteri non idoneo, non leuatur ab ea taffum. And. Sic. conf. 84. col. ff. lib. 3. Ad Pau. de Ca. in l. E condicio ne. C. de resc. uen. ubi inquit, quod respu. post agere contra quæ mult etiam contra emptorem, licet res non sit pñtata in ætino. Tamendicit Aret. no. conf. 104. Incip. In causa magnifici, quod emptor, qui conuenitur pro onenibus pñteritis, ex quo non potest conueniri, nisi ex acta hypothecaria, habet exceptionem excusationis, per illam singul. Moschis. ff. de iure ff. Sed quod emptor pro pñteritis conueniri non possit, probat tex. in l. ff. de cens. & censibus & per aquarib. in prin. lib. 1. & in l. locorum. in ff. C. de omni agro deserto lib. 11. Vide Negan. in tract. de pig. in 2. par. rin. m. b. 4. nu. 146. Bru. conf. 94. Soc. con. fi. 243. uer. Ad tertium. lib. 2. Et hypotheca non compen. Cuiusmodi quæ non habent scdm. Ange. in l. C. ff. de fin. uel rel. C. con. con. 34. dub. 2. lib. 3. Ruin. con. fi. 11. nu. 14. lib. 5. Et quod pro collectis agat possit contra pñtorem successorum. Ripa. in l. i. §. si hares. ff. ad Treb. & pro collectis sunt bona hypothecata. l. C. in qua. pig. 2. contrah. l. C. si prop. publ. pensat. facit tex. in l. Imperatores. ff. de publica. Nata.

SVMMARIVM.

- 1 Si pñcesserunt duo testamenta solennia condita inter liberos & extraneos, & postea facti sunt codicilli, in quibus pro maiori parte confirmatur primum testamentum, & ultimo testator coram quatuor testibus & notario dixit, quod confirmabat secundum testamentum, uel ita hæc ultima uoluntas.

CONSILIVM CXLVI.

- 1 **V**is o themate supra scripto, & quatuor ultimis uoluntatis dicti ser Antonii. ¶ Vñ prima consideranda dicendum, non habere uires illam dispositionem, per quam de clarauit seruati debere testamentum suum rogatum per ser Antio. fer Petri de Guertius, quod fuit secundum testamentum infra scriptis rōnibus. ¶ Et primò quia ultima dispositio uim testamenti habere non potest, quia in eo interueniunt testes septem, prout requiritur in testamentis. l. i. unus. & l. hac consultissima. Item nec uim codicillorum, alterius ultimæ uoluntatis habere pōt duplici rōne. Primò: quia non interueniunt quinque testes, prout in codicillis, & donationibus causa mortis requiritur. l. i. C. de codicil. & l. i. C. de dona. caus. mort. interfuerunt enim quatuor testes in dicta ultima uoluntate. Et licet interfuerit etiam notarius: tamē notarius non computatur in numero testium: no. glo. in l. hac consultissima. C. qui testam. fac. pos. & in l. Domitius. ff. de test. Secunda ratione non potest illa ultima dispositio uires habere, quod dato quod in eo interuenissent quinque testes, seu quod notarius computaretur in numero testium, & sic potuierit ualere iure codicillorum, tamen per ipsam dispositionem habentem uim codicillorum non potuierit adimere hereditas relicta in primo testamento Bartholomæo priuilegiato testatoris; quia in codicillis dari nec adimi potest dictio hereditas. l. hæreditatem. C. de codicillis. l. non codicillum. C. de testam. Tertiò confirmatur per tex. in authen. illa inter liberos. C. de testi. & expresse in corpore, unde illa sumitur, q. testamentum factum inter liberos ita demum persequenter ultimam uoluntatem tollitur, si sequens ultima uoluntas fuerit facta coram septem testibus. & in ea testator dilatasse nolle priorem uoluntatem ualere specialiter derogant do priori testō. Sed ita est, quod in hac ultima dispositione non

non interuenerunt septem testes, ergo dato q. quinque, uel sex interuenissent, non potest dici esse sublatam primā ultimam uoluntate, de qua fuit specialis mentio facta. ¶ Quarto probatur per tex. in d. hac consiliosissima. s. si quis aut. C. de testat. ubi si pcesit ultima uoluntas solemnitas, ita demū p fecundam minus solennē tollit pcedens: si in pcedenti erant iustitiae extranei, & in sequenti erant iustitiae uenientes ab in testato. Secus ergo ubi in pcedenti essent iustitiae uenientes ab intestato: q. a tunc p sequentē solennē non tollerit pcedens. Quinimō q. in tali sequenti uolunta uoluntate essent iustitiae uenientes ab intestato: q. a non erant iustitiae in prima, oporteret, q. saltem in ipsa secunda interuenirent quinque testes: ut ibi h. sed in pposito in pcedentibus codicillis penult. loco factis solemniter testator disposuerat, q. uniuersa sua hereditas pueniret ad omnes tres filios suos & q. portio natus: ergo uolunta sua dispositio, (maximē qua non tñ faueat uenientibus ab intestato, cū in ea Bar. eius filius non in stitatur hares, p sua uiril, sed solū iustitiam in certa re,) non dēt tollere posse pcedentem ultimā uoluntatem in qua erant iustitiae aequaliter uenientes ab intestato. ¶ Sed pmissis non obstat, contrariā sniam de iure pabiliorem esse puto. ¶ Nam ubi testator fecit testm suum inter liberos siue in scriptis, siue et nūcupatium: tūc fm cōm opi. ualet quod ad liberos & et si in eo testō duo tñ interuenerint testes d. l. hac consiliosissima. s. ex imperfecto. C. de testat. ubi si rogati non fuerint: dixit gl. & Doct. in l. si ad h. C. de codic. Et pdest testat. q. uo ad hoc q. ubi ab intestato successissent filii aequaliter: nunc aut succedent ex testō inaequaliter, si inaequaliter sunt iustitiae. put contingit in casu nō: ergo ista ultima dispositio, seu testm ultmō factum dēt ualere inter liberos, et si non interuenissent, nisi duo testes. ¶ Quinimō si elemus in terris ecclesiae, attento q. in dicta posteriori dispositione interuenierint quatuor testes, & inter quos et erat pbyter parochianus, ualeret iure cōi quod ad oēs talis dispositio tanq. testm solennē: per c. cum effes, de testa. fm cōm opi. ubi a doctoribus approbatā, & firmat Spe. in tit. de instr. ed. s. compen. iure. item per ius canonicum & Fede. de Senis in consil. 17. inc. factum tale est: quidā uenies ad mortem & c. no. lo. de Imo. de leg. i. l. nemo potest. & Romanus in auth. 7. simi. C. ad l. Fal. ¶ Præterea dato q. dictum posteriori testamentum non possit ualere in vim testamenti, non pōt negari quin ualeat debeat iure codicillorum p clausula codicillarem, q. erat in testō, quam tunc fecit testator, & quod feruari uoluit l. si. C. de codic. & l. ubi plene not. ff. de iur. codicil. Modō sicut Bar. Priuignus testatoris uult prætendere hūc debere portionem hereditatis uigore primi testamenti tñ, non pōt: quia primum testm per fm solennē testm fuit sublatum. l. si quis prioris. ff. ad Treb. & s. posteriore. in stit. q. mo. test. in stit. Aut Bartholomæus filius testatoris uult adniti ad partē hereditatis uigore prioris testōrum, aut codicillorum: Et tunc rñdeo, aut uult agere uigore primi testamenti, & non pōt, quia in eo nō fuerunt filii relicti iure institutionis nisi ducaui 10. tñ, aut uult agere uigore secundi testamenti & non pōt, quia relicta est tñ sibi iure institutionis de bonis, testatoris dimidia uinius petia terræ, cuius loco i hac posteriori ultima uoluntate d. Bartholomæo filio testatoris fuit relicta ptiā d. dimidia petia terræ, ita q. in hoc parum, aut nihil refert inter fm testm, & hanc posteriore uoluntatē, aut uult se fundare ex codicillis, & sic ex tertia uoluntate, & tunc rñdeo, q. per istam posteriorem, seu quartā ultimā uoluntatem, dato q. ualeret tñ in uim codicillorum, sunt ipso iure sublata pcedentes codicilli, q. ubi testat. derogat in uoluntate dispositione. l. cum pponas. C. de codicil. & sic patet. q. nec Bar. Priuignus testatoris, nec Bar. filius dicti testatoris pnt in effectū d. uoluntatē impugnare. Difficultas ergo si qua superest, duntaxat est in rñdendo argumentis in contrarium adductis, quibus rñdeo. Non ob in primis, q. non interuenierunt in ultima dispositione septem testes: q. quia rñdeo, q. dictus s. ex imperfecto, dicit, q. inter liberos sufficient duo testes. Vel si sumus in terris ecclesiae, ualet quod ad oēs, pōt interuenirent quatuor testes, inter quos erat pbyter

Lib. II. Confil. Alex.

parochianus p d. c. cū effes, cū ibi no. p. Doct. Vel posito q. non possit ualere in vim testm, ualet in uim codicillorum et coram duobus testib. tantum: p d. s. ex imperfecto. q. s. habet locū tam in testō, q. in codicillis: utno. Bal. in l. si in d. s. q. C. fam. erciscun. & facit q. d. no. gl. in d. s. ex imperfecto. Dico & fortius, q. et ualere pōt in uim codicillorum solenniter factorum corā quinque testib. & cōputato notario. ¶ Nec ad hoc ob st. si dicat, q. notarius non computat in numero testium: q. rñdeo & dico, q. si uellemus pducere istam ultimā & posteriorem uoluntatem, & dispōnem in uim codicillorum scriptam manu notarij in forma authentica ad fidem plene probationis: & in ea scriptura absq. notario non sunt, nisi quatuor testes, certē non sufficeret in uim solennium codicillorum inter quoscūq. ita loquunt allegata in cōtrariū: sed si uellemus istā dispōnem uultimā probare p testes, dico, q. notarius tanq. unus testis supplebit numerū quinque: testm, ut not. gl. singul. i. hac consiliosissima. C. q. testa. fac. poss. & et ibi Bar. & Cy. & Bar. in pall. J. Domitius. & Io. And. in add. Spec. in tit. de instr. ed. & Bal. in ti. de pace Constan. in uer. sicut. & in rubr. C. de fide. instr. in 11. col. in l. si. C. de fideic. Nec ad hoc et ob st. si dicat q. dato, q. hac ultima uoluntate ualeret in uim codicillorum: tñ nō potuit in codicillis adimi hīditas data d. Bar. Priuignus testatoris in primo testō relicta d. l. heredi. C. de codic. Quia rñdeo, q. posito q. hac posterior dispō non ualeret, nisi in uim codicillorum: tñ argm. non ob stat: q. a dato p illam posteriorem dispōnem non potuisset dire ctō tolli institutio d. Bartholomæi scripta in primo testō: tñ fuit sublatū p fm testm, q. tollit ipso iure primū: ut supra dixi. ¶ Quinimō tenuit Bar. in l. militis. in princ. ff. de testa. mili. q. hīditas relicta directō in testō extranei possit in codicillis directō adimi, & dari uenientibus ab intestato p l. hac consiliosissima. pen. C. de testam. & ibi hoc et not. Bar. & licet in hoc aliqui teneant contrariū, q. testator ultimā suam dispōnem appellaret simpliciter codicillos, & p Bar. & Sal. in l. in filij. C. fa. erc. & p Ang. in l. militis. C. de mili. test. & in l. 2. C. de inu. testa. & in d. militis codicil. & Bal. in d. s. ex imperfecto. & in repe. l. 1. in 27. col. C. de fac. san. eccl. Tñ q. testator suam ultimā dispōnem appellauit testm, prout in casu nostro: tunc procedit opi. Bar. p d. l. hac consiliosissima. s. si quis aut. q. in illa ultima uoluntate minus solennē uocabant uenientes ab intestato, qui non erant de liberis: quo ca su requirunt quinque testes: ut ibi, secus si erat, ut d. s. ex imperfecto. & id dictum est. Non ob st. et tex. in auth. hoc inter liberos. quia rñdeo, q. aut nos uolumus dicere, q. per istā posteriorem dispōnem tanq. factā corā minori numero septē testium non est reuocatum primum testm, & de hoc non est curandum: q. satis est, q. per fm testm solenne fuit sublatū primum: Aut uolumus dicere, q. per istam posteriorem dispōnem non est sublatū fm testm. Et aliq. et parebunt rōnes & rāsiones ex his q. infra proximē dicā. Aut uolumus dicere, q. per istā posteriorem dispōnem nō sint sublata codicilli, in q. b. testator oēs tres filios equis portionib. uocauit, & tunc rñdeo, q. dispō aut. hoc inter liberos habet locū, si testator uellet in sequenti testō instituire extraneos, & in pcedenti uoluntate instituisse liberos, alias aut non habet locū illa auth. ut glo. no. in auth. de test. imperf. Sed in propo sito testator i posteriori uult. dispōne nō instituit extraneos, sed filios, ergo & c. itē pōt rideri ad tex. in auth. hoc inter liberos, q. loquit, q. testator per posteriorem uoluntatem uellet reuocare pcedens testm solenniter factum, secus si uellet reuocare codicillos, in quibus requiruntur septem testes, q. a tunc non est inconueniens q. in posteriori uoluntate, p quā testator uellet reuocare codicillos, requirerentur septem testes, per d. l. cū pponas. C. de codic. Sin. secus dicere mus, sequeretur et, quod p codicillos, quos testator, corā quinque testibus fecit, post fm testm non potuisset per fideicommissum, nec directō tolli, fm testamentum haberet effectum, prout est intentio Hieronymi. & Pauli institutorum in posteriori uoluntate. Vel secundum Angel. in d. authen. hoc inter liberos. ille text. loquitur, quando pcedens testamentum fuisse conditum interueniente scriptura manu testato-

Q 3 ris

Liber Secundus Confil. Alexand.

ris fm formam auth. quod sine. C. de test. iuxta quã ponitur d. auth. hoc inter liberos. & hoc colligit ipse ex illa dictione, hoc clarius patet in corpore, vñ illa sumitur, & et vñ velle Iaco. de Bel. in casu, in quo et requireretur, q in hac posteriori voluntate interuenisset derogatio precedentis voluntatis, sufficeret derogatio, q interuenisset in ista posteriori voluntate. s. q cassabat oẽ testm, & codicillos antea cõditos: ita tenet Ang. in præleg. auth. hoc inter liberos. aliis. l. i. & 2. ff. de libe. & posth. & l. nominati. ff. de cond. & dem. quia ibi aliis non fuisset necessaria illa reuocatio: sed per se sequens testm tollit præcedẽs. s. posteriore. in fili. qui. mo. test. in fir. cum simil. in hoc casu in testõ facto inter liberos est spãliter introductum: vt derogatio eius requiratur. Postremõ nõ obstat. l. hac consulti. s. si quis aut. primõ: quia ille text. hẽt locum, qñ in posteriori vltima instituit venientes ab intestato, qui nõ sunt de liberis. Nam tunc requirit, q saltẽ interueniant quinque testes: vbi, si fecus si instituerent liberi: quia tunc sufficerent duo testes: vt in §. ex imperfecto. & no. Doc. & maxime Bal. & Sali. in d. s. si quis. Nec ob. q codicilli pcedentes fuerant magis solennes, & nõ debet tolli per istã posteriõrẽ minus solennem: q iura rideo & dico, q

2. si testm pcedens sit factum sollemnissimẽ: puta coram viginti testibus & plurib. notarijs, poterit tñ reuocari tale testm per sequens testm sine rãta solennitate: dum nõ habeat substantia requisita & debitas solennitates, puta septe testes tm, & hñdis in fõnem, & alia necessaria, quia quã abundant non sunt in consideratione. l. in testis. C. de test. cum ergo testm conditum inter liberos, inquantũ agitur inter liberos, habeat pro solenni si fiat coram duobus testibus; & si filij sint inegaliter instituti, vt probat per d. l. ex imperfecto. ergo satis sollemnis dñ esse hęc posteriori dispõ, attento q in ea oēs liberi sunt instituti, q nõ curo an æqualiter vel in æquali

3. ter, quia legislator hoc non attendit, & per consequens põte tollere pcedentes codicillos. Pro quo in spẽ adduco id, quod consiluit Pau. de Cast. consil. 327. lib. i. incip. dubium facit in superscripto puncto, vbi concludit, si præcessit primum testm ad pias causas factum cum solennitate septem testium, & postea sequitur testm factum ad pias cãs coram duobus testib. q per fm tollitur primum, & mouetur, quia tantum vim habet testm validum de iure speciali ad tollendum primum testm, quantum validum de iure cõi. ne alijs priuilegium concessum in certis causis de testamento sine solennitate sit inuile, probatur fm eum in l. 2. ff. de in iusto testamento, & ar. l. cum ex ofone. ff. de excusa. tutor. vbi tm operatur dignitas adempta per priuilegium, quantum adempta de iure cõi. Nec obstat. fm eum, q in vltima dispositione interuenit minor solennitas, quia rñdet ipse, q in posteriori voluntate interuenit alius potẽtius, quod in primo defecit, qã ista posterior est vltima pcedens vñ non est de vltimis voluntatibus: pcepit attendit istud. s. quã sit vltima. l. si mihi & tibi. §. in legatis. ff. de lega. 1. C. de fac. sac. eccl. l. 1. Vñ istam vltimam præponderat solennitatem pcedentis voluntatis: & rñdeo ad d. s. si quis aut. inducendo prout feci in quarto argu. quod ibi et si fuisset instituti venientes ab intestato. Et filij in sequenti testõ non solenni facto coram quinque testibus instituti fuissent venientes ab intestato, præuuleret vltima dispositio per rõnẽ supra allegatam, f. dato q pcedens testm fuit solenne & in eo essent instituti venientes ab intestato, & sic haberet duo consideranda, l. institutione fauorabilem, illorum, qui successuri erant ab intestato: et etiã haberet solennitatem, tñ sequens dispositio habebit etiam duo alia multum consideranda, f. fauorem ab intestato, & et aliud, scilicet q erat posterior, quod potissimum considerari debet in vltimis voluntatibus, ut est dictum & propterea ad text. in d. s. si quis autem in quantum præsupponit, q in primo testõ fuerunt instituti extranei, f. subditi ipse maxime: nam idem erit, si in primo fuisset alius instituti venientes ab intestato, per superius dicta. Præterea etiam illa vltima dispositio potest iure communi valere iure codicillorũ, ut poterat valere pcedentes codicilli, cum facta fuerit hæc vltima dispõ coram quinque testibus, ut sup. fuit proba-

tum, ergo sequens debet tollere pcedetẽm. d. §. in legatis, & d. l. cum proponas. Ex quibus concluditur d. vltimam dispositionem esse præferendam ceteris ex multiplici capite, quorum quodlibet de per se est sufficientes. Alex.

ADDITIONES.

1. Liberos Benedic. rep. c. Raynautius. vñ testm eum. r. no. 94. c. m. se. Cur. senior. conf. 75. col. 1. Deci. conf. 6. l. limitas Ro. conf. 179. col. 2. l. 2. conf. 385. Dec. l. 1. C. vñ delib. vbi tenent conf. Alex. huc. no. 1. 6. Testamentum. J. sequitur filia. conf. 23. lib. 2. Dec. in l. nihil tam rale. ff. de reg. iur. Natia.

S V M M A R I V M.

1. Mercatores plures si sunt socij in dubio non tenentur in solidum, sed pro rata.
2. Pignoratius pro alio recursum habet contra eum.
3. Subscribers videtur totum scribere & consentire.
6. Subscriptio generalis sufficit.
8. Subscribers presumitur habuisse scientiam omnium contentorum & idem in superscriptione. nu. 10.
14. Confessio parte presente plenè probat.
16. Testis deponens per verbum videtur probare dicitur si bonam causam reddit. nu. 17.
19. Index potest ex officio testes repetere, etiam post conclusionem.

CONSILIVM CXLVII.

PONDERATIS his, de quibus in themate fit mentio & visis actis & scripturis mihi transmissis in causa nertente inter Baptistam de Rate ciuem Aquilanum ex parte una agentem, & Rolandinum de Manfre de Verona ex altera se defendentem. Circa primum dubium, quo quiritur, an Rolandinum vigore dictarum scripturarum priuatarum conueniri possit in solidum, verò pro rata, quã hẽt in trafico & in cõione illa: & an alij fratres sint pro sua rata conueniendi. Et cẽtẽ licet in themate præsupponatur q Rolandinus & fratres sui tunc simul habitabãt Verona: & simul exercebant mercantias in varijs & diuersis locis, prout contingit mercatoribus tñ nullibi Verona habebant mansionẽ & traficum aliquod firmum, alio non dicto non tenetur quilibet in solidum, sed pro rata ut dixi, cum ista esset negotiorum priuata & non publica. Ita, pbat in l. cum plures. in princ. ff. de exerci. & ibi no. Bar. & cum eo transit Bal. in lec. antiqua: & hoc etiam no. Bar. & alij post eum in l. eadẽ. in 7. q. ff. de duobus reis. & Bar. in p. l. alias est in auth. ibi posita, in 1. q. C. de duobus reis. & Ange. in l. possessio. s. 1. ff. de acq. poss. & in l. 1. s. si plures. el. 1. ff. de exerci. & Bal. in l. si prædium. C. de zdi. act. in 4. col. ibi modo dicit. Si autem agar recta via ex consensu & c. vbi allegat etiam bonum tex. in l. iustissimẽ. s. pponit. ver. quis. & ibi et no. Ful. in l. si plures. in princ. ff. de pac. ubi et voluit plus, q quũ uno ipsorum sociorum gereret in uno loco, & alius in alio loco: non possit unus conueniri pro alio, ut ibi per eum tñ suam hanc op. non pono pro constanti, cum nonnulli alij contrarium uelint: sed talis dispositio rebusantibus, put in themate, non vñ necessaria: q non pñsupponitur d. Nicolauum seu unum ex fratrib. fuisse per Rolandinum cũ fratre præsupposito, aut fratrẽ in firmam congregatiõis, de qua quiritur, & per hoc cessare videtur ea q per alios obijci possent. Quantum uero ad aliud, quo quiritur, an fco, in quo apparet, Baptistam fuisse creditorem d. Rolandini, debeat f. tificari d. Baptistã pquiretẽ supra assignata ex cã insoluiti repræsaliarum prata d. debiti pñari Rolandini. Et dicendum est q sic p. l. sol. ff. de sol. solued. ff. de neg. g. l. 1. s. ff. de uer. ob. c. ubi no. per Iac. de Are. & alios inqum uoluit per illum text. q. ille, q fuit pro alio exactus occasione repræsaliarum habeat regressum contra illum debitorem, pp quem facta est exactio: ut no. Doc. in l. nã & seruus. per illum tex. ff. de nego. gest. & Bar. in tract. repræsaliarum, in 1. q. 10. & alimẽ par. prin. & Bal. in auth. & oino. in f. C. ne uxore. p mari. & in l. si uerò. s. cum act. ff. de his qui deie. uel effu. p illa tex. & Ang. in l. si. ff. si fam. fur. dica. ff. l. 2. ff. de uer. ob. t. Postremõ circa aliam, quo quirit, qd de allegato scripto & pñdico cã pñdico nũ d. Rolandini, i quo est superscriptio illa manu d. Baptistã,

qua dñ. conto de Rolandino de Manfre. & fatetur Baptista rñ
 conto positionib. & in hoc dico computum illud fidē facere
 contra dictum Baptista. nō dico in partitīs q̄ sunt superad
 dñt manu d. Rolandini. Ad hoc ostendū adduco: quia de
 illa superscriptione indicari dētur infra dicā. & subscriptio
 denotat. q̄ ipse subscribens vñ affirmare ea q̄ superius scri-
 ptū sunt & illis consentire in dubio: vñ ego. s. dotis. ibi. ut
 in subscribat. quasi res accepterit de iure dot. & l. fideiusfor.
 s. p. ff. de pig. & l. si ita stipulatus. s. Chryfogonus. ff. de verb.
 obl. & l. i. s. si inter filium. ff. de fal. no. Bar. & alii post eum in
 l. emptor. s. Lucius. ff. de pact. ubi per illum tex. cum gl. in ver.
 habebit. colligunt. q̄ ille q̄ se subscribit scripturā factā p
 alium. ita sibi piudicat. sicut si ipse totum scripsisset. & no.
 Bal. in auth. contra q̄ p. p. i. in d. 2. col. C. de non nu. pecu. &
 Ang. in d. s. Chryfogonus. & in l. pluribus. in prin. eo. tit. be-
 ne facit. l. i. quīs ex argentariis. s. r. ff. de eden. & omnis sub
 scribens b̄ vñ adeo consentire & approbare ibi contenta. q̄ si
 vult impugnare ibi contenta dicens se fuisse deceptū. iuxta
 l. f. C. plus valere qd̄ agit. oportet. q̄ ipse subscribens p̄bet:
 hoc ita pbat Bar. in l. i. s. si q̄ neget. in l. v. col. in ver. q̄ro
 qd̄ si in istū est subscriptum. per d. l. 2. C. de reb. alie. nō alie.
 Et ita est de mente Bar. in l. q̄ dotis. ad f. ff. fol. mat. per p̄-
 alle. iura. & per l. scit. s. non vñ. ff. q̄b. mo. pig. vel hypo. fol. &
 l. Stichos. s. feruus. ff. de fal. lib. & Pau. de Cast. conf. 216. inci.
 confirmando. lib. 1. Bene facit. qd̄ no. Io. And. in c. humilis.
 de maio. & obed. q̄ Pro hoc etiā bñ facit. l. nō est ferendus. cū
 ibi no. per Bal. & Ang. ff. de transac. dum ibi dñt per illū tex.
 q̄ ille. q̄ habuit pones se testm̄ uel actū. p̄sumit omnia
 percontasse & audisse. c. cōstitutus. de test. & no. d. & maxi-
 me Bal. in auth. qui semel. C. de proba. Et Io. de Imo. in l. le-
 gata inutiliter. in ver. extra gl. de leg. 1. r. Et fm̄ magis cōes
 conclusiones non requirit specialis subscriptio. Et si aliqua
 pars eorum. q̄ continentur in scriptura. essent contra subscri-
 bētem: sed sufficit gñalis: ut no. Bal. in auth. i. q̄s in aliquo.
 C. eden. & Ang. & Io. de Imo. Pau. de Cast. in s. Chryfo-
 nus. & Pet. de Anch. cōf. 242. incip. prius de viribus p̄batio
 nis. reprehendunt Bar. tenentem contrarium in l. diuus. s. itē
 senatus. ff. ad l. Cor. de fal. fm̄ eos. Non ob. iura alleg. per Bar.
 videlicet l. 1. s. inter filium. l. diuus. s. plane. cū l. eq. ff. ad leg.
 Cor. de fal. q̄ ibi est speciale scriptura priuata erat pro
 hibita a lege. nisi de consensu subscribētis cōstaret. ut aliās
 non requireret subscriptio specialis. facit fm̄ eos. s. prate-
 rea. in ff. de iuu. stipu. & l. Caius. ff. de pig. acti. pro hoc facit.
 quia idem operatur genus quod ad omnia. quod species quo
 ad speciem l. si duo. ff. de admini. tut. l. i. chorū in prin. ff. de
 leg. 3. Præterea si uera esset illa opi. Bar. in d. l. diuus. s. item
 senatus. sequeretur. q̄ sigil. non deberet etiam sufficere pro
 consensu. quod non posset dici. quia sigillum positum in scri-
 ptura plura continente non loquitur specialiter. Quod uide-
 retur esse cōtra ea quæ habentur in d. l. 2. C. de reb. alien. non
 alie. & in d. l. fideiusfor. s. si. & contra not. per Bart. in d. l. quæ
 do. in f. si per alios in c. 1. de fide instrum. cum f. Adde Bal. in
 auth. sed nouo iure. in prin. C. si ce. p̄. vbi per illum tex. dī-
 xit. quod t̄ una subscriptio & unum sigillum autorizaret
 nulli contractus præcedentes. Sed si requireretur specialis
 subscriptio. q̄n plura præcedunt eo modo. quo uoluit Bar. i.
 d. s. item senatus. non diceretur una subscriptio. sed dicerē-
 tur plures. l. scire debemus. in prin. ff. de verb. ob. Et per p̄-
 dictā apparet non oportere in casu nostro fieri. illud quod dī-
 xit solus Io. de Imo. in d. s. Chryfogonus. Quod ille. qui se
 iurat ex subscriptione. probet. quod subscribens erat perso-
 na que consentit esse diligens in uidendo. & tractando. ne-
 gotia sua. tunc præsumatur. q̄ subscribens legerit. seu noti-
 tiam habuerit eorum. quæ continentur in principali scri-
 ptura. ubi autem apparet. q̄ non consuevit diligenter uidere
 negotia sua. tunc secus sit. secundum eum. argu. l. cum de in-
 debito. ff. de proba. in prin. q̄ Nā dico. quod subscribens in
 dubio præsumitur habuisse noticiam eius. quod continetur
 in scriptura principali. ut no. Bar. in d. s. si quis neget. & in d.
 l. non est ferendus. cum ibi no. per dictos doct. cum aliis su-
 pra alleg. nisi aliās probet se fuisse in hoc ab alio deceptum

Lib. II. Confil. Alex

seu non nouisse. hoc probet. cum sit fundm̄ intentionis suæ.
 lei qui. & l. in exceptionibus. ff. de proba. & no. l. si verō. s. q̄
 pro rei. cum si. ff. qui testid. cogan. ¶ Fortius videmus: quia
 oē id quod reperitur scriptum in mercatoris libro. qui repe-
 ritur apud eum. p̄sumitur ibi esse scriptum de consensu &
 voluntate sualicer ipse alleget. q̄ nō fuit scriptum de volū-
 tate suā. & no. Io. And. in addi. Spec. in ti. de instr. edi. s. nūc
 dicendum. in addi. magna. verū. quid si in prædictis termi-
 nis & alleg. l. Celsus. ff. de prob. & C. de iusti. cod. cōfir. l. 1.
 s. literas. Ita ēt no. Bal. in rub. C. de fide instrum. in 17. col. in
 10 ver. hic quero. pone q̄ in li. & c. ¶ Vnde vñ. q̄ iste. qui su-
 scriptiōnem prædictam fecit scripturæ. quæ erat apud eum.
 videatur in dubio habuisse sciam contentorum in ea & con-
 sensisse: & ita tenui maxime prædictā legendō. d. s. Chryfo-
 gonus. Si igitur subscribens vñ consentire & affirmare ea. q̄
 continentur in principali scriptura: vt pbat supra idē di-
 co esse in d. Rolandino. qui supra scriptiōnem fecit in dictā
 scriptura computū. idem sit in superscriptione not. in scri-
 bente. quod uoluit Bal. in l. f. qui ex argentariis. s. si initium.
 ff. de eden. in repe. illius. s. in vl. col. & illa repetitio attribui-
 tur per plurimos Bar. vnde his modernis temporibus repe-
 ritur in lecturis Bar. licet nonnulli attribuant eam Nicolao
 Alex. de Perusio iurif. cons. celeberrimo ibi cū querit. in ver.
 expeditus de substantialib. infir. & c. Quid si solemnitas in
 casu. in quo aliās debet intelligi cōibus sequentib. scriptu-
 ris. iuxta illum. s. si initium. & reperitur facta in cooperta
 libri. & in ea dñt. hic est liber contractū & rogium scripto-
 rum per me Titium & c. Rñdet esse inspicienda verba illius
 inscriptionis. Aut n. sic dñt: In nomine dñi Amen. anno Dñi
 1408. in diuisione duodecime mensis Decembris. Hic est li-
 ber contractuum & rogium scriptorum per me Titium no-
 tarium & c. Et tunc sine dubio tales solemnitates nō sunt cōes
 sequentib. infir. rō quia non respiciunt aliquem cōtractū.
 seu infirm̄ particulare. sed totum librum. & imponit fidem
 toti libro. q̄ sit sui notarij. & quod sit ab eo scriptus. & talis
 superscriptiō non dicit aliquid de tpe alicuius particularis
 contractus. sed tex. in d. s. si initium requirit q̄ in aliquo actū
 dum dicit. si initium tabularum & c. Si verō verba dicerent
 sic? hic est liber inceptus scribi per me notarium infra scri-
 ptum sub tali anno & tali die & c. referat ad primū infirm̄.
 vt ibi plenius per eum. vult ergo. q̄ id quod est scriptum in
 cooperta. a qua ēt de facili p̄t liber separari & immutari p̄-
 beat fidem libro scriptū esse. quanto magis si superscriptiō
 est in eademmet charta. probet. q̄ no. Bal. in rub. de fide in-
 11 strum. in 15. col. in vers. mo hic incipit qd̄. vbi uoluit q̄ dies.
 consul. testes. & signum Tabellionis posita in corpore ipsius
 infirm̄. Et referunt ad ea. quæ sunt scripta in margine ipsius
 infirm̄. dummodo appareat. quæ sint de manu ipsius qui scri-
 pisse dñt. argum. dicti s. si initium. & l. regula. ff. de iur. & fac.
 igno. iuxta no. per Bal. in l. libero. s. r. ff. de pact. & consuluit
 ita etiam Bald. in cons. incip. in lib. sententiarum reperitur
 apostilla & c. Et per consequens tales subscriptiōes ita di-
 cantur se habere ad ipsam principalem scripturam. sicut si
 apostolice essent in prin. vel in corpore ipsius scripturæ prin-
 12 cipalis. ¶ Fortificat prædictā. quia si per solum actum re-
 tentionis transmissi scripturæ vñ quæ illam acceptare a &
 approbare. seu consentire. vt in ciem. 1. de procu. & in l. si fi-
 lius. ff. ad Macedo. & in l. cum tabernā. s. pen. & ibi no. Bart.
 in s. ff. de pigno. & Bar. in l. quo enim. ff. rem rat. habe. & in
 l. Titius. ff. de consil. pecu. & Bal. in rub. C. de fide instrum̄
 in 19. col. in vers. quid de literis. per l. Publia. s. fina. cum gl.
 ff. manda. & no. Bal. in l. si literas. C. mandati. & in l. si ad Ma-
 cedo. & in vers. quero si cōtrahitur cum filio & c. non potest
 dici. quare non idem dicendum sit in eo. qui sua propria ma-
 nu scriptis super dicto computo verba prædictā. videlicet.
 13 in conto de Rolandino de Manfre. & fratre. ¶ Nec puto in ca-
 su nostro referre q̄ in dicta superscriptione non sit expres-
 sum nomen scribentis. atrento q̄ constat. q̄ est de manu Ba-
 ptistæ ex comparatione vnius scripturæ productæ per Ba-
 pt. apparet. q̄ loquitur illa scriptura de his quæ gesta sunt

Q 4 inter

Liber Secundus Confil. Alexand.

inter dictum Baptisam & Rolandini. Ad hoc facit l. certii.
fi. §. cert. pet. & l. nominatum. cum l. fide. de cond. & dem. Opti
mè facit. quod no. Inno. in c. 2. de fide instr. & in gl. magna.
in versed in litera & comprobatur ex infra dictis. Nam
per plures testes est probatum. q. illa scriptura ratione co
petenti processisset de voluntate d. Bapt. de cuius voluntate
transmissa est D. Rolandino exceptis postis superadditis
manu d. Rolandini vt deponunt plures testes recepti p par

- 4 te t. d. Roland. & Francis de Grafo & super 3. cap. & sequen-
tibus qui deponit, q̄ ita confessus fuit dictus Baptista prae-
sente Roland. quæ confessio facta præsentē parte et efficacia-
cissima probatio. C. de transac. l. cum te. & l. h. C. de fidei co-
m. l. g. aliter. C. de non num. pec. cum vulga. Ita et deponit Io-
anninus de Arnulfis & isti testes vtrū esse testes: tū quia
deponunt de eodem loco dicti factæ confessionis: & etiam
d. Ioanninus vocat pro testatore Ioannem de Grafo prædi-
15 cū. t. & in dubio, et nisi illud appareat, præsumuntur co-
testes. v. no. in. in c. qualiter & qn. in 2. col. de accu. & Spe-
in tit. de Inquisitione. s. nunc tractemus. vers. super probatio-
ne aut infamie. & Bal. in l. de quibus. de legibus. in antepre-
col. & in l. C. de bon. poss. circa vlt. col. & Io. de Imo. in c. cū
oporteat. in 1. col. & D. Abb. Mod. in c. cum Ioannes. cū
16 ca. 2. col. de fide instr. §. Nec obstat. si dicatur, q̄ Ioanninus
de Arnulfis deponit per verbum, iudicio v. testis at tñ si
deponere debet, fuit per sensum corporeū. l. qui nō testis. i. ff.
de testam. in auth. de hered. & Falcid. s. si vero abfunt. & in
l. testium. C. de testi. & no. Bart. in l. quid tñ si arbitet. ff. de
arbi. & in l. i. in prin. ff. de vesp. incip. & Io. An. in addi. Spe.
in tit. de teste. s. nunc tractandū in addi. incip. e. q̄. &c.
& Bal. in l. de quibus. ff. de legi. in 2. col. & Ang. in repeti. l.
sciendum. de verb. obli. ibi propriè loquitur de teste depo-
nente per illa verba, iudicio meo, quia ad hæc rideo, q̄ vbi
alia verba adiecta non essent, fortasse possent hæc flare; sed
in proposito nostro plus est, quia iste testis deponit, q̄ Ro-
lādi dictam scripturam computi, quam a ferebat fuisse scrip-
tam manu cuiusdā ministri dñi Baptista & iudicio ipsius
testis dicente & affirmante dictū computū fuisse scriptum
manu dicti sui ministri de mandato ipsius Bapt. fuisse tradi-
tū dño Rolādi, & q̄ dictus testis cū plurib. aliis merca-
toribus comparauit dictum computum debere haberi pro
bono & vero, & in cā scientie dixit se scire prædicta, q̄ præ-
sens fuit, vidit, audiuit, & terminat vtrū supra. Ex quibus di-
co, q̄ testis iste vtrū bene probare, vtrū colligitur ex no. per Bar.
in suo tra. de teste. in 6. colū. ver. testis super hoc deposuit
37 dicens, q̄ sic sibi vtrū &c. vbi dicit q̄ testis deponens per
verbum, vtrū non probat, nisi hoc quod sibi videri coniunctū
sit sensui corporis, ut si dixit uidisse unum hoīem, & vtrū
fuisse Titium, probat illud esse Titium, quoniam dicit se vidisse
per conjunctionem vnius cum altero: sed iste testis depo-
nit et audiuisse, & sic cum illo iudicio coniungatur illa uer-
ba denotantia sensum corporis, l. q̄ audiuit &c. Pro hoc bene
facit id, quod no. Cy. & alij post eum maximè Sal. in l. re-
38 sium. C. de testi. vbi dñt, q̄ licet testimonium non ualeat
de creditate: tñ fallit, q̄ testis iungit sensum corporis, ex
quo causatur illa creditatas, puta sensum uisus, auditus, &
similia, per ea quæ hñt in cliteris. de præsumptio. & ita no.
et Ioannes And. in addi. Specu. in tit. de teste. s. i. super uer-
bo item q̄ deponit de creditate, & Ant. de But. in c. quo-
ries. de testi. & Bal. in l. 2. quod obseruari. C. de iura. calūniæ,
in 4. oppositione, & in l. testium. in 5. q. de testi. Et expres-
sum ad propositum nostrum notat Bald. in l. inuentualium.
in 6. col. C. de episc. & cler. ubi dixit, quod si testis deposuit
per hæc uerba, credite: quia uidit & præsens sui, probat pro
pter causam scientie redditam per uerbum, uidit, & in uali-
tate dicti probat, plus attendi debet ratio q̄ dictum, alleg.
nota in l. solam. C. de testi. & eodem maxime, quia non videtur,
quod intelligitur facta repetitio eius, quod uitaretur, i. nemo
alieno. s. si ab impubere. l. si quis 3. filio. in prin. ff. de leg.
3. l. Titia. s. pen. de verb. obli. Accedit etiam: quia testis iste
videtur deponere, q̄ pp ea ipse & alij mercatores iudica-
runt standum esse illi computo: ergo hoc innuat, q̄ Bapt.

fuerit confessus illud, quod dictum est, cum uideatur testi-
stis se fundare i superscriptione Bapt. de qua ipse testis nul-
lam mentionem fecit. Corroboratur etiam depositiones ip-
sorum testium per alios testes, & maxime per id quod depo-
nunt clarissimi Doct. dñs Batt. de Compegio, & D. Iulianus
Pegenis, & etiam D. Io. Franc. de Luchineo, & dominus de
19 Azonibus, & Dñicus de Pistol. Quinimo possit index, si du-
bitet de intellectu uerborum dicti Iohanni dictum & intē-
f re officio eius, ut adhuc clarius habeatur dictum & intē-
tio eius, dato quod etiam attestations essent publicæ iux-
ta c. cum clamor de testi. & c. Io. de fide instr. & non gl.
1. s. quia uerò in auth. de testi. & glo. in c. qm̄ contra. de pro-
ba. & pro uiribus labore debet index etiam post conclu-
sum in causa ad habendum ueritatem, ad fundandam inuen-
tione[m] partis, iuxta l. gñaliter. s. 1. C. de reb. cred. 30. q. v. in
dicantem. l. i. i. i. c. de interro. ac. not. Inno. & alii in d. c. i.
di. Io. & alii do. cum causam d. iura. calum. & in c. i. de iu-
ri. di. Et maxime ubi causa esset summaria iuxta ea que uoluit
gl. multum no. in cle. sēpe. in uers. interrogabit. de uer. signi.
Nec predictis obijci dicitur, qd attento qd postea, de quibus in
scriptura computi non concordant, in summa debet presu-
mi diuerfitas, quia ad hoc respondeo, qd non per hoc presu-
mitur in casu isto diuerfitas. patet per non per Bart. in l. triu-
cium. ff. de uerb. oblig. in uer. eadem ratione post c. & no. p.
Bal. in l. no[m]i[n]at. circa 4. col. C. de testi. & per Ioan. de Imo in
l. planē. s. si eadem. ff. de leg. 1. & quia in puncto dicitur, qd
de hoc non est magna uis faciendā, ideo latius super hoc menō
extendo. Ego Alex.

ADDITIONES.

- * *Trat.* nifi tractat apparere, alterum ab altero proprosum. Petr. Peru.
 * *Raza*, de duobus fra. per.9. in prin. * *Vide Alex.* Iaf. in 1. fi. ius
 in princii. ff. de paci. concludentes in societate privata non posse agere anti
 in solidum, ff. de ius in publica. et in emptoribus gabbellum. Adde etiam
 quod unus socius vendit sine alio in mercibus, i. quibus sunt socij, et
 per Alex. Iaf. to. 6. col. 2. infra eod. lib. Natr.
 b *Subterfiebis*, supra lib. 1. conf. 129. in fi. Alex. Iaf. d. 5. *Chirifogoms*.
 Iaf. d. 7. *Luctus*, de paci. cum antiquis, col. 6. *Decet* in aliis, qui
 in aliquo documento, et ibi ambo Decret. C. de eden. Anchar. conf. 143.
 Germania. ci. per. to. col. 1. de refcrip. in 6. *Deci*, e. quoniam contra
 col. 23. de proba. conf. 447. Math. Afflic. dec. Neap. 6. dixi in cap. pa.
 ri. §. 5. nu. 42. in fi. * *Vide* Decia, aliis qui in aliquo C. de eden. Nu.
 Testamentum. * *Vide* Felin. in cap. ultra tertiam. de testi. plenē. Natr.
 c *Generalis*, Pand. conf. 2. 16. in fi. lib. 1. *Deci*, conf. 442. in fi.
 * *In margine*. J. aff. opinio effe periculofa, ut patet ex notis per Felin. in
 cap. 1. col. fi. de iud. inftrum. et per Alex. Iaf. in 1. fi. unus. C. de testa. Natr.
 d *Acceptare*, dixi supra lib. 1. conf. 78. nu. 1.
 e *Caufam*, supra lib. 1. conf. 109. nu. 7. conf. 133. nu. 4.
 f *Reperere*, infra lib. 6. conf. 238.

S V M M A R I V M.

- 1 Peritis paucis in eorum arte plus creditur, quam pluribus alijs.
2 Deponente s in specie praefertur. nu. 5.
3 Testimonium sine ratione non ualet in his, quae solo sensu non parti-
4 cipiuntur.
5
6
7 Testes non possunt producti post publicationem etiam in peritiar-
8 tis, licet et producti possint in causa criminali. nu. 8.
9 Equus morbosus ante nundionem talis postea praesumitur.

CONSILIVM CXLVIII.

EXCELLENTISSIME domine Vicarie. In causa es-
* empti per Franciscum de Bocadederris a Iacobo de
la Campana. Visis attestacionibus utriusque partis, & ha-
bitacionibus subtiliter formatis. Presuppono primò pro do-
benda veritate illius rei illud, quod not. Specu. in titu. de ho-
miciis. s. v. r. v. f. pone A. vulnerat B. f. ubi dicit, quod si
dubitatur, an vulneratus perierit ex vulnere, an ex alia cau-
sa, standum est potius dicto medicorum, quam aliorum
vulgarium, quamvis medic essent pauciores: qui ipsi me-
lius nouerunt factum, allegat. secundum s. exat. ff. de
origine iur. & in athen. de non alienan. s. quod anteq.

& l. semel. C. de rem. lib. 1. cum si. Et idem uoluit Bar. in
proemio forum in 3. col. in vers. f. d. discordant periti ab
imperitis. peritioribus standi est pp cori bene fundatam
sciam. l. diui fratres. ff. de iure patr. vñ refert Cy. ibi dixisse,
q si querit, an valens fuerit mortale, potius dēt credi medi-
cis. q iuratis, per d. l. semel. ita ē dicit Ang. i. d. proemio
ff. de prin. & q credat pauciorib. peritis tenet Ant. de But.
c. propositi. ff. de prob. ita ē de mente Spe. in tit. de pb.
in vers. hoc q uoq notandum. Item q ceteris paribus magis
credendum est testibus affirmantibus, q negantibus, ut est
gl. in c. 1. in gl. ff. de praeser. in 6. & no. Bal. in la. l. actor. C. de
prob. in l. 1. in ult. col. C. de rescin. vend. & Io. Imol. in l. inter
pares. ff. de re iud. & ita saluat gl. in l. diē proferre. s. ff. plures.
ff. de arbi. Itē q testes redd. ntes bonā rōnem dicti sui ē nō
interrogati pferantur testibus non proferentibus bonā rō-
nem dicti sui ē si fuissent interrogati de rōne dicti sui, ut cō-
cludit Iac. de Arc. quae refert & sequitur Bal. in l. presbyteri.
ad fi. C. de episc. & cler. & in c. 1. sacrum. de consue. rec. feu.
7 Itē q magis credit duobus testib. in specie a deponentib.
quā pluribus in gēe deponentibus. Ita inquit Nic. de Neap.
in l. curpia. in prin. ff. de leg. 1. per ea q no. Inn. & alij in c. au-
dit. de praeser. Item ē, q qñ testes deponent de eo quod
solo sensu non percipit: non sufficit dictum testis, nisi ē nō
interrogatus rōnem dicti sui reddat. no. Inn. in c. cū cām,
quae inter Archiep. de test. & Bar. & oēs in l. 3. C. de testi. in
tractata de testi. & Bal. & Ang. in l. cum hi. s. vult igitur. ff. de
trans. cum concor. adeo q non sufficeret, si diceret uera esse
contenta in c. quia uidet & audiuit, nisi aliter declararet: ut no.
Iac. de Imo. in l. sciendum. ff. de verb. obl. in 1. o. col. per no. p
Inn. in d. cum cām. ¶ Istis praesuppositis reduendo ista ad
re nām: dico q pro parte Frāncisci sunt examinati quatuor
uel quinque testes mareschalchi & periti qui cū expressio-
nem cām & rōnem depositionum suarum deponent dictum
equum fuisse bulum: & ita cognouisse tam uiuente equo, q
ex mortuo, & scoriato, & aperto. Pro parte uerō d. Iacobi sūt
examinati 14. testes, inter quos non est nisi unus mareschal-
chus habens peritiam infirmitatū equorum: ergo pferenda
est probatio testium Frāncisci, vt peritorum, & si sunt pau-
ciores: ut supra probauit. Sunt et praeserendi d. mareschalchi
quia deponent de affirmatiua, & reddunt bonas cās sciētiae
& peritiae qd non faciunt testes partis aduersae deponentes
de negatiua, ergo pferunt testes Frāncisci, ut supra est ostē-
sum in iure. ¶ Item praeserendi sunt testes Frāncisci: quia de-
ponent de tpe, quo dictus equus fuit uenditus per d. Iacobi. d.
Frāncisco, uel postea: quo casu statum praesumit equū fuisse
morbosum tpe uenditionis: ut not. Cyn. & Bal. in l. 1. C. de
ed. ac. & Io. And. in addi. Spe. in tit. de emp. & ven. s. sciendū
super uers. & no. q in uenditionibus & no. doc. post gl.
in l. 1. C. de emen. fer. & Bal. in l. 2. in 3. q. C. de rescin. ued. &
Ang. in l. sciendū. in fi. ff. de verb. obl. & Moder. in l. si quis cū
aliter. ff. de uer. obl. in c. 2. de cler. percuss. & statutū declarat
in effectu, quo accipiat illud incontinenti. Sed testes partis
aduersae aut nō deponent in specie de limitato tpe suae men-
sae, uel deponent de tpe ante tps uenditionis factae d. Frānci-
sci. Vade sicut ista simul tpe uenditionis factae Frāncisco ap-
paret, & comprehendi posse equum esse bulum, ante dictā
uenditionem tpe, quo deponent testes d. Iacobi, non pos-
set tunc ita apparere & deprehendi, an esset bulum, & sic nō
deponent testes Iacobi de tpe contrarium, uel post non con-
cludant contra Frānciscum. l. eū actū cum ibi no. per Bart. ff.
de neg. gest. Et in specie ostendo sigillatim iuxta praedictā
testes partis aduersae non probare. Capio enim primō d.
Philipp. testis d. Iacobi, & iste est unus non mareschalchus, seu
peritus agrorum in equi. Item deponit de tpe, quo tractauit
mercaturam d. equi cum capitaneo: & sic antea contradium uē-
ditionis factae Frāncisco: & consequenter non probat, ut dixi.
Magister Antonius mareschalchus testis est unicus & sin-
gularis, quia nullus alius peritus in ista arte deponit pro Iacobi
& uxore uisus periti nō sufficit: ut in s. q. aut. in auth.
de non alie. l. comparationes. C. de si in iust. & ibi Bal. & Sal.
in l. 1. in prin. & ibi no. Bar. ff. de uentre inspici. & Bart. & alij

in proemio forum & Bal. in d. l. directas. C. de test. manu. &
Bar. in l. fi. ff. de sca. & no. Bar. et in l. quoties. C. de pondera-
to. & auri. lib. 1. & Doc. in c. propositi. ff. de prob. Item iste
testis non assignat aliq speciale rōnem dicti sui, nisi q p
ea q uidit ita iudicio suo vt sibi q non sit bulum: hoc aut nō
sufficit in his q nō percipiuntur solo sensu corporis, ut decla-
raui supra. Item deponit q fuit de mense Februarij, quo iudi-
cio, & sic potuit esse ante tps contrasae uenditionis factae
Frāncisco. Itē testes periti cognouerunt ē per inspectionē
pulmonis maridi, qd qdem non uidit iste testis, ut ipse di-
cit. Florianus Pelacanus tertius testis non probat: quia licet di-
cat, q uidit interiora equi sana, tñ non dicit se peritū in mo-
dum cognoscendi an essent sana, & ipse non cognouit, ut cō-
tingit in Dñico Cosano teste. d. Iacobi, ut comprehendi pōt
ex depōne sua: unde ei credendum non est: quia non est peri-
tus, & ipsemet affirmat, q magister Luchinus Mareschalchus
& peritus iudicauit equum esse bulum. Petrus Stacarius
quartus testis non probat eadē rōne: quia nō est peritus, & de-
ponit de auditu ab alio, qd testimonium non est sufficiens. l.
testium. cum ibi no. & plenē in c. cū literis. de testi. D. Anto-
ninus quintus testis probat potius contra Iacobum: quia dicit,
q qñ d. Frānciscus equitabat dictum equum, habebat anhe-
litum grossum. Philippus Beccarius sextus testis nō probat,
licet dicat, q uidit interiora equi sana: quia potuit esse, q
non cognouit ex eo: quia non est peritus in talibus, ut ipsemet
fateretur, ergo & c. p. iā dicta supra. Et idē est defectus in Iaco-
bo Beccario septimo teste. Raynaldus Armiger octauus tes-
tis non probat: quia deponit de statu equi de mēse Ianuarij, ut
colligit ex dicto suo, dum dicit, q licet sint tres menses v. c.
Vēditio aut facta fuit Frāncisco 13. mensis Februarij, itē de-
ponit de equo baio & claro, & qd est de equo baio scuro, &
dicit, q mag. Luchinus et de mēse illo dixit: questo cauaillo
arpino de bonchadal catino el prezo acconciará ogni co-
sa. Itē non est peritus. Dñicus Cuzarus testis nonus non p-
bat: quia nō est peritus: quia est sibi contrarius. l. q. fallax. de
testi. l. eo. s. ff. de fal. nā primō dicit, q interiora eq. erat sana,
postea dicit, q una pars pulmonis erat marida: ut sibi fuit
ostēsum p. pit. s. Melchior notarius decimus testis deponit
potius cōtra Iacobi, q dicit q qñ Frānciscus equitabat equū, uix-
poterat hīe anhelitus. Ser. Iacob. notarius nō pbat, tñ q nō
pōt dici peritus ante Mareschalchi deponentis p. nobis. Itē
q dicit, q nō uidit equitari d. equum, nec currere, nec inte-
riora equi: & sic pōtuit ista b. pendere, sicut testes Frānci-
sci q. p. dicit uiderūt. Diodecimus testis est dñs capitaneus
q nihil pbat: quia dicit, q nescit iudicare, an esset bulum. Itē
deponit de auditu alterius. Itē si recordat de tpe, nec de si-
gnis equi, & sic non concludit de tpe post uenditionem, nec
de equo, de quo est qd. Peregrinus 13. testis probat potius
contra Iacobi, quia dicit, q qñ Frānciscus equitabat equum, ar-
bitratus est ipse testis ipsum equum fuisse bulum, aut rescri-
gidatum. Iulianus Armiger ultimus testis non probat: quia
fateretur non hīe notitiam ac peritiam infirmitatum equorū.
item deponit tpe post uenditionem. ¶ Per p. dicit patet non
obstare, q snia lata ex dicto peritorum in arte nung b. tran-
seat in rem iudicatā, & super publicatis et accusationibus
posse duos testes produci: quia posito q ita esset, ueruntamē
non sunt producti testes tales: quia reprobant testes Frānci-
sci, ut patet per praedicta. ¶ ¶ Omitto, qd dici possent, non pos-
se, c. post publicatas accusationes produci testes: et in casu
quo producant periti in arte, ut expresse uoluit D. Abb. in
d. c. p. posuisti, per regulam. c. fraternitatis. de testi. & in d. c.
2. eo. tñ nec si bene inspiciam contrarium dicit ibi Ant. de
But. Nec Io. And. dicit aliquid de probatione testium, q non
est necessaria, seu non est de substantia quod ad ualiditatem
sint. iuxta no. per gl. in c. h. de haereticis. in 6. per Bar. in l. p.
lata. C. de sen. Præterea Io. And. loquitur in causa criminali
¶ in qua et post publicatas accusationes possunt produci tes-
tes. l. diui fratres, & ita no. Bar. ff. de penis, cū concor. Nec
ob. quod aliqui testes d. Iacobi ex praedictis deponent, q
uiderunt interiora equi sana: quia supra responsum est tales,
qui dñt se uidisse interiora sana, sunt quatuor. s. Florianus,

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

Liber Secundus Consil. Alexand.

de successu ab inte. & Balin. ar. licet. C. de na. lib. & in repe. l. i. in 16. col. in uer. super. sexta & C. de fac. san. ecel. & in l. Gallus. s. i. in 6. col. ff. de lib. & postu. Quia ad hoc reditur, qd (ut in themate psumponitur) statuto cauetur qd talibus filiis succedatur, quemadmodum si essent legitime nati ergo bene apparet de mente statuentium fuisse, qd in hoc no dif ferat legitime natus ab illegitimé nato. Et sic uerificat id, quod inter ceteros dicit D. Abb. in c. in pñia. de proba. in 8. col. ubi concludit, qd ubi pōt apparere de tacita uoluntate statuentis, uel aliauis disponētis siue ex uerbis positis in ipsa dispositione, siue ex eo: qd sic eadem rō semper appella tione filiorum ueniet filius et no legitimus, maxime per no. per Cy. in l. quisquis. Cad. l. iul. mar. & l. quicumque. C. de serai. fugi. Bene faciunt no. per Bar. in l. ius ciuile. ff. de iusti. & iur. ¶ Nec est obstat, si dicat, qd decesserit Petrus sine ali qua agnitione lucris, qd dico, qd tale lucrum, qd non defert ut hñdas uel pars hñdatis, transmittitur et sine agnitione, ut probatur in l. si arrogator. in prin. ff. de adop. ubi filius ar rogatus transmittit ad hñdes suos quartā partem bonorum non agnitā, & sibi debita in bonis arrogatoris ex constōne diui Pij, & illi tex. ad hoc ibi ponderat Bar. in no. repe. sua, qd hodiernis temporibus, & anon multū longo tpe citra infē ritur in lecturis Bar. Idē uoluit ipse Bald. in 2. col. ubi dicit idē in lucro dotis qd defertur marito ex forma statuti, & pō deranda est una ratio, qd idē ponit, quia defertur titulo sin gulari: & illa est melior rō ibi reddita per eum, dū dicit, qd airtus stipulationis & contractus hoc operatur. Nam alia non est bona rō, ut patet ex no. ibi per gl. in uer. s. ¶ Idē uidē mus in legitima filio debita in bonis consanguineis, uel in iure pecendi supplementū legitimæ: qd transmittit et sine agnitione * ad quoscūq; ut probat Sali. in l. scimus. in prin. in 1. q. C. de inoff. test. bene faciunt no. p. Balin. l. 2. in prin. in ult. quer. ff. C. de lib. p. r. te. qd legitima non est quota hñdatis sed bonorum l. Pap. s. quarta. ff. de inoff. test. bene facit tex. in auth. hęc res. C. de secund. nup. & quod no. Bar. in l. gñali ter. s. in his. C. de secund. nup. quē alle. ultimus dñs consultor. Nec ad hoc ob. qd plēnē scribit Ang. in conf. 8. inci. D. Ma ria. de Bastardis contraxit & C. Vbi vī per aliquas rōnes tene re contrarium: qd rādeo, qd Ange. ibi malē dicit per dictas rōnes, & autoritates: & certē rōnes Ang. non uidentur effi caces mouere. in quia dos est ius uniuersale. l. quod dñ. ff. de impen. in reb. do. fac. l. i. post princ. ff. de do. p. r. te. not. per Bar. & doc. in rub. ff. de pet. h. z. unde uerbum eo relatu ad uniuersitatem trahit ad successionem directā, seu ad hñdita rium titulū, ut no. in l. his uerbis. ff. de hare. insti. Nā hęc rō no vī bona, & eā per plura impugnat b. Io. de Imo. in c. Ray. in 6. col. de testa. Nā sequeretur eū cum, qd sibi testor dicere, & rāquo Titio peculium dicatur ius uniuersale. l. peculū nascitur. ff. de pec. & no. Bar. in d. rub. & in d. l. rē uenit. qd uideretur institutus heres, qd non est dicendū. Nec reperit ius cautum, & alio casu loqueretur ea quē hñr in d. l. his uer bis. l. qd relinquerentur oīa bona, uel quota ius bonorum. Adducit et Ang. quādam aliās rōnes, quā quantum ad pro positum nrm sunt satis debiles & faciles est rñsio, uel dica mus, qd Ang. loquitur, qd lucrum dotis a statuto deferebatur filiis iure hereditario unā cum hereditate: scus est in casu nostro: ut in d. l. si arrogator. cum s. supra allega. ¶ Nec ulti mō obstat, quod domina Antonia de illa tertia parte illud di sposuerit in uita donando alijs. Quia respondeo per id, qd dñt text. in c. i. in prin. ibi, nulla ordinatione & de succe sione feudi, & quia hoc non uidetur habere probabile dubium, ulterius non infitio & C. Ego Alex. Bononiz.

ADDITIONES.

- a ¶ A pari, infra eod. conf. 2. r. l. 1.
- * Singulati, iusta etiam ponit l. conf. 59. lib. 1. Alex. in l. cum antiquo rioribus, col. 2. C. de iure delib. l. i. late in l. si arrogator. col. 2. ff. de adop. Natta.
- * Agnitione, Idem tradit Alex. conf. 188. in prin. lib. 6. Natta.
- * Impugnat, & bene licet Alex. ead. abutatur, infra l. 3. conf. 17. ad fi. Col. 2. ad ad ipsum Ange. ibi contrarium conf. 99. in princ. alleg. per ipsum Alex. conf. 70. col. 3. supra eod. sed ipse quoq; Alex. fuit conuarius infra col. 17. col. 1. h. uol. 3. & 168. col. 3. in prin. uol. 5. & 176.

co. pen. eo. uol. & 125. nu. 4. uol. 6. & Rimin. ubi rñdet rñem illam de peculio col. 1. i. nu. 21. quē illa uidē uel ad fi. & conf. 259. ubi ap. l. lura l. & optine per Ruzin rubr. fol. mar. ou. 83. Hęc secunda opio, seruatur ut per G. diel. de Bened. c. Rayonius. uer. in eadem. nu. 177. & est comm. ut per Zant. pro uxor. nu. 561. ubi alios & allegat. Vide etiam noue Tob. Non. conf. 19. nu. 14. Hiero. Zanch.

S Y M M A R I U M.

- 1 Filia debet esse dotata a tempore mortis patris, ut excludatur.
- 3 Filia non censetur excludi, nisi ab hereditate dotantis.
- 4 Statutum, quod filia nupta extra territorium non succedat, ualeat.
- 5 Caltrum exemptum retinet eadem uetera statuta.
- 6 Fides ex longissimo tempore bona presumuntur.
- 7 Restitutio ex causa generali non datur contra prescript. 40. annos.

CONSILIVM CLI.

V I s o themate suprascripto, & allegationib. elegantis simis super eodē factis. Et his qd deinceps copiose de ducta sunt per celeberrimū dñm consule * in fauorem di storum nobilium de Canarijs. Ego in eandē sniam concurrē qd bñ aliqua ad confirmationē factē concludis, & in primo & secundo dubio subiungā. ¶ Vnde circa primū qñtum vī ef se concludendum qd ambo illa duo statuta teneant. Nā qd ualeat statutum, qd filia, uel soror dotata uel a patre, uel a fratre sū uires pris, uel fratris sit, & deat esse contenta dote sua, nec uenire possit ad successionē cū fratribus in bonis primis uel frateris, per id qd hñr in c. Ray. & ibi no. doc. de testa. & Dy. in regula. indultū. & ibi Io. And. in merc. & Cy. in l. sancimus. C. de nup. & Old. in conf. 13. & dñi de Rotain conclone 13. & la. But. in auth. vñ si parēs. C. de inof. test. & Bar. & Dy. in l. Titio centū. s. Titio genero. ff. de condi. & dem. & Balin. l. si. s. finat. & alienū. C. de bo. q. lib. & in l. filii in 2. col. uer. sed adhuc qd. C. fa.erci. & in l. si in 2. col. de fruc. & litū expen. & in l. 1. C. de p. m. & Salyc. in auth. nouissima. C. de inof. test. cū infinitis concordatijs, de quibz et in dictis alle gationib. & in consilio. Tñ qd in dubium reuocari posset quō ad hoc, ut per primū statutum excluderet dñs Paula a succe sione pris ab intestato decedētis, requirat ea fuisse dotatam tpe delatē successionis, & sic tpe mortis a pris, ut per Bar. conf. 3. inci. quidā decessit intestatus, p. Balin. l. si plures in antep. cond. in uer. iuxta pñcia format talis quæst. statuto & C. de condi. infer. & Per. de Anch. in repe. sua in c. canonū tu tuta. de const. in uer. pone statuto caut. qd filia dotata & est de mēte Bar. & aliorū in d. l. Titio centū. s. Titio genero. & l. q. puellā. ff. de adul. & Bal. in l. non sine. C. de bon. q. lib. & Ang. in col. 2. inci. In dei noie, uisio themate predicto, dico sine dubio & C. Et firmat et in specie. Pau. conf. 7. li. 2. inci. fu per primo dubio, qd qñto & c. qd qualitas iuncta uerbo, dñt intelligi sū tps uerbi, cui adiungit. l. in delictis. s. uī extra neus. ff. de noxa. l. si Titius. ff. de testa. mil. l. Melan. in princ. de alim. & cib. leg. & plēnē in l. ex facto. ff. de vulg. & pup. Et actus dorādī superueniens post mortē patris non hēt exclu dere eā a successionē sibi delata tpe mortis: qd illud tps, mortis defuncti inspicit in suis hñdibus. l. si alienū. s. uī extra neis. ff. de hare. insti. & insti. de hered. quali. & diff. s. uī extra neis. ¶ Et dñ statutū pñctū loquit de dotata a fratre, dis positione quod ad excludendū cā a successionē fris, patet in uer bo substatiz. fris. ibi dñt in bonis frateris. Facit, quod no. Balin. l. j. C. de leg. hñd. post gl. ibi Ang. in col. 129. inc. in Chñ noie, testi factio & C. & Per. de Anch. in col. 80. inci. re tento ordine nrm cōcludunt, qd si statutū dicit, qd soror do tatis non succedat, intelligit in hñditate dotatis bñō in hñ ditate alterius. ¶ ¶ Præterea et uidendū de ualiditate sequen tis statuti sub rubrica, de pñna mulieris nubētis cū hñditate extra iurisdñonē cōis, ubi statutū puidet, qd nulla mulier fe no habet extra iurisdñonē cōis, aliās nō succederet alicui de in ab extra iurisdñonē cōis, aliās nō succederet ad agnatos p rīdñōne cōis Laudz, sed illa hñditas perueniat ad agnatos q ximos, uel alios pñpinos, & hoc fise perueniat ex test. siue ab intestato, & certē statutū uulle, qd mulier, qd nubet extra territorij cōis Laudz, perdit successionē et sibi delatā uel acquisitā, aliās nihil operaretur illa uerba statuti, dum in qd, nulla mulier fe nubat extra territorium cōmūis Lau dz, & uerba debent interpretari, & aliquid operent c. 12. p. 2.

pe de priuile. in 6. l. si qñ. in prin. ff. de leg. 1. & quod de statu-
to no. Bar. in l. 4. s. pñ. ff. de d. inf. & in l. 2. ff. de iur. c. pa
foralis. in prin. & quod ibi doc. maximè Abb. de appell. &
Annat. de Bu. in c. 1. de refer. & in c. causam. de dolo & contu. &
quod no. Bal. in rub. C. de contrah. emp. in 9. q. cum si. Quod
ait istud statum ualeat. qñ supponere Pet. de Ancha. in re-
pe. d. c. canonum statuta. de consi. in uer. sed pone per sta-
tum. ubi trāctat cum decisione. qñ ponit Bal. in l. 8. matre.
C. de suis & leg. Ra. Cu. & Lud. de Ro. in d. l. heres per fer-
u. ubi querit. qñ si statum dicat. qñ sit nupte extra territorii
* nō possit relinqui. an ualeat. adeo qñ nō possit ei relinqui.
& concludit statum ualere & excludere filiā nuptā extra
territorium. & illi relinqui nō posse. & sic vi tenere ibi Bal.
contrarium eius quod ipse tenuit in l. 4. col. C. de pact. &
melior vi opi. Bal. in d. l. pñ. pro qua bene facit tex. in c. 1.
de filiis natis ex matre. cōtra. in lib. feudorum. & l. hac edi-
ctali. C. de sec. nup. Et ita vi ē esse de mente Bal. in l. cūstos
populos. in 6. col. uer. dixi de statutu & C. Vnde Lud. de Ro.
in l. stipulatio hoc modo concepta. ff. de uerbo. obli. in 6. col.
damnat opi. Bal. in d. l. pñ. C. de pac. non per pñdicta. sed per
l. cum ita legatum. ff. de cond. & dem. qñ ualeat tñ d. statum
& qñ ualeat ad successione ē esse de mente Bal. in l. s. ius natu-
rale. ff. de iust. & iur. in uer. item facit ad qñem aliam. san
ualeat statum & C. Præsupposita ergo ualiditate d. statuti
uideamus. an illud sit seruandum in casu nro. stante qñ ante
pñ. mortis patris d. Do. Paula fuerat facta concessio dictis
nobilibus de Canatijs * immunitatis & exemptionis pro se
suisqñ liberis & descendendis masculis in infinitum libera-
ndis dictis de Canatijs & eorum successores. & pñatum cas-
trum & bona de la ferualia vñ & eorum bona existentia in
diocesi Laudensi ab omni pñte. iurisdñone. obedientia. &
subiectione seruicij ciuitatis cōis Laude & officiali eor-
um. ut latius in d. priuilegio continet. Et dico tale statutu
esse obseruandum. qñ quantumcuqñ. statum illud sit exem-
ptum & separatum ab omni pñte. iurisdñone. & obedientia
cōis Laude. tñ non fuit unitum alteri territorio accessoriē.
lequitur. qñ d. castrum retinet statuta. qñ primò habebat.
ad. qñ adduci. C. de appell. no. in c. 1. de sede uacan. Gui. de
Ar. & Bar. in l. si conuenit. s. si nuda. ff. de pig. a. cum con-
cor. alle. per pñdictum dñm allegantem. & dños consulentes.
& Ant. de But. in c. si de consue. in pen. col. in uer. sed est dubi-
um. si castrum & c. ubi per hoc plura allegat & no. dicit. qñ
castrum Releuau. Nonantule. & Basilani. quæ sunt comita.
Bono. & quæ fuerunt concessa Nicolao Marchioni Ferrariz.
non debent uiuere sñm leges ciuitatis Ferrariz. sed sñm suas.
quib. ante regebant. Et idem tenet Ang. in l. de quib. in pe-
col. ff. de leg. & quidā libri istud hñt in l. beneficii. ff. de con-
lib. prin. & aliquid per Bar. in repe. l. consuetudinis. in 36. q.
qñ sit long. consue. Necob. Io. And. & alij in c. 2. de consi. in
6. & quod no. Fede. in conf. 2. & Io. Cald. in dispu. sua incip.
queritur. an subditus epi. & Pet. de Ancha. in repe. c. postula-
ti. in 4. q. de for. comp. & per Ang. in disp. inci. Bononiensis
& c. in l. dubio dum uoluit qñ si quis commiserit delictum
in loco diocesis exempto. non possit puniri fm statuta Epi
illius diocesis: ut tenet simplr Io. And. & Io. Cal. in dictis lo-
cis. Alij uero non simplr: sed cum aliqui dñ distinctione hoc
tenent. Quia posito qñ sit uera opin. tenentium qñ non possit
puniri fm statuta Epi illius diocesis. illud procedit ex eo:
quia leges & statuta loco exempti erant alie & alia. quæ leges
& statuta diocesis: ut si uerbi gratia postquā locus fuerit
exemptus. factum fuit statutum ab Epi puniens certa pñna
delinquentes. Nā tale statum non ligabit locum exemptū
a iurisdñone epi. cum statum non liget extra locum iuri-
sdñionis. d. c. 2. de consi. in 6. c. a nobis. de sen. excom. l. si.
* & ibi no. ff. de iurisd. omni. iud. & plenē in l. cunctos populos.
C. de sum. Tri. & fi. cath. Sed in qñone nostra dico. qñ statum
ciuitatis Laudensis. & statuta d. castri erant eadem statuta:
qñ licet cōcessio dñe immunitatis & exemptio a d. castro.
tñ pp hoc non est qñ regi debeat statutu. quib. ut prius regi
debebat. ut paulo ante dixi & probaui. Non omitto ē. qñ

illa pñscriptio. qñ in themate pñsupponitur anno. 40. & ultra
reducto ē tpe pupillariz ætatis habet excludere dictos agē-
tes petitioni hñditatis. quæ tollitur spacio 30. anno. & spā-
tio longissimi temporis pñsupponitur bona fides eorum. qñ
tanto tpe possederunt. l. i. & ibi Bar. & Sal. C. unde ui. & in
l. 3. s. si seruus. ff. de acq. pos. & no. Io. An. in addi. Spec. in ti.
de teste. s. non uidentum. in additio. magna. in uer. item si
opponunt. & Bal. in repe. l. i. in 4. col. C. unde ui. & Ang. in
l. pen. C. quibus obijciunt longi temporis pñscriptio. Ant. de
Bu. in c. cum eccle. circa ult. col. de ca. pos. & prople. in repe.
c. peruenit. de cens. & firmat Doct. in c. 2. de reff. in iur.
ubi ē hoc tenet Inn. quæ ibi inter alios querit Io. de Imol. &
D. Abbas in c. si diligenti. de pñscri. ¶ Nec ob. impedimēta
hostilitatis & pestis: qñ est sufficiēter rñsum in dictis alleg.
8 & consi. qñ pñ requirebatur probari per dictos agentes.
qñ nisi fuissent dicta impedimenta ipsi tunc egressi petitione
hñditatis: unde deberunt protestari: ut dicit Inn. & alij in
c. ex transmissa. de pñscri. & clarē Ant. de But. in c. cum non li-
ceat. co. tit. Et posito ē qñ aduersus pñscriptionem decursam
ignorati possit ignoras petere restōnem in integrū ex clau-
sura gñali. si qua mihi iusta cā. iuxta no. per gl. in l. si partem.
s. r. in uerbo. non intendo. ff. quæmad. fer. amit. & in l. i. C. de
pa. po. & no. Spec. in ti. de pñscri. in s. in uer. pone colonus.
& Bar. in l. i. s. si quis autem. ff. de iti. actu. qñ pri. cum suis co-
9 cor. quæuis Bal. & quidam alij teneant contrarium qñ attā-
men dñ pñscriptio est mutata cursu 40. annorum. non vñ.
qñ possit concedi restitutio. in integrum aduersus eam: qñ
d tex. in l. si cur in fi. C. de pñscri. 30. anno. dicit. qñ talis pñscri-
ptio. præbet plenissimam securitatem. * & plenissimā securi-
tas dñ esse. qñ non potest peti restitutio in integrum. ut
no. gl. in l. ait prætor in s. permittitur. in uer. impudum. ff.
de mi. & ita in quibusdam lecturis reperitur Ang. tenere in
l. si cur. ad fi. C. de pñscri. 30. anno. Et idem probari vi in l. si.
C. de fin. parim. lib. 1. r. in uerbo. nullam molestiam. uel in
10 quietudinem. & molestia ē dñ inferri etiam. qñ quis indi-
c cialiter uxatur. ut probat in auth. de fidei. sin. prin. in uer.
molestus. & in l. cum ubi no. per Bal. C. de nundinis. ergo
non potest per illum. cōtra quem decursa est talis pñscriptio.
peti restitutio contra eum. qui pñscripsit: quia ille. qui pñ-
scripsit dicebatur hoc modo molestari: quod esse non debet
d. l. si. & d. l. si cur. & sic uidetur. quod irrecuperabiliter ob-
stet exceptio pñscriptionis.

ADDITIONES.

- * Consulentes. J. fuit Andreas Barbatus. qui ita in hoc casu consu-
luit. ut patet eius consil. 4. lib. 1. Natta.
- * Successionis. Idem tenet Pau. de Cast. consil. 6. incip. Super eo. de quo
queritur. lib. 2. Vide Curt. iunio. consil. 10. col. pen. post tracta. feud. D.
Georg. in c. quæuis. 19. q. 2. pñcipalis. Bal. consil. 197. quædam mu-
lier leonara. circa fi. lib. 3. Et Dec. consil. 89. Soci. consil. 684. Soci. con-
42. lib. 4. Curt. iunio. consil. 10. Ruin. consil. 65. lib. 3. Rip. in l. ex facto. ff.
de vulg. Natta.
- a * Mortis. infra lib. 6. consil. 127. col. 3. Cor. consil. 96. col. pen. lib. 2. consil.
60. lib. 3. consil. 300. lib. 4. Cur. iunio. consil. 27. in fi. Dec. consil. 24. consil.
589. col. fi. 684. licet aliud dicat Cor. consil. 123. lib. 2. * Tenet Ro. consil.
442. Vt decisione. Abb. consil. 107. in fi. ita. quod incipit. quatuor sunt
quia tunc statutu excludit a iure hæreditatis querendo. cui famulus de-
rogatur. Vide Dec. consil. 106. i. dñb. & sequitur Alex. consil. 134. col. 5.
lib. 6. & consil. 83. col. pen. lib. 3. Natta.
- b * Dorantis. dixi supra lib. 1. consil. 39. ad fin. * Sequitur lae. Iaf. in aut.
* quonia nouella. C. de inoff. testa. col. pe. & vide etiam Alex. consil. 196.
col. 1. lib. 6. & consil. 29. col. 2. lib. 1. Et limita. nisi statutu loquatur in rñs
dicendo simpliciter de filia dotata. Iaf. consil. 205. col. 3. lib. 6. & in l. ut
liberis. in 1. no. C. de colla. & ibi dñlare Dec. Et ponit laicissime Brun. in
tracta. Statu. exclud. fecm. art. 8. q. 16. Et uide Deci. ubi magis explicitē
declarat. consil. 346. ult. dñb. Et aliquid scribit cōs. 79. col. 3. & lae. cōs.
484. primo dub. Et uide Alex. consil. 29. col. 3. lib. 3. lib. 1. ubi limita. nisi
statutu nomen successione. cā. quæ excludat. Et pulchre Curt. iunio.
consil. 65. rangi. Dec. consil. 589. col. 1. Et ibi uide omnino secundum fun-
damentum. in quo uult. qñ sit dotata de bonis dotantis. Et de pñdictis
Dec. consil. 65. in prin. & consil. 634. in prin. Natta.
- * Alterius. Sequitur Alex. consil. 134. col. 2. lib. 6. Vide Curt. iunio. consil. 65.
per totum. & consil. 10. ubi dicit opi. commaniter improbari. quam tenet
Petr. de Anch. Natta.
- * Extra territorium. Idem tenet Ruin. consil. 39. lib. 1. nu. 16. & consil. 49.
lib. 3. Natta.

* De

Liber Secundus Consil. Alexand.

- * De Canatijs. Nunquid Castra exempta regantur statuti ciuitatis, ponit Soc. consil. 27. l. col. 3. l. 2. Natta.
- * Delictum. Idem tradit Soc. consil. 27. l. col. 3. l. 2.
- * L. 1. Vide ibi plenè laf & Dec. poneant, an statuta episcopi trahantur ad loca exempti. Pan. de Cast. consil. 187. Nota. dum. col. pe. lib. 2. Natta.
- * Bononia fides. Cur. Senior consil. 122. col. 2. Deci. consil. 58. in fin. Matc. Afflic. de. Nea. 40. nu. 12. Ant. Rub. consil. 75.
- d Attamen infra eo. consil. 163. col. 2. Soc. consil. 164. col. 194. lib. 2. Cur. Senior consil. 82. col. 2. in fi. Phil. Fr. c. f. in fi. de prae. in 6. Deci. 1. 2. C. qui admitt. consil. 29. consil. 54. Ant. Rub. consil. 12. in fi. consil. 1. in fi. Bert. consil. 15. ex them. col. 12. in 6. quæstio. & idem fortius est in præf. 30. annorum. Cur. filius 5. in hac. de. obli. Bal. in l. 24. opp. C. qui admitt. l. 1. ad fi. C. de præf. long. temp. Ang. l. si infanti. C. de iure de libe. Bert. consil. 139. cum supponitur. lib. 2. & aliquid Alex. suprà lib. 7. consil. 7. 1. uera eius opinio est, quæ tenet hic, ut etiam legendo tradidit in l. 3. 5. Labeo. ad fi. de acq. pol. 8. & nouissimè sequitur Ludo. Gozzadi. consil. 8. in fi. dixit in consue. Paris. 6. 68. & ita tandem uol. An. Tiraq. in consue. Pi. 63. 5. gl. 4. nu. 14. nisi cum ignorantia concurrant aliz iustis consue. ut in consue. infra lib. 5. consil. 3. in fi.
- * Securitatem. Illam opinio. Alex. in hoc consil. in præfcriptione 40. annorum non decur refectio. approbat Soc. consil. 2. col. pen. lib. 3. Et late ista opi. post arg. de iur. refectio. Dec. consil. 49. inci. Et pro tenui. Cuius oppositum tenet Mart. de Affli. decil. 3. 9. Et uide Iaf. consil. 109. l. 2. ubi ponit, quid in præfcriptione centenaria. Item Mod. Taurin. in tracta. præf. ubi dicitur cõem. q. de iur. refectio. Et uide Rui. consil. 103. col. 2. & fi. li. 5. Nat.
- * Molestia. supra eo. consil. 52.
- * In hac eadem causa consulti etiam Barb. consil. 4. uol. primo, & Calcan. contra consil. 3. cum 3. subfcrib. uide Alcia. 65. pag. pen. in princip. Hiero. Zanch.

C A S U S Consil. sequi, qui errore numeratur pro consilio,

Notandum, quod solus sum, ut dixi, condidi testm, in quo inter alia plura legata fecit cū clausula codicillari, cui assero testm dedit adhibitos fuisse certos assertos testes, quorum p. nomina, cognomina, seu agnomina defuncti, & descripta nō reperiunt, & modo & forma infra descriptis, uidelicet actū Bononie in capella sancti Nicolai, in domo habitationis dicti testatoris p. n. b. Marco Antonio de Aquila capellano, & qui publicè h. & reputatur sacerdos, & Capellanus in dictis capella & uicinia, nec non Mulosi Beccario, qui ambo dixerunt dictum testatorem cognoscere, ipsum sanè mentis & intellectus esse nam simit. q. Marcus capella sancti Nicolai f. Antonio q. Antojij Peregrino quondā dñi capellæ p. dictæ. Et aduertendū est, q. in originali nota manu B. notarij, ut dixi, rogati & p. defuncti, non est subfcriptio notarij, nec eius nomen, nec signū: nec aliter constat, q. fuerit notarius de dicto testō rogatus, nisi q. dicta nota est manu dicti notarij: & fuit (ut dixi) reperta in quadam filicia, in qua erant rogationes aliquæ eiusdem notarij, demum authenticatū fuit, per alium notarium, cui gñaliter fuit commissum: ut extenderet rogationes dicti notarij defuncti. Modò rebus sic statibus, queritur, utrū de iure & forma dicti statuti tale testm ualeat, seu ualere possit & an ex ipso peti possunt asserta legata ad causas non pias in eo facta, maxime quia non uidet adhibitus legitimus numerus testm, & maxime ex quo non apparèt p. nomina, cognomina, & agnomina testm: propter quod comprehendere non potest, qui fuerunt tales asserti testes, & an fuerint omni exceptione maiores.

S Y M M A R I U M.

- 2 Tabellio an computetur in numero testium. nu. 17.
- 4 Testes debent exprimi cum duabus qualitatibus.
- 6 Testamentum, uel instrumentum nō ualeat per abbreviatas in solitas.
- 9 Notarius non p. rasumitur rogatus, nec testes. nu. 10.
- 12 Protorollum debet habere substantia instrumenti, aliis non ualeat, nec potest per alium iudicis mandato ostendi. nu. 13.
- 18 Confessio facta in testamento non ualeat nisi in uim legati.

CONSILIVM CLIII.

Videretur prima consideratione dicendum legata prædicta etiam ad non pias causas relicta peti posse.
 1 Nam cum intentio præsupponitur insertam fuisse clausulam codicillarem, illa operatur, ut dato, quod testm non ualeret ut testamentum ratione defectus numeri testium: tamen si legitime descripti sunt testes quinque, ultima uolun-

tas ualeat iure codicillorum, adeo legata debent. Leq. quæ, & lex testis. Cide fideic. & l. 1. ff. de iure codic. l. codicillis. s. ff. de leg. 2. l. ex ea. s. j. ff. de testa. iuncta. l. si. C. de cod. Nec maior solēntas requirit ex forma statutorum, q. uenit ab intestato sunt in testō, put in proposito nō, ut expresse cautū est in statuto p. dicto sub rub. de testa. & ultimis uoluntatis, in memoriali ubi uerū, & si aliqua ultima uoluntas &c. Quinimo dato q. quatuor testes tū forent legitimi in testō descripti: tū sufficere v. f. cū tabellio deat in testm numero cōputari. L. Domitius. ff. de test. l. hac consulti. C. qui testa. f. pol. in auct. de inf. s. cum oportet, cum ibi no. Et potissimè uera sunt p. dicta quæ ad dispōnem testatoris in parte illa, dum dicit, re relinquere aures so. Titio, in quib. tenet idē in secreto, & quos sibi solui uoluit, ut in testō continet. Nam in parte illa dispō seu confessio talis non uis ceneri legatim: sed debitum inter uiuos, in quo actu iter uiuos tanta solēntas numeri testium non requirit, ita uoluit Pet. & Cy. in l. gñaliter. in 7. q. C. de non num. pec. Nam et in testō potest expediri contractus, seu actus inter uiuos, l. hæredes pal. s. ff. de testis. & ibi no. l. assignare. ff. de assigna. liber. cum antiquitas. C. de testa. & ibi cod. ¶ Istis autē non obstantibus puto partem contrariā probabiliorē esse de iure, & dicta legata non deberi rōnibus infra scriptis. Et primò indubitatum est, nullā ultimam uoluntatem ualere, si testes pauciores quinq. interuerint. l. fin. C. de dona. cā mortis. l. si. C. de codic. & oportet nota p. priā testium cum duabus qualitatib. seu accidentibus exprimi uel demonstrari aliis non dñr legitime descripti & certitudinarie demonstrari. l. hac consulti. in prin. C. qui testa. fac. p. quāquam Bart. ita allegat in l. demonstratio falsa in princip. 7. q. ff. de condi. & demonst. nam debet exprimi s. m. cum nomen proprium sub istis demonstrationibus, uidelicet Petrus Martini de Perusio: sicut ad demonstrandum fundum deberet exprimi nomen loci cum duobus consensibus. l. forma. ff. de censu. s. Ad idem, quod decidit lo. And. in add. Spec. in tit. de instr. edi. s. b. r. & in add. quæ incipit, Accurfi. ultra prædicta &c. ubi inquit q. in infirō requiritur expressio testium describendo nota testium, & cognomina, si sine illis possit esse dubium in notē, alleg. l. ad testium. s. si quis ex testibus. ff. de testam. & d. l. hac consulti. in prin. His consonat, quod no. Bar. in l. libellorum. in 6. col. fide. accu. in uer. circa personam quaro qualiter &c. ¶ Vbi inquit, qualiter in accusatione debeat exprimi persona, & concludit, q. debet taliter exprimi, q. reddatur certa per duas demonstrationes, Petrus Titij de tali loco, nisi ita singularē esset nomen, quod expressio solius nominis proprii redderetur certa persona, alleg. d. l. hac consulti. in prin. Ad idem tex. notabilis in l. testō quidam. ff. de condi. & dem. ubi si duo conueniunt in aliquibus demonstrationibus, & in una demonstratione discōnueniunt ori incertudo: sed ita est, q. saltē quatuor ex dictis testibus non sunt in d. testō specificatē descripti, cum expressio proprii nois, & duabus alijs demonstrationibus, ergo nō fuit facta solēnter descriptio testium, cum non remaneant saltē quinque testes, quorum nota sunt lolemniter descripta & specificata: hoc patet in denotatione infra scriptorum testium, uidelicet in ser. Tonio q. Antojij, in Peregrino, in Dominico capella prædictæ. S. Marie de Moradellis, & maxime cum uerbo feras, reperi, q. t. dicti conditi testi plures erant in dicta capella, qui nominabantur Antonius, Dominicus, & Peregrinus, & sic data ista pluralitate res d. fide. incerta. l. duo Titij. ff. de test. iur. c. si fuerit. ff. de rebus dub. d. l. in testamento. Item fuit defectus in denominatione ultimi testis hoc modo descripti, uidelicet Iac. Larij capellæ prædictæ: nam hæc dispositio non est intellegibilis, f. imò facta per cifras inconsecutas habet uitare instrumentum: ut in aut. quod sine. & ibi Bar. in l. de testa. l. sed cum parono. s. ff. de bo. poss. & ibi Bar. in l. 2. C. de ueteri iur. enu. & C. de emen. iusti. cod. circa fi. & not. Spec. in tit. de instr. edi. s. instrumentum. uerū item opponitur, q. instrumentum esse factum per notas, & Bart. & alij in l. quoties. s. 1. ff. de hered. inf. & Ang. in l. Lucius in princip. de

tabellio &c. in addi. inci. ubi hoc no. &c. ¶ Nam notarius, q. redigit in firmam in publicam formam, non habet addere, vel minuere, nisi prout in protocollo continetur in auth. de tabell. s. pe. & no. in c. pm. P. de fide instrum. Et idem no. Angel. in l. Lucius in prin. ff. de test. mil. ubi per illū tex. dicit. Nota tertiū, q. non est standum imbreuiatura notarij, si non est in publica forma scripta: cauent igitur notarij, ne eorum imbreuiaturas nō publicatas dimittant, quas publicare possunt, apponendo signum in prin. eorum, uel in medio, uel in fi. alleg. s. i. initium. Et no. per S. in tit. de instrum. edis. in firm. uer. item opponitur, q. res aliter fuit gesta &c. & in s. ostensum: uer. quid si imbreuiatura. Dicit Bald. & in d. Lucius. in prin. q. imbreuiatura notarij non facit fide, si ibi non est signum tabellionis, allegat in auth. de fide instrum. oportet. & l. memo. C. de affels. l. decernimus. C. de aqua duct. libat. cum concor. ibi alleg. per eum, & no. Bal. in rub. C. de fide instr. in r. 1. col. in uer. fide tertiū dicitur, nunq. imbreuiatura &c. & Canonist. in c. pm. P. tabellio. de fide instrum. Nec p. dictis obstat illud, quod no. Cr. in l. contractus. in fi. C. de fide instrum. cum ubi concordat Bal. & Salub. uideri uelle, q. dato q. in rogatione, uel imbreuiatura non sit subscriptio notarij, uel signū eius: tū pōt publicari notario mortuo interueniente auctoritate iudicis, uel auctoritate statuti, uel consuetudinis d. c. cum P. aqua rideo, q. ipsi loquuntur, qui consueuerunt per testes, uel per expressionem nominis tabellionis in scriptura, q. talis tabellio, cuius manu erat dicta scriptura, tanq. rogatus illam scriperat, fuit coram partibus publicauerat: aliāsn. impossibile esset, illud procedere si non apparet in scriptura, q. ipse B. notarij rogatus, quod ultra predicta probatur. Nam ad hoc ut alius notarius, cui cōmittitur, q. in publicam formam redigat notās notarij p. functionis, possit illas in publicā formā redigere, requirit inter cetera ad exemptionē & publicationem, q. reperitur in nota defuncti scriptura notarij tū colligit Ant. de But. in d. ea. cum P. In primo notabili per illum tex. & idem ibi dicit Abb. ergo si ex inspectione nota notarij defuncti, q. nō requiritur in libro, f. quatero rogationum, fide in quodā folio distinctio, ut dixi supra, non apparet, q. B. notarij fuerit de dicta uoluntate rogatus: q. de hoc in nota non fit mentio, impossibile est, notarium redigētē in publicam formā posse illam authenticare, & attestari, q. d. fuerit de illo rogatus. Ad idem quod no. Io. And. in addi. S. in tit. de instrum. edis. s. ostensum, super uer. quid si abbreviatur. in addi. quā incipit, in uer. seq. ad materiam huius &c. ¶ Vbi concludit, q. notarius, cui commissum est, ut authenticet & publicet rogationes alterius notarij, non pōt p. causa substantialia supplere aliquem defectum, quia cum talis defectus a principio reddiderit actum nullum, l. cum h. s. i. prator. ff. de transac. v. l. nihil non pōt tabellio supplere: cum solus princeps ualidet inualidum. 3. q. 6. hoc quippe cum concordantijs allegatis per glo. in c. quanto in uer. p.ri. hois. de transla. episc. & ita refert Io. And. fuisse disputandum concludum per quemdam D. Octauianum de Floren. Et sequuntur Doct. in d. c. pm. P. Sed de solemnitate actus & instr. et q. notarius sit rogatus, & nomen eius in infimo exprimat, ut dictum est superius, ergo per alium notarium non potest fidei defectus supplere. Quod etiam uoluit in effectu Bal. in rubr. C. de fide instrum. totum 12. col. in uer. quā nunquid imbreuiatur &c. & Bal. & expressius Ang. & Io. de Imo. in l. Gallus. si dē credendum. ff. de lib. & posthu. ubi hoc maxime dicunt procedere, quando originalis nota in publicam formam redigitur, per alium notarium, quā per eum, qui fuit de ipsa rogatus, arg. no. per glo. in l. Pompo. scribit si frumentum s. fin. ff. de rei uendi. l. inter stipulantem. s. i. ff. de uerb. obliga. ¶ Si cautus reus conuentus, ut perat per heredes notarij defuncti exhiberi dictam originale notam, quā quidem exhibere tenentur no. fac. de Belu. in authen. de tabell. in pe. q. alleg. no. in l. argenteus. in prin. & in l. prator. s. i. ff. de eden. & s. illud. in auth. de tabel. & Specu. de instrum. edis. uidentum refert. uer. & no. Bal. in l. fin. 6. col. C. de eden. in cuius notā exhibitio euidenter consistat, de

1. Filia unius ex sociis non est dotanda de communi.

CONSILIVM CLIIII.

VIBERTVS circa consultationē praeiussam prima consideratione dicendum, q̄ tam dotes date filiabus d. M. quā filiab. d. R. debuerint dari, & date esse intelligantur de cōibus facultatibus dictōrū M. & O. & filiorum & hēdum R. pro rata facultatē, cum uideant fuisse in cōe oīum bonorū, prout in themate. ¶ Vñ, q̄ et onus dotandi filias alterius ipsorum debeat esse cōe: hoc vñ decidere Bal. in add. quas fecit ad tractatū de duobus fratribus, editum per Bar. ubi refert d. Spec. in tit. de iud. in 4. par. in s. sequitū uidere, in uer. quid si unus ex fratribus coheredibus habet filiū, nunquid dotanda est de cōi. Et refert Spec. ibi, q̄ si aius puelle p̄ d. iōrum cō hēredum uiuit, ipse hiet neptē dotare. ff. de iure dol. profecticia. s. si filij. & l. si filius. ff. ad Mace. l. & i. de iud. in fo. in l. seq. ff. de rem uersa. l. dedit dotē. ff. de colla. bo. Si autē nō uiuit aius, concludit Spe. q̄ de bonis patris sui dotanda est, nisi fratres coheredis inter se spāliter aliter pacti fuerint: quā pactum seruandum est. ff. pro socio. l. si socius pro filia. ¶ Bal. in d. add. relate ad hoc d. Spe. quertit, an sumptus, qui sunt in persona unius fratris, vel filij aut filiae, de cōi fieri debeant. Rāde, q̄ nō nisi sint socij oīum bonorum, alleg. d. l. si socius, & subdit ēg. q̄ ille, qui ducit uxorem, debet facere expensas de iura propria non de cōi, nisi sint socij oīum bonorum, allegat. tex. ff. de mun. & hono. lat. qui originem. s. si. Subiungit et in loco praeallegato, q̄ si unus ex fratribus soluit condemnationem suā, q̄ alter non tenetur contribuere iure locietatis, si fuit hietē condemnatus ex suo delicto: secus si per iniuriam iudicis: quia tunc debebat solui de cōi, si erant socij generalis: alia s. non allegat. cum duobus. s. Pap. & s. si. pro soc. Hoc idem vñ uelle Bal. in l. si patruus. C. cōia uirūque, ubi refert illud d. Spec. in d. s. sequitur. Et postea subdit, q̄ praeiāta p̄cedunt, ubi non apparet inter fratres fuisse locietatem oīum bonorum. Sed si apparet eos fuisse socios omnium bonorum: tunc dicendum est de duobus fratribus idem, q̄ de duobus sociis: quia essent participanda prospera & aduersa, quae ius & natura societatis participari iubet, allegat. d. l. cum duob. s. damna. & s. quidā sagarium. & s. si. cum conor. ibi allegatis per cum. Et idē Bal. in l. si societatem uniuersorum, per illum tex. ff. pro socin. l. estanti. quā. Addit ē Bal. in d. l. si patruus. in ult. col. q̄ q̄ ex cōi actibus apparet fratres esse socios oīum bonorum, confertur dō oīa undecunq̄ obuenientia, debet oīa equaliter diuidi, non considerari, an unus plus lucretur, q̄ alius, uel plus expēdent, q̄ alius: quia hoc in societate gñali non attenditur, sed sunt oīa equaliter distribuentia, allegat. praeafatam. l. si incip. pro filia. quod etiam sequitur Pet. de Anch. conf. 302. incip. materia de qua queritur &c. Et sic uidetur concludendum ex praedictis, q̄ generalis communitio & societas operetur, q̄ dotes filiarum unius fratris debeant percipi de cōi, & sic uidetur, quod maxime quod ad d. O. & M. qui omnia conferbant adinuicem dotes praedictae intelligantur date de cōi. Fortificatur ex tit. librorum, & ex his quae in libris descripta sunt, ibi M. & O. & filij d. R. constituunt se debitorē d. iōrum dotum, scilicet q̄ de cōi soluantur dictae dotes. Ne fennius. ff. de neg. gest. not. Bart. in praeallegata. l. si patruus. Et idem vñ dicendum in dōribus daris filiabus d. R. intelligantur date esse de cōi, nec debeant imputari haeredibus dumtaxat dicti R. in portione eorum rationibus praeallegatis: & quia in instrumentis dōrum continetur, q̄ M. & O. dant dotes suis proprijs nominibus & uice, & nomine dictorum filiorum & haeredum d. R. ¶ Sed praemissis non obstantibus contrarium uidetur profectō de iure, scilicet q̄ dictae filiae M. debebant dotari de bonis patris tantum: & idem filiae M. debebant dotari de bonis patris tantum: & idem in filiabus d. R. Hoc primō uoluit Spec. in d. s. sequitur ut dicitur in uer. quid si unus ex fratribus, hoc idem tenet Bal. in l. i.

fecibus & imperfectiōibus dictae scripturae & ultime uoluntatis p̄dictae. ¶ Ex p̄dictis patet euidentis rñō ad allegata per clausulā codicillarem: quae rñdetur, q̄ non sunt descriptis testes, quinq̄; solēnter cum expresse noīs proprijs cō alijs demonstrationib. ad hoc requisitis, ut dictum est fu. 17. pr. ¶ Nec obstat, q̄ Tabellio debeat computari in numero testiu: quā cōiter teneat, q̄ ubi agit de probando actū per testes, & non per instrum., est uerum, q̄ Tabellio computatur in numero testiu d. l. Domitius, & ibi no. gl. & doc. sed ubi agit de probando actum per instrum., ut in proposito notum nō computat Tabellio in numero testiu, d. l. hac cōsultissima, cum gl. & ibi doc. in auth. de fide instr. s. de infra scriptam, cum glo. & no. Bald. in auth. sed nono. C. si certum p̄ta. & in rub. C. de fide instr. in 1. col. & in l. i. s. si. C. de fidiu. & in tit. de pace Constan. in vers. ficut. Praeterea, ut dictū est, non constat q̄ fuerit Tabellio, q̄ de dicta scriptura rogatus fuerit. Postremo non obstat, q̄ dicta dispo. quod ad dictos 40. aureos censat actus inter uiuos, in quib. non requiritur tanta sollemnitas & tantus numerus testiu: quā rñdō q̄ fm uerum & cōem opi. dicta dispo. in ultima uoluntate facta ualet solum in vim uictime voluntatis, licet testator dixerit, se de fide summa, q̄ in testō reliquitur. l. Lucius. s. quiquis. el. 2. & ibi Bar. ff. de leg. 2. & l. Aurelius. s. i. ff. de lib. lega. & l. Lucius. s. i. ff. de leg. 3. nisi iusm interuenisset. l. cum quis decedens. s. codicillis. ff. de leg. 3. & latē Bar. in l. qui uxori, per il. l. uni. tex. ff. de auro & arg. leg. & Bald. in l. rñones. C. de proba. & d. l. gñaliter. C. Canonice in c. de succē. ab intest. Et maxime in casu nro in quo p̄supponitur, Titium, cui dicta quātitas aureorum 50. relicta fuit, non fuisse presentem testō, & sic non potuit talis confessio in uim contractus cum esse actu operari. l. si de interro. l. certum. s. si quis absente. ff. de confessio. l. dicie. Iacō. de Bel. in auth. de iur. iura. a. mor. p̄st. in 1. o. quēst. & no. per Bar. l. i. ff. de Pal. cau. adie. leg. sed si inter nō esset praefatus 40. d. Titij potuisset procedere opi. contraria, quā tenebat Pet. & Cy. in praeallegata. generaliter. Vel potest ad omnia allegata in contrarium responderi, q̄ propter defectus & impediōnes dictae originalis notae, in qua non apparet quis notarius fuit de eorogatus, & quis cum coram testatore & testibus publicauerit, reddidit illa uoluntates & scriptura penitus inutilis, ut in auctoritatibus & rationibus superius comprobatur est. Ego Alex.

ADDITIONES.

- a ¶ Dubitab. nullus tex. hie dicit, ideo omīssio non uiciat, dēmodo alius relictus fuit not. & de corare confiter, quia hac certitudo est mente iurist. ut dixi in consil. Parisi. §. 96.
- b ¶ Cōtrarium, Aug. conf. 220. ad hoc. in prin. Algr. l. 1. col. 3. C. de eden. Boni. de Vitali. de unica. §. Judum. col. si de sepul. Cor. conf. 308. lib. 3. conf. 70. col. 2. lib. 4. Bar. conf. 24. col. 1. l. 2. l. si. hac cōsultissima. col. 1. C. de testa. & tam de testibus quā de notario etiam inter libe. tal. conf. 68. col. 2. lib. 1. Bene. repeti. c. Ray. uer. testm. p̄. num. 9. de test. Sed uentus est, q̄ eo ipso q̄ notarius scribit & subscribit, p̄sumitur rogatus teneat Ant. de pra. uer. supra lib. 1. conf. 73. ad h. Alex. infra lib. 5. conf. 48. Bal. in rub. C. de fide instr. col. 3. c. cum in interpretu. in fide instr. de leg. conf. 22. in f. lib. 1. conf. 1. 57. lib. 2. Saly. au. nisi. roga. ti. C. de test. l. mo. l. haeredes. §. in testamētis. ff. de test. Egi. Bellamera de c. 167. notarius. gl. Bar. in aut. de ta. §. nos autē. de. Tholo. l. 82. l. 1. l. item. post Arc. col. 1. & ff. de uer. bo. & eff. communis. addē Cora. conf. 191. lib. 1. An. Rub. conf. 16. 45. in f. l. Anfr. repe. c. quoniam contra falsam uer. testium depositiones, num. 40. ubi aliud dicit in testibus, sed idem puto, quando fit probatio per instrumentum, in quo sunt descripti, secus si probatio sollemnitas fieret per testes.
- c ¶ Rogationum. ¶ Idē reperiri inter abbreviaturas notarij, Alex. conf. 14. in 6. ar. col. 4. lib. 6. & Alex. sequitur Crago. in l. si libarius nu. 3. 6. ff. de reg. iur. Natta.
- d ¶ Notarij. ¶ Consuetudo non ponendi in proto collo, sed in folio separato non excusat, quia notarij consuetudinem inducere non possunt, Abb. conf. 53. lib. 2. Natta.
- e ¶ Protocolum, Iacō. de Are. l. contra. C. de fide instrum. Ange. conf. 220. An. Rub. conf. 24. conf. 95. nu. 6. Capel. conf. 23. in ciuitibus.
- f ¶ Fuit. ¶ J. Alex. uer. tenet, quod 1. qui allegat defectum instrumenti publici, p̄st. habet exhibere originale notam, de quo eleganter scribit Cor. conf. 224. lib. 2. Natta.
- g ¶ Vñ. Cor. conf. 132. l. 3. 3.
- h ¶ Praesentia. Roma. conf. 171. pro decisio. col. si.

l. si in 5. col. C. de dot. promiss. Et idem Bal. in auth. ex testib. in
 p. col. C. de colla. ubi dicit q. vnus ex fratrib. dotado filia
 non potest praeiudicium facere fratrib. suis eis non consen-
 tientibus, nisi essent adeo socij, q. hoc liceret ei p. expressa
 capitula societatis, alle. d. l. si socius pro filia. requiritur ergo
 q. expressa contracta societatis per cōiōnem oīum bonorū
 cum hoc, q. vnus dotadi sit cōem, ut ibi, locus si tacite & sim-
 pliciter sit contracta societatis per cōiōnem omnium bonorū,
 nam per hoc tenebitur alius frater conferre ad onus dotandi
 filias fratris, q. quia societatis tacite contracta intelligitur tñ
 illa super actibus quatuor, i. s. t. ex. est in l. coiri. cum seq.
 vique ad l. si conuenerit. ff. pro socio. & est tex. cum glo. in l.
 si duobus, aliis est in l. Papi. s. socium in ver. oīum. & in l. si
 socius p. filia. ff. pro soc. Sed ita est, q. actus dotandi non est
 actus quaestuaris, vt no. Bal. in l. legatis, in prin. ff. de lega. 3.
 nec est legatum reliquū dictis filiabus de qua q. tuas, ut
 no. Bar. & oēs in l. ceteras. sed si q. s. ff. de leg. 1. v. ergo cōiō
 oīum bonorū seu societatis tacite vel simpliciter contracta nō
 cōprehendit. Et per hoc patet rñsio ad oīa allegata in con-
 trariū: q. pcedunt, qñ erat inter eos contracta societatis, &
 expressa, & talis, q. cōprehenderet actus et non quaestuaris,
 patet p. iura alle. ad hoc, p. d. l. si socius. & per d. l. cū duobus.
 s. si socium. cum gl. in ver. oīum. & per alia supra allega-
 ta, q. hoc modo loquuntur. Præterea, ut in themate præsuppo-
 nitur. d. filio. R. non erat socij omnium bonorum: quia bona
 eis obuenta ex hereditate materna nunq. conuenerunt: ergo
 cessat presumptio gñalis societatis, ut no. Bar. in l. Titium. s. al-
 tero. ff. de ami. tu. & l. 1. s. si quis hoc interdictio. ff. de iti. actu
 que prius. & l. cū duobus. s. Papi. ff. pro socio. & Bal. in c. 1. s.
 si duo fratres. de fratrib. de no. bñsi. inue. Ri. & Bal. post Old.
 in l. 1. C. q. testa. fa. pos. & Bal. in c. 1. de bñficio fratris. &
 Accedat q. plures erant minores 25. annis, filiis d. R. cum qui-
 bus non pōt videri cōtracta societatis. I. ut in conductionibus.
 ff. pro socio. & Bar. in d. s. altero. & i. d. l. si patruus. dicta di-
 positione statuti dicti loci disponētis, q. nullus pupillus, uel adul-
 tus possit obligari, uel cōtrahere nisi seruata solentia, siue
 adultus curatorē habebat, siue nō, qñ est cōtra ius cōc. l. si cu-
 ratorē habens. ff. de in integ. resti. mi. Non obstat titulus li-
 brorū, & illud, quod in eis describitur q. rñdeo plurib. mo-
 dis, & primō, q. d. scriptura nō potuit obligare filios d. R. mi-
 nores lene auctoritate legitimi administratoris de iure cōi.
 lib. obligari. in prin. ff. de adm. tu. l. eum qui. C. eo. tit. Et aper-
 tius canetur in statuto præallegato. Secundō rñdetur, q. ve-
 rum est, q. libri probant consensum contra scribentes. l. qui-
 de nūmularios. ff. de eden. Et ita loquitur Bar. in præalleg.
 l. si patruus. sed contra alium maximē in fauorem scribentis
 non faciunt fidem. l. ex p. col. C. de proba. & in c. 1. de iureiu-
 rum. si. Sed d. postea librorum facientes mentionem de dictis
 dotibus non fuerunt scripte manibus dicti O. aut filiorum
 dicti R. sed per filios dicti M. ergo cum de consensu & volun-
 tate dictorum O. & filiorum R. non constet: sequitur, quod
 onus dotadi filias prædictas nō ascribitur, nisi patri dictarū
 filiarū. Tertiō rñdeo, q. cum in dictis postis librorū fiat mē-
 tio de inñsis dictarum dotum factis ea die, quae scriptae fue-
 runt d. postea, videntur d. postea intelligi & interpretari sñm
 formam dictorum instrumentorum prius factorū, sed in in-
 strumentis dotum filiarum d. magistri M. constat, q. solus
 M. dotes dedit, ergo eodē modo debet interpretari, & intel-
 ligi debet dicta scriptura per hoc, quod no. Bal. in l. 2. in ver.
 seu alterius no. arg. & C. de erro. adu. & Bar. in l. triticum.
 ff. de verb. oblig. Item attendi debet probatio instrumenti tā
 quam ualidior, quae præferri debet probationi non tā effi-
 caci per scripturam priuata. l. instrumenta. C. de proba. c.
 2. de iud. inñr. licet causam de prob. cum simi. Successiue
 non obstat, q. in instrumentis dotum dictarum filiarum B. di-
 ctarū M. & O. suis nominibus & uice & nomine filiorum di-
 ctarū R. dederunt dotes & quia rñdeo primō, quod in ultimo
 instrumento dotis datae posteriori filiz d. M. non interuene-
 rit consensu, nec præsentia d. O. ergo non potest dici, quod
 ipse O. præiudicatu fuerit per factū alterius fratris, ex quo
 nō erat in tali societate, quae ad hoc eos arcebat supra dixi.

Lib. II. Conf. Alex.

¶ Nec socius, aut frater censetur habere mandatum ad pra-
 iudicandum socio uel fratri. nemo ex socijs. in prin. ff. pro
 sol. l. C. quibus res iudi. non nocet aliter potest responde-
 ri, prout statim dicam, quod ad aliud instrumentum dotis,
 quod nunc actingo. ¶ Postremo non ob aliud instrumentum
 do. tradita. B. filiz dicti R. in quo continetur, q. M. & O. de-
 derunt dotem per d. B. animo consequendi liberationem le-
 gati relicti eidem B. in testamento dicti R. pro dote: quia
 ad hoc respondeo, q. cum ad hoc dictum legatum non erāt
 obligati, nisi heredes d. R. q. merito d. M. & O. dantes doct
 pro consecutione liberationis legati, videntur se fuisse animo
 gerendi negotium dictorum haredum R. l. soluendo. ff. de
 neg. gest. & l. fouere. & l. solutio. ff. solu. Secundō respondeo,
 q. cum d. M. & O. gererent tunc negotia dictorum haredū,
 & eorum tāquam minorum bona administrarent, videntur
 dedisse doct de bonis speñantibus ad dictos haredes obli-
 gatos ad dictam dotem: ut no. gl. & doct. in l. fin. C. de dotis
 promiss. & l. Nefennius. ff. de neg. gest. & doc. in l. uxorem. s.
 pater naturalis. ff. de lega. 3. in l. 1. s. nec castrense. de col. bo-
 no. & omnes in l. 1. ff. solu. & probatur in l. si. ff. de pe. her.
 & in præalleg. l. Nefennius. Ex quibus concluditur, q. impen-
 sa dotum & aliarum rerum facta per maritandū dictas fi-
 lias M. debent imputari in portione d. M. duntaxat, & dictae
 dotes datae dictis filiabus d. R. debeant computari in por-
 tione debita dictis heredibus duntaxat, ex quibus etiā in-
 fertur, quod impense legatorum testamenti d. R. cum nō sit
 actus quaestuaris, ut no. Bart. in l. ceteras. s. sed & si quis de
 lega. 1. & impensa funeris eadem ratione tanquam as alien-
 num. l. si. in computatione. C. de iur. delib. & l. Papi. s. car-
 ta. de inoffi. testamē. debet imputari in portione dictorum
 haredum per superius dicta: & eo maximē quia dicti hære-
 des non erant socij omnium bonorum cum dictis M. & O.
 ut ex pluribus fuit ostensum. Ego Alexan. Bon.

ADDITIONES.

Hoc consilium repetitum est in lib. 3. consil. 104. Natta.

¶ Filiam. ¶ Quod socius omnium bonorum teneatur, latet Rui. conf. 104.
 lib. 1. Et ibi in d. b. d. dicit, quod si quis habet pauciores filias, non po-
 test in plures dotare, quam ille, quae plures. Amplia, vt per Rui. conf. 101.
 col. 16. lib. 1. Natta.

¶ Ergo hoc est verissimum, idem sentit Alex. sup. eod. consil. 133. no. 2.
 & infra lib. 4. consil. 77. Sed in his consilijs non loquitur aperte de
 socijs omnium bonorum, prout in lib. 5. consil. 7. in primo dubio, ubi
 dicitur tenet, filiam vnus ex socijs omnium bonorum dotandam de
 communi, ita vt non debeat postea finita societate imputari, vel deduci
 eidem sentit in lib. 4. consil. 77. idem tenet Pau. consil. 358. lib. 2. Nec
 obstat, q. aliter tenet vius est in consil. 369. Dico, q. ista lib. 1. & con-
 silio 366. viro dicto lib. 2. quia ibi non loquitur in socijs omnium bo-
 norum, idem scilicet dotandam de communi tenet Anto. But. consil. 7.
 idem Soci. consil. 19. lib. 2. consil. 4. cum leg. lib. 4. ubi plenissimē di-
 scussit. Nec obstat, q. contrarium tenet Soc. in consil. 192. col. 4. lib. 2. &
 consil. 66. col. 8. lib. 1. quod dupliciter in consil. 213. lib. 2. quia in istis cō-
 silijs non ita plene examinatur, doct. videntur insequi vacillationem
 Petri Peru. tra. de duobus fra. part. 6. q. 9. ubi postquam late utrinque
 disputauit & replicauit, dicit utramus opinio nemine peccato tene-
 ri posse, quod est ualde pudent. Ceterum prædictam affirmatiuā
 sententiam firmat Deci, consil. 66. & consil. 68. deinde in auth. q. locum.
 col. 2. C. de colla. sed hic multum errant, & occurrunt in re clarissima:
 cum dos sit in locum legitime seu totius, uel partis portionis heredi-
 tariae & sic filia videtur dotem percipere tanquam partem suam de bo-
 nis patris: igitur licet quādiu duras societates, sed sit data de com-
 muni, tamen societate soluta debet reputari in partem patris suę do-
 tantis in diuisione societatis & omnium bonorum, & ita tenet Per.
 de Ferr. in for. in causa societatis. uersū, unde quaerita. Cor. ubi
 quod consulendo, ut in consil. 286. col. 8. lib. 1. consil. 52. lib. 3. consil. 8.
 col. pen. lib. 4. Lud. Rom. consil. 145. consil. 413. col. 2. l. ad. auth. quod
 locum, col. 3. & plures doct. in lib. 4. consil. 76. cum sub scriptiōnibus,
 excepta ultima sub scriptiōne, quae est Alex. qui in sua sententia per se
 rar pluries alii citari possunt, sed non loquuntur expressē in socijs om-
 nium bonorum, in quibus duntaxat, doct. controuertunt, sed tenendum
 est, ut dixi, nisi aliter expresse pactum sit, & adhuc pactum simpliciter
 factum non intelligitur, nisi de prima dote, inquit tex. in l. si socius
 pro filia. ff. pro socio.

¶ Quaestuaris. ¶ Intellige quando actus sunt limitati, sed si difformes,
 vt contracta societatis omnium bonorum, in qua veniunt: et quaestua-
 ria, & non quaestuaris. Ita declarat: Dec. consil. 548. col. 8. Natta.

R

* Præ-

- **Præsupponitur.** Nota, quod focus particularis non tenetur dotare: quod etiam voluit Anto. de Butr. consil. 7. dubium primum reducit. Facit ratio, quia hæc impensa non concernit societatem, ideo non a scribitur societati. I. locum, qui in eo. §. focus. ff. pro soc. l. si unus ex sociis. §. i. eo. tit. Natta.
- **Vahdior.** J. adde tex. in l. scripturas. C. qui pot. in pigno. hab. & in hoc articulo, quomodo priuata scriptura cedat publicæ: vide glo. & ibi ple. de Doct. in c. 2. de si. instr. Natta.
- **Hoc consil. duplicatam est.** infra consil. 103. uol. 3. ut dicit etiam Iaf. qui de eo disputat consil. 104. uol. 3.

S P M M A R I U M.

- 1 **Alienationis prohibitio testatoris non impedit in testamento disponere.**
- 6 **Statutum, ne mulier sine consensu viri testari possit, non ualeat.**
- 7 **Alienare prohibitis ob imbecillitatem non prohibetur testari.**

CONSILIUM CLV.

VISIT & accurate consideratis his, qui in themate & his quæ copiose scripta sunt per d. consulentem. Puto in primis circa primum dubium esse cõcludendum, quod non obstante dispositione & prohibitione alienationis facta d. Petro Fran. ipse poterit testari, vt potuisset, si testator illam expressam prohibitionem alienationis non fecisset. Hoc enim vltra alios decidit Ang. in consil. 57. inci. Domina

3 **Andrea** condidit testamentum. vbi dicit qd si testator reliquit alicui bona, & prohibuit eum, vel eius hæredes, vel descendentes vsque in quartum gradum alienare quoquo modo, volens, qd non liceat quoquo modo dicta bona alienare, vel pignori, permutare, vel quouis alio titulo in aliũ transferre: & si fecus fecerit, voluit bona illa deuenire ad alium, q̃ratur, an ille, cui dicta bona relicta sunt, dicat cõtra prohibitionem fecisse, si in eis instituit heredem extraneum. & concludit qd non, quia conditio & prohibitio alienationis prædictæ intelligitur de alienatione voluntaria non necessaria, & per consequens nõ trahatur ad hæredis institutionem, allegat. l. i. ff. de fundo dotali. & l. ex hoc dicto. §. alienare. ff. de alie. iud. mu. causa. f. Nec s̃m cum debet imputari ei, cui dicta prohibitio facta est, si instituit heredem, quẽ vult

2 **¶** quia libera debet esse testandi facultas, & testũ non dẽt restringi per metum penarum, vel amissionis iuris. Ille æt. ff. de hære. instituen. l. si p̃po hoc modo. ff. de verb. obli. plus dicit, qd si testator voluisset reliquũ dictorum bonorum dicto hæredi vel legatario adimere ei vel eius hæredibus in istũ casum, si institutionis hæredis non valet: quia fideicommissum relictum in defectum conditionis, quæ iure rei c̃ij reprobatur, non debetur. l. i. C. de his quæ p̃næ nomine.

3 **¶** quoties sub conditione. ff. de conditionibus & dem. ¶ Ad prædicta etiam allegat ipse no. Bart. in l. peto. §. fratre. ff. de lega. 2. dum concludit, qd vbi prohibitio alienationis est facta simpliciter etiã in vitima voluntate, nõ intelligitur prohibita transmissio ad heredem testamentum. Ecce, qd valde generalia erant verba dicti testamenti, scilicet quod ei quoquo modo non liceat vendere, alienare, permutare, vel pignori, permutare, vel quouis alio titulo in alium transferre. Et tamen intelligitur excepta alienatio quod ad hæredis institutionem, & si instituit extraneos. Nam illa verba, quouis alio titulo in alium transferre: important plus quod ad propositum nostrum, qd alienatio: tñ translatio permisa est. l. diffinimus. & ibi no. in gl. in vers. translatio. C. de agri. & cens. lib. 11. Et qd sit generale, patet in l. translatio. & in l. nam & si transferam. ff. de ad. leg. & in l. i. §. ff. de quod ibi not. ff. de iurisdic. omn. iudic. & in l. si. cum glo. C. de legi. Accedit illa verba, quouis alio ti. &c. quæ trahuntur et ad improprium titulum alienationis, & differentia ab expressis probatur ex not. per gl. iudico tex. l. 2. C. de quadri. præter. in vers. quaslibet alias, quæ iuncto tex. vult, quod illa verba, quaslibet alia actio &c. cõprehendant etiam officium iudicis, quod est improprie actio. l. actionis uer. cum ibi not. ff. de actio. & obli. l. pecuniæ. §. persecutionis. ff. de verbo. signifi. not. plenẽ Bar. & ibi in l. ff. de iurisdic. omn. iud. cum concord. & tamẽ Ang. vult qd sub dictis uerbis quo possit comprehendẽ hæredis institutio. Imo fortius vult Angelus, ut dixi, quod dato, quod testator

hoc expressẽ dixisset, tamen non valeret fideicommissum in casu talis contrarietionis, vel alienationis: postea qd hæredis institutio dicatur alienatio, ut in d. l. ex hoc dicto. §. alienare, & l. si qui prioris. s. i. cum sequen. C. de secum. sup. d. 3. fratres. ¶ Comprobatur prædicta qd per vnam clausula testamenti datur declaratio ad aliam. l. qd filiabus. in prin. & l. si seruis plurim. §. ff. de leg. 1. Sed D. Mapheus testator i. r. c. inci. itẽ saluis supradictis & infra scriptis idem testator mandauit, iussit, & ordinauit, qd & Petrus Franciscus non obstantibus supradictis substitutionibus, sibi factis possit liberẽ sine cõtradictione alicuius vendere, donare, permutare, alienare, legare, ac quascunq; alienationes, uendicationes, quouis alienationis modo etiam largo sumpto uocabulo, facere & testari & codicillari pro libito voluntatis saluis infra scriptis, & postea i. seq. disposuit, qd suprascriptus Petrus Fr. non debeat vendere, donare, permutare, nec alienare, alienationis largo sumpto uocabulo, aliquid de bonis & rebus ipsius testatoris, donec peruenerit ad ætatẽ 25. anno. nec ad illi quem actum permutationis, vel alienationis peruenerit sine speciali licentia, & volutate D. Catharine suæ matris, & quorundã aliorum ibi nominatorum, & si cõtraxerit, vult, qd illud alienatum, vel translatum deueniat in nonnullis substitutos, ut ibi latius h̃t. Ecce, qd testator in i. cap. præcedenti pmissiũ fecit mentionẽ de omni alienatione largo sumpto uocabulo postea et subiunxit & pmissit D. Petro Fran. posse legare, testari, & codicillari in sequenti aut tunc non fecit mentionem de actu testandi, legandi, & codicillandi. De dit ergo nobis intelligere testator, qd sub illa alienatione largo sumpto uocabulo non intendebat comprehendere actus testandi, & si in seq. ca. prohibitiũ uoluisset Petrum Franc. non posse testari ante 25. anno. Ita de actu testandi fecisset mentionem sicut in præcedenti, in quo alienationẽ permittit. ca. inter corporalia de translat. vbi dum tex. dicit, unde cir ca translationẽ si idẽ fieri uoluisset, quod de cessione dixerat, etiam & de transatione exprimere potuisset &c. facit. l. 1. §. finatẽ aut de deficientis. C. de cadu. tol. & cad. audientia, de condi. Ad idẽ qd ubi nõ conceditur alicui possẽ disponere solum cum consensu alterius, non intelligitur de actu testandi: quia talis actus non potest pendere ab arbitrio & potestatem alterius. l. captatorias. l. illa institutio. ff. de hæred. in fili. & no. in l. tam is. §. i. ff. de dona. ca. mor. & in l. senium. C. qd testamen. fac. p. os. In quod dicit Paulus de Castro in l. ex facto. in prin. ff. de vulg. & pup. ¶ Statutum disponens, qd mulier non possit testari facere sine consensu viri, non valet & scriptum principis auferens facultatem testandi nõ ualeat: ideo multo minus priuatus possẽ dẽ disponere contra l. quod quis non possit testari sine consensu alterius. l. nemo potest. ff. de lega. 1. forma. C. de offic. præ. præto. Præterea ad uertendum, prouidere, quod quis possit disponere, cum erit ætatis anno. 25. & non ante, nam talis prouisio non intelligitur de actu & dispositione testandi, sed de alijs dispositionibus factis aliter quã testando, vel codicillando, hoc probatur in auth. ut liceat matri & auia, iuxta l. i. col. & etiã i. vers. perfectæ ætatis. iuncta gl. in vers. disponere: nã ibi dicitur, quod filius. C. cum fuerit perfectæ ætatis, idest 25. annorum. l. si. C. de his qui v. ætate. p̃m. possit in rebus aduentitiis, in quibus nullus acquiritur usufructus patri, quod uoluerit disponere: & tamen illa uerba non intelliguntur, nec referuntur ad actum testandi, ut ibi in glo. in vers. disponere, quæ etiam communiter approbata: nam si intellexisset comprehendere actum testandi, non dixisset ibi, cum fuerit perfectæ ætatis, idest 25. annorum: quia in actu testandi non attendimus illam ætatẽ: sed ætatẽ 14. annorum. l. qua ætate. ff. de testamen. Ergo in proposito illud capitulum testamenti, quod dicitur quod cum licentia domini Catharinæ & aliorum nominatorum possit Petrus Franciscus alienare & disponere cum fuerit ætatis 25. annorum: non aliter. Bald. in l. ea ferri ad actum testandi. ¶ Bene facit, quod not. Bald. in l. ea lege. C. de condi. ob causam. circa 6. colum. ubi in secunda q. confectione concludit, quod ubi prohibetur alienatio, ut contra alienantis imbecillitatem prouideatur, tunc non videtur

deur prohibita haredis institutio: unde secundum eum ille, qui est minor ab alienando prohibitus, potest testari, ut fide libe. leg. Aurelio. s. si. Et idem in effectu de mente Sa. in d. al. e. lege. circa antep. col. faciunt. no. per Barto. in l. si circa p. i. s. e. a. lege. ff. de verb. obli. ¶ Ex quibus omnibus concludo, quod non obstant dicta prohibitione potuit dictus Petrus Franciscus in dictis bonis haredem instituire per p. dicta, pater responsio ff. allegator glo. in l. statuliberum a ceteris. ff. de statulib. quae dicit, q. translatio quo fit institutio de haredem, dicitur alienatio licet improprie & largè. Alexander Bononiz.

ADDITIONES.

1. Quod non idem Ang. conf. 7. ex dicto theate col. 1. Is. conf. 1. or. conf. 1. 3. conf. 2. lib. 1. conf. 96. col. 6. 1. sed f. conf. contra propriam cōscientiam consultat: praeterea, d. deci. Ang. & Alex. hic faciebant ad causam quaeque semper & bene fatis purgatur, dicitur prohibetur in l. si circa p. i. s. e. a. lege. no. 38. ff. de verb. obli. prout male consulto, postea legendo palam retrahitur in l. si circa p. i. s. e. a. lege. no. 14. 1. de leg. 1. nec hoc cōfiliu Alex. saluari potest nisi ex clausula, de qua hic. no. 4. ¶ Contra. Angenet l. si in l. si circa p. i. s. e. a. lege. no. 1. in 2. l. si de leg. 1. & ibi Croc. 8. Natta.
2. Non valet. Imo valet, ut dixi in consue. Parisi. s. 105. ¶ Vide Is. in l. si p. ultio hoc modo concepta, col. 1. ff. de verb. obli. vbi allegatur oppo. Aug. in §. 1. in auctor. facio, consili. quia potestas testandi iudicata est de iure cuius, quod alio iure cuiuslibet potest. Et unde Deci. in l. p. ad. quod quod dotali. C. de pact. col. 2. Et unde Alex. & Is. in l. si circa p. i. s. e. a. lege. no. 14. 1. de leg. 1. Et quod statum valet, vult etiam Bal. 1. 3. ff. de test. & A. g. conf. 1. 2. 6. testam. valet, Et quod statum valet in minori, 25. annis, vult Barto. in l. 2. ff. de leg. 1. Vide dicunt quidam, quod illud ibi procedit in prohibitione ad tempus, licet in perpetuum, ut in simili in prohibitione de non nubendo, habetur in l. sed si hoc, s. ff. de cond. & demon. Et in prohibitione de non ducendo in l. si hoc iudicium, s. si consentiat, ff. commu. diuidan. Dicendum est, quod ex causa statum potest prohibere factionem testamenti, sicut etiam ius commune, quod vult Petr. de Anch. conf. 25. incip. Videtur prima facie etiam in relictis ad ipsas causas, Et unde de istis quidam per Is. conf. 189. cum seq. lib. 1. Quid autem si statum tantummodo exigit praesentiam, vide Ang. conf. 88. incip. Permittit, & de hoc dicto Paul. de Cast. vide Mach. Affli. de decisi. 260. Et an decreto possit tolli facultas testandi, vide Dec. cōf. 363. in materia consulente. Et quod valet, tenet conf. 455. in prin. cap. conf. 612. circa prin. Natta.
3. Vide omnino Soci. l. un. conf. 163. col. 5. uol. 2. & Merzar. in epit. fidei. c. 42. & maxime Ruin. contra Cast. in §. Diui. col. 49. versic. fide iud. & ibi Is. in l. si circa p. i. s. e. a. lege. no. 14. 1. & no. ad eundem Is. conf. 120. vel. 1. Declaratur a Gra. conf. 31. nu. 5. uol. 2. & Bar. conf. 37. nu. 10. In hac eadem causa videtur prima facie consuliisse Soci. conf. 43. vol. 3. sed non consentit in nomine testatoris, nec in prohibitione alienationis limitata. Hiero. Zanch.

S Y M M A R I V M.

- 1 Sententia lata contra aliquem nocet ei, cuius interest in consequentiam.

C O N S I L I V M C L V I.

STANTIBVS his quae in themate narrata sunt. Puto et si verum de iure, q. testes patris agentis non obstant la. obbo de Boloneis reo conuento: quia sententia ad iudicatio nis in solutu facta de dicta petra terrae in fauore actoris nostri contra illos de Scutellis pro estimatione facta per affirmatores tunc assumptos, prauidetur dictis deponentibus, i. aliis creditoribus dictorum de Scutellis, quorum nomine cōparet Saldinus: etiam si dicti alii creditores non fuerint ad praesentem illam ad iudicationis citati: hoc probatur in primis per id quod no. gl. in l. de vnoquoque. ff. de iudi. in prin. quia dicit Ang. & Io. de Imo. ibi esse diligenter notandum: quia secundum eos per illam probatur, q. quod si facto aliquē condemnari utrum debitorum, non poterunt creditores eius debitoris opponere, q. non fuerint citati ad processu, ex quo lis non ordinabatur principaliter contra eos: sed si agebatur per creditore ad finem, ut posset peruenire ad tertion pignorum possessores: tunc quia iudicium principaliter ordinatur in prauidicium possessoris, illi essent citandi secundum eos, allegat no. per doc. in l. decem. de verb. obli. Ad idem bene facit l. si circa p. i. s. e. a. lege. no. 14. 1. de leg. 1. per quem tunc dicit ibi Io. de Imo. in finalibus verbis q. quod sententia lib. 11. Conf. Alex.

lata pro creditoribus contra hīdem facit prauidicium legataris, ut excludat a suo legato, & per consequens ab hypotheca bonorum plenè pp. creditorē: quia q. aliquem exclu dit legatum. l. si uniuerſa. C. de leg. 1. s. pen. in fi. ff. ad Tre. & in auctor. de hāre. & fal. s. hinc nobis. Bene facit, quod not. 3. Bar. in l. diem. ff. de aqua plu. ar. ubi cōcludit, q. snia lata cōtra instituti in fauore creditoris nocet substituto & non citato. l. 1. s. denunciare. ff. de uent. in spi. & melius ut probari in l. ex contractu. ff. de re iudi. quia satis est, esse citatio illi, contra quem iudiciū principaliter ordinabatur. Hoc idē in effectu not. Bal. in l. duobus. s. q. iuravit. ff. de iureiur. ubi uult, q. fideiussor nō sit citandus ad cām, licet ei per sniam lata contra principalem gñetur prauidicium q. nisi postquam se constituit aduersarij comparando & cōtradicens: quia tunc nō ualet, quod fit eo non citato, allegat. l. si perulor. c. ubi no. ff. de appel. Ad idē quod not. gl. in agnatione. ff. ad Sil. per quem dicit Ang. in fi. q. snia lata contra unum, quem negotium principale contingit, prauidicatur in quandam cōsequentiā necessariā ei, quem negotium contingat accessorio, ēt si non citatus ad processum. Vñ dicit ex hoc inferri q. snia lata cōtra principalem nocet fideiussori & mandatori ēt non citato: non tñ q. contra eos possit nia executina agni, nifi esset fideiussor iudicatum solui s. m. uen allegantem ad hoc no. per doc. in l. si iudi. fol. & pro hoc ut optimus text. non allegatus in l. auctore laudato. C. de euicō. & idem dicit Bal. in l. 3. in 1. col. C. de conue. s. si debili. 1. 1. Si ergo dicta snia prauidicatur dictis deponentibus, sequitur, q. contra illam sniam, quae in rem iudicam transiit, non pñt admitti probationes: quia pro ueritate hī, & facit praesumptionē iuris & de iure, nisi probetur, q. per falsa instrumenta lata esset, iuxta l. pen. C. si ex falsis instr. bonā. primo. de elec. s. cū. de re iudi. c. in pñtia. de renuncia. cum simili, & impute sibi Saldinus si intra pñtis quatuor dierum a tpe quo habuit scientiam dicta suae adiudicationis non appellatur pro suo interesse, iuxta si perulor. leg. 4. sententia. ff. de appel. & l. sepe. de re iud. & plenè no. in c. cum super. de re iud. Plus, q. probatio, quae facta est per testes rei, qui sunt 12. prauidetur uñ probationi adoris: quia ultra illos 12. testes habet reus probationem illam resistentem ex dictis estimatoribus, qui reu lerunt in cām adiudicationis: q. nam dicti illorum recepto rum inter alias personas facit fimplemā probationē, ut no. Bar. in l. admonendi de iureiur. circa ultimā char. in uer. quero quid si dicta testii sint recepta. & ēt Ant. de Butr. in c. quamuis. de re iud. in 4. uel 5. col. & in c. si de iureiur. Acce dit ēt ad confirmationem praedictorum in scientia antiquarum uenditionum ad faciēdum fidem, q. eo tpe uendebatur tornatura terrae locis illis, quae probatio facit ēt praesumptio nem & cōsecratur, ut clarè not. Io. de uen. in c. p. de empt. & uen. in antepen. col. post Bal. in l. 1. uerſus fi. C. de sen. quae pro eo quod interest. & etiam in pari casu praefertur probatio facta ex parte rei. cap. ex literis. de proba. cum simili. reliqua suppleat excellentia Domini iudicantis. Ego Alexan.

ADDITIONES.

- a Citati sup. conf. 86. col. 1. ¶ Fallit in duobus casibus, de quibus in l. praes. C. de pig. Et nō nocet tertio, ubi fertur contra principalem nō citatum, uel non defendentem, Alex. conf. 84. col. 2. lib. 3. Natta.
- b No. Bal. ¶ Quod sententia lata contra principalem non prauidetur fideiussori contractus, tenet Alex. in l. sepe. col. 5. de re iudica. & in l. c. filius, circa si ff. de uerbo. obli. Is. in l. decem. colum. 11. ff. eo. Et sententia lata contra emptorem, non nocet in iudicio euicōnis venditori, cui lis non fuit denunciata, Pau. de Cast. in l. quidam cum filium, in ff. de uerbo. obli. Natta.
- b Non ualet. Imo, ualet, ut dixi in consue. Parisi. s. 105.
- c Col. 1. uer. plus: Vide latè Crau. de ant. temp. par. 2. num. 44. Hieron. Zaneh.

S Y M M A R I V M.

- 2 Donatio infirmatur publicando apud a. 2.
- 3 Index & tabellio q. esse pōt in his, quae sunt uoluntaria iurisdictionis.
- 4 Infirmitas potest fieri coram iudice loci ubi donatur: etiam si index sit donator vel donatarius n. 7.
- 5 Infirmitas potest fieri per donatorem solum uel donatarium solum.
- 6 Scientia & patientia operatur commissiōnem uel mandatum.

Liber Secundus Confil. Alexand.

13 *Civ's quis esse potest, licet non sit indigena, nec habitator.*

14 *Receptum in ciuem eo ipso onera subire debet.*

CONSILIVM CLVII.

VIs o in iro donatōnis facta per nobilē virū Pardam
quondam Iacobi de Sato in M. comitem dñm Tha
deum de Manfredis, comitem Albine, consideratis oibus
1 de quibus in themate supra scripto fit mentio. ¶ Omiso autē
in verborum apparatu & multiloquio puto de iure dictam
donationem valuisse & valere: posito ēt qd ascendat ad sum
mam, in qua fit necessaria insinuatio, iuxta l. fāncimus. C. de
2 dona. quia in ea interuenit auctoritas & insinuatio dicti Vi
ceptatis loci, in quo facta fuit donatio. ¶ Nam insinuatio ni
hil aliud est, nisi ipsam donationē redigere a seum ex intima
re vel publicare apud actū iudicis, vel ipsam donationē facere
apud actū iudicis p̄sentantis, vel auctorantis. l. donatio
sue directā. & ibi ponderat ad hoc illum tex. Bar. & in
data. & ibi no. Bar. & in l. in hac. & ibi ponderat Bal. C. de do
na. & no. Io. An. in addi. Spec. in tit. de instr. ed. s. porro. in
addi. inci. hac supra scriptio. & Host. in summa de do. s. que
donat. in princ. & Oldr. in conf. 2. 5. 2. quod incipit, factum tale
est. Ang. & Et Bar. & alij in l. Modestinus. ff. de dona. & in
l. 7. & ibi ponderat Bal. C. de diuer. refer. & Bar. Bal. & alij in
l. omium. C. de testa. & Bal. in l. illud. C. de fac. fan. eccl. vbi
alleg. bonū tex. in l. fi. C. de p̄di. cur. li. 1. r. Et absque singula
ri p̄specatione omium rerum donatarū ponit sub vniuersitate
fieri d. donatio. l. si quis argenti. s. fed. & quis vniuersita
tis. C. de dona. & libuemus. null. post prin. C. de fac. fan. eccl.
¶ Nec obstat, si diceret, qd ille, quod ino infirmata est donatio,
fuit iudex & notarius, qui d. donationē scripsit, & de ipso
contractu scribendo rogatus fuit a partib. quod non vñ
esse posse, cum diuersa debet esse persona iudicis & notarii
& actoris. c. qñ contra de probal. in arbitris. C. de arb.
& not. in c. cum a nobis. de testa. quia rideo, qd actus d. insinuationis
est actus voluntarie iurisdictionis, vt patet ex l. 2. cū
ibi no. ff. de offi. p̄fæc. & no. gl. in s. nulla. in ver. quicquid.
in auth. de defen. ciui. & Io. An. in addi. fel. hac vbi scripsit.
in ver. vñ iudex & Bald. in d. l. hac. & l. galiter. s. fin. C. de
reb. credi. ¶ Et in his que sunt voluntarie iurisdictionis p̄t quis
esse iudex & tabellio, vt l. libuemus. s. fanē. el. 1. cum gl. & ibi
no. doc. C. de fac. fan. eccl. & do. Abb. in c. ex literis. de p̄ba. &
dicit in terminis Bal. in d. libuemus. s. fanē. qd cū actus insinuationis
donationis sit voluntarie iurisdictionis, vnus & idē
poterit esse iudex interponens auctoritatē donationi, quod
insinuat, & et notarius eiusdē actus. facit, quod no. Bart. in l.
Sempronius. p̄ illū tex. C. de proxi. fa. scri. lib. 1. 2. Hoc voluit
Bal. in l. cōsul. ff. de adop. vbi cōcludit, qd in eodem facto
p̄t quis esse iudex & tabellio, si est tale negotium, in quo de
plano p̄ceditur, alle. d. libuemus. s. eisdem p̄sentib. cum gl.
C. de fac. fan. eccl. Sed non est dubium, qd d. insinuatio est tale
negotium, in quo de plano procedit: quia de plano procedi
dr, qñ non requirit cāz cognitio, vt no. gl. & Bar. in l. ne qe
quam. s. de plano. ff. de offi. proconf. vel sine libello & ordine
iudiciario. l. leuia. cū ibi no. ff. de acc. & in l. 2. s. dies. ff. quis
ordo. in bo. poss. fer. & no. in cle. t. de verb. sign. & in extrau
gan. ad reprimendum, in verbo de plan. per Bar. Sed in insinuatione
non requirit cāz cognitio, vt expressius firmat Bar.
to. & alij in l. Modestinus. ff. de dona. & in l. hac. & ibi no. Bar.
to. & Sal. C. de dona. non requirit ordi iudiciarius, vt patet
ex no. in d. locis & no. per Bal. in d. illud. & Bal. in auth. eo.
decursum. C. de donante nupr. & in d. l. hac. ¶ Nec etiā
obst. qd vbi Viceptas, corā quo fuit insinuata donatio, esset
Vicep̄tēstis donatoriū, in quo castro fuit facta d. insinuatio:
5 quia p̄tēs illius castri exsistentes sub dñio D. r̄ rideo, qd per
hęc non dēt infringi d. insinuatio: qd ad hoc quis fit iudex
cōpetēs pro insinuatione donationis: non requirit, qd donas,
vel donatarius, vel res donata sit subiecta iurisdictioni ipsius
iudicis, facit fit, qd ipse fit magistratus deputatus ad ius con
dendi d. l. data. & d. l. in hac. & no. Bart. in p̄z. l. Modestinus.
& Io. An. in addi. inci. hac subscriptio, & expressius Oldr.
6 in d. cōfi. 2. 5. ubi dixit qd satis est, qd fiat insinuatio corā
iudice loci, in quo celebrat contractus donōnis, licet alibi

i p/e non sit iudex competens b habēs iurisdictionē in
 foris contrahentium, nec et in loco ubi res sitae sunt, allegat
 1. i. c. de contrah. emp. & l. hares abens. s. i. ff. de iud. Pro
 7 no: nisi iam dixi, qd q potuisset fieri actus voluntarie iurisdic-
 tionem, vel et donatarius expediri, si ipse donans, vel dona-
 tarius esset, index, v. pb. in l. f. consil. ff. de adopt. & ibi not.
 hoc Bar. & idem lo. de Imo. in l. Aquilius Regulus. ff. de do.
 ad hoc alle. no. per Bar. in praal. Modestinus, ubi tenent, q
 in infinuatiōe regit cāz cognitio, sed solum p/ suspicio-
 nem fraudis vel metus requirit talis infinuatiō: ut d. l.
 tande. cum infinuatio sit publice apud acta, & per cōsequē-
 tit verosimiliter multis affantibus, iuxta ro. in l. donationib.
 C. de dona. v. cessare. omnis suspicio metus, vel fraudis, arg.
 l. non est verosimile. ff. qd met. cā. fm lo. de Imo. in l. Aquili-
 us. Bene faciunt no. per Bal. in l. famulus. in prin. C. de do-
 na. ubi refert, qd dā dñs fecit alteri magnā donationē illius
 castri, & donans habebat merum & mixtū imperium in ca-
 stro donato, & donatio non fuit aliter infinuata, petebat de-
 clarari, donationem fuisse nullā rōne defectus infinuatiōis.
 Rñdebat, qd imō erat infinuata donatio apud magistrum
 municipale illius castri, q ipse idem donas erat magistrus
 municipalis, & habebat merum imperium: & cum ille erat
 actus voluntarie iurisdictionis, poterat fieri apud seipsum
 d. l. i. cōsul. Et refert Bal. qd Odo. tenebat, qd non valeret
 qd speciale est in principe, qd ipse idem posset esse donator &
 iudex infinuatiōis. d. l. famulus, secus est in alio inferiori,
 qd hēt supra se superiorē. Et ad illud, qd dñs p/ fieri actus
 voluntarie iurisdictionis corā corpore, respondebat Odo. q
 illud est verum, nisi requiratur auctoritas superioris. Tñ Bal.
 inclināt in partem contrariā referens se recordari, qd Franci-
 sci Tigrini de Pisis, & Bar. confulerunt in testō quodā fi-
 cto per quēdam de Vrinis in quodā castro, in quo habebat
 * merum & mixtum imperium, & omnimodā iurisdictionē:
 qd valeret, ac si esset apud principē vel acta infinuatum iuxta
 Lomnium. C. de testā. qd cum testis sit actus voluntarie iurisdic-
 tionis, & apud ipsum testantem esset potestas aetorum:
 quia habebat merum & mixtum imperium, debuit valere,
 ac si fuisset infinuatum apud acta. Et ad rōnem Odo. rñderi
 potest, qd est speciale in principe per illā rōnem: qd apud ip-
 sum est omnimoda iurisdictionē. Et istam et ratio quod ad pro-
 positum viget in alio Vicepotestate aetorum, & rñso data
 per Odo. ad d. l. i. cōsul. non v/ sufficiens: quia nō aliter est
 necessaria auctoritas superioris in emancipatione, quā sit
 in donatione: ut patet in l. i. p. e. & fin. C. de eman. liber. & in
 l. emancipati. ff. de adop. iunctis not. per Bart. in d. l. Mode-
 8 sti. cum concor. superius alle. & tamen emancipatio fieri
 potest apud seipsum emancipantem, vel qui emancipatur,
 si est index. d. l. i. cōsul. cum l. seq. Et in hoc articulo non po-
 test fieri differentia inter casum, quādo infinuatio fieret co-
 ram ipso iudice donante, ut probatur in praal. l. i. cōsul.
 iuncta l. seq. iuncta etiam l. i. pater. s. f. i. e. utru. ubi ap-
 parēt, quōd tam in illo, qui emancipatur, vel adoptatur, & quā-
 mo illo qui emancipat, vel adoptat, potest apud seipsum, & cum
 magistratus, expedire emancipationem, vel adoptionē, & per-
 quisit etiam in ea requiritur multiplex inuestigatio & perqui-
 sitio, & quōd infinuatio posset fieri apud ipsum iudicē
 donatarium firmat Odo. in d. l. Modestinus. Ex praedictis
 ergo infertur, quōd etiam ex sola persona dicti D. Thadei
 habentis in loco merum & mixtum imperiū sustinetur ipse
 infinuatio, dato quōd aliter nō appareat de alia legitimā in-
 fluatiōe facta coram competentē iudice. Ad praedictam
 confirmationem adduco, quia non oportet considerare per-
 sonam domini Thadei donatarii, quia dato quōd ipse esse-
 talis persona, quae tanquam superior non potuisset se subice-
 9 re in his, quae sunt voluntarie iurisdictionis* d. Vicepotesta-
 ti suae terrae, iuxta Lapud cum. in prin. ff. de manum. & not.
 in l. est receptum. ff. de iurisd. omni iud. per gl. & doc. tamē
 satis est, qd tale impedimentum, vel simile non erat in perso-
 na donatoris, & istud satis est, qd quia iussit, quōd donatio
 finisset, notificetur, vel publicetur apud acta iudicis per solū
 donat-

donantem, vel solum donarium, hoc probat in l. eum mili-
tanti, ubi hoc expressè no. Bal. & in auth. eo de cursum. C. de do-
nate nupt. & Bal. in d. l. in hac. C. de don. & Ang. in conf. 181.
incip. in Dei noie, visis instrumentis p'dictis de eorū, & c. cir-
ca. Nec p'dictis est ob si diceret, qd non constar qd iste, corā
quo facta est infinuatio donationis, esset Viceptas loci prae-
dicti, qd r'deo primò, qd est qd hoc non cōstatet, deberet va-
lere donatio ex p'sona D. Thadei habentis merū & mix-
tum imperium in loco, ut supra p'bau. Secundo r'deo, qd fa-
ctis est pbare, ut pbari pōt fin qd uerbo fert, f. qd d. notarius
perceret & gessisset se publicē p Viceptate in loco scien-
te & patiente D. Thadeo, ad quē pertinebat cōstituere Vi-
ceptatatem, vt pbatur i l. r. s. magistrum. ff. de exer. ibi dū
recepit sciatem, r' scit & passus ē in uno ministerio fun-
gi, ipsi cum p'posito v'f. Et per illum tex. in terminis dicit
Guil. de Cu. qd satis v'f. constare de commissione Locumte-
nentis ē in curia eo ipso, qd i le publicē se gerebat p Locum-
tenente, & sciente, & patiente superiore, ad quē pertinebat
cōstituere Locumtenentem, adducit et in simili d. qd h' i
l. Barbarius Philippus. ff. de offi. p'ar. & l. r. C. de sen. & inter
10. om. in. Et similiter dicit Guil. de Cu. in d. l. r. s. magistrū.
de exer. t'p. qd delegatus ab or. aliq. cām subdelegauit specia-
liter sciatem & patiente iudice ordinario, qd licet delegatus
ab ordinario non possit subdelegare regulariter. l. ad iudice.
C. de iud. l. more. cum l. seq. ff. de iurisd. omniū. tamen cum
illa delegatio sit facta sciente & patiente ordinario, ut facta
de mandato suo, merito ualebit, attento qd delegato potest p
delegantem dari potestas subdelegandi, ut cōcludunt magis
communiter doc. in d. l. iudice. & in d. l. more. & est glo. in
c. i. cum in gl. mag. de offi. deleg. in 6. & in l. i. apertissim. cum
gl. h. C. de iudi. & ista etiā sequitur Bal. in d. l. more. in lectu.
12. antiqua. ¶ Bene facit, quod singulariter no. Inno. in c. ex par-
te decan. l. de rescri. ubi uoluit, qd si dicit f'cū inq' agi & fal-
so procuratore, ut ei consentire & mandare, 4. ar. l. sepe. ff. de
re iud. & in l. r. C. de silijsa. & quemad. pater. l. i. & ita no-
tant Arch. & Jo. And. in c. qui ad agendum. de procu. in 6. In-
no. in c. inter dilectos. in gl. in uer. s'inter alios. de fide. infusu.
& Inno. in c. in nostra. in gl. pen. de proc. & Inno. in c. cum i
iure. in gl. mag. de offi. deleg. & domini de Rota in sua deci.
343. incip. item fuit dubitatum, ut r' procurator. & etiam in
conclusionē seq. & Bal. in l. i. l. f. ar. l. seq. & in l. r. s. uolunt
te. ff. sol. mat. & per eum in l. licet. C. de proc. & in l. in cau-
sa. s. r. de proc. & in l. si tutor. C. in quib. cau. in inte. rest. no
et necesse. & in l. fal. C. de fur. & in l. i. de neg. ges. & ibi est p
hoc optima gl. ut ibi pater. in l. 2. Bene facit tex. in l. i. ff. qd
cum eo. & in auth. qui in prouincia. C. ubi de cri. agi oportet.
& que no. gl. in c. cum olim. el. i. ff. de offi. deleg. in ver. p-
tinus. Nec etiam p'dicta donationi h'et obstat statutum
ciuitatis Ferrariae sub rubrica, qd non possit alienari res im-
mobilis posita in districtu Ferrariae in aliquē forensē, &
non subiectum statutis & ordinamentis cōis Ferrariae, & nō
13. sustinent onera realia & p'sonalia Ferrariae. ¶ Quia respon-
deri potest, qd in themate p'p'posito d. D. Thadeus est ci-
uis Ferrariae, & sustinet ea onera p bonis, quae ibi habet: er-
go f'f' est ciuis, est subiectus statutis & ordinamentis Ferrariae
quia habitatio nō est necessaria ad hoc, ut quis ciuis teneatur
regulariter subire onera ēt p'sonalia in loco. l. i. & ibi no.
& l. si. C. de muni. & ori. lib. r. & l. ciues. cum ibi no. C. de in
co. lib. l. libertas. s. p'criptio. & s. cum simul. & l. lincola.
la. 2. ff. ad muni. & no. Bar. in l. a. s'umptio. s. r. eo. cum sim. &
tanquam ciuis forum ibi fortitur, ut d. l. lincola. la. 2. ad muni.
& per Bar. in d. l. a. s'umptio. s. r. & Cy. & alii in l. r. C. de iurisd.
omniū. cum cōcor. multū latē relatis per D. Anto. in ca. acce-
dens. el. 2. ut lite non conte. & in l. si. de foro com. Adeo qd ēt
si nō habet, uel ēt ibi non sit natus, dummodo aliter sit re-
census ad ciuitatem per le. vel reformationem & munerā ibi
subeat, d'f' ibi esse ciuis: ut inquit Bar. cōn. 62. inci. qdā est
effectus ciuis alicuius ciuitatis, & p. l. i. ff. ad muni. & not.
Bal. in l. siue possidetis. circa med. C. de proba. & P. de Anc.
in repe. canonum statuta. de cons. in uer. si. secundo pono,
statutum cauetur & Bal. in t. de pace constan. in uer. cōmū-
Lib. II. Confil. Alex.

nia verò: saltē in his, qd nō cōcernunt odium uel fauorem, ut
in casu nro siml. ciues. C. de appel. Quinimō ēt dato qd non
subiret munerati: uult Bar. in d. l. i. ff. ad muni. in uer. uenia-
mus ad tertiā particulam, & c. qd per hoc nō dicitur esse im-
14. propriē ciuis, per illum tex. ¶ Tūc eo ipso qd ēt receptus ad
ciuitatem, intelligitur, qd debeat subire onera sicut ciuis, ut
no. declarat Bal. post Pe. in l. quod fauore. C. de leg. septima
opp. & Bal. & expressius Pau. de Ca. in l. i. duo. per illū tex.
ff. de acq. her. & per cōsequens nō p' dicit, qd d. bona donata
sint translata in non sustinent onera: vel in non subiectum
statutis & ordinamentis ciuitatis Ferrariae: nā eum sit ciuis
15. illius loci, & ēt fortituri ibi forum: ut supra dixi ¶ & forum
in loco fortiri ēt legib. uel statutis illius loci subijci, & pro-
cedunt a pari, ut no. gl. & doc. in c. quod clericis. de fo. cōpe.
& 7. dist. in c. q. contrā in uer. peregrin. in rub. extra. de con-
sue. & Specu. in tit. de cons. s. i. ubi ēt no. & doc. in l. r. C. de
sum. Trin. & Io. Cald. in sa. dispu. incipiente, statuto ciuita-
tis cauetur, quod ēt ab actore, & in alia disputatione sua in-
cip. clericus quidā Florentinus. ¶ Non ob. ēt eisdē donatio-
ni, si diceret, qd intelligitur facta metu, eo qd facta fuit p'sa-
to magnifico D. Thadeo in eius p'sentia, cū illud castrum, in
quo facta ēt donatio, & de iurisdōne ipsius donatarij esset:
16. quia r'deo qd ex hoc non p'sumit metus, nisi probaretur, qd
p'cessissent minae, uel uerba ipsius potentioris. l. ad inuidia.
& l. si p' impressionē. C. quod met. cā. l. interpositas. C. de trā
suno. l. non. in c. cā. m'imonij. de offi. dele. & Bar. i. l. s. qd ne
rande. ff. quarum. re. act. non dat. & in d. l. interpositas. & ibi
Bal. & est bonus tex. in c. in finibus. & ibi no. doc. qui de uel
uouen. & per docu. c. iurum. de reg. per legislas Moder. in
l. si cū dorem. s. eo ar. tpe. ff. fol. mar. ¶ Non ob. ēt dicitē do-
nationi, si diceret, qd Paris donator non potuit donare in
p'iudiciū fideicommissarij subfōnis tādē sibi in testō patris
sui eo casu, quo decederet sine filijs masculis, qui saltem te-
netur referuare quartā partem bonorum sibi Paridi d. ciuis
patre in testō reliquit, & hoc per illud quod h' in auth. con-
tra rogatus. C. ad Tre. & grauatus de restituendo per fidei-
commissum si decederet sine filijs, quicquid ex h'ritate su-
pererat testatoris, p't in p'iudiciū fideicommissarij aliena-
re non totā, sed debet saltem fideicommissarium referuare
quartam, licet reliquum dilapidare possit, ut declarat maxi-
mē la. de Bel. in cor. unde illa sumit, quia r'deo, qd uerba te-
stamenti patris dicit Paridis tollunt illud obiectum, & dāc
ei p'tas uendendi, & quonīs tū. inter uiuos alienandi, ēt in to-
to. ¶ Non ob. ēt si diceret, dicitam donationem non ualuisse
tāq' factam a loco quo durante m'imonio inter g'nūm &
filium donantis, per l. 3. & l. si ut proponis. C. de donat. inter
17. vir. & uxor. ¶ quia r'deo, qd stante iuro appōsito: ut d'f. in
cōtractu donationis, ualeat illa donatio & firmata fuit iuro:
quia s'm magis uerā & magis cōm opin. illa donatio, qd ēt
reprobata per titulu. C. de do. inter ui. & uxo. ualida fuit, &
per plura tenuit Guil. de Cu. in l. sed si possessor. s. item si
iuro. ff. de iureiu. & Fede. de Senis in cons. 140. inci. p'unctus
q'nis talis est stante m'imonio. & Barr. in l. Scius & Augu-
rius. ff. ad l. fal. eo. tit. in l. si qd pro eo fidei uel. & Bal. in
l. r. in repe. ante. ff. de dona. inter ui. & uxo. & Bal. in repe. 2.
de iureiur. in 14. car. mag. in uer. uenio ad s'm, & dico qd
quicquē iurē ēt in coll. illius uer. & d'f' in cōf. qd ēt
net lo. de Imo. in c. cū contingat. in 10. memb. extra de iurei-
reiu. & Abb. Moder. ibi in nono casu iunctis notatis per cū
in 4. col. & ita ēt tener Raph. Cu. in d. l. si qd inquilinos. s. r.
ff. de lega. r. & Ang. in l. pen. s. mulier. ff. fol. mar. & Pa. de Ca.
in l. p'acta qd contra. de pac. C. et ita consulit ipse in consilio
199. incip. In Christi nomine, notandum est, qd p'fatuū sta-
tutum militat ēt maxime per id quod habetur in d. c. 2. de
pac. in 6. et in c. licet mulieres. de iureiur. in 6. et in auth. fa-
cramēta puberum. C. si aduer. uen. ubi ualidatur per iuramē-
tum contractū, cui lex ciuilis resistit, seu illum annullabat.
¶ Et nō ob. qd tex. in l. r. ff. de donat. inter ui. & uxo. et l. si libe-
ris. nō dāc dicere, qd talis donatio sit cōtra bonos mores, et
per cōsequens non dēret firmari iuramento. 22. q. 4. c. 1. de
iureiur. c. quintauallis. et in c. cum quidam. et in c. quanto. et
R 3 in c.

in c. nō est obligatorium. de reg. iur. in 6. & in auth. qd̄ eis. C. de nupt. l. i. i. gentium. s. generaliter. de pac. quia rñdetur. q̄ illud est verum. q̄ illi mores essent tales. q̄ eorū observatio induceret peccatum. vel q̄ essent mores. qui essent inducti de iure nature. v. q̄ pater iurat non alere filium e- gentem. vel q̄ iurat occidere hominem. vel similia. scilicet q̄ aliquid est contra bonos mores inductus a iure positivo. vt pater in l. pactum quod dotali. C. de col. iun. s. c. quamvis. de pact. & in l. vni. s. & cum lex. ff. de rei vxo. act. iuncto d. c. cum contingat. & dicta auctor. sacramenta. ita in effectu dixit Bal. in l. pacta quæ contra. C. de pactis. & in l. pactum quod dotali. in 1. q. C. de col. & in l. non dubium. in 17. oppositi. C. de leg. & in rub. C. de cond. ob. causam. & in ca. 1. s. itē sacramenta. de pace iur. fir. Plenus etiam ad istud & ad alia quæ possent adduci in contrarium rñdent doct. in dictis locis. maxime do. Fede. de Senis in d. consil. & Io. de Imo. in d. c. cum cōtingat. ad quos breuitatis causa remitto. ¶ Pro hoc et bene facit. quia donatio inter virum & vxorē. vel quæ fit à patre vxoris viro. & qui paratur donationi. quæ fit à patre filio in potestate. l. donationes quæ parentes. C. de dona. inter virum & vxorē. & donatio inter patrem & filium firmat iuramento. vt concludit & firmat Bal. in l. f. C. de dona. & in regula d. l. 1. in 14. char. mag. ff. de iureiur. & ita alias magis extēse cōsiliū apud ciuitatē Senarū in donatione facta inter virū & vxorē. q̄ talis donatio firmaret iuramento.

18 † Insuper dico. q̄ talis donatio facta a focero genero firma rñt silentio donatoris. si post mortem donatoris non sequatur diuortium inter generum & eius vxorē. vt probat tex. a cōtrario sensu in d. l. si vt proponis. C. de dona. inter virum & vxorē. & ita firmat ibi Sali. & dicit eise de mente gl. in l. 2. in eo. tit. ibi dum gl. allegat. d. l. si vt proponis. tñ præcedens fundri in oppositum est tutius. ¶ Non habet dicta donatio nisi oblatē reueratio vñs fructus facta per dictum donantē. quominus dicatur perfectā donatio inter viuos. probatur in l. qui quis. & in l. si quis argentum. s. fed & si quis. C. de dona. vbi talis reueratio vñs fructus habet vim traditionis. & sic in consequenti fuit acquiritur dominium. ¶ Postremō ad confirmationem prædictorum etiam dico. q̄ talis iuramentum in dicta donatione præstiti operatur. quod et de factis infuinationis non posset allegari fm̄ magis verā opi. vt firmat Io. And. in addi. Spec. in tit. de inste. ed. s. porrō in 6. addi. quem sequi vñr Ange. in l. f. l. f. c. fin. C. de dona. fe remittendo ad d. per Io. And. in d. tit. & ita etiam firmat Fed. de Senis in consil. 28. inci. casus talis est. statuto cauet. q̄ ftales donationes. & c. circa fi. & Io. de Imo. in d. c. cum contingat. in 10. membro. per plurimas rationes. vt ibi per eum rñdentem ad ea. quæ adducuntur in contrarium. Et quia ad hoc obiectum infuinationis est alijs modis sufficienter. supra responsum. ideo circa hoc non infitio. Ex quibus omnibus concludo. dictam donationem subsistere. non obstat ibi in contrarium oppositis. de quibus supra. Alex. Bononiæ.

ADDITIONES.

- a Actus nec requiritur decretum. nisi fit conditio. l. fal. consil. 51. lib. 1.
- b Competens. fed tamē q̄ debet esse competens vel ratione rerum vel ratione personarū donantis. tenet Guido Papæ de offi. Delphi. 325. & in consil. 57. omiffa. in prin. quod habet rationem. Vide sup. l. 1. consil. 128. & iurisdictionem. sequitur Alex. in l. non omnium. C. de testam. Natta.
- c Iurisdictionis. ¶ d. de q̄ æqualis potestas. vel maior potest. se subicere inferiori in actibus iurisdictionis contentioſe. expresse. vel tacite non opponendo exceptionem incompetentiæ. vt dicitur in d. l. est receptū. ubi Alex. Imperator. & Papa potest se subicere. Natta.
- * Guil. de Cu. ¶ Istud dictum Guil. refert Pau. de Cast. in d. s. magistrum. Natta.
- c Mandare. Dic contra ut. inf. lib. 4. consil. 80.

S V M M A R I V M.

- 1 Pena apposta factio non presumitur in fraudem.
- 2 Officiarius si quis tenetur ad custodiam. tenetur probare medium interitum. sed etiam casum fortuitum.
- 3 Iuramentum impedit purgationem moræ.
- 6 Contrahentium verba debent operari.
- 9 Fictio quatenus induci potest ab homine.

CONSILIVM CLVIII.

IN cā & lite uertente inter Ludouicum agentē & Toniolum reum visō p̄cessu & allegationibus aduocati actoris. Breuiter puto partes dñi iudicantis esse in commandando dicta et actoris intentio per infirm locationis. in quo promissum sit d. Toniolum bonē diligenter tenere. pascere. custodire. & gubernare omnib. suis sumptib. & de ipso nullam locationē. & contractū. vel alienationem facere durante termino dictæ locationis sine licentia d. Ludouici locatoris. & in fine termini locationis. qua erit de mēse Auguli de anno 1463. in festo Sanctæ Mariæ. in forū ciuitatis Imolæ præsentare bonē d. Ludouico. & ei partem facere. & pro Zoatica bouis dare corbes quinque frumenti. q̄ si dicta non fecerit. p̄mitte dñm p̄ij bouis & frumenti p̄nā nomine. & quæ p̄nā est soluta firma manerent prædicta. Et cū p̄dicto q̄ si dictus bonus periret culpa conductoris bouis. totum damnum spectaret eum. si verō euenerit diuino iudicio. spectet damnum ad locatorem & conductorē. de d. mortis casu diuini iudicii fidem facere teneatur locatori conductor per eorū p̄sentationem. & per duos aut tres testes fide dignos oī exceptione maiorē. & p̄ alias legitimas probationes intra octo dies immediate sequentes post d. diuini iudicii. euenisse. & de estimatione bouis appareat in d. infirō. q̄ fuit æstimatus de consensu partium lib. 73. Cum ergo non appareat præsentatum fuisse bouem in f. d. termini. & d. Zoaticam solutam fuisse intra tempus. hēt Ludouicus fundatam intentionem suā ad sortem & ad p̄nā. l. 2. per to. l. & l. 4. s. fin. ff. si quis cau. l. 2. s. si ad diem. & l. si commeat. in prin. ff. de re mil. l. 1. C. de prob. no. glo. mag. in l. 2. C. de iur. emph. & Inno. in capitulo per his. de accu. declarat Bar. l. i. illa stipulatione. ff. de verb. obl. ¶ Et p̄nā cum sit adiecta factio & p̄sentatione d. bouis. potest exigī. quia non plūm adiecta in fraudem vsurarium. l. Lucius. ff. de ac. empt. & d. l. 4. s. ff. si quis cau. & plenē not. in l. cum allegas. C. de vsuris. & in l. rogasti. s. si tibi. l. si cer. pe. & in l. cum seruus. ff. de codi. & demon. & in l. stipulatio illa. s. alteri. ff. de verb. obl. & in c. dilecti. de arb. & in ca. tuā de penis. cum sit. ff. ut et p̄rsumere. adiecta in fraudem vsurarium. ut quia esset adiecta p̄nā dationi. aliquid q̄ritatis. iuxta l. iul. s. idem Papi. cum ibi no. ff. de ac. empt. ¶ vnde attentato iuramento * apposto in d. contractū non pōt facere d. Toniolum. quin obseruet iuramentum. & soluat. quia iuramentum iuranti & ille qui promisit vsuras tenetur ad solutionē actualē earum. c. debitoris. de iureiur. & ad iudicem etiam secularē sp̄cit compellere ad obseruantiam iuramenti. calicet mulieres. de iureiur. lib. 6. Et alio capite potest dici ei se commissam p̄nā prædictā. quia dictus conductor p̄misit diligenter custodire & pascere. & nullam locationem seu contractum facere. & quando quis teneretur ad custodiā rei. sibi incumbit onus probandi. non solum quod perierit res ipsa custodienda. sed etiam quod perierit casu fortuito. & sic absque culpa sua. ut no. glo. in l. cum ita. s. species. ff. de leg. 2. & ibi clarus Bal. ubi dixit. q̄ licet obligato ad speciem sufficiat p̄bare interitum licet nō p̄bet casum fortuitum. a tñ hoc fallit in eo. qui tenetur ad custodiā rōne officij. ap̄blici. vel priuati. quia non sufficit ei p̄bare interitum. nisi p̄bet casum fortuitum per d. gl. & ita dicit Bal. ibi esse in casu fide carceris. & in argentario. * & in caprario. portanti p̄les animalium mortuorum dño. nō quantumcumq̄ cōstet de interitu. nisi p̄bet casum. puta mortalitatem. uel similem casum fortuitum. non releuat fm̄ eum. Præterea q̄quid sit de iure cōi. constat in casu nro uigore conventionis. de qua in d. infirō. q̄ onus p̄bandi. q̄ non culpa sua fed diuino iudicio perierit. incūbit d. Toniolo. ut expresse cōtinetur in infirō. Vnde si non est probatum per d. Toniolum. quod diuino iudicio perierit bonus. sequitur. q̄ ipse non diligenter custodidit. & gubernauit bouem. ut p̄misit sub d. p̄nā. & per cōmē. quens ex isto capite incidit dictus cōductor in dictā p̄nā. Accedit quia multi testes d. Tonioli affirmant. q̄ d. bonus nō erat in gubernatione. & custodia d. Tonioli. sed illorū M. & latis vñ ipsemet fateri rñdēdo possionib. Vtrum aut sit p̄batum

batu p parte d. Ludouici sufficiter d. morte bonis pcedē
te a diuino iudicio, tetigit egregie dominus aduocatus Lu-
douici concludens q non, & illud vñ esse verisimilium q
quilibet testis ex rebus actoris, aut peccat in eo, q non de
ponit de identitate bonis, ut requiritur. l. idē Pom. scribit
& si frument. u. s. ff. de rei vendi, & l. in rem. eo. i. & pulchre
declarat in appoito nro Io. And. in c. auditis de pñf. aut ni
hil dicie de diuino iudicio falem rēnes inferentes ad hoc,
vt requirit, vt no. in l. solā. C. de testi. & in c. cum cām q inter
Archiepiscopum, de testi. & in c. in pñtia de pba. aut depo-
nit de auditu ab alio, q non releuat. l. testium. & ibi no. C. de
testi. & in c. cum lris. de testi. & plenē in l. 2. s. pe. ff. de aqua
plac. aut et singularis, & sic non sufficit. c. licet cā de pba.
c. bonz. de ele. c. in oī de testi. & l. iustū. C. de testi. Sed posito
q non plus est q diuinū iudicium esse probatum: tñ attento
q non fuit pbatum intra tps octo dierum & die sequenti di-
ctū asserti diuini iudicii fm cōuentione, de qua in infiso, nō
pōt vterius pbari: q ubi est adiecta dies & pena, non pōt
mora purgari fm veras & cōes conclusiones. l. traiecit. s.
de illo, ff. de actio. & obli. l. magnā. C. de contrah. & com-
mittent. stipu. plenē no. in l. i. si post tres. ff. q s. cau. & Bart.
in l. i. infulā. ff. de verb. obli. & per alios in l. i. pñto quo pñā.
C. de pac. ff. de her. et adie. Item erat pñā. l. fol-
lendi duplum pñi bonis eo casu, quo non appareret esse pro-
batu ut supra de diuino iudicio nō pbat. q dicta mors
eueniret diuino iudicio, dēt incidere in pñā Tonioli: q
culpa sua pcessisse intelligit, vt patet ex infiso: & per not. in
d. l. cum ita. s. species, & rōne talis culpā incidit in pñā in-
strumenti. ¶ Præterea ubi cūq; in contractu est appoitus iur-
amentum nūq; est locus purgationi morz, ut l. i. q s. ma-
ior, & ita no. doc. C. de transac. & no. Bar. in l. pñā ad ff. de
act. emp. & in d. l. i. infulā. & alii in d. l. i. pñto quo pñā. C.
de pac. & in d. l. i. si post tres. sed in iis contractu est appo-
situm iuramento non pōt purgari mora cōmissa in non facien-
do dictas pbatōnes: Præterea et dato q posset mora purga-
ri, non admittit purgatio, nisi intra modicū tps, & ante qz lis
sit contestata supra pena, ut in d. l. i. infulā. et in l. i. ita. s. Se-
ia. ff. de verb. obli. sed ita est, q dictæ pbatōnes non fuerunt
factæ, anteqz lis sit contestata super pena: ergo non pōt mora
purgari. Nec ob. si diceret, q in infiso non dē pñcis, q dictæ
pbatōnes debeāt fieri intra octo dies, & non possunt fieri
post sed solum dī, q nisi fiant intra octo pñctos, non intelli-
git d. diuinū iudicium euenisse, sicut vñ, q exceptio non
no. pec. dēt opponi per debitorem intra biennium, sed si non
fuit opposita: non impedit debitor post biennium probare
pecuniā non fuisse numeratā, & excludere actorem, vt no. in
l. in contractu, in prin. in vers. nullo modo. et l. generaliter.
C. de non nu. pecu. et no. Pet. et Cy. et Bal. in l. i. ex cautione.
eo. tit. et Hof. et Io. And. in c. fide soluti et Dyn. in reg. locu-
pleari et Innoc. c. q pletiq; de immu. eccl. et Bal. in l. i. in
2. col. C. de confes. cum si. Nā contra præsumptionem admit-
titur pbatō in contrarium. l. siue possidetis. et ibi plenē no.
C. de pba. l. cum de indebito. ff. eo. tit. et plenē in l. i. q met.
C. iura rñdeo, q imō verba d. infiso important, q non pos-
sit fieri pbatō post dictos octo dies. Nam præsumptio, q
debetur contrahentium debeant in dubio taliter interpretari,
vt vniuersoq; verbū aliqd operet. l. hanc legē. ff. de contra-
hent. empt. l. si stipulatus in prin. et ibi no. ff. de usur. et est
doctrina Bal. in rubr. C. de contrah. emp. in q. Bene faciunt
no. per gl. et doc. in l. 4. s. quæsitum. ff. q s. cau. et præsertim
ubi est appoitus iurme: q illud operat, ut partes videantur
voluisse actū valere, pñ efficacia valere potest. l. cum pñ. s.
silus marē. ff. de leg. 2. colligit ex c. rescripto. cum gl. de iur-
re. et no. Bar. in l. i. q s. pro eo in 8. membro. ff. de fideiussor.
et Ang. in l. i. q. eo. tit. cum simi. Et si diceremus, q d. Tonio-
lus posset pbari de diuino iudicio post octo dies, sequerē,
q iura verba dicentia, q conductor teneat fidem facere per
testes, et per alias legitimas probatōnes intra octo dies im-
mediatē sequentes post diuinū iudiciū, nihil operaretur, q
eo modo posset pbari post octo dies, sicut ante. Et si diceret,
q imō illa verba possint aliquod operari abiq; eo, q impor-

Lib. II. Consil. Alex.

tene dictū effectum non possint importare, q si non sit pro-
batum intra octo dies, q tunc pñsumptio fit cōtra Tonio-
lum, q nō eueniret mors diuino iudicio, sed culpa eius. Rñ-
deo duplr. Primō, q istud nō operant dicta verba: quia etiā
absq; aliqua negligentia commissa per Toniolium in pban-
do pñsumebat de iure contra dictum Toniolium, ut no. in d. s.
species, & ibi Bal. Secundo rñdeo & melius, q dicta verba
infiso non pōt operari. q inducitur pñsumptio, q mors nūq;
7 processerit a diuino iudicio: q quia pñsumptio est illa, quæ
adducit in casu dubio: sed qñ casus ponit pro certo, tunc illa
non dñ pñsumptio, sed fictio, vt ff. no. in l. unica. s. acce-
dit. C. de rei ux. a. s. in iur. pñsumat, sed ita est, quod dicta
cā appoita in infiso loquitur in casu certo, id est in casu, in
quo uerum esset q bos perisset diuino iudicio, & non esset
probatum intra octo dies: ut expresse dñt verba infiso, quæ
sunt ista, uidelicet: Si uerō eueniret diuino iudicio, quod ab
sit, tunc & eo casu totum damnum pñcedit locatori: ita
tñ q de dicto diuino iudicio conductor fidem facere teneat
tur d. locatori per corij pñsentationē, & per duos aut tres
testes fide dignos, qui non sint sui familiares, coniuncti, uel
domestici, & qui sint oī exceptio. maiores, & per alias legiti-
mas pbatōnes intra octo dies immediatē sequentes post
dictum diuinū iudiciū, hñ nō intelligatur dictum diuinū
iudicium euenisse &c. Ecce, q ista cā tota loquit, qñ diuinū
iudicium euenisset, & sic pñsumptio pro certo & cōstanti di-
uinum iudicium euenisse. Tñ uoluerunt contrahentes, q nō
intelligat euenisse, nisi probatum fuerit intra octo dies. Ac-
cedit, q illud uerbum intelligatur, denotat fictionem, ut l. i.
quis pro emptore. ff. de usuc. & ibi no. Bar. in 2. col. in versu.
8 3. oppono, q in casu iuris uerū. &c. ¶ Sed ita est, q licet cō-
tra pñsumptionem admittatur probatio in contrariū: tñ con-
tra fictionē non admittit probatio in contrariū, ut no. gl. &
doc. in d. l. siue possidetis. C. de prob. & in d. l. si. ff. quod me,
cau. in princ. ergo contra prædicta non pōt admitti probatio
9 in contrarium. ¶ Nec ob. si diceretur q homo non pōt indu-
cere fictionem, sed lex. l. si forte. ff. de caltr. pecu. quia rñdeo,
q dato, q homo nō possit fictionem inducere ad derogan-
dū leg. ut d. l. si forte. & l. nemo pot. ff. de leg. 1. tñ bene pot
pars sibi per suū cōsensum pñdicare in diminutō & limi-
tādo per pactum sibiipii facultatē pbandi, ut patet in auth.
ut cum de app. cogn. s. i. uerū. sed hoc pñcti & ibi notanter
in c. cū uenisset, & in c. de testi. extra de testi. c. si dñctus.
de fide infir. et no. Ia. de Arc. Cy. & Iac. de But. & Sal. i. auth.
iubemus. C. de iudi. & Hof. in sum. de renun. S. pñt, uer. quid
de pacto, & Io. de Lignano in c. 2. de pba. & ista est ueritas,
ut latē cōcludit Io. de Imo. in l. custodias. s. i. ff. de pub. iud.
ergo potuit sibi dictus Toniolus per pactum pñdicare in re
stringendo & limitādo suam facultatē pbandi usq; ad octo
dies, & hoc operat dicta cā appoita in infiso, q aliās nihil
operaret, ut dixi. Et hoc maxime stāte dicto iuro, quod ope-
ratur, ut dispō ualeat omni meliori mō, quo ualere pōt, ut di-
xi. ¶ Nec ob. illud, quod dictū supra de excep. no. pecu. q
rñdeo q ibi intra bienniu non incūbebat de iure debitoris
onus aliqd probandi; unde si intra biennium non produxit
probatōnes, nihil culpam in hoc cōmisit, quia onus proban-
di sibi non incūbebat intra bienniu, sed aduersari, ut l. i.
ex cautione. C. de no. nu. pec. sed in casu nro onus probandi
erat iniunctum Toniolo intra dictos octo dies, meritō si nō
pbaui, sua negligentia et mora sibi obesse debet. c. mora. de
reg. iur. in c. nec eā purgare pot. ut supra probat. ¶ Nec et si
diceretur q dato, q dictæ pbatōnes non potuissent fie-
ri post octo dies; tñ factæ & admisse parte nō cōtradice-
uāt, ut no. Inn. in c. fraternitatis. de frigi. et in c. cū Bertol-
dus. de re iudi. et in c. cū dñcta. de rescript. et Ant. de But. in
c. i. q de sp. et est de mēte Bart. in l. inter stipulātē. s. i.
ff. de uer. obli. et ibi hoc clarius no. Io. de Imo. quia rñdeo q
imō procurator dicti Ludouici spoposuit, ne tales proba-
tiones reciperent, ut patet in cōparatione dicti procurato-
ris facta die 24. Octobr. in processu in chart. 25. Ex quibus
concludo, Toniolum, incidit in penas, de quibus in infiso
mento, et tenetur ad contenta in petitione etc. Ego Alexan.

R 4 ADDI-

Liber Secundus Confil. Alexand.

ADDITIONES.

- * Duplicatum est. c. 107. infra hoc eodem libro. Natta.
 * Iuramento. ¶ Sequitur Hammaca. decisi. 58. col. 2. Natta.
 a ¶ Officij. Alibi. 2. statut. q. 18. in f. An. l. fin. ff. de ius. reo. Cor. cōf. 28. lib. 3. Fel. c. accipimus. in f. de fide infam. l. fin. in prin. c. fer. petal. l. pascenda. C. de pac. l. af. l. q. res obligata. colum. 6. de leg. 1. Hy. Marf. in prac. 5. attingam. num. 51.
 * Argentario. ¶ Sequitur l. af. in l. quod te. col. 4. ff. de cer. pet. & quod. ff. de ceratuz. auferatuz. teneatur cultus carceris ab omaliam custodiam. posit. C. col. 27. lib. 3. Et de amittentibus artem ab omaliam custodiam. posit. Cepol. cōf. 18. dub. 2. Et vide bon. tex. in l. f. quis fundum. §. 1. Imperator. ff. loca & ibi glo. loquens de caprarie. Et dicit Cepolla d. cōf. q. custodis prefumitur fures. nisi furem indicent. v. q. obligatus ad custodiam propter calum forsitum. Bart. in l. f. quis ex argentariis. §. f. circa f. ff. de ede. Lo. And. ad d. Spe. in rub. de loca. in no. q. Et Old. loquens de custodie Castris cōf. 92. in p. Rex habebat. Catrum. Et dicit Argin. in l. f. de re. vendic. q. qui teneatur ad custodiam. teneatur offe dery. qualiter deest polsideri. Et de custodie Castru vide pulchre Ro. cōf. 39. incip. Vtres idcirco reddatur. Et vide Dec. cōf. 64. col. 4. Et de custodie carceris Hippo. in prac. crim. §. attingam. num. 51. & Alex. hic fequitur Dec. in l. pascenda. C. de pac. vbi etiam ponit de probatione mortis pascendi in custodiam dicitur. Et de culpa custodis quanta esse debeat. ut reneatur: & de equo dimisso in pascuis a lupo intersecto. Natta.
 b ¶ Iuramentum. Fran. Rep. l. fin. q. 3. C. de reuo. do. Alfi limitant de equitate cano. ut An. Pet. repet. l. de iurei. in 2o. eff. de cendū indistincte. quod non impedit moram purgari etiam in foro civili quicquid dicit. l. as. cōf. 10. col. 2. lib. 1.
 c ¶ Operetur. dixi in cōf. Parisi. §. 4. nu. 14.
 * Hoc cōf. duplicatum est. infra cōf. 107. eo. no. Hiero. Zanch.

S Y M M A R I U M.

- 3 Fideiussio in dubio presumitur non delegatio.
5 Mulier non uirum Velleiano, quando non patitur damnum.
7 Recommendatio fieri non potest die feriata in honorem Dei: ne
 captura non esset rite facta. nu. 8.
9 Debitor licet possit capi, tamen prius bona debent discuti.

CONSILIVM CLIX.

CIRCA primum dubium omisso verborum apparatu. Vi-
detur mihi de iure concludendum, dictum Dionysium
ad infantiam mercatoris captum esse relaxandum, quod pro-
batur sic. Aut enim do. Thomas, quod Dion. intercescit, non
erat, ut verbo ferat, & satis ex scriptura libriprehendi
obligatus dicto mercatori, apud quem Dion. intercescit, seu
promisit, & videtur, quod nulla comperebat actio dicto mer-
catori contra Dion. quia ad hoc ut promittens pro alio obli-
getur, requiritur, quod ille, pro quo promittitur, esset obligatus
naturaliter, vel ciuilibi. I. fideiufor obligi in prin. s. fideiuf.
& l. cum lex. & in l. Marcellus. cum ibi no. ff. de fideiuf. nisi qui
apparet, quod cum Titius esset promissus Scio, & actum fuit
inter eos, quod Titius non promitteret, sed Scio pro eo. ele-
ganter s. ferus pactionis. sine dolo. & l. qui libertinos. s. i.
ff. de bolibnam Caius tunc expromissori appellatur, ut ibi.
iste non est casus noster, ut patet ex postis libri: quia non fuit
actum, quod obligationem, quam esset suscepit Thos. susci-
peret iste Dion. pro eo ex illa causa, ex qua ille fuisset pro-
missus: unde in proposito si Thos. non erat obligatus, sequi-
tur, quod non potuit obligari Dion. per prædicta: vel etiam quod
illa promissio fuisset sine causa obligat. & sic in dubio
non valet secundum veras & magis communes conclusiones in
l. 2. circa f. ff. de doli. excep. casu cautio de fide instrum. & no.
gl. & doc. in l. generaliter. C. de non nume. pec. & illa est co-
munis opinio, & ita refert Imo. in l. Titio. ff. de verbo. obli. vel
refert opin. omnium, quia breuitatis causa omisso: & refert
Ludo. Rom. in l. generaliter. eo. tit. & alij in d. l. generaliter.
& Bal. in rubr. C. de confes. & in c. r. s. pen. de contro. inuest.
& Cano. in d. c. si cauit. ¶ Et si diceretur, dato quod Thomas
non esset obligatus mercatori: tamen quia Dionysius erat
obligatus Tho. mercatori adhibito per Thomam ad stipulan-
dum tanquam procurator Thomæ tenebit, ut hinc in l. mulier bo-
nas. s. cum ibi no. ff. de iure do. & in l. idemque. s. si cui man-
dauero. ff. mand. & no. in l. quæ do. ff. sol. mat. & in l. post do-
tem. fm sextam lecturam eo. tit. Rñdetur dupliciter, primo,
quod non valet, nisi præcedat mandat. cum si verò non remun-
derant. s. si post creditur. ff. mandari. cum ibi not. Sed de hoc

facto mādato mercatori per d. Thom. nō apparet neq; de tā
li mandato in scriptura seu libro fit mentio, ergo non pōt
ci, q; mercator ut mandatarius Thomae fuerit adhibitus
Thoma ad stipulandū. Secundō rñdeo, q; dato q; fuisset mer
cator adhibitus p; Thoma ad stipulandū vt procurator Tho
maz, & per cōsequens directā actio ex illa stipulatione fuisse
facta fit actio mercatori tāq; procuratori. l. possi. quoq; s. si. de
acq. pos. & l. si per curatōr. s. si. si. man. tñ. non potuisset mer
cator exercere d. actionem suo noie contra Dion. sed debuisset
exercere pcuratorio noie Thomae. planē. C. fiam. excus. &
ibi gl. in ver. debeat. & no per doct. in l. q. stipendia. C. de
cura. cum concord. dan. d. mercator non exercuit actionem
pcuratorio noie Thomae. ergo & c. Aut d. Thomas erat obli
gatus in d. summa ducatum 9.5. tāq; principalis, & tūc
cōp; illa promissio facta p Dion. p Thoma vñ. pmissio fuisse
facta ex cā fideiusionis. q; in dubio q; Thoma vñ. pmissio fuisse
facta tibi per talitatis vñ in dubio fideiussor, ut latē explicat Ia.
de lmo. in l. Valeria. in pen. & antep. col. ff. de pto. stip. & in
l. delegare. ff. de noua. facti. l. si pro test. ff. man. nec potest di
c. delegatio quia illud non potest dici, nisi q; apparet, q; de
bitor de mandato, seu iussu sui creditoris promittit credito
ri creditoris, seu pmittit vicefem loco debitoris principalis,
ut in l. quis. s. si mulier apud. ff. ad Velleia. & ibi not. gl.
mag. in d. l. delegare. & ibi no. Moder. & Bal. in l. 2. C. de exe
rei iudi. ¶ Si ergo vñ intercessisse & promississe vñ fideiussor
quitur, q; primō debet fieri excusio in bonis debitoris principalis,
q; (ut dñr) hē bona, anteq; procedat cōtra fideiussorē:
ut in auth. pñtēnt. & in corpore unde sumit. C. de fideiul.
Nec ad hoc ob. si dñr, q; ille propriē non est fideiussor, seu
intercessor pro alio; q; vñ in rem ppiam intercessit, ut pro
bari vñ in l. 2. C. ad Vell. cum concor. ibi alle. in gl. & facit. l. si
mulier dederit. ff. ad Vell. nam vt hñ in d. locis, si mulier se ob
ligauit alteri pro suo creditore, tunc non gaudet pñuilegio
fidei beneficii senatū cōsulti Velleiani, per quod succurrebat
mulieribus intercedentibus. q; rñdeo, q; beneficium senatū
cōsulti Velleia. nūq; pñct mulieribus intercedentibus
& fideiuentibus, q; ex tali fideiusione non patiuntur dam
num, ut dñr. si mulieri & ibi Bar. & in l. debitorix. in prin. cōti
nimur ergo si mulier in casibus positis uel similibus dam
num non pateretur, q; mandato creditoris sui fideiubet pro
creditore delegati. Sed aliud consideratur quod ad beneficiū
excusationis, quod cōpetit fideiussoribus, quia cōsideramus,
quos fuerit ille qui pecuniā receperit ab ipso principali cre
ditore, & debitum cum ipso contraxerit, ut sp ille talis debe
at primō excusio, ita nult. tex. in d. de fideiul. c. prin. glo.
r. ergo si pñsupponamus, q; dictus, qui erat obligatus dicto
mercatori, ut dixi, ipse Thomas erat ille, qui accepisset rem
uel pecuniā, & per consequens primō excutiendus fuisset.
Et q; alia habeatur consideratio intercessoris quod ad benefi
ciū excusationis paret, quia mulier intercedendo uel per uia
mandati fideiusionis, uel cōstituento, uel promittendo ab
initio ut expromissor gaudet semper beneficio Vell. Et idē
si promitteret animo nouandi. l. i. cum gl. 1. & 2. C. ad Vell.
¶ & tamen constat, q; ille, qui promittit animo nouandi, non
habet beneficium excusationis, ut no. in auth. de fideiul. in
prin. per glo. per Bar. & alios in l. in persona. s. r. ff. de pact.
& per alios in l. hi qui cessionis. ff. de fideiuss. Vlt. potest di
ci, q; id quod habetur in d. l. 2. suprà alle. procedit, q; quis i
tercedit pro obligato, & eius promissio non pōt dici ualida,
ut probauit suprà. Ex quibus apparet, q; sicut dicta exceptio
nes impediunt processum ordinarium cōtra dictū Dion
nyum, ita debet causare reuocationē capturz, ut not. Joan.
And. in addi. Specu. in ti. de cessione actio. s. si in ult. addit.
¶ Quantum uero ad secundum dubium dico Dion. ibi nō
potuisse recommendari die feriata in honore Dei, ut recom
mendatus & sequestratus fuit, quia tales capturz & execu
tiones non possunt fieri die feriata in honore Dei. s. si. ff. de
no. do. C. de fer. & in c. extra co. situ. Et licet propter causā
suspicionis, quā superuenisset post debitū contrahitum, pñ
se capi debitor tempore feriata in honorem Dei, ut no. glo.
fi. in d. l. si & ibi Bart. & alij. C. de fer. & Bart. in l. ait pzo.
s. si.

pro fe & defendentibus suis non comprehendere d. Iudith, defendentem d. fer Zacharie pro femina, ut probat in l. j. in fi. ff. de iur. immu. q. ubi privilegium immunitatis concessum alicui pro fe & posteris, seu his, q. essent de genere suo, non comprehendit natos ex feminis: ita vñ voluisse gl. in l. si ita sit scriptum filiabus. ff. de lega. 2. q. gl. sequitur Dy. in l. cognoscere. s. liberorum. ff. de verb. signifi. & idem vñ tenere Pet. & Cy. in l. si ff. de consi. prin. in 4. q. & refert Et Bar. in l. aquia late. ff. sol. mar. ¶ Sed his non obstat, contrariam sententiam de iure probabilem esse putō, ad quod ostendendum præsuppono q. appellatione descendendum comprehendunt oēs in infinitum * cuiusq. gradus sexus sit, & siue sint nati ex femina, siue ex masculo dicuntur descendentes: ut probatur in auct. de hæc. ab intell. post prin. col. 9. & in l. si. C. de suis & legi. Bene facit tex. in d. l. cognoscere. s. liberorum. & in l. i. C. de consi. inf. ¶ Secundo præsuppono, q. donationibus & beneficiis latissimā sit interpretatio: in privilegijs uerò stricta. l. si. de consi. prin. l. qñ. C. de bono. uacan. lib. 1. c. cū dilecti de donat. l. qñ. in prin. C. de inf. testat. Sed ita est, q. nos loquimur in donatione & beneficio, ergo in ea latissima faciendā est interpretatio. Et q. in beneficijs, quod donationibus non heat locum, tex. est in d. l. si. de iure immu. Sed in privilegijs colligit esse no. per glo. in l. foridori. C. de excu. muner. lib. 3. & ita allegat per Pet. & Cy. in d. l. si ff. de consi. prin. & per Bar. & Alif. de Neap. in d. l. q. late est. & hoc est expressius & clarius dicit Io. de Imo. in d. l. si ita scripti. Fortius uoluerunt Pet. & Cy. in pal. leg. l. si. ff. de consi. prin. in 4. q. q. illud quod dñr. in d. l. i. in fi. de iur. immu. procedat ex eo q. concessio immunitatis facta pro fe & posteris: & ratio est fm eos, q. posteritas refert ad nomē familiæ, & familia consistit in his, qui per sexum masculinū tñ procedunt. l. familie. in fine. ff. de verb. sig. & institu. qui. mo. ius par. pōt. solus. s. si fm eos. & q. posteritas referat ad nomē familiæ, probat, licet ipso non alleget in l. natio. ff. de mar. & hmo. no. Dy. in proposito in regula, privilegia. de reg. iur. in 6. sed concessio, de qua trititur, non fuit facta bñ nomine posteritatis, sed descendentium, & non pōt negari, quin etiam nati ex filia, uel nepte, uel proneptis descendentes ab illo, à quo filia neptis uel proneptis processit, ut probant iura superius allegata. Et sic patet ratiō esse ad allegata in contrarij, q. uel loquimur, qñ concessio facta alicui pro fe & posteritate sua, uel loquimur in privilegijs concessis circa ea q. erant contraria ius cōe, in quibus fit stricta interpretatio. Nos autē in donatione & beneficio propriè loquimur. * ¶ Quia beneficium est, qñ alicui præter ius cōe concedit, uel qñ aliud donat, ut no. per gl. in c. i. in verbo, noscitur, de consi. in 6. no. in l. q. fauore. C. de legi. & clarius Cy. in d. fin. & ibi Et Bar. ff. de consi. prin. l. Io. And. & Alij in c. olimbiti, de verbo. signi. & Bar. in l. si quando. in prin. ff. de inoff. testa. & Cy. in l. rescripta. C. de preci. impe. off. sed beneficium largè accipiendo posset tanq. genus comprehendere et privilegium: ut declarant doct. in dictis locis, & Arch. in c. gratia. de rescript. in 6. ¶ Et in beneficijs ac donationibus, latissimè fieri debet interpretatio contra concedentem, & in fauorem eius cui conceditur, ut iam dixi. Ergo non mirum si aliud est in casu d. l. j. ff. de iur. immu. & aliud in casu no. Accedit et, q. illa donatio remuneratoria non est contraria ius cōe, nec prohibita fieri et per solos decuriones ciuitatis: ut late probat Bart. in l. ambrosia. ff. circa 2. col. ff. de decre. ab or. faci. & Bal. in l. preses. C. de transact. Ex quib. concludo d. Iudith debere comprehendī sub prima concessione facta ser Zacharie, & per consequens eam esse de illis personis que de iure tenere possent dicām rem concessam: & in consequenti ius esse referuatum in posteriori concessione, in qua et in dubio non intelligitur cōprehensum ius tertij ca. super eo. de off. deleg. c. quāuis. de rescript. in 6. l. impuberi. ff. de adm. tuto. & l. nec auius. C. de emanc. liber. cum firmi. & tanto magis in casu no. nostro, in quo uidetur fuisse expressè referuatum & exceptum ius tertij. Ita ut superius concludam esse putō iuris esse. ideo ita dico & consulo ego Alexander Bononie.

Personæ. ¶ Vtrum, si captura est nulla, possit fieri recommendatio, Hip
po. in pract. cri. in §. attingam nullam, nu. 3. ubi plura in materia. Nat.
Et potest. ¶ Eadē ratione non potest debitor fugitiuus capi loco sacro,
et quo locus facit custodiri potest. Ita inquit notabiliter Dec. contra
lañ. in Lunum, si si cer. per. Natta.

¶ Excusatio, jo. Ana. conf. 1. Maria tract. de cit. art. 50. nu. 61. Fel. c. ad confutationem c. 107. de iud. tamen in obligato c. contrarium ad carceres non feruatur. led inualuit ufque; licet eadem bona & perfona simul capere; dixi in confue. Par. §. 166. Quod si pactum fit, q. debitor pofit perfonaliter arctari; uel flaturum ita fe habebat; Dic q. nō eſt neceſſaria excuſio. Ita ſolemniter conſultuit Abb. conf. 92. li. 2. In- telligens glin. d. 3. §. tutoris in terminis iuris communis. Tamen opoſitum dicit. Rom. conf. 241. col. 2. per d. cum gl. Natra.

Abb. Vide hō di Fel.col.8. Et q̄ dicit gl̃. nō procedat de confuetudine; & secundū statuta cōser Paul. de Castr. in l.4. §. i. p̄tor. fi. de reiudi. Et gl̃ sequitur tal. cons. 10. col.3. lib.3. Et veritas est q̄ dam-natus carceri positi abiq̄ue exactione, nisi bonis cessit. Aret. in §. si. tal. infit. de actio. Et q̄d ualeat statutū Alex. cons. 145. col. 1. lib.5. Et gl̃ sequitur Dec. cons. 669. col. 1. & ibidem col.2. Et gl̃ sequitur Alex. & Aret. in lalia §. eleganter. fi. sol. matr. Natta.

CONCESSIO facta alicui & descendens ex-
tenditur ad foeminas.

V Iso themate suprascripto omisso omni uerborum ap-
paratu. Videretur prima consideratione dicendum
dictam cōcessionem, seu donationem factam per Zacharia-

V Iso themate suprascripto omisso omni uerborum ap-
paratu. Videretur prima consideratione dicendum
dictam cōcessionem, seu donationem factam per Zacharia

ADDI-

Libri Secundus Consil. Alexand.

ADDITIONES.

- * Posteri. Immutatis concessa pro se filijs includit oēs descendētes, si habent ex causa onerosa, quia stipulatio videtur facta filio ut heredi, Bal. cons. 112. incip. Quæritur qui intelligatur. 2. dub. 5. h. 1. Natta.
- * In infinitum. Vide Soc. cons. 51. col. 1. lib. 2. ibi dicit, appellatione descendendum venire omnes in infinitum. Et idem dicit in verbo, Successor. ideo papa appellat per successorem Petri. Iason in 1. si quis filium, ff. de acqui. hare. Natta.
- * Ex eo quia. Vide Decius c. nouit. in 6. no. de iud. Vide et Alex. lare in 1. quia tale, ff. sol. matr. & lare Dec. consil. 23. incip. In casu proposito. & p. ad Sicul. consil. 17. col. 5. & lantissimē col. pen. lib. 3. & Decium lare in 1. sic minz. ff. de reg. iur. & declarat cons. 3. Adde, q. ubi forma facit cōcessionem, appellatione posterorum includuntur semper, ne videatur proprium lexum odio habuisse, Anch. cons. 33. 6. incip. Pro maiori intelligentia, refert Soc. in repel. cum aus. col. 1. ubi confirmat lare in notabili proposito consil. 117. col. 2. lib. 4. inferens in feudis ecclesiasticis clericos succedere, cum non sit verisimile ecclesiam velle suum genus excludere. Et istud comprobari potest ex quadam decisione Sacerdotum Alex. ponit consil. 85. circa 6. lib. 4. Et istud de forma tradit ex preter Dec. in d. l. legimus, dum tractat, utrum masculinum concipiat femininum. 4. limitatione. Natta.
- * Loquimur. Sequitur Dec. consil. 468. col. pen. Natta.

EPI TOM E.

CLAVSULA codicillaris facit valere in fōnes iure fideicommissi & codicillos ante vel post factos, et si testamento annullatur præteritionem nepotum ex filio in fōto præmortuo: nec possunt deducere duas quartas, quando restitutio fienda est incontinenti. h. d.

CONSILIVM CLXI.

EXAMINATIS viribus testamenti & codicillorum d. Begnamini Hebræi, & de quibus in themate sit mentio. Circa primum dubium, quo q̄ritur, an dictum testm̄tum patur, saltem quò ad in fōnes h̄rdum, ita q. sit locus successione ab intestato non obstante q. d. Zacharias esset emancipatus. Breuiter r̄spondeo, q. res reduci intelligitur ad cām infestati: quia cum d. Zacharias unius ex filijs d. Begnamini fuerit institutus, & decesserit t̄ postea d. Zacharias viueret adhuc testatore, & superstitibus ex d. Zacharia quinque filijs masculis nepotibus dicti testatoris, q̄ quorū notitiā habuit testor̄ predictus ante mortem, & de dictis nepotibus nulla facta est mentio in testō, testm̄tum rumpitur l. Gallus s. ille casus est. s. nunc de leg. ff. de libe. & posthu. l. posthumorum, ff. de inia. rupto, & irrita. testat. Nec curandum est quò ad effectum, an dicti nepotes essent in p̄tate aut, uel non. Si enim concepti fuerunt dicti nepotes, antequam Zacharias esset emancipatus: constat q. erant & remanserant semper in potestate aut. l. nam ciuim. & l. eq. ff. de his q. sunt sui uel alie. iur. & in f. quib. modis pa. po. sol. s. illud, & tunc clarè procedit illud, qd̄ dixi. Si aut fuerunt concepti post emancipationem: tunc non fuerunt in p̄tate autur in d. s. illud, & tñ adhuc uerum est dicere, q. nihil minus rumpatur testm̄tum, si sunt præteriti: cum teneantur tempore mortis testatoris, primum locum, sicut tenuisset Zacharias, si uiuisset tempore mortis testatoris, meritò eorū præteritio rumpit testamentum etiam ipso iure attento q. non sunt p̄teriti cum expressione causæ in testō, ut no. glo. cōiter approbata & reputata singularis in s. exheredatos, in auth. de h̄re. & falc. & no. Dy. in d. l. Gallus in d. sumag. & Barbi in s. in oibus. & Cy. & oēs in auth. ex cā. C. de libe. p̄te. & Bar. & alij in l. filio p̄terito, cum simi. de in iust. testa. & est cōis conclusio per ea, q. habent in auth. ut cum de appel. cog. s. aliud. in f. o. s. si autem h̄c obseruata non fuerunt, & idem sentit gl. in l. si filius emancipatus. in gl. de mino. ¶ Quò ad fm̄ dubium, quo quæritur, an clausula codicillaris a opere quò ad hoc, ut saltem per viam restitutionis fideicommissi feruari debeat testm̄tum, & an sit locus detractioni Trebellianicæ. Respondeo, quòd dictum testm̄tum ruptum quò ad institutiones heredum ex causa dictæ p̄teritionis recipit robur ex dicta clausula codicillari unde ab intestato succedit dicti nepotes in quarta parte hereditatis dicti Begnamini. l. ut intestato, C. de ius. & legi. & in s. cū filius in f. it. de h̄re. quæ ab intesta-

defe. uigore aut dictæ clausulæ codicillaris censent granari dicti nepotes restituere eorum patris, quatenus ab intestato eorum patris: non aut intelligunt grauari restituere dictis patris, quatenus ab intestato caperent de eo, in quo specificè quia clausula codicillaris operat solū, ut succedens ab intestato restituit iure fideicommissi heredi instituto ab intestato, ut directò erat institutus ipse, cui restitutio fit. l. quærebatur. ito testa. & lex ea. s. cum ibi no. ff. de paganus. ff. de in iust. testa. & lex ea. s. cum ibi no. ff. de testam. hoc est, quòd decidit in proposito Bar. in l. 1. in 1. q. ff. de iure codicillo. Et ponderandum est, q. mens Bar. ibi, q. et in casu prædicto illud, qd̄ caperent dicti patru uel ab intestato, & ea portione, in qua fuerat specificè institutus Zacharias, restituit d. filijs Zachariæ, patet ibi dum dicit, quia tñ dēt unius alteri, quantum alter alteri. Et nemo doctorum contradicit ibi de decisione Barimò specificè Raph. Cum ibi dicit, q. licet q̄ extranei essent instituti alter dicti post: tñ in casu quo loquit Bar. qui est casus n̄r, putat uerā esse decisionē Bart. pp̄ præsumptā cōiuncturā mentis testatoris: quia non est uerisimile, q. uoluerit priuare nepotes succedentes in locū patris, & illud applicare filijs dicti testatoris, qui sunt patru dictorū nepotum. facit, licet ipse non alleget. l. cum aus. ff. de condi. & dem. quæ in simili casu loquit, quasi plus dictum a testatore & minus scriptum fuerit ut ibi dixi illa littera, & illa distributio feret totius h̄rditatis particulariter facta per testatorē inter dictos quatuor filios de rebus hereditatis habet uim in fōnes vis, seu quòz in personā uniuscuiusq. filiorum: ista est singularis casus in l. i. quid ergo, & ibi no. doc. ff. de leg. 1. & no. doc. in l. Marcellus, s. quidam liberis. ff. ad Treb. & Bal. in l. cum uirū. C. de fideicō. ¶ Quantum ad Trebellianicā r̄spondeo, q. non erit locus detractioni Trebellianicæ per aliquem ex prædictis, qui habeant restituere alteri uigore d. clausulæ codicillaris: ut dixi, si p̄tens illum, qui uellet detrahere Trebellianicā, reperiat legitimā debitā sibi in bonis d. testatoris, & attento q. d. testm̄tum ruptum fuit tpe mortis testatoris & ante quā utrunque, s. & legitimā & Trebellianicā deduci non pōt eodem tpe iuxta ea, quæ h̄nt in c. Ray. & in c. Raynald. de test. & no. in l. quanquam. C. ad l. fal. per doc. in l. cohe redi. s. cum filiz. ff. de vulg. & pup. & in l. Papinianus, s. meminisse. ff. de inoff. test. & ibi in specie no. doc. & Bal. in l. h̄rdium quem h̄ntem. in 13. col. C. fami. cōit. Fuit enim inuenta detractione Trebellianicæ, q̄ p̄ntes heredes succedentes ex testō uel ab intestato & h̄ntem restituere fideicommissum, nō remaneret quarta, iuxta l. 1. s. i. ff. ad Treb. & l. sine scriptura. C. ad Treb. ¶ Circa tertio quo quærit, an positò q. testm̄tum rumpat, firmi remaneant codicilli facti post testm̄tum, per quos onus aris alieni aliter diuidi inter heredes, q. diuisum esset in testō. Et quamuis prima cōsideratione uidere dicendū, q. non ualere codicilli rupto testō, l. si quis cum nullum. s. ff. & l. ab intestato. ff. de iure codic. tñ in proposito contrariū est uerius: quia si testm̄tum rumpitur ex cā p̄teritionis quò ad heredis institutionem: tamen cum non rumpatur quò ad cetera, ut in auth. ex causa. C. de lib. p̄te. non rumpuntur etiam codicilli conditi facti dicto testamento, ut est glossa, quam ibi sequitur Bar. & etiam alij ibi sequuntur in l. 1. in uerbo, litteras. iun. glo. tex. C. de codicil. Secunda potest r̄sponderi ad allegata in contrarium, q. codicilli facti condito testamento possint subsistere licet testamentum deficiat, dummodo tales codicilli fuerint ab intestato confirmati: ut quia appareat, quòd uoluit etiam dictos codicillos feruari peruenientes ab intestato. l. qui filios. s. ferus. C. de codic. Sed in dictis codicillis est adiecta clausula, quæ uale illa summam luntare ualere etiam iure codicillorum. Et si non ualere iure cuiuslibet alterius ultime uoluntatis, ut promissum melius ualere & tenere pōt, & sic uel uidetur disponens uoluntatis illos codicillos ualere etiam ab intestato, uel saltem imponent illa uerba, ut uideat disponens uoluntatis, q. eo casu q. in uim codicillorum subsistere non possit, ualeat iure strictius ultime uoluntatis in perfectā inter liberos. h̄c cōsuetudina.

tissima. s. ex imperfecto. C. de testa. fm Bart. in l. r. in 17. q. si de iure codi. & Bal. in l. i. C. de codi. per quae apparet responsum ad allegata in contrarium. ¶ Quantū ad quartum quaesitum. san. praesupposito, q. testis rumpatur, an ex dicta scriptura hebrea, in qua fit mentio de dictis nepotibus testatoris, videat ipsū testm conualidatum. Quamvis hæc dubitatio non uideat necessaria attento eo, q. supra dictum est de effectuali conualidatione uirtute clæ codicillaris: tñ dico, q. illa scriptura cū sit priuata, & et scripta manu alterius, q. testatoris & non habens subscriptionem testatoris, nec filiorum non probat, ut l. i. in l. i. in l. i. C. fam. erc. & in l. i. in l. i. quod sine. C. de testa. ubi aut per dictos testes legitimē deponentes probatur ueritas eorum, quæ continentur in præallegata scriptura, vñ si bene considerent uerba ibi contenta, q. intentio dicti testatoris fuerit, q. quatenus fuerat institutus d. Zacharias, eatenus succedant filij d. Zachariae, excepto Liallo filio d. Zachariae, qui succedere debeat cum certa diminutione, si non acquiescat ordinationi aliā facta de illis 150. ducatis. & sic inter filios & descēdentes esset seruanda illa uoluntas testatoris probata per duos, uel tres idoneos, per ea quæ legunt & nota. in d. l. i. C. fam. erc. & in l. i. in l. i. hac consilissima. s. ex imperfecto. C. de testa. Facit, quod no. gl. & doc. in l. quorū. C. fam. erc. Attento q. testm antea factum uoluit ualere, & q. nihilominus dicti sui nepotes & Zacharias ipsi testatoris succedere, ut manifeste colligitur ex uerbis, de quibus in dicta scriptura hebrea. ¶ Circa aliud dubiū, quo queritur, an ex eo quod d. Zacharias erat primogenitus dicti Begnami, possint dicti filij Zachariae petere in dicta hereditate Begnami id, quod Zachariae coram patri rōne primogeniturae debebatur, attento, q. iuxta dispositionē legis Moisaice sui Hebraice filius primogenitus rōne primogeniturae dēt hñe in hereditate paterna duplum eius qd hñt seu habere dēt unusquisque aliorum filiorum in ipsa hereditate, & an d. Begnami nus, posito q. eius testimonium ualeret, potuisset prohibere, uel minuire dictam partē debitam ratione primogeniturae. Ego Alex. de Tarta. de Imo iuris. ur. doct. aciura ciuilia legens in almo & inclyto studio Bono. sic dico & consulo.

ADDITIONES.

- 1 In s. ex heredatos. j De hac glo. uide plura per Alex. in auth. non licet. C. de lib. rater. Natta.
- 2 Codicillaris. ur. supra eo. consil. 113. nu. 7.

S V M M A R I V M.

- 1 Compensatio etiam per uerbum commune continet uulgarem.
- 2 Substitutio in parte usufructus trahitur etiam ad proprietatem totius alio non dato herede, uel substituto.
- 3 Institutus unus si sit ad uitam, & post eius mortem alius, primus accipit heres, s. ea gratuas per fideicommissum glo. vñ. l. i. nu. 8.
- 4 Pertinere uerbum est commune.
- 5 Dictio taxatiua non excludit us accrescendi, nec potest prohiberi in hereditatibus, nisi a milite. num. 10.

CONSILIVM CLXII.

CIRCA primum dubium, in quo queritur, an quod ad dimidiā, in qua fuit institutus Lucas, & dictio Luca facta sub substituto de uxore & filia testatoris, sit locus substitutioni, attento q. d. Lucas decesserit uiuo testatore. ¶ Et breuiter dico quod sic: quia illa substitutio facta d. Luca fit compensatio facta per uerbum commune, substituto. l. i. precibus. C. de impub. l. Centurio. ff. de uulg. & pupil. & c. Rayn. de testamentis, in qua compensatio substitutione comprehenditur etiam uulgaris substitutio secundum omnes, ut probat Cyn. Ray. Bal. & Salyc. in d. l. precibus. & Bart. in d. l. Centurio. in uer. l. i. in l. i. substitutio compensatio facta per uerbum commune continet uulgarem, ubi dicit, talem substitutionem compensatio capite uulgaris substitutionis habere locum, si heres institutus, cui facta est dicta substitutio, decesserit uiuo testatore. l. Imperator. s. l. i. de alimē. leg. l. ab omnibus. s. cum quidam. ff. de leg. l. i. unica. s. pro secundo. C. de cad. toll. cum sim. Et tanto magis compre-

henditur in casu nro uulgaris, cum facta fuit dicta substitutio hæc uerba, quicumque deccederet in pupillari ætate, per quæ uerba si d. Lucas erat nepos ex filio, q. non fit hæres, uel quæ ris intelligitur facta substitutio pupillaris: no. gl. & oēs in d. l. precibus. Bar. & aij. in d. l. Centurio. in qua pupillari continetur tacita uulgaris. l. iam hoc iure. ff. de uulg. & pup. quæ uulgaris locum hñt, quicumque contigit, q. non fit hæres, uel quæ nolit, uel quæ non possit uti quia uiuo testatore deccedit. l. cū proponas. & ibi no. doc. C. de here. insti. l. 3. s. fm. & ibi no. Bar. ff. de libe. & posth. & per Bart. in l. i. de uulg. & pupil. ¶ ¶ Circa fin. dubium, an ipsis substitutus. s. filia & uxori testatoris accreuit proprietates dictæ medietatis, in qua fuerunt substituta: quod ad usumfructum tm. Et similiter, an proprietates alterius dimidiæ in qua fuerunt instituta: quod ad usumfructum tm. durat uita earum, accreuerit eisdem, & sic uideantur esse hñdes, uel hæres dicti testatoris, & graatæ de restituenda hñditate per fideicommiss. illis qui sunt substituti post eius mortem? Rñdeo q. sic maxime attento q. d. Lucas decesserit uiuo testatore, & sic non fuit hæres, & sic euenit casus substitutionis, ut dixi: substituta facta de parte L. de usufructu trahit ad totā q. nullus alius interim est datus substitutus: est casus singularis fm doc. in l. cohæredi. s. cum filia. alias s. ff. de uulg. & pupil. facit. l. i. s. si ex fusdo. & lex factio. l. 2. cum mate. ff. de here. insti. Et similiter dico q. et in parte dimidiæ, in qua ipsæ mulieres fuerunt instituta: quod ad usumfructum, obuenit eis proprietates siue ex persona earum, siue ex persona Luca: quia cum mortuo Luca uiuo testore nullus alius interim inueniat hæres institutus, uel substitutus: tunc si non uocant ad hñditatem nisi dictæ mulieres: necesse est dicere, q. interim totum accreuit ipsis mulieribus per uiam supra allegatam. Et dato q. post mortem dictarum mulierum sit facta alia substitutio uniuersalis ad pias causas, ut no. in terminis Salin. Lextraneum, in fi. C. de here. insti. ubi dixit, q. si testor instituat uxorem suā ad uitam in usufructu. & post mortem eius hñditas relinquatur alteri, q. tunc uxor dum uiuit, intelligit hñs uniuersalis, et in proprietate: cum interim neminem sibi cohæredem inueniat, allegat. l. si quis ita hñs instituat excepto fundo. ff. de heredi. insti. & post mortem uxoris intelligit ille alius uocatus per fideicommiss. et si substituta esset ad pias causas: ¶ q. a paganus nō pōt directo substituere alteri, q. pupillo in eius præte constituto & pupillari ætate durante. d. l. Centurio. & l. uerbis. & ibi no. eo. & in d. c. Ray. ubi et tenet Ang. in terminis in l. filius a patre. in prin. ff. de liberis & posthum. idem vñ uelle Bal. in l. i. quod pauperib. in uer. l. 4. quæro et. C. de epif. & cler. & idem et uult Ang. in l. miles ita. in prin. ff. de testa. mili. licet ipse ibi ponat aliam opi. dicens, q. si uxor instituta in usufructu ad uitam, & post eius mortem instituat alius, pōt dici, q. uxor fit merē legataria usufructus & ille q. est institutus sub conditione, poterit petere bonorū possessionem, ut l. si quis instituat. ff. de here. insti. & per agnitionē talis bonorum possessionis cedet dies usufructus sicut si hñditas fuisset adita de iure ciuili per pallegam. l. si q. instituta. q. dico, q. illa opi. non pōt esse uera, & eā reprehendit Pau. de Calcin. consil. 399. in l. i. uis dabisj propositis. & ibi inquit q. Ang. in hoc maē dixit: q. a per bonorum possessionem, q. petit ex forma. d. l. si quis instituat. q. non efficitur hæres nisi quod ad habendā administrationem bonorum & satisfaciendum creditorib. ubi hñt, & ibi no. Bal. in prin. & legi. & no. in l. 2. s. si sub conditione. ff. de bo. poss. fm tabu. ergo talis agnitiō bonorum possessionis non pōt operari il lud, qd dicit Ang. & dependetia a testō requirent cōfirmationem p additionem hñditatis. l. eam q. C. de fidei. c. l. filium. ff. de cotrat. b. l. si patronus. s. ex testō. ff. de bon. liber. q. aditio non inducit in casū nro effectualiter per Ang. in d. l. miles. ita in eueniente conditione. ut no. in d. s. si sub cond. ¶ Nec etiam prædictis obstat, quod Io. de Imol. dicit, maxime in l. filius a patre. in prin. præal. ubi licet uideat impugnare dictam opin. Ang. ibi positam, dicens q. illa opi. uideatur esse contra mentem testatoris, qui uult uxorem solummodo habere usumfructum & non proprietatem, nec ueli etiam,

Liber Secundus Consil. Alexand.

etiam, q. ipsa posset detrudere quartam Treb. & iō dicit, q. si aliter non pōt feruari mens testantis. l. in conditionibus primū locū de condi. & demon. l. cum uirum. C. de fideic. putat saluari posse mentem testatoris hoc mō, uidelicet q. uxor testōris instituta in usufructū tanq. in re certa instituta possit ipsa auctoritate propria apprehendere rem, in qua instituta, quali vī sibi data licentia, ut tenet Bar. & cōiter docto. in l. ex facto. l. 2. de hered. insti. Et poterit adire hēditatem, per q. additionem factā ab ipsa vxore instituta in re certa. sū in usufructū confirmatur testim: quia si non sequatur additio alterius, remanebit hīs in solidum, arg. d. s. si ex fundo. unde si ille, q. erat institutus post mortem uxoris, repudiet post mortem uxoris testatoris hēditatem, apparebit eū hēde uniuersalē. Si uerō post mortē uxoris ille q. fuit post mortē uxoris institutus, adeat hēditatē, apparebit eū retro fuisse hēde ex re certa, cū secuta additione retrofingat. l. hīs q. que. ff. de acq. herede. attenda dictā fictionē apparebit vī usufructū cēptū fuisse post additā hēditatē, saltem iuris fictione, & iō fuisse ualidum relicū usufructus, ut nō cedat nisi ā die additā hēditatis. l. unica. s. in nouissimo. C. de cad. tol. ¶ Quia rādo, q. in hoc uerior est opi. Bal. in d. l. iud. qd' pauperibus, & Ang. in d. l. filius ā patre. & Sal. d. l. extraneū, q. licet qn unus est sibi datus hīs sub conditione in aliqua parte, est uerū, q. ille institutus purē interim nō efficiat hīs cum effectu in totum: & sic nō efficiatur hīs pro parte coharedis sū ueras & magis cōes condones, ut plenē no. per gl. & doc. in l. 2. ff. si pars hāre. per. per iura ibi allegata per gl. & latē probat Bar. & alij in l. planē. l. 1. s. si cōiunctim, ff. de lega. 1. no. lac. de Are. & alij in l. si marito. s. pen. ff. sol. mat. & Bal. in d. l. extraneū, & in l. uni. s. ubi aut. C. de cad. tol. in fi. & Dyn. & alij in l. i. q. si ita scripserit, Titius. ff. de hered. insti. ¶ Tñ se cus est, ubi totum illud, qd' datum est instituto purē, dat ei, q. est in locū eius substitutus in euentum alicuius conditionis, ut est in casu qñs nra: q. post mortem filie & uxoris testatoris facta fuit substitō de tota hēditate ad pias cās: & sic ēt de eo. in quo specialiter fuerunt instituta dictā mulieres: quia post mortem earum intelliguntur grauātē de restitueno per fideic. illi, qui est eis substitutus post mortē eorum: nō aut pōt uenire iure directō ille, q. est substitutus eis post mortem: quia secuta additione facta per eas mulieres institutas non pōt illud, qd' eis acquisitum est, acquiri directō iure alteri, sed solum per fideic. ut d. l. uerbis. & s. extraneo. insti. de pup. sub. & d. l. Centurio. & ille qui semel est hīs, nō pōt directē desinere esse hāres. l. ei qui soluendo. C. de hāre. insti. unde qñ est datus cohāres conditionalis illi instituto, uerum est dicere, q. portio assignata illi instituto sub conditione non accrebit interim pendente conditione illi purē instituto: q. sequeretur inconueniēs, q. postq. semel fuit hēs ille, q. uocatus & institutus est, desierit postea recta uia esse hīs absq. restitōne fienda fideic. q. esse non pōt, ut iuribus proximē alleg. Et qñ testōr dat cohārem conditionale, ostendit, q. intentio sua est, q. ille hīs cōditionalis eue niente conditione partem suā capiat iure directō, prout capere dēt cohāres, d. l. uerbis cuiuslibet iō feruari debet eius dispositio ut mens eius. Sed qñ testōr non dat cohārem, sed dat substitutum in eo, in quo uocatus est primus institutus purē, ut in casu nro. l. non repugnat, q. interim pendente conditione substitōnis prima fit hāres in solidum, iuxta d. l. 1. s. si ex fundo. q. in illa non est datus cohāres: q. illi, q. sunt uocati post mortē dictarū mulierū institutarū usq. ad uitā in usufructū, non sunt uocati cū ipsis mulieribus inspecta mēte, & uerbis testantis: sed bñ possunt esse substituti illis mulieribus, quo casu ex dispōne testatoris cum uerba substitutionis, communia fuerunt, non obliqua trahuntur ad fideicō. post aditam hēditatē, d. c. Ray. & l. cohāres. s. cum filia. de vulg. & pupil. & no. in d. l. precibus. & in d. l. Centurio. Et sic tunc cessat inconueniens, q. testator uidetur uoluisse totum accrescere illis mulieribus: ex eo quia si totū eis accresceret, & sic in totū essent hāres, & non possent postea desinere esse heredes: quia dico, quōd imō possunt desinere per fideicōmissum, prout fuit de mente testatoris substitut-

do per uerba cōia uel obliqua ipsis mulieribus post additā hēditatē d. c. Ray. & substitō cum sit facta in tota hēditate pariformiter, & non sit facta substitō separatim in uisum dādo, quo pōt pariter conuenire utrique. l. iam hoc iure. ff. de censetur. l. cum qui in fi. de his quib. ut indig. l. cum qui aedes, de usica. Quōd aut substitō fuerit facta per uerba cōia, res obliqua, patet: quia testator disponit post mortem dictarū mulierum medietatem bonorum dictā hēditatis pōt uenire debere ad ecclesiā s. Laurentij: ¶ nam uerbum, pōt uenire, dīr uerbum cōe aptum ad fideicōmissariam substitutōnem, sicut ad directā, probatur in l. hāres mei. in princ. iuncto s. cum ita in l. hāredibus. s. fin. ff. ad Trebell. & firmat Bar. & alij in l. Centurio. & in l. Lucius. ff. de vulg. & pup. & Bar. in cons. incip. pī filio impuberi, & Bal. in l. iam hoc iure. s. 2. de vulg. & pup. & Bal. in l. fi. C. de sacro. eccl. & Bal. in c. si pī. de testa. in 6. & Ang. in d. l. precibus. Et substituit postea testator, q. reliquum dimidiam bonorum hēditatis mandabat, & uolebat per commissarios suos dari & erogari pro aia illis pauperibus, quibus uidebitur, & placebit dictis commissariis, quā uerba sunt obliqua. l. fundi dīstributi. cū gl. ff. de usufr. leg. licet Bar. d. l. Centurio. uideat dicere, q. talis substitō sit directā: tñ magis cōp. est in contrariū tenet Bal. & Sal. in l. precibus. & Bal. in d. c. si pī. in materia cōpendiosa substitōis, & U. Card. in d. c. cum tibi. de testam. referens ita fuisse consultum Paduā: ita ēt consultū Cald. in cons. ro. in rub. de testa. personā, quā sunt substituta uel pauperes Christi fuit uocati per uerba obliqua, ut dixi, ipsi aut executores non sunt heredes: quia alij scripti fuerunt heredes: ut latē probat lo. de Imo. in d. c. cum tibi. & in d. cap. Ray. & in d. l. Centurio. referens se ita consultū apud Foliūm. Et dicit lo. de Imo. in d. c. Ray. qd' ēt Bar. in dispensa incip. filium adultum, tenuit istā partē q. substitō facta uero predictō sit fideicōmissaria, qñ est facta illi, cui non potest fieri substitutio pupillaris: ut fuit in casu nro: quia fuit facta uxori & filia pariter, & dato q. illa filia fuisset impubes: tñ non pōt indicari, q. testator pupillariter substitueret, attēto q. eam coniunxit cū uxore & eis pariter substituit d. l. iā hoc iure. & l. quamuis. & l. hēditatem. C. de impu. & in l. testō. & ibi expresse Bal. in q. in fi. C. de testamili. Quinimō ēt, ut dicit Sal. in d. l. precibus, q. substitō facta de pauperibus modo predictō sit a testatore filio impuberi, & fiat locus de bonis & hēditate dicti testatoris non de bonis pupillae, uel infinite non pōt dici, q. testator uoluerit substituire pupillariter & directō: sed solum per fideicō. quia per substitōnem fideicōmissariā succeditur testatori d. l. cohāres. s. cum filia. per pupillārē uerō succedit pupillo, & ēt dato q. essent uerba directā: tñ quia facta fuit substitō dictis mulierib. post additionem earum, & de eo in quo fuerunt ipse instituta, nō pōt dictā substitutio ualere nisi iure fidei. l. ex facto. in prin. & l. Scenola. ff. ad Treb. l. filius. s. ut quis hāres. ff. de leg. 1. & no. in d. l. uerbis. Ad predictōrum confirmationem facit, quod no. Bar. & alij in l. hāreditas ex die. ff. de hēred. insti. & Sal. in d. l. extraneū. ubi dñt q. si testator dicit, institui Titium in semine usq. ad mensē, & Scium in eodē semine post Pascha, & Caium in alio semine simplici, tps substituitur de medio, & quilibet intelligitur institutus per illam. l. quāuis uerba & mens testantis repugnet, & sic uidemus, q. ibi ut satisfiat regulā positā in d. l. hāreditas ex die. recedimus & a uerbis & mente testantis, & Scius instituit ex certo tēpore hīs pro purē instituto: ita in casu nro non ēt inconueniens dicere de uerbis testatoris, ut satisfiat regulis positis in d. l. ei qui soluendo, & in d. l. uerbis. & in d. l. Centurio, cum ibi no. & in d. s. si ex fundo. cum alijs supra alleg. & sic patet defensatam esse opi. Bal. Ang. & Sal. quē tanquam magis cōis est in iudicando sequenda, ut habetur in locis vulg. ¶ Nec ēt predictis obstat, si dicatur, q. non potest dici q. dictis mulieribus accreuerit proprietates: eo quia testator uideatur prohibuisse ius accrescendi, quod facere potest. l. quoties, s. si duo. cum ibi not. ff. de hēre. insti. ff. de usufruct. l. de minus.

minus cum glo. quia respondeo. q. secundum Ang. & Io. de Imo. in d. s. f. duo. & Io. de Imo. in l. hereditas ex dic. in 1. 2. col. per illam dictionem taxativam non videtur testator p. habuisse ius accrescendi: quia testator videtur se referre ad tempus praesens: non autem ad tempus futurum, alleg. l. si quis ita. ff. de auro & arg. leg. unde dicitur quod si testator dicat instituo Titium in tali fundo tantum, non videtur eiusdem testamento constare testatorem velle prohibere ius accrescendi, prout requiritur, quod evidenter constat in pagano testamento dicto s. f. duo. & istud latius probat Io. de Imo. in d. i. de alim. leg. §. Postet etiam responderi, non esse verum, quod in hereditatibus testator potest prohibere ius accrescendi, ut probatur in d. l. si quis ita heres. excepto fundo. ff. de her. insti. quia specialiter hoc in milite, ut possit p. habere. l. miles unum ex fundo. ff. de hered. insti. l. 1. & 2. C. de testa. mili. & ita tenet Bal. & Dyn. l. si quis ita heres instituitur, §. legitimus. ff. de her. insti. & Bal. & Saly. in d. l. extraneum. alij etiam variis locis sunt in hoc diffuso articulo, & propter varietatem opinionum faciam fundamentum principaliter in prima responsione supra data referendo An. regl. & Ioan. de Imo. in s. f. duo. ¶ Circa ultimum dubium, an filia possit detrahere legitimam de dictis omnibus bonis breuiter concludo quod sic: quia cum dicta substitutio facta fuerit fideicommissaria, ut probauit: ergo sequitur, q. per fideicom. filia non potuit grauari in legitima. l. quoniam in prius bonis. cum ibi no. C. de inoff. testa. & Bart. & doct. in l. si s. f. l. coheredi. §. cum filij. ff. de vulg. & pup. & Cyn. & Bal. in cum iurum. C. de fideicom. cum si. saltem si dicta filia excessit pupillarem etatem tempore mortis ipsius filie, & sic tempore euentus casus substitutionis: ut not. per doct. in d. locis. quantum autem ad Treb. an possit detrahi non scribo: quia non consuevit in hoc consilere contra priam causam, licet plures magne auctoritatis iuri teneant quartam Treb. detrahi posse de fideicom. universalis ad pias causas relicto. Et ita consulo ego Alex. Bononię.

ADDITIONES.

- 1 Totam. l. as. consilij. 22. col. 1. lib. 3.
- 2 Erpoff. mortem eius. ¶ Vide de hoc articulo Ruin. consilij. vlt. dub. 4. lib. 2. & consilij. 4. per totum lib. 2. ubi consilij. multū subtiliter contra Alex. hic. Sed opinionem Alex. idem sequitur ut magis communem consilij. 36. col. 1. eo lib. Et idem, quod Alex. hic, tenet Fau. de Cast. in l. 1. §. si ex fundo. ff. de hered. insti. Natta.
- 3 In consilio. Alex. & omnes attribunt istud consilij. Pau. sed non est consilium Pau. sed illud Ro. ut patet inter eius consilia. consilij. 7. ubi tamē habetur truncatē ad h. sed integ. cum subscriptione Lud. Ro. habetur in consilij. Pau. l. 1. consilij. 180. & quia hac materia est frequens, sed valde perplexa & controuersa inter doct. ut paucis decisiue habeas, quantum temporis & marginis fert breuitas. Duo casus precipue exagitantur, primus, quando testator reliquit uxori vltimum fructum omnium bonorum suorum, & post uxoris mortem instituit Titium, secundus, quando instituit uxorem in dicto usufructu, & post eius mortem instituit Titium. Primo casu Dy. consilij. 3. quidam condidit testamentum. Io. And. in add. Spec. de pig. §. si Alex. in extraneum. col. si. C. de her. insti. & in l. filius a patre, cum pluribus quos allegat. ff. de lib. & posthume. legati usufructus non valere. Contrarium tenet Ro. & consilij. 7. ubi tamen non bene conquiruntur, etiam ex q. Titius statim est heres, adire potest eam transmitti tanquam prae institutus: ipsi enim mortem non est adiectum institutioni ad infringendam institutionem, vel ne Titius statim mero iure succedat, vel transmittat: sed quominus iuxta turbati possint in usufructu sibi legato: non ergo hac uerba subeundum, nisi in plus limitata institutionem, sed obliuendo eam testatorem uoluntatem super efficacia legati: ita tenet Bal. Pau. Christoph. de Cappel. l. as. in d. l. filius a patre. Bal. in l. id quod pauperibus. q. 14. C. de episc. & cler. Phil. Cor. in d. l. extraneum. col. pen. ubi dicit q. ita uidet iudicari, & ibi l. as. C. de her. insti. ideo dico, q. quocunque modo finietur ille usufructus uxoris uxore Titius pleno iure fructus, praeiens autem opatio est iniqua contra naturam maritij subiecte mentemque testatoris. Bened. autem in repec. C. Raynuius. de testa. ambo reliquit, num. 7. multa breuia effudit, & plures alij quos omitto. Secundo casu uerbosam & inuicem sententiam suam tradit Math. Math. no. 4. quam non curo referre. Ego idem dico, q. in primo casu: uerba intelligantur secundum substantiam materiam & uerisimilem mentē, & sic institutio uxoris non est iuxta legatij, prae dicitur de quolibet instituto in reuera, alio dato iuxta uerisimilem, & teneo, q. statim pot. Titius adire & hereditate

aditam uel non aditam prout alijs de iure transmittere, & inuenio, q. ita tenet Pau. Pius in l. Titia. repe. §. Titia. cum nubere. q. 26. & q. 59. charta. 20. Si uero aliquis esset institutus in tota certa parte hereditatis, & post eius mortem alius in eade s. substituitur, tunc secunda institutio obligatur in fideicom. s. f. m. ut coiter tenet. Quare in hoc ultimo ad est indistinctū. Adde Alex. supra eo. consilij. 11. in fra. lib. 3. consilij. 68. & quæ dixi in consilij. Pari. tit. 7. in rub. & §. 120.

- c Communis. uide infra lib. 3. consilij. 3. nu. 1. 1.
- d Accrescendi. idem tenet Alex. in l. i. quotes. in fin. C. de her. insti. & est communis. Sed ueritas est indistincta, q. tenet prohibitio, ut probatur in consilij. Pau. §. 120.
- e Pro hoc consilij. uide Rui. consilij. 6. uol. 2. sed eundem contra consilij. ultimum, in 4. dub. uol. primo, & consilij. 54. uol. 2. & notat Rom. consilij. 7. 1. Hiero. Zanch.

S Y M M A R I U M.

- 1 Ignorans non transmittit hereditatem non aditam.
- 5 Iudex non potest supplere ultra petitā.
- 7 Substitutio non datur ex clausula generali contra precep. 40. ann.

C O N S I L I U M C L X I I I .

V I s o processu inter D. Franciscam uxorem d. Ant. Ludouici agentem, & filios & hdes q. fer Gasparis Budi de Rauenna se defendentem deueniens ad ea, in quib. diffinitas & rei substantia constitit. ¶ Dico breuiter uideri mihi partes indicantis esse in absolendo dictos filios & hdes fer Gasparis, & fer Ant. de morte maiori aetate tutricis & dictorum filiorum, & hdes fer Gasparis ad contentis in petitione predicta ex infra scriptis. Et primò: quia principiū fundata est petitio D. Franciscæ in eo, q. attento, q. D. Bernardina quondam eius mater ignorauit quæ suæ uitz & hdes filij esse de latas ex testō hditatis dictarum duarum Gnezæ eius proauæ, & Lucie eius auiz, decessit d. D. Bern. nō aditis per eā hditatibus predictæ. G. & non debet talis probabilis ignorantia subsecuta morte D. Bernardinæ nocere d. D. Franciscæ eius hdi, maxime circa ius deliberandi ad d. D. Franciscam. Et ppea petit procurator d. D. Franciscæ eam redituri in integrum, & sic ualet ipsa D. Franciscæ hditates dictarum

- 2 dominarum Gnezæ & Lucie, adire. ¶ Nam de iure si heres, cui delata fuit hditas, ignorans eam sibi delatam decessit, constat, q. non transmittit ius deliberandi in hdes suum. l. hdi antiquioribus. in uersificien. & in uersificognitum. C. de iure delib. Nec occasione talis ignorantie pot. concedi restit. in integrum in indiuiduo decidit Bal. in l. i. in 24. opposi. C. q. admitt. ubi dicit, q. si in actu, de quo quæritur, non confideretur mora, sed aliud accidens, ut transmittendo ius delib. randi, ut scientia est de substantia, & iuris auctoritas requiritur: & tunc exclusio nigore talis ignorantie non datur aliqua restit. in integrum: q. hoc contingit, quia in l. i. d. 3. sponitur. ¶ Unde cum v. circumscrip. qui iure cōi est usus. l. si. C. de in integ. resti. l. si uerum. s. sciendum. cum simil. ff. de mino. & idē ē tenet Rapha. Cu. in l. cum filius. §. in hac. ff. de uerb. oblig. & idem tenet Pet. de Anch. in consilij. 170. in spec. principaliter contra istos legatarios siue ipsorum successores ēt & in hoc non reperio a inspectis terminis inter scribentes nostros authenticos quempiam contradicere. Et si dicere, q. dato q. non possit peti restit. in integ. ad transmissionem iur. delib. saltem debet cōcedi restit. in integ. ex clausula, si qua mihi iusta cā, aduersus lationem fecutam ex eo q. D. Bernardina probabiliter ignorans dictas hereditates esse delatas morte præuente, non potuit eas adire mediante dicta ignorantia per illam singularitatem. l. Pantonium. cum ibi not. maxime per Bar. ff. de restit. milit. Quia ad hoc potest multipliciter responderi. Primò, quia illa lex Pantonium procedit solum, q. illa latio causata est absentia
- c p. habili, secuta postea morte. Secus c. ubi latio a sola ignorantia, secuta postea morte: pbat Io. de Imo. in l. uetere. in 16. col. de acq. hgre. subtiliter ad hoc inducens. l. i. C. de his q. ante aptas tabul. & d. l. cū antiquiorib. circa uult. col. & tenet expresse Rapha. Cu. in d. l. cū filius. §. in hac. de uer. ob. tñ in hac ratiōne non persistit. Vnde & secundò rideo, q. attento q. in libello d. D. Franciscæ asseritur, quod dictæ d. Gnezæ & Lucie erant ascendentes dictæ Dominæ B. & quod dicta domina Franciscæ est de descendentibus d. Do. B. q. licet

Bigno.

Liber Secundus Consil. Alexand.

B.ignorās dīctas hīdītatē. s. dīctarū suarū ascendētū sibi esse delatās decesserit illis non fuit ex testō: tñ ipsas hīdītatē etiam non aditū iurē cōi transmittē ad d. Fran. eius filiū. per l. unicam. C. de his qui ante apert. tab. si uel iure subfōns. uel alio obstaculo non erat excludā d. B. a iure adeundi. ergo sequitur q. cum beneficium testōnis in integrum intentatum & imploretur non possit hīc locum, ubi pōt quis uia iur. cōis adque testōne sibi succurrere: ut in l. in causā. l. 2. ff. de mino. ergo non pōt obtinere d. D. Fran. p. fertim cum in libello suo neq. sit deductum. q. ipsa d. B. uel filia sit excludā p. scriptiōem aliqua a iure adeundi, nec petita est restitutio aduersus p. scriptiōem aliquam: sed solum aduersus lesionem causatā ab ignorantia: & mors excludit d. D. B. per d. l. 1. C. de his qui ante apert. tab. ¶ Vtrū autem per testes probauerit. q. d. D. Gnesia & Lucia fuerūt ascendentes suā uel non puto uerum, q. non sit sufficienter probatum: tñ satis est. q. libellus suus. in quo ipsa hoc asserit. eam excludat. l. 1. C. de insti. & sub. lib. cōd. fac. cum p. scriptum. C. de li. cau. Non fortasse ēt in testibus ipsis productis in iudicio. non tñ modo exhibitis apparet. q. ista Bernardina ēt instituta ut de descendētibus dīctarū mulierum testantur. & procurator d. D. Franciscā p. producendo illa testamenta. vtrū iura uerba illa. ēt in eis continentur. l. 1. s. 1. ff. de eden. l. si quis testibus. cum ibi no. per Bal. in 1. col. C. de testi. no. Inn. in c. cum olim de cens. & in c. uenerabili. de excep. & Bar. in l. post legatum. ff. de his quibus ut indig. & no. Bal. in l. 1. C. de eden. & in l. 2. C. de fideicom. lib. & in l. 1. alia. C. de his quibus ut indig. ¶ Cū ergo non sit deducta in libello p. scripto. nec petita aduersus p. scriptiōem restit. in integ. nō p. iudex super non petito pronūciare. l. si. C. de fideicom. li. l. i. n. f. adus cōi diu. c. licet Hely. de simo. & si una cā est deducta in libello. & probat alia. non pōt obtinere agens. l. hē. bat. l. prin. ff. de insti. no. Inn. in c. ex parte abbatilz. de priu. & Bar. in l. j. in prin. ff. de eden. & Spe. in t. de testē. s. 1. uer. sed pone egi. & Bar. in l. certi conditio. s. si nummos. ff. cert. pet. no. cano. in c. examinata. & in c. dilecti. de iudi. cū concor. Vñ inquit Bal. in c. a. r. de milit. ual. q. contu. est. q. iudex nō supplet. si plus est probatum. q. petitur. allegat no. per gl. in l. uerbū oportere. alias est in l. pcedenti. ff. de uerb. sig. Vñ ēt dato. q. ex processu apparere probatum p. scriptio ne decursa aduersus dīctam adiōnem hīdītatis. nō possit iudex concedere restōnem in integrum aduersus talem p. scriptiōem. cum non sit in libello deducta restō ex tali. Fortius vñ. q. ēt si deducta esset in libello ipsa p. scriptio & lesio tanta a p. scriptiōe longissimi tps 30. & 40. an. & uir iuxta contenta in positionibus actoris. per q. tpa fm uearas & magis cōes condones p. scriptibus iuri adeundi hīdītate rem. l. licet. cum ibi no. per gl. & doc. C. de iure delib. p. gl. & doc. in l. quandiu. l. 1. de acqui. hīre. per Bar. in l. 1. & legiē & pōbat in l. 3. in uer. i. C. de insti. & sub. titu. ¶ ubi apparet. q. p. rās adeundi hīdītatem dīr ius non facultas. meritō tollitur spatio longissimi tps. sicut alia iura. l. sicut & l. oēs. C. de p. scripti. 30. an. tñ non deberet concedi d. F. restō in integ. aduersus p. scriptiōem & exclusionem ex pluribus. & primō per ea. q. dixit Pe. de Anch. in d. consil. 170. ubi in casu suē conclusionis qō uertebatur. an certis legatariis. quibus obstat p. scriptio longissimi temporis ēt concedenda restō in integ. ex clausula generali. q. quā mihi iusta cā ex capite allegata ignorantia. iuxta no. per Bar. in l. 1. s. si quis autem pp. ff. de it. act. priua. cum multis concord. & concludit ex pluribus quod non tñ propter tex. l. i. C. de p. scripti. long. temp. quem plurib. modis ponderat. & per no. per Bal. in d. l. 1. in 2. opp. C. qui admitt. Et etiam ex p. scriptum scientia coniunctorum cum dīcti legatarij essent coniuncti testatoris. Et sic p. scriptum hēre facilius eorum noticiā. q. a coniunctis suis gesta sunt. l. octau. ff. de cog. l. de turea. C. de i. in reg. rest. mi. Vnde fm eum posito q. illud. quod no. Bar. in d. 9. si quis autē possit esse uerū: tamen non procederet in casu p. scriptiōis iuri per eum. ¶ Secundō non deberet concedi dīctā restitutio aduersus p. scriptiōem: quia attempto d. lapsum est tps 40. anno. & ut deprehenditur ex contentis

in positione secunda & tertia per parte agentis: unde dato q. aliās aduersus ignorantia possit concedi resti. in integ. ex clausula gñali. si quā mihi iusta cā. & hoc rōne probabilis ignorā. vñ militari in p. scripti. 40. ann. quia tex. in d. l. sicut in fin. de p. scripti. 30. an. dicit. q. talis p. scriptio parit plenissimā m. nitionem & securitatem: & plenissimā securitas de esse. q. non pōt peti restō in integ. ut gl. in l. ait p. rator. in s. permittitur. in uer. imputandum. ff. de mino. Et ita in quibuscumq. lecturis reperit Ang. tenere in l. sicut ad. C. de p. scripti. 30. ann. Idem probari vñ in l. i. C. de fin. patrimo. lib. 1. uer. uel nullam molestiam uel inquietudinem formidari: ut illi qui tuti sunt p. scripti. 40. ann. non hīc timere ullam molestiā uel inquietudinem. ¶ Et molestia dī inferri ēt q. quis iudicia. liter uexatur personaliter in l. 1. cum ibi not. per Bald. C. de nundinis. & probatur in auth. de fideiul. princ. uer. molestus sit. col. 1. ergo non pōt peti contra eum restitutio aduersus p. scriptiōem talem: quia molestaret. ¶ Ex quibus inferetur. q. ēt dato q. B. non fuisset de descendētibus dīctarū dīctarū Gnesia & Lucia. & sic non effemus in casu. l. unica. C. de his qui ante apert. tab. tñ non possit obtinere d. D. Frā. quia cum in libello suo ipsa deducat lesionem procedente ab ignorantia & morte d. B. aduersus lesionem predictā. peti restōnem in integ. & appareat. q. ex alio capite. q. ignorantia & morte fuit excludā d. B. a dīctis hereditatibus: q. fuit excludā p. scriptiōem longissimi temporis. quā p. clauditur uia iuri adeundi tamen scienti quam ignorantia d. l. licet. cum ibi no. & l. i. C. de p. scripti. long. temp. de qua p. scriptiōe est oppositum per parte reorum. & aduersus quam p. scriptiōem non est petita restitutio in integ. Et dato q. esset petita. non esset concedenda. ut probauit ergo nullo mō pōt d. Franc. obtinere. ¶ Ultra predicta ēt aduertatur: quia in actis mihi transmissis non reperio talia esse gēta. & quē probent. q. d. Franc. adiuit hereditatem d. Ber. & licet in libello & in alijs scriptis curator ipsius d. Franc. dicat se gere pro herede d. Ber. & per d. Franc. ¶ tñ solus curator sine adulto non potuit adire hereditatem. l. potuit. C. de iure delib. l. cum quidam. C. de admitt. tur. & d. Franc. per procuratōrē ēt non potuit fidei adire. l. Paulus. aliās incipit. p. procuratōrē. cū ibi plene no. ff. de acqu. hēre. & plene in l. 1. C. qui admittit. ita q. si alibi q. in actis mihi transmissis nō appareat alter. q. d. B. adiuit hereditatem d. B. constat q. ex illo capite debet succumbere: quia ius intentatum non potest competere nisi ut heredi d. B. ¶ Insuper ēt aduertatur. q. non vñ quod sit legitime probatum per duos testes & testes. d. dīas Gnesiam. & Luciam decessisse superflite d. B. maxime quia testes agentis non deponunt conclusent. nec assignant rōnem. quam in tali causa assignare debent. fm no. plene per Cy. in l. i. quidem. C. sol. mat. Bar. & omnes in l. 2. s. si dubit. ff. quemad. test. aper. & in suo tra. de teste. & can. in c. in p. sentia. de proba. & Guil. de Cu. cum debitor. C. de iudi. & Bal. in l. conuentualum. C. de epis. & cler. Et etiam quia dīcti testes videntur iurati parte absente. & non citata. l. si quando. C. de testi. & c. 2. de testi. hoc ultimum tamen nō pōt pro constanti. nisi per extensum exhibeant omnia acta. hoc dico propter quēdam uerba posita in actis. dum dicitur quod status fuit terminus partibus ad probandum cū m. nitione generali. Ex quibus concluditur. quod ex multiplici capite constat. dīctam D. Franciscam obtinere non posse in ipsa petitione restitutionis in integrum. propterea dico reos conueniētes esse absolueudos. Alex.

ADDITIONES.

- * Restitutio. I. as. tenet oppositū in l. c. antiquiorib. C. de i. delib. Nat. supra lib. 1. consil. 70. & quē ita. d. l. cum antiquiorib. col. 1. Alex.
- a ¶ Non reperio. imō. quos allegat las. d. l. cum antiquiorib. col. 1. Alex.
- b ¶ Secus. hac uera concordia de iure. & sic Alex. non contradicit sibi in locis allegatis supra lib. 1. consil. 20. Sed hēc scrupulositates cōm. apud nos. ut dixi infra lib. 3. consil. 86.
- c Ius. uide supra eo. consil. 88. no. 5.
- d Xl. ann. supra eo. consil. 151. in fi.

S. P. M.

S Y M M A R I U M.

1. appellatio incerta non ualet.
2. Opinio ultima uidetur approbata.
3. Ingentia que non requirunt in appellante.
4. Incredulus non excusatur, nisi protestetur.

CONSILIVM CLXIII.

Vis o processu causarum uersatarū inter R. D. Bonauen-
turā q. magistri Dñici de Cesena ex una parte, & Ale-
xandru de la Mancula ex altera: uisq; allegationibus sub-
iunctis per clarissimum Dñm aduocatū d. R. & d. B.
† Dico bñ, appellacionem dñi snia lata per D. Ant. de Planta
pōris esse desertam ex multis causis, & maxime quia appel-
latum fuit copulatiuē ad dñm Malatestam de Malatestis, &
ad quemlibet iudicem competentem, & intra terminum 10.
dierum ad appellandum: & aliter non declarauit appellans
enim decidit Spec. in tit. de app. §. nunc tractemus, in uerfi.
† corā quo iudice intenderet prosequi causam appellati, hoc
sed pone aliquis querit, an si quis dicat, appello ad Archie-
piscopum & ad Papam, ad quem oibus omnis appellatur.
c. cum dilecti. cum ibi no. de app. 2. q. 6. ad Romanā. pro hoc
allegat in argm. l. per fundum. ff. de iur. p. d. cap. si duo. de
app. cum si. postea finaliter subdit, q. quidam tenent, talem
appellacionem non ualere pp incertitudinē, 2. arg. l. de p. tate.
§. nihil. ff. de inter. ac. & l. prator. edixit. in princ. ff. de in iur.
§. cindemnitibus. extra de ele. & istam opi. v. expresse ap-
probare, attento q. ipse ultimo loco recitat illā, & opin. ul-
timum b. recitat vñ in dubio probata: ut no. gl. in l. qui filiū.
§. Sabinus. ff. ad Treb. & l. bona fides. & ibi Bart. ff. de pos-
s. Jan. lo. And. in c. r. de test. ex c. in 6. in nota. & in c. r. de p. p.
in 6. & Bal. in a. def. ex test. in princ. C. de col. & in l. si mater.
C. ne de sta. defun. facit l. 3. §. Neratius. ff. de acq. poss. & l. si
idem cum eodem. in fi. ff. de iur. om. iu. Et istam partem etiā
clare approbat lo. And. in add. Spe. super d. ver. fed pone ali-
quis, nisi intra tps datum ad appellandum alteri elegerit: &
hoc ubi probabilem cām habuerit sic appellans: ut q. proba-
biliter effect incertus appellans, an possit appellare ad subde-
legantem: ut quia subdelegatus fuisset post delegationem ex-
coicatus: & dubitaretur an tps dato ad appellandum esset
absolutus: nātunc poterit appellari copulatiuē, uel alterna-
tiuē ad subdelegantem, & ad Papam, qui tñ subdelegasset di-
cto subdeleganti, ita inquit glo. in c. si cui. in uer. durante.
de offic. deleg. in 6. Hanc opi. q. dicta appellacio copulatiuē
† interposita non procedat q. nisi intra decennū elegerit unū
certum, coram quo prosequi uelit dixerit, tenet lo. And. in
c. in alternatiuis. de re iu. in 6. in mer. quia iudex ad quem
appellatū dñe esse certus, & appellans in casu nro appellauit
ad magnificū D. Malatestā, & elegatū. c. r. de off. leg. & ibi
no. & et Papam, in d. c. ad Romanā. & c. cum dilecti. p. zallega.
attento q. de iure canonico pōt appellari ad eos et omisso
medio: ut ibi hñ. sequit, q. ad plures dñ appellatū, & non ad
unum certum. Idem et tenet Ang. in l. 1. §. si quis. ff. de appel.
allegat no. per Spe. & lo. And. in d. uer. fed pone aliquis. Et sic
apparet, q. Ang. intelligit, q. Spec. approbat illā ultimā opi.
Idem tenet lo. de Imo. in d. l. 1. §. si quis uolens, q. cum de iu-
re canonico possit appellari ad proximum mediū ad superio-
rem: erat in casu nro magnificū Dñs Malatesta, fed et ad Lega-
tum & Papam, ut dixi, ideo rōne incertitudinis uitiat appel-
latio: fed sñm cū aliud esset de iure ciuili, ubi omisso medio
non pōt ad alium superiorem appellari. Imperatores. ff. de
app. quia tunc ad proximum superiorem tñ censet appella-
tum: quia utile per inutile uitari non dēt. l. sancimus. C. de
donat. l. 1. §. si stipulanti. ff. de uerb. obl. & in casu isto seruari
debet ius canonico: quia sumus in terris ecclesie: ut no. in
c. 2. de reg. iu. in 6. & in c. 2. eo lib. de arb. & per legistas in l.
1. privilegia. C. de sacro. eccl. Ad p. dñictorum confirmatiōē
bene facit quod no. gl. in d. c. si cui. quoz concludit, q. quādo
alternatiuē est appellatum ad duos, quorum quemlibet pōt
appellari: non ualet appellatio, nisi in tempus, quo durabat
facultas appellatiōis, & declarauit, coram quo iudice ue-
lit prosequi. Et idem tenet Archid. 2. q. 6. §. 5. post actum. &
lo. de Ligna. in c. si duobus. de appell. remittit se ad nos. per

Spe. in d. s. non tractemus. & lo. de Imo. in l. qui Romz. §. Se-
ia. ff. de uerb. obl. Et simpliciter sequuntur illam opi. q. tener
glo. d. s. is cui. & licet dixerit illā appellacionem alternatiuā
ualere, arg. l. 1. §. si quis. ff. de ap. & l. si eius. ff. de app. recipi.
tñ illud pōt procedere, uni seruanda essent iura ciuilia, quā
allegat Bal. ubi ad unū tñ ex illis potuisset appellari, uel
ubi intra tps appellatiōis declarasset, coram quo uelit pro-
sequi. ¶ Nec istis ob. id, quod hñ in c. constitutus. de resti. in
integ. ubi etiā admittit libellus alternatiuis & incertus,
quia rñdeo ut ibi no. Inno. & alii, q. ubi intelligitur, q. dñor
dubitabat probabiliter, quod remedium sibi competeret,
aliās secus. l. 1. §. q. autem ff. quorum leg. iuncta l. ubi autem.
non apparet, §. qui illud. ff. de uerb. obl. & l. prator. §. qui aut.
& quod utrobique no. Bar. de iniur. ff. & quod no. gl. in cap.
Abbate. de re iud. in 6. etiam ita est de mente Abb. de ap-
pel. in c. 2. q. Confirmandum p. dñicta: quā non incontinenti post
appellacionem est in p. tate appellati & prosequi & agere in
cā appellatiōis. l. si. s. in his. uerfi. nulla licentia. C. de temp.
appe. c. Ab. de app. & per Spe. in tit. de appel. s. nunc bre-
uiter. uer. licet autem no. laco. Butr. & Bar. in auth. ei qui. ad
fi. C. de tēp. appel. & D. Abb. in c. ex infirmatione. de appel.
fed si diceremus d. appel. ualere absque eo, q. intra tps datū
ad appellandum, declaratur per appellantem, coram quo ue-
lit prosequi, fieret p. iudiciū appellato: quia nesciret, cor-
ram quo uelit prosequi appellatiōē, & oportet expectare,
q. appellans prosequatur coram uno ex illis. Et etiam deser-
ta dicta appellatio alia ratione: quia ut consideramus ius
cōe lapso anno, & ex cā impedimenti statuitur biennium,
quo elapso snia est executiō mandanda, in auth. ei qui. C.
de temp. appel. & in c. ex ratione. de appel. fed nunc sumus
prope finem triennij a tpe appellatiōis: ergo dicta appella-
tio est desertā. Aut consideramus dispositiōē statuti: & tūc
prout in themate narratur statutum uult, q. appellans debet
intra mensem fessisse cām appellatiōis expediti, aliās eo
elapso appellatio est desertā, q. talis mēsis curat a die co-
missiōis, q. pro habēdo iudice opus est supplicari, ut erat
in casu nro: fed ita est, q. causa ista non est terminata intra
mensem: ergo & c. si diceretur, q. dictus mēsis nō currit,
nisi a die commissiōis, & q. causā commissā adhuc non est,
† dico q. appellans debet facere diligentiam suam, petēdo
cām committi instanter & instantissime. l. si. s. illud. in uerfi.
in summa. C. de appel. & in auth. sed lis. eo. ti. iuncta p. m. z
opinione ibi posita in gl. q. est cōiter approbata, dicit gl. ibi
dem, q. speciat ad appellatē notificare Principi, ad quem
appellatum est, ut cām committat proceribus dirimendam:
& illam opin. approbat ibi Saly. Cal. Ange. Ray. & dicit ibi
Saly. q. Doc. cōiter ibi tenet, & pro hoc allegat legem. qm nō
nulli. C. de appel. & l. 2. in fi. C. de temp. ap. & quia ipse appel-
lans est huius rei cā & origo, arg. l. in tribus. ff. de iud. Ita et
tenet Ant. de But. in c. ex infirmatione. in l. col. de app. & ne-
minem inuenio contrarium tenentem. Vnde dicit Ange. in
d. auth. sed lis. q. dum tex. ibi dicit, q. cā remanet intacta, q.
deuoluerit, ad consistorium principis, donec cām dirimendā
commiserit, et debet intelligi, si appellatus fuit sollicitus in
traducendo causam: sed non potuit: quia non habuit aditū
ad principem, & ideo secundū eum est introducūm, quōd
appellantes uadunt ad cameram Principis, & sollicitant pro
tariū, & pulsant ad cameram, prout inducenda appellatiō-
nis, & causā, & faciūt rogare notarium coram testibus, quōd
non possunt habere aditū. Bene facit, quod no. gl. in c. cu-
pientes. §. quōd si per uiginti. de elec. in 6. in uerfi. propo-
tam. & glo. in c. 1. & in c. plerunq. de referi. † que uolunt,
quod ubi quis est impeditus facere actum in termino sibi
statuto, non excusatur, nisi protestetur de impedimento. Vñ
de dicit lo. de Imo. * in d. s. quod si per 20. ubi refert Domi-
ni. de sancto Gemi. quod semel obtinuit causam appellatiō-
nis, in qua appellans non poterat habere coram iudicis, &
transiit sibi tempus sine protestatione, quia per illam negli-
gentiā in non protestando succubuit & not. Bar. in l. 3. dies
quando appellandū sit. & Anto. de Butr. in d. c. ex ratione, &
in c. si. de app. Et in proposito nostro consilium Ang. in cō-
fil. 140.

fil. 1. 40. incip. quidam Mattheus etiam, ubi dicit, quod quidam appellavit ad dominos priores, qui dñi debent committere appellationem uni iudici civitatis neutri parti suspecto intra tres dies, ex forma statuti civitatis Castell. & quod iudex terminare debet eam intra decem dies commissionis, alias sit de ferta, & si contingat, per dictam appellationem priores non commiserunt non solliciti, an appellatio sit de ferta, consulto quod sic: quia si cum deberet dici priores requiri per appellationem, & cum oportunitate. Et sicut dicimus in iudice, qui requiritur, ut det Apostolos. l. r. ff. de lib. d. ca. ab eo, de appellatione. 6. Quibus Apostolis assimilatur talis commissio: nam sicut per Apostolos appellans dimittit ad iurisdictionem prioris, & sicut iurisdictione iudicis ad quem ita hic transmittit ad iudicem, cui sit commissio, nisi dicatur in casu nostro, quod non sit primum tempus, in quo fieri debeat dicta commissio: quia dico, quod si ad faciendum terminare eam appellationis non habet appellans nisi unum mensem, non habemus dicere, quod ad faciendum suam indulgentiam faciendo eam committi debet huius plus: quia si sequeretur absurdum, quod in eo, in quo minor exigeret dilatio, maius spatium haberet, quod non est dicendum, ut l. r. C. de dilata. Et statutum debeat interpretari, ne contineat absurditatem. Scire oportet, si aliud. ff. de executio. l. nam ab surdum. ff. de bo. libe. no. Bal. in l. qui cumq. in 7. col. C. de fer. fug. & in l. omnes populi, in 14. col. ff. de iusti. & iur. & bene facit, quod ibi no. Bar. in 6. q. prin. & l. non dubium, C. de legib. & quod ibi no. gl. in l. dñi. §. si de dam. inf. & glo. incipit, quidam iudicare. Et etiam non videtur sufficere, quod se mel tentavit adire superiorem pro impetranda commissione, quamvis impeditus fuerit appellans, nisi impedimentum persequeretur: quo casu narrati debet per appellatorem: ita colligitur ex no. per gl. in d. §. si per viginti. in ver. proposita. ibi dum gl. dicit, donec Papa sui copia faciat, & ibi hoc expresse volunt omnes doc. & Ant. de Bu. in c. rone, circa 5. vel 6. col. in ver. ex his et, & in c. finem 3. col. de app. Bene facit text. in d. l. si s. illud. in ver. summa ope. & text. in auth. de his qui ingred. ad appell. §. r. in ver. si neuter. Si ergo predicta non sunt servata: ergo &c. Hoc alio effectu appellatio est de ferta, si etiam consideremus consuetudines provinciales, quibus proutum est, quod causa appellationis intra tres menses a die appellationis connumerandos expeditur, certum est quod appellatio sit de ferta: quia indistincte dicta constitutiones, siue sit opus impetrare commissionem, siue non, volunt quod causa terminetur intra tres menses a die appellationis: & sic est in dictum tempus expediti debeat appellatio, siue qua causa appellationis terminari non potest, l. 2. ff. de iurisdic. iud. c. praterea. de offi. deleg. Alex.

ADDITIONES.

- * Appellans. Vide quae addit infra co. lib. consil. 167. Et omnino consil. 12. col. 1. lib. 6. & ibidem latus co. penul. ubi declarat. Natta.
- a Incertum idem Phil. Fran. d. c. in alternatio. Panor. c. 2. de app. Alex. infra co. consil. 167. consil. 185. & lib. 7. consil. 79. col. 2.
- b Ultimo. Cur. Senior consil. 1. col. 3. consil. 44. col. 7. Anto. Cor. in rep. ver. l. op. l. pacta novissima. C. de pactis. limitat. l. si l. si frum. l. se quitur. col. 1. de ver. ob. l. si idem cum eodem. & ibi Deci. de iur. om. iud. l. si filio pater col. 1. de leg. 1.
- * Io. de Imo. Vide Alex. & Mod. in d. l. propterandum. §. finem utraque. C. de iudi. & Alexand. consil. 69. col. 2. lib. 7. & infra hoc cod. libro consil. 167. Et vide Deci. consil. 356. col. 2. ubi limitat in tempore nisi, quod praegratit a statuto. Item nisi impedimentum esset notorium. Item nisi statutum diceret, quod impedito facto iudicis non currat tempus, quia ut protestatio operetur, videtur remissa protestatio. Natta.
- * Impedimentum. Idem dicit Alexand. supra consil. 19. lib. 1. colum. 2. Natta.

S Y M M A R I U M.

- 1 Locatio ad modicum tempus cum pacto de renouando est alienatio.
- 2 Emphyteuta non potest locare ad longum tempus etiam cum pacto, quod non transierit utile dominium, ne sit frans. nam. 4.

V I S s duobus elegantissimis consilijs * celeberrimorum Iuriconsultorum D. Fran. Retini, & D. Andrea Siculi concludentium, quod locatio facta de novennio in novennium cum pacto de renouando, a dictatur esse alienatio: advenit in illa uendicet sibi locum bulla Bonifacii Romani Pontificis in ea parte, in qua loquitur de solutione sextae partis, vel capifolii, & de inuestitura recipienda per eum, in quem alienatio est facta: adeo compendiose ac subtiliter ac recte est per eos allegatum ac consultum: ut nullus foret dicendi locus ceteris relicto videat. Confirmo itaque eandem conclusionem in primis per text. no. in s. neq. in auth. de non alie. col. 2. juncto s. emphyteusim, in eo. tit. na. text. in d. s. emphyteusim, prohibeat cedere posse rem ecclesiasticam in emphyteusim perpetuam: sed solum pro recipiente pro filijs & nepotibus, & sic usq. ad tertia generatione inclusivum, modo dicit text. in s. neq. quod si in praedicta concessione facta recipienti pro se, filijs, & nepotibus fuerit actum, quod post secundam generationem facta debet concedi tertia, vel quarta: non valet talis conventio allegata: quia si hoc fieri permitteret, nihil aliud esset, quod per renovationem & machinationes concessiones reddere & efficere perpetuas, & priuationes rerum ecclesiasticarum inducere. Et ideo in proposito refert Ang. in d. s. neque. per illum text. ubi videtur esse casus expressus: & sicut tutor vel curator minoris alienare non potest sine decreto, ita nec locare alicui pro uno vel duobus annis hoc actio, quod finientibus istis duobus annis debet eidem conductori pro se & successoribus suis locari: quia haec est species alienationis, sed ubi esset talis persona, quod posset alienare & locare cum d. pacto, pactum tenet: ut est de mente gl. si ibi Ang. ibidem. Secundo adducitur id quod no. Card. in cle. r. in s. fin. pen. q. de reb. eccl. non alie. ubi dicit, quid si praestatur, qui prohibetur locare ad longum tempus, i. ad decem annos: ut in d. cle. t. cum ibi no. locauerit ad novennios, & finito ult. anno locavit ad alios novennios inchoandos a die finitae primae locationis, an valeat. Et videtur quod non quia istud dictum de locatione concludi videtur in fraudem legis prohibentis plato posse locare ad longum tempus, alleg. not. in cap. quanto. de priuil. Sed ita est in proposito, quod praedicti emphyteutae habentes utile dominium non pnt nec de iure cõillocare * ad longum tempus, nisi consentiente dño & soluta quinquagesima: iuxta l. si. C. de iure emph. hoc voluit Spe. b. in tr. de loca. §. nunc aliqua. ver. 1. 2. c. duobus. ver. seq. & expressus Io. de Imo. in c. potuit. de locato. in 14. col. in ver. si pot. an emphyteuta possit locare & c. nec ex forma bullae pnt alienare, quin teneat acquirens ad emphyteutam dictae sextae partis, & ad inuestituram petendam: ergo de tali locatione facta de novennio in novennium debet iudicari tanquam de locatione ad longum tempus: quia videret illa reiteratio tps locationis & renovationis appposita in fraudem: ut dicit D. Car. quia utrobique est eadem ratio, itam in casu suo. q. in calumnia. Tercio bene facit, quod no. Cy. in l. 1. in 3. q. C. de iure emphy. ubi vult, quod si conceditur res in perpetuum, vel ad longum tempus ad renouandum de quinquennio in quinquennium, de proprie concessio, quae de iure vocatur precaria: ut in c. de pre. quae non differt ab emph. no. Bar. in l. 1. C. de iure emph. accedunt concord. de quibus in 1. consil. Sed ita est, quod ubi hñs utile dominium concessisset in emphyteusim, & habere locum tps ad bullam, quae vult, quod pro translatione utilit. dominij facta ab ipso hñce utile dominium, debet solui d. sexta pars & peti inuestitura per concessionem iudicem in emphyteusim factam ab emphyteuta, vel ab alio habente utile dominium ipsum em conducentem: & nihil amplius remaneret penes illum qui huic secundo concessit, ut in glo. & doc. in l. fin. in ver. ubi. a. vendere. C. de iure emphy. no. Bar. post glo. in l. 1. ad e contrario. & in ult. col. C. de acq. poss. & gl. & Bart. in l. 1. ad Treb. & Io. And. in c. potuit. de locato. & Ang. in l. q. ubi s. differentia. ff. de acq. poss. Et idem dicendum in locatore ad longum tempus, qui quantum ad materiam non videtur differre ab emphyteusi, cum in utrumque: tam in emphyteutam quam in condu-

Lib. II. Conf. Alex.

ADDITIONES

- E P I T O M E

CONSILIVM CLXV

¶ Circa primum dubiū, quo q̄rit, an licitum fuerit d. lo. re-
conuenire dictam matrem eius & auunculum non obstante
q̄ ueniam non petierit, & dico q̄ de iure dicta reconuenit
& processus renuit; quia nō de subita ad ualiditatem proces-
sus s̄m Guil. de Bar. Fulin. l. fin. de in ius uocan. & per l.
quensis. fi. coti. & ibi ponit Guil. ubi per remittere per partē,
& si esset de substantia iudicii non posset per partem remitti-
ti, ut nō. gl. in c. de causis. de offi. dele. & in c. si de re. in i. &
in c. 1. de lib. obla. & in c. sepe. de uer. fig. & in auth. offe-
ratur. de liti. contēst. Et hoc statim procedit in casu nō; quia
p̄supponitur, q̄ mater non fuit in ius uocata, sed sponte uen-
nit, quo casu cessat prohibitio d. l. quamuis. Et etiam in
prima comparatione & oppositione facta per matrē contra re-
conuentorē uel eius procuratorē nō fuit oppositū de consen-
su non petita, unde cum a principio non opposuerit, ut cōse-
nssit s̄m Bart. in d. l. q̄nis. per. l. fin. C. de excels. si fuisse
petit. in prin. C. de iur. Preterea et̄ iudex postea ueniā cōcessit.
¶ Super s̄cō principalī quaesito, quo quaerit, an dictū asser-
tū infirm dicitur dicat publicū infirm liquidum; adeo q̄ cir-
ca ea q̄ petita fuerunt per do. Thadēam occasione dicti in-
firi non debeat fieri cōpromissum stante statuto ubi rubri-
ca, q̄ cā ueritates inter coniunctos debeat cōpromitti,
maximē in uer. inci. h̄c oīa sunt uerba & c. & stantib. ex-
ceptionib. positis in parte d. lo. Et dico, q̄ nō debet iudex p̄-
nunciare iur. p̄ dicta cā principalī inchoata sup̄ dote, uel non
esse faciendū cōpromissum, p̄t̄r p̄nunciatur, q̄ statutu pō-
nit regulā, q̄ q̄libet cā, lis, uel controuersia uertens inter cō-
iunctos deat cōpromitti, nisi de debito, de quo esset lis, &
q̄o, uel controuersia, appareret publicū infirmū & liquidū,
& infirm d̄t esse publicū, q̄n̄ et̄ publica manu factū, in for-
ma solēni. auth. c. 2. de fid. inst. cum ibi nō. per Doc. nō. plenē
Sp. in i. de instr. edic. s. nunc d̄m̄ referat in prin. & ita et̄
h̄t in repe. q̄r̄rib. Bar. in l. si quis ex argentiariis. s. si
initium. fi. de ed. ubi ad hoc all. t. in s̄d si fici in fici. cau.
s. seq. in auth. de inst. cau. & fi. Sed ita est, q̄ cōtra dictū as-
sertū infirm fuit oppositū; quia nō erat contestū & rogatū
p̄ publicā pōnā, neq; in authentica forma redactū, & anteq̄
constaret de istis p̄fatis, & esset facta plena fides, q̄ parte
s. dominz

plus nomen instrumenti, ut uult Bal. in l. cum precipi. per illa
tex. C. de proba. & in l. f. s. in computatione. C. de iur. deb.
et in l. 1. C. plus ualere quod agitur. & in l. f. non fortem. s. r.
f. de condi. inde. & Io. de Imo. in l. f. s. a quibus appell. nō
fertur quia statutum prædictum loquens de instrumento, ubi
pro & liquido, videtur accipere instrumentum purum & liqui-
dum pro debito puro & liquido, de quo constat per instru-
mentum: fic accipitur ibi continens pro contento: ueritas
accipitur in l. solent. in princ. cum gl. in vers. si ostendimus
de offic. proconful. cum concordari ibi allegatis, in l. a. l. f. in
ver. causa li. quidam. cum ibi no. C. de compen. & in c. fide.
po. & l. pure. in prin. f. de doli excep. l. cedere diem. in verb.
pu. de verb. significati. & ita est mens statuti. Accedit ad prædi-
ctorum confirmationem id quod not. Bal. & Saly. in l. neque.
C. de compen. ubi per ibi not. dicunt, quod licet debitum sit
liquidum, tamen non potest fieri reconuentio, nec debet
cedi ad executionem ante reconuentionem, quod intelligit
verum f. de facili & cito posset liquidari, per id quod ha-
batur in l. fin. co. titu. & per not. per Inno. in c. 2. de ordi. co-
Et quando intelligatur potuisse de facili, vel cito liqui-
ri, committitur iudicantis arbitrio: not. Cy. in l. fin. 4. q.
C. de compen. post gl. & ibi etiam Bal. & ibi no. in l. gl. & Bar.
in l. f. s. a quo f. v. in postleg. & Innoc. & alij in carentes.
cl. 2. de testi. & Bal. in l. 2. C. de edic. diu. Ad r. toll. & in l. fin.
C. de ordi. cogni. Et satis videtur potuisse cito liquidari, si
in tra tempus instantiæ causæ dotis circa quod erat determina-
ta causa dotis potuisset expediri & liquidari causa recon-
uentionis, non pro. per Bar. in d. l. f. s. a quo. & expressius hoc
uult Ang. in l. ille a quo. f. de testamento. ff. ad Trebel. ubi
dixit f. quod quoties opponitur in causa aliqua exceptio f.
potest liquidari intra tempus, intra quod instantia ipsius ca-
usæ debet sopiri, ita quod in illud tempus iudex potest delibe-
rare maturè, qualiter sententiam ferre debeat, talis exceptio
dicitur requirere altiorum indaginem: allegat d. l. f. s. a
quo. cum ibi not. ergo cum dicta causæ dotis ageretur ordi-
nariè & non executiue, ut patet in processu, eadem erant in-
stantia causæ reconuentionis & prin. Et sic apparet ex his q.
no. Bal. & Saly. in d. l. neque. quod propter dictam conuentionem
non illud debitum duri fuisset liquidum non habetur p.
liquido, nec eius fieri debet exactio hante reconuentione fa-
cta super eo q. poterat cito liquidari, & intra eandem instan-
tiam, aliud dicere, si D. Thæda intentasset uiam executi-
uam petendo executionem instrumenti, quæ uia habet bre-
uem & celerem expeditionem ex forma statuti, & hanc dif-
ferentiam, an petita sit executio instrumenti, an uerò ficticia
ordinaria actum ad debitum, de quo apparet instrumentum,
facit Bal. in d. l. f. non fortem. s. r. in f. f. de condi. indebi. &
istud bene attendendum. Ex quibus cōcludo fuisse minus ne-
ce iudici carere pro dominum iudicem, & bene appellari per
dictum Ioannem. Ego Alexander.

* Regeritur incipiendo 2 2. dub. conf. 101. lib. 4. Natta.
* Infra. Pa. 1. 2. C. de compen.
* Verum. ¶ Vide hoc Alex. in apof. Bart. in auth. & confequent. C. de fen. & interlo. om. iudi.
* Exceptio. ¶ Ponit de hoc quando dicatur fieri probatio incipiendo Alex. in 1. 5. de condemnation. col. fi. ff. de re iudi. Fel. in c. vniuersali feculo. col. 6. de iure. Et ita opinio. quod fufficit opponere compenationem. fi liquidari poffit infra in titulum. in fine Pau. de Calum. in e. C. de compenatio.
* Instrumento. ¶ Quid in caufa executiva. an procedat reuocatio. Vide Soc. conf. 167. vlt. dub. lib. 4. ubi etiam habes. quid ubi imploratur officio iudicis. Natta.
* Hoc conf. dupliciter eft. infra conf. 101. vol. 4.

Non ualet appellatio incerta nisi intra tempus appellat
declaretur.

CONSILIVM CLXVII.
V I s o processu inter Iacobum de Spinellis ex una, &
Antonium ex alia, & uisa appellatione interposita per
dominum Antonium ad Reuerendissimum dominum Lega-
tum Bononiæ, & ad Vicarium Reuerendissimum domini archi-
episcopi

episcopi de Ravenna, & ad quemlibet alium iudicem com-
petentem. ¶ Dico breuiter, q̄ cum non appareat intra decē
dies datos ad appellandum, q̄ d'appellans declarauerit, co-
ram quo iudice intendebat dictam appellationem profici,
q̄ appellatio non procedit per iura & rationes quæ sunt su-
pra in alio consilio. Vilo processu * casuum veritatem &c.
Cui adde, q̄ non est curandum in dicto casu, an iudex a quo
appellationi detulerit, & terminum appellanti præfixerit.
Nam illam dñam non curat Archi. 2. q. 6. c. i. quis in diem.
Et colligitur ex verbis Ioan. Andre. in d. cap. in alternatiuis.
dum dicit q̄ p̄ ad vnum certum & non ad plures est appellā-
dum, aliās nec certi Apostoli, nec dari, nec peti p̄nt. Et ē tene-
bat Gui. Naf. vt refert Archi. in d. c. i. quis. aliās siis cui.
de offi. deleg. lib. 6. Nam illa rō, q̄ apostoli, seu lñe dimissio-
ne ad certum iudicem ad quem petendi sunt, ostēdit, q̄ nō
attendatur, an iudex a quo receperit appellationem & præ-
fixerit appellanti terminum vel non. Et q̄ dñā non fit bo-
na, tenet Spe. & Io. And. in tit. de appell. nunc tractemus.
verū, quid si appellatio ad legatum? vbi volunt, q̄ si dico,
appello ad legatum vel Papam, mihi optione seruata coram
quo velim proficui, non ualet appellatio nō facta distinctio-
ne, an talis appellatio fuerat recepta a iudice, uel approbata
parte, uel non. Bene facit, q̄ dñi Spe. subdit, & Io. And. in
uers. sed q̄ si q̄s dicit ē d. Abb. Sic. in c. 2. de appell. ubi cō-
cludit q̄ si q̄s dicat simpliciter, appello, nisi dicat ad quē,
non ualet appellatio pp incertitudinem, q̄ ad plures pote-
rat appellare, nisi intra t̄ps datum ad appellandum declara-
uit, coram quo uelit proficui appellat. Hoc ultimum tñ hēt
fortasse aliquod dubij magis q̄ casus noster, per ea quæ not.
Io. And. in c. ut debitus, de appell. & Bal. in l. apertissimi. C.
de iudi. & Io. de Imo. in d. s. i. quis. Item non obstat, si dicatur,
q̄ ut app. ad legatum: quia fuit primō nominatus in appella-
tione, arg. l. quoties. in prin. ff. de iur. & l. qui soluendo nō
erat seruus. ff. de hære. insti. q̄ rñderi potest, quod illa iura
loquuntur in dispositione ultimæ voluntatis puræ in relicto
quod p̄sumit fieri propter affectionē uel meritū. l. nec adie-
cit. ff. pro socio. leg. si fuerit. ff. de reb. dub. unde refertur ibi
ad primū nominatum, & expressē Io. And. in d. s. nunc tra-
ctemus. in additione q̄ incipit, ideo. Nec obstat, quod ad sup-
plicationem illorum dñorum de Spinellis in d. cā appella-
tione fuit associatus alius iudex; quia ex quo appellatio nō
ualet, non facta dicta declaratione intra tempus datum ad
appellandū, non potuit consensu partium postea ualidari: ut
in cle. si appellationem. cum gl. de appellatio. & no. Bal. in au-
dien. c. i. q̄. C. de tempo. appell. & in l. Centurio. ad si. cū
simi. ff. de iur. & pupil. Non obstat, prædictis, quod not. Io.
de Imo. in l. 1. s. i. quis. ff. de appell. ubi concludit, quod de
iure talis appellatio ualet per rationes ibi per eum positas.
Et in alio consilio allega. quia rideo, q̄ in cā ista appellatio
nis seruandum est ius canonicum: q̄ est cā denunciationis
euangelicæ seu iudicialis, q̄ spectat ad ecclesiam. c. nouit. de
iud. cum sit materia, in qua seruari dēt ius canonicum, & nō
ciuile, ut in c. cleri. de iud. Et ibi per dict. Doct. maxime Ant.
de But. q̄ quod est q̄n materia est mista non merē ecclesiasti-
ca & non merē ciuilitate in foro ecclesiastico seruari dēt
lex canonica, & non lex ciuilis discrepans a canone: ut no. in
c. cum effes, & in c. relatum. de testa. Bene facit, quod uoluit
gl. notabilis in c. quod cle. de fo. comp. & quod not. gl. in cle.
dispendiosam. in uersuram, de iud. & in c. 2. de reg. iur. in
6. Fortius dixit Ant. de But. in c. quod cle. circa mediū, q̄
ubi cumque contingat coram ecclesiastico iudice tractari cau-
sam laicā, de qua potuisset cognosci iure ordinario a iudice
seculari: tamen quod ad appellandum, & an appellatio procedat,
attenditur ius canonicum, & non ius ciuile, quia istud
ut concernere ordinem iudiciorum, ideo attendi debet ius
loci, in quo causa tractatur, iuxta id quod habetur in leg. 1. in
prin. ff. de iur. & l. 3. s. i. ff. de testib. not. l. 1. c. de eman-
ci. libe. & in leg. 1. C. que sit lon. consue. & in l. cunctos popu-
los. C. de sum. tri. & per Imo. & alios in rub. extra de consue.
& Spec. in tit. de fer. s. 1. uers. sed pone. cum suis multis con-
cor. Sed hæc cā agit coram iudice ecclesiastico: ergo &c.
Lib. II. Consilii. Alex.

¶ Ex prædictis concludo pronuntiandum esse, dictam appel-
lationem nō procedere, & non ualuisse. Alexander Bononia.
A D D I T I O.
* Processu. Quod consil. habes supra: 164. hoc. co. lib.

E P I T O M E.

Remissio damnorum, interesse, & iniuriarum etiā
in tractatu pacis, non excluditur ad terras quæ vendi-
cari possunt, quibus alter alterum tempore belli seu
discordiæ spoliavit.

C O N S I L I U M C L X V I I I.

R E Q U I S I T V S vt breuibus dicam, quid sentio super
illo articulo, quo consulerunt supra scripti celeberrimi
partes do. Marianus & do. Bal. An per illa verba de quib.
in d. consil. q̄ magnificus dominus Raynutus de Farnese ex
vna parte, & magnificus dominus Ildebrandinus de Vrsinis
ex altera, certa scientia & non per errorem, vel dolo, vel me-
tu ducti per se & suos heredes fecerunt vnus alteri: & alter
alteri finem, refutationem, & quietationem, & pactum de vl-
terius aliquid non petendo vel exigendo per se, vel alterum
eorum nomine de, & pro omnibus & singulis damnis & ini-
teresset: & expensis & iniurijs factis: & receptis inter d. par-
tes tam tpe guerre, quam tempore pacis, tam per se & eorū
subditos: q̄ per quoscumq̄ magnificos eorum antecessores
vsq̄ ad præsentem diem, &c. intelligatur esse derogatum
iurib. quæ d. comes Ildebrandinus vigore maxime cuiusdā
imperialis concessionis feudalis habere pretendit in non-
nullis castris, terris, & locis, quæ nunc tenentur per filios &
hæredes d. domini Raynutij, & quæ tempore tenebantur p̄
d. dom. R. ¶ Puto concludendum q̄ non, quia per illud uer-
bum, damnis, non vñ facta remissio iuris vendicandi dictas
res occasione vitiis dominij acquisiti dicto comiti, & suis he-
redibus occasione concessionis feudalis: iuxta c. 1. s. 1. de in-
uesti. de re alie. fac. c. 1. cum ibi no. de ca. Cor. ¶ Hoc probat-
ur, quia q̄n res non desijt esse in domino d. comitis Ilde. li-
cet sit capta vel occupata, aut furto substracta non dñ
datum d. comiti. Ilde. quia aliud est damnum dare in
re, puta re deteriorare, uel deualtere, uel disrumpere: aliud
est furto uel rapina subtrahere. l. 2. in prin. & s. si quis nō ho-
mines. ff. vi bo. rapt. ibi dum dicit, aut rapuerit, aut damnu
detulerit. l. si quando. C. vnde vi. ibi, de rebus abreptis uel
inuasis, vel damnis datis: & illa aduersaria ponti debet iter
diuersa. l. hæc verba ille. ff. de verb. fig. ¶ Etiam probatur in
l. nauta. in si. ff. nau. cau. p. stabu. ibi dum dicit tex. quæcum-
que de furto diximus eadem & de damno debent intelli-
gi. * vnde per illum tex. dicit ibi Bal. quod cum furtū & dā-
num sint species separate: ut ibi patet, sequitur q̄ si statu-
tum dicit, q̄ pro damno dato credatur sacramento accusato-
ris, non habet locum in furto, nisi quatenus ius commune
disponeret. ideo dicit, q̄ si quis de uinea exportauit frumē-
ta, cum in ea non incidit ipse sic quia non dedit damnum
sed commisit furtum, nōn stabitur sacro accusatoris. Et idē
dicit Bald. in lat. prætor. in prin. ff. de iureiur. ubi dicit, q̄ si
statutum disponit, q̄ de damno statetur facio accusatoris: ali-
quis accusat aliquem de exportatione lignorum, an debeat
credi sacramento suo, concludit q̄ nō, quia damnum est de-
terioratio rei. Sed hic non allegabatur lesio circa res: præte-
rea s̄m cum istud factum cadit in speciem furci, alleg. l. 1. s. 1.
ff. de incen. rui. & naufr. & l. si quis rem. cum ibi not. ff. si
cer. pe. ¶ Probatur et ultra all. per eum in l. si seruus seruus.
s. si quis in manu. & s. si oliuā. cū s. seq. ff. ad l. Aquil. ubi act.
leg. Aquil. quæ locum habet pro damno dato. inf. ad l. Aquil.
in prin. & quasi per totum, & d. l. si seruus seruus. s. 3. autem
capite. non habet locum pro furto. ¶ Pro hoc allego gl. in l.
prætor. s. hoc edictum in uers. alijs. ff. de dam. infec. quæ di-
cit q̄ furtum non est proprie damnum sed improprie. Et
cōstat, q̄ statuta & contractus intelliguntur in casu proprio.
l. quicquid aliteringend. ff. de uerb. obli. constitutionibus ff. ad
municip. l. ueterib. ff. de pac. & quod not. Bart. in l. libe-
rorum. ff. de uerb. signi. dum tractat, an appellatione filiorum

In contrahib. veniant nepotes. & Arch. l. 7. q. 4. c. si quis suadente, dum tradat, an in contrahibus masculinum cōcipiat fœmininum cum suis pluribus honor. Facit et ad prædicta. l. 3. cum ibi notatis. ff. de peti. har. Et quod aliud sit ipsa res principalis aliud eius pretium, & aliud sit damnum est tex. in l. 1. & ibi ponderat Cy. de edic. ac. ¶ Cum ergo intendat d. Comes terras prædictas, seu earum possessionem vendicare, seu recuperare, quib. alias ipse vel sui pdecessores pum & inuasionem spoliat fuerunt licet q non intelligitur tali iuri renunciati, licet sit pmissum non petere dana. ¶ Non est obli. q si tunc verbo interesse, cōprehendat renunciatio d. iuris uendiendi rem ipsam, seu substantiam ipsius rei principalis: quia interesse est proprie damnum emergens & lucrum cessans pp factum, vel omissionem quod fieri uel omitti nõ debuit, no. gl. & doc. in l. 1. C. de sen. quæ pro eo quod interest. Ex con. quod dñ. q est damnum emergens, patet q non comprehendit rem ipsam principalem extantē: ut probauit supra, & minus ē in casu nro casu ipsa, quæ sunt d. Comitibus, pnt dici lucrum cessans: & ē fm dispositionem Bart. in l. 1. C. de sen. q pro eo quod interest in r. q interesse proprie & strictē sumptum, prout accipitur verba in contrahibus: ut supra dixi, differt ab ipsa re principali, quæ mihi restituenda, uel debita est. ¶ Nec ē super uerbo expensarum comprehendit ipsum principalem pretium: est tex. singularis fm Bar. & doc. in l. quibus diebus. s. 1. ff. de condi. & demon. facit c. in nris. de iur. & damno dato, & no. Bald. in l. alimenta. C. de neg. gest. ¶ Nec ē per remissionem iniuriæ derogare d. iuri uendicanti caltra & d. dñio, quia t remittens iniuriam nõ uel remittere ius consequendi damnum, q ex iniuria passus est: ut decidit Dy. quem et sequitur Bal. in l. si pro fore. in princ. ff. de condi. fur. per l. si unus. s. si a me. ff. de iniurijs. et ibi Dy. & no. Bald. l. si tibi. s. 1. ff. de pact. Ideo dicit Bal. q debeas ēē cautus, ut facias tibi remitti non solum iniuriam, sed damna & interesse. Et idem Bal. in l. domus. ff. de ser. urb. præd. ubi dicit plus, q si remitto in iurias, & expulsiões, & deuastatiões, non uideor remittere damna & interesse; fm Dy. quod ēt no. fm Bal. est de mēte Spec. in tit. de accus. s. i. uerfi. Sed quid si uulneratur, eadē ratione non uidebitur remississe dñum & ius uendiendi rē ipsam principalem. ¶ Fortificatur prædicta; quia in obligatione uel alienatione generali non ueniunt ea quæ quis sub pena est prohibitus obligare uel alienare, ut notanter inquit Bar. & alij in l. codicillis. s. instituto. ff. de leg. 2. per l. obligatione gñali. ff. de pig. & no. Spec. in tit. de pig. s. 1. ad f. uer. si quid. & et Bald. in l. 1. per illum text. C. quæ res pig. oblig. pos. & in l. uoluntas. C. de fideicom. & in c. Imperiali. in l. 1. col. de prohi. seu. alie. per Fed. & Ang. in auth. de resti. & ea q parit. in prin. & est in proposito nõ casus in c. in generali. in tit. si de sen. fue. contro. inter do. & agna. ubi in generali alienatione facta per uasallum non uenit feudum, c. ni si exprimat ut ibi. & in c. 1. de cap. q cur. aen. q talis alienatio est prohibita, ut in d. c. Imperialem. cum uul. ¶ Et patet de non petendo, seu per quod remittitur res uel actio, d. esse datio, & sic alienatio, ut inquit Bal. in l. 1. in r. col. C. de bo. ma. allegat no. per glo. in lapud acta. C. de transactio. in gl. in uersu pendente. iuncta gl. in uerfi. pacto. licet aliud sit in remittente: lit. seu transigente super lite, & ppea dimittendo fm eum per l. fideicō. C. de transactio. Et no. ē in proposito Bal. in l. si inter uos. C. coia. utriusque indi. & in c. 1. ad fi. de cōtrouerfia inter uasallum & alium de beneficio. ¶ Bene facit, q no. gl. in l. si quis obligationem. ff. de reg. iur. & quod in uariis locis per illam gl. tradunt scribentes maxime Bal. in l. pactum. in 18. q. C. de colla. & Ang. in l. contra iur. s. si. & in l. si unus. s. pactus. ff. de pactis. & in l. pacta quæ cōtra. C. de pac. in l. 1. in l. Modestinus & in l. Aquilius. & ibi no. moder. ff. de dona. ¶ ¶ Ultimo inquantū quærit, quid de expensis per ipsum Comitē pro recuperatio Castrū Victociæ de manibus dñorum Senensium, quod Castrum erat cōmunē dicti Comitiss & dicti R. Et occupatum fuerat per dñum Cōe Senarium. Dico illas faciendas pro rata per hñdes d. R. attento quod cum effectu fuis manu armata recu-

peratum * per dictum Comitē. Et hoc si expensam fecit dictus Comes communi nomine suo & socii, secus si suo tantum. l. si contra quem. C. de ædi. pri. l. si quis putans. s. frue cum similibus & in dubio præsumitur communi nomine fecisse, cum res pro qua fiebat expensa spectabat ad utrumque, nec possit pro parte comitis expediri, quin etiam expedire a parte confocij, ad hoc. l. post mortem. s. 1. & l. fna. ff. quando ex fac. tut. Et pbat. quia alias sequeretur, q comes uoluisset donare partem expensæ, quod in dubio non præsumitur, t quia vbi potest capi coniectura non donationis, non debet capi coniectura donationis. l. cum de indebito. in princ. ff. de prob. l. si cum aurum. ff. de solu. & Leleanger. s. qui reprobus. ff. de pign. actio. Vel oportet, q præsumeremus, quod comes habuit animum usurpandi partem confocij: vt d. l. si is contra quem. quod non est præsumendum in dubio. l. merito. ff. pro socio. ca. si. de præsum. Et ideo si comes habuit in expendendo animum expendendi pro communi utilitate, & repetendi expensam non afferat contrarium: quia sibi præu dicaret. Nec obli. si diceretur, quod dictū castrum fuit ablatum hostiliter per commune Senarium in odium & propter odium, quod habebat commune erga dictum comitem tantum: & sic debuit ascribi dictum damnum culpæ ipsius comitis tantum, etiam si odium illud esset iniustus: per no. p. gl. sing. in l. si merces. s. culpæ. ff. loca. & ibi doc. & per ea quæ habentur in l. pen. in prin. ff. solu. mati. & in l. cotem. s. qui maximos. ff. de publ. Et quod Bal. in l. si ea lege. C. de viur. quia responderi potest dupliciter, primò, quod vbi nõ apparet comitem sua culpa dedisse causam inimicitie & odij dicti communi * Senarium non debet ascribi sibi: teneat Bald. in dicta l. pen. in prin. ff. solu. mati. & refert ipse, quod ita tenet Dy. & etiam ita tenet Bald. in l. 2. s. itē si in facto de verbo. obligatio. per l. si per imprudentiam. ff. de eunc. & litem 10 quæritur. s. exercitu. ff. loca. ¶ Vel secundo respondeo, quod ubi commune Senarium non rationabiliter habuit odium & d inimicitiam cum dicto comite, imo absque culpa d comitis, & probetur, quod comes propter odium habuit diligentem custodiam ad castrum dictum, quam esset solitus habere ante dictum odium & inimicitiam: sic quod diligenter custodierit castrum ipsum: tunc dictum odium non ascribitur culpæ d comitis: ita est de mente illius singularis glo. in d. s. culpæ. & ita tenet Ioan. de Imo. Raph. Cu. & Paulus de Cast. in d. l. pen. in prin. ff. solu. mati. de Imol. & Ro. in d. 2. s. itē si in facto. ff. de verbo. obli. & Raph. Fulg. in prædicto s. culpæ. & ita etiam sentit ibi Saly. facit lex de damno. ff. locati. & l. ad eos. ff. commo. & ideo sit diligens aduocatus comitis circa probationem prædictorum, secundam quod uiderit expe dire in speciebus ipsis quæ per partem aduersam probabuntur vel capitulabuntur. Alex.

ADDITIONES.

Istud consilium est duplicatum infra consil. 2. obli. s. Natta. In hoc casu contrarium consilium And. Sicul. refert Dec. in Rubric. de sentent. quæ pro eo quod inter prof. Natta. * Intelligi. ¶ Hæc eadem ponit Iaf. in l. familia. col. 2. ff. de iur. om. iudi. * Nisi. ¶ Sequitur in iuris terminis Dec. consil. 83. col. 3. Natta. * ¶ Damnum. Alibi. 2. itacu. q. 63. Bal. Alex. l. 1. s. si quis nris dñon ob turb. C. de sent. quæ pro eo quod interest. in fi. et appellatiōe damni. & interesse ueniat rei pretium. Alex. conf. 127. col. 2. supra hoc dñi. lib. 3. Et utrum ueniat expensæ, vide tex. in c. nostra de iur. Roma. sing. 142. Et quod ueniat rei pretium Gram. decul. § 8. col. 3. Natta. * ¶ Non ueniunt supra consil. 16. num. 3. * Alienare. ¶ Hinc in generali hypotheca facta per maritum non ueniunt bona dotalia: quæ prohibetur alienare. Bal. & Alex. in l. si constaret. s. si maritus. ff. sol. mat. Natta. * ¶ Feudum. Consil. 2. in prin. Cor. conf. 124. col. 3. infra lib. 4. consil. 4. col. 1. lib. 6. Bal. Lauden. Præp. d. Imperialem. in prin. Roma. 2. si constaret. in prin. fol. mar. Paul. l. tutor. s. si de pignorat. actio. Iaf. consil. 83. lib. 3. ¶ In

1. In remittente. ¶ De hoc est melior tex. de iure in l. i. supra fundo. C. de transac. quem allegat Alex. conf. 41. col. 1. infra lib. 6.
2. Recuraturum. ¶ Ito. de Aza. conf. 3. ponit questionem de quodā qui recusat expensas pro recuperando caltrum nonnullis nobilibus tenens quod non teneatur restituere caltrum, nisi refectis expensis, refecti, & soluti iur. in l. i. in dno. r. interdu. in 1. notab. ff. sol. mat. & de pñd. vide pulchre Bal. conf. 8. incip. Erant quidam lib. 1. Et pñdo per dñs meliores res. Dec. in l. nemo pñdo. ff. de reg. iur. Et si dominus auferat caltrum de manibus uasalli tempore belli, uasallus non teneatur de melioramenta. Iacob. in qua inuesti. in verbo, de Caltro. col. 2. & repeti. impensas caltro defenso. Maria. conf. 2. lib. 1. Natta.
3. Communis. ¶ Facti, quia licet propter inimicitias superuenientes intel legatur statim reuocari legatum. l. ex parte. ff. de adimen. lega. tamen hoc uerum est, si inuicemque superueniant causa legatarij alijs secus. Bar. in l. cum rabalis. §. quoniam. per illum tex. de his quibus ut iudg. & ple nē sal. in l. hereditas. col. 2. C. eod. tit. Natta.
4. ¶ Absque culpa. Bal. conf. 2. 7. in l. 5. lib. 2. nam & seruus. neg. gest. Ale. in l. in his. in prin. fol. mat. v. de §. item si in facto. Hiero. Cag. rep. dñs functio. nu. 86. de off. a. fessio. adde. no. per Alex. in l. si Suchus. de ver. ob. in l. quod tex. si cer. pet.
5. In hac eadem causa contra consule. Barb. conf. 41. vol. 1. quem refer. (sic: improfforis errore dicat & 4.) Dec. in C. de sen. que pro eo. & conf. 83. col. 4. ver. 4.
6. Hoc consil. duplicatum est, infra conf. 20. vol. 5. ut per Aegid. Bosi. plures alios alleg. (sic: improfforis errore dicat hoc esse 167.) in ti. de ca ptu. nu. 43. Hier. Zanc.

SUMMARY M.

1. Statuta breuiantia pñd. non ualent contra ecclesiam.
2. ¶ Idendum est formaliter, ut pñd. in feudo. nu. 7.
3. Prescriptum licet fit contra uasallum, non tamen contra patronū.
4. Patronus non tenetur mutare uasallum.
5. Ignorantia probabili autēta restituitur contra pñd. 40. ar.
6. Restitutio datur aduersus sententiam et qui prius soluerat.
7. Lucrum raducatum perdere damnum est.

CONSILIVM CLXIX.

VISIO themate suprascripto, uidetur prima considera tione dicendum, d. A. nullo remedio posse succurri, primò ex uirtute statuti disponentis, quod qui possidet in qua si per annos 20. reliquam decimam velius decimandi, iustā habet pñd. & de sententiam. Et si diceretur, quod tale statum non debet extendi ad pñd. iudicium eorum, qui iure feudi acquisiuerunt ab ecclesia ius decimandi, cum tale statum laicorum dicatur tendere in pñd. iudicium ecclesie: ex eo quia fatetur oportebit, q. aut talis pñd. iudicium iure statuti intelligi pñd. iudicium aduersus ecclesiam statum 20. ann. ¶ Et tunc tale statum ualere non debet tanq. contra pñd. iudicium concessa de iure communi ecclesijs aduersum ipsas. c. de quarta. & c. illu. l. de pñd. & i. a. h. quā. a. tione. C. de sacro fin. eccl. Et praterea statum contra ecclesiam non ualer p ea, quæ habentur in ecclesia S. Marie. de consil. & c. nouen. de sent. excom. & c. si. de reb. eccl. non alien. & in auth. calā. & ibi per legistas. C. de sacro fin. eccl. & in l. cūctos po pulos. in §. quæst. per Bar. C. de summa trinita. Aut fatetur oportebit, q. satis pñd. iudicium oportebit subintrare in locum eius, cui ecclesia in feudum cōcesserit, & tñ statum ad hūc calum trahi non potest: quia etiā diceretur pñd. iudicium inferri ecclesie, quæ hoc modo alium cogere hūc in uasallū, q. eum quē uellet ecclesia & alium quam sibi expediret: ut in ca. ad audientiam, cum ibi not. per Hostien. de pñd. & Ioā. 2. And. ubi uolunt q. aduersus uasallum ecclesie non possit alius illud ius pñd. iudicium nisi legitimum tpe contra ecclesiam pñd. iudicium, quia diceretur inferri pñd. iudicium ecclesie, q. alius cogere hūc uasallū alium q. eum, quē sibi elegit. Nam ad hoc argu. pōt rñderi, q. pñd. iudicium possidens non possit se tueri pñd. iudicium 30. anno. secundum formam statuti: saltem uidetur, quod de iure communi possit se tueri pñd. iudicium 40. anno. quæ sufficit contra ecclesiam regulariter excepta ecclesia Romana, cōtra q. currit tñm pñd. iudicium 100. ann. ut in d. c. ad audientiam. cū conor. sup. alleg. Vel excepta aliqua ec clēgia, cui esset a sede Apostolica cōcessum pñd. iudicium cētena rē pñd. iudicium. Nā (ut mihi relatu est) pōt cōtingere, q. for tē abar. d. A. & auctores suos possedisse p annos 60. & circa. Vel et pñd. iudicium possessoris se tueri poterit uigore illius cōtentionis in ita: inter ipsū epm & clerū Paduanū ex parte Lib. II. Consil. Alex.

una, & cōtente Padue ex parte altera, per quam cōuenio nē ut esse tuti, qui 20. annorū spatio dicta iura possederūt.

3. ¶ Ex quibus inferi, q. si pñd. iudicium pñd. iudicium 30. annorum & ultra decurrit, quæ currit et ignoranti, ut l. si. C. de pñd. lon. temp. non est tractandū de restōne aliqua in integrum; quia restō in integrum non ut concedi ad pñd. iudicium 40. annorum, ut no. gl. in cle. l. de restō in integ. & gl. in c. ad au dientiam. de restō in integ. Praterea positō, q. restituti alia quia peti potuisset, tñ non ut peti posse in pñd. iudicium, q. a tpe quo lapsus est tps completæ pñd. iudicium 30. annorum 40. decurrit spatio est, disponens de pñd. iudicium 20. anno. non porrigit uires ad pñd. iudicium ecclē praeallegatis iu ribus superius. Et ideo possessor non pñt allegare, q. ipsi sunt feudatarij ecclē in dicto iure decimando, & q. tale ius in feudum acquisiuerunt iure pñd. iudicium 20. annorum ex forma statuti allegati: tum quia tale statum non habet uires ad pñd. iudicium ecclē, ut dixi. ¶ Tum et quia ad hoc ut aliquis pñd. iudicium feudum, non sufficit, q. simpliciter possederit rem feudalem, sed requiritur, q. appareat, q. possederit illā rem formaliter, & tanq. feudalem, & tanquam uasallus, ut si appareat ex aliqua feudali pñd. iudicium seruiti facti dñs feudi ab ipso possidente tanquā a uasallo, uel per alios similes actus tex. est in c. si quis p 30. in verbo, ut feudum, & ibi ad hoc illud tex. ponderat Bal. in 2. col. in tit. si de feud. cō. trou. inter do. & agna. & in c. si ibi no. Bal. post gl. de feu. dato in uicem legis commissio. Nam per talem possessionem formaliter habitat continuo spatio 30. annorum pñd. iudicium ius feudi aduersus d. laicum, ut dicto c. si quis per 30. ad uersus ecclē pñd. iudicium spatio 40. annorum, per iura supra allegata. Et in proposito dicebat Bal. in d. c. si de feud. ad. in vi. legis cōmissio. ubi loqueretur in ecclesia Romana uel alia habente speciale pñd. iudicium a Sede Apostolica, q. pñd. iudicium 30. annorum non currat, quia tunc requireretur tps annorum 100. prout supra fuit deducum. ¶ Et dato q. forte possessor dictæ decimæ præterderet potuisse pñd. iudicium contra d. A. ad eius tñ exclusionem spatio annorū 20. ex for ma dicti statuti, uel saltem spatio annorum 30. de iure cōi li cēt d. A. habere titulum & cām ab ecclesia per locum spon sū. §. in uicigalibus. cum ibi no. per Bart. ff. de publi. & no. Ang. in l. si cui in ult. col. C. de pñd. iudicium 30. annorum, & Ange. & Io. de Imo. in l. uisucapionem. & l. quamuis. ff. de uisucapio.

4. Tñ b ecclesia contradicente & uolente in uasallum habere dictum A. & non dictum possessorē, non possit dictus pos sessor se tueri aduersus ecclē pati uolentem eum posside re, nisi dictus possessor per annos 40. probasset se posside re non simpliciter, sed formaliter, si q. tanquam uasallus ecclesie possederit dictum ius decimandi, pñd. iudicium seruitiuū ec clē tñq. uasallus, uel alium silem actum faciendo, ex quo discerni possit, cum possedisset tanquam uasallum, iura probantur in d. c. ad audientiam. cum ibi no. per Host. Io. And. & alios de pñd. iudicium. d. c. si quis per triginta. cum ibi not. per Bal. ¶ Unde dicit in proposito Io. And. in addi. Spec. in tit. de feuin rubr. 1. col. q. si tertius pñd. iudicium contra uasal lum spatio 30. annorum, postea uasallus recuperare uoluerit feudum contra illum, qui pñd. iudicium perat ut uasallus, & fuerit exceptione pñd. iudicium exclusus dñs feudi, cui uasallus continuo seruierat, licet motam inter uasallum & illum pos sessor ignorauit, si uelit excludere illum possessorem & agere contra eum, certē poterit, ut ibi per eum probatur, ut in d. cap. si quis per triginta. uer. ut feudum, ut dixi. Vñ consulo d. Andrej, q. si dictus non possedit formaliter ab ecclē sū quod supra declarauit, potius curet, q. intenet ecclesia iudicium contra possessorem & rem aduocet, quā quod ip se agat, quia promptiora sunt iura ecclē. Tum quia dictū statum sibi non ut probauit. Tum etiam, quia aduersus ecclesiam requiritur longius tempus, Tum quia oportebit,

Liber Secundus Consil. Alexand.

quod possessor si uult dicere se p̄scripsisse in feudū probetur
se possidere non simpliciter, sed formaliter, ut dictum est. Si
aut possessor uelit dicere se p̄scripsisse, & interim exclusisse à
iure decimandi, non possit, q̄a ius non est p̄scriptibile. ca.
cām. de p̄scripto. Et per hoc non obstat glo. in c. i. in uer. p̄-
scriptione. de capel. mon. q̄a loquit̄ in iure p̄scriptibili sp̄a-
tio 30. anno. vel 40. Sed illud ius totale est imperscriptibile
per laicum, ut ecclesia, in casu quo aliqua p̄scriptio cōtra eā
decursā esset, posset ex apparenti l̄sione facilliter petere re-
futi. in integ. p̄ infra dicēda, & cum ecclesia rē aduocaret ad-
uersus possessorē peteret dictus ab ecclesia se in possessio-
nē induci uenire suarum inuecturarum. Sedō p̄suppono,
q̄ illa conuentione habita inter Episcopum & clericum ex par-
te vna, & cōtatem Padue ex parte altera, nō suffragat in alio
quo possessoris ius in hīs q̄ possidet iusto titulo, & modo legitimo.
Sed in themate p̄supponit, q̄ possessor titulo caret, ergo
ḡc. Et allegatio tituli cū illo spatio 20. anno. de quo loquitur
dicta conuentione, non sufficeret ad inducendam p̄sumptio-
nem tituli, sed oportet de titulo probari; quī agitur de p̄-
scriptione iur. qd̄ sit magni p̄iudicii. * ut in l. super lōgi.
& per titulu. C. de p̄scrip. long. tempo. & nota. Bar. in d.l. cū
de rem. vers. fi. de uisur. & per alios in d.l. fi. certis anni. C.
de pac. & p̄ doc. in c. peruenit. de cens. ¶ Istis duobus fi. p̄-
suppositis dico, q̄ aut nos querimus, utrum dictus possessor
possit excludi ab ecclesia, dato q̄ ipse possideret spatio 40.
anno. Et in hoc decisio clara colligitur ex p̄missis: q̄a ut
possidens dicat se p̄scripsisse totale ius decimandi, & nō
7 recognoscere ecclesiam; & nō pōt. d. cap. cām. ¶ aut uult di-
cere se p̄scripsisse dictam rem in feudum, & nō pōt obtine-
re possessor, nisi probet se possidere formaliter, i. tanq̄ va-
salus ecclesie possidet dictum ius decimandi, tanq̄ feudū:
probando p̄latiis fideiuitum tanq̄ uasallus, uel alius simi-
les fecisset; aut possessor h̄eac oīa probaret, tunc obtineret,
nisi ecclesia probaret se l̄sam ex tali p̄scriptione, & resti-
tū integ. peteret, ut patet ibi infra dicēdis. ¶ Aut quari-
mus, utrum possessor p̄dictus possit excludi d. cap. p̄-
scriptione tantum nō obstante. Et in hoc est aduertendum
primō, q̄ tps pupillaris etatis d. A. & ē tempus in quo pa-
ter eius fuit pupillus si tūc inceptat p̄scriptio debet de tali
p̄scriptione deduci, & qd̄ habuissent tutores, & sic tali tpe
usque ad etatem 14. annorum dormiebat, & non curabat
dicta p̄scriptio. l. sicut. & ibi not. C. de p̄scrip. 30. anno-
rum. & l. h. C. in quibus causis in integ. resti. nō est necessa. si
pater deductis temporibus pupillaris etatis dicti A. & eius
patris adhuc appareret possessorē possidere per annos qua-
draginta p̄scripsisset sine dubio, per d. ca. audientiam.
Et aut tūc sit dare remediū dico f̄latim. ¶ Si aut deducto tē-
pore pupillaris etatis d. A. & eius patris non appareret pos-
sessorē possidere per annos quadraginta, sed per triginta
& ultra, tunc aut possessor negaret ex toto cōpetere aliqd̄
ius ecclesie, a qua d. A. est legitime inuectus, & sic posset
pater recognoscere. Et cōstat, q̄ minori spatio quadraginta
annorū nō p̄scriberet per d. ca. audientia. cū ibi not. p̄
Inno. ¶ Aut posset affirmare ius d. comperet ecclesie
p̄dicta, & sic recognosceret ecclesiam in dominā. Et tūc ec-
clesia nō cōtradiceret uidere f̄sistere tempus anno. 30. * vt
per Inno. & glo. in d. s. in uetigalib. cū ibi notatis p̄ Bar. Vnde
fi d. A. intentaret iudiciū cōtra possessorē, & posset
per oppōndō exceptionē p̄scriptionis affirmare ius di-
rectū esse ecclesie, & si recognosceret ecclesiam caute faceret
d. A. si curabit, q̄ pralatus ecclesie cōpareat modo in iudicio
per interesse suo, & cōtradicat ac reuocat uelle posses-
sorē habere in uasallum. Quo casu ad excludendum d. A.
agentem pro iure quod habebat ab ecclesia, oportet q̄ d.
posset probet de p̄scriptione 30. anno. sicut oportet,
quando allegaret p̄scriptionē cōtra ecclesiam, & hoc p̄-
per cōnexitate iuris, qd̄ habet ius ecclesie cū iur. d. A. arg.
8 l. si communē. ff. quēdamodō serui. amitt. ¶ Et etiam propter
p̄iudiciū, quod peti posset etiā ex mutatione uasalli, q̄a
non debet cogi quod inuitus alius uasalli accipere. Et ista est

opin. Host. & Ioan. And.* in c. ad audientiam, quam etiam
ibi sequitur Anto. de But. Et pbatu hoc ex illo tex. non vio
lando, nec est ob. tex. in d. c. i. quis p triginta, qui loquitur,
qñ possessor formaliter possidet, & sic fuit a domino feud
receptus. Et loquitur de dicto laico, in cuius præiudiciu fu
cit pscriptio 30. anno. Et sñ ista pscriptio nem, qñ esse
de mente iur. & c. reducitur ad cōsonantiā. Et in hoc est
aduertendum: qñ si qñ concipere possum ex computo tem
poris id transcurri, facta deductione temporis pupillarit
tat. d. A. & patris sui apparebit dictum possessorē non posse
disse anni 40. completis. Et sic non erit cōpleta pscriptio
ecclesiæ, contradicente possessore: propter cuius pscriptio
nem & præiudiciu consequetur d. A. ex psona & iur. ec
clesiæ id quod ex sua ppria persona consequi non possit. v
dicit tex. in d. c. ad audientiam, & pari ratio apparet, qñ ec
clesiæ tunc pp præiudiciu ecclesiæ & statutu laicorum con
fabit per allegata superior. Plus dico, posito, sine præiudicio
veritatis, omnis præscriptio completa esset per dictum pos
sessorē contra d. A. tñ attenda probabili ignorantia, quā
habet d. A. succedens in ius alterius. I. qui in alterius. ff. de
reg. iur. & c. cum quis in ius. eo. tit. lib. 6. poterit d. A. petere
restitut. in inte. aduersus cursum dictæ pscript. Siue uelimus
dicere præscriptiōe esse decursum uirtute statuti, siue uir
tute iuris communis: hoc ex clausula generali, si qua mi
hi iusta cā esse uidebitur. Nam restitutio talis conceditur
et maioribus, ubiqueque æquitas distat ut concedendam. l. in
fin. l. sed si per pratore. s. hæc autem. ff. ex quac. cau. ma.
Quod aut ignorantia sit æqua & probabilis causa ad conce
dendam restitutionem in integrum aduersus præscriptiōe
decursam, uidet gl. not. in l. si partem. §. i. uerfi. urdō. p. si quemad
modum ser. ami. & glo. in l. i. c. de pa. pot. & firmat Specin
titu. de præscr. s. i. uerfi. pone colonum. & Bar. & Ang. in l. i.
si quis aut propter per illum tex. cū gl. ff. de i. act. p. priu.
& Ange. in l. heredem. aliās est in l. aus. ff. de calum. & in l. fin.
c. de præscr. non. tempo. & in l. si. ff. si quis test. liber. esse i
fue. & Io. de Imo. in l. Pantoniū. ff. de acq. hæ. dum allegat
not. in l. cum filius. s. in hac. de ver. obli. & plenius hoc tenuit
Io. de Imo. in repe. c. ff. de pscript. in 1. char. ubi etiam di
cit idem in pscriptiōe statutaria. Idem et tenet D. Alphas
Sicu. in c. uigilanti. de pscript. & Lud. Ro. in l. qui uniuers.
s. ff. de acq. poss. & in l. si verō. s. de viro in 40. ff. sol. ma.
10 ¶ Ista et fuerunt de mente gl. in l. 2. c. de iure emphyg.
uoluit, quod si heres emphyteute non soluit canonem intra
biennium iuxta d. l. 2. c. de iure emphyt. quod licet mero iu
re cadat a iure suo, ut ibi: poterit tamen ex dicta clausula
generalis uigore probabilis ignorantie restitui in integ. &
idem tenet Spec. in ti. de loca s. nunc aliqua. uerf. 38. & Cyn.
& Bar. in d. s. in hac. & in d. c. cum quis in ius. & Bar. in l. ad
diem. ff. de verbo. obli. & in l. Acilius. ff. de min. & Ang.
in l. si in fulam. in 6. ff. regule negat. de uerbo. obli. & in l.
sed si sub conditione. s. feruus alius. ff. de hered. institu. &
Balin. l. si in fi. c. si pen. ap. mor. interue. & Pet. de Anch.
11 Ioan. de Imol. in cap. poutit. de loca. ¶ Pro qua condonati
onem etiam facit: ubiqueque pscriptio currit contra aliquē
impedimentu iusto impedimento facti semper conceditur re
stitutio. l. Attilianus. ff. de seru. rustico. predi. & in d. s. si qñ
autem propter. ibi. cum glof. not. Cyn. in l. 1. quories. in l.
q. c. de precibus imp. offe. & per Guil. de Cun. in l. i. i. i.
s. ff. de officio priedi. Sed impedimentum probabilis
ignorantie dicitur esse iustum impedimētum, propter quod
aliciui subueniatur. l. qui in alterius. ff. de reg. iur. cum ibi not.
cap. i. de constitu. cap. cum illorum. ad fin. de senten. ex
commu. ¶ Ad prædictorum etiam confirmationem accedit
id. quod not. Cyn. & alii in l. 1. c. de condi. indebit. & Ioan.
And. in addit. Specu. in titu. de exec. fen. §. 3. ubi. super uer
2 scu. illud autem queritur, quid si quis conuentus a credito
re, cui solum erit, fuerit condemnatus, & tenentia transire
in rem iudicatam: queritur, an si iterum soluerit, uel si an
3 tequam soluat a habeat aliquod remedium aduersus ignoran
tiam: & cōcluditur p dictos doctores, quod poterit ex clau
sula generali peti restitutionem in integrum aduersus dictam
4 cōditionem.

centum, ut probatur in d. l. si mater in prin. uide ibi not. per Bar. ff. de exceptio. rei iudi. & probatur per Cyn. & Ray. in l. qui test. ff. de excu. nro. p. Ang. & Io. de Imo. in l. imperato. res. ff. de re iudi. & in l. si in ad que. ff. de acq. hz. & in l. 3. s. item. ff. ad l. Fal. & no. doc. in c. suborta. de re iud. & Bal. in l. argentiarius. s. cu aut de eden. Et hoc per hater nō obstat. l. si in fi. C. de pſcri. lon. temp. q. a. f. ac. q. ignorancia nō im-
13 pedit cursum pſcriptionis: ut ibi tñ p̄bet iustā cām peten-
di restitutionem in integrū per superius dictā. Nec est ad
hoc obstat. l. cū antiquoribus. in ver. & si q. d. s. c. i. s. & c. C. de iure delib. ubi si quis nō habet hereditaria sciens eā sibi
deletam decedit intra annum, transmittit ius deliberadi ad
hīdem suum. Si aut decedens ignorat hīditatem sibi esse
deletā, ibi tex. innuit, q. nullū ius transmittit, nec aliquo mō
succurrit hīdi ē ex plōna defuncti, q. ignorauit: q. pōt rīde-
ri, q. ibi loq̄t, qñ tractat de lucro captando, id est de acq. hz.
red. Sed in casu nro tractat de dāno uitando, id est de non p-
dendo ius acquitū: inter q̄ est maxima dīal. l. fi. C. de codi.
14 1. Et qñ tractat de p̄dendo ius radicatum, d̄ tractari de dā-
no uitando, ē si illa acquitio hab̄it originem a lucro: vt not.
gl. & do. in l. non amplius. s. si certum. ff. de leg. 1. & glo. in d.
s. si q. aut ppter. & Cyn. & Bal. in l. cum te sponſa. C. de don.
ante. nupt. & p̄bat in l. 1. s. fi. cum l. leg. & ibi no. mode. ff. qui
sati dī. cog. & in l. 2. s. numeratio. ff. ne qd in loco pub. & no.
Io. de Imo. in l. Pau. ff. de dan. infect. Vel rīdeo, q. in d. cum
antiquioribus. de c. f. & substantia illius transmissionis erat
scientia, nimirum si ignorantia excludatur, quod non est in
casu nro. Vel tertiū pōt rīderi fm Ang. & Pau. de Cast. in l.
ventre. ff. de acq. hz. & Io. de Imo. & Pau. de Cast. in l. Pan-
tonius. co. ti. q. ē in casu d. cum antiquoribus, & ē in omni-
bus casibus, in qbus ignorans hereditatem sibi esse deletā
decesit hereditate non addita, poterit hāres eius ex p̄so
e in defuncti ex generali clausula petere rest. ē in inte. per d. l.
15 Pantoniū. cum ibi no. per Bar. ¶ Non ob. q. aduersus pſcri-
ptionem. 40. ann. non possit concedi restitutio in integ. per no
in d. de. de rest. in integ. cum fi. q. cōis op. est in cōtrarium,
vt tenet do. in c. 1. de rest. in integ. & Host. in cap. contin-
git. de trans. & Host. in summa de rest. in integ. s. vtrum pſcrip-
tiones autem. & Pau. de Leaz. Zenzelius, Stephanus, &
do. Card. in cle. 1. de rest. in integ. per tex. illius cle. l. vbi ge-
neraliter dī, q. ē aduersus lapsum tēporis restituitur: & ista
opi. est uerior de iure, fm Ant. de But. in cap. audit. Et istam
opi. tenebat ē Io. And. ultimo loco in d. cle. 1. in q̄busdā ad-
ditionibus, quas fecit ad glo. cle. 1. additiones tñ cōiter non
habentur: ita refert Io. de Imo. in d. c. de pſcri. circa 12.
char. Et quod aduersus tales pſcriptiones longissimi tem-
poris concedatur restitutio in integ. uigore p̄babilis igno-
rantie facit, tenet expressē An. in d. l. hīdem, aliās est lex,
annus. ff. de calum. & Io. de Imo. in r̄sa d. c. de p̄s. Bar. in d. s.
fi q. ppter. & Abbas in d. c. uigilanti. vbi vult, q. in terminis
illius, c. loquentis de pſcri. 4. ann. concedat rest. in inte. p
babiliter ignorantia: auerſus quem decurſa erat pſcri. Nec
ob. si dicatur, q. in tali pſcrip. lon. temp. pſcribens debe-
at hīde plenissimam: & tantam securitatem favore litiū di-
minuat: q. rīdeo, q. est uerum, ubi pſcri. ē decurſa
contra scientem, sed contra p̄babiliter ignorantem, non ut
patet p pſcri. Nam etiam videmus, q. licet sīa, q. transi-
it in rem iudicatam non possit retractari p̄textu instru-
mentorum nouiter repperitum, & hoc favore litiū dimi-
nuit. l. sub specie. C. de iud. tñ propter probabiliorē igno-
rantia retractatur per restitutiōem in inte. p̄textu in-
strumenti nouiter repperit, ut no. Cyn. & alij. in l. 1. C. de cond.
in deb. cum concord. supra alle. Præterea si conceditur resti-
tutio in inte. aduersus pſcriptionem longi tempo. quanto
magis concedi debet aduersus pſcriptionem longissimi tē-
poris, attento qd pſcriptio longissimi tēporis est magis
odiosa, quā pſcriptio longi tēporis, iuxta not. in l. fi. C. de
ed. edic. Et in pſcriptione longi tēporis pſcribens pſcri-
bit cū. Sed in pſcri. longissimi tēporis nullus requirit
16 similis. ¶ Postmodū non ob. q. decurſa sit quadriennium
pſcriptionis ad petendam restitutio in integ. Quia respōdeo, q.
Lib. II. Consil. Alex.

tale tempus quadriennij nūquam incipit currere, nisi a die
sciā: quo ad sui initium d. tps est utile: licet postquam ince-
pit currere si continuum, ut probat in l. fi. C. de temp. in in-
teg. rest. p̄. Et ideo si scīus faret p̄ centum annos, q. nō pe-
teret se restitui in integrum, nunquā sibi ignoratī scīum, &
lacionē curreret tps petendi restit. in integ. Ita decidit Bal.
in l. falli. C. si ex fal. instru. & Zenz. & do. Card. in d. cle. 1. in
25. q. Cum ergo d. Andreas non habuerit scīam pſcriptio-
rum, nisi a sex mensibus citra: ergo nō est de cursum sibi tē-
pus quadriennij. Ex quibus stat breuis conclusio, quod aut
dicta pſcriptio non est completa, aut si completa est, dēe
concedi restitutio in integ. fm dīctionem superius tradi-
tam, quam rep̄tere superuacū est. Et ita consulo ego Alex.

A D D I T I O N E S.

- a ¶ Formaliter, inf. lib. 4. conf. 113. dixi in consue. Paris. s. 7. no. 9.
- b ¶ Tamen, aduerſe, illud potest procedere in terminis uisum feudo-
rum, ubi nullo modo potest feudum in alium transſeri sine consensu
patroni, seu supposito consensu feudic. que fere ubiq. inualuit: q. feuda
saluo iure patroni libere alienari possent. sequitur, q. eodem modo
pſcribi, & tenebunt patronus habere pſcribentem in nasallum &
si nunquam alias ab eo recognitus si nec consensuerit in eum, ut dī
xi in consue. Paris. s. 7. no. 10.
- c ¶ Iudicij. Adde Bar. in l. maior. C. commu. diui. Natta.
- * Tempus annorum 30. illa tamen pſcriptio non currit contra agna-
tos, ut per Dec. conf. 445. col. 10. Natta.
- * Host. & Io. And. De pſcriptis etiam Alex. scribit conf. 93. duob. s.
lib. 6. Natta.
- d ¶ Soluat. inf. lib. 3. conf. 69.
- e ¶ Radicatum. sup. cod. conf. 89. no. 13.
- f ¶ Restit. uide sup. cod. conf. 163. no. 3.

S Y M M A R I V M.

- 1 Causa legatorum ad bias causas agi potest in utroque foro, & quo-
rum executores habent ius agendi. no. 2.
- 6 Legatum liberationis quantumcunque generale non extenditur ad
ea, quæ uendicari possunt, nec ad incognita testatoris. no. 8.

CONSILIVM CLXX.

I N CA primū dubium pſuppono primō, q. t causa
legati relicti ad bias causas potest tractari tā coram iu-
dice ecclīastico, q. laico, ut est tex. & ibi no. gl. maxime Bal.
& doc. in l. hereditas. s. si defunctus. ff. de petitiō. here. in c.
relatu. el. 1. & ibi gl. & doc. de test. iun. fal. solent. & ibi no.
Bar. de ali. & cib. leg. & no. Io. And. & alij in c. Ioannes. & in
c. si heredes. de testa. & Arch. in l. q. 1. in c. Syluester. & not.
doc. in c. significatio. de offi. deleg. ē si conueniat laicus,
2 ut no. doc. in locis p̄allegatis ut. ¶ Sedō pſuppono, q. exe-
cutoribus ad bias causas competit ius agendi pro legato
pio, licet regulariter pro alijs legatis non competit. i. nulli.
& l. si quis ad de declinandam. C. de epif. & cler. i. c. l. Lucius.
s. 1. & ibi plenē no. fm ad Treb. & no. in l. si quis Titio. ff. de
leg. 2. & c. Ioan. & ibi plenē not. doct. de testa. & Specu. de
instr. ed. s. nunc uero aliqua. uerſi. & scias. ¶ Tertiō pſuppo-
no, q. ubiq. que ex dīpositione testōris res peruenit ad
Titij legatariū, & testōr dīponat, q. postea de illa res cerū
quid fiat, vī datus Titius legatarius executor ad illud onus,
dato q. expresse testōr non retulerit * uerba granaminis ad
ipm Titij legatariū, tex. in l. codici. in prin. ff. de usuf. le-
& ibi no. Bar. in fin. in prin. ubi per illū tex. limitat. si serus
legatus. s. qui margaritā. ff. de leg. 1. ubi hī expressas, quā
alibi fm doc. ibi, q. onus imperforaliter a testōre in iunctū,
vī heredi in iunctū. ¶ Ex p̄dictis infero concludendo cir-
ca primū dubium, q. coram iudice tā laico q. ecclīastico
potuerunt comparere dicti duo executores, & agendo con-
tra d. Iac. potuerunt narrare legatum uisus fructus cum dicto
onere relicti d. Iac. a testōre, & testatorē fuisse mortuū &
aditā fuisse hereditatē legitime, & elapsos esse dictos 10.
annos a tpe mortis testōris: & q. d. Iac. habuit usufructū,
& oēs fructus percepit fm formam dicti testamenti, & q.
deductis deducendis apud d. Iac. superest, & uerofimiliter
& rationabiliter superesse debet tāto ex dictis fructibus &
indumentis, q. ascendat ad tantā sum. man. ad delice. & plus
& minus, prout probatur: & etiā prout apparet ex red-
ditiōe rōnis & administratiōis dictorum bonorū, fructū

Liber Secundus Consil. Alexand.

3 ac indumentorum. ¶ Nam et q̄ntas certa pōt peti contra il-
lum, qui tenet reddere rōnem administrationis, ut est text.
cū gl. & ibi no. Bar. in l. i. c. si aduersus re iudica. Et q̄ illud
totum, q̄ superest debeat erogari in pauperes amore Dei p̄
aja testatoris, q̄ facere uolunt & intēdūt dīcī exēcutores :
ideo ut prædicta fieri possint, petit d. Iacō. cōdēnari in 100.
& c. Et attento q̄ dictū fructus, & emolumentum perueniūt
ad dictū Iac. ex dispoſitione testatoris, ideo q̄q̄ testator nō
grauarēt expresse d. Iac. ad dandum illis exēcutorib. illud,
q̄ superesset ex dictis fructibus, sed simplr iusserit, & dispo-
ſuerit illud dispensari per exēcutores, sequitur, q̄ vī grauaf-
se d. Iacō. ad illud, q̄ superesset assignandum dictis exēcutori-
bus, ut d. l. codicil. in prin. & per consequens exēcutorib. præ-
dictis cōpetat ex testō p̄dicto contra Iacobi. per prædicta,
ut iam dixi, & superius est ostensum. ¶ Circa hīc dubium vī
deretur prima consideratione dicendum d. Iacō. conueniri
non posse ad restitutionem dictarum pecuniarum exāctarū
per eum ex pecunijs montis Ianuæ, stante generali legato fa-
cto per uerba de quib. in themate, ubi apparet, testatorē ul-
tra certū capitale legasse, quod Iacobi. potuisset, poterat,
& posset d. testatori teneri occasione regiminis, & admini-
strationis: t̄a de liberatis q̄ de receptis per ipsum Iac. pro d.
testatore, & eius noīe, & de eius bonis si in aliquo sibi tene-
ri possit, uel in futurum appareat tōt tpe præterito usq; in
diem præsentem, per q̄ uerba vī nihil oīno peti posse. l. i. q̄s
rōnes. & l. quid. de lib. leg. & in fl. de leg. s. si quis debitor,
ubi gl. ordina. quæ faciunt dīam, an testator dicat, a Titio
peti nolo, uel q̄ Titius dēt, ei relinquo, uel actū. mīhi contra
Titū cōpetentē remitto, quib. casib. liberandus est legatā-
rius ab oī debito, ut in iurib. præalle. Si uerō testator dicat,
rationes à Titio reddi nolo, seu, lego liberationē Titio à red-
ditiōne rōnis. Nam tunc non uenit in legato liberatio à cō-
signatione reliquorū, & ab his q̄ dolo gessit. l. Aurelio. s. Ca-
ius. & ibi alia gl. magna, & per Bar. ibidē, & l. pcurator. & l.
fi. s. inter cetera. & s. Titia. ff. de lib. lega. Accedit, q̄ no. Bar.
in d. s. Caius dum uoluit, q̄ liberatio generalis refert ad oīa
de quibus est cogitandum. l. pluribus. ff. de accepti. ¶ Et ē
referat ad ea. quæ liberans ignorat, si apparet testatorem
uoluisse relinquere liberationē ab illis debitis, quæ ignorat,
uoluit, ut quia dicit, uolo q̄ oīs cā, quæ esse possit, sit remissa,
alle. l. cum Aquil. ff. de transactio. l. i. cū iure militari. ff.
de testa. mil. & do. Cy. & Bar. & alij in l. sub prætextu specie-
rum. in prin. c. de transac. Sed familia seu acquipollentia uer-
ba fuerant appōſita in d. legato, ergo vī, q̄ trahantur ad oīa
ēst incognita. Vltimō confirmatur p̄dicta per illa uerba, de
bonis suis appōſita in dicto legato. Nam illa uerba vidētur
referri ēt ad bona, quæ fuissent in domo testatoris, quia ge-
nitius importat dānum. l. 2. s. in locum. ff. de reli. & sum. fu-
ne. l. seruum Titij. ff. mand. cum fi. Sed præmissis non obstan-
tibus contrariam sniam uerorem & probabiliorem esse pu-
to. Ad q̄ ostendendum puto & præſuppono, q̄ pecunia præ-
dicta exāctæ per d. Iac. habentem speciale mandatū fuerūt
acquiretæ quō ad dominium d. testatoris. l. i. p̄ procurator. ff. de
acqui. re. do. l. i. rem. ff. de usufruct. & plenē not. in l. i. ego. ff.
de neg. gest. & l. qui mīhi donatum. ff. de don. ¶ Sed ista est, q̄
testator liberauit Iacobum dicto testamento ab oī eo quod
teneri possit occasione regiminis, & administrationis & c.
ut plenius in d. legato continetur, cuius uerba supra retuli;
ergo per uerba illa prolata in generali liberatione istius q̄
fuerat suus gñalis administrator, ut in themate, nō uidentur
remisse pecuniæ testatoris & alia q̄ poterāt uendicari. ¶ Ita
videtur esse in proposito tex. apertus & ibi gl. in l. Aurelius.
s. Meua. de libe. lega. ubi testator dixit rationem tutelæ quā
egit Pau. peti ab eo nolo, eo q̄ nomine & causa omni libera-
tione esse uolo, & tamen in tali legato non ueniunt pecuniæ
testatoris, quæ tunc erant apud eum, & ab eo uendicari pote-
rant. Et ibi ratio redditur per glof. quia illæ pecuniæ pote-
rant peti ab eo tanquam à quocumque extraneo possidētē,
non dico tāquam administratore, ergo ista liberatio, quæ re-
linquit istī Iacobi ratione regiminis, uel administrationis
non extenditur ad illas pecuniās, quæ tunc potuissent per

testatorem uēdicari a Iac. tanq̄ a quolibet extraneo. Et ideo
Balin. l. cum necessitate. c. de scie. dicit, q̄ cū q̄ tenet rei
uendit. uel fur. actione, non vī per uerbum ueneriale uel indeſi-
nitum relicta liberatio: & dicit, q̄ de hoc est tex. fing. & glo.
in d. s. Meua. Et similiter Balin. l. pactum in 2. c. de col. q̄
ille q̄ facit gñalem refutationem de oī eo q̄ sibi debetur, nō
vī sentire de rebus quas uendicare possit, per d. s. Meua.
& p. d. l. ab Aurelio. s. si. Secundō pro hoc ut text. in l. i. si
fundum. cum l. eq. cū ibi no. per Bar. ff. de lib. leg. & plenius
no. Bar. in l. non solum. s. i. cod. titu. ¶ ubi si ei q̄ tenebat
7 testatori actione personali, puta locati, si relicta factum fuerit
p̄ hac uerba, lego quicquid dare facere oportet, intelligitur
sibi relicta liberatio ab illa personali actione: non aut imor-
tat relictum q̄ intelligatur hæres exclusus a petenda re loca-
ta, pro qua competeat testatori rei uendicatio. Secus si do-
minium illius rei fuit translatum in ipsum debitorem, cui re-
licta erat liberatio. Et ita p̄cedit, quod no. Bar. in d. l. non so-
lum. s. si. dum dicit de pecunia deposita per numerum. Ergo
cum in proposito nostro legatum factum fuerit illi, qui tene-
batur actione psonali negotiorum gestorum, seu man. quate-
nus mandatū intercessisset, non extenditur ad d. pecuniās q̄
poterant uendicari, ut probauit. Ad illud etiam faciunt not. p.
Bar. post gl. in l. sub prætextu specierum. in fi. post glo. c. de
transac. Illud idem uoluit Ang. in consil. 194. inc. Brunellus
notarius. Vbi duo dicit, primum, q̄ generalis liberatio nunq̄
trahitur ad ea, quæ p̄t uendicari per d. s. Meua. nisi de eis
specialis mentio facta sit, allegat. l. & uno. s. eius rei. ff. de ac-
cep. ¶ Secundō dicit, q̄ illa generalis liberatio relicta nunq̄
impedit exactionem reliquorum, quæ erant incognita testa-
tori, allegat. l. lucius. ff. de libe. leg. & l. res fratres. ff. de pac.
Hoc etiam concludit Bar. in d. l. Aurel. s. Caius. maxime i. 2.
q̄. dum decidit, q̄ si legetur liberatio ei, qui tenetur aliqua
actione speciali ex contractu in quo uenit dolus & culpa le-
uis & lenissima: uel saltem leuis, q̄ legatum hēt effectū quō
ad ea, quæ tenebantur legatarij rōne doli, uel culpa, uel reli-
quorum: ad rem tamen testatoris refutandam tenetur per
d. l. i. cui. Et subdit Bar. hoc esse uerum nisi dolus fuit com-
missus rōne illius liberationis: ut quia forte dixit, uolo aliqd
subtrahere: quia habeo liberationē arg. d. l. res fratres. Sed
Iacobus prædictus teneri poterat ex contractu mandati sus-
cepti pro illis pecunijs exigendis: & creditor soluendis tā
de dolo, q̄ lata & leui culpa: quæ uenit in contractu manda-
ti, ut plenē in l. pcuratore. & in l. in re mandati. C. mandati.
& in l. si procurator. ff. mandati, ergo dictæ pecuniæ, quæ erant
in dominio testatoris, non ueniunt in legato. Tertiō hoc con-
ligi potest ex uerbis testatoris: nam testator in alio sequenti
legato asserit se de legatitate & probitate Iacobi sepius ap-
probata considerare. Ex quo apparet, q̄ testator exissimauit
Iacobum data sibi in manibus fideliter adimpleuisse, seu ad
plere debere dando 300. aureos l. o. creditori, ad cuius credi-
toris satisfaciōē d. pecuniæ erant destinatæ. Non autē exi-
ssimabat Iacobum pecuniam, quam exigeret debere apud se
infideliter retinere. ¶ Nam ex causis aſertis a testatore res-
tringitur legatum. l. cum patris. s. dulcisissimi. ff. de leg. l. i. l. i.
in fi. cum glo. ff. de fonte. & unum legatum recipit interpreta-
tionem & declarationem ab his, quæ continentur in alia par-
te testamenti. l. i. q̄ filiabus. in prin. ff. de leg. l. & l. si seruus plu-
rium. s. i. co. titi. Nec possit excusari d. Iacobus, si allegaret, q̄
non soluit pecunias d. lo. r. creditori, eo quia mandatū ip-
sius l. exiprauit morte mādātis: q̄ ad hoc p̄t rñdēt, uel q̄
d. Iacobus potuisset ante mortē mandatū complere, uel q̄
10 mandatū non expirauit morte: q̄a mandatū factū cir-
ca id, ad quod de necessitate tenebatur mandans non expe-
dit morte b. l. fundi. ff. de acqu. poss. & in c. super gra. de offi.
b. r. morte b. l. fundi. ff. de acqu. poss. & in c. super gra. de offi.
deleg. in 6. Et licet creditor haberet pignora: non t̄ p̄ hoc
impediebatur creditor agere ad gñtatem debitum. l. 4. s. si
conuentione. uerf. quippe. ff. de iud. & l. quāuis. in prin.
inducendo ut ibi per Bal. ff. de pig. & c. ¶ Quarto p̄batur in fi
11 inducunt ut ibi per Bal. ff. de pig. & c. ¶ Quarto p̄batur in fi
mili, nā de ista pecunia, ad q̄ exigendam erat transmissis Iaco-
bus, ut de ea satisfaceret lo. r. creditori, ad cuius creditoris
solutionē erat destinata, ut iudicādū esse, put si pecunia ipsa
fuerit.

fuisse conuersa in usum, ad quem destinata erat. Et sic perin
de ac si de ea fuisset satisfactum creditori pñdico, quantum
ad interpretatione dicti legati, ut in simili probatur in l. cū
quidā. ff. de auro & arg. leg. fm̄ intellectuū quom ad hoc dat
12 Pet. & Cy. in l. grege. ff. de leg. 1. ubi dñt, q̄ licet ēē legatū
factum per illa uerba seu indefinita non cōprehendat, nisi
res, quæ erant testatoris tpe testif. si ita. l. medico. ff. de
auro & arg. leg. tñ fallit, nisi acquisitio uerbi esset parata
tpe testif. quia illa res comprehendit in legato, ut est tex. in
d. l. cum quidam. ff. de aur. & arg. leg. Nam si testator legauit
lanā purpurea uxori: & tunc miserat testator Masiam seruū
ad emendas purpureas lanas, certē cōprehendit illā, quæ
post testm̄ emptæ per seruū fuerūt: quia illa acquisitio fue-
rat præparata transmittendo seruū ad eas emendas: quā-
rum in ad interpretatione legati res destinata & cæpta h̄ p̄
completa. & si non sint. s. quid ergo. ff. de aur. & arg. leg. er-
go sicut si facta fuisset satisfactio dicto creditori ex dicta pec-
unia exacta non comprehenditur in legato: ita et vñ in
casu isto. Et prædicta dico procedere attempto q̄ uerbo fer-
tur, q̄ dictum capitale legatū d. Jacob. longē excedebat sum-
ma 300. aureorum, in quibus idē testator asseruit se tueri
13 d. l. ac. q̄ non obstant allegata in contrariū, uidelicet. l. si
rōnes. & l. quid nñhi. & d. s. si debitori. q̄a rñdeo, q̄ in d. l. si
quis rōnes, alia fuit forma legati: nā testator ibi grauauit hæ-
redem ut quicquid ab illo, qui administratui exigeret, redde-
re deberet, uel actiones remitteret ei, sed in casu nō testōr
legauit Jacob. quicquid potuisset & c. per quæ uerba nō vñr
relicta ea, quæ erant in domo testatoris: & uendicari pote-
rant aduersus Jacob. & vñ probari in d. l. si cui fundum. cum
ibi not. per Bar. in d. l. Aurelius. s. Meuiā. cum alijs sup. alleg.
aliud est q̄ testator grauauit hæredem, ut debitori actionem
remittat: s̄ sic inter uiuos liberet cum hæres: & aliud quādo
simp̄ testator in testō liberet debitorem, ut declarat Bart.
14 in d. s. Caius, in u. r. f. quero, quando sit liberatio & c. Præ-
terea tex. in d. l. si quis rōnes, loquitur respectu obligationis
reliquorum: nos autem querimus de eo pro quo cōpētebat
rei uendicatio, quæ duo in hac materia longē differunt, ut p̄
Bar. in d. s. Caius. in 2. q. ad text. in d. l. quod mihi, & d. s. si
quis debitori, cum ibi nō rñdeo, prout respondet Bar. in d. s.
Caius. in 1. r. & 2. quib. dixi, & illa iura intelliguntur in eo, q̄
esset obligatus tantum ad pecuniam, uel aliam rem in gene-
re. Ita q̄ nā non poterat in plus obligari ratione doli, uel cul-
pæ. Ibi tunc legatum liberationis relictum debitori im-
portat, ut hæres cum perfecit liberet. Secus q̄ legatum re-
lictum est ei, qui tenetur ex cōtractu, in quo ueniebat dolus,
uel culpa leuis, uel lata: quia tunc vñ sibi relicta liberatio p̄
eo, quod peti possit ratione doli, uel culpæ, uel reliquorum:
non autā restōne rerum testatoris, quæ uendicari poterant,
fm̄ eum, per l. si cui. Sed ita est q̄ ipse Iac. erat debitor ex cō-
tractu mandati, in quo ueniebat dolus lata culpa & leuis: ut
dixi, ergo non vñ sibi relicta liberatio prædictæ pecuniæ ex-
actæ, quæ erant in domo testatoris, & uendicari poterat. d. l. si
15 ergo, cum ibi notatis. Præterea glo. in d. s. Caius, & d. s. si
quis debitori, æquiparat illa duo, scilicet relinquo tibi, & d. s. si
mihi debes, & peti nolo a Titio, quod mihi debet, & tamen
quando dixit, peti nolo a Titio & familia uerba, non compre-
henditur, quod poterat uendicari l. si cui. præallegata, & qd
ibi nō. Bar. ergo eodem modo quando dixit, relinquo tibi,
quod mihi debes & c. Et q̄ dixi iura, scilicet text. in d. l.
quod mihi, & in d. s. si quis debitori, cum gl. non comprehen-
dat casum: scilicet quando legatarius poterat conueniri rei
uendic. patet, quia loquuntur, quando legat creditor debi-
tori id quod sibi debet. Sed ille qui potest conueniri rei uen-
dicatione, non dicitur propriē debere, quia non est obliga-
tus. In l. de actio. s. 1. ergo & c. Nec obstant dicta uerba de
bonis eius & c. quia respondeo, quod illa non denotant, q̄ re-
linquar sibi res testatoris, quæ uendicari possent. Sed quod
relinquit sibi id, in quo possit iure teneri occasione regimi-
nis & administrationis, tam de liberatis, q̄ de recept. fact. p̄
d. Jacob. pro dicto testatore, & eius nomine, & de eius bonis,
et uidetur relinquere id in quo tenetur pro eo quod admi-

nistrasset, non aut bona. Præterea illa uerba recipiunt intel-
lectū, q̄ si possit teneri de bonis ipsius testatoris, vñ permis-
sum, & ista uerba uerificarent, si ad ipsum Iac. bona peruē-
nisset, quis ante tps̄ testamēti distrahisset, uel cōsumpseret,
adeo q̄ ab eo uendicari non possent. Et q̄ dictum legatū nō
comprehēdat ea pro quib. cōpētebat in illis uerbis, l. si pos-
sit teneri d. testatoris. Nam ille q̄ conueniri pōt rei uendica-
tione, non tenet dñō tanquam obligatus ad restituendum, vt
d. s. 1. in l. de actio. Alia rñsiones ad prædicta colliguntur
ex tertio, & quarto fundamento supra deducto. Ego Alex.

ADDITIONES.

- * Ad pias causas. Idem in legatis ad non pias causas, Alex. conf. 139. cir-
ca in. lib. 6. Nata.
- * Non reuocetur. Sequitur simpliciter Ruin. conf. 3. 2. col. 1. lib. 2.
- * Vindicari supra lib. 1. conf. 16. nu. 4. * Vide Ruin. conf. 25. nu. 17.
- * lib. 1. l. ac. conf. 171. lib. 2. Nata.
- * Morte. Hyp. Marf. not. 44. uide dom. Petr. Stellan. in l. Papi. de publi-
in rem act.

S Y M M A R I V M.

- 1 Deueniat, uerbum est commune.
- 2 Relictum cognatis intelligitur de his qui sunt tempore testamenti.
- 3 Legatum alimentorum futura uxorialicuius intelligitur de em-
nibus.
- 4 Indefinita circa personas equipollent uniuersali in fuorabilibus.
- 5 Vxor si tempore testamenti adfit, uxor illi si debetur legatum.
- 6 Agens tempore actus necesse est, quod habeat legitimam personam.

CONSILIUM CLXXI.

V I S O processu inter D. Antoniam uxorem Io. de Vero
na, & eius filios agētes, & Syndicum hospitalium Cru-
cifixi & Scriptoratoris de defendente. Est primū uidentum
utrum actio intentata, sit rite intentata contra dicta hospita-
lia per hñdes D. Nitæ q̄ Jacobi Carmoli, prout adum est cō-
tra capellam testatoris, seu etiam quidam Augustini. Et vñ q̄
sic: quia dato q̄ per fideicommissum fuit substituta dicta ca-
pella heres d. l. post morem d. N. ut colligitur ex uerbis testa-
menti, ubi apparet illam capellam fuisse compendiosē sub-
stitutam. d. Nitæ per uerbum, & deueniat, quod est uerbum
cōe aptum comprehendere substitutionem fideicommissariam,
ut in c. Ray. de testam. Bar. in l. Centurio, circa pen. col. & in
l. Lucius. in 2. princ. ff. de uig. & pupil. Et expressius ponit
Bar. in cons. cñc. pater filio suo impuberi & c. in l. si. C. de
fac. sanc. eccle. & in l. iam hoc iure. s. sed si aliter. ff. de vulg.
& pup. Que compendiosa substitō facta per uerbum cōe, cō-
prehendit fideicommissariam substitutionem post aditam hñdi-
tatem: ut in c. Ray. de testa. & in l. precipibus. & ibi plenē no.
C. de impub. & alijs subit. Si aut fuisset uerbum directū, tūc
est locus dubitationi, de qua per Bal. & Ang. in l. miles ita. ff.
de testa. milit. & per Bal. & Io. de Imol. in l. hñditas ex die. ff.
de hered. instit. & Bal. & Ang. in l. aff. si pars hñditatis per-
& Ang. in l. si ita in ff. de her. instit. & Pet. de Anchin. c. si
de pig. & Io. de Imol. in l. filias a patre. in princ. ff. de liber. &
posth. q̄a quidam diuerunt, q̄ tunc reijciatur tps̄ mortis de
medio, & tñ substitō ueniat iurē directō. Que disputatio
hic non est necessaria, postq̄ (ut dixi) cōis cōclusio est, quod
uerbum, deueniat, sit uerbum commune. Cum ergo non ap-
paret restitutum per fideicommissum ipsam hñditatem Iac.
dictæ ecclesiæ seu capellæ, non possunt actiones intentari nisi
contra hæreses directō d. Iaco. mediante persona d. N. non aut
possunt intentari actiones contra dictam capellam, in
quam non transeunt actiones actiue & passiue nisi post re-
sionem hæreditatis. l. 1. in princ. & l. facta. s. 1. ff. ad Trebe.
Constat autem, quod per contractum, seu transactionem factam
inter dictam ecclesiam S. Augustini, & inter d. N. non fuit
facta restitutio hñditatis dictæ capellæ, seu ecclesiæ, ut testa-
tor rogauit: sed solum fuerit assignata certa bona particu-
laria pro omni eo, qd occasione hereditatis petere possit.

Vnde

Libor Secundus Confil. Alexand.

Vnde non tranſuerit aétiones & aétiae & paſſiae in eccleſia. l. ſed ſi alio. ſ. ſi. c. ſi. l. ſeq. c. ſi utrobique notatis, iuncta d. l. facta. ſ. ſi. ad Treb. Facit l. i. ſ. ſi heres. in ratione ſui. cod. tit. quoniam ſolum pactum adiectum in inſtr. q. D. Nita, alias Rata debitor latitacere debita hereditatis, non ſufficiat per ſe intentari debuiſſet: alias potuiſſet contra heredes d. Nita, ubi uerè facta fuiſſet reſtitutio hereditatis dictae capellae, ubi dicta capella eſſet heres: ut patet ex l. 1. C. de hered. uel ad. uen. l. pactio ſucceſſorum. C. de pact. ¶ Hoc igitur praſuppoſito, q. aétio ſi rite intentata contra praedicta hoſpitalia. Eſt uidentum primo, an ius petendi aétionem competere d. A. nã q. a per ca primũ dico breuiter aétionem competere d. A. nã q. a per uerba, de quib. in teſto. la. intelligunt reſicta alimenta nedũ Io. de Verona, ſed et uxor. l. illi cum illo. ſi. de uſufr. le. cum ſuis conor. Et intelligit tale legatum referri nedum ad per ſonam primae uxoris d. Io. p. defunctae, ſed et ad pſonã d. A. ſe cundae uxoris, q. oñditur ſi. Nã pſuppono, q. non appareat, q. tpe teſtamenti d. Io. heret aliquid uxorem: imo potius appareat, q. Io. contraxit mrimonium cum prima uxore ann. 1446. de menſe Nouembri: teſti autem fuiſſe conditum ante de eodẽ anno & menſe Aug. Vnde licet forte potuiſſet dici, q. ſi tpe teſtamenti Io. habuit illam primã uxorem, uerba teſtamenti debuiſſent de illa tñ intelligi, per no. per Io. in l. ſi cognatis. ff. de reb. du. in pe. q. i. ubi uoluit, q. ſi teſtator legat cognatis alieni. i. tertij, intelligitur ſolum de illis qui erant tpe condito teſta. ar. l. ſi ita. ff. de aur. & arg. leg. Et ſequitur Petr. de Anch. & Io. de Imo. in c. indicante, de teſti. tñ ex quo non appareat, q. habebat aliquid uxorem tpe teſtamenti. Iaco. oportet, q. intelligatur de futura uxore ut dicit Bar. in pallegata l. ſi cognatis. in uerbo uenio ad ſecundã lec. & c. lei quoq. ff. de peculio leg. ¶ Super eſt modò uidere, utrum qñ legauit alimenta futurae uxori alicuius intelligitur de una ſeu de prima tñ, an de oſibus. Et dico, q. de oſibus, quia legatum alimentorum eſt ualde fauorabile. l. i. C. de fideic. l. cum hi. quali. p. totam. l. ff. de tranſactioni. et ſi diuiti relinquantur ut d. l. cum hi. ſi. nihil. Sed ita eſt, q. quis poſthumum ſibi naſciturum inſtituit, intelligit non ſolum de primo, ſed de oſibus etiã poſthumis fauore teſtamenti. l. placet. cum l. ſi. ff. de lib. & poſth. iura. et in quacunq. diſpoſitio fauorabili. Ita dicit Old. in conf. 202. inci. quidam in ſuo teſto. pro quo dicit eſſe caſum in l. inter ueteres. in ner. maxime. C. de fideic. l. Et facit fecundum cum tex. in l. ſi quis ita dederit. ſ. i. ff. de teſt. & l. Clemens. ff. de hered. inſtit. Et dicit, q. probat in d. l. ſeq. Idẽ eſt de mente Fede. de Senis in conf. 40. incip. teſtator inſtituit & c. Io. An. in ti. de teſta. in addi. Spe. in rub. in pe. col. Be ne facit l. qui filiaabus. ſ. i. cum gl. ff. de leg. 1. Et fortificatur per id. q. Bar. concludit, & alij in l. ſi pluribus. in prin. ff. de leg. 2. dum per illum tex. & d. l. ſi quis ita concludit, tñ indefinita appoſita circa perſonas æquolliter uniuerſali, ſi ſumus in fauorabilibus, ergo ſi teſtator diſpoſuiſſet oẽm uxore Io. hñe alimenta, comprehenderet nedum prima uxor: ſed etiã ſecunda. Ergo eadem rōne idẽ eſſe debet, qñ indefinitè ea dem facta eſt mentio de uxore. ¶ Pro hoc bene facit: q. in fauorabilibus fit extenſio de una cã fauorabili ad aliã cãm, et qñ ſumus in exorbitantibus: ut no. in illud. C. de fac. fan. ecc. & in l. ſi conſtante. in prin. c. ſi. ſol. mat. & no. Bar. & alij in auth. res. q. ad fin. cum ſi. C. cõia de le. ergo ſicut in fauorem teſtamenti conſeruandi ſi inſtituo poſthumum intelligitur de quocunq. non ſolum de primo uel nato ex prima uxore, ſed nato ex quacunq. uxore. Ergo idẽ dici dẽt in quacunq. diſpoſitio fauorabili: prout eſt illud legatum alimentorum ut dixi. ¶ Nec ad hoc ob. litem ſi in legato. ſ. ſi. ff. de le. 3. & l. 2. & 3. de aur. & arg. leg. cum ſi. ubi apparet, q. quando legaſ uxor, oportet eam eſſe uxorem tempore mortis teſtatoris. Sed illa dãa non erat uxor tempore mortis teſtatoris: quia rideo, q. ibi legabatur uxor teſtatoris, eo quia erat uxor habens reſpectum ad coniugium: vñ ceſſante illo reſpectu, q. diuortium fecerit, non datur legatum illi mulieri, quã deſinere eſſe uxor Io. Sed d. A. eſt uxor. Alias reſponſiones facili ter colligunt ex no. in d. l. Non ob. etiam id. q. d. no. Bal. in l. ſi. C. de indi. uid. tollen. ubi dixit, q. ſi teſtator legat uxori

ſua talẽ legatũ, non debet ſecundã uxori, et ſi factum fuerit ſub noĩe appellatiuo, allegat. l. ſi quid carũ. ſi. ff. de leg. 1. q. a in contrarium facit tex. in d. l. ſi placet. Ex quo et faciunt alia, quã adduxit. Itẽ contra illã deciſionẽ vñ tex. in d. l. ſi cognatis, ff. de reb. dub. & in l. cum ita. ſ. ff. de leg. 2. ubi ſi teſtator lega cognatis ſuis, comprehenduntur et illi, qui tpe teſti non erant cognatiſſe ob poſt factio eſſet ſunt cognati tpe mor tis teſtatoris. ¶ Nec ob. ſi in d. l. ſi quid earum. ſ. ff. de leg. 3. qñ cum ſupportatione D. Bald. ille tex. non ſi aliquo modo probare illã opin. quia ſolum ibi dẽt, q. ſi teſtator aliqua prãmia paraauerat cã prioris uxoris, & poſtea accepit ſecundam uxorem, & dixerat in teſto lego uxori ea q. eius cã paraui, certè non debentur ſecundae uxori illa, q. fuerunt parata prima uxori, niſi et ſecundae uxori fuiſſent aſſignata: & ſic tex. ibi loquitur in caſu certo: ſcilicet qñ conſtabat, q. illa fuerunt parata non pro ſecunda uxore, ſed pro priore. Sed in q. quam firmat Bal. teſtator non dixit, lego primae uxori, quam nunc habeo, ſed dixit ſimpr lego uxori: non mirum ergo ſi Bal. noluit affirmare illam opinio. Præterea dato, q. illa opinio eſſet uera, a tñ non oblatet in caſu noſtro: quia ibi teſtator habebat uxorem tpe teſti, cuius affectio, uel meritum mouet teſtatorum ad legatum. l. cum alieni. C. de leg. l. nec adiecit. ff. pro ſocio. Sed in propoſito noſtro Io. nullam habebat uxorem tpe, quo teſtator fecit teſtiũ, unde non potuit teſtator moui tñ p affectiõnem illius mulieris. Sed ſuit motus p affectiõnem, quam habebat ad perſonam Ioã, quã fuerat familiaris ſuius: ut patet ex uerbis teſti. Et eſt confide raut, q. Ioan. tenebatur uxorem alere. l. ſi cum dotem. ſ. fin autem in ſeuſiſimo. & ibi per Dyn. & alios ſolu. matr. l. q. in uxorem. cum ibi no. per Cy. & alios. C. de neg. geſt. & ibi teſtator uolendo Ioan. prouidere, noluit et, q. uxor ſua et hñet alimenta: ergo cum illa ratio militet in quacunq. uxore. Sequitur uerbo D. Ant. pōt petere alimenta, pro qua conſonẽ allegat no. uerba, quã ponit Bal. in l. inuitus. in ſi. C. de proc. ¶ ¶ Poſtmodò uidendum eſt, utrum dictis filiis competat petendi alimenta, in quo dico, q. legatum alimentorum etiã comprehendebat: perſonas dicorũ filiorum, qui nunc agunt: quia cum non appareat, q. tpe teſti Io. aliquam diuſiſſet uxorem, ut dixi ſupra, & nullos eam apparebat habuiſſe liberos tpe teſti. ſequitur q. fermo teſtatoris intelligebatur de filiis naſcituris. ¶ poſt teſtatur patet ex no. per Bar. in d. l. ſi cognatis. in uer. uenio ad fin. & non intelligebatur de his ſolum, qui nati eſſent tpe mortis teſtatoris: iuxta id quod hñt in d. l. ſi cognatis. ff. de reb. dub. quia diſpoſitio illius legis non hñt locum in filiis aut cognatis alicuius tertij: ut per Bar. ibi in pen. q. & ideo dixi ſupra, q. qñ legat alimenta uxori alicuius tertij, intelligitur nedum de prima, ſed de quacunq. nupta: ut ſupra probaui: ita et dico in filiis, ubi et filios habuiſſet tpe teſti: tunc eſſet recurrendum ad l. quia filiaabus. ff. de leg. 1. & no. Bart. in l. ſi cognatis, in pen. col. niſi aliter ex uerbis teſtamenti de mente conſtare poſſet. ¶ Nec oblat, q. laſcit mentionem & quitationem, & tranſactionem pro dictis alimentis, contra quam uenire nõ debent poſſe filij abſq. beneficio reſtitutionis. in integ. iuxta l. ſi. ſ. ubi auctor puerilis ætas. C. de bonis quæ lib. & iuxta no. per gl. & docin. l. de re. ff. de tranſac. Quia ad hoc reſpondeo, q. tempore dictae tranſactionis Io. non erat legitimus adminiſtrator iſtorum filiorum: quia tunc nati nõ erant, ut patet in proceſſu circa poſitiones: imò non appareat, q. d. Antonia, quã mater eſt eorũ, fuerit nupta: niſi de anno 1449. de menſe Septembri, ut patet ex poſitionibus. Sed patet habet legitimam adminiſtrationem in bonis matris: ſi ergo tempore dicti inſtrumẽti tranſactionis & quitationis Ioã. non habebat legitimam perſonam: quia non erat legitimus adminiſtrator filiorum, quos in poteſtate non habebat, cum nondum nati eſſent: quoniam, quod ille actus non ualet ad præiudicium filiorum tanquam factus a non legitima perſona: & licet ex poſt factio nati ſunt illi filij, & exiſtant in poteſtate Ioan. tamen pro hoc ſolum non conualeſcit ille actus: ¶ quia oportet, quod tempore actus agens actum habeat legitimam perſonam, acc

V i s i s & opportunè discussis oibz actis tam cause principalis q̄ appellationis uertentis inter Dñm uicm. magistri Francisci de Argenta appellatam, & f̄r Ludouicum appellatum. In qua cū electus fūm ad consilēdum, aⁿ fuerit bene uel malè iudicatum per D. Vicarium Argente, & an fuerit bene uel malè appellatum pro parte d. Domini. Et sic quæ futura sūt partes iudicm appellationis. ¶ In quo omisiss non substantialibus concludo, & consulo aten tis nouis p̄bationibus factis in cā appellationis, & alijs fūm damentis, de quibz infra sententiam latam in iustia, non dico respectū D. Vicarij: sed habito respectū ad iustitiam litigatoris: ut dicit gl. & doc. in l. eos. in prin. gl. in uersu. in iustia. C. de appell. & Spe. in tit. de fen. prol. s. ut autem. uersu. f. de ne ecce & C. et pro parte D. esse bene & iustè appellatum p̄ ter q̄ respectu datij sepi, in quo dico bene fuisse iudicatum per d. Vicarium prædictū. ¶ Et attento maxime q̄ prima fuit iustia lata in fauorem Lud. & in cā appellationis. p̄ductæ fuerunt nouæ probationes. Do. dico f̄r Lud. ab expensarum condemnatione excusari, uo gl. in c.ignoranti. de re. iur. in. 6. gl. & doc. in c. finem litibus de dolo & contu. & p̄ Bart. & alios in l. si. ff. de re iud. & in l. propterandum. s. finautem aliter. C. de iud. Pro hoc facit quia quilibet uel esse uictor & uictus in diuersis capitulis: & sic confunduntur expensæ, ut inquit Bal. in l. eos. s. cautione. C. de appell. & in auth. glios. C. de epis. & cler. Causæ autem & rationes me mouentes inter ceteras sunt: q̄a in primis animaduerto, q̄ f̄r Lud. in sua petitione coram Vicario narrat se uidisse die 15. Aprilis in apotheca Do. & in apotheca magistri Francisci inuenisse tantas pelles cum pilis & fine pilis & foveles d. Do. non denunciatis eidem f̄r Ludouico tanq̄ datario f̄m pastorum fornam. quæ ualebat 150. quare petijt eum cogi ad solutionem datij & dicte quantitatis & ad penam: prout in pacto per eum producto continetur, & in pacto datij producto in pacto cautum est, q̄ quilibet calligarij intra .f. diem Aprilis conductoribus d. gabelle consignare debet, & in scriptis deducere omnes pelles cū pilo & fine: & oēs scar pas quas habet in domo & in stationibus suis, alias incurrat penam solidorum uiginti pro uice quilibet: & t̄n teneatur ad solutionem d. datij: t̄ do enim q̄ dies interpellat pro homine. l. magnam. C. de contrahen. & committen. stip. l. itz iectitiz. s. de illo. ff. de ad. & ob. t̄ pro lapsū diei quis non incidit in penam, q̄n non extat persona conductoris, cui consignatio prædicta in scriptis fieri debebat: quia calligarij nō dicuntur in culpa, si non extabat persona conductoris, cui le gitime in scriptis consignationem facere possent, ut probatur in l. pecunia fanebris. s. fi. & in l. cum quidam. s. si pupil lo. ff. de usu. & in l. si prauis. in prin. ff. de in diem adiect. & no. Dyn. in c. cum quis. de reg. iur. in. 6. Et in proposito dicit Bal. in l. 2. in fi. C. de iu. emphyt. q̄ quod si ille q̄ concesserat rem in emphyteutem decessit sine hærede, non imputatur emphyteutæ, q̄ intra trienniu non soluit canonē, & nō incidit in penā priuationis, s. alleg. d. si prædio. Sed ita est, q̄ die 2. Aprilis non apparet, q̄ constaret. d. Lu. fuisse cōductorem dictarij gabbellariū, imo ut constat ex infro. condatiōis datij d. supra Lud. fuit factum die 7. Maij. 1449. ¶ Et dato q̄ in dicto infro conductæ fnt hæc uerba, f. incipiendo p̄ sentem locationem in calen. mensis Aprilis proximè præteritū illa trahito retro non pōt trahere effectū suū quō ad p̄iudicandum d. calligarij, qui in culpa non fuerunt. l. si partem. s. ff. quomad. ferui. amit. & no. in l. i. indebitum. s. fi. & in l. bonorum. & ibi Bart. f̄r rem rahab. Ad idem facit, qd̄ no. Bart. in litem illa. circa medium. ff. de confi. p̄. ubi inquit, q̄ si debitor debeat soluere pecuniā in ciuitate Florentie de Paschatis, & non probat creditor se illa die fuisse Florentie ad recipiendum, utrū erit probata mora debitoris per cursum diei: & decidit q̄ nō, per Larbiter calen. ff. de arbi. & no. Et Bart. in l. cū filius. s. fi. ff. de uerb. ob. Sed non probatur per d. f̄r Lud. q̄ illa die 2. Apr. esset aut publicè communiter reputaretur pro datario. d. datij: ergo in nulla culpa

S Y M M A R I V M.

- Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

Liber Secundus Constit. Alexand.

culpa fuerunt calligarij, qui non denunciaverunt, debebat. n. fer Lud. ad di. tū diem ij. Aprilis certiorare dictos calligarios, q. ipse erat conductor datij, alijs ipsi nō fuerunt in culpa. si q. s. i. c. i. ibi no. Bar. ff. de reg. iur. l. q. in alterius, ibi. & no. Bar. cum sim. ff. de reg. iur. ¶ Et prædicta maxime procedunt attento q. non apparet, q. pelles & alia de quib. in petitione d. fer Lud. fuerunt conducta per d. Do. post tps. conductæ d. datij fer Lud. & si quicquid pacij disponens de solum p. ordinarij soluendo pro conductione rerum, non apparet aliq. esse q. sitam act. d. fer Lud. Quinimo oportebat, q. fer Lud. agendo contra d. Do. allegaret & probaret eum esse calligarium: q. ea est qualitas requisita in statuto seu in pacto datij, dum dicitur item q. quilibet calligarius & c. Nam q. n. a. le. q. uel statuto aliquid profertur cum qualitate, debet illa qualitas probari. l. i. s. a. i. p. r. & ibi no. Bar. ff. ne quid in fia. publi. l. en. s. docere, ff. ne quis eum qui in ius. Et ideo dicit lo. And. in c. r. de hom. in 6. uassif. quendam prelarum a pena imposita de iure prælati facienti affasinare Christianum: prout dicit tex. in d. c. r. de hom. in 6. Nam fuerat probatum, q. prælatus fecerat affasinari quendam hominem, tñ q. ille fuisset Christianus, non erat allegatum, nec probatum: unde p. hoc euasit ipse illum prelatum a pena illius. ca. Et ita dicit Bal. in l. si quis non dicat rapere. in 3. col. C. de episc. & clerici. Faciunt no. per Bar. in l. non solum s. sed ut probari, cum si. ff. de no. op. n. un. Sed p. Domicinus d. tpe esset calligarius non est allegatum & probatum, ergo non posset obtinere aliquo modo, Sed tñ forte ex solo i. fundamento non libenter inclinarem in istam sententiam: nisi alia concurrerent. ¶ Nam ultra hoc et cōcurrit, q. per aliquos testes in cā principali, & per plures in cā appellationis vñ esse probatum, q. per alios conductores a longo tpe seruatum est, q. ipsi conductores uadant ad apothecas calligariorum, Et sibi inueniant aliquid, de quo non fuerit soluta gabella datario prae rito, redigant notarij in scriptis absq. eo q. sit consultum. q. calligarij dent in scriptis per q. consuetudinem vñ esse ita de claratum & interpretatum dictum statutum, per id qd. not. & legitur in l. de quibus, & in l. in min. ff. de leg. & in c. si. de consue. & per gl. & doc. in c. de pace & treu. ff. talis cō suetudo & stilus etiam, ut dixit alibi Bal. excusat a pena de lictu: ipse no. in c. r. in 1. col. de cogn. seu. Et licet plura op ponant contra dictos testes & eorum attestaciones: itū eorū opposiciones non uidentur concludentes. Nā opponitur, q. aliqui ex eis sunt calligarij: & per consequens uidentur de ponere in facto proprio. ¶ Sed certè hæc non est sufficiens oppositio: q. ipsi principaliter non deponunt in cā proprij cōmodi: licet in quanda consequentiā redundare possent cō modum, i. qui testō. in prin. ff. de test. in s. legatarij. l. distan. tibus. cum ibi no. C. de test. & l. i. in prin. ff. de aut. Et ad hoc plura adduci possent. Sed unū sufficiat, qd. ponit lo. An. in c. sine possessione. in p. col. de res. in 6. in mercu. ubi dicit, q. si p. perit cōtra unam ecclesiam & eius rectore quar tam decimorum, & rector ecclesie alle. gnalem consuetudinē in contrarium: uidelicet, q. onus ecclesie & earum rectores de consuetudine non soluerunt decimā: q. poterit probare per rectores alienarum ecclesiarum de consuetudine: quam uis in consequentiā illi uideantur deponere circa id, qd. cō cernit proprium commodum, & quia ista doctrina lo. And. c. vñ esse punctualiter in terminis, iō ea contentus sum. Facit, qd. no. Ang. in disputatione sua incip. A. tēsis miles, in 7. char. in uer. de primo dubio & c. Opponitur et, q. testes in cā appllosi nō fuerunt recepti, & examinati super interrogatorijs fer Lud. Et ad hoc p. r. d. r. q. duo ultimi testes, qui fuerunt examinati post productionē interrogatoriōrū, fuerunt interrogati super interrogatorijs, alij uerō non, q. interrogatoria nō fuerunt p. ducta. Nā interrogatoria fuerunt p. ducta die 18. Decēbris, & fuerunt examinati testes 15. die eiusdē: licet die eadem cōparuit fer Lud. & absente parte prestatu fuerit non debere recipi testes sine interrogatorijs, tñ q. testes eodem die fuerunt examinati, si fer Lu. uult dicere, q. fuerunt examinati post protestationem prædictā hēt necesse probare illud, q. fundanti sex extpe in cum-

bit onus probandi. l. eum actum. ff. de neg. gest. l. matrem. C. de proba. in clem. ff. & ibi no. de test. & no. Bar. in d. l. non solum s. sed ut probari, & in proposito no. Bar. in l. atque nō dum. s. qd. d. ff. de pig. per l. de rebus. C. de dona. ante nupt. & no. Bartolin. l. si is qui in si. ff. de iur. si. Præterea si testis reddit cām scientia, dato q. super interrogatorijs partis ad uersā non fuerit examinatus etiam dolo uel negligētia exa minatus: non tñ per hoc reperitur, q. dictum testis sit nullus, sed solum p. hoc permittitur parti petere etiam post publi. catas attestaciones q. talis testis repetatur super interroga torijs, ut no. Spe. in tit. de teste. s. j. a. de interrogatorijs. uer. item caute, & lo. And. in c. pñtium s. testes. de test. in 6. in uo. uella, per tex. in c. per tuas. de testi. ¶ Opponitur et contra dictos testes, q. sunt singulares: & ad hoc r. d. r. q. ista sin gularitas testium non intrinsecus dicitur testium quod ad pro bandum istam gnalem consuetudinem & obferuantiam: fm opti. quæ vñ uerior per no. per Inno. in c. qualiter & q. de ac cusa, & in Specu. in tit. de teste. s. antep. uer. quid si plures. no. Bal. in l. de quibus in ultima charta, de legibus. facit, qd. no. gl. an. l. ob carmen. s. si. de testibus. Et dicit Bal. in d. l. de quibus in antep. col. q. in dubio dicti testes interpretantur, q. non sint singulares, sed testes. Et illa consuetudo & ob seruantia potuit hē originem & cām ab eo, quod dixi su pra, quia cum cōiter conductores dicti datij conducant in calen. April. dictum datium, & calligarij habeant die secun da Aprilis probabiliorē causam ignorandi, q. sit cōductor, ¶ q. i. quia in facto alieno præsumitur ignorantia. l. si. pro suo. l. uerius. ff. de probatio. Et ideo conseruerunt conductores accederet ad apothecas calligariorum, & perquirere que bo na ibi sint de spectantibus ad datium: quia si hoc negligēt conductores, excusarent calligarij non denunciandum propter præsumptam ignorantiam, ut dixi. ¶ Fortificatur præ dicta: nam pactum datij, in quo se fundat fer Lud. disponit, q. teneantur secūda die April. calligarij dent in scriptis pel les conductori & sotulares quos habent, alijs incidant in p. nam lo. 2. o. & solu. datij, uidelicet tantum pro libra. Et sic eē necessitate dictum pactum intelligitur de pelibus & sotula ribus, quos habebant calligarij secūda die Aprilis, fer Lud. autem dicit, q. inuenit dictas pelles & sotulares in apotheca d. Domicini die 15. Aprilis, & iurauit ascendere ad libra rum centum estimationem, ergo non vñ q. possit obtinere exactionem dicti datij fm modum & viam intentatam per eum: quia non est probatum, q. isti pelles & sotulares essent in apotheca Domici. die secūda Aprilis. Et sic q. commiserit culpam non denunciandum; ergo cum non sint probata ea, q. incumbant ex illo capite, ex quo actum est, non pōt Lud. obtinere. l. habebat. in prin. ff. in si. no. Inno. in c. ex parte de priui. & Bar. in l. i. in prin. ff. de edendo. ¶ Aduertratis etiam ad statutum & capitulum positum sub rubr. incip. capitulum, de spectantibus ad strazariā, pellizariam, & calligariā & c. Cuius copia mihi nō fuit integre transmissa, ut expedie bat, quia si in illo apparet, quodd diuifum sit datium, quodd debet solui pro pelibus sine pilo & sotularibus, apparet q. ex alio capite fer Lud. nō poruerit obtinere quod ad dictum datium: quia narrat, quod pelles cum pilo & sine pilo & sotulares quos inuenit essent ualoris lib. 150. & iurando asser mat, & post ea quod erant ualoris 100. in totum, & non p. cificat, quantus esset ualor pelliū cum pilo & sotularibus, & sic si dictum datium pro dictis his omnibus non sit con forme, apparet, quod non posset per fer Lud. aliqua senten tia certa ferri. ¶ Et clarum est, quod etiam in summarijs et petitiō debet esse ita certa & clara, ut semper certa senten tia possit ferri, ut in clementi. sape. de uerborum significa tione. Facit, quod habetur in c. curare, institut. de acti. in l. pen. C. de senten. quæ sine cert. quant. quia (ut dixi) non fuit mihi integre transmissa copia d. ca. ex hoc fundamēto non inclino in hanc sententiam, sed ex his superioris relatis quo rum quolibet de per se sufficiens esset. Ego Alex.

A D D I T I O.

Idem etiam cons. 42. infra lib. 4. Narrat.

3 Post

Libri Secundus Conf. Alexand.

ADDITIONES.

ere. C. de rei uendic. l. si creditoribus. C. de fer. pign. da. ma. & pignus est constituitur solo consensu et tacite, & apud traditionem. l. 3. ff. in quib. cau. pig. ta. contra. l. ff. de pig. act. Et per hanc rationem tollitur obiectum. Quod circa hoc formauit Cy. in d. l. a. i. s. d. i. s. Quod licet d. G. alienauit rem non tunc ex tinctum ius hypothecae, quod competebat: nam ubicumque ius emphyteuticum eius, qui rem emphyteuticam obligauit extinguitur: ut quia redeat res ad dñm concedentem, & si utile diuini consolidetur cum directo: tunc est ius, ut ex tinguatur ius pignoris, nam si fecus diceremus, sequeretur, q. tingeretur ius emphyteutae afficere ius dñi concedentis: ita loquitur tex. in d. l. lex uetigalis. Sed ubi emphyteuta lege permitte alienat ius, quod hñt in re emphyteutica, q. aliter obligauerat: tunc nulla subest ratio, quare illa hypotheca. q. est ius reale * non transeat cum re. l. si fundus. s. in uenditione. ff. de pig. l. pignoris. C. de pigno. Cum ergo ius emphyteuticum non sit extinctum, ut probabo, sed translatum fuerit in N. & eius successores. l. permittente, sequitur, q. ad N. & eius successores transeat res cum obligatione, & hypotheca competente d. D. Catharina. ¶ Quod aut Ge. aliqui ecclesie non requisita non ceciderit a iure suo, cum in alienatione dixerit, salvo iure monasterii ecclesie. Nonnullam probat: quia forma consecrata inuestiturarum, q. seruat dicta ecclesie. Nonnullam, ut colligitur ex dictis inuestituris, est illa: q. expressè agitur, q. emphyteuta non hñat potatem alienandi, uel obligandi minoribus, uel coequalibus personis, non aut comitibus, conductoibus, militibus, capitaneis, ualioforibus, seruis, religiosis, ecclesiasticis personis: & sic cõceditur licentia alienandi in alias personas q. licetia alie. intel ligit concessa esse irrequisita ecclesie, dato q. hoc non fuerit expressè dictum: ut concludit singl. Io. de Imo. in d. c. potuit, in penul. char. & Saly. in l. fin. C. de iure emphyt. alia. n. pactum nihil operaretur contra capit. si Papa, de priuile. in sex to, & l. si qñ, in principio, de leg. primo. ¶ Fortificatur hæc in casu nro: q. parificatur in dicta inuestitura: rem uidelicet emphyteuticam obligare & ipsam alienare: ergo debent pariter determinari. Iam hoc iure, in prin. & l. Lucius. ff. de uul. & pup. ergo sicut obligari pōt res emphyteutica personis æqualibus, ut probauit irrequisito dño: ergo eodem mō vñ Abbas uoluisse concedere facultatem alienandi. ¶ Præterea non est uerum, q. de iure cõi per alienationem factam irrequisito dño priuatur emphyteuta ipso iure: sed solum priuatur dño uolente. l. 2. & ibi no. Bar. C. de iure emphy. no. gl. in l. ff. si ager uet. & ibi Bar. nec pōt opponi ab alio, quam a dño, ut no. Bar. in l. 2. ff. de except. rei iud. & Bald. in l. si solemnibus. C. de rei uen. & in auth. qui rem. C. de sac. sanc. eccl. Et expressius Bald. in l. fin. C. de reuoc. donat. ubi tradit generale doctrinam, q. ubicumq. dicimus, q. res ipso iure reuertitur ad dominum p. aliquod maleficium, intelligitur semper, si dominus uoluerit: & hoc patet, allegat no. in d. l. 2. Sed ita est, q. dominus, seu monasterium, uel Abbas nō de claruit uelle Ger. esse priuati iure suo: fed potius cōtrariū dum de eadem re inuestituræ successores d. Ger. f. d. Na. ergo &c. Et sic concluditur, q. si petia terræ de qua in testō, est illi lamen petia terræ, de qua est controuersia d. Do. Catharina quousque non est satisfactum pro dicta quantitate dotis sibi relicta: est potior in dicta ratione hypothecæ, q. sit d. Do. Nana. ¶ Non obstante allegata in contrarium. Et primò qd dicebatur, q. Andreas erat primò inuestitus: ergo &c. quia rñso patet ex superioribus dictis, an dicta res transiit ad Na. cum dicta obligatione hypothecæ, ut supra probauit. ¶ Non obstat dicta snia: quia respondeo primò, q. dicta sententia fuit lata pro d. D. Romanina: ergo de ea non pōt opponere d. Na. cum queritur, cum duabus seq. ff. de exec. rei iud. Secundo rñdeo, q. dicta sententia ultimo lata cum uideatur simpliciter fuisse absolutoria in fauorem d. D. Rom. non operatur, quod ipsa intelligatur esse per hoc domina, nec in ea re ius habere, ut no. Bar. in Lex hoc iure, in prin. ff. de iust. & iur. & per no. per gl. in l. exceptio. ff. de except. rei iudi. & no. Bal. in l. c. communia utriusque iud. & canonista in ca. proposuit, de concess. præbend. Ego Alex.

- * Nam aliud. Illud idem in emphyteuta tenet Ias. in l. si. q. 9. extra glo. C. de iure emphy. qui allegat Paul. de Cast. in d. l. in bonis fidei, qui non d. uenditione recepti, pōsit ab eo repeti dum tanquam causa non secuta, & licet promittere subiti rñoe, de qua ibi per cō. Et facit plurima, quæ pōt. And. Sic. conf. 1. dub. 3. l. 1. ubi ponit, an probatur alienatione pñto, vel statu, incidat in penam qui promissa alienare. Et q. non cadit emphyteuta nisi de re tractata. Dec. conf. 460. 1. dub. Naza. Tradit. infra l. 4. conf. 66. plenè dixi in consue. Par. 6. 13. gl. 5. nu. 4. b. ¶ Hæredis. Adde Alex. l. si hæredis seruus, col. 2. ff. de leg. 1. An. Negu. tract. pig. in l. memb. 2. partis. nu. 55. Sed cum Cy. tener Io. Fab. insti. de adio. §. fuerat. col. 2. dixi in consue. Par. §. 66. ¶ Illud idem locū tenet Alex. in l. si hæredis seruus, ff. de leg. 1. dicens cauum esse, q. in omnib. instrumentis obligat aliquis bona sua, & hæredum. De quo etiam ponit Matth. de Afflic. dec. 100. cum seq. tenet Dec. conf. 154. col. 3. & si non obliget, non censetur hypothecata. Alex. conf. 140. col. 3. hb. 7. Et uide etiam Matth. Afflic. dec. 13. latius loquentem. Naza. ius reale. ¶ Ad idem. & ibi Abb. c. ex litteris in 3. notab. de pig. Nat. c. ¶ Voluerit. Dixi in consue. Par. §. 30. q. 28. c. Hoc conf. duplicatum est infra conf. 9. 1. vol. 3. Hier. Zanch.

SVMMA RVM.

- 2 Sententia est stricti iuris.
- 4 Adificium elenare non licet, uel aliud inutile facere ad nocendum vicino.
- 5 Animus nocendi in dubio non presumitur.

CONSILIVM CLXXXIII.

OPORTUNE consideratis snijs, & alijs, de quibus in themate mentio habita est. Vñ prima consideratione dicendum dictis fratribus de Lancis licere murum nouiter construere iuxta dictum alium murum cõem, & si per dictum nouum murum sequatur claustra fenestrarum, seu obscuratio luminum domus dictorum fratrum de Schinellis: quia unicuique ex eis licet utiq. ad celum domos suas altius tollere. ¶ Altius. l. si ædibus. C. de serui. & aqua. ¶ quælibet enim res presumitur libera, nisi in contrariū de seruitute debita cõstet. l. cum eo. ff. de fer. rust. præd. l. scitu. s. sed si queratur. ff. si fer. uend. Sed de nullo iure seruitutis constat in proposito: ergo & c. facit id quod no. iurifcon. in l. binas edes habeo. ff. de serui. urb. præd. habitari etenim pōt ædibus obscuratis. ¶ Nec ad hoc obstat snia inter prædictos late, de quibus in themate fit mentio: quia aut consideramus primā sniam, & illa non ob. q. per eā reseruatur d. fratribus de Lancis omne ius ædificandi, & altius tollendi, & claudendi sibi cõpetens. ¶ Quinimò potius vñ facere illa snia contra ipsos de Schinellis hñt d. fenestras, non tñ iure seruitutis &c. Et sic patet, q. noli iudex intelligere esse acquisitum aliqui seruitutē ipsius de Schinellis. Aut consideramus secundā sniam in cā appellationis latam, & illa non hñt obstat: quia per eā confirmat prima snia, in qua erat reseruatum omne ius competens altius tollendi: & eo ipso d. competere quod non d. cetur per ipsos fratres de Schinellis, de iure seruitutis per iura primò alle. ¶ Nec ob. q. in eadē snia adiecta sit modificatio quedam, uidelicet q. si contingat in futuro fieri per d. de Lancis aliqd ædificium in eius domo a iure cõi tñ nō p. hibitum fieri muro cõi, pp quod sit opus immitti tigna, & alia necessaria in muro dicto: seu altius eleuare ædificiū iam factum, pp quæ esset necesse arbitrio boni iuri claudendi in totū, intelligat esse reseruati ius suum in totū, uel si pro parte esset necesse: & tunc sñt intelligat pro parte reseruatum nam dico, q. snia est stricti iuris & strictè accipienda. l. 1. C. si plures una snia, & ibi no. in l. Paulus rñdit eos. ff. de re iudi. Et snia non probatur, nisi illud, qd ex uerbis eius de necessitate infertur. l. si iudex, & ibi not. ff. de his, q. sunt sui uel alie. iur. & l. 2. cum ibi no. C. de ord. cog. & l. 1. C. de ord. iud. Sed uerba d. sententiæ comprehendunt tñ causam, qñ fieret ædificium, pp quod opus esset immitti tigna, & alia necessaria in muro cõi, seu altius eleuari ædificium iam tñ cõst. ¶ Ergo

Ergo non comprehendit casum, in quo nouus murus fieret per ea quæ dicta lumina obscurarent, nec isto casu debet d. inia parere exceptione rei iul. c. quærit. ff. de excep. rei iul. Nec habet obstat, q. per longa tpa dicti de Schinellis tenentibus dictas petias: & tñ eorum domus lumina recipit patentes dictis: quia per hoc nulla fuit acquisitio quasi possessio feruitutis alius non tollendi dictis de Schinellis: sed tunc demum fuisset acquisita, si d. de Lancis aliquo tpe uoluerit in loco pñtis ædificij alium tollere, & p. d. de Schinellis erat prohibiti: iam tunc ceperunt d. de Schinellis esse in quasi possessione feruitutis alius non tollendi. l. qui luminibus. ff. de fer. rusti. præd. & no. in l. 1. C. de fer. & Bar. in l. si prius in 7. oppo. 1. par. ff. de ope. no. nun. & Spec. in tit. de cā. pos. s. in confessoria. uer. sed pone. & ex tunc potuissent facio 1. ann. d. de Schinellis pñberet iura feruitutis, si in bona fide fuissent. l. 2. C. de fer. & aqua. l. si. ff. quemad. fer. ami. & plenē no. in l. feruitutis. la grande. ff. de fer. fm. q. declarat Bart. in l. 1. s. hoc interdicto. ff. de iti. actus. priua. Et ideo in proposito dicte Ang. in d. l. qui luminibus q. si habeo palatium iuxta hortum tuū: licet in pariete iuxta hortum tuum multas habeam fenestras: & ita per multos annos uel mille teneuim, tñ legitimo spatio intermisso inter ædificium tuum & meū edificari poterit in horto tuo, & obscurare lumina mea totaliter, uel in parte. ¶ Sed præmissis non obstantibus puto non licere ita absolute dictis fratribus uel Lancis dictū nouum murum construere, per quem lumina domus d. de Schinellis obscurant. Sed eis conceditur duntaxat pp. aliquam utilitatē, quam ædificantes ad hoc consequerentur. Secus si solum ut obscurant lumina domus dictorum de Schinellis: quia hoc facere nequeunt. ¶ Hoc probat primò ex his quæ no. Cyn. Ray. Pet. & Saly. in l. altius. C. de fer. & aqua. ubi dñt, q. ista lex facit ad qñem: tñ aliquis fecit domum ita in altū, q. fecerat fratrum, uel monialium, uel uxorem, uel filiā uicini uidere poterat. An illud licite facere possit, & concludunt q. aut suā utilitatē alius tollit ædificans, & illud facere pōt p. illam. l. 1. Proculus. ff. de dam. infe. aut ad emulatiōē a alteris facit, ut religiosus, uel uxore uel filiā uicini incipiat, & non pōt. ar. l. fundo. ff. de rei uen. & lopus. ¶ ff. de ope. publi. & sic uñ isti doctores clare decidere istum casum. ¶ Secundò in terminis nostris ad literā decidit hoc Pau. de Cas. in l. cum eo. de fer. urb. præd. ubi inquit, q. regula illius. l. que hęc, q. quilibet possit ædes suas altius tollere, & lumina uicini obscurare procedit, qñ quis ædificat, ut sibi proficiat. Sed si nullā utilitatē consequeret: sic faceret hoc potius ut alteri officere possit, non licet, per l. 1. s. deniq. ff. de aqua plu. arc. Et ita dicit se rñdisse de facto. ¶ Et dicit, q. Ang. in d. l. cum eo. vñ rñdere ad d. l. 1. s. denique. q. illa procedit, qñ utilitas ueniebat ex tuo directo in meum, & tunc non possum illā mihi auferre faciendo aliquid in tuos: sed si ex tuo non proueniebat directo in meum: prout est lumen, qñ non peruenit ex tuo, sed ex cælo. Nam fm. Pau. de Cast. illa rñsio facit contra Ang. quia si non habebam istam utilitatē luminis ex te uel tuos: fed cælo: multo minus debes mihi posse auferre, arg. l. i. arrotator. ff. de adop. pñtea hoīem homini insidiari nefas est. i. ueluti. ff. de iust. & iur. Nec mos gerendus est qui solū facit, ut officiat, & in alia. in fundo. & ita rñdit ipse in præleg. l. cum eo. Et licet ipse non dicat, rñsio data per cum ad arg. Ang. expressē comprobat per doc. Cy. & alios in d. l. altius. ¶ Tertiò probat ex his, quæ no. in l. si in meo fundo. ff. de aqua plu. arc. Nam sibi dñt in tex. q. ille qui incidit uenas aque in agro suo uenientis ad fundum meum, dñt iuste ædificare, si nulla erat feruitus constituta: subdit glo. si. ubi qñ istud est uerum, nisi dolo incidere, per d. s. denique. ¶ Querit circa hoc Io. de Imo. in d. l. si in meo fundo, quid in dubio, an præsumatur dolo facere: & refert, q. glo. in l. fluminus. ff. de dam. infecti. tenet, quòd in dubio non præsumatur dolo facere. Sed secundum Imo. ut supra illud est uerū, nisi ex circumstantiis aliud appareat: nam ex coniecturis probatur dolo. l. dolum. C. de dolo. cap. 1. de præsump. Vnde secundum eum præsumetur dolo, si appareat, quòd aliās

fuit minatus, q. hoc faceret, argu. no. in l. Fulcinius. s. qd. fita titare. ex quib. cau. in poss. eat. uel si incidens uenas nullā utilitatē heat ex hoc, sed solum ut alteri noceret. Nam illud fieri non dñt, no. in l. 2. s. Labeo. ff. de aqua plu. arc. & in l. creditoris. ff. de euc. Quarto adduco notata per Cy. Bald. & Saly. in l. manifest. C. de seru. & per Bar. in repetitiōe. l. quominus. 1. q. ff. de flumi. & Bal. in l. si q. ex arg. ar. i. s. si initium. ff. de eden. ¶ vbi dicit, q. duo erant dñi cuiusdā priuati fluminis, & unus ex eis habebat ex parte inferiori fluminis molendinū, & postea alius uelit facere molendinū a parte superiori, per qd. nocat dñi molendini inferioris, q. licet d. secundum illud construere possit ad suā utilitatē, tñ si illud cōstrueret, ut principaliter nocat dño inferioris molendini, hoc non posset. ¶ Quintò idem probat ex his, q. no. Bald. in rubr. ff. de rerū iudi. in col. 3. in uer. circa agni. & c. ¶ vbi qñt, si duo hñt in quodam humicello duo molendina, q. non sunt apta ad molendinandum, nisi qñ pluit, modò dñs superioris molendini cum pluit, retinet aquam superius in suo molendino, & impedit inferius molendinum, quærit an posset, & vñ distinguendum: q. aut facit solum, ut nocat, & non pōt; q. equitas naturalis tale dolum excludere debeat. l. 2. s. item Varus. ff. de aqua plu. arcen. per illū tex. & est no. ad multa fm. eum: aut facit, ut sibi proficit, & tunc pōt hoc facere, si hoc iure faciens habebat molendinū suum de iure factū; q. aut ut iure suo, argu. l. iniuriarum. s. si. ff. de iniur. & facit ius. no. per doc. in l. 2. ff. fol. mar. cum ergo d. de Lācis uelit edificare & cōtradictum d. de Schinellis rationibus supra allegat. tunc officio iudicis recurret ad arbitrium boni uiri præleg. l. luminibus. Et fm. q. declarat Ang. iste arbiter est architector, uel aliās peritus in arte. Et dicit Ang. ibi, q. licet semper per iudicem eligi dñt idoneo, & si possint haberi duo, non dñt eligi unus, in auct. de alie. s. quod aut comparationis. C. de fide instr. Et isti periti in arte habebunt uide re, an p. talia ædificia offendant lumina templorum domus de Schinellis, & uidebunt, an tale ædificium cedat in necessitatē uel utilitatē ipsorum de Lancis, an uerò solum ad nocendum d. de Schinellis. Et si ex dicta relatione peritorum, uel ex alijs hominibus cōstabit ædificium offendere lumē, & principaliter fieri ad nocendum, iudex declarabit, non licere ædificium facere, ut patet ex prædictis. ¶ Quod etiam expressē tenet Bald. in litem lapilli. in 1. col. ff. de rei iudi. Et per hoc patet non obstat allegata in contrariū, q. aflu mo fundamentum ex sententijs, nec in aliquo iure feruitutis, ut superius est ostensum. Et ita dico & consulo ego Alex.

ADDITIONES.

- * Tollere. Vide l. conf. 98. lib. 1. Natta.
- * Emulationem. Cap. de seruici. urb. præd. c. 62. de fenestra. Bertran. c. fil. 333. etiam si uerū esset lib. 3. Matr. Affi. decif. Neap. 224. cū sequenti.
- * Lopus. ff. de ope. pub. In ista lopus habetur, q. non licet ædificare ad emulatiōem alterius, & facit quod uult Bal. in l. 1. in pe. q. C. qui test. fa. poss. de uno fratre, qui nō pōt donare partem caltri Principi, uel propinque Ciuitati ad emulatiōē alterius fratris, de quibus uide l. as. in l. ex hoc in col. 2. ff. de iur. & iur. Et in dubio præsumitur quis facere, ut sibi proficiat. Alex. conf. 194. col. 2. lib. 2. ubi ex facto nullū consequatur utilitatem. l. as. conf. 3. lib. 1. Et ita tñ tradit Ro. conf. 2. inc. in qñm magnifico dñi domitorum. dub. 2. & sequitur Dec. in l. opulus uideur. ff. de reg. iur. Et quando sit mixta cōsideratiō, ubi proficiat, & alteri nocet, Dec. conf. 73. col. Et q. non liceat ad emulatiōem, uide l. as. late, in l. quominus, in 1. q. Bar. ff. de flumi. Natta.
- * Hoc conf. duplicatum est, infra conf. 9. uol. 6. Hier. Zanch.

CONSILIVM CLXXV.

Vide supra libro 1. consilio 72. quod hic duplabatur.

CONSILIVM CLXXVI.

Vide supra libro 1. consilio 64. quod hic duplabatur.

An si præcessit testñ primum solemne in quo testator fratrem instituit heredem uniuersalem & filiam instituit in dote sibi datā: demum uiuo testator decessit hæres superstitis dicta filia testatoris, & postea testator in rure tēpore pestis coram

coram quinq; testibus, quorum tres erant feminæ, & vnus erat parochialis sacerdos sine scriptura inlituit quoddam hæ redes transuerfales, & dixit filiz reliquit dotem & solidos quinq; per benedictione: & probat solum per presbyterũ & duas mulieres istud ultimum testamentum, in quo etiam aliquid reliquit ecclesie. Tenet, quod vltimum non ualeat.

SVMMARIVM.

- 3 Subditi Papæ possunt statuere contra ius canonicum contra Laicos.
- 5 Mulier non potest esse testis in testamento, etiam iure canonico.
- 6 Testes duo non sufficiunt etiam quò ad legata ad pias causas, nisi pia causa instituitur hæres.
- 8 Solemnitas testamenti non remittitur propter pestem nisi in rufico.
- 9 Legatarij non sunt integri testes.
- 10 Reliquo, uerbum in re particulari non trahitur ad institutionem.

CONSILIVM CLXXVII.

* **V**ISO * themate mihi exhibito unà cum toto processu causæ uertentis inter D. Diuidam uxorem Petri de Bal dinotis ex parte una agentem: & Paganum Sanctem & Apolinarẽ filios cuiusdam Jacobutij Belini ex altera se defendẽtes: principaliter discutiendũ est de uiribus dicitæ ultimæ uoluntatis conditæ, ut dicitur per Bart. patrem q. D. De uide de anno præfenti de mense Augusti, in qua, ut dicitur, instituit sibi hæ redem uniuersalem d. Paganũ & fratres ipsius Paganũ transuerfales D. Testatoris & D. Diuidæ reliquit libras 115, quas sibi dedit in dotem, & solidos quinq; per benedictione.

¶ Et certè si hoc testm̃ ualeret, si esset legitimè probatum de ipsa ultima uoluntate, constaret q. Diuidam succumberet: q. d. Diuidam non posset ab intestato succedere donec esset locus causæ testati. anteq. C. cõia de succel. quamdiu. ff. de acq. hære. Nec etiam posset D. Diuidam fumere fundum pro se ex priori testf. facto per d. B. nec aliquo modo posset uenire p aliquam uiam iuris accrescendi: quia hæc posterior uoluntas tollere prius testamentum. l. quia priore. ff. ad Treb. l. pater filio. ff. de re. instituen. & l. cum in secundo. ff. de inult. rup. Etiam si posterius non haberet adeo plenam solemnitatem, qualem haberet primum testm̃, dummodo in posteriori talis solemnitas interuenerit, ut possit sustinere ut testm̃ aliquo iure esset specialiter: ut probatur in l. eius militis. s. si. ff. de test. mili. & in l. 2. ff. de inu. testa. facit. l. hæc consultißima. s. si quis autem. C. de testa. in Auth. de nup. s. & si quidem. Tamē dico tale superius testm̃ non dici posse ualidum testm̃, seu ultimam uoluntatem, nec esse legitimè probatum, adeo q. præcedens testm̃ sit absolutũ. ¶ Hoc probatur, & primò: q. de iure saltem ciuili in testf. requiruntur septem testes. l. si unus. C. de testam. l. 2. C. de bon. poss. fm̃ tab. & debent esse masculi. l. qui testf. s. mulier. de test. & Insti. cod. ti. s. testes. ergo constat, q. de iure ciuili probatur testm̃, in quo non interuenerunt septem testes, non ualeat, præsertim cum illi, qui interfuerunt, fuerunt oēs feminæ excepto uno uel duobus: & per consequens per fm̃ testm̃ inualidum non fuit sublatũ primum. l. si iure. ff. de lega. 3. & insti. qui. mod. testa. infir. s. pe. l. sanctum. C. de testa. ¶ Nec ob id dicitur, q. de iure canonico, quod seruandum est in terris ecclesiarũ, & in foro seculari. c. si duobus. in ff. de appella. sufficit q. interuenerunt duo testes cum parochiano presbytero fm̃ magis cõem opi. canonistarum, per c. cum esses. de testamentis, ut ibi not. per Doc. & Spe. in ti. de instr. edit. s. compendiosè. uers. item p ius canonicum. & per Brixien. & Arch. 2. q. 4. s. j. & Fede. de Sen. in conf. 21. incip. factum tale est, ueniens ad mortem. & no. legat. in l. j. C. de sacro. sanc. eccle. & de Imo. in l. i. ne mo pot. ff. de leg. 1. & Roma. in auth. similiter. C. ad l. falsid. Quia rãdeo primò, q. in ciuitate Raunne, ubi agitur hæc cõ. dicitur feruari ius ciuile, quando contradicit iuri canonico: ut ibi disponit statutus: si tale fuit a Romano Pontifice cõ firmatum, non est dubium, q. ualeat. Vbi autem esset uerè cõ firmatum, ut q. ualeat: quia ¶ populi subiecti * etiam quò

ad tpalem iurisdictionem ecclesie Romanæ possunt statuere. condere contra ius canonicum seruanda quò ad ipsos laicos, ut latè firmat D. Abb. Sicu. in cap. q. clericis. in ult. char. de foro comp. per ea quæ hñr in l. omnes populi. de iust. & iure. ¶ Et pro hoc inducit D. Abb. plura, præsertim tex. in cap. ueniens. de iureiur. ¶ vbi ciuitas Præterina, quæ est supposita ecclesie, sic ita statuta quæ habebat consuetudines speciales: nec Papa roborat maxime inquantũ tangunt ius & honores ipsius principis: & rñdet D. Abb. ad ea quæ in contrarium facere uñr: ut per eum in d. c. clericis. Secundo rãdeo, quod et dato, q. deberet attendi ius canonicum, non ualeat d. testam. quia fm̃ cõem opin. debet ultra presbyterum interuenire numerus duorum testium idoneorum, ut d. c. cum esses, & constat, quod ultra presbyterum non interuenerunt duo testes idonei: quia tunc non interuenerunt duo testes mares, sed unus tm̃ masculus ultra presbyterum. Quinimò nec ille masculus uiuit, & scideponere nõ pòt ad probationem d. testf.: sed solum ad probationem d. testf. adducuntur ultra presbyterum duæ feminæ: ¶ constat aut, q. nedum de iure ciuili, sed nec et de iure canonico pòt mulier esse testis in testf., ut in c. forus. ad ff. de uerb. sig. & in terminis hoc firmat gl. in uerbo testimonium, quæ dicit expresse q. text. in d. c. forus. prohibens mulierem esse testf., intelligitur in criminalibus, & in terminis idem fuit de mente Spec. in ti. de testa. s. 1. uers. item q. est dicta mulier. uñdo uers. seq. & Fede. de Senis in d. cõf. 207. & Lud. Ro. expresse in repe. auth. sist. supra alleg. in v. specialiter uers. q. hic alle. mulier. sc. facit quod no. gl. ea. q. & in l. 1. & in d. c. forus. & Io. de Imo. in c. cõ. esses in morte, & præsertim cum tractetur de testf. patet q. testator prædictus dixit, q. instituebat, seu faciebat d. Paganum & fratres hæredes suos. l. non codicillum. C. de testam. ¶ Et licet D. Abb. sic in d. c. cum esses. uideat uelle, q. de iure canonico in testf. sufficiant mulieres sicut masculi pro testibus: per tex. in d. c. cõ. esses. ubi Papa uñr se fundare in iure diuino, & in statu sanctorum patrum, fm̃ quem non reperitur diuersitas inter masculum & femina, & dicit, q. hoc vñr esse de mente Bal. in l. 1. ad ff. C. de sacro. eccl. Sed certe Balibi loquitur in relictis ad pias causas, quæ quò ad solemnitatem differunt et de iure canonico fm̃ cõem opi. doc. in d. c. cum esses. & in c. seq. Et didicim D. Abb. non vñr uerum, & est contra gl. & autoritates, & iura, supra alleg. de quibus mentionem ipse non fecit. Et si uerũ esset q. Papa in allegato. c. cõ. esses. solum habuisset respectum ad ius diuinum, non requisiuisset præsentiam presbyteri ultra numerum testium duorum: & in tm̃ uñr dicta procedere, q. et non competere hæredi instituto in d. testf. posteriori remedij denunciationis euangelicæ contra d. Diuidam ut plenè probat Bal. in sua disputatione incipiente. Statuto cauetur, q. fenerator, in tertia charta, & ita et sensit ipse in l. cum quis. circa tertiũ chartam. & ita etiam sensit ipse in l. si post diuisionem. in l. si. & in l. cum quis. circa 4. col. C. de iur. & fac. igno. quia hoc casu non pòt dici d. Diuidam esse naturaliter obligatam d. s. & fratri suo quò ad dictum hæredem, ut patet ex not. per doc. pòt gl. in l. post diuisionẽ. de hoc uoluntate causam non habet interrogatus, ideo pro modo latius non insisto circa illud.

¶ Nec prædictis et habet obflare, q. B. in d. suo posteriori testf. aliqua legata reliquerit ad pias causas: ergo pp illas sustineatur testm̃ non obstante defectu alicuius solemnitatis, per d. c. relatum. cum ibi not. ¶ quia respondeo, q. illud probederet, ubi pia causa esset instituta hæres. Sed ubi laicus est institutus, & legata sunt ad pias causas, non sufficit etiã quò ad legata solemnitas pia causæ. ¶ fm̃ Ant. de Butr. in d. c. clericis, & Saly. in auth. cassa. C. de sacro. eccl. ¶ Nec etiam prædictis obstat, si diceretur, q. testm̃ fuit conditum in ruri: quod sufficit, q. ibi fiat coram quibus testibus cum plures haberi non ponerent, iuxta l. si. C. de testa. & quod not. Bar. in l. consueuntur. s. codi. ff. de iure codic. quia respondeo, q. illud requirebatur, quòd omnes testes illi deponerent in iudicio ad probandum testamentum ut ibi. & no. Bar. in d. s. codicilli. hoc autem factum non est, nec fieri potest: quia aliqui ex his quinq; mortui sunt, quinimò per illã. l. non disp. cur

cur, q. sufficiant quinq; testes non idonei, puta fœminæ. Et
pari rōne non obstat, si diceretur, q. tēpore pestis a quo mor-
tus est d. B. debuit valere d. testm factum coram imperfecto
numero testum, cum eo tpe non possint haberi testes com-
munes & notarij, iuxta no. per Bat. in l. ff. de bo. pos. ex test.
mil. & quod not. Bal. in d. l. ff. C. de testa. quia requirebat sal-
tem q. illi quinq; testes, q. interfuerunt testō, fuissent indu-
cendi, p. bñdū testm coram iudice, per d. l. ff. Et sibi im-
putante dicti asserti inuitati, si fuerint negligentes in faciendo
deponere dictos testes, put potuerunt, iuxta l. publicati. cū
ibi no. C. de test. & c. q. frequenter, extra ut lit. non contest.
significauerunt, de testi. cum si. Præterea cōter tenetur
non esse uerum, q. sufficiat testm ess. factum corā imperfec-
to numero testum tpe pestis. ut. pbat tex. in l. conficiunt.
s. codicil. quem ad hoc ibi ponderat Ang. Et idem tenet Ful.
& Pau. de Cast. in d. l. ff. C. de testa. per illam l. ff. que requirit
nonnulli difficultatem habendi testes: idē q. testator sit
rullicanus: & ita ē ut esse de mente Bar. in l. ff. de bo. pos.
ex test. mil. ita ē Lud. Ro. in auth. similiter. in secundo spe-
ciali enumerato inter priuilegia, q. in ultimis voluntatibus
hēt pā cā. Secundo principali fundamenta moue ad olē
dendum, q. d. testm non ē legitime pbatum, per tex. in l. cū
antiquitas. C. de test. Et quod ibi ad propositum per illū tex.
singulariter dixit Bal. ibi querendo, an una pars testamenti
probari possit per septē testes dicentes se illud scire, & non
plus: & alia pars possit pbari per alios septem testes: & argu-
it q. sicq. cōiungunt dicta testum ad aliquid probandum,
ut no. 35. q. 7. de parentela. Sed dicit, q. in contrarium est ca-
sus in d. cum antiquitas, quia nisi probetur subrogatio
testium ex cā necessitatis non probat, & sic ut fm cum, q. nisi
testes pbat totum tenorem testamenti, nil probent: & si
aliqui pbat plus dictum, aliqui minus dictum: quia illi qui
minus deponunt totum nesciunt, & non uidentur esse testes
legitimi, unde non probant etiam illud, qd deponunt, q. nō
uidentur interfuisse toti testō, ex quo totū nesciunt, qd repu-
tat Bal. no. & illud dictū sequitur Pet. de Anch. in d. c. Sed
ita ē in pposito, q. testes pbat ad probandum posterius
testm Bal. bñdū hoc morbo nā d. Pusbertus rector ecclesiæ
S. Blasij, deponit, q. d. B. instituit heredem d. Paganum & fra-
tres, & d. Diuidā reliquit libras centum & 5. quas ei dederat
in dotem, & solidos quinque p benedictione, & q. reliquit
uxori dicti testatoris uisum & uesitum d. ecclesiæ reliq.
unam petiā terræ, & ita ē deponit uxor d. testatoris. Sed d.
Catharina, q. ess. secunda testis, licet q. reliquit hereditatē
Pet. & fratrib. & Diuidā lib. 15. & 5. quas dederat ei d. dotē, & so-
lidos quinque pro benedictione, & q. ecclesiæ reliquit unā pe-
tiā terræ, & certā grātam denariorum p preparatione cā-
panilē, & nil aliud reliquit, qd ipsa recordet, ecclesiæ. ergo
ipatestis nihil scit de relicto uisus facta uxori testatoris de
quo deponunt alii duo testes, & sic ista testis nō ē idonea
testis, nec aliquid probat, & similiter D. Bertus deponit de
legato petiæ terræ relicto ecclesiæ, & nō de relicto facto eidē
ecclesiæ p cāpanili ut deponunt alii testes. Patet ex decisio-
ne Bal. in d. l. cum antiquitas, & deprehendit, q. dato, q. ille
numerus testū sufficeret, q. deponeret legitime, sufficien-
ter hū casu discordant ē dicti testes in ea interrogatio-
ne eis facta, quis esset propinquior personā dicti testatoris,
q. testm condebatur. Sed de hoc non facio magnā uim, q.
urgentiora sunt pdicta, & alia infra dicenda. ¶ Alia ratione
etiam uidetur, q. non sit legitime & perfecte probatum dictū
testm, quia d. do. Guida tertia testis est legatarius, & ip-
sa & d. Bertus deponunt, ergo non ē integra testis, q. in om-
nem euentum ualiditatis & inuoluditatis testamenti non cō-
sequitur legatum P. & in casu nullo, ut latē probat Ioan.
Andr. & Ant. de Butr. & d. Abb. post antiquos in c. super.
de test. & Io. And. in addi. Spec. in d. de test. s. uer. item q. est
talis, & Io. de Imo. in l. a. sententia, s. hīs de app. ubi dicit,
q. illa opinio est multum rōnabilis. Et sic dato q. legatarius
possit esse testis in testō, q. in testō, in princ. ff. de testa. &
in l. eo. tit. s. legatarius. tamen non erunt integri testes. c. p.
sonas de testi. & qd not. in l. nullus, de testi. & in l. omnib. C.
lib. li. Consil. Alex.

eo. tit. Et q. non sit idoneus testis quod ad casum nrm legata-
rius, tenet ē Ang. in l. dicantib. C. de testa. & ibi ē Nic. de
Mara. & plurib. modis rudent ad illū tex. & similes. Et hoc
maximē pcedere posset, ubi essemus in casu, in quo non esset
nimis magnus numerus testū, ut in casu nro, si uelimus su-
stinere, q. presbyter cum duob. testib. sufficiat. Et hoc cōfi-
derat Io. Fab. in d. s. legatarij. dicēs, q. rō p quā iura tole-
rabant, q. legatarij c. possit esse testis in testō, ut ibi, est, q.
magnus numerus testū requirebat. Et ex his facilliter colligi-
git non obstat ea, q. adduci pnt in contrarium, & quāuis
dicti tres testes adducti ad probandum testm deponant, q.
interfuerunt testō quinq; testes: tñ illud nihil releuat, quia
non plus operat quā si solū tres interfuisent, ut plenē no. in
10 l. 2. C. de bon. pos. fm tab. ¶ Tertiō p principali fundamen-
to pōt dici testm illud non ualere, q. a testator filia non reli-
quit iure insonis, uerbum relinquo, uel aliud uerbum cō-
relatū ad re, uel quātitate certā, pnt fuit in casu nro, non tra-
hit ad insonem ipsius filia: fm magis cōem opi. per s. aliud
quoq; c. iunctō. s. ceterū in auth. ut cū de app. cog. Et licet
circa hoc plura posset dici, tñ non inisso, plusq. ista est cōis
opi. tā de iure ciuili, q. canonico, ut dī, & latē pbat Ioan. de
Imo. in c. Ray. de testa. & in l. s. quoties, & in l. his uerbis.
in prin. & ibi Bal. & Bar. & Ang. de hære. in fin. & Bar. & alij
in l. cogi. in prin. ad Treb. post antiquos, & Bar. & Io. de Imo.
in l. Centurio. de vulg. & pup. Bar. in l. illa in fin. ff. de hære. in-
fin. & Bal. in auth. unde si parens. C. de inoff. test. & in l. fin. C.
fa. erc. & in l. quoties. C. de hære. in fin. & in l. nouissima.
C. de inoff. test. & l. qm indignum. C. de testa. & gl. & Io. And.
& Bal. & Domi. in c. si pñ. de testa. in 6. & gl. & magis cōter
alij in d. c. Rayn. et si uerbum, relinquo, fuerit relatum ad do-
tem, ut ibi probat Io. de Imo. in no. & est de mente gl. ibi in
c. si pater, qui suppleat ad tex. in d. c. Ray. in uerbo relinques,
uel titulo insonis. Et cū tex. in d. c. Ray. loquit, qñ uerbum,
11 relinquo, fuerit relatum ad dotē. ¶ Viso ergo q. d. testm nō
habeat obstatē d. Diuidæ, uidendum est, ex quo capite deat
succedere d. Diuidā, an ex primo testō Bart. an intestato,
& si teneremus, q. institutio facta de filia in dote primo testō
non ualeret, ut tenet Bal. in l. suus quoq; in prin. ff. de hære.
in fin. & nonnulli d. c. Ray. per illum tex. de testa. quia filia ui-
deat instituta in re ppria, cum dos sit proprium mōmōni
filia. l. Pompo. Philadelphus. ff. fam. erc. & tunc constaret, q.
res esset in cā testatoris, quia insonis uis facta in d. primo testō
de Iacobutio fratre ipsius testatoris non tenet, q. decessit
uiuo testatore. l. 1. s. & cum triplici. & seq. & s. in nouissimo.
C. de cad. tol. tum ēt quia d. testm redderet nullum ex capite
p̄teritionis. l. si filius in pote. ff. de lib. & posthu. & l. fin. C. de
lib. prate. tñ quia magis cōter concludit, q. institutio facta
de filia in dote ualeat, ut per gl. in l. 1. s. sed utrum. de mino.
* & Spe. & Io. And. in d. de insonis. s. ut aut. uer. sed super.
& Ang. in l. 2. s. i. sol. mat. & Ant. de Butr. & Io. de Imo. in d. c.
Ray. & Io. de Imo. in l. suus quoq; in prin. pñ. l. deo con-
cludendum ē, filia habere duplicē uiam ueniendē ex testō per
ius accrescendi. l. 1. s. si ex fundo. cum materia. ff. de hære. in-
fin. & plenē in l. ex facto. eo. tit. & l. quoties. C. eod. uel si ipsa
possit repudiare hereditatem sibi delatam ex testamento,
* & agnoscere ab intestato. l. illud & l. si in ad quem. ff. de acq.
hære. nec uigore clausulæ codicillaris erit aliquid restituen-
dum hære di uinuersali (cripto in testō, quia decessit heres
uiuo testatore, & sic antequam cedere posset dies alibi
fideicom. uis. l. si in personam. C. de fideicom. & q. ibi not.
cum concor. ibi allegatis. Facit, quod not. Bart. in l. 1. in 1.
col. ff. de iure codic. ubi fortius uult, q. etiam si decessit mor-
tuo testatore, ille qui uirute clausulæ codicillaris potuisset
per fidei. uocari. * ad hereditatem, tñ non transmutaret ta-
le fideicommissum nondum agnitum ad hdes suos, ut ibi p-
12 eum. ¶ Vnde in proposito utilius esse uis d. Diuidæ penden-
te compromisso uel iudicio repudiare hereditatem sibi de-
latam ex primo testō, & adire ab intestato, & istud ius su-
perueniens ex causa de p̄terito conuallat iudiciū p̄sen-
s tantum inchoatum. l. si rem. s. ff. de pig. act. l. si mada-
uero. l. a. prima. ff. man. & plenē no. in l. non potest. ff. de iudi.
T cum

Libor Secundus Confil. Alexand.

cum q. Et quasi in terminis nostris decidit Io. de Iuro. in l. hñs qñque. ff. de acq. hære. per illum tex. in l. si filius q. patri. in 3. col. ff. de vulg. & pup. ubi dixit fe habuiffet de facto, q. a egerat filius minor cū auctoritate fui curatoris ad pensionē domus locatæ, per patrem, & demum lite pendente in iudicio minor adiuu hñditatē paternam cū solentia statuti: reuocabat in dubiū, nūquid possit cōducitor cōdemnari, & dicebat q. nō, ex quo tpe litis hñditas nō fuerat deprehēsa legitime fm formā statuti, ar. l. non pñ. & l. non quemadmodū. de iudic. tñ ipse refert se contrarium dixisse & obtinuiffe, quia filio dicit obuenisse exercitium iur. & facultas exercēdi ipsam actionē q. de mero rigore sibi fuerat qñta ex dispositione iuris cōis, arg. l. si autem. s. possidet. & q. ibi nō. ff. de rei ven. & d. l. non potest. per gl. & doct. Et quia superuenisse dñus ex cā de prætérito, & sufficit, q. superuenit ante conclusum in cā per id q. hñ in d. l. rem. Et q. nō. Bar. in l. mater. s. eundem. ad ff. de excep. rei iud. & quia superuenit ius ex cā, quæ retrahitur d. l. hares qñque. & hoc expresse tenet Cy. & Bal. in d. l. hares. qñ autem illa est breuior, & tutior uia, & mihi vñt patet intuitu, est satisfactū omnibus dubitationib. & partes dñorum arbitror erūt in declarando d. Diuidam fuisse & esse uniuersalem hñdem dicti B. eius patris ab intestato, & condemnare dños reos conuētos ad restitutionē dictæ hereditatis, & bonorum eiusdem per eos occupatorum. Ego Alex. Bononiz.

ADDITIONES.

- Idem sup. hoc eodem lib. confil. 84. ubi non est possum extensē.
- Vñ. q. Cōtra istam Diuidam in fauorem illorum de Bellinis cōsultuit Barba. confil. 2. lib. 1. Natta.
- Subiecti. In hanc opinionem inclinat etiam Franc. Aret. confil. 8. circa ff. & Bal. & ibi late Iaf. in l. omnes populi. col. 2. de iust. & iur. Et uide eundem Iaf. ibi in 1. q. Bar. Natta.
- Præ causæ. 3. sequitur Soc. confil. 5. in l. fil. 3. quamuis dubitet confil. 499. col. pen. lib. 4. Natta.
- Pellis. In istam opinionem late defendit Soc. confil. 85. per totum lib. 4. Sed And. Sic. contrariam sententiam sequitur confil. 87. col. 2. lib. 4. & Iaf. in d. l. c. de testa. tenet testamentum ualere amplectens istam opinionem per agnoscere, & uenire. Et late istud idem tenet Dec. confil. 284. l. dub. Vide Firmam. qui tenet opinionem Alex. in tract. de Gabel. in 4. parte. q. 24. Istam q. tangit etiam Christoph. Porcius in l. de testa. mili. §. j. Et cōtra opinionē Alex. tenet Barb. in c. cū effes. col. 7. de testa. Ripa in tracta. de pñe circa priuilegia uicarij uoluntatis. Natta.
- Pellis. Adde Dec. confil. 284. confil. 304. Cor. confil. 68. col. 1. lib. 1. confil. 53. col. 2. lib. 4. & q. propter pñem remittatur quozdam testamenta nate Hyppo. de Marfil. l. 1. §. præterea. nu. 15. de foem. Fran. Ripa. tract. de pñe. fol. 30. fol. 38. Steph. Bertran. confil. 223. uñt casu. de quo sup. col. 1. lib. 1.
- Tenetur. Matt. Afflic. dec. Neap. 25. Bertran. confil. 53. ex themate. in fin. confil. 170. uide casum. lib. 1.
- Testamentum. In oppositum uide Iaf. confil. 42. lib. 1. ubi declarat hoc dñi Bal. in l. cum antiquitas. & Bal. sequitur Aret. in l. 1. §. si stipulanti. uerius finem. ff. de uerbor. obligat. Dec. confil. 105. col. 4. & pro dicto Bal. facit, quia si duorum testium unus plus dicit, alter minus, ubi agitur de probando certum factum, non probant, ut singu. Alex. confil. 12. col. 1. supra lib. 1. Et contra Bal. d. Ruin. confil. 14. l. dub. lib. 2. & confil. 1. col. 6. eod. lib. Natta.
- Vt per gl. in l. 3. §. sed utrum. de mino. J. Adde, q. cum hac glo. tenet ibid. Bar. Natta.
- Legatarius. dixi in cons. Paris. §. 96.
- Ex testamento. Contra quia prohibita fuit plus petere in testamento propter quod uidetur prohiberi Trebellianica. Imo. in l. 1. §. si fundo. ff. de hñ. insti. & testator prohibente Trebellianicum testamentū est ualidum non adita hereditate. Bar. in l. nemo potest. col. 1. de leg. 1. hoc argumentum utitur Barba. d. confil. 2. col. 1. lib. 1.
- Vocari. Communis opinio contra Bar. q. fideicommissum uniuersale ante restitutionem transmittatur ad heredes, etiam si sit inducitur uir tute clausule codicillaris, ut per Alex. in l. cum filio. ff. de leg. 1. Dec. confil. 468. col. 2. Natta.
- Conducitoris. & bene, quicquid dicat Alexand. pro supernumerarijs post locationem adiectis.
- In hac eadem causa consulerunt ipse Alex. & alij ut nō sup. ad confil. 70. eo. vol. quod post hoc sequi deberet. Hic. Zanchi.

BONONIAE fuit ordinatum quodam collegium dñorum sexdecim, in quo existerent quandoq. plures homines habentes uocem in collegio ipso; quia quandoque fuerunt

decem & octo, q. sic publicē appellationis tam de nomine collegij, q. de noie personarū dñi fuisse uocatu, quo collegio abundante & ex morte dominorum aliquorum ex eis qui decim, fuit facta per habentem potestatem quendam locatio datij cartecellatum, q. incipere debebat de anno tñ proxima parte, & conductores ipsius ex altera in hunc modū. Itē che il conduttore sia obligato osseruare la elezione de lo ufficio delli sexdecim cioe per la parte, & che il contrahente nō sia obligato per quello de li sexdecim che contrahisse seco. Et sublequenter de anno 1459. per habentes potestatem p. D. Legatum & ipsos dños 16. fuerunt superadditi & aggregati d. collegio septē alij ciues, q. fuerunt ultra d. numerū 16. & uerba electionis pñdictæ fuerunt in hunc modū: uidelicet cōsiderantes reuerendiss. D. gubernator. & magnifici dñi 16. infra scriptos septem ciues dignos esse q. admittantur & aggregentur ad d. numerum & collegium. d. dominorum sexdecim, quorum opera & fide integra circa præsentē statum animaduertentes, ac et cōsiderantes statum ciuitatis melius & salubrius p. plures q. per pauciores uolentes bonū huius regionis & gubernationis inter plures partios decreuerunt & numero & collegio dñorum sexdecim addere & additionē facere de dictis septem infra scriptis ciuibz supra numeratis. Et sic elegerūt & deputauerūt infra scriptos septē nobiles ciues Bononienses p. supernumerarijs antedictis, prædictis sic stantibus de numero prædictorum septem ciuū ad d. collegium sic congregatorū fecit nonnullos contractus, p. quibus gabella dictis datarijs foret soluenda, nisi se defendere ualeat tanq. exemptus & priuilegiatus respectu dicti collegij, & reservationis pñdictæ, & ex prædicta cā dicit se nō teneri. Pro parte conductoris dñi ipsum teneri quia ex pñio pro parte datij fuit reseruata simpli officio d. sexdecim, qui dicuntur esse, prout erant tempore locatio eis sexdecim factæ, q. ipsi supernumerarij nō debēt gaudere tale exceptione, maxime q. licet sint adiuncti d. collegio & pñt interesse & consulere, tñ ex cōuentione inter eos habita non pñt effici & eligi priores de collegio, put de octo dieb. in octo sūt alij de dicto numero, q. non possint ponere se uide fabas i aliquo partito, nisi in absentia d. dñorum sexdecim, vel aliquorū ex d. alijs de dicto, ad q. partē cuius R. q. collegium ipsum appellat d. sexdecim tñ qñq. fuerūt plures itē uidet eos nō fuisse electos sub tali cōditione & pñtione, q. nō possēt esse priores eius, licet tñ sit contentum. Querit q. iuris & c.

CONSILIUM CLXXVIII.

IN occurrenti casu supra narrato vñ fortasse prima consideratione dicendum uerba dicti c. dumtaxat comprehendere eos qui tempore locationis erant de collegio de sexdecim, & non eos qui postea aggregati fuerunt d. collegio, & superadditi ultra numerum sexdecim. Hoc enim probari uidetur primò per l. Iulianus. in fin. c. l. seq. ff. de leg. 3. t. ubi apparet, q. si legatus est fundus cum instrumentis fundi, non ueniunt instrumenta, quæ post tempus testamenti reperiuntur esse instrumenta illius fundi, nisi hoc expresse fuerit. Et per illum tex. ad propositum Ioan. And. in additio. Spec. in tit. de cens. s. nunc dicendum. in add. magna circa pen. col. 2. Querit, an dicta immunitate gaudeant uillæ nouiter factæ, & dicit, q. uidetur quod sic quia beneficia laice interpretanda sunt. l. fin. ff. de constitut. princip. cum dictis de do. Pro hoc facit secundum eum. l. placet. ff. de lib. & posthum. & l. seruitus. de ser. urb. præ. contrarium refert fuisse decim p. Guid. de Suzar. per d. Iulianus. s. fina. c. l. seq. & per l. uari. 2. responso. ff. de lega. 3. & l. 1. ff. de communia prædicto. l. fin. ff. de ser. vend. & l. dam. in principi. ff. de dam. infect. Et ita refert Ioan. And. in additione prædicta. Facit. l. Scia. & l. emendat. Ioan. And. in principi. ff. de auro & argen. leg. 1. l. fin. s. qui in illis. ff. de lega. 2. Accedit, quia uerba dicto ca. debent esse limitata ad lega. 2. Accedit, quia uerba dicto ca. debent esse limitata ad sexdecim: ergo non dicuntur comprehendere ultiores nuxmerum. Imperator. ff. de postulan. l. in agris limitatis. ff. de acquiren. rei. domi. Et quod specialis uidetur glossa. in l. dam. infecta. stipulatio competit. s. si is qui ades. in uerbis. compo-

cōromissionis in vlt.q. & quod ibi nō doct. ff. de dā. infect.
 1 Præterea non vñ saltem negari posse, quin verba dicti con-
 tractus locationis, quō ad id, de quo querimus, sunt ambi-
 guæ ergo fieri dēt interpretatio cōtra eos, q. se fundant ex cō-
 tractu locationis seu ex pactis meo positis. I. veterib. ff. de pa-
 stipulatio ista. s. in stipulationib. & l. q. quid alitringenda.
 ff. de verb. obli. in c. ex literis. de sponsa. ergo fieri dēt interp-
 tatio contra dictos aggregatos ad officium, qui se fundāt
 pacto appposito in d. contractus locationis. cū intentio condu-
 ctorum sit fundata generaliter contra omnes ex forma d. da-
 rij & suæ concessions. Ad idem quia præfati sexdecim non
 videntur esse de numero dictorum sexdecim dñorum, cū nō
 possint esse de priorib. collegij, vel dare vocē: nisi in defe-
 ctu seu absentia aliorum: unde cū dāt ad omnia non habeant
 tur ut dicuntur pprīe & verē esse de sexdecim, ut probatur in
 l. maxime in versu. imaginem, cum ibi nō. per gl. & doc. C.
 de iure aur. annulorū. & in l. pater militi. s. si seruus. ff. de cast.
 pecu. & in l. 1. ff. ad maced. inducendo & declarādo, ut p Bar.
 in l. si q. p. emptore. in ver. itē dñi circa pōictā, utrum fi-
 ctio fingatur circa ea. ff. de vñca. & p illum ver. & per duas
 col. in versu. pone ergo, statuit ciuitas. q. nullus pōt effici ci-
 uis. & Bar. in l. maritus. s. leg. lul. ff. ad l. lul. de adul. & Bal. in
 l. si nō speciali. in pen. col. C. de testa. ubi dñt q. illi, q. est ci-
 uis quo ad qdam, nō est pprīe nec verē dñ ciuis: & nō. Bal.
 in l. ad optrium. s. patronum in l. e. antiqua. ff. de in ius uo-
 can. & in l. omnes populi. in pe. col. ff. de iudi. & iure. & in l.
 orbe. ff. de statu homi. & Pet. de Anch. in c. canonum statuta.
 de consi. uer. pone statuto cautet &c. Et verba dictorum cō-
 tractuum debent intelligi de his, q. sunt verē & pprīe de
 dominis sexdecim: nō autem fictē uel improprie. l. ex ea. s. i
 fulam. & q. ibi nō. ff. de verb. obli. l. si. C. de his qui ueniā cta.
 impe. c. susceptum. de rescrip. in 6. & nō. doc. & maxime Ioa.
 de Imo. in l. 1. s. lex falc. ff. ad l. falc. Denique, si aliud dicere
 mus, sequeretur, q. esset in potestate legati: & dñorum sex-
 decim, q. fortasse fuerunt locatores prædicti, illudere dictos
 conductores & eos maximo dāno afficere, augendo numerū
 dñorum sexdecim ducendo eos ad concilium seu collegiū: &
 magis ē si prouiderent, q. illi, qui aggregarent, haberent
 tanq. de collegio dictorum dominorum sexdecim quo ad ali-
 quid: quod tñt esset absurdum dicere & nullo modo dicendū
 arg. l. 1. ff. quod ut aut clā. & l. ne in potestate. ff. de arb. maxi-
 me quia non potuerunt conductores arbitrari & uidere a p-
 cipio, q. possint in futuro creati & adiungi d. officio: iō illi
 non debent cōprehendi, q. non erant tpe conductiōis de of-
 ficio, ut nō. p Cy. & Bar. in l. si. C. q. res pig. obli. poss. & Bar. in
 d. l. si ita. de a. r. & arg. leg. in uer. 2. et uidendum &c. per illū
 1 tex. & Ad idē qd nō. gl. & clarius Host. & alij in c. in capel.
 de test. ubi uolunt, q. priuilegium concessum monasterio &
 capellis suis * non extenditur ad capellas postmodum acqui-
 sitas, arg. l. si. s. Caio. de lib. leg. & l. cum stipulam. de verb.
 obli. Et quia tale priuilegium detrahens tertio est restringen-
 dum & odiosum. l. i. quando. in prin. C. de inoffi. test. l. impu-
 ber. ff. de admi. tut. cum simi. Facit et quod h. in c. quanto.
 6 de censibus. q. ille q. pmissit pcuracionem præstare fratrib.
 certi cōuentus, * si illi fratres postea multum excreuant in
 numero: adeo q. si promissor teneatur ad procuracionem p-
 standam omnib. fratribus nimium grauaretur p. numerum
 auctum, potest implorare iudicis officium, ut sibi succurrat,
 ne grauetur in totum, nisi etiam redditis oblati qui præsta-
 re debeat procuracionem commodē & pñtare possent. & Et iō
 7 per illā tex. decedit Host. q. de eo qui recipit feudū, & pro-
 misit ipso macinare ad molendinum ipsius uassali, q. erat
 necesse p. ipso & eius familia: etiā uideatur decedere Host.
 q. non per illum tex. Pro hac conclusiōe est bonus tex. cum
 gl. in l. non modus. C. de ser. & aqua. ubi si cōcessisti mihi ser-
 uitutē ducendi aquā, p. rigando pñum meū, uel pñā mea,
 & postea prædium meum augmentaui, uel alia pñā de no-
 uo acquisiui, adeo quod uolo ducere aquā uigore dictæ ser-
 8 uitutis, certē non possum. & Et ideo ibi infert Petr. & Cyn.
 quod si rusticus promissit dare culibet canonico sancti Mar-
 Lib. II. Consil. Alex.

tini pro anniuersario: & tpe promissionis non erant nisi
 canonici, & postea sunt uiginti, an culibet debeat cōcludi
 q. nō, quia tpe promissionis non poterat rusticus provide-
 re, quot futuri erāt canonici per d. l. non modus. cum glo. &
 per d. l. dñi. s. si is qui ædes: & ista decisio vñ multū stringe-
 re ad ppositū. Et bene facit q. legit & nō. in d. c. si. de rescri.
 ubi rescripta beneficialia non trahunt ad beneficia postea
 creata. Sed pmissis non obstantib. contrariam sententiā pu-
 2 to a de iure ueriores ex infrascriptis. Et primō per id q. hñ,
 in c. quia circa, de priuileg. & q. ibi plenē nō. ubi priuilegiū
 9 concessum uni ecclesie super epalib. decimis retinendis, ex-
 tenditur et ad possessiones seu prædia postea qñta, ne ca-
 10 dem res diuerso iure censat. & Secundō pro hoc facit, q. a
 ubi dispositio hñōi fit per nomen collectiū seu vie, com-
 11 prehendit * et augmentum superueniens de futuro. l. peculū.
 in prin. ff. de leg. 1. l. gregē. ff. de pig. l. gregē. ff. de l. r. l. pen.
 ff. de fun. in stru. Sed ista immunitas post concessā offi-
 cio sexdecim, & omnib. qui essent de illo collegio, qui emerēt, uel
 contraherent, ut sonant uerba aperte. d. c. sed collegiū, seu
 ueneritas sunt noīa collectiua, seu uia, sicut peculium, gregē,
 & similia. l. proponēbat. de iudi. l. sicut. s. in decurionib. ff. q.
 c. iulius; uniuersitatis noīa. in c. l. si gregē. ff. de leg. 1. & d.
 l. peculū. ergo comprehendunt illi, qui postea sunt effecti
 de dicto numero sexdecim. Pro hoc & tertio adduco deci-
 sionem Io. And. in regula, qui sentit. de regul. iur. in 6. in mer-
 12 cu. qui satis vñ decidere casum nostrum. & Nam querit ipse,
 quid si abbas & cōuentus habent priuilegium, q. pñt admit-
 tere familiares suos ad diuina, an familiares recepti post pri-
 uilegiū cōprehendant, & arguit per cōtra. Et soluendo cō-
 cludit, q. aut noui familiares * in locum priorum deficientiū,
 uel recedendum sunt assumpti post dationem priuilegij, &
 cōprehendunt. c. ecclesia S. Mariz, ut lite pendēt. l. i. cum.
 s. qui iniuriarum. ff. si quis cau. melius facit, licet ipse nō al-
 leget. l. seruitus. s. si sublatā. ff. de ser. vrb. præd. Aut noui fa-
 miliares sunt adiuncti primis: & tunc distinguunt ad iun-
 ctio est facta ex iusta cā, aut ex mera uoluntate, primo casu
 qñ ex iusta cā, quia auctum est monasterium monachorū,
 & auctæ sunt facultates, ita q. maior familia necessaria est:
 tunc gaudebunt adiuncti priuilegio, quia priuilegium inde
 terminatē loquens, indeterminate dēt intelligi. 77. dist. in
 Euangelica. & c. consuliū. c. qñ. & ibi plenē nō. de coniug.
 l. pro. & pro hoc et adducit. l. si seruitus. ff. de serui. vrb. præd.
 & l. forma. s. q. q. ff. de cens. & l. si. s. Caio. de lib. leg. & l. si mā-
 cipia. de fun. in stru. ver. legato fundo cum mancipijs cedunt
 legato mancipia, q. colendi fundi cā testator ibi post testū
 inducit: & per alia iura, de quib. ibi per eum autem ad iun-
 ctio familiarium fuerit facta ex nuda uoluntate, & tunc illi
 noui familiares nō gaudebunt hoc priuilegio, quia fictio est
 falsa cā, & reprobat in talibus. c. si. de verb. sign. li. 6. c. n. ar.
 de priuileg. ubi plenius per eum. Sed ita est, q. vt præsuppo-
 nit, res publica melius regebat per plures, & et quia ut nō si-
 ne difficultate ante d. adiunctionem poterat hñi numerus ne-
 cessarius & sufficiens ad expiendā negotia occurrentia in
 d. officio. ergo vñ q. priuilegium trahatur ad istos adiunctos. Be-
 ne facit et, q. nō. Io. de Imo. & Io. And. in c. si. de uerbo. signi.
 12 in 6. in nouel. q. ubi dicunt, quod si episcopo fuit concessum
 priuilegium: * ut quatuor clerici ad uia obsequia existentes
 percipiant fructus beneficiorum, quamuis in suis ecclesijs
 non resident, quod eodem beneficio gaudebūt clerici post
 priuilegium subrogati loco aliorum, ut l. sicut in annos. se-
 cundo responso. ff. quemadmo. uis fruct. amit. & per d. cap.
 quia circa, & l. si ita fuerit. ff. de leg. 3. d. l. mancipia. Ego pro
 hoc adduco id, quod nō. Pet. ut refert Cyn. in l. placet. C. de
 13 sacrosan. eccle. & ubi querit, an priuilegium concessum eccle-
 sijs, puta ciuitatis Bonon. extendatur ad ecclesias cōstru-
 ctas post concessiōem priuilegij arguit per cōtra finaliter
 conclusit, quod sic per l. pen. ff. de fun. in stru. & per
 d. cap. quia circa & d. l. si peculium, & hoc etiam tenet Rayn.
 & Fulg. in d. l. placet. Et ita etiam uidetur tenere Bar. in d. l.
 damni infecti stipulatio competit, s. si is qui ædes. ubi post
 Iacob. de Aret. querit, an si concessum fuit priuilegium in a-

Liber Secundus Consil. Alexand.

munitatis alicui monasterio & eius capellis, cōprehendant
capellæ postea constructæ, & remittit ad no. per Cyn. in d.l.
placet. ¶ Quinto pro hoc adduco id quod no. lo. And. in ad-
14 di. in cit. de treug. & pac. in rub. in fin. ¶ ubi querit, quid si
quæ ciuitates fecerunt pacē uallatæ pœna pro se & suis sub-
ditis. An hæc pacē extendat ad uillæ, quæ postea se submisit
alteri dictarū ciuitatum, & dicit cum Guidone q. sic: &
q. ita fuit iudicatum per l. si seruitus. ff. de ser. urb. præd. & l. si
quis filius. ff. de testa. tit. ac in rub. in fin. in d. c. q. a
circa. de priui. & quod no. in l. cum capella. eod. tit. ¶ Sexto
probat per id quod h. in c. pen. & in c. ex parte tua. de deci.
inducendo, ut facit Ioan. de Imo. in l. damni. s. si is qui. ff. de
15 dam. infe. ¶ ubi querit, an priuilegium exemptionis super
decimis, uel collectis non soluendis porrigit ad p̄dia q̄ita
post concessiōem immunitatis: & dicit, q. sic per d. c. a. quia
circa. Et subdit hoc esse uerum, non solum q. agitur de præ-
iudicio tñ concedentis, quo casu latē fit interpretatio iuxta
c. q. hñr in c. cām quæ. de refer. & in c. olim. de uerb. fig. &
in l. hñ. de consil. princ. sed et ubi concederet priuilegium
Papa de decimis non soluendis ad p̄iudiciū parochialis ec-
clesiæ & sic terti. Et dicit probari per d. c. ex parte iuncto d.
c. p. ubi patet, q. priuilegiū concessum certis religiosis sup
decimis laborum suorum non soluendis, comprehendebat
futura, nisi fuisset prouiso postea facta per d. c. pen. quanto
magis hoc esse dēt in casu nro, cum ista concessio immuni-
tatis facta per superiores in d. contractū locationis non con-
cernat p̄iudiciū terti, sed solius concedentis seu illius, q.
reprehendat pro concedente. ¶ Nec pot. dici, q. prædicta cō-
cessio immunitatis sit in p̄iudiciū conductoris, q. rñdeo,
q. dato q. diceretur esse in p̄iudiciū terti, sed in p̄iudiciū
conditoris illius qui consensit illi concessiōi immunitatis non
dēt esse, quia uerofit minori mercede conduxit datium quasi
illa referat immunitatis fuit pars mercedis. l. fundi partē.
de contrah. emp. Et non pot. dici, q. dicta concessio immuni-
tatis fuerit in p̄iudiciū conductoris, cum nulum ius effet
acquistum conductori, antequā fuerit concessa d. immunitas.
l. contractus. C. de fide infirm. ¶ Ad idē facit quod nota.
Io. de Imo. in l. dam. infe. s. si is qui uicinas. de dam. infe. ¶
¶ ubi dicit, q. concedo tibi feudum cum pacto, q. ubi ædi-
ficat domum, in qua promittis me recipere cū familia mea, &
a tpe promissionis habebat tñ quinq. in familia mea, an
teneberis q̄o recipere, si sit aucta familia supra quinque, &
dicit q. sic, dummodo non sit aucta in nimis magna quanti-
tate, aliās excessu, per id quod h. in c. quanto. de cens. sed
magnus excessus non consueuit appellari, qui non excedit
dimidia totius. l. 2. cum ibi no. C. de rescin. uen. & in c. p. de
emp. & uend. quinimo tex. in d. c. quanto loquit, q. gra-
uia excreuerit in duplo. Et ubi nimis magnus non est ex-
cessus, tenet et pro futuro augmento oneris, q. ille se obli-
gauerit ex liberalitate, ita loquitur tex. in d. c. quanto. igitur
tanto magis qñ se obligauerit non ex liberalitate, sed ex cō-
tractu ultro citroq. obligatorio, ut in casu nostro, q. l. inter
eos. s. a. & l. ne liberalitate. ff. de re iud. & l. id quod, in princ.
ff. de don. ¶ Nunc restat rñdere ad allegata in contrarium, &
primò nō obli. Iulia in si. cum l. seq. ff. de leg. 3. quia q. ibi
testor usus fuit uerbis p̄tis t̄pis, ideo non trahit ad futurum.
l. si stipulatus fuero. s. cū stipulemur. l. si a colono. ff. de uerb.
obl. l. si ita scripserit. ff. de leg. 2. & plenè per Ba. in l. si ita,
de aur. & arg. leg. & per doc. in c. q. a. circa. In casu nostro
oratio fuit prolata sine tpe, quo casu extenditur ad futura, ut
supra probatum. Non enim fuit dictum in locatione, q. illi q.
iunt de officio uel illo numero sexdecim sint immunes, sed
fuit dictum, q. conductor datij sit obligatus seruare exem-
ptum officium dñorum sexdecim. Et hæc eadem responsio
potest dari ad d. l. uxori. s. a. de leg. 2. quia ibi dispositio fuit
concepta per uerbā præteriti temporis, ut ibi per glo. aliās
17 posset responderi, ut patet ibi ex no. per Bar. ¶ Non obli. j.
cum conor. ff. cōia præd. quia respondeo, quod uerum est,
quod aucti non potest acquiri seruitus prædictorum futuro-
rum, adeo quod seruitus formata ut ibi. tamen potest de-
dici in contractum seruitus pro futuro præditi, adeo ut il-

lo acquisito debeat seruitus. l. si seruitus. s. futuro. ff. de ser-
ui. urb. præd. Non obli. d. l. damni. s. si is qui. q. rñdeo, q. ibi
dispositio non fuit facta per nomina collectiua quæ recipiunt
augm. de futuro, ut dixi in secundo ar. Et et ita potest rñderi
ad alia supra allegata. Et et potest rñderi ad d. Guid. de Su-
sm Lud. Rom. in d. l. d. s. si is qui. pot. dici, q. illa determi-
18 natio Guid. de Suza. ¶ pcedit, q. cōcessio immunitatis eraz
in p̄iudiciū terti: quia tunc dēt stricte interpretari, ne la-
dat ius terti. l. 2. s. si quis a principe. ff. ne quid in loco publi-
l. nec auus. C. de eman. lib. c. 2. de eccl. edi. c. super eo. de offi.
deleg. aut tale priuilegium non concedit præiudiciū terti,
sed concedentis: & tunc non procedit determinatio Gui.
per c. quia circa. de priuileg. hoc ut esse de mente doct. in d.
c. quia circa. Quando autem intelligit priuilegium immuni-
tatis esse in p̄iudiciū terti, patet exēplum ex no. p. fac.
de Aret. Bar. & Ang. & Moder. in l. ab omnibus. in princ. ff.
19 leg. 1. ut q. si statutum dicat, q. comitenfes teneantur solue-
re salarium Postlati: postea superior concedit priuilegium
immunitatis alicui uillæ, cerrē tenebuntur reliqui comitatē-
ses ad totum & integrum salarium, etiam p. parte uisus uil-
læ exempta. per d. l. ab omnibus. in princ. & sequitur Petr. de
Anch. in d. s. præsentē. de cens. & D. Abb. in accedētes. de p.
scrip. Licet scis sit, ubi illud emolumentum, ad quod ten-
bantur comitenfes, esset p̄standum ipsimet dño conceden-
ti immunitatē, ut per Spec. in ti. de cens. 2. uerū, quid si ni-
mis. & Io. And. in c. non minus. de imm. eccl. & Io. de Imo.
in d. l. ab omnibus. de quo etiā Gui. de Cu. & Bal. in l. unus.
s. generaliter. ff. de pact. & Bal. in letam. in ult. col. C. de ex-
cu. rei iudi. & Paul. de Cast. in laus. ff. de pact. & Lud. Rom.
in l. q. ff. de re iud. Cum ergo talis cōcessio immunitatis
nō dicitur esse facta in p̄iudiciū terti, ut supra probauit cir-
ca sextum argu. igitur potest cōprehendere d. dominos aggre-
gatos, per supra dicta. ubi obliat, q. uerbā dicti cōcedentis
limitata esse ad numerum sexdecim: quia respondetur, q. hoc
non ut uerum: quia iua uerbā uidentur referri ad collegiū
& totum officium, ut sonant illa uerbā, uidelicet, q. cōductor
sit obligatus seruare exemptum officium sexdecim: & illud
collegium retinuit tale nomen sexdecim, et si ante cōtractū
locationis & post: quia quamuis essent plures, tamen deno-
minabatur collegium, seu officium sexdecim: ut in puncto
continetur. Vnde fide diminutus, siue superfluum sit, dēt esse
illud collegium. l. scut. s. ff. q. cuius uni. nomencl. propone-
batur. ff. de iudi. Et sic non obliat allegata in contrarium:
quia non loquuntur, qñ dispositio facta erat per nomen col-
lectiuium seu ad unitatem relatum. Non obli. dam dicebat, q.
uerba dubia debent interpretari cōtra adiunctos, qui se fun-
dant ex uerbis dicti cōtractus: quia rñdeo, q. uerbā non dicti
tur ambigua, cum comprehendat d. superadditas, ut pbanō-
nes & autoritates pro hac parte allegata: & ubi res possit
quoquomodo dici dubia, debet in dubio sententia ferri pro
reo. fab. solutoria. c. ex literis. de proba. l. Arrianus. de act. &
obli. l. absentem. ff. de pœ. Non obli. q. dicti septem cum
uideantur propriè esse de numero dñorum sexdecim cum
non possint esse de prioribus: nec dare uocem nisi in dete-
ctio absentium: quia respondeo, dato quod non possint esse
priorēs, nec dare uocē nisi in loco absentium: tamen dicam
esse de collegio dominorum sexdecim, ut patet in uerbis di-
ctæ electionis & aggregationis. Et ita simpliciter sacrilege
cti, & in consequenti eis ius acquiritur ius immunitatis. Et
dato quod non diceretur uerè & propriè de dominis sex-
20 decim: sed impropiè ut scitè & cum dispositio hominis,
uel legis loquens, in casu uero extenditur ad casum producen-
tem rationem habentem, seu eundem effectum producen-
tem. l. Deo nobis. C. de episco. & cleri. & ibi not. Cyn. in la-
tione. s. publicatione. ff. pro socio. l. si decesserit. ff. qui sacri-
cog. l. 1. in ff. de contrah. l. Gallus s. & quid si tantum. ff.
de lib. & posthu. no. Dyn. & Bart. in l. ex eas. in soluto. ff. de
uerbo. obli. & Dyn. in l. si cum dotem. in princ. ff. de eadem
trimo. in l. 1. s. lex Falcidia. ff. ad legem Falcid. Sed eadem
uideatur esse ratio, quod dicti septem additi debeat gaudere
dicta

T 3 WE TE-

Liber Secundus Consil. Alexand.

vt testis non dicat reddere sufficientē rōnē scientijs respectu
veri facti, si reddat rōnem: quia interuit confessionalis facta p
Titium de mutuo sibi factio, quia articulus concernit verum
& naturale mutuū: sed tellis deponit de mutuo ciuili, quod
contrahitur per confessionem, & non ponit de mutuo natu-
rali, alle. no. in l. 2. s. fin. & ibi Bar. in l. debitorum. de noua.
& quod no. in c. si cautio. de fide instr. in Spe. de testis. r. sed
pone egi. & hoc idem sequitur to. de Imo. in d. c. 2. & ibi refe-
runt moderni. ¶ Et licet in d. scriptura priuata contineat, q
d. Alex. & Franc. de Valentis renunciavit exceptioni non
num. pe. Tamen dicta renunciatio facta tpe dictæ confesio-
nis non ualet, ut per plura probant lac. de Aret. Cyn. & Bar.
Bal. & Ang. in d. l. si ex cautione. ubi referunt se hñe ita cōem
opin. reprobata gl. ibi. & ita ē tenet Host. & Io. And. in c. si,
de solu. & D. Abb. in c. si cautio. de fide instr. nā illud benefi-
cium, quod hñt debitorē confitentes facit futuræ numeratio-
nis de opponendo intra biennium exceptionē non numera-
tæ pec. est inductum, ut succurrat facilitati eorum pecunia
indigentium: quia sunt faciles in confidendo sibi spe futuræ
numerationis, qñ egent pecunia, quā sibi mutuari uolunt
& sperant, & hac eadē ratio militat, qñ debitorē tpe confes-
sionis renunciant exceptionē non num. pec. quia eadē facilitas
tæ, qua inducunt ad confidendum, inducunt et ad renuncian-
dum. l. doli. uer. diuerfum. ff. de noua. & l. si. la. l. c. ad Velle.
faci. quod legit & no. in l. 1. & 2. c. de pac. pig. Et talis renun-
ciatio tendit ad tollendum exceptionē doli futuri iussus cre-
ditoris, cui dolo futuro renunciari non pot. l. si. ipius. s. illud.
ff. de pac. do. ¶ Est ergo necesse q uera numeratio pbeatur.
Vnde est uidendū, an illa sit pbata. Et in hoc dico, q non, nā
non est probata per scripturam priuatā manu d. Alex. quia
licet ē in scriptura priuata diceret, q Alex. & Franc. habue-
runt mutuū d. quantitate, tñ nō probatur uera numeratio,
quia totum illud dñt esse confessio partis, ut no. per glo. in l. si
ex pretio. & ibi no. si cert. pet. & ibi d. l. si ex cautione. & ibi
clarius Bar. & alij post eum in l. prædia. ff. de acq. poss. ubi
per hoc alleg. l. creditor. s. pe. ff. de sol. & not. Imo. in d. c. si cau-
tio. in fi. & Ang. & Imo. in l. si ita stipularis. s. Chryfogonus.
de uerb. obl. ubi ad hoc alleg. l. tutor. cum gl. ff. de uisur. & l. cū
de indebi. s. si. cum gl. ff. de proc. & Io. de Imo. in l. si debito-
rem. ff. de noua. ¶ Nec est probat uera numeratio per scriptu-
ram libri d. Hebræi, qui dñt, dandā esse fidem uirtute d. decre.
quia scriptura libri fertur contineri, q Alex. & Franc. debent
dare d. Hebræi libras 217. mutuas per d. Hebræi d. Alex.
& Franc. qui d. quantitatē promittunt ambo in solidū soluere
d. Hebræi & c. prout latius in d. scriptura continet, per q uer-
ba non probat uera numeratio seu mutuum naturale, uel sal-
tem ciuile, cui natura coopere, quia, ut inquit Bart. in d. l. si
ex cautione. in prin. & ibi Bal. in 4. q. & Ant. de But. in d. c. si
cautione. uerba instr. ad hoc ut probent uerā numerationē de-
bent hac importare de necessitate, alias non probant, q
probatio dñt de necessitate concludere. l. nec; natales. & l.
non natus. C. de prob. c. in pñtia. de prob. Sed uerba pñtia
libri non inducunt de necessitate uerā numerationem, quia
licet contineant mutuum, tñ cū possit uerificari in mutuo
ciuili tñ. Quia interuenit simplex confessio de recepto ex
cā mutui, ut no. per gl. & doc. in l. 2. s. si. ff. si cer. pet. siue ultra
confessionem interuenit promissio per stipulationem siue
non. ut l. cū ultra confessionem. C. de nō nu. pec. in fin. de excep-
tione. s. idem iuris. ergo uerē dictē scriptura libri non conclu-
dunt de necessitate, q numeratio interuenierit, cū ibi nō fiat
mentio de numeratione, sed de mutuo, qñ & qñ scriptura est
dubia dñt fieri interpretatio cōtra pudentē, q dñt & sic con-
tra Hebræum. d. c. in pñsentia. & l. ueterib. & declarat Bart.
ff. de pac. Vnde faciunt no. per gl. & Bar. in l. prædia. ff. de ac-
qui. poss. & ibi clarius Pau. de Cast. qui iuxta questionem ibi
formatam per Bar. in uer. item facit ad aliud. ¶ Et dicit, q si
in instr. notarius scripsit, q Titius intrauit & Sempronio cō-
tum aureos in pñsentia ipsius notarij & testium descripto-
rum in instrumento, & testes attestant, q certē nulla pecu-
nia interuenit, sed confessio facta de recepto, certē non di-
cuntur contradicere notario, nec instrumento, quia illa uerba

psit uerificari in actu sñcto. d. l. prædia. scdm vnam lec. & sic
uerificabuntur in mutuo ciuili, & hoc casu saluari possit
cum opi. lac. But. ibi relata per Bar. aut in instr. dñt, q num-
rauit ex cā mutui centum: ē tunc testes deponentes, q nulla
interuenit pecunia, dicuntur contradicere instr. & tunc pro-
cedit opi. Ang. & aliorum in l. prædia. q tenebant cōtra Bar.
Ita ē, pbat rectē inueniri, & no. per Bal. in rub. C. de fide in-
stru. in 7. vel 8. col. in vers. dubitatur tñ quio notarius & c. dñt
vult, q licet non possit excusari notarius, qñ in instr. asse-
ruit fuisse pecuniā numeratā, si testes dñt, q nulla numeratio
fuit facta. Tamen secus qñ in instr. notarius non attestat nu-
merationem, sed mutuum: quia mutuum pluribus modis fit.
Et ita ēt ex de mente Bar. in l. singularia. in vlt. col. si cer. pe.
pbat ēt ex no. per Bar. & alios in l. certi conditio. s. nūmos.
ff. si cer. pet. dum dicit, q quidā in libello petebat centū dñt
Tito: quia dicebat se mutuas: & postea in iudicio pduxit ad
pbationē iuris sui instr. in quo cōtinebat, q Titius fuerat
confessus se habuisse illa centum mutuo, q promittebat per
stipulationem reddere illi dñt quo confessus fuerat recepte.
Erat dubium, an libellus posset adaptari ad pbationem fa-
ctam p instr. & videbatur q non: quia cā expressa in libello
erat cā mutui: sed instr. non pbat cā mutui, ex qua oriretur
actio: q ex contentis in instr. apparebat oriri actionem ex
stipulatione, nō ex mutuo, vt d. certi conditio. & l. si ita stu-
pulator. s. Chryfogonus. ff. de uerb. oblig. tñ dicit Bar. & alij
i. q poterat fulminari libellus, vt intelligatur uerba libelli
de mutuo ciuili, qñ natura cooperatur, qd est q interuenit
stipulatio & numeratio, uel ciuile, qñ interuenit confessio, ut
no. in d. l. 2. s. si. ff. si cer. pet. & ēt declarat Pau. de Cast. in d. s.
Chryfogonus. post illos ibi. ¶ Et expressē Bal. in l. 2. s. si. ff. si
cer. pet. ubi dicit, q illud q dixi Spec. in ti. de teste. s. uerf.
sed pone egi & c. Volens q si ago ex mutuo, & pbo de confes-
sione mutui per testes, q non obtineo, procedit, qñ in libel-
lo fecit mentionem de numeratione, secus si simpliciter de
mutuo: per no. in d. l. 2. s. si. & ita ēt Ludo. Ro. in d. l. prædia.
declarat dictum Spe. per no. per Bar. in d. s. si nūmos. & ita
etiam in effectu intelligit dictū Spe. Io. de Imo. in d. s. Chry-
fogonus. in 7. vel 8. col. & Ang. in consil. 155. inci. in qñe uer-
tente. Etia non pbatur uera numeratio per uerba d. postq li-
br. inqumt in eo dñt, q Alex. & Franciscus debent dare quia
etiam in effectu intelligit dictū Spe. Io. de Imo. in d. s. Chry-
fogonus. in 7. vel 8. col. & Ang. in consil. 155. inci. in qñe uer-
tente. Etia non pbatur uera numeratio per uerba d. postq li-
br. inqumt in eo dñt, q Alex. & Franciscus debent dare quia
etiam in effectu intelligit dictū Spe. Io. de Imo. in d. s. Chry-
fogonus. in 7. vel 8. col. & Ang. in consil. 155. inci. in qñe uer-
tente. Etia non pbatur uera numeratio per uerba d. postq li-
br. inqumt in eo dñt, q Alex. & Franciscus debent dare quia
etiam in effectu intelligit dictū Spe. Io. de Imo. in d. s. Chry-
fogonus. in 7. vel 8. col. & Ang. in consil. 155. inci. in qñe uer-
tente. Etia non pbatur uera numeratio per uerba d. postq li-
br. inqumt in eo dñt, q Alex. & Franciscus debent dare quia
etiam in effectu intelligit dictū Spe. Io. de Imo. in d. s. Chry-
fogonus. in 7. vel 8. col. & Ang. in consil. 155. inci. in qñe uer-
tente. Etia non pbatur uera numeratio per uerba d. postq li-
br. inqumt in eo dñt, q Alex. & Franciscus debent dare quia
etiam in effectu intelligit dictū Spe. Io. de Imo. in d. s. Chry-
fogonus. in 7. vel 8. col. & Ang. in consil. 155. inci. in qñe uer-
tente. Etia non pbatur uera numeratio per uerba d. postq li-
br. inqumt in eo dñt, q Alex. & Franciscus debent dare quia
etiam in effectu intelligit dictū Spe. Io. de Imo. in d. s. Chry-
fogonus. in 7. vel 8. col. & Ang. in consil. 155. inci. in qñe uer-
tente. Etia non pbatur uera numeratio per uerba d. postq li-
br. inqumt in eo dñt, q Alex. & Franciscus debent dare quia
etiam in effectu intelligit dictū Spe. Io. de Imo. in d. s. Chry-
fogonus. in 7. vel 8. col. & Ang. in consil. 155. inci. in qñe uer-
tente. Etia non pbatur uera numeratio per uerba d. postq li-
br. inqumt in eo dñt, q Alex. & Franciscus debent dare quia
etiam in effectu intelligit dictū Spe. Io. de Imo. in d. s. Chry-
fogonus. in 7. vel 8. col. & Ang. in consil. 155. inci. in qñe uer-
tente. Etia non pbatur uera numeratio per uerba d. postq li-
br. inqumt in eo dñt, q Alex. & Franciscus debent dare quia
etiam in effectu intelligit dictū Spe. Io. de Imo. in d. s. Chry-
fogonus. in 7. vel 8. col. & Ang. in consil. 155. inci. in qñe uer-
tente. Etia non pbatur uera numeratio per uerba d. postq li-
br. inqumt in eo dñt, q Alex. & Franciscus debent dare quia
etiam in effectu intelligit dictū Spe. Io. de Imo. in d. s. Chry-
fogonus. in 7. vel 8. col. & Ang. in consil. 155. inci. in qñe uer-
tente. Etia non pbatur uera numeratio per uerba d. postq li-
br. inqumt in eo dñt, q Alex. & Franciscus debent dare quia
etiam in effectu intelligit dictū Spe. Io. de Imo. in d. s. Chry-
fogonus. in 7. vel 8. col. & Ang. in consil. 155. inci. in qñe uer-
tente. Etia non pbatur uera numeratio per uerba d. postq li-
br. inqumt in eo dñt, q Alex. & Franciscus debent dare quia
etiam in effectu intelligit dictū Spe. Io. de Imo. in d. s. Chry-
fogonus. in 7. vel 8. col. & Ang. in consil. 155. inci. in qñe uer-
tente. Etia non pbatur uera numeratio per uerba d. postq li-
br. inqumt in eo dñt, q Alex. & Franciscus debent dare quia
etiam in effectu intelligit dictū Spe. Io. de Imo. in d. s. Chry-
fogonus. in 7. vel 8. col. & Ang. in consil. 155. inci. in qñe uer-
tente. Etia non pbatur uera numeratio per uerba d. postq li-
br. inqumt in eo dñt, q Alex. & Franciscus debent dare quia
etiam in effectu intelligit dictū Spe. Io. de Imo. in d. s. Chry-
fogonus. in 7. vel 8. col. & Ang. in consil. 155. inci. in qñe uer-
tente. Etia non pbatur uera numeratio per uerba d. postq li-
br. inqumt in eo dñt, q Alex. & Franciscus debent dare quia
etiam in effectu intelligit dictū Spe. Io. de Imo. in d. s. Chry-
fogonus. in 7. vel 8. col. & Ang. in consil. 155. inci. in qñe uer-
tente. Etia non pbatur uera numeratio per uerba d. postq li-
br. inqumt in eo dñt, q Alex. & Franciscus debent dare quia
etiam in effectu intelligit dictū Spe. Io. de Imo. in d. s. Chry-
fogonus. in 7. vel 8. col. & Ang. in consil. 155. inci. in qñe uer-
tente. Etia non pbatur uera numeratio per uerba d. postq li-
br. inqumt in eo dñt, q Alex. & Franciscus debent dare quia
etiam in effectu intelligit dictū Spe. Io. de Imo. in d. s. Chry-
fogonus. in 7. vel 8. col. & Ang. in consil. 155. inci. in qñe uer-
tente. Etia non pbatur uera numeratio per uerba d. postq li-
br. inqumt in eo dñt, q Alex. & Franciscus debent dare quia
etiam in effectu intelligit dictū Spe. Io. de Imo. in d. s. Chry-
fogonus. in 7. vel 8. col. & Ang. in consil. 155. inci. in qñe uer-
tente. Etia non pbatur uera numeratio per uerba d. postq li-
br. inqumt in eo dñt, q Alex. & Franciscus debent dare quia
etiam in effectu intelligit dictū Spe. Io. de Imo. in d. s. Chry-
fogonus. in 7. vel 8. col. & Ang. in consil. 155. inci. in qñe uer-
tente. Etia non pbatur uera numeratio per uerba d. postq li-
br. inqumt in eo dñt, q Alex. & Franciscus debent dare quia
etiam in effectu intelligit dictū Spe. Io. de Imo. in d. s. Chry-
fogonus. in 7. vel 8. col. & Ang. in consil. 155. inci. in qñe uer-
tente. Etia non pbatur uera numeratio per uerba d. postq li-
br. inqumt in eo dñt, q Alex. & Franciscus debent dare quia
etiam in effectu intelligit dictū Spe. Io. de Imo. in d. s. Chry-
fogonus. in 7. vel 8. col. & Ang. in consil. 155. inci. in qñe uer-
tente. Etia non pbatur uera numeratio per uerba d. postq li-
br. inqumt in eo dñt, q Alex. & Franciscus debent dare quia
etiam in effectu intelligit dictū Spe. Io. de Imo. in d. s. Chry-
fogonus. in 7. vel 8. col. & Ang. in consil. 155. inci. in qñe uer-
tente. Etia non pbatur uera numeratio per uerba d. postq li-
br. inqumt in eo dñt, q Alex. & Franciscus debent dare quia
etiam in effectu intelligit dictū Spe. Io. de Imo. in d. s. Chry-
fogonus. in 7. vel 8. col. & Ang. in consil. 155. inci. in qñe uer-
tente. Etia non pbatur uera numeratio per uerba d. postq li-
br. inqumt in eo dñt, q Alex. & Franciscus debent dare quia
etiam in effectu intelligit dictū Spe. Io. de Imo. in d. s. Chry-
fogonus. in 7. vel 8. col. & Ang. in consil. 155. inci. in qñe uer-
tente. Etia non pbatur uera numeratio per uerba d. postq li-
br. inqumt in eo dñt, q Alex. & Franciscus debent dare quia
etiam in effectu intelligit dictū Spe. Io. de Imo. in d. s. Chry-
fogonus. in 7. vel 8. col. & Ang. in consil. 155. inci. in qñe uer-
tente. Etia non pbatur uera numeratio per uerba d. postq li-
br. inqumt in eo dñt, q Alex. & Franciscus debent dare quia
etiam in effectu intelligit dictū Spe. Io. de Imo. in d. s. Chry-
fogonus. in 7. vel 8. col. & Ang. in consil. 155. inci. in qñe uer-
tente. Etia non pbatur uera numeratio per uerba d. postq li-
br. inqumt in eo dñt, q Alex. & Franciscus debent dare quia
etiam in effectu intelligit dictū Spe. Io. de Imo. in d. s. Chry-
fogonus. in 7. vel 8. col. & Ang. in consil. 155. inci. in qñe uer-
tente. Etia non pbatur uera numeratio per uerba d. postq li-
br. inqumt in eo dñt, q Alex. & Franciscus debent dare quia
etiam in effectu intelligit dictū Spe. Io. de Imo. in d. s. Chry-
fogonus. in 7. vel 8. col. & Ang. in consil. 155. inci. in qñe uer-
tente. Etia non pbatur uera numeratio per uerba d. postq li-
br. inqumt in eo dñt, q Alex. & Franciscus debent dare quia
etiam in effectu intelligit dictū Spe. Io. de Imo. in d. s. Chry-
fogonus. in 7. vel 8. col. & Ang. in consil. 155. inci. in qñe uer-
tente. Etia non pbatur uera numeratio per uerba d. postq li-
br. inqumt in eo dñt, q Alex. & Franciscus debent dare quia
etiam in effectu intelligit dictū Spe. Io. de Imo. in d. s. Chry-
fogonus. in 7. vel 8. col. & Ang. in consil. 155. inci. in qñe uer-
tente. Etia non pbatur uera numeratio per uerba d. postq li-
br. inqumt in eo dñt, q Alex. & Franciscus debent dare quia
etiam in effectu intelligit dictū Spe. Io. de Imo. in d. s. Chry-
fogonus. in 7. vel 8. col. & Ang. in consil. 155. inci. in qñe uer-
tente. Etia non pbatur uera numeratio per uerba d. postq li-
br. inqumt in eo dñt, q Alex. & Franciscus debent dare quia
etiam in effectu intelligit dictū Spe. Io. de Imo. in d. s. Chry-
fogonus. in 7. vel 8. col. & Ang. in consil. 155. inci. in qñe uer-
tente. Etia non pbatur uera numeratio per uerba d. postq li-
br. inqumt in eo dñt, q Alex. & Franciscus debent dare quia
etiam in effectu intelligit dictū Spe. Io. de Imo. in d. s. Chry-
fogonus. in 7. vel 8. col. & Ang. in consil. 155. inci. in qñe uer-
tente. Etia non pbatur uera numeratio per uerba d. postq li-
br. inqumt in eo dñt, q Alex. & Franciscus debent dare quia
etiam in effectu intelligit dictū Spe. Io. de Imo. in d. s. Chry-
fogonus. in 7. vel 8. col. & Ang. in consil. 155. inci. in qñe uer-
tente. Etia non pbatur uera numeratio per uerba d. postq li-
br. inqumt in eo dñt, q Alex. & Franciscus debent dare quia
etiam in effectu intelligit dictū Spe. Io. de Imo. in d. s. Chry-
fogonus. in 7. vel 8. col. & Ang. in consil. 155. inci. in qñe uer-
tente. Etia non pbatur uera numeratio per uerba d. postq li-
br. inqumt in eo dñt, q Alex. & Franciscus debent dare quia
etiam in effectu intelligit dictū Spe. Io. de Imo. in d. s. Chry-
fogonus. in 7. vel 8. col. & Ang. in consil. 155. inci. in qñe uer-
tente. Etia non pbatur uera numeratio per uerba d. postq li-
br. inqumt in eo dñt, q Alex. & Franciscus debent dare quia
etiam in effectu intelligit dictū Spe. Io. de Imo. in d. s. Chry-
fogonus. in 7. vel 8. col. & Ang. in consil. 155. inci. in qñe uer-
tente. Etia non pbatur uera numeratio per uerba d. postq li-
br. inqumt in eo dñt, q Alex. & Franciscus debent dare quia
etiam in effectu intelligit dictū Spe. Io. de Imo. in d. s. Chry-
fogonus. in 7. vel 8. col. & Ang. in consil. 155. inci. in qñe uer-
tente. Etia non pbatur uera numeratio per uerba d. postq li-
br. inqumt in eo dñt, q Alex. & Franciscus debent dare quia
etiam in effectu intelligit dictū Spe. Io. de Imo. in d. s. Chry-
fogonus. in 7. vel 8. col. & Ang. in consil. 155. inci. in qñe uer-
tente. Etia non pbatur uera numeratio per uerba d. postq li-
br. inqumt in eo dñt, q Alex. & Franciscus debent dare quia
etiam in effectu intelligit dictū Spe. Io. de Imo. in d. s. Chry-
fogonus. in 7. vel 8. col. & Ang. in consil. 155. inci. in qñe uer-
tente. Etia non pbatur uera numeratio per uerba d. postq li-
br. inqumt in eo dñt, q Alex. & Franciscus debent dare quia
etiam in effectu intelligit dictū Spe. Io. de Imo. in d. s. Chry-
fogonus. in 7. vel 8. col. & Ang. in consil. 155. inci. in qñe uer-
tente. Etia non pbatur uera numeratio per uerba d. postq li-
br. inqumt in eo dñt, q Alex. & Franciscus debent dare quia
etiam in effectu intelligit dictū Spe. Io. de Imo. in d. s. Chry-
fogonus. in 7. vel 8. col. & Ang. in consil. 155. inci. in qñe uer-
tente. Etia non pbatur uera numeratio per uerba d. postq li-
br. inqumt in eo dñt, q Alex. & Franciscus debent dare quia
etiam in effectu intelligit dictū Spe. Io. de Imo. in d. s. Chry-
fogonus. in 7. vel 8. col. & Ang. in consil. 155. inci. in qñe uer-
tente. Etia non pbatur uera numeratio per uerba d. postq li-
br. inqumt in eo dñt, q Alex. & Franciscus debent dare quia
etiam in effectu intelligit dictū Spe. Io. de Imo. in d. s. Chry-
fogonus. in 7. vel 8. col. & Ang. in consil. 155. inci. in qñe uer-
tente. Etia non pbatur uera numeratio per uerba d. postq li-
br. inqumt in eo dñt, q Alex. & Franciscus debent dare quia
etiam in effectu intelligit dictū Spe. Io. de Imo. in d. s. Chry-
fogonus. in 7. vel 8. col. & Ang. in consil. 155. inci. in qñe uer-
tente. Etia non pbatur uera numeratio per uerba d. postq li-
br. inqumt in eo dñt, q Alex. & Franciscus debent dare quia
etiam in effectu intelligit dictū Spe. Io. de Imo. in d. s. Chry-
fogonus. in 7. vel 8. col. & Ang. in consil. 155. inci. in qñe uer-
tente. Etia non pbatur uera numeratio per uerba d. postq li-
br. inqumt in eo dñt, q Alex. & Franciscus debent dare quia
etiam in effectu intelligit dictū Spe. Io. de Imo. in d. s. Chry-
fogonus. in 7. vel 8. col. & Ang. in consil. 155. inci. in qñe uer-
tente. Etia non pbatur uera numeratio per uerba d. postq li-
br. inqumt in eo dñt, q Alex. & Franciscus debent dare quia
etiam in effectu intelligit dictū Spe. Io. de Imo. in d. s. Chry-
fogonus. in 7. vel 8. col. & Ang. in consil. 155. inci. in qñe uer-
tente. Etia non pbatur uera numeratio per uerba d. postq li-
br. inqumt in eo dñt, q Alex. & Franciscus debent dare quia
etiam in effectu intelligit dictū Spe. Io. de Imo. in d. s. Chry-
fogonus. in 7. vel 8. col. & Ang. in consil. 155. inci. in qñe uer-
tente. Etia non pbatur uera numeratio per uerba d. postq li-
br. inqumt in eo dñt, q Alex. & Franciscus debent dare quia
etiam in effectu intelligit dictū Spe. Io. de Imo. in d. s. Chry-
fogonus. in 7. vel 8. col. & Ang. in consil. 155. inci. in qñe uer-
tente. Etia non pbatur uera numeratio per uerba d. postq li-
br. inqumt in eo dñt, q Alex. & Franciscus debent dare quia
etiam in effectu intelligit dictū Spe. Io. de Imo. in d. s. Chry-
fogonus. in 7. vel 8. col. & Ang. in consil. 155. inci. in qñe uer-
tente. Etia non pbatur uera numeratio per uerba d. postq li-
br. inqumt in eo dñt, q Alex. & Franciscus debent dare quia
etiam in effectu intelligit dictū Spe. Io. de Imo. in d. s. Chry-
fogonus. in 7. vel 8. col. & Ang. in consil. 155. inci. in qñe uer-
tente. Etia non pbatur uera numeratio per uerba d. postq li-
br. inqumt in eo dñt, q Alex. & Franciscus debent dare quia
etiam in effectu intelligit dictū Spe. Io. de Imo. in d. s. Chry-
fogonus. in 7. vel 8. col. & Ang. in consil. 155. inci. in qñe uer-
tente. Etia non pbatur uera numeratio per uerba d. postq li-
br. inqumt in eo dñt, q Alex. & Franciscus debent dare quia
etiam in effectu intelligit dictū Spe. Io. de Imo. in d. s. Chry-
fogonus. in 7. vel 8. col. & Ang. in consil. 155. inci. in qñe uer-
tente. Etia non pbatur uera numeratio per uerba d. postq li-
br. inqumt in eo dñt, q Alex. & Franciscus debent dare quia
etiam in effectu intelligit dictū Spe. Io. de Imo. in d. s. Chry-
fogonus. in 7. vel 8. col. & Ang. in consil. 155. inci. in qñe uer-
tente. Etia non pbatur uera numeratio per uerba d. postq li-
br. inqumt in eo dñt, q Alex. & Franciscus debent dare quia
etiam in effectu intelligit dictū Spe. Io. de Imo. in d. s. Chry-
fogonus. in 7. vel 8. col. & Ang. in consil. 155. inci. in qñe uer-
tente. Etia non pbatur uera numeratio per uerba d. postq li-
br. inqumt in eo dñt, q Alex. & Franciscus debent dare quia
etiam in effectu intelligit dictū Spe. Io. de Imo. in d. s. Chry-
fogonus. in 7. vel 8. col. & Ang. in consil. 155. inci. in qñe uer-
tente. Etia non pbatur uera numeratio per uerba d. postq li-
br. inqumt in eo dñt, q Alex. & Franciscus debent dare quia
etiam in effectu intelligit dictū Spe. Io. de Imo. in d. s. Chry-
fogonus. in 7. vel 8. col. & Ang. in consil. 155. inci. in qñe uer-
tente. Etia non pbatur uera numeratio per uerba d. postq li-
br. inqumt in eo dñt, q Alex. & Franciscus debent dare quia
etiam in effectu intelligit dictū Spe. Io. de Imo. in d. s. Chry-
fogonus. in 7. vel 8. col. & Ang. in consil. 155. inci. in qñe uer-
tente. Etia non pbatur uera numeratio per uerba d. postq li-
br. inqumt in eo dñt, q Alex. & Franciscus debent dare quia
etiam in effectu intelligit dictū Spe. Io. de Imo. in d. s. Chry-
fogonus. in 7. vel 8. col. & Ang. in consil. 155. inci. in qñe uer-
tente. Etia non pbatur uera numeratio per uerba d. postq li-
br. inqumt in eo dñt, q Alex. & Franciscus debent dare quia
etiam in effectu intelligit dictū Spe. Io. de Imo. in d. s. Chry-
fogonus. in 7. vel 8. col. & Ang. in consil. 155. inci. in qñe uer-
tente. Etia non pbatur uera numeratio per uerba d. postq li-
br. inqumt in eo dñt, q Alex. & Franciscus debent dare quia
etiam in effectu intelligit dictū Spe. Io. de Imo. in d. s. Chry-
fogonus. in 7. vel 8. col. & Ang. in consil. 155. inci. in qñe uer-
tente. Etia non pbatur uera numeratio per uerba d. postq li-
br. inqumt in eo dñt, q Alex. & Franciscus debent dare quia
etiam in effectu intelligit dictū Spe. Io. de Imo. in d. s. Chry-
fogonus. in 7. vel 8. col. & Ang. in consil. 155. inci. in qñe uer-
tente. Etia non pbatur uera numeratio per uerba d. postq li-
br. inqumt in eo dñt, q Alex. & Franciscus debent dare quia
etiam in effectu intelligit dictū Spe. Io. de Imo. in d. s. Chry-
fogonus. in 7. vel 8. col. & Ang. in consil. 155. inci. in qñe uer-
tente. Etia non pbatur uera numeratio per uerba d. postq li-
br. inqumt in eo dñt, q Alex. & Franciscus debent dare quia
etiam in effectu intelligit dictū Spe. Io. de Imo. in d. s. Chry-
fogonus. in 7. vel 8. col. & Ang. in consil. 155. inci. in qñe uer-
tente. Etia non pbatur uera numeratio per uerba d. postq li-
br. inqumt in eo dñt, q Alex. & Franciscus debent dare quia
etiam in effectu intelligit dictū Spe. Io. de Imo. in d. s. Chry-
fogonus. in 7. vel 8. col. & Ang. in consil. 155. inci. in qñe uer-
tente. Etia non pbatur uera numeratio per uerba d. postq li-
br. inqumt in eo dñt, q Alex. & Franciscus debent dare quia
etiam in effectu intelligit dictū Spe. Io. de Imo. in d. s. Chry-
fogonus. in 7. vel 8. col. & Ang. in consil. 155. inci. in qñe uer-
tente. Etia non pbatur uera numeratio per uerba d. postq li-
br. inqumt in eo dñt, q Alex. & Franciscus debent dare quia
etiam in effectu intelligit dictū Spe. Io. de Imo. in d. s. Chry-
fogonus. in 7. vel 8. col. & Ang. in consil. 155. inci. in qñe uer-
tente. Etia non pbatur uera numeratio per uerba d. postq li-
br. inqumt in eo dñt, q Alex. & Franciscus debent dare quia
etiam in effectu intelligit dictū Spe. Io. de Imo. in d. s. Chry-
fogonus. in 7. vel 8. col. & Ang. in consil. 155. inci. in qñe uer-
tente. Etia non pbatur uera numeratio per uerba d. postq li-
br. inqumt in eo dñt, q Alex. & Franciscus debent dare quia
etiam in effectu intelligit dictū Spe. Io. de Imo. in d. s. Chry-
fogonus. in 7. vel 8. col. & Ang. in consil. 155. inci. in qñe uer-
tente. Etia non pbatur uera numeratio per uerba d. postq li-
br. inqumt in eo dñt, q Alex. & Franciscus debent dare quia
etiam in effectu intelligit dictū Spe. Io. de Imo. in d. s. Chry-
fogonus. in 7. vel 8. col. & Ang. in consil. 155. inci. in qñe uer-
tente. Etia non pbatur uera numeratio per uerba d. postq li-
br. inqumt in eo dñt, q Alex. & Franciscus debent dare quia
etiam in effectu intelligit dictū Spe. Io. de Imo. in d. s. Chry-
fogonus. in 7. vel 8. col. & Ang. in consil. 155. inci. in qñe uer-
tente. Etia non pbatur uera numeratio per uerba d. postq li-
br. inqumt in eo dñt, q Alex. & Franciscus debent dare quia
etiam in effectu intelligit dictū Spe. Io. de Imo. in d. s. Chry-
fogonus. in 7. vel 8. col. & Ang. in consil. 155. inci. in qñe uer-
tente. Etia non pbatur uera numeratio per uerba d. postq li-
br. inqumt in eo dñt, q Alex. & Franciscus debent dare quia
etiam in effectu intelligit dictū Spe. Io. de Imo. in d. s. Chry-
fogonus. in 7. vel 8. col. & Ang. in consil. 155. inci. in qñe uer-
tente. Etia non pbatur uera numeratio per uerba d. postq li-
br. inqumt in eo dñt, q Alex. & Franciscus debent dare quia
etiam in effectu intelligit dictū Spe. Io. de Imo. in d. s. Chry-
fogonus. in 7. vel 8. col. & Ang. in consil. 155. inci. in qñe uer-
tente. Etia non pbatur uera numeratio per uerba d. postq li-
br. inqumt in eo dñt, q Alex. & Franciscus debent dare quia
etiam in effectu intelligit dictū Spe. Io. de Imo. in d. s. Chry-
fogonus. in 7. vel 8. col. & Ang. in consil. 155. inci. in qñe uer-
tente. Etia non pbatur uera numeratio per uerba d. postq li-
br. inqumt in eo dñt, q Alex. & Franciscus debent dare quia
etiam in effectu intelligit dictū Spe. Io. de Imo. in d. s. Chry-
fogonus. in 7. vel 8. col. & Ang. in consil. 155. inci. in qñe uer-
tente. Etia non pbatur uera numeratio per uerba d. postq li-
br. inqumt in eo dñt, q Alex. & Franciscus debent dare quia
etiam in effectu intelligit dictū Spe. Io. de Imo. in d. s. Chry-
fogonus. in 7. vel 8. col. & Ang. in consil. 155. inci. in qñe uer-
tente. Etia non pbatur uera numeratio per uerba d. postq li-
br. inqumt in eo dñt, q Alex. & Franciscus debent dare quia
etiam in effectu intelligit dictū Spe. Io. de Imo. in d. s. Chry-

- 1 Testis deponens alium presentem non probat intelligentem.
- 2 Indicium omne probandum per duos testes. nu. 6.
- 3 Testis non facit indicium, nisi sit integer.
- 4 Testis non conuincitur de falso ex eo, quod minatus est se depositum falsum contra debitorem suum, nisi debitum solueret.
- 5 Confessio extra iudicium parte absente non probat.
- 10 Indicia contrariis indicis eliduntur.

CONSILIVM CLXXX.

IN cā Angelorum hebraeorum superficialiter & cōclufiue loquar, quia oretus dictum fuit, quāto oportuit, ut arbitror & c. coram pstantissimo agi. Peitum fuit in processu per procuratorem dictorum Angelorum, & procuratorem Datali ipsos Angelos de relaxari tam minus iuste detineant, & de clarare confessionē Angeli grossi, & dāda facta in processu non hīc officere ipsis capit, nec Datalo, nec ēt Vitalē tāq̃ infigitorem puniri, iuxta l. i. s. incidunt ad turpil, & s. seq. & l. si quis repente. cod. tit. Quod autē isti Angeli minus iuste detineant pro ista cā & lite uertente inter Vitalem ex parte una agentem, & Datalum ex alia defendentem probat. Nam ipsi deposuerūt pro ueritate pro Datalo, constat primō, quod ad Angelum Hebræum de Persuio nulla sunt indicia contra eum, cū nulla sub sit iusta cā, debet relaxari. l. i. ff. de lib. ho. exhib. l. ius eius. C. de procu. Quantum autē ad Angelū grossū adducunt tres testes & iussio sua, & offendo, q̃ ista nec simul nec separatim faciunt indicium contra ipsum. Adducit in primis d. magistri Maximi examinati in cā ciuili. Et dico, q̃ iste non probat ea potissima rōne, quia iste testis non dicit aliquid ex quo apparet, q̃ illi promissioni Datali, de qua attestat magister Isaac, fuerit Angelus grossus p̃sens factem cū intelligentia, q̃a dicit, q̃ conditio diāz promissionis esset firmata in absentia d. Angeli grossi, uocato Angelo grosso fuit iterum repetita dicta conditio, certē nō dicit iste, q̃ Angelus grossus aduenierit, ac dato ēt q̃ hoc dixisset, tñ non deponit, q̃ intellexerit, aut q̃ ibi Angelus expresserit q̃ ipse intellexerit uerba diāz asserta promissionis. Et licet ipse testis deponat aliquid fuisse dictū ipso teste p̃sente, intelligat ipso teste p̃sente & intelligente, attē q̃ testis deponit aliquid fuisse dictum p̃sente alio, puta p̃sente Angelo, non intelligit de p̃sencia cū intellectu, q̃a potuit ibi Angelus adesse, & nō intelligere, uel non aduertere. l. i. s. si. & ibi hocno. Bar. ff. de auth. tut. & n. gl. & Bar. l. i. 2. s. si. sol. mat. & lo. An. in c. p̃sentium. de testib. & Bar. in suo trac. de testi. Bar. l. i. in fi. C. de bon. pos. & in c. de cōtro. inter do. & ual. & probat in l. h̃res palā. in prin. ff. de testa. & ibi nota. Bal. & Ange. Non ob q̃ magister Maya. dicit, q̃ Angelus grossus fuit uocatus, fateor bene, q̃ nō apparet q̃ testis fuit uocatus, q̃ ista uerba important, q̃ fuit testis rogatus. d. l. h̃eres palā. s. in testamentis. & ibi not. doct. & Bar. in l. sciendum. de uerb. obl. in l. diuus. de test. mili. & per Bal. in auth. nisi rogari. de testi. & Ange. in auth. de tab. in prin. sed tñ non sequit pro hoc, q̃ ille uocatus uenerit & intellexerit, q̃a pōt quis esse adhibitus & non intelligere, tex. est & ibi Bal. & Ange. in l. h̃res palā. in princ. ubi dum dicit tex. & si plures adhibiti, & sufficit solēne numerum exaudire & c. Capiō scdm̃ testē. Gerardum Mondominum, qui fuit examinatus Rauennae, & contra istum in ueritate plura possent adduci, q̃ in uoce adducta sunt, si bene inspiciat testis, nō dicit q̃ Angelus dixerit se depositū cōtra ueritatē, tñ esto, q̃ istud dixisset, ista confessio extrajudicialis facit indicium. l. capite quinto. in gl. ord. ff. de adul. & Bar. in l. si. ff. de q̃st. cum si. sed of indicii dē p̃bri p̃ duos testes, ut per gl. & doc. in l. si. C. fa. ere. & in l. in antepe. q̃. ff. de q̃st. & Ange. l. i. ff. q̃. ff. de met. cau. & Bar. in l. cū proponeret. per ibi not. de leg. 2. Sed iste non est unicus. ergo & c. Aduertat ēt, q̃a iste Gerardus non pōt stare Ferrarie, quia hic est condēnatus p̃ suis maleficiis, ex quib. est istam, quo casualitē unus testis q̃ deponit de ipso facto principali puta quia uidit ipsū maleficiū cōmitti, facit indicium, ut no. in l. si quis ad. l. i. l. mar. tñ si alius uidit infamem sic, non facit aliquo mō indicium, ita dicit Bar. l. i. r. s. ite lege Cornelia, p̃ illi rex. ff. de q̃o. Et

ibi dum tex. dicit, hōiem quēcunq̃ comperiat literas illas p̃ ueritate lecturam & c. Et pro hoc etia allegat. l. i. s. fin. de uerb. ob. ¶ Et hoc dicit Ang. esse no. cōtra hebræos, ut p̃ducent manu eorum scripta coram iudice Christiano ipsarum literarum ignaro, q̃ de intellectu illarum literarum stabitur dicto unius hebræi, qui sciat literas illas legere, tamē in hoc cōiter non teneatur, ut per doct. in locis per me supra allegatis, qui intelligit. d. l. i. s. fin. de uerb. obl. q̃ interpretans erat adhibitus de consensu utriusq̃ partis, arg. l. Theopōpus. de do. p̃re. uel q̃ unus haberi p̃terit poterit in loco, nec uilla rō diuersitatis reddi p̃ter inter casum, q̃ tractatur de interpretatione & significatione literarum explicandarum per peritos, & casum quando tractatur de alia declaratione, prout ē de comparatione literarū uel alia simili, in qua sit opus peritis, quo casu requiruntur duo, per d. l. comparationes. & p̃ ibi no. per Bal. & Saly. cum alijs supra allegatis. Quinimo Bal. in d. l. directas literas. C. de ma. testi. p̃p̃t loquitur in interpretatione literarum græcarum, prout loquitur Ang. & tamē Bal. facit illam distinctionem ibi. sicut non extrat nisi unus in terpes in loco, & sufficiat eius interpretatio p̃p̃ causā necessitatem, dummodo sit honesta persona, hoc hoc dicit esse tex. sing. in d. l. i. s. ff. de uerb. obl. quem dicit Bal. in d. l. directas esse notandum omnib. quib. non cecidit pulvis super libro: & ad tex. in d. s. illud. in auth. ut p̃p̃o. no. imper. p̃t respōderi, q̃ t̃x. in dicto illius interpretis solum faciebat fidem quod ad illum, ita loquitur ille tex. & hoc etia fatetur. ¶ Non ob. d. l. i. r. s. ff. de uerb. obl. q̃ secundum Bar. ibi text. ille loquitur q̃n consensu utriusq̃ partis erat adhibitus. Vel secundum Bal. in l. iudices. C. de sen. & in aliis locis supra alie. ille tex. intelligit, q̃ unus tñ interpretes erat in loco aliās scdes, per d. s. q̃ autē. & d. l. comparationes. cum si. & ita in hoc contra Ang. sum semper solitus tenere legendū. d. l. i. s. ff. de uerb. obli. sequendo in hoc cōem op̃aliorū doctorum in locis allegatis supra. Et sic nisi appareat nullum fuisse interpretem in loco, non est standū dicto illius: ut dicit Bart. in d. proemio digesterū. in fi. prin. t̃ fortasse ēt possēt attentari, q̃ si in loco essent Christiani, qui scissent, d. l. literas hebræas interpretari: nō esset stādū interpretationi factæ per hebræū: q̃a cū tales periti adhibiti habeant loco testū, ut patet ex no. p̃ gl. iūto. t̃ in l. i. iuris iurandi. C. de testi. & in l. i. in prin. ff. de ventre in spi. & iudeus regulariter nō admittitur ad testificandum contra Christianum. c. iudei. extra de iudeis. & ibi no. & 2. q̃ 7. c. non pōt & c. h̃riticus. superiora tamen fundamenta puto tutiora: ideo illis inherere. Ego Alex.

ADDITIONES.

1. Hoc confilium est duplicatum supra lib. i. conf. 3. i. Natta.
2. De Taxonibus, qui erant coniuncti ipsius Alex. qui tanquam suorum aduocatus hic & infra lib. 7. conf. 1. 9. scripsit singula uel apices urgendo quo causæ inferret.
3. Scire. l. as. Dec. l. cerum. ff. si cer. per. l. as. in l. ius, col. 1. ff. de libe. & post l. i. post hunc uisus, s. si col. 1. eo. tit. l. hereditatem. l. si quis extraneus. in fin. ff. de acq. h̃re. l. de pupillo. s. si quis ipse col. 7. de ope. no. nun. col. 4. lib. 3. Fely. c. i. col. 1. de sum. tr. l. 1. s. quod obferuari. col. 1. C. de iura. calum. sed uergens opinio. idem fit quod circa Fientia. Petr. Anch. conf. 3. 54. uisus. conf. 3. 92. uisus. Pau. conf. 1. 9. supra dicta. num. 2. lib. 1. Gerard. & orabi. 30. Hype. de Marri. notab. 2. 5. probat. ff. 22.
4. Dabit. Doct. conf. 3. 74. col. 1. conf. 3. 74. num. 9.
5. Manuauit. postea tamen multari notarius propter obscuram & capitiolum scriptiōem. & si consiliet. q̃ ita dolose scripserit grauius puniri.
6. Confessione. idem Fran. Ri. l. 1. s. si quis ita. col. pe. de uerb. obl. Alex. conf. 9. col. 2. l. 3. sed ego puto etiam si non sit articulum, nisi de sola numeratione, quod testes de confessione ualida probant & sufficit, quia consensu iurasse super tota causa & connexis, ita etiam limitat Alex. supra eo. lib. conf. 6. in prin.
7. Alias. Rom. conf. 2. uisus. Bal. Ryminaldus. l. inris ignorancia. C. qui alius. Arer. Fel. c. propositi. de proba.
8. Legere. Dictum Ang. defendi potest, quia in tali casu agitur de peritiā, quia uera notitia haberi potest, unde unus sufficit, ut dicitur de agmenfore, de quo in singulari numero iura loquuntur, quia iudi cā. q̃ de p̃re. l. 3. C. si. regū. non eum hoc est testificari, led iteram apponere, unde unus debet sufficere, modo persona sit honesta. Ita eleganter Dec. in c. propositi. col. 5. de probat. Sed cum Alex. tenet. Et de Cur. in l. admoendi. col. 9. de iure i.
9. Regulariter. Nota, q̃ in iudicialib. testimoniis iudex non admittitur p̃ponere etiam Martine Affib. de i. 2. 1. Natta.
10. Hoc confilium duplicatum est supra conf. 3. 5. vol. 1. Hiero. Zanch. Lib. J. Conf. Alex.

Liber Secundus Confil. Alexand.

dicat Bal. in c. i. s. facrum. de confus. recti fer. q. illud qd
dñ. unum testem facere indicii. debet intelligi. si est proba-
ta uita. uel bone opinionis. nec pot hñ suspectus familiari-
tate uel fama mala. & alia cñ iudiciis arbitrio cõmittenda. Et
sufficit fm cñ. qd falsũ sunt infamia facti. ut not. Bal.
in l. i. c. de requi. reis. & per ibi not. per gl. & ista sunt cõsi-
deranda. non parum quod ad ueritatem. ut et illa melius ha-
beat. offero dari facere d. Bernardò ducatos decem. si ipse
et cum saluconducto uult uenire. & de hac re cum Angelo
uobis pñtibus loqui. Tertius testis est lite Carpenis. q. ni-
hil probat. Primo. q. quia est affinis. & sic in criminalibus re-
pellit. 3. q. 9. absentem. el. 2. & no. Spe. in tit. de testis. s. i. uel
qd si testis in eodem gradu. cñ uersif. Item iste testis de
posuit sine iuro. ergo nullã fidem facit. l. iurif. C. de testi.
& in c. quoties. de testi. Solum fallit in personis in dignitate
constitutis. q. si testimoniu perhibeat sine iuro faciunt solã
pñsumptione. qñ cardinales sunt. ut est gl. in c. cum olim esse-
mus. de priuile. ubi reputat singularẽ Ant. de But. Praterea
iste Ang. non dicit se deposuisse falsum. sed q. dixit q. nisi
Vitalis daret sibi certã q̃tatem pecuniã. q. sibi dare debe-
bat. testificaret cõtra eum & contra ueritatẽ. Nã licet uerũ
esset. q. Angelus ita dissimulauit hoc nõ est sufficiens indicii.
q. ipse postea deposuerit falsum. si de hoc falso aliter non cõ-
fiter. quia tribuimus linguã * non est trahendũ ad penam. l. fa-
mosi. & ibi no. Bar. ff. ad l. iul. maie. & ita dicit Ray. in l. i. ff.
de heredita. institui. Vbi ad hoc allegat illud uulgare. Sapẽ
minus faciunt homines. quĩ magna minuantur. Nisi appareat
esse persona confecta testificari contra ueritatẽ. ut l. i. cum
ibi not. per Cy. C. si q. imper. ma. dix. & no. per doc. in l. me-
ti. C. qd metus cau. Nec obstat. qd no. Spec. in tit. de pñsum.
s. uersif. quid finiaturs. & p canonistas in c. 3. loco. de proba-
tio. Vbi dñt. q. si niniucis Titij minas. q. occideret Titium.
q. Titius si non pot modicum interuallum reperiat uulnera
& occisus. q. est pñsumtio cõtra minitantem. quia ipsi
loquunt. qñ apparet uerẽ maleficiũ esse cõmissum. q. appa-
ret illum esse occisum. Sed in casu nostro nõ apparet falsum
esse cõmissum. Alia rō est apparet. q. nõ obstat dictũ istius
Hebræi Carpenis. quia ipse dicit. q. Angelus dixit. q. nisi Vi-
talis daret sibi illã quantitatẽ. Sed ita est. q. Vitalis dedit si-
bi illã q̃tatem. illum pignora sufficiencia. & sic dñ satisfecisse. l.
i. rem. s. i. satisfactum. ff. de pig. act. & lite liberat. in princ. q.
mod. pig. uel hyp. sol. ergo non pot dici. q. ex illis uerbis cõ-
prehendi possit. q. Angelus sit testis cõtra eum. quia ueritatem.
Rursum posito q. illa assertio Angeli grossi. de qua deponit
iste Carpenis. faceret aliqd indicium cõtra se. tñ debuit
bati per duos testes. ut not. glo. in d. fin. vt dixi supra. Ergo
dictũ istius Carpenis. nihil operatur. q. ubi uicq. ad p-
bandum unum indicium. ad cuius probationem requireban-
tur duo testes. contingat fieri probatio per unum testẽ. & si
militer de alio indicio fiat probatio per unum alii. uel
requirerant duo. tunc tales testes singulares non iunguntur
ad faciendũ unum indicium perfectum. Quia unũquodque
de per se imperfectum. ita no. Bal. in l. i. quia ex argenta-
rijs. s. r. ff. de eden. patet ex uo. per Antonium de But. in c. i.
cõ. de testi. dum loquitur de probatione confessionis per
testes singulares. Licet enim unus testis. q. deponit de fa-
cto principali. iungat cum probatione fama. ut probatur in
l. 3. s. eiusdem. ff. de testi. & per Bar. in l. admonendi. illud iõ
est qd perfectum. quia unus testis de se unũ facit indicii suf-
ficiens. l. 3. C. ad l. iul. maie. & fama facit de se indicii per-
fectũ. ut plene no. Bar. in d. l. de minore. s. plures. de qd. Se-
cus qñ unus testis nõ facit indicii. ut quia non deponit q. in
teruierit facto principali. quia tunc nõ iungit cum aliis im-
perfectis. Ita dicit Bald. in effectu in d. l. i. quia ex argenta-
rijs. ¶ Nec prædictis obstat. si dicatur. q. unus testis si non
deponit super facto principali. quauis non probet ad ple-
nũ indicii. tñ probat ad qualecũque indicium. Quia ego di-
co. q. si istud est uerum. sequeretur. quod semper uerum
esset dicere. quod unus testis probat ad faciendũ indicii.
& glo. & doct. in locis supra allegatis dicunt. quod ad proban-
dum indicium requiruntur duo testes. ergo & q. Non obstat.

eriam, si dicatur, qd de iure Canonico confessio facta absente
parte * extra iudicium facit plenam pbationē, ut sub di
bio forte no. Ant. de But. in c. i. cautio, de iur. sub di
geo primō, qd contrarium cōiter tenetur: vt tene ibi gl. r.
q. do. Abb. ibi & Imo. reprobant op. Ant. de But. & respon
dēt ad no. per gl. i. q. 7. in c. quia omnes, qd ibi loquitur,
qd interuenient uerba dispositiua, vt q. dico, pmitto tibi,
qd dabo t. Titio: tunc ē de iure ciuili ex stipulatione facta
aliquando oriatur naturalis obligatio, not. in l. stipulatio
ista. s. alteri, de verb. obli. quā de iure canonico est sufficiens,
vt in c. i. cum ibi no. de pac. Itē dato, qd op. d. Ant. de But. cō
fettera vt in ciuilib. tamen in criminalib. constat ē de iure
canonico, qd confessio extra iudicium facta non pbat, ut in ca.
q. fit graue. extra de excē. p. rala. & ibi no. per Inno. in c. si de
rici, de iudi. & expresse no. do. Abb. in d. c. i. cautio, & gl. no.
in c. si de conf. Alio modo ē soluit Bal. in l. rōnes. C. de pro
bat. & no. per glo. in d. c. quoties, qd pcedat, qd confessio ef
fet facta in foro penitentiali, uel spirituali, insuper cum iſte
Carpensis sit affinis. Vitalis non debeat ibi tēpore quo
precedere debeat cā ciuilib. cum debeat p eo tempore audi
uit ab Angelo ista uerba. ¶ Ad alia rōne dico, qd omnes isti tes
tes nihil pbat quō ad iudicium sufficiens ad torturā quā
fuerūt recepti parte nō citata, quo casu nō pnt facere suffi
ciēsiūdium ad torturā. l. si q. C. de test. Ita dicit Sal. l. si
fi. de qō. & id dicit ipse, qd cauti debent esse indicantes, l.
si cet possint recipere testes parte non citata quō ad finem ca
piendi delinquentes, ne infruantur ad fugā. l. ait ptor. s. si de
bitorem. s. q. i. frau. credi. tñ anteq capus torqueatur, debet
iterum examinare testes parte citata, qd hic factum nō fuit.
Bene faciunt no. p Bar. in l. i. in si. ff. de qō. Vltierus autē ad
indicium dicitur, si qua dici pnt adducitur, qd aliis fuit cap
tus d. Ang. grossus pro ipa faliſtate, & etiam, ut accepti a no
tario, fuit aliquoties tortus, & superinde fuit habita diligēs
cōgnitio, & tamen fuit relaxatus, quō relaxatio ē abſq;
9 alia snia arguit innocentia: quia quotiescunq; apparet de
innocentia carcerati non dēt teneri, quousq; per sniam fuit
recepti absolutus: imo incontinenti relaxatur, rex est not. in l. 2.
& ibi Jac. But. & Bal. in l. sed hi. C. de exhi. reis. & la. But. in l.
sed hi. si. de in ius voc. ut pro officio iudicis psumitur, c. in
pſentia, de renun. l. 2. C. de offi. ciu. in c. accepimus, de eta. &
qualit. Item p dicto Angeli grossi de Peruſio, qd in corrupte
lata Vitalis cōcordat, & est facit Scriptura Vitalis & Bega
mini, ex qua apparet, qd uoluerunt corrumpere arbitrium me
10 diante pſona fratris: itaque ubi alies extarent indicia con
tra Angelū tñ vnūquodq; qd vgeat in contrariū minuit li
la indicia, adeo qd non pōt torqueri uigore illorum indicio
rum, vt dicit Io. And. in c. i. cum in cōtēplatione de re. iur. & Bal.
in l. i. in l. col. C. de proba. & in l. 2. C. quorum ap. & in l. ad
fi. C. communia de lega. Non ob. confessio Angeli grossi
q. facta est in tortura, ergo non ualet. l. i. s. diuus, s. qō. s. fi.
q. ultro, de qō. Quintimo ē si in eo perferatur, nō nocet
illa confessio, qd ante indicia legitima pſectum fuit ad tor
turā, ut est gl. in l. p. de. ff. de qō. & not. Bal. in vo tract. de q. &
Pet. de Anch. in d. l. 2. de hom. & de ill. gl. multum exlatam
Ioan. de Imo. in l. qui in aliena. s. Celsus, de acq. har. & dicit,
qd ita tenet Gan. in vo tractatu maleficiorum. Fortius dico
q. poſto q. iſta ē indicia ſufficientia ad torturā cū
* fuit totus, * non dēt amplius torqri, nō ſua indicia ſuper
uenerint, l. reperi. ff. de qua. ſu. & Bal. in l. unius, eo. tit. & Bal.
And. in d. c. cum cōtēplatione, cēt. no. in l. i. C. de quē. l. & Bal.
in l. milites, eo. tit. & Ang. in l. i. quis in grau. s. si quis mer
ces, ad Sylla. ē si tortus in tortura confessus fuerit, no. Sal.
in l. 2. C. de cul. reo. non ob. pōtāis id, quod not. Bal. in l.
i nullus, C. ad l. i. p. m. q. ubi dixit, qd in inquisitio emanat
11 p principis confentia, non est necesse, qd confiter de accusa tra
tra inquisitum, allegat no. per Inn. cū oportet de accu. qua
* reſpōdeo & dico, quōd Inno. loquitur, qd principes affirmat
ad notitiam deuenisse, quod talis deliquit, & dicit ibi l. 2.
And. q. requirit, qd principes hoc aſſertiuē dicat ſibi cōſuē,
alias nō ſibi remittere, qd nō debeat recipi testes ſub ma
nia. Sed in apoſto no. nō apparet, quōd principes aſſertue
rit

ritibus constare de ista falsitate, et per solam famam, vel alio
sufficiens indicio, ergo &c. & videamus, quod conscientia prin-
cipis in dubio non supplet nisi defectum solemnitatis numeri
testium: quia non potest opponi, quod in actu facto tunc princeps non
intergeneris sufficiens numerus testium: quia semper coram
eo presumitur esse multitudo licet alij defectus possint oppo-
nisti probat. C. de testib. in i. sub d. i. de testib. si alia
ei nocere non possit. ¶ Non ob quod pro aduocatus partis ad-
uersa dicebat, quod testis non uerosimili deponens vñ conui-
ctus de falso, per l. ob carmen. s. fin. & in l. 4. s. i. ff. de testib.
13. quia rideo, quod hoc non est: quia quoties unus testis in suo
dicto est varius & contrarius: tunc puniri potest de falso. eos,
in prin. ff. de fal. Sed quod testes diuersi diuersa repugnancia de-
ponunt non habet locum illa. I. sed debent reduci ad concor-
dantiam, si pñtaliis aut fertur inia pro his, qui digniores uero-
similiora deponunt, iuxta d. l. ob carmen, non aut tunc pro-
ceditur ex hoc contra eos de falso: ita vult Bar. in d. l. eos, in
13. si. ¶ Præterea dico, quod quoties testes possunt reduci ad cōcor-
diam, illud primò fieri debet, antequam habeat recursus ad uero-
similiora. Ita dicit gl. in c. in nostra, de testib. sed ita est,
quod magister Maya optimè reducit ad concordiam cum Ange-
lo: quia magister Maya non dicit, quod Ang. intellexit d. promif-
sionem, ut supra probauit, ergo &c. Item rideo, quod isti testes
non sunt ipsi contrarii in eo, in quo dicit, quod Angelus deponit
non uerosimiliora: ergo non potest hic allegari, quod Angel. dixit
14. falsum: & Maya dixerit uerum. ¶ Ac etiam dico, quod non uideo
iure probari, quod ea quod deponit Ang. non sint uerosimilia, inter
modos traditos per doctores ad cognoscendum quod testis di-
cat uerosimiliora deponere non inuenio illum, patet ex no.
per Inn. in c. cauditis, de præscr. & per Io. And. in d. ca. in nra,
& lare Bal. in l. testium, in r. o. uel i. col. C. de testib. & in c. j.
de controuer. in uel. Pro hoc et facit, quia lata sunt inia pro
d. Ang. ergo non potest dici, quod d. magister Maya fuerit appro-
batum tantum uerosimilium. ¶ Non ob. quod d. Angel. est suspi-
cium, quia incipit deponere in fauorē Datali, quia rideo, quod
hoc est quid leue. Nam testis iurat dicere ueritate pro utraq;
parte in auct. sed iudex. C. de epis. & cler. & no. in c. fraterni-
tatis, de testib. ¶ Non ob. quod Ang. non dicat, quod nunquam fuerit
expressa quantitas: quia uideatur dictum suum. Nam dicit
ipse magister Maya, & Ang. dicebat Datalo nisi Vitalis da-
ret illam quantitatem: & propterea non opponenda quantita-
tem non fuisse exburatam & datam: item per oia supradicta
patet responsio per id quod de purgata sunt indicia per tor-
turas, & per relationem priorum indiciorum. Alex.

ADDITIONES.

1. Lingua. ¶ Nota istud de lubrico lingua. Sequitur Dec. conf. 189. col. per. Bal. conf. 77. Ad euentiam premittendum, quod fama, lib. 3. Nat.
2. Absente parte. ¶ Communis opinio est contra Alex. hic, ut dicit Dec. conf. 163. col. 2. Nat.
3. Alias. Roma. conf. 2. uiso. Bal. Rimoldus. Iuris ignorantia. C. qui admitt. Are. Felc. propositi, de proba.
4. Tortura. ¶ Tortura purgat oia indicia, ubi est plena probationem, ut vult Alb. de Ro. & ibidē Moder. per gl. ibi in l. edictum, ff. de quest. C. de polla. conf. 2. l. inc. Quidam rustici. col. pen. ubi dicitur, & ita conclu-
dit. Tñ ob opussum sentit Alex. in ap. ad Bar. in d. l. unius. s. i. ff. de quest. Tñ ob opussum sentit Alex. in ap. ad Bar. in d. l. unius. s. i. ff. de quest. Tñ ob opussum sentit Alex. in ap. ad Bar. in d. l. unius. s. i. ff. de quest.
5. Affirmat. ¶ Sequitur Dec. conf. 175. col. 2. & conf. 189. col. 1. & latus de clarat. Alex. conf. 34. col. 1. h. c. Declarat. istud dictū Bal. Ang. de Are. in tract. maleficio. in uerbo, fama publica, col. 2. cum sua addit. Natia.

S Y M M A R I V M.

1. Agens contra eum qui usus est apotheca sua debet probare, quod reus tanti conductus fuisse, et quod tanti locari poterat.
2. Comparatio literarum non requiritur, probato quod debitor scripsit.
3. Pensiones domorum dicuntur fructus etiam in statu.

CONSILIVM CLXXXI.

IN causa & lite uertente coram arbitris inter Ioan. agen-
tem, & Ianiacobum se defendentem puto breuiter di-
cendum Ioannem obtinere non posse ex infra scriptis. ¶ Et
primò: quia in libello petit condemnari Ianiacobum in li-
bris decem singulo anno. dictorum ann. 20. & sic in libris

200. & plus & minus, prout probabitur: & hoc ideo, quia d.
Ianiacobus usus est quadam apotheca d. Ioannis ad usum
& exercitium artis stellarum tempore annorum 20. sciente
& patiente ipso Ioanne. Nam posito quod hoc esset probatum,
quod illa apotheca fuisset locata & conducta pro tanta pen-
sione, tñ per hoc non potest condemnari d. Ianiacobus ad dictam
pensionem seu mercedem, cum non agat ex locatione aliqua
sibi facta, debuit ergo probari, quod d. Ianiacobus tanti condu-
ctus fuisset dictam apothecam, & non sufficit probari, quod
Io. tanti locaturus fuisset: ut no. Bal. in l. in summa. s. penul. ff.
de condic. iud. deb. per illum tex. sed non illud probatum,
ergo &c. ¶ Et dato, quod testes dicerent, quod illa apotheca fuisset
locata & conducta pro tanta pensione: tñ hoc non sufficit; quia
oportet, quod r. roberetur & propriè, ipse Ianiacobus tanti condu-
ctus fuisset. ¶ Præterea deficient probationes factæ circa
hoc per d. Ioannem in alio: quia licet deponant, quod dicta
apotheca fuisset locata pro tanta pensione & conducta: tamē
postquam non deponunt in specie, quanti conductus fuisset
d. Ianiacobus saltem oportebat eos deponere, quanti cō-
muniter fuisset conductus, & locatus: quia quod ad grauandum
tertium non attenditur illud, quod unus, uel duo, uel plures
daturi fuissent. Sed illud quod cōiter fieri solitum esset. I. si
ferum meum in prin. ff. ad l. Aquil. & l. pretia rerum, ff. ad le-
gem fal. Bar. in l. i. C. de pig. act. Imo in d. l. pretia rerum, &
Ant. de But. in c. cum cam, de emptio & uend. Sed testes non
deponunt, quod fuisset communiter conducta pro tali pensione,
& per consequens non probant, præterea d. Io. vñ probare,
quod d. Ianiacobus usus est spatio 18. annorum d. apotheca.
Nam super hoc deponit primus testis Ioannes, & est vicimus
non concludit nisi de 19. annis: quia deponunt alternatiue.
19. 20. & in alternatiua sufficit alteram partem esse ueram. I.
si quis ita stipularus fuerit decem. de uerb. obl. & in l. si quis
ducenta. s. utrum. ff. de rebus dub. & dictum testis dicit de ne-
cessitate concludere, alias interpretat contra productum,
c. in pñtia. de proba. no. doc. in l. i. inter stipulantes. s. i. de
uerb. obl. & in l. i. si quis intentionem. ff. de ind. Et etiam vñ pro-
bari per maiorem partem testium quod d. apotheca fuisset lo-
cata & conducta pro libris nouem, & decem, & tñ cōstat ob-
stare exceptionē compensationis de libris 50. in qñb. confes-
sus est Io. fuisse debitorē: & corporaliter iurauit tacitis
scripturis fuisse tunc esse maiorem 25. annis: ut patet in scrip-
ta publica producta in actis, & sic quod ad hoc non potest allegari,
quod tunc fuerit minor: & etiam uirtute statuti, uel de iure cō-
muni ille actus confessionis eum tanquam minorum effi-
caciter obliget. I. si alterius, in fin. C. si minor f. maio. dixer.
¶ Item obstare uidetur exceptio compensationis librarum
octuaginta uigore scripturæ priuatæ, scriptæ manu dicti Io.
& subscriptæ manu trium testium anno. 1449. mense Maij,
in qua Ioan. constitetur sibi satisfactum esse pro pensione d.
apothecæ pro tempore antea decursu, & se esse debitorem
Ianiacobi in libris octuaginta Bonon. ¶ Et probatum est per
duos ex testibus ibi scriptis, quod illa scriptura fuerat manu
ipsius Ioan. & presentibus ipsis testibus, & dicto Iania-
cobo, & talis probatio uidetur, quod sit plena & sufficiens,
ut firmat Iacob. de Are. & Cyn. in l. comparationes. C. de fi-
de instrum. & clarius Ioan. de Imo. in l. nuda ratio. ff. de do-
na. in c. scripta. de fide instrum. Ludo. Roma. in d. l. nuda ra-
tio. & in l. ad monendi. de iureiur. ubi cōcludunt, quod si per
testes probatur fuisse scriptam scripturam probatam a de-
bitore, creditor presente, & presentibus ipsis testibus, ista
probatio est sufficiens & plena etiam absque aliqua compara-
tione scripturæ negatæ a debitore, quia isto casu testes non
possunt decipere, eo ipso quod deponunt, quod est scriptura manu
debitoris, & reddunt rōnem dicti sui, quia fuerunt presentes,
& uiderunt eam scribi, cum deponant per sensum bene ap-
propriatum, ideo debet eis credi, per no. per Inno. in cap.
causam qua inter Archiepiscopum. extra de testibus, & no.
in l. 3. & l. testamentum. C. de testam. Bene possunt decipi, si
redderent causam dicti sui, quia simpliciter dicerent se co-
gnoscere literam esse scriptam manu debitoris, quia ha-
bent ipsam notam. tunc bene possent procedere id quod not.

Bar.

Libor Secundo Confil. Alexand.

Bar.in auth.& fi contractus.C.de fide inſtru. in uerſi.oppo. di hic,q. cum operatione &c.¶ Et pro iſta opi.dicunt præta di hoc.eſſe caſum in auth.de inſtr.cau.& fide.ſi uerò tale.iũ do eo quod hñ in princillius auth. Vbi apparet,q. ſi teſtes deponunt ſe præſentes fuiſſe ſcripturæ,qñ ſuit ſcripta mane Titij & comparatio literarum facta ſuper hoc ſit in contrarium,tñ potius creditur teſtibus de ueritate rei deponentibus,ſq.uerè ſit ſcripta per talem,ergo multo fortius debet credi teſtib. qñ non hñt contra ſe præſumptionem comparationis.Vnde concludunt præſati doc. q. aut ille qui uult probare ſcripturam eſſe manu debitoris,incipit a comparatione.Et fatendum eſt,q. illa ſola nõ ſufficit,ſed oportet initi teſtibus,& ita intelligit rex.in auth.de inſtr.cau.& ſ.ſed ſi quis.& no.Bar.in l.nuda ratio.cum ſi. Sed ſi incipit a teſtibus,non eſt neceſſaria literarum comparatio per iam dicta.

¶ Ad hoc et quod no.Bar.in d.auth.& ſi contractus.& l.nuda.& Ant.de Butr.in d.c.2.de fide inſtru.circa 2.uel 3.col. Vbi dicunt,q. qñ ſcriptura priuata hñt ſubſcriptionem teſtium,& partium,& teſtes recognoſcunt oēs ſubſcriptiones,tñc ſcriptura illa facit plenã fidem ſine aliqua cõpõratione,per l.ſcriptura.C. qui po.in pi.ha. Et dicit Ludo.rom. in d.l.admonendi,q. illud qd dicit Bar.in ſcriptura habente ſubſcriptionem partium,procederet et ſiſſet ſubſcriptione illius ſolius partis,que ſe princit obligat per id,qd in ſimili no.gl. in auth.de tabell.ſ. nos autē.fed ita eſt,q. dicta ſcriptura eſt ſubſcripta a ſo. qui ſe princit obligat,& eſt comprobata per teſtes,ergo facit plenã probationem.Et fortius dicit Bal.in d.l.admonendi.& Ant.de Butr.in d.c.2.q. in caſib. in quibus teſtes deponentes ſcripturã eſſe manu debitoris facerẽ ſemiplenam probationem, prout ſingl faciunt ſm eum, uel comparatio literarum faceret per ſe ſemiplenam probationem, tñ tanta poſſet eſſe fides teſtibus,uel tanta poſſet eſſe uis cõpõrationis,q. ei daret plena fides, ut probat ipſi per tex. in d.ſi uero tale. Et ſic iſtud vñ fatiſ arbitrarium, & non vñ poſſe negari ſaltem quin reo petere debeat ſibi deſerri iuramentum ad ſupplendum probationem,iuxta no. in d.l.admonendi.& d.l. in bonz fidei.& in c.ſi de iurei.¶ Nec prædi ctis obſi dicat,q. tres teſtes erant bene ſubſcripti, ſed ſolũ duo recognouerunt ſubſcriptiones & depoſuerunt ſcriptam eſſe manu Io. ga dico primò q. de iure canonico ſufficient * dno:ut no. Spec.in ti.de inſtru.ediſ. nunc uindendum.circa prin.& cã uerſat in terris eccleſiæ,in quib. ſeruari dñt ius ca nonicum,ut d.c. poſſeſſor.de reg.iur. in c.2.de arbi.in 6. Secundo rãdeo, illud quod dr. q. tres teſtes requiruntur,hñt lo cum,qñ cõtractus excederet librã auri, aliã ſufficient duo, ut in auth.de inſtru.cau.& fid.ſ.ſi.& legit.& no. in auth.& ſi contractus.C.de fide inſtr.¶ Nec obſi ſi dicat,q. tpe dictæ ſcripturæ Io. erat minor 25. añ. & q. uigore ſtatutorum loci dicta ſcriptura nõ obligat eum, & maxime ſtatuti poſiti ſub rubrica, de modo & forma ſeruanda in contractib. minorũ, quia rãdeo primò,q. ſtatutum prædictum excipit cauſam, qñ minor diſtraheret, aut contraheret ſuper fructibus, quo caſu diſponit ius cõe ſeruari, & conſtat, q. de iure cõi talia fieri poſſunt ab ipſo minore curatore non habente. C. de in integ.reſti. l. ſi curator. Et conſtat,q. illa liberatio a penſionibus annorum præteritorum,q. probat facta per dictam ſcripturã, dr diſtrahus factus ſuper fructibus,qñ penſiones apothecarũ dicunt fructus ciuiles,ut l.ſi nauis.ſi. de rei uen. & no.gl. in prin. l. diuortio. ſol.ma. & Bar. in l. ex diuerſo. in r. col.de rei. uen. & in l. ubi adhuc. in ſe. col. C. de iure do. & no. Ant. de Butr. in c. grauiſ. de reſti. ſol. Et quĩs non dicant fructus naturales, tñ ſunt ad ſimilitudinem eorum. l. prædiorum. ſi. de uſur. iuncta d. l. ſi nauis & ibi Bar. Vnde dno q. penſiones largè dicuntur fructus * per d. l. prædiorum. & ſentit Bal. in d. l. ſi traditio. in ſi. C. de ac. temp. Tamen ut ſtatutum prædictum reducat ad ius commune, quanto magis fieri põt, debet dici, q. etiam comprehendat fructus ſub largã ſignificatione, & no. Ant. de Bu. & Io. de Imo. in c. cum dilectus. in notabilibus, per illum tex. cum gl. de conſue. Et ſic negari non poſſet, q. uigore dictæ ſcripturæ liberatus eſſet d. Ianiacobus pro penſionibus annorum tunc præterito-

rum, ſcilicet ante annũ 49. de menſe Maij, & pro reſiduo tps eſt faciendã compenſatio, ſine dubio p. d. libris 50. & ut dicit eximius dñs aduocatus Ianiac. non eſt ſufficienter produmendum omitam.¶ Ex quibus concludo,q. partes arbitrorum ſunt in abſolendo diſſimutiũ d. Ianiacobum: quia non probauit id, quod de neceſſitate ſibi incumberebat, uide licet quanti conduciurus fuiſſet d. apothecam Ianiacobus: nec etiam quantum cõiter locata & conductã fuiſſet. Alex.

ADDITIONES.

- * Vſus, adde Bal. l. ſi qui, ſi antichriſtis, de Pi.
- * Subſcripti. ¶ Nota regulariter requiri ſubſcriptionem trium teſtium, qui omnes debent recognoſcere eorum ſubſcriptiones in contractũ excedente librã auri, nec ſufficit recognitio duorum, niſi deponant de ſub ſtancia negocij. Fel. in c. 2. extra de fide inſtr. Natta.
- * Sufficiens. ¶ Iſtud improbat Abb. in c. 2. extra de fide inſtr. Natta.
- * Fructus. ¶ Vide Alex. in l. diuortio. col. 9. ſol. mat. in uerſ. Nota tñ ex gl. ubi uult, q. ſtriſte appellatio fructũ nõ ueniat penſiones. Natta.
- * Hoc conſ. duplicatum eſt, infra conſ. 1. 1. ſ. vol. 4. Hier. Zanch.

EPITOME.

¶ Incertitudo vitiat libellum, niſi procedat ab impedimẽ to iuris uel aduerſarij: rõnes ſine cã uel ſine die non ualent.

CONSILIUM CLXXXII.

LECTIS & ponderatis uerbis d. ſcripturæ, de qua in the mare ſit mentio, de alijs quæ in eodem themate narratur, omiſſo oium uerborum & argõrum ſuperuacuum apparatu, prout in conſulendo decet. ¶ Circa primum dubiũ puto de iure conſulendum, q. d. libellus non procedat parte opponente: quia in libello, de quo agitur de actione personali: prout in propoſito, requiritur expreſſio cauſæ, ex qua oriã obligatio. l. in eandem. ſ. actiones. ſi de excep. rei indi. & melius in ca. ſi de libelli obla. & no. gl. & doc. in l. 1. in prin. ſi de eden. & in l. edita. C. de eden. in l. 2. ſi de doli excep. & no. Spec. in tit. de libel. obla. ſ. iuxta. uerſ. fed nunquid. Et hoc ideo ut reddat certus reus, an uelit cedere uel contendere: & cõprehendere poſſit qua actione ſex ex contractu certo conuenit, puta in contractu bonæ fidei an ſtriſti iuris, & an ſi poſſit ſuas deſenſiones certas præſare: ita uoluit Cy. in l. edita. in uerbo, tertio loco, iuncto uerſi. incip. Secundo iuxta hoc et, & idem no. in effectu doc. maxime Anto. de Butr. in c. 2. de lib. obl. dum tractat qñ cã debeat exprimi in libello produco in actione personali. Et uult, q. factum debeat cum expreſſione cauſæ taliter narrari, q. certa claudatur actio. Bene facit tex. in d. l. 1. in prin. ſi de eden. Sed in dicto libello expreſſæ ſunt duæ cauſæ alternatiue, ſ. cauſa ſocietatis, uel cã mutui. Quarũ cauſarum una, pducit actionem bonæ fidei, alia ſtriſti iuris. ¶ Et per conſequens certa non concludit actio, imò incerta: quia alternatiua parit incertitudinẽ. l. ubi aut. ſ. qui illud, aut illud. ſi de uerb. obl. l. p. tot. ſ. qd aut pretor. ſi de inſu. & ideo dñt doc. q. qñ dubiũ non eſt alternatiuum, cuius electio non ſpectat ad reum, non procedit libellus alternatiuus, ut no. Bar. & alij. in d. ſ. quod aut pretor. & d. ſ. qui illud. & in l. 2. C. de ſent. ſine certa quantitate. ¶ Nec obſi ſi diceret, q. ubi ſit probabilis incertitudo: ut q. procedit a facto aduerſarij: tunc procedit libellus alternatiuus & incertus. l. r. ſ. qd aut. ſi quorum lega. & ibi Bar. c. conſtitutus. & ibi no. Inn. extra de reſt. in integ. & no. gl. in c. Abb. in gl. magna. de re iud. lib. 6. & Bar. in præalleg. ſ. qui illud. & no. doc. in cap. 2. de libel. obla. & in cap. tertio loco. de proba. Quia reſpondeo primò, prout dixit Angia l. ſtipulationes non diuiduntur. ſ. 1. de uerb. obla. quem quantum ad propoſitum ſequitur Ioan. de Imo. in d. l. ſtipulationes. in fin. princip. ubi dicunt, quod uerum eſt q. quod procedit libellus incertus, quando non eſt in poteſtate aduerſarij certum facere libellum propter impedimẽtum iuris, ut propter factum aduerſarij. ut in d. ſ. quod autem, uel q. pendeat a poteſtate iudicis, prout eſt declaratio intereſſe. l. pendat. C. de ſenten. quæ pro eo quod intereſt, iuncta l. 3. C. de inu.

Confil. Alexand.

est relictum a testatore. **Lab eo. C. de fideic. l. coheredi. §. si filius. ff. de vulg. & pup. ¶** Nec ob id dicitur, q̄ testator uideat uoluisse dictam subfōnem habere effectum, q̄ cōtingeret, q̄ filij hāredes instituti a testatore prædicto relinquere, q̄ testō nō ab intestato dicta bona dictis eorū posteris: q̄tā rādo, q̄ hoc stare nō pōt: quia tunc cum patris testatoris dicta bona non ex d. Siluestro testatore, i. ex dispōne ipsius testatoris, sed a casu & fortuna: ex dispōne ipsius d. testatoris, merito a d. Siluestro non poterunt grauari per uiam subfōnis p̄dictæ. **l. sed & si fidei. i. ff. de leg. 3. l. tria tenet Ray. & refert Bar. in d. l. sed & si fidei. i. ff. de vulg. & pup. & in uer. q̄ro ulterius, quid si testator dixerit, si filius meus decesserit sine filiis, uel eorum filij &c. & Bal. in l. quāuis. C. de fidei. ubi hoc probat per illam. l. & per alias notabiles rōnes, idem tenet Bald. in d. l. sed & si fidei. i. ff. de vulg. & pup. Bal. indecimum reliquerit. in l. unicā. §. pro fecit. C. de cad. tol. Et in hanc partem v̄t inclinare Bar. in confinci. And. & expresse Io. de Imo. in l. Centurio, dum tractat de subfōne facta de pauperibus. Christ. etiam Io. de Imo. in c. cum tibi. in c. Raynū. de testa. Aliās enim sequeretur, q̄ testator uideretur uoluisse filijs suis subfōnem facere fideic. & nisi decessat cum liberis subfōnere istos liberos dictis filiis hāredibus institutis, quod est contra præsumptam mētem testatoris in d. l. cum auus, cum simi. ¶ Et licet Bar. in d. l. Centurio uideatur tenere restrictionem, dicens q̄ aliquis grauatur per fideic. a testatore, v̄t testator eidem relinquere illud, in quo grauatur cū, arg. l. deniq̄. §. interdum. ff. de pecul. leg. l. si ita stipulatio. ff. de ope. lib. & non p. glo. in l. alio. de alim. & cib. leg. Tū ad ista ridet Bald. in **Lab eo. & plenius Ioan. de Imo. in locis supra allega. ubi inquit, q̄ non ob. tex. in d. §. de nique. q̄a interdum quis grauatur de eo, quod aliās consueuit ipsum honoratum tacite feci in certo casu: & tunc bene per tale grauamen v̄t tacite relinqui id, in quo grauatur: & ita loquit̄ ibi, quia loquit̄, q̄ seruus, cui relicta est libertas grauatur de dando ex peculio h̄rdis. Nā peculium tacite testator seruū, cui datur libertas inter uiuos, iuxta l. cū ibi nō. C. de pecul. eius & libert. Et iō non mirum si licet non sequatur peculii ipsū seruū, q̄n dāt libertas in testō simpliciter, loquit̄ur q̄n grauatur seruus aliquid dare ex peculio. Secus si grauatur in hoc, q̄d aliquo casu non consueuit ei sequi, aliās nūquam h̄r loquim̄ regula dictæ legis ab eo. Pro quo bene facit tex. in l. cum quasi. §. si plures. de fideicommi. lib. ubi si unus ex h̄rdibus grauatur iure hāreditario, illa res, in qua fuit grauatus non v̄t sibi prælegata. ¶ Non obstat textus in d. l. si ita. quia fm Io. de Imol. loquit̄ur ille textus in contractu, & est casus diuersus & specialis, in quo id quod apponit in uim conditionis uideatur dispositum simpliciter, quia illud quod erat ibi in dispōne, non poterat peti quodam specialiter iure tanquam appositum causā onerandæ libertatis, & declarat Sal. & Fulg. in l. si pacto quo p̄nam. C. de pactis. Regulariter enim illud, quod est positum in conditione, non inducit dispositiōnem. l. si quis sub conditione. ff. §. omis fa. cau. testa. & l. ex facto etiam. ff. de hāred. instit. ¶ Nō obstat id quod habet in d. l. alio. quia illud est ibi, quando grauatur executor datus in testamento. Nam tunc grauamen uidetur relictum ab hārede, sicut quando est datus tutor filio h̄rdis instituto, & grauatur tutor de aliquid dando. Nam uideatur in effectu grauatus ipse filius institutus. l. peto. §. marce. ff. de leg. 2. & l. si seruus. ff. qui margaritam. ff. de leg. 1. Et ita est de mente glo. & Barto. in d. l. alio. & Ioan. de Imol. in l. r. ff. de vulg. & pupilla. Videtur ergo, quod dicta subfōntio ualere non possit in uim vulgaris & fideicommissariæ per prædicta, nec etiam in uim pupillariorum, quia isti liberi & posteri nascituri erant in potestate patris seu eius parentum, ergo &c. in l. 2. circa princip. ff. de vulg. & pupillar. ¶ Quarto, quia potest dicius Rogerius eligere istam rem p̄ legitimam patris sui, & pro trebellianica detrahenda ex fideicommissio, si non excedat dicta res datam. Nam in legitima non fuit grauatus pater Rogerij, nec grauati potuit, i. quoniam in prioribus & ibi nota. C. de inofficio. testam. Bar. in l. prima. §. si. ff. de vulg. & pupillar. cum simi. l. 1. legi.****

ADDITIONES.

da: facto testatoris, siue non, ut plenè dixi in confu

EPITOME.

CONSILIVM CLXXXV.

ex testō d. Ricardi pilla verba videlicet, aut si decederet cū
maſculus filij eius decederet oēs qñqñ; ſine liberis &c.
¶ Hoc in primis probari vñ in l. Lucius. l. 2. ff. de hæredit.
inſtitu. ibi dum tex. t. vult, q. per ſubſtitutionem factam ſibi ac ſra-
tri ſub conditione, ſi decederit ſine filijs, uideretur teſtator
non ſolum fratrem hñdem præſuſſe ſubſtitutum, ſed et libe-
ros fratris. ¶ Secundò probari vñ, quia illa uerba teſtamenti
proximè relata, ſi didi filij Sinibaldi decederint ſine filijs
etiam nullo alio reſpectu non uidetur adiecta, niſi fauore
filiorum procreatorum ex filijs Sinibaldi, & fauore agnatio-
nis teſtatoris, quæ per eos conſeruabatur. Et per conſequēs
ipſi tanquam ſubſtituti uocati uidètur ex teſtō, argumento.
l. fidei commiſſa. ſ. interdum, de lega. 3. & l. 2. ſ. ſi duos fratres.
ff. de collat. bon. & l. peto, in princ. ff. de leg. 2. Accedit; quia
nulla alia ratio poſſe vñ assignari, pp quam teſtator adiecit
uerba prædicta; uidelicet, ſi filij Sinibaldi decederint ſine
filijs &c. Niſi q. uoluit fauere agnatioi, ſeu filijs filiorū
Sinibaldi. Unde illa ratio haberi debet pro expreſſa; not.
gl. & Balin l. quāuis. C. de fidei commiſſi lege his ſolis, & ibi
Bald. C. de reaco. donatio. Saly. in l. 2. de noxal. & Imol. in
l. ſi. C. de hered. inſtit. & Raph. & Pau. de Caſt. in l. ſi uerò. ſ. de
uiro. ff. ſolu. matr. ¶ Tertiò per tex. in l. penul. ff. de collat. bo-
norum ubi uerba enunciatiua et conditionaliter prolata di-
ſpoſitionem inducunt. ¶ Quarto vñ probari per no. per Bar.
in l. Gallus, in princ. ff. de libe. & poſthum. & in l. ſi quis eum.
ſ. 1. & in l. coheredi. ſ. ff. de vulg. & pupil. t. ubi concludit,
q. per hæc uerba inſtitutio prolata, ſi filius me uiuo
moriatur, nepotē inſtituo; vñ etiam filius inſtituitur. Hoc p-
batur per l. ex factō. ff. ad Trebellia. ubi ſi mater filium inſti-
tuit, & grauēt de reſtituendo hñditate Titio ſub condi-
tione, ſi ipſe filius ſine filijs decederit, & i. ſi filius poſtea in ia-
ſulam deportetur, & ſuſcipiat liberòs, ſi queratur, an exclu-
datur fidei commiſſarius per tales liberòs, diſtingui ibi, q.
aut tales liberi fuerunt concepti ante deportationem, & ex-
cludetur fidei commiſſarius: aut poſt deportationem, & tunc
ſecus. ergo ſequitur, q. ſi tales liberi uocati ex teſtō ad di-
ctam hñditate acquiſitam parati iuriſconſultus ibi non fe-
ciſſet illam diſtinctionem, imò rñdiſſet negatiuè, q. liberi
ipſius deportati non excluderent fidei commiſſum: quia illo
iure deportatus nō poterat hñe heredem nec ab inteſtato,
nec ex teſtō. C. de bon. proſol. l. deportatorum. ¶ Quintò p-
batur per tex. in l. unum ex familia. ſ. ff. de leg. ſecundo.
3 t. ubi uerba enunciatiua relata ad heredem tacite importat
fidei commiſſum in perſonis liberorum, quia nūis regit con-
traut l. Titia cum teſtō. ff. de lega. ſecundo. & plene in lex
4 hæc ſcriptura cum concord. ff. de donat. ¶ Sextò probatur
per l. cum acutiſſimi. C. de fidei commiſſi. ubi q. auus, inſti-
tuit filium, & grauāt eum de reſtituendo per fidei commiſſū
tertio poſt mortem ipſius filij ſine liberis. unde ſi liberi ex-
tente ueniunt ad hereditatem excluſo ſubſtituto ex pſumpta
uoluntate teſtatoris deſuncti q. nō uoluit in hñditate ſua ex-
traneos ſuis deſcendentibus præferre. Intelligitur ergo, q.
iſti liberi ueniunt per fidei commiſſum. Si n. ueniunt iure
ſucceſſionis ab inteſtato: tunc, n. excluderent ſubſtitutū nō
ex tacita mente auis; ſed ex tacita uoluntate patri, quæ eſt ſi
ab inteſtato decedit, q. ſibi ſuccedant proximiores in eius
hñditate. l. conſtitutorum. & l. ſi quis cum nullum. ff. de iur. co-
dici. Sic. ergo in caſu d. cum acutiſſimi, hoc operatur illa
ſubinteſtata conditio, ſi decederit ſine liberis. Ita illud
idem operari debeat in caſu no. expreſſa l. cum quid, ſi cer-
tum petat. l. tritum. ff. de uerb. oblig. ¶ Septimò uidetur p-
bari; quia illa uerba, uidelicet, ſi decederint ſine liberis, ſub-
ſtituo Philippum & c. habent a contrario ſenſu abſolutio-
absolutos incluſos, idēſt ſi decederint ex tñtibz filijs, tunc nō
ſubſtituo Philippum ſed abſoluti prolati ab eo, qui
5 habet poteſtatem grauari, inducunt ius fidei commiſſi.
lege fidei commiſſi. ſ. cum eſſet, de legat. tertio. &c. ¶ Octa-
6 uo fortiſſetur, diſpoſitio ſtatuti, & diſpoſitio teſtatoris a
pari procedunt. l. ſi iſta fuerit. l. 1. r. ſ. finali. ff. de man. teſta-
mento. nota. Bar. poſt gloſſam in l. r. C. de his quibus ut indign.,
& in l. non ſolus. ſ. morte, circa penul. col. de ope. no. indig.

Liber Secundus Consil. Alexand.

& Balin ti. de pace Const. in vers. criminalibus. & l. & si post
tres. in lectu. antiqua. in §. col. ff. qui c. licet Bar. in aliquibus
locis alibi dubitauerit, & non deciderit, cui equiparet
statutum, an potius contractui q. ultimæ voluntati. Si ergo
equiparentur ultima voluntas & statutum, & nos videmus,
q. si statutum dicat, q. extantibus agnatis mater defuncti non
succedat, videntur per tale statutum vocati agnati, si extant,
& mater excludatur firmat Bar. in l. 2. §. videndum. ff. ad Teru-
l. & in l. 2. §. si per illum tex. ff. de col. bon. & in l. 1. §. pe. ff.
de bon. poss. contratab. & in d. l. servu. legato. §. si testator.
p. illum tex. & ibi etiam Cy. & per l. in ratione. §. tametsi ad l.
fal. & per d. l. fideicommissi. §. cum inter. ff. de pactis do. fm
intellectum, cui adhareere v. Bal. & Ange. in l. post dotem. ff.
sol. ma. ubi h. f. q. si pater dedit dotem genero pro filia de-
cedente in matrimonio, ut si sine liberis decederet, duos resti-
tueretur patri. Nā v. a contrario esse actum, q. filia decede-
re in matrimonio cum liberis dos retineatur per virum pro li-
beris. Ecce q. illa verba sine liberis & intelligitur inducere
re dispositionem ad fauorem liberorum in casu quo essent, & fa-
tis uerosimile est, q. si testor fuisset interrogatus, an uoluisset
restituere filiis filiorum Sinibaldi, hoc expressè dixisset, & iō
pro expresso haberi dēt, ut est tex. no. in l. Titius. §. 1. & ibi
no. ff. de lib. & posthu. facit, qd' no. in l. rale pactum. §. ff. de
pac. ¶ Decimo probari v. per l. h. fides mei, §. cum ita. ff. ad
3 Treb. ¶ Nam ibi p. instituit filios, & si quis eorum sine filiis
decederet substituit alium filium: & si uique sine filiis de-
cederet, substituit neptem. Decessit nouissimus sine filiis p.
mortuo alio cum filiis dēt ibi, q. nepis admittitur cum sub-
stituto alius, q. decessit sine filiis: q. non est uerosimile, testa-
torem uoluisset excludere neptem p. filios alterius filij, nā
ipsius primi filij ipso primo filio p. mortuo uocarentur ab
intestato: & non ex testō: & si nepis succedit ex substitōe p.
parte ultimi filij, sequeretur q. testor decederet pro parte
testatus, & pro parte intestatus: qd' non est dicendum. l. ius
nrm. de reg. iur. & c. ¶ Undecimo probat in simili per id qd'
h. in l. i. cui. cum l. seq. ff. de condi. & demon. & per l. quāuis.
C. de fideic. ubi mater grauauit maritum, ut filios suos emā-
cipet, grauasse maritum v. per fideicommissum restituere fi-
lios illud, qd' filius a matre relictuū erat, & q̄situm iure pa-
triaz p. tatis. Ex eo ergo q. m. in fauorem & cōtemplationem
filiorū iussit eos emancipari a parte, v. grauasse patrem fidei-
cō. Item v. in casu nro iniunctum grauasse fideicommissi
ad beneficium filiorum, cum illa uerba sepius relata nō pos-
sunt intelligi fore adiecta nisi ad fauorē eorum q. descendē-
runt ex filiis Sinibaldi. ¶ Duodecimo v. probari in l. ex fa-
cto. §. si q. rogatus, ad Trebell. ubi q. aliquis est institutus
& rogatus, si decesserit sine liberis. Et contingit institutum
decedere cū filiis naturalibus: an excludatur per tales filios
substitutus: & rēder ibi iuriconsultus considerandum esse cō-
ditionem & dignitatem testatoris, & etiā instituti: & ibi gl.
magna. Ad quid. n. iuriconsultus ibi hanc habuisset confide-
rationem, si tales naturales non intelligerentur uocati.

9 ¶ Decimo tertio probari v. nam testator dum grauauit &
onus substitutionis fideicommissarie iniunxit non solum Sini-
baldo, sed et filiis Sinibaldi, ut clare dicunt uerba testamen-
ti: ergo est necesse dicere, q. et filij Sinibaldi intelligantur
uocari ex testō: quia grauandum eos v. eos ex testamento uo-
care. l. denique. §. sciendum. ff. de pecul. l. Titia. Scio. §. Seia
lib. ff. de leg. 2. & quod no. in l. alio. in prin. ff. de alimē. & ci-
ba. leg. facit. l. si ita stipulatus. ff. de ope. lib. & not. in terminis
Bar. in l. Centurio. de vulg. & pup. in uer. q. uer. ulterius, quid si
testor dixerit, si filius meus decesserit sine filiis, ubi dicit, q.
in hoc casu non hēt locum id, qd' no. glo. in l. Luc. de hered.
insti. & no. Bar. in l. sed & si sic. ff. de leg. 3. Vbi etiam pro hoc
allegat, quod habetur in l. Proculus. ff. de usufructu. Item pro-
bat auctoritatib. hac opin. Nam eam tenuit Oldra. in l. r.

C. de cond. infer. & v. quidā affirmant, eā tenuit ibi Sal. Ang.
& Fulg. & ibi Balin quibusdā locis: sed aliter alibi infra, ut
referam. Idem tenuit Lud. Ro. in l. si cum dotem in prin. fol.
mat. & Pet. de Anch. con. 74. inc. contra Philippum facient.
¶ Vltimo q. uideant instituti & uocati filij filiorum Sinibal-
di ex testō, satis probare v. uerba testi dictētia, q. in oibus
appliance liberorum ueniunt & filij & nepotes. Liberoorum.
ff. de uerb. sig. l. q. nepotes. ff. de testat. cum vulg. ¶ Hac
v. esse illa, quæ meo iudicio ad propositum q. principaliter
stringere v. pro ista parte: quia sublati euidenter patebit
non obstat alia plura leuia, ut arbitror, quæ pro ista parte
adduci possent, si igitur v. uocati ad substitutionem filij filiorū
Sinibaldi, id est d. lac. ergo & c. poterit ad fideicommissum p. di-
ctum uenire: & ad hereditatem filiorū Sinibaldi: quia per fi-
deicommissum succedit primo testatori. l. coheredi. §. cum
filia. ff. de vulg. & pup. & sic non est opus, q. succedat here-
dit. d. Sinibaldi. & c. ¶ Sed premis non succedat con-
a trariam a opi. puro de iure esse probabiliorē, & maxime ex
infra scriptis. Et primo per l. si quis ita instituit hīs, si legi-
timus. de here. insti. cum gl. ubi per illa uerba gēalia, si legi-
timus h. d. testatorem meum uendicare noluerit, Titius h. res
est: non v. legitimus uocamus ex testō, & ira cōter tenent
doc. ibi. & si dicat, quare ibi legitimus succedit, & excludit
oēs alios uolentes ex testō succedere: rēdeo hoc ideo, quia si
legitimus vult succedere ab intestato, deficit conditio, sub
qua erant uocati illi, qui erant scripti. Ita in proposito nro
existentia filiorum dictōri excludit substitutos, s. Philippum
& sequaces: quia hoc disposuit testator. Secundō probatur
per l. pot. iuncta l. seq. ff. de vulg. & pup. ubi si testator plures
hūs filios impuberes institutos disposuerat in testō, q. si ali-
quis eorum decedit, ultimo postea decedenti substituiti Ti-
tium per illā dispositionem, si oēs decedant ultimo superstitē
teris præcedentib. sed ab intestato tñ v. uocatus: & iō di-
cit Bal. ibi, q. ibi v. expressus casus pro opi. Tertiō probatur
per l. gēaliter. in prin. uer. non enim ferendus & c. C. de insti.
sub cond. fa. ubi d. f. q. filij extantes a contrario sensu illius
conditionis, videlicet, si filius institutus decesserit sine libe-
ris, uocant ad hereditatem illā aui testantis, ut ad fructum
paternum, & sic hāt ibi liberi ex iudicio patris: non aut ab
año ex tacto fideicō. inducō ex uerbis testi auti. Nec ob-
si dicatur, q. ibi d. h. d. hereditatem ut fructum paternum perci-
pere: quia ea censentur obuēniē p. patrem institutum, &
cōtemplatione ipsius patris, vnde v. liberi percipiebat a pa-
tre, ex quo eius contemplatione habuerunt, ar. l. sed & si plu-
res. §. in arrogato. ff. de vulg. & pup. ¶ Quia dico, q. hoc est
falsum: quia imō in dubio id quod relinquit aui nepoti plu-
mitur relinquere pro se, non autem contemplatione patris,
ideo d. aduentitium non profectitum: ut no. glo. in l. qui in
aliena. §. inter dum. de acq. har. & ibi doc. & gl. Bar. Ang. lo.
de Imo. in l. quæ situm. in prin. ff. de leg. 1. & ibi rēdet lo.
de Imo. ad l. dedit dotem. ff. de col. bon. & idem est de mēte Bar.
in l. Gal. §. quid si. ff. de lib. & posthu. quæstione de nepo-
te spurio. Quarto fm aliquos probatur in l. C. de pact. vbi
12 h. f. q. si ille qui erat grauatus de restituendo partem here-
ditatis sibi assignatam in testō sub conditione si decesserit
sine liberis, faciat pactum tempore, quod non habet liberos
de restituenda in d. finitē minori parte quam fuerit graua-
tus etiam si cum liberis decesserit, & contingat cum postea
habere filios tpe mortis, propter quos definebat conditio fi-
deicommissi, non propter hoc minus seruabit pactum: &
sic debet restituere pars, de qua fuerit conuentum, non ob-
stante q. essent liberi rogati de restituendo, q. non continge-
ret, si liberi intelligerentur substituti: quia tunc in præiudi-
cium eorum non tenuisset pactum, per ea quæ h. in l. l. a. §.
sin autem. & in auth. res qnz. C. cōi. de leg. Nec ad d. l. 1. ob.
reponso data per Ro. in l. si dotem. §. si. fol. matr. dicentem,
q. ibi grauatus alienauit per illud pactum non ultra legiti-
mam suā: cum n. essent duo fratres, legitima bonorum patris
non erat nisi triens: iuxta auth. nouissima. C. de insti. testat.
& per consequens medietas trientis, quæ est testantis, et
porcio

portio legitima ipsius alienantis. Et solummodo d. portio
 ipsius alienantis erat alienata, in qua non intelligebat esse
 gravatus per fideicommissum. l. qm in prioribus. C. de inoff.
 testa. & no. in l. quibus. eo. ti. l. coheredi. s. cum filia, de vulg.
 & pup. Et cum hac ratione dicit se magnum doctore Romae
 per hunc passum confusisse. Sed cum pace sua, hac ratio ni-
 hil ualeat quia illo iure non triens, fed quadrans erat legitima
 illorum duorum fratrum. l. cum qritur. C. de inoff. testa. Et p
 consequens si ille alienauit sextantem totius hereditatis, &
 si duas partes sequitur, q alienauit ultra legitimam suam, q
 erat una uncia cum dimidia tñ. Nec dicatur, q et alienas
 potuit alienare nedum pro legitima, sed et pro Trebelliani-
 ca, ut uidi nonnullos consultores dicere: quia hoc esset incon-
 siderate dictum, qm Trebellianica non esset debita nisi tpe
 in casu reſtōis fidei. c. Ray. de test. & declarat Bar. & alij in
 l. quanquā. C. ad l. falci. cum suis conor. Et dato, q fortassis
 aliqua subtiliori ratione dici posset, text. in d. l. i. c. de pacti.
 non probare istā opi. tñ non est facienda in hoc magna diffi-
 cultas, attento q per alia iura & rōnes, & auctoritates osten-
 dat hanc esse ueram cōm opi. ¶ Quinto probatur in l. iube-
 mus. uers. deniq. in retinenda. C. ad Treb. iuncto prin. illius.
 13 l. ubi in prin. Imperator posuit cām t q si testator grauat
 filium institutum de restituendo alteri filio testatoris sub
 ditione, si ipse grauat decesserit filius liberis, pōt grauat
 de restituendo detrahare quartam abiq. eo, q fructus perce-
 pti in ea computent. Postea subdit, q eadem detractio quar-
 tæ non computat fructibus fiet, q testator filii grauaſſet
 per fideicommissum restituere hereditatē liberis ipsius gra-
 uati. Et sic innuit ibi tex. specimā formam fideicommissi
 iniunctā filio de restituendo liberis suis, per superius dicta
 in prin. illius. l. ubi erat positum, q filius sub condōne, si de-
 cesserit filius liberis, erat grauat restituere alteri filio testa-
 toris, non erat comprehensus talis casus, per quē filius intel-
 ligeretur grauat de restituendo liberis suis. ¶ Sexto, pbat
 per lex factō. ff. ad Treb. Nam ibi si illi liberi uiderentur
 uocati per fideicommissum ex testō per illa uerba condōna-
 lia uidelicet, si decesserint filius liberis & c. sequere, q super-
 ueniens deportatio in persona filij instituti non noceret ante
 deportationem conceptis. l. fin. ff. de bon. dam. & l. 2. alias
 3. ff. de interdict. & relegat. tñ nocet deportatio, qn here-
 ditas transferi in fiscum: si enim filij intelligerent substituti,
 non remaneret ibi hereditas apud fiscum simplr, ut ibi dr,
 sed cum onere restituendi filijs per fideicommissum. l. Mar-
 cellus. s. ff. l. reculare. s. si fisco. ff. ad Treb. & patet in d. l. ex fa-
 cto. in fi. & illa illum tex. inducit ibi Lud. Ro. & et lo. de Imo.
 in d. l. Lucius. ¶ Septimō probatur per lex factō. ff. de here.
 instit. & per l. si quis. ff. si quis omiſſ. cau. testa. ubi ille, q est
 notatus in conditione, non potest petere ex testō. ¶ Octauō
 inducitur tex. in l. filius. s. cum quis. ff. de leg. 1. Vbi fidei-
 commissum iniunctum hrdi sub conditione hac, si ipse hres
 decesserit non superstitib. liberis, ualeat, nec curatur, an sint
 heredes uel non. ¶ Nonō probatur per gl. in d. l. Lucius, quæ
 14 hoc expresse firmat, scilicet t q liberi positi in conditione
 non uideantur uocati ex testō: fed solum possint succedere
 ab intestato testatori destituto testō, ut quia nemo hereditatem
 adiuerit. ¶ Nec dicamus, ut pleriq. consultores dicūt,
 q illa gl. iuncto tex. intelligi debet, q uelut liberos succedere
 ab intestato primo testatori tanquam substituti uulgariter
 patri ipsorum liberorum: prout habetur in l. si quis ita he-
 res instituitur, ff. legitimus. ff. de hered. institut. quia dico,
 quod istud est inaduerterentur dicunt, ut mihi uidetur, nec in
 d. l. Lucius. dr, quod liberi essent uulgariter substituti: præ-
 terea ubi essent substituti uulgariter, non posset dici, q succe-
 15 derent ab intestato, t quia substitutio uulgaris, quæ est
 directā non potest in hereditate fieri ab intestato. l. Scæuola.
 ff. ad Treb. l. 2. C. de condi. inst. nec in d. l. si quis ita heres
 instituitur. dr, q substitutio uulgaris succedat ab intestato.
 Sed bene legitimus, qui non fuerat ibi uulgariter substitutus.
 ¶ Decimō probatur per gl. hoc uolentē in d. l. ex factō. s.
 ex factō, in uer. deſecit, ubi cū gl. dicit, nec ipſi habēt & c.
 iuncto tex. ¶ Postremō probatur auctoritatib. doct. hoc te.

mentium cōiter. * nam istam opi. sequitur Tac. de Are. Cyn.
 Ray. Bar. Fran. Tigri. Nico. de Neap. Bal. Ang. & Io. de Imol.
 in l. Lucius, de hered. insti. & Io. And. in addi. Spec. in ti. de
 test. s. 1. uer. huic qñi accedit bimenbris. q. Petri de Cor-
 nitis. & Bar. in l. Centurio. uers. quæro ulterius quid si testōr
 dixerit, si filius meus decesserit filius liberis, & filij & c.
 ubi est refert ita tenuisse Rich. Malumb. Et idē tenuit Bar.
 in l. si cum dotem, in prin. fol. mat. & in l. sed & si de lega.
 3. & ita consuluit Old. in conf. 1. 41. incip. thema tale est, Do.
 Canonicus & c. ad fi. consilij, & Ang. quod ad casum nrm in l.
 legatus. C. de leg. alij quib. lect. & al. in l. quod nſim, in pe-
 nult. col. C. de bon. quę liber. & Bal. in l. cunctos populos. C.
 de sum. Trin. in 3. col. in uers. uenio ad fm. f. successione in
 testati, & in l. cum acutissim. in ult. col. C. de fideicommiss. &
 in l. si emancipati. in 8. opp. C. de coll. & Bal. in l. pōt, de vul-
 ga. & pupil. & Imo. & Pau. de Cast. in d. l. filius fam. s. cum q.
 de leg. 1. Et dicunt præfati Doc. hanc esse magis cōm opi.
 idem tenet Raph. in d. cum q. s. affirmans cōm opi. esse
 illam opi. q tenet gl. in d. l. Lucius. licet nonnulli consulto-
 res minus fideliter referant Raph. tenere contrarium in d. s.
 cum quis. referentes et, q Pet. de Anch. in d. c. si pater, de te-
 stam. in 6. reprehendit opi. gl. in d. l. Lucius. Sed arbitror, q
 tunc de recenti non uiderent leſt. Pet. de Anch. in d. cap. li
 pñ, quia ibi ceret approbat opi. gl. prædictæ: & idem tenet
 ipſemet Pet. de Anch. in c. licet, de uoto. in repe. c. in pñtia,
 de probatio. in uers. ibi & c. Et ibi dicit q ita consuluit Pet.
 de Anch. in consi. 120. incl. pro clarioi decisione dubij. cōf.
 137. principaliter ponderandum. consi. 426. quia supra con-
 sultum lo. de Imo. & Pau. de Cast. in d. lex factō. s. ex factō.
 & ibi tenet idem Ludo. Rom. referens se alijs dispuando
 determinasse. Idem tenet Raph. Fulg. in l. gñaliter. s. cum at.
 C. de insti. & sub. l. ubi in plerisque lect. est refert, q ita con-
 sultuit Pet. de Anch. Sal. & Pet. de Nouaria, & d. Franc.
 de Zab. Refert etiam Ange. in d. l. Lucius. ita fuisse iudicati:
 & pro ista opi. semel consului, & iudicatum audiui cū opi.
 contraria: neq. tales neque tantas auctoritates habeat: imo
 pro se ferē nullas habet auctoritates: ut infra ostendat. Et
 ista opi. diiudicatur cōis: ut referunt scribentes, prout dixi
 supra, quis dubitet pro ista opi. fore iudicandum, cum in iu-
 dicando non sit a cōi opin. recedendum: scribitur in locis
 uulgarib. Nec obstant allegata in contrarium, & primō tex.
 in præalleg. l. Lucius, quæ est principale fundm opi. contra-
 riæ, cui rñdetur, q per illa uerba: ut testator præuulſe libe-
 ros substitutio: quia per existentia liberorū excluditur sub-
 16 stitutus: non aut substitutus excludit liberos: q hæde pri-
 mo loco instituto repudiare non admittitur substitutus sed
 liberi ab intestato tanq. proximiores ipſi testatori: ut ibi
 gl. in d. l. Lucius. 2. arg. l. uel singulis, de vulg. & pupil. & in d.
 l. si quis ita heres instituitur, ff. legitimus. cū gl. ¶ Non obſt.
 fm argu. dum dicebat, q illa uerba non uideantur adiecta nisi
 in fauorem & contemplationem liberorum dictorum: quæ rñ
 deo, q satis continere dñr liberorum fauorem quamuis ex
 testō non uideantur uocati: quia ubi primi heredes institu-
 ti non adiuſſent, fuisset locus substitutis per illa uerba, si
 dicti liberi ab intestato non succedissent. D. Rich. ut proxi-
 mē dixi. Item q satis est fauor liberorum, q substitutus tūc
 excludatur, & pater dictorum liberorum heres institutus 2
 testatore nō habeat restituere substituto extraneo. Et sic hæ-
 beat potestatem relinquendi dictam hereditatem in testa-
 mento, & ab intestato liberis suis positus in cōditione a pri-
 mo testatore præuulſi. l. si pater, ff. fami. erc. l. scripto. ff.
 unde liber. l. nec in 2. ff. de adul. & l. cum ratio. ff. de bo. dñ.
 l. isti quidem. ad fi. quod met. causa. Præterea iura allegata
 in contrarium non loquuntur in eo, qui positus esset in con-
 ditione, prout est in casu nostro. Non obſt. tertio tex. in l.
 pen. ff. de coll. bon. quia respondeo, prout respondet Bart. &
 alij in lex hac scriptura. ff. de don. in uer. oppono de l. Titia.
 17 cum l. seq. & c. ff. de success. ab intest. t uidelicet, quod uer-
 ba enunciativa conditionaliter prolata propter aliquid non in
 ducunt dispositionem. l. ex factō. la prima. ff. de here. insti.
 & d. l. si quis sub conditione, præterquam in aliquo anteceden-
 denti,

deni, uel conſequenti. quod ſi neceſſarium implendum ad illud, qđ in conditione deductum eſt. Ita loquitur. in d.l. pen. & in l. deniq. §. Interdum. ff. de pe. leg. & l. Proculus. in prin. ff. de uſufr. Nam in d.l. pen. pater in teſto cauſit, qđ ſi filia fratribus conferret dotem, & alia quæ ipſe teſtator ſibi nubenti tradiderat pro rata parte ad hſiditatem uocaretur. Dicte ibi, qđ ſi filia ad hſiditatem abſtinet, non pōt a fratribus compelli ad dotē, & bona pđicta conferenda; qm̄ pōt uoluit filiam alterum hſe, ſcđeand partem hſiditatis, & dotem cum ceteris bonis fratrib. conferre, uel dotem uel dicta bona hſe pſcipua, & huius eſt ratio: quia cum fr̄ dixit. Si filia dotem &c. quæ ſibi tradi di nubenti cum fratribus conferret pro parte hſdem inſtituto. Sequitur de neceſſitate, qđ pater uoluit dñum dictorum bonorum in filiam transferre: quia alius non potuiſſet filia dicta bona conferre, ut diſpoſuit teſtator: quia collatio eſt rei propriæ in cōi latio. l. 1. in prin. ff. de col. bo. & no. Doc. in l. ſi emancipati. poſt gl. in rub. C. de col. non mirandum ergo, qđ filia abſtinere ad hſiditatem patris dōt pſcipua cum alijs bonis pſcipuis reſider apud eā ita te regula, qđ abſtinens ad hſiditatem nunqđ conferre tenetur. l. ſi. ff. de col. bon. & hæc ſuit ratio deciſionis poſita in d.l. pe. Sed in caſu nſo non erat neceſſarium filios filiorum Sinibal di intelligi uocatos ex teſto, ad hoc ut uerificetur ſubſtō facta de Philippo hſe locum. ¶ Nec obſt. quod no. in d.l. Gallus. in prin. quia ad hoc rñdeo, qđ cōis ſinia gl. & Doct. eſt in contrarium: uidelicet qđ per illa uerba conditionalia uidelicet, ſi filius meus me uiuo moriat nepotem inſtituo: non uideatur inſtitutus filius: ut no. gl. Cy. Nico. de Neap. Bal. Ang. Raph. & Imo. in d.l. Gallus. in prin. & Bald. in l. poſthumori. in prin. per illum tex. in uer. ne ergo. ff. de inſtit. teſt. & Bald. in l. humanitatis. in 3. col. in uer. 4. oppo. & vſ. qđ pſerito &c. & in l. hſs. C. de impub. & alijs ſubſtit. & in ſ. heres. Inſtit. eo. ri. & latē Bal. in repet. l. in ſuis. de lib. & poſth. in 18. col. uerſ. qm̄ ſi quis non ſiat, & in Leoharedi. d. i. de vulg. & pup. ubi reſert hanc partē ibidem tenere Dy. & And. de Piſis, & idē ſequit ibi Ang. Rapha. Ca. in repet. l. ſi filius qui in pſate. in 2. oppo. de lib. & poſth. & Plauricus Tigri. in l. ſi. C. de hæ. re. inſtit. & mouetur Doc. p. ſupra, maxime per d.l. Gallus. ſi idem credendum uerſum & ſi nepos. & ibi Bal. & per. §. in omnibus. in eadem. per d.l. ſi quis. §. ſi. de vulg. & pupil. ubi vſ caſus non uiolando literā, & in l. ſi mater. §. i. eo. ri. & per d.l. ex ſacto. etiam no. per gl. & Doc. in l. ſiquis ita hæres inſtituit, ſi legitimus. Vel aliter rñdeo, qđ rectē cōſideramus uerba ipſa non uolunt, qđ per dicta uerba filius in teſto uideatur inſtitutus: ſed dixit, qđ pſertale præteritionem filij teſtā nō redderet nullum hoc caſu: quia filius uideretur uocatus ab inſteſtatoſiō nulla ſibi ſit iniuria licet non inſtituatur: ut probat in d.l. ſi quis ita hæres inſtituatur. cum gl. cōi. ter approbata. ¶ Non obſtat quintō tex. in d.l. ex ſacto. §. ex ſacto: imō potius ibi vſ probari opin. cōis fſm Do. ut induxi ſupra. Nec obſtat inductio facta in contrarium, quia rñdeo, qđ ibi non ſit diſtinctio, an illi filij ſint concepti ante deportationem uel poſt, quia qđ inſtit. concepti poſt deportationē non faciunt deſcere conditionem ſubſtōis fideicommiſſarie. Ex eo quia non ſentitur nati ex filio grauato, ſed ex alio hoīe, quia pp deportationem ceperat ſingi eſſe nouus homo. Hanc rñem ibi reddit iuriſconſultus. Præterea ibi ſit diſtinctio, an concepti ſint ante deportationē, & tunc erant ſucceſſibiles patri, ſecus ſi poſt. Nam excludabant ſubſtitutum, alijs non, ex d. §. ex ſacto. & plenē no. per Do. in d.l. inſtit. §. cum qſ. Sexto non ob. ex. in d.l. unum ex familia. §. ſin. quia rñdeo, qđ ibi perſona, quæ intelligeretur uocata ad fideicommiſſum, non fuit uocata per modū conditionis, qđ diſpoſitionem non induxit, ut ſapius dictum eſt ſupra, & ita etiam poſſet reſponderi ad l. Titia ſcilo liber. ff. de leg. 2. uel dico, qđ in caſu d.l. unum ex familia. illa uerba enunciatia fuerunt principaliter prolata per ſe, ut ibi dicit Bart. in l. Titia cum teſtamento. in prin. de leg. 2. fuerunt uerba enunciatia de futuro emiſſa pſ aliud, merito diſpoſitionem inducunt, non ſic in caſu nſo. Præterea tex. in d.l. unum ex familia, loquitur de liberis teſtatoris non in tranſuerſalibus, in-

ter, quæ eſt dſia maxima: ut infra proximē diceſ. ¶ Septimo non obſt. l. ſi acutiſſimi. quia rñdeo, qđ ibi non dſ, quod uita pōt intelligi per prædicta. Sed uoluit ibi Imperator ſenſe, qđ ſi extraneus fideicommiſſarius intelligeret uocatur, & qđ filius inſtitutus & grauatus onere fideicommiſſi doce- deret cum liberis, non eſſet poſſibile nepotes eſſe hſdes aut per mediā perſonā filij. Sed fideicommiſſarius nō intelligeret uocatus caſu, quod filius liberis poterunt nepotes eſſe hſdes aut ſuccedendo patri ſuo ab inſteſtato, uel ex teſto ipſius patris, & ſic hſs hſdis primi teſtatoris hæres diceretur. l. ſi. C. de hæred. inſtit. & l. ſi paterfamilias, ff. de vulg. & pupil. l. 1. ff. de caſt. pec. & illam. l. cum acutiſſimi. allegat Ray. in conſ. pſal. contra gl. in d.l. Lucius. & tñ non obſtat. d.l. cum acutiſſimi. concludit contrarium in ſuo conſ. ut reſert Pet. de Anchin. d. c. in pſtia. ibi tñ nō reſert rñſionem, qđ declarat Ray. ad illam. ſed remittit ſe ad rñſum datum p 18 Ray. in d. conſ. ¶ Præterea tex. in l. cū acutiſſimi. loquitur in liberis deſcendentibus teſtatoris, & loquitur illius. Non extenditur ad tranſuerſales, de quib. nos loquimur: ut no. Cy. in l. gñaliter. §. cum aut. in 3. q. C. de inſtit. & ſubſtit. Ange. & Imo. in Lex ſacto. §. ſi qſ rogatus. per no. per glo. ad Treb. & Imo. in l. cum auſ. ff. de cond. & demon. inſtit. qđ in hoc arti. nō pſ aptari diſpoſ. conditionalis facta de liberis ipſius teſtatoris: & condicio ipſius teſtatoris facta de liberis hæredis inſtituti, qđ non ſunt de liberis teſtatoris, ſed de tranſuerſalib. pater per no. per Sal. in l. i. de cond. inſer. ubi in primo caſu, qđ ſunt de liberis teſtōris, diſpoſ. conditionalis facta de liberis hſdis inſtituti qđ nō ſit de liberis teſtatoris, tenet, qđ uideant uocati ex teſto: qđ ſunt de tranſuerſalibus, prout in caſu nſo tunc relinquit cogitandum, qđ in hac materia ſit aduertēda diſſerētia. Tenet expreſſe Nic. de Neap. in d.l. Lucius. per l. cum acutiſſimi. ¶ Octauo non obſt. qđ dicta uerba habent ablatiuſ inſcluſo a contrario ſenſu: ergo debent inducere ius fideicommiſſi per d. §. cum eſſet. qđ reſponderi poſſet mul- 19 tipliciter. ¶ Primo: quia ablatiuſ abſoluti inducunt diſpoſitionem, quando uerba executiua importata per ablatiuſ reſeruantur in eum, qui uult agere ex illa diſpoſitione. Ita loquitur tex. in d. §. cum eſſet. alijs ſecus. Ita dicit Bal. in rubr. C. de inſtit. & ſubſtit. ad fin. allegat id quod legitur & notatur in l. in ratione. §. tamen ſi. cum glo. ff. ad l. Fal. & in caſu noſtro illa uerba non dirigebantur ad Iacobum, qui nūc agere uult ex illa diſpoſitione: ſed ad inſtitutos. Præterea & ſcundō, text. in d. §. loquitur, qđ uerba ablatiuſ abſoluti importent quandā executionem circa rem, in qua inducitur fideicommiſſum: ſecus qđ importent quandam denominationem per ſonæ conditionaliter prolata, ut pater in d.l. ſi quis ita hæres inſtituatur, ſi legitimus. cum ibi no. & in d.l. ex ſacto. & colligitur ex no. per Bar. in l. teſtatore. de condi. & demon. ſtē & tertio, illa uerba, ſi ſine liberis deceſſerit, ſubſtituo Philippum, nihil importat a contrario ſenſu, niſi qđ liberis extantibus non ſubſtituo proximiores. Vel & quarto, dicta eſt inter caſum, qđ uerba proferuntur condōnaliter ſue ablatiuſ abſolutis, & caſum qđ uerba condōnaliter proferunt per abſoluta ablatiua, ut no. Bar. in Lex hac ſcriptura circa 3. col. in uer. ex his, de donatio. ut patet p. d.l. ſi qſ ita hſs inſtituati. i. ſcto d. §. cum eſſet. ¶ Non nō ob. id qđ no. Bar. in l. 1. s. uide- d. d. ff. ad Tertul. cū ſi, qđ rideri pōt primo, qđ ibi loquitur qđ uerba condōnaliter fuerunt prolata per ablatiuſ abſolutos. aliud eſt, qđ ſine ablatiuſ, ut proxima q. Secundo reſpō- do, quod ibi non poterant intelligi, quod contemplatione agnatorū mafculorum prolata eſſent dicta uerba a ſtatuto, niſi concedimus, quod extātib. agnatis mafculis ipſi agnati ſuccedant * in caſu in quo loquebatur ſtatutum, ſed in quæſtione noſtra poſſent intelligi dicta uerba prolata cōtempla- tione & fauore dictorum liberorum, ſeu Iacobi abſque eo. qđ importent, qđ poſt ſuccedat per fideicommiſſum ex teſtame- to: quia poſſunt importare, & importent, quod ſuccedant ſi hūm ab inſteſtato, ut eſt dictū & oſtenſum ſupra, facit ad hoc quod no. Bal. in l. conuenticulum. de epiſcop. & cler. circa 1. 20 col. & Imo. in d.l. ſi cum dotem, in ſ. princ. ¶ ¶ Decimo non obſt.

Lib. II. Conf. Alex.

V do

Liber Secundus Consil. Alexand.

do apparebat pp graumen adiectum nam ibi fuit relictus
 25 ususfru. domus. † Et constat, qd aliqui appellatione ususfru-
 ctus dñum continet. l. donationes in cōcubinam. s. species.
 fide dona. Et sentit ibi gl. & etiam Bar. in l. cum tale. s. i. ff.
 de cond. & demon. in fi. Nec obestiam quod hñ in d. l. cum ta-
 le. s. fi. & quod ibi Bar. qd ibi testator dicat, ex ro. quæ legavi
 Seio, uolo qd Seius det quinq. Titio: quia per hoc uidentur le-
 gata 10. Seio: quia hoc ideo ibi esse pōt pp uerba enunciari
 ua expresse contentia iud. de quo dicendo quæritur, fm
 Io. de Imo. In locis supra pximè alle. ¶ Decimoquintò non
 obstant auctoritates allegatæ in contrarium. Primò nõ ob-
 stat auctoritas Ludo. quia dico, dato qd in discursu lecturæ
 ita tenuisset: tñ postea cōsultuendo, qui est actus magis deli-
 beratus, tenuit contrarium in consil. 41. supra allegato. ¶ Nõ
 obstat auctoritas Bal. in l. 1. C. de condi. infer. in lectu. quā tñ
 non memini me legisse: quia dico, qd ipsemet postea in lectu-
 ris modernis in multis locis supra allegatis tenuit contra-
 rium. Non obstat auctoritas Ang. in d. l. 1. de condi. infer. cū
 suppositione hoc non dicit ibi Ange. in lect. mea, s. qd filij
 positi in conditione uideatur uocati ex testō: & licet dicat,
 qd testator vt eos prætulisse substituto, pñt hñ in d. l. Lucius.
 tñ debet intelligi, prout intelligit illa. l. Lucius. in legatis in
 relictis, uidelicet qd vt filios prætulisse substituto quantum
 ad excludendum substitutum per existentiam eorum, & qd
 possint ab intestato succedere desituito testō non autem ex
 testō. Allegatur et auctoritas Saly. in l. 1. de condi. infer. mi-
 nus bene allegatur: quia ibi Saly. quò ad liberos descendentes
 ex fratre instituto reliquit cogitandum: quinimo ipse Saly.
 consuluisset contrarium: prout retuli supra. Allegat et aucto-
 ritas Ful. in d. l. 1. sed in lectu. mea nō de hoc dicit, sed bene
 tenet opi. cōem in d. l. gñaliter. s. 1. C. de instit. & substit. ut
 retuli supra. Allegatur et auctoritas Pet. de Anc. in consil. in-
 cip. contra Philippum &c. Sed rñdeo primò, prout dixi re-
 spondendo ad septimum atq; qd ibi loquitur in descendenti-
 bus testatoris, non in transuersalibus, in quib. cadit notabi-
 lis dñat. dixi supra. Præterea postea ipsemet Pet. de Anch.
 in pluribus suis consilijs, & in lecturis semper adhaesit cōi
 opi. prout fuit per me supra relatum. Non obstat auctoritas
 Rom. in l. si cum dotem. qd ipsemet postea tenuit contrariū
 in d. l. lex factus. ex facto. ad Trebe. secutus opi. gl. in d. l. Lu-
 cius. qd esse cōsuet superius probauit. ¶ Postremo non obstat qd
 uidentur uocati ex testō filij filiorum Sinibaldi ex eo: quia
 testor dixit, qd insituebat Sinibaldum & eius liberos masculu-
 los. Quia rñdeo qd attento, qd tpe testamenti & tpe mortis
 testatoris extabant nonnulli descendentes Sinibaldi masculu-
 li, testor vt de illis sensisset nõ de alijs. l. si cognatis. & quod
 ibi no. ff. de reb. du. retenta præsertim cōi opi. Doc. in l. Gal-
 sus. s. quidam rectè. ff. de libe. & posthu. ubi excepto Bar. con-
 cludunt oēs, qd si testator instituit fratrem & eius liberos,
 intelliguntur simul uocati eodē tpe & non ordine successi-
 uo: maxime per tex. in ca. Ray. de test. & rectè quòd ista est
 cōis opin. a qua (ut conitar) in iudicando non est recedend-
 um. Præterea si primi liberi ipsius liberi. l. filij eius fuerint
 hæredes, prout in primo cōtinetur institutio, postquam uer-
 ificata est in liberis primi gradus, non intelligitur de vte-
 rioribus, argu. l. eum qui in calendis. in prin. ff. de uerb. obli. &
 l. boues. s. hoc sermone. de uerb. sig. & est de mente Bar. si
 rectè inspicitur in l. liberorum de uer. sign. dum allegat. d. l.
 boues. ¶ Venio ad fm dubium, in quo me breuius expedire
 conabor, tum quia stantibus his quæ conclusa sunt super
 priori dubio non est necesse deuenire ad fm. Tum etiam:
 quia in priori dubio oportuit me prætermittum meum in
 36 cōsultuendo aliqualem esse longiorem. ¶ Dico igitur omi-
 sis superfluis, ueram esse cōem cōclusionem, quòd exceptio
 b præscri. 30. uel 40. annorum non ob. b. dñco creditoris agen-
 ticio qua cum debitum fuerit cōtraatum per dictum testa-
 tum cum d. Anto. & Iuliano, qui uixerunt quasi usque in
 tempus quo creditor agere ceperit: ipsi tanquam existentes
 in mala fide nõ potuerunt incipere præscribere. c. si de præ-
 scri. etiam qd tractatur de præscriptione actionum: ut pro-
 batur in d. c. si ibi, ut nulla ualeat absque bona fide præscri-

ptio tam canonica qd ciuilis &c. Ponderanda est illa dispositio
 la. qd est uniuersalis negatiua. l. nulli. C. de epi. & cle. & l. nulli. C.
 de infia. & qui omne dñi nulli excludit. l. nulli. ff. de leg. 2. l.
 si quis qui ducenta. s. vtrū. de reb. dub. c. solite. & clerici. & obe-
 præsertim cum illa ratio non sit restringenda, sed potius an-
 plianda: uideatur euitetur peccatum. Nam in dubio tenenda est illa
 opin. per qd peccatum euitetur. c. ueniens. de sponsa. & clerici.
 exiui de paradiso. de uerb. sign. Et licet text. in d. c. utar. in
 uerbis, uidelicet, vt qd præscribit in nulla parte temporis rei
 habeat conscientiam alienæ etiam: tñ verum est dicere, qd ap-
 pellatione rei ueniunt et iura & actiones, cum sit nomen ge-
 nerale. l. nā quod. s. si. ff. ad Treb. & in l. si. ff. si cer. pe. l. reide
 uerbo. sign. & declarat Bar. in l. quintus. s. ar. de aur. & arg. le-
 ga. & est gl. clare dicens in l. t. & ibi Guil. & Bar. ff. de statu
 homi. & tex. in l. 1. ver. hæc quodam. ff. de re. di. & in fine de re.
 corpo. Nec obstat qd in d. c. si loquitur de præscriptione rei
 alienæ: quia dico, qd si præscribo pecuniā & qritatem alteri
 debitam, satis dicor præscribere rei alienæ: quia res mea tibi
 debita dici potest aliena & quoad me, ut est tex. in l. si me,
 & Titium. cum gl. & in ver. hæc. ff. si cer. pe. & est tex. l. 4. q.
 4. quid dicam. Et pro hoc facit, quia ubi exprimitur ratio in
 l. etiam correctoria, ut exprimitur in d. c. si det fieri extensio
 etiam ad casum, qui saltē subalta significatione uocabuli cō-
 præhendi potest, ut in casu illo sibi locum uendit, ut est gl.
 in cle. 1. uersifilant. cum ibi not. per Pau. de Leaz. de ele. &
 per gl. in auth. ut hi qui obli. in prin. in uer. ad curationem.
 & in auth. minoris debitor. in uer. a curatione. C. qui tu. da.
 pos. & no. Bal. in authen. quas actiones. C. de sacrosan. eccle.
 in 3. q. bene faciunt not. per glo. & Doct. in ca. de rerum per
 mu. in 6. & in cle. 1. eoti. Et est de mente Bar. in liberorum.
 de uerbo. sign. uer. his præmissis & circa finem primi argu-
 menti, & est de mente Bal. in l. si de hære. in situ. Et expresse
 no. Inno. in l. si uerò. s. de uiro. sol. mat. & Ant. de But. in cap.
 fina. de confue. in prima. fal. & 2. in materia extensionis, &
 moderni in c. 1. de temp. ord. in 6. Sed ratio expressa in ca.
 fin. uidelicet ut peccandi uia tollatur, habet locum etiam in
 præscriptione actionum concurrente mala fide debitoris:
 ergo &c. Debet fieri extensio ad illum actum. Bene facit qd
 no. Bar. in auth. sacramenta. C. si aduer. ueni. ubi uult, qd dispo-
 sitio illius authenticæ, quæ est correctiua fm gl. & Doct. quā
 uis loquatur in contractibus, extendatur ad illos contractus
 qui improprie dñr contractus, & etiam distrahatur, quia ta-
 lem extensionem fauetur anima. Et ita etiam no. Ant. de But.
 in d. c. si de confue. circa penul. ante. col. Confirmatur
 pñdicta per text. in cap. possessor. de reg. iur. in 6. & licet ille
 text. loquatur in possessore rei, tamen trahendum ad posses-
 sorem iuris: quia debitor hæc sumendo uidetur possidere
 bitum, ut probatur in l. si. ff. de petito. hæredita. & in l. quod
 si alieni. s. Iul. eo. tit. & sic cum eadem sit ratio in impedi-
 da præscriptione iuris, seu actionis hoc casu, quæ est in alia
 præscriptione debet fieri extensio per proximè allegata, &
 iura allegata contra istam partem. Quod talis præscriptio
 non procedit de iure canonico, & sint hoc correctæ iura ciuili-
 lia. tener gl. Inno. & Host. in d. c. si. & gl. in d. ca. possessor.
 & Ang. in l. sequitur. s. si uiam. ff. de uic. & in l. 1. C. de seru. &
 in auth. ad hæc. C. de uir. Anto. de Butr. Abb. Sicu. & Imo. in
 præalleg. cap. si ubi quò ad terminos quasi. notræ referunt
 hanc esse communem opinio. per plura, quæ breuiter causā
 omitto, postquam ita se habet communis opin. Etiam istā
 opin. sequitur Bal. in quibus diebus. s. dominus. de condi.
 & demon. str. quò quia ita transit Imol. qui reter, quòd etiam
 aliā disputando determinat iacob. Butr. & etiam Bald.
 in sua disputatione, quæ in cipit, statuto cauetur, qd genera-
 tor, & ita etiam tenet Imo. in d. s. si uiam. referens se ita con-
 suluisse, & ita etiam tenet domi. Card. in capitulo. si diligenti.
 de præscrip. & Petrus de Ancha. in consil. 4. incip. pro parte
 nobiliss. uiri &c. & ita dicunt Doct. in dictis locis bene facit
 Bar. in d. l. sequitur. s. si uiam. ff. de uic. ubi submittit in hoc articu-
 lo decisioni ecclesiæ, & etiam theologorum, qui canonizæ
 & theologi tenent contra illam opinio. cui uidetur Bartholus
 adhaesisse, scilicet, quòd in præscriptione actionum non
 obstat

ADDITIONES.

- * Iñstud consilium Alex.composuit in casu occurrenti apud Pistorium,
 ut ipse referat, conf. 25.col. pen. lib. 3. Natta.
 a * Contrarium, sup. lib. 1. conf. 108. & ad istud conf. Roman. inf. lib. 3.
 conf. 22. uo. 10.
 * Cōmūter, iñta est opinio cōispor pōicta gl'in d.l. Lucius, ut per Dec.
 in l. C. de pact. uol. limitat. & declarat. Est articulum hunc late & disci-
 ti Soc. in repe. l. cum uisus, fide condi. & dem in vlt. char. ubi & memi-
 nit Soc. in repe. l. item tñ Soc. in l. cum uisus, vlt. notab. fide leg. 1. uide
 tur tenere cōtra cōm. dices fē ita tēpus uide cōsultū pōict. Perusi
 not. Est opinio. Alex. hūde referit lal. conf. 206. vlt. dub. lib. 2. & Dec. ut
 cōtem conf. 42.2. col. 1. & uide Rui. conf. 11. Vñso. cap. prelecto. in prin.
 lib. 1. & scripi in conf. 55.1. Cagnol. laltisime in d. l. C. de pact. 359.
 * Succedat. Iñtam rēpositiōem tradit & Paul. de Cast. cons. mñh 3. n. 2.
 sequens opinioem gl' cōtem in d.l. Lucius, ubi multo melius, &
 elegans explicat hanc rēpositiōem. Et incipit d. consilium, Supra-
 scriptus D. Consulitor egregius, lib. 2. Natta.
 * De iure uerum. Iñ ista opinione, quē fuit Bart. in d.l. Centurio. uide
 Dec. in d. l. C. de pact. & Soc. in l. cū l'ib. vlt. notab. col. 2. fide de l. 1. Na.
 b * Non obuiū, ut dixi inf. d. conf. 99.
 * Pau. non inuenio inf. conf. 98. incū casu appellationis lib. 2.
 Ad consilium. Iñ iudex pronūciat, prout in cōsilio productū, in quo
 dicitur, Titium esse condemnandū, m. ualeat sententia. Iste fecus esset,
 si ipse iudex pronūciaret: Titium esse condemnandū, Alex. in l. 1. col. f. ff.
 de iure. Et iud. Sen. atq. pō. non sunt finit, Mart. Affidit. decil. 303. Natta.
 * Ferendum. Iñ vide Pau. de iñ. in quaem aduōjū fide de iud. Nar.
 ad hoc conf. referat inf. conf. 25. col. pen. vol. 3. & uide in §. Cuius
 post. num. 70. in secunda uersō edit. par. num. 4.
 In 2. dub. Ad hoc conf. referat inf. conf. 63. post. num. 8. nu. 4. ubi uide
 de quod annot. Hiero. Zaachi.

S. V. M. M. A. R. I. V. M.

- 1 *Libro rationum statim confectio a socijs, uel ab uno commisso ab eis.*
2 *Socius unus non habet mandatum ab alio, nisi in his, circa quae ex-*
pressè contracta est societas.

- 5 *Electio nisi adit, non sufficit aliquem se fecisse pro scriba.*
 7 *Ad pro ut in separatis potest pro parte fieri, pro parte non.*
 8 *Priores soli non constituunt syndicum, licet aliud in pralato. nu. 9.*
 9 *nec habent administrationem cum libera. nu. 19.*
 11 *Dividua vel individua quis sint.*
 13 *Nullitas non censetur sublati qua apparet ex actis.*
 15 *Index potest supplere pro contumace.*

CONSILIVM CLXXXVI.

Vis 15 subtilissimis dubitationib. quò ad dños molitur
 rursus per iustissimos dños iudicantes formati, & vi-
 sis libris, & è toto pfectu. Primò uidentur est de fide libro
 rum productorum, an fidem faciant contra dños molitura-
 rum, maxime quò ad probandum expensas factas occasione
 defensionis suæ factæ circa litem contra eos motā per Gra-
 tianum de Americis. Et allegat pro parte affirmatiua deci
 fio Bal. in rub. C. de fid. instr. ubi dicit q̄ socij debent cō
 1 *ficere librum rōnum:* & illi credetur inter socios, si uero si-
 milia contineat, & ad hoc nihil allegat. Circa q̄ puto verū
 esse, q̄ codici rōnum confecto a sociis, ut loquitur Bald. uel ab
 uno de cōmissione sociorū fidem faceret, per not. in d. l. in-
 ter chartulas. C. de conue. ff. de fil. debito. li. i. c. l. i. & q̄ ple-
 nē no. Bar. in l. eandem. de duob. reis. Sed in casu nō minime
 constat hunc librum confectum fuisse per eos socios, nec p
 unū de uoluntate reliquorum. Nec ob si dicat, q̄ ille scriba
 erat unus ex sociis, prout dicit probari & contineri in d. codi-
 cib. quia posito, q̄ ibi descriptus esset ille scriba in numero
 sociorum, dico ex scriptura ipsiusmet scribæ non probat ip-
 sum esse sociū, q̄a esset facta ad p̄pria utilitate scribentis. l.
 rōnes. cū vulga. C. de proba. unde posito q̄ scripturæ sociorū
 probent inter socios, tñ primò legitime cōstat dicit, q̄ sint
 socii, quò p̄bato scripturæ postea per eos factæ probaret. l.
 diuus Traianus. de testa. mil. sed non est p̄bati, q̄ d. scriba
 sic socius: ergo. Plus dico & puto esse uerum, q̄ si aliter
 legitime constaret, q̄ d. scriba fuisset socius, tñ si nō constar,
 q̄ ab aliis fuerit cōmissum officium scribendi, uel aliter de
 uoluntate sociorum, cum non constar scriptura facta per vnū
 tñ ex sociis non p̄iudicat aliis, q̄ probat, nō socius nō cō-
 3 *set tacitum mandatum hñe a socio, nisi circa q̄ ea circa q̄ est*
expressè cōtracta societas, circa merces uenales, nā unus po-
terit uendere sine alio: quia ad hoc est societas contracta, &
unus vñ ex hoc alium p̄posuisse. l. i. s. si cum seq. ff. de exerci.
 Sed quò ad alia non vñ hñe adiunxerit tacitum mandatum:
 ut firmat Bar. in l. nemo ex sociis. per illum tex. ff. pro soc. &
 Bal. in rub. C. pro soc. in 2. col. & in l. in familiæ. C. fami. etc.
 4 *† Et p̄bat expressè, quia uidemus, q̄ unus ex sociis non p̄t*
agere in iudicio noīe sociorum sine mandato, ubi agit de re
diuidua, ut in casu nō in l. 2. de confor. eiusdem lit. Ad idē
tex. in l. si unus ex sociis. ff. de ser. rust. p̄zdio, & l. propriū,
ff. cōia p̄zd. Et probat per gl. & ibi hoc expressè firmat mo-
deratores in l. de pupillo. s. si pluri. de no. operis. nunc. Sed
hæc societas, q̄ resultat emptione rei cōiūcti. cum p̄ponis.
 C. pro soc. non fuit contracta ad legitimandum, nec in cōse-
 quentiā ad faciendas expensas litis, quia q̄ fuerit ad hoc cō-
 tracta non apparet, & esse poterat, q̄ quidā ex sociis se sciui-
 ser litem, noluisse litigare, ergo in hoc unus nō censetur ha-
 bere mandatum ab alio, & per consequens scriptura p̄ unū
 facta non p̄iudicat alteri in istis. Nec etiam sufficeret, si in
 d. libro appareret scriptum per scribam, qualiter ipse fuit
 deputatus a sociis ad scribendum, quia hoc ipsemet attesta-
 ri non p̄t de assumptione officii sui, ut not. Bart. in l. ex fia. C.
 de test. tut. & Io. And. in c. qm̄ contra. de proba. & Bal. in l.
 iudices. C. de fid. instr. & Bal. in l. iusurandi. C. de testib. cū
 5 *concor. † Nec obit, quod dñ. quò consuetudo est, quod di-*
cti socii habent unum scribam, & quò alio non apparente
p̄sumitur de isto, quia pluralitas non p̄sumitur: quia
respondetur primò, q̄ consuetudo est, quò capita habent
unum scribam, qui habet scribere distributiones molitura-
rum: non autem expensas litium, quò non sp̄ciantur ad eorū
regimen, ut etiam infra dicitur. Imò posito, quò de con-
suetudine allegata appareret, quò negatur, nō non memini
me legisse, quò si de consuetudine est, quò unus eligatur

ad officium priuatum, si dicat aliquis, Titium gessisse illud
 officium, ergo p̄sumitur ad hoc electus. Quintimo duo con-
 currere debet ut ille habeat q̄ legitime deputato ad illud of-
 ficiū. Primum ut resulet utilitas publica, s̄m q̄ p̄pria uel
 thoritate non fuerat ingressus officium, sed q̄ aliquis cle-
 ctio p̄cedat: quò casu licet electus non esset habilis, vel alius
 defectus, puta confirmacionis vel similis interueniret: tunc
 sufficeret, q̄ habeat p̄ tali q̄ quali se gessit. Barba. ff. de of-
 ficio p̄to. & ibi hoc firmat Iac. But. & cōter Doct. quib. uel
 altero eorum deficiente non reuolat se gessisse p̄ tali. l. Her-
 nius. ff. de decur. l. i. & 2. C. si feruus ad decur. ap̄li. cum simi.
 lib. 10. & hoc no. Inno. & canonizet in c. nihil. de ele. & in c.
 cum dilectus. de rescri. & Cyn. & Bal. in l. si in 1. oppo. C. de
 senten. & in ver. modò q̄ro. & in l. mutat. C. de lib. cā. & lae
 D. Anto. in repet. cle. cōsultationib. de iure patrona. Sed neu-
 trum p̄dictorum hic interuenit ergo & c. Nec etiam obstat,
 6 *q̄ libro officialis credi debeat: q̄ rñdetur, q̄ in casu nostro*
non constat istum scribam fuisse deputatum ad hoc officiū,
maximè per socios & potestatem habentes: quia illud q̄ sta-
ri dñ libro officialis, est uerum in officiali deputato in publi-
l. admonendi. de iurei. & l. nuda. de donationibus, sed in
officiali priuato secus. Vnde dicit Bal. in l. Imperator. ad fuff.
de stat. ho. q̄ libris massarij uillarum & similium non credi-
nisi sint subscripti manu notarij, allegat tex. in l. 2. C. de con-
uen. ffica. debi. igitur &c. Non obstat, q̄ socij uñ sunt dñbris
 faciendo in eis scribi rōnes suas, & illas accipiendo: ergo in
 totum statì dñ eis: quia negatur, q̄ socii hoc fecerunt, potu-
 it hoc forte esse, q̄ qdā afferentes se capita creditorum hoc
 scribi fecerunt, & per hoc non inferret alijs p̄iudiciū cū
 7 *simus in his que sunt cōia pluribus: ut infra dñ. Præterea il-*
lud quò dñ q̄ q̄ in parte acceptauit non potest impugna-
re in alijs partibus: illud est uerum in partibus connexis, se
cus in separatis & separata dñr, qñ sunt facta diuersa, in di-
uerfis temporibus facta, hæc habentur in locis vulgaribus p̄
Bar. in l. Aurelius. s. idem quæ sūt. de lib. leg. & in d. s. numu-
larios. & Bal. in l. 1. C. de confessi. 2. 3. & 4. col. ubi dñ caute-
lam, q̄ libri p̄ducatur in parte & partibus facientibus in fa-
uorem duntaxat producentis, no. Canonizet in c. olim. de cē
fi. & in c. bonz. el. 1. de postu. prala. & c. cum uenerabilis. de
exceptio. cum similibus. Sed distributio ratarum molitura-
rum non dubium, q̄ dñse factum separatim ab expensis li-
tium: ergo non sequitur, q̄ non possit pro illa parte improba-
ri. Secunda dubitatio principalis est, q̄ quoniam uerum est,
q̄ ista capita approbassent diuites sententias moliturarū,
 do expensas &c. Dicebatur p̄ parte dominorum moliturarū,
 q̄ capita non fuerunt electa per omnes, nec per maiore par-
 tem dominorum moliturarum, & sic non potuerunt p̄iudi-
 care. Nam ad hoc dñ & respondetur ad partem aduersam,
 q̄ satis est, q̄ fuerunt tolerati & habiti pro capitibus, prout
 in simili in officiali episcopi, determinant Domini de Ro. de
 ci. 47. Qm̄ ad hoc replicatur, quò in officiali pub. epi. uel
 alterius qui habitus esset publicus tanquam officialis quò
 ad ea, quæ tangerent publicam utilitatem, procedit optimè
 decisio p̄dicta, dummodo aliquis electio, quanquam in-
 ualida, p̄recesserit. Sed ubi agitur de officiali priuato, & de
 priuata utilitate, ut in casu nostro, ubi nulla p̄cessisset cle-
 ctio etiam ualida, dico q̄ tunc non sufficit gerere se pro of-
 ficiali, ut plenus supra ostendi superiori dubio, & est cōma-
 nis omnium sententia Nec etiam habet obstat, q̄ quidā
 credentes adiussit ista capita accipiendo ab eis ratas suas,
 ergo censetur illa approbasse, & perinde est, ac si legitime
 processisset electio &c. Quia rñdetur, quò posito, quò cō-
 staret creditores adiussit illos, qui dñr fuisse capta tempo-
 re dictarum litium p̄ consequens earum ratas, quò tñ non
 est p̄bati: tñ dico, q̄ si talem additionem quò ad distributio-
 nem ratarū uideant illos reputasse capita, non dñt fieri exten-
 sio potestatis ad illos actus, s̄ uideantur eisdē capitib. con-
 cessisse potestatem comparandi in iudicio: cū dñs fieri dñet
 si l. diligenter. s̄. manda. et c. cum dilecta. de rescri. l. non ois.
 si certum petat. Præterea si maior pars creditorum, ut dicit
 pars aduersa, et continetur in dubitationibus, potuit in p̄
 iudiciū

socijs agere pro alio per no. per Bar. & Bal. in d. l. 2. de cofor-
 eti. l. quia dico, q non fumus aliquo modo in indiuiduis:
 1 ¶ quia illa dñr indiuidua, q per folutionē partis non affe-
 runt tantā utilitatē in parte refpectu partis, quantum in to-
 to refpectu totius. In executione. s. 2. cum feq. de verb. obl.
 Pet. & Bar. in l. fuppones non diuiduntur in 7. oppof. & in 2.
 q. de verb. obl. Sed hic tantā utilitatē affert pars unus mo-
 lendini pro indiuidio refpectu partis, quantum unus totum
 refpectu totius. Præterea quælibet fpecies diuidua dñr, quia
 pro indiuidio diuidi potest pro parte transferri & folui. l. 2.
 poft prin. ff. de verb. obl. l. fi fipularis. s. fi decem de l. f. de
 molendina confiftunt in fpecie ergo &c. Præterea fortius, q
 fito q effcet quid indiuiduū, eft uerum quod ad prætem ageat
 unus ex pluribus socijs in folidum agere pōt ad indiuidua.
 l. hæredes. s. an ea. ff. am. excuf. tñ fñia lata contra unum,
 non puidat alteri, ut no. glo. in l. 2. ff. quib. res iud. non no. dum
 alle. l. loci corpus, & no. in c. am. l. grande qui fi. fñt legi-
 & io. in l. fi de coi. per illum text. fi fer. uendi. & Bar. in l. 2.
 s. ex his. de verb. obl. in fi. & in l. ex duobus in uer. quarto q.
 ro. de fñia ff. de duob. reis. dum alleg. l. loci cor. Ex quibus
 oibus patet, q libri non probant ratificationem capituli. ¶ Et
 pofto q probant, non eft probatum iftos fuiſſe legitimē
 conſtitutos pro capitibus ab oibus ut requiritur: quia fumus
 in his que ſunt cōia pluribus ut ſingulis. Vel poſito q eſſent
 pluribus ut uniuerſis, requiritur maior pars. Et q ſcriptura
 faciat mentionem, q interuenit maior pars, ut plene no. Bar.
 in l. i. ff. de albo ſcriben. & canoniz. in c. de maio. & obed.
 & in c. fi. de proc. cum ſi. Et poſito q fuiſſent capita, eſt ſolū
 ſum q non pñt conſtituere ſyndicū, ut no. Bal. in l. itē magi-
 ſtri. Et poſito et, q potuiſſent conſtitui, tñ hoc nō potuere
 ante litem conſtitā, nec ciuitatis, de proc. Et dato et, q po-
 tuiſſent, quod eſt falſum, dicimus, q nullus fuiſt procurator
 conſtitutus: quia non apparet ex mandato: & hæc ſufficiant
 2 circa primas fñias. ¶ ¶ Circa ultimam fñiam latam in fauorē
 molituarum ſuper executione impedienda fit dubitatio: eo
 quia ſtatutum dicit, fñiam exequendam non obſtante nulli-
 tate, debet ergo intelligi etiam de illa nullitate, quæ de iure
 cōi impediēbat executionem, qñ in promptu erat probatio
 nullitatis: quia ad hoc rñdeo, q ſtatutum exhibuit non
 dicit ſic. Nam dicet, q ſi oppoſitum fuerit aliqui de nulli-
 tate fñiæ, & ſuper exceptione fuerit cognitus, & illo nō ob-
 ſtante fuerit confirmata fñia, q ſi poſtea petatur executio
 fñiæ cōfirmata & contra eam opponat eodem modo de nulli-
 tate prout alijs fuit oppoſitum, q non impediāt executio.
 Modo ad propoſitum hæc exceptio nullitatis rñne defectus
 mandati procuratoris molituarum nunquā fuit oppoſita:
 item pro parte dñorum molituarum nunquam fuit oppoſi-
 tum de aliqua nullitate per hñtem mandatum ab eis: quæ per
 Ioan. non habebat mandātū. Præterea fñia ultima eſt illa, q
 executionem mereat. l. eos. C. de app. ubi per gl. & doc. in l. i.
 de re iud. ff. de contrad. d. ultimam ſñiam nunquam fuit oppo-
 3 ſitum amplius de nullitate: ergo &c. ¶ Præterea poſito q ſtatutum
 diceret indiſſinitē, q de nullitate opponi non poſſet,
 tñ non intelligitur ſub lata exceptio nullitatis, quæ probatur
 per inſpectionem actōrum: hoc decidit Bald. in l. 1. c. neli-
 ceat ter. prouo. & Imol. in l. fi expreſſim. de appel. & in l. de
 pupillo. ſi qui opus. de no. ope. nun. unde etiam refert, Dños
 de Rota ſic tenere in cl. 1. de re iud. q contra res fñias non
 poſſet de nullitate opponi, & proinde lata pro parte aduer-
 ſarij non debere poſſe opponi de nullitate quæ conſtat ex
 acis, tñ cōtrarium dñt præſati doc. quia ſatis eſt, q ſit remo-
 ta nullitas, q incontinenti poſſet probari aliter, q per inſpe-
 4 ctionem actōrum. Et dicit Bald. in rub. de prob. in l. col. 1. q
 nunquam ſtatutum tollit probatiōem quæ fit per rei eui-
 dentiam, alle. dictum Azo. in ſumma. C. ad l. Aquil. Sed ex
 inſpectione actōrum conſtat hic de nullitate ex defectu mā-
 dati, ergo &c. ¶ Non ob. etiam q dñr, diſcām fñiam fuiſſe la-
 tam in fauorem creditorum omnium abſentium, & fic quæ
 5 ad abſentes non ualet: q quia index pro abſente contumace
 non pñt ſupplere aliter, conſtat ut no. Bal. in l. fi. C. de app.
 Ad hoc reſpondeo, q illud eſt uerum, ubi lis debet conti-

V 3 stari,

hant, sed ubi lis non contestatur, locus, fm Bar. in §. hoc aut
iudicium. in l. 4. ff. de dam. infest. Sed in cā executionis snia
lis non contestatur ut plen Bar. in l. iura. de re iud. cum cō
cor. ergo &c. Nec ob. q. iudici de nullitate non constabat: er
go non potuit supplere: qā imo cum reuerentia sibi constab
bat per ostensionem actorum, per q. probatur negatiua & nul
litas, ut no. Bar. i. l. h. q. ad ciuilia. Cide app. & lo. And. c. qm
contra. Nec ob. si diceretur, potuisset probari de consensu
actorum mōltituarum, & de ratificatione ipsorum per testes:
q. dico, q. per hoc non redderetur snia ualida, nisi appare
ret, q. coram iudicibus, qui tulerūt primas snias, facta fuisse
fides de tali consensu: qā non sufficit hoc ita esse, nisi iudici
liqueat hoc ex actis. hoc aut. & ibi Barto. ff. quib. ex cau. in
pos. ea. & Bar. in l. 2. C. de eden. & in l. multum, cum fm. fide
confid. & demon. alias frustratoria esse Doct. dicentium ubi
que, q. nullitas probatur per ostensionem actorum, in quib.
non apparet de citatione uel de mandato, & si. Et non obft.
q. iudex non potuit exceptionem procuratorum supplere
post lit. contestat. iuxta no. in c. i. de exce. q. a. pōsto q. hoc ef
fectum uerum: dico q. nos non dicimus hoc. Nam non allegamus,
q. iudex debuit repellere procuratorem Gratia coram eo
comparentem, & petentem executionem snia, qā non habue
rit sufficientes mandatis: sed dicimus, q. iudex executionis po
tuit supplere circa oppositiōem nullitatis primarum snia
rum iatarum cum non legitimo defensore, & sic non dī sup
plere exceptionem pcuratoriā, sed exceptionem nullitatis
snia, quæ est peremptoria except. cā in nra. de procur. Nec
et ob. q. saltem dicta nullitas quantumcumq. notoria debuit
proponi coram iudice & noīe creditorum, per no. in cle. ap
pellanti. de appell. q. quia rōdeo, & dico, q. ad hoc ut iudex
teneatur sine ea, quæ sunt notoria, est necesse, ut notoria p
ponantur, & ita loquuntur allegata in cōtrarium. Sed ad hoc
ut iudex, si uult, possit supplere in notorijs, dico q. pōt sup
plere citca ea quæ constat sibi ex actis & quæ sunt notoria,
alias si sequeretur propositio, nō diceretur supplere: qā p
batione non indigenet hoc tenet gl. in c. i. in uers. ut publi
ce, de excep. in 6. Expressis Im. in cōm dilectis de cōfue.
& in c. per tuas. ad fide test. & in c. si de corpore uitia. & in
c. ipe. & ibi lo. And. ap. & Bal. in l. quos prohibet. de po
stulando. & in l. filius, §. ueterani, de proc. in l. 4. op. Cur
quæ defunt aduo. par. in sup. & in l. planē. in fide pe. heredi.
& in l. reos. in 4. col. de accu. & in l. c. i. qui & aduer. quos. Et
ut dicebam, iudex in causis summarie cognoscendis pōt fer
re sniam pro absente, & ualeat ut firmat Bar. in extrauagani.
ad reprimendum. in c. r. signa. ad f. & sequitur Pet. de Anch.
in clem. sepe. Imo non pōt negari, quin snia quod ad citatos
non poterat exequi summariz. Immeminerit. C. unde ui. Sed
fer. Cesar comparauit nomine citatorum oīum, ergo snia nō
debuit exequi quod ad eos, q. comparuerunt, & se defende
runt, quod ad alios &c. non debuit exequi: quia citati non
fuerunt. Nec obft. q. principales fer. Cafaris fuerunt citati
tanq. capi & comparuerunt tanq. priuati, qā dico, q. non est
probatum eos fuisse capita. Si ergo ualeat snia quod ad eos, er
go illa snia prodest consocijs, cum eadem sit de defensionis
oīum. l. i. q. separatim. §. quod est scriptum, de appell. Præte
rea et nunc pōt pronūciari, sententias exequendas cōtra alios,
qā non sunt citati. Reliqua suppleat inmentia & profunda
sapientie doctissimorum dominorum iudicātium. Ego Alex.

ADDITIONES.

- * Rationum. Circa hoc uide Ruin. consil. 101. col. 4. lib. 1. Natta.
- * Cum libera. Istud idem tenet Alex. optimē declarās uidelicet, q. prio
res priuati collegij non habent liberam in l. p. res. in l. i. orab. C. de
translat. & idem etiam tradit consil. 135. circa prin. infra lib. 7. Et prio
res syndicum non constituunt, sed cōsiliū Ciuitatis, Alex. consil. 77.
col. 1. lib. 6. Sed sy. dicit Ciuitatis, ex quo gerit officium publicum
iudicium habere liberam, ideo posse requirere speciale mandatū. Quod
intelligendum est de syndico ab uniuersitate constituto, ut per Alex.
in d. p. res. Et idem uidetur in Vice regibus, & Capitaneis generali
bus, ut habent liberam, ex quo gerunt officium publicum, ita Deci.
consil. 690. col. 1. Natta.
- * Ex act. Rom. consilio 227. Aret. consil. 48. in fi. Deci. l. cum quid,
col. 10. c. si cer. pet. l. 1. l. 1. col. 1. de offic. eius cui man. est irritid.

Fr. Bald. de p. res. l. 1. p. res. p. res. q. aliter aliud l. 1. l. 1. c. de iur.
dic. Alcia. tract. p. res. p. res. 2. num. 11.

S Y M M A R I V M.

1. Libellus, peto quicquid habes in tali uilla, ualeat.
2. Sententia generalis potest ferri sine probationibus in tempore.
3. Antiquas probatur per famam & indicia.
4. Concessio quicquid iuris non ualeat, nisi constet de iure consequentia.
5. Ignorari non presumitur de quo est fama.
6. Scientia & mala fides probatur per indicia.
7. Vendere quis non uidetur, nisi ius quod habet.
8. Colonis & empti causa uendenda male uersantur.
10. Testimonium de auditu ubi admittitur etiam & de creditulato.

C O N S I L I V M C L X X X V I I.

IN hac causa & lite uertente inter Archiepiscopum Rano
nensem agentem, & filios ac heredes q. Ludouici & Ni
colai de Robertis se defendentes animaduertens ad excel
tissimos viros, quorum iudicio est cōmissa cā diffinienda,
decreueram nihil scribere, put non oportet certe, scio tñ ne
uitio a dño meo Archiepiscopo negligentia quid mihi tri
bui possit, quod hæc pauca non scriberem, continere nequi
ui. Præsuppono in primis sustentabilem est libellum, i quo
pro parte Archiepiscopi petitum est, quicquid illi de Rob
tis possederunt, & possident in tali uilla datus: ut dixit D. An
to. in c. cum ad sedem. de resi. spol. & Spec. in tit. de ac. & pe
tit. §. sequitur, uers. quid spect. in 8. col. ubi dicit pcedere a li
bellum in quo peto, quicquid habes & possides in tali uilla, &
dēt cōfessoria inter petitionem specialem & generalem eos:
quia in speciali requiritur specialis declaratio, i generali ue
ro sufficit generalis: ut no. gl. & do. in l. i. ff. de eden. & in le
dita. C. eo. titu. & plenē in c. 2. de libel. ob. Sed ita est, q. illa
petitio, peto quicquid possides in tali uilla, dī petitio gene
ralis: ut in specie dicit Bar. in l. si dā. de au. & arg. leg. col. 2.
uers. 2. uidendum est, q. oratio proferatur & Bar. in l. scire de
bemus. in prin. ff. de uerb. ob. Et si diceretur in iudicio, i quo
admittitur petitio generalis, faciendæ sunt in prosecutione
iudicij probationes super reb. particularibus & specifice ut
per Bar. in preal. l. i. ff. de eden. per licet. de iur. Ego ad
buerunt ferri in pōsto, quia respōdetur dupliciter. Primo,
q. dici potest, factas fuisse probationes demulitis reb. spe
cificis, quæ possessa fuerunt & possidentur per reos conuen
tos. Nam sunt multi testes, ut Pet. de Albinis, & Io. de Albi
nis. Si quidem alij testes maxime in repetitione ultima de
ponunt, q. illi de Robertis tenent omnia bona quæ fuerunt
data in solutum illis de Io. de quibus bonis apparet specifice
in insito dationis in solutum, exceptis nonnullis bonis, & quos
ibi exprimuntur fuisse alienata per d. D. Ioannem, & dicos
de Robertis: ut ipsi dicunt in suo primo testificatu. Secun
dò rōdeo, q. quamuis in iudicio, in quo aliquid gnale petitum
est, uile sit, dictas pbationes facere, ut certior & specialior
snia ferri possint etiam si tales probationes factæ non sint,
poterit fieri snia generalis, quemadmodum gnaliter se ha
bit libellus, & poltea erit opus in executione fidei certifica
re, sicut est fit in iudicijs uniuersalibus. Ita uoluit Bar. in l. 1.
in prin. C. de sen. q. fine cer. & Jac. But. Bal. & Arg. & Sa
ly. in l. 1. in prin. ff. de eden. & expōsis Bal. in ledita. in rep.
Peruina in l. 2. col. in uerb. sed nuncquid idem in actione ge
nerali ubi dicit, q. si petitio fuit gnalis, poterit ferri snia ge
neralis. Nā ualebit hæc finis, condemnatio tñ ad reddendam rō
nem administrationis tua, allegat. c. qualiter, de accu. l. 1. §.
qs pro redemptione. C. de dona. Et ideo tunc sufficit decla
rari capitula in executione snia. Et pro hoc et Bar. in l. 1. in
prin. in 3. col. ff. de trien. & semel. allegat q. cum snia sit ge
neralis, dēt ualere ficit ualeat in iudicijs uniuersalibus: qā exe
cutione poterit omnia liquidari, sicut pōt liquidari confes
sio, q. hēt vim finis, alleg. l. cum fidei commissum, ff. de confes
sio. tēner in ledita. in 2. uel 3. col. per d. l. cum fidei commisi
sum. Et q. pcedat ille libellus, peto quicquid possides in tali
loco, uel uilla. firmat et Ang. in l. 1. in prin. in 3. col. ff. de ed.
hobi, ad hoc allegat plura, & cu eo trāsit ibi Fulgosius. Pro hoc
et facit q. cum libellus semper referatur ad factū ipsius re

tali fundo: alleg. l. 3. s. in fundū. & locus. & ibi ēt not. Ang.
 de acqui. poffe. & fic ex tali tit. nō poffunt rei cōuenti fē tue
 riga illa cōfensio nullū tribuit titulum, nifi appareat de
 iure d. Marchionis cōcēdētis. Et fi dixerint, Marchio habe
 bat titulum emphyteufis ab ecclefia Ruānefi, tunc rādetur,
 6 q. dīr pro parte archiepifcopi q. hīdes d. D. Ioannē, fille Ni
 colaū Ludouicū de Robertis q. bona ifta tanq. hīdes dīg
 Ioannē poffederunt ipfo factū ceciderunt a iure fuo non pe
 tendo inueftituram intra annum & mētem fm formam re
 quifitā ex difpōne bullæ apofolice. Attendit maximē, q. eſt
 probatum, q. d. de Robertis hāredes dīnē Ioannē habebāt
 & habuerunt notitiam per plures annos ante mortem fuam
 q. dīcta bona erant de iure ecclefie antedīctę, ut eſt proba
 tum, & deponit Dñicus de Natalibus, & Io. de Albertis ēt
 cum eo fuit conteſtis Nanfibentis. Et ēt deponunt ifti de Al
 binis, q. audierunt Nicolaū & Ludouicū dicere, & Mar
 chio Albertus recognouerāt ifta bona ab ecclefia Ruāenna
 tenſi. Et deponunt ēt, q. fuit, & ēt antiquiſſima fama in lo
 cis illis, in quibus conuerſabāt dīcti hīdes, q. dīcta bona
 ſunt de iure ecclefie, & per confequens ignorantiam aliq. al
 7 legare non pōt: ꝛ quia non prāmifit, q. quis ignoret ea de
 quibus eſt publica fama, ut per gl. Doct. in l. i. tutor peti
 tus. C. de perit. ut. l. i. in fi. fide iuris & fic. igno. & plenē
 Bar. in l. i. pōt. ff. de acqui. hered. & in l. i. cui. s. i. ff. de. fi. de
 acufa. ubi ppriē dīr, q. probat ſcientia alicuius eo ipſo, q. erat
 publica fama in loco, in quo ille conuerſabatur, ut no. Bar. in
 l. Celſus. ff. de vſuca. d. q. uerit qualiter probet mala fides. ad
 hoc, qd' hī in c. de po. prælā. & in l. fed fi pupillus. s. proſci
 bere. ff. de inſtit. Nec obſtat, q. diceret, q. q. illi, f. Nicola
 & Ludouicus confeſſi fuit pāctā, non erat ibi pſens
 aliquis recipiens confeſſionem illam pro ecclefia, ergo illa
 confeſſio non erat ſufficiens, inter al. certum. s. fi quis abſen
 te. ff. de confeſ. & in l. fi. fi. de iur. act. q. rīdeo primō, q. il
 lud poſſet forte procedere, q. ecclefia poſſet ſe fundare ſup
 illa confeſſione ad probandum, q. eſſent illa bona de iure d.
 ecclefie. Sed in propoſito allegauit ſolum illam confeſſionē
 ad probandum malā ſcientiam dīctorū Nicolai & Lu
 douici, & q. ignorauerunt dīcta bona eſſe de iure ecclefie:
 quo caſu non attendit an fuerit dīctum in pręſentia partis:
 8 vt no. in prælleg. l. Celſus. ff. de vſuca. per ꝛ Bal. vbi dixit, q.
 probatur mala fides & ſcientia rei alienę, eo q. probat, q.
 ipſe coram aliquibus dixit, ſe rem illam ſcire alienam, q. a
 probat illud in mente habuiſſe. l. Labeo. de ſupel. lega. &
 idem no. Ang. in l. i. q. s. de pſeri. ꝛ. ann. & Io. de Imo. in rep.
 c. in 2. chart. de prælari. illi autē actus, qui pendat a ſolo
 aīo & voluntate vnius non requirunt partis pręſentiam, ut
 no. gl. Bar. in l. Pomponius. la. i. ff. de neg. geſt. no. Bar. in d.
 s. fi quis abſente. & no. in s. fi. verō expreſſim per Angelum
 in 4. col. in auth. de hāredi. & ſalcid. Imo talis ſcientia
 rei alienę & mala fides pōt probari per facta indicia, ut l. pē.
 & ibi no. Bal. C. de enic. & ibi no. Ang. in l. i. C. de uſur. trāſ
 for. Præterea, ut dixi, ſufficit facta probatio q. fama eſſet in
 loco, q. bona erant de iure d. Ecclefie Ruāennatenſis, ut prę
 ſumatur ſcientia. Ex his inferitur, q. fm ſumamentum prin
 cipalis partis aduerſę corruit, ſin quantum pars aduerſa
 in capite prāmifit ignorantia petebat reſtitutionem in
 inte. quia dico, q. conſtat de ſcientia & negligentia illorū,
 quibus illi rei conueni ſuceſſerunt, & per cōſequens illi
 ceciderunt a iure ſuo. Inſuper reſpectu quarundam petiarū
 terrę poſſuntur in villa ducatur, quę ſpecificē fuerūt datę
 inſolutum d. Ioannē per diſum M. quod ad illas quadam
 petias terrę non exprimit M. ſe concedere iura, quę habet
 ſimpliciter, videntum eſt, an militet fundamentum partis
 aduerſę dicentis ſe hīre in iſtis rebus titulum acquisitionis.
 9 Et in hoc dicto primō ꝛ emphyteuta qui vendit rem q. ha
 bet in emphyteuſim, v. tacite concedere ius quod habet.
 Ita dicit Paul. de Leaza. in c. potuit. in 2. col. de loc. allē. l. ſi
 domus. s. ff. de leg. 1. & in l. i. q. tabernas. ff. de contrah. emp.
 & in c. paſtoralis. de don. & in c. quod autem. de iure patro.
 Et hoc maximē verum eſt in caſu noſtro, attento magno va
 lore rerum, de quo probatum eſt per teſtes: & habito reſpe

En ad quantatorem pro qua facta est datio in solutum, que
 lorge minor est, quo casus semper dicimus, q. psumit conce-
 dente concessisse, & concedere voluisse tunc iuris qd habe-
 bat. per d. l. qui tabernas, q. ita allegat Bal. & Ange. in d. l. si
 domus. s. si de lega. i. & Bal. in l. i. C. qui testam. fac. poss. &
 est de mente Bar. in l. cum tabernam, in prin. ff. de pigno. al-
 legat no. in l. semper in stipulationibus. ff. de regul. iur. Ad
 hoc q. no. glo. & Doct. in l. i. s. ff. de superfic. & sic oia qua
 dixi quod ad concessionem aliarum rerum concessarum qua
 turn erat pro iuribus dñi Marchionis vñdatis sibi locum in
 istis alijs rebus. Sed posito sine iudicio, q. intelligeret di-
 cta cōcessio iure proprio, & pleno iure quod ad istas petias
 terrarum, de quibus vltimo loco dixi: adhuc dico, q. nulli
 10 ius transfatum fuit in d. Joannam: quia t Marchio alienā
 de res emphyteuticas iure proprio cadit a iure suo, qd ha-
 bebat ab ecclesia, hoc decidit expresse in his q. no Bal. in l.
 2. den. C. loca. in vlt. col. vers. sed quid si non destruxit, sed ve-
 didit & ubi concludit, q. quemadmodum colonus, qui malē
 vñt re locata, cadit a re conductionis, & pōt expelli, vt est
 tex. ibi, idem est & si ipse colonus vendit rem propriam: q.
 tunc malē versat respeū contra: q. facit contra natu-
 rā contractus. l. fin. C. de acqui. posses. & ita dñt tenere Nicol.
 de Mata, & pro hoc alleg. l. vñverfas. C. ne rei domini tēp.
 qua: proprie loquit in materia ista. Sed ita est, q. emphyteu-
 ta cadit a iure suo, qñ malē versat in re, ut in auth. qui rem.
 C. de sac. sanct. eccl. & in c. pp. sterilitatem, de locat. ergo eo
 dem modo si vendit ipsam rem non reservato iure ecclesie:
 & idem not. Bal. in l. si quis conductionis, circa medium. C.
 locat. Quinimo erat expresse conveniunt in inuestitura fa-
 cta per ecclesiam Marchioni Alberto de dictis rebus, q. con-
 celsiones, quas de dictis rebus faceret Marchio, deberent
 fieri salvo & reservato iure ecclesie, & taliter q. ius ecclesie
 non deterioraretur. Et per pñdicta patet, q. non obli. si dicat,
 q. autoritate t. bullae apostolicæ pōt emphyteuta alienare si
 ne requisiōe ecclesie: quia rñdeo, qd bulla disponit, q. em-
 phyteuta non cadet a iure suo, si alienet suum utile dñum:
 non aut disponit aliquid in casu, in quo proprio iure non re-
 servato iure ecclesie vñderet rē, nec ē disponit in casu, quo
 malē versaret iure, prout dñt malē versari alienando, prout
 11 alienavit, ut dixi. ¶ Confirmo nam dictā bulla apostolica,
 quatenus cōcernit interesse & pñiudicium tēti, i. ecclesie
 cōcedentis, debet stricte interpretari. cap. super eo, de offic.
 deleg. ex facto, de vulg. & pupi. princ. & fm ius cōe debet
 12 interpretari. l. si qñ, in prin. C. de inoffic. testam. Sed ita est
 etiam, q. in casibus, in quibus emphyteuta potest alienare
 ius suum irrequisita ecclesia, ut qñ vellet titulo donationis
 transferre quo casu secundum magis cōem opinio, potest
 donare ius suum irrequisita ecclesia. Tñ si donaret emphy-
 teuta simpliciter rem non reservato iure ecclesie, cadit a iu-
 re suo, ut formaliter in histerminis decidit Bald. & Ioan. de
 Imo. in l. i. l. i. s. ff. de solu. matr. volens quia tunc intervenit
 ius dñi, perdit statim ius suum per tale dñctum. Et idem
 etiam Bal. in l. i. donat. e. in tit. qualiter olim feudal. pot.
 facit, quod no idem Bal. in authen. quas actiones, in v. colu.
 C. de sac. sanct. eccl. Nec obli. si diceretur, q. non apparet, q.
 ista bona data in solut. m dñe Joanne sint de bonis conce-
 ssis ab ecclesia in emphyteusum dño Marchioni Alberico,
 quia rñdeo, quod imo probatum est per illum Ioannem &
 Nansibuenem de Albinis maxime super capitulis, super
 quibus fuerunt hoc anno recepti in loco residentie magni-
 ficorum dominorum de consilio iustitie, & idem etiam de-
 ponit ser Joannes de Sigelentibus. Et licet deponat per ver-
 bum, credit, & per verbum iudicio, hoc non habet obflare,
 13 q. quia rñdeo, q. ubi dictum testis deponentis per verbum
 credo, est munitione ratione cōt. vel pñsumptione inferente
 ita credi debere dictum talis testis probat, ut not. Jacob. de
 Arct. & Cyn. in l. testium, C. de testib. & Ioan. And. in addit.
 Spec. s. i. super verbo, item quod deponit per credulitatem,
 & Doct. in c. quodotes, de testib. & Bal. in l. i. s. ff. de testib. Sed
 dictum testium pñdictorum est munitione rōne pñsum-
 pta & approbata a iure quia inter cetera addunt rōnem,

quia dicunt, q. istud comprehendunt ex consensibus defen-
 ptis in inuestitura, & quia ita audierunt a senioribus illius
 loci pp antiq. consuetudinem, q. ipsi haberent in illis locis.
 Quomodo pñt. illi testes melius discernere & identitatem p-
 14 dictarum rerum q. ex consensibus. Et insuper bona est ratio il-
 le tale q. dñt: quia est iusticiis, & per consequens pp con-
 versationem, quæ frequens est inter vicinos, talis dñt credere
 sufficienter rōnem, ut no. Bar. in suo tractatu de testib. & in
 l. i. s. ff. de cer. pet. & l. de ætate in l. q. princ. de mino. & Bal. in
 anth. quas actiones, in fi. C. de fac. sanct. eccl. & l. i. C. de seru.
 15 fugi. & Ant. de But. in c. lris, de pñsum. ¶ Præterea in casu,
 in quibus admittitur testimoniu de auditu, admittitur et de
 credulitate, ut no. Spec. in tit. de teste, s. i. in l. i. col. in vers.
 q. deponit de credulitate & c. & probatur in d. c. quodotes, de
 testib. in ver. accepisse a maioribus suis & credere. Ita ē ten-
 16 net D. Abb. p. illum tex. per c. ex quadam, de testib. ¶ Sed ita
 est, q. in antiquis sufficit testimonium de auditu, ut in d. cali-
 cet ex quadam, in vers. valere testimonium de auditu cum
 pp breuem hominum vite cursum de usu deponere non va-
 let, ut ibi dñt, ab antiquioribus suis didicerunt & ibi D.
 Ant. in primo not. dicit, q. ista est regula, q. in antiquis testi-
 monium de auditu nec non de fama admittitur per plenis p-
 barionibus. Ad hoc quod, quod no. & legitur in l. si arbitri. ff.
 de proba. & in l. i. s. item l. ab eo. ff. de aqua plu. arcend. Ergo
 in proposito nostro cum tractamus de identitate corporum
 & temporum & concessiones in emphyteusum factæ Mar-
 chioni Alberico de anno 1287 tanq. de eo, in quo pp antiq-
 tatem difficilis est pñatio, debent admitti dñi testes etiam
 pñantes de auditu: q. ad probandū identitatem rei p cō-
 fines antiquos sufficit testes deponere & auditu firmat Bar.
 in tractatu suo de testib. in l. i. col. in vers. in c. hanc eandē
 rem. Postremo & alio fundamento iuvatur ecclesia: q. ista
 bona non sunt illa, quæ fuerunt per ecclesiam cōcessa in em-
 phyteusum D. Marchioni, ut pars adversa ip. negando dixit.
 Ergo cum narratum sit in libello, bona pñdicta spectare ad ec-
 clesiam dictam, & esse de iure ecclesie, & ē sit probatum, ut
 statim dicam, sequitur, q. debent condemnari tanq. conuen-
 ti actione reali ad restituendum bona, q. possident tanq. bo-
 na, qd sunt de iure ecclesie. Quod autem ista bona sunt
 de iure ecclesie probatur primo ex privilegio, & ex conce-
 sione Papæ Alexandri 1273. contentis d. ecclesie vilis bā
 di & ducatus cum omnibus pertinentiis, & iuribus earum-
 17 dem. ¶ Et per talem concessionem factam a Principe trans-
 fertur dominium sine alia possessionis apprehensione, ut no.
 Bal. in pñdictis feudorum in l. i. vel 12. col. & c. i. in prin. in
 l. col. quid sit inuest. & Ang. in l. offi. ff. de rei vend. & præter
 tim in ecclesia, in qua fit translatio sine apprehensione pos-
 sessionis. l. si. C. de sac. sanct. eccl. Ad confirmationem huius p-
 ductum est insimul, in quo apparet, q. anno 1266. ecclesia lo-
 cauit cuidā D. Cichæ totum & integrū ducatum: & ē aliud
 instrumentum, in quo apparet, quod de anno Domini 1266.
 ecclesia locavit domino Brachino Opizoni de Rizabili totū
 & integrum ducatum eius fundum, villam, & territorium
 cum omnibus terris, sylvis, pascuis & c. Et apparet solum
 fuisse canonem per alium dominum Brachinum saltem bis
 de anno 1268. Et sunt alie similes locationes factæ per ec-
 clesiam illis de Medicis. Item est probatum per Ioannem de
 natalibus, & dictos de Albinis & per plures testes de antiq-
 sima fama sufficit, ut supra dixi in prin. Ex quibus concludi-
 tur, quod vel tanquam bona concessa domino Marchioni in
 emphyteusum, & per Marchionem alienata in dñam Ioannē,
 debent reuerti ad ecclesiam tum pp inuestituram, non per-
 titam, tum pp alienationem factam iure proprio, ut supra di-
 stinx. Vel saltem tanquam bona spectantia ad dictā ecclesia
 rōne dñi dñi debent sibi restitui. Reliqua suppleant ex-
 cellentia dominorum iudicare debentur. Ego Alex.

ADDITIONES.

- Posident. Sequitur Ias. in l. 3. s. incertam. col. 3. ff. de acquir. res
 selsione. Natta.
- Procedere.